Slovo na cestu

Čeština
Souvislý text

only.bible

Slovo na cestu

Čeština

Biblica® Open Slovo na cestu™ Copyright © 1988, 2000, 2012 by Biblica, Inc.
“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.
CC BY-SA 4.0

Připravil only.bible
Číst toto vydání online
only.bible/cs/bible/osnc
Souvislý text
Datum sestavení: 2026-11-25
Slova Kristova zvýraznil projekt only.bible.
V této verzi jsou odstraněna čísla kapitol a veršů, mezititulky a poznámky pod čarou.
only.bible nemá reklamy ani placený přístup.
Podpořte projekt
only.bible/cs/donate

Obsah

Matouš 4
Marek 45
Lukáš 74
Jan 115
Skutky 147
Římanům 189
1. Korintským 205
2. Korintským 223
Galatským 236
Efezským 243
Filipským 249
Koloským 254
1. Tesalonickým 258
2. Tesalonickým 262
1. Timoteovi 264
2. Timoteovi 269
Titovi 273
Filemonovi 276
Židům 277
Jakubův 290
1. Petrův 295
2. Petrův 301
1. Janův 304
2. Janův 308
3. Janův 309
Judův 310
Zjevení 312

Matouš

Evangelium podle Matouše

Ježíšův rodokmen sahá přes Davida až k Abrahamovi.
Abraham – Izák
Izák – Jákob
Jákob – Juda (a bratři)
Juda – Peres a Zerach (matka Támar)
Peres – Chesrón
Chesrón – Rám
Rám – Amínadab
Amínadab – Nachšón
Nachšón – Salmón
Salmón – Bóaz (matka: Rachab)
Bóaz – Obéd (matka: Rút)
Obéd – Jišaj
Jišaj – David (král)
David – Šalomoun (matka: Batšeba).
Šalomoun – Rechabeám
Rechabeám – Abijám
Abijám – Ása
Ása – Jóšafat
Jóšafat – Jóram
Jóram – Uzijáš
Uzijáš – Jótam
Jótam – Achaz
Achaz – Chizkijáš
Chizkijáš – Menaše
Menaše – Ámon
Ámon – Jóšijáš
Jóšijáš – Jechoniáš
Jekonjáš a jeho bratři.
Babylónské zajetí –
Jekonjáš – Šealtíel
Šealtíel – Zerubábel
Zerubábel – Abiud
Abiud – Eljakim
Eljakim – Azór
Azór – Sádok
Sádok – Achim
Achim – Eliud
Eliud – Eleazar
Eleazar – Mattan

Mattan – Jákob
Jákob – Josef
Josef (muž Marie)
JEŽÍŠ KRISTUS (narozen z Marie).

Rodokmen uzavírá Josef, manžel Marie, které se narodil Ježíš – Boží Syn.

Od praotce Abrahama k Davidovi je to čtrnáct generací, dále čtrnáct generací od Davida po babylónské zajetí a od zajetí v Babylóně až ke Kristu také čtrnáct.

S narozením Ježíše Krista to bylo takto: Ježíšova matka Marie byla zasnoubena s Josefem. Dříve, než se vzali, se však ukázalo, že bude matkou. Josef byl ohleduplný muž a nechtěl Marii vystavit veřejné hanbě, proto se rozhodl, že se s ní rozejde. Když o tom uvažoval, ukázal se mu ve snu Boží posel a řekl: „Josefe, Davidův synu, neboj se vzít si Marii. Co v ní bylo počato, je z Ducha svatého. Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš. On vysvobodí svůj lid z moci zla. Těmito událostmi se splní předpověď proroka Izajáše: ‚Slyšte! Panna bude těhotná a porodí syna. Budete mu říkat Immanuel, to znamená: Bůh je s námi.‘ “

Když se Josef probudil, udělal vše tak, jak mu přikázal Boží posel, a oženil se s Marií. Ale nežil s ní manželsky až do doby, kdy se jí narodil syn, kterému dal jméno Ježíš.

Ježíš se narodil v Betlémě v Judsku za vlády krále Heroda. V té době přijeli do Jeruzaléma učenci z východní země a vyptávali se: „Kde je ten židovský král, který se právě narodil? Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit.“

Tato novina velmi znepokojila krále Heroda, a nejen jeho, ale i všechny obyvatele Jeruzaléma. Král svolal všechny přední kněze a učitele zákona a ptal se jich, kde se má narodit Kristus. Oni mu odpověděli: „V Betlémě v Judsku. Prorok to předpověděl:

‚Betléme, nejsi poslední v Judsku, z tebe vyjde vévoda, který se bude starat o můj lid jako pastýř o ovce.‘ “

Herodes si učence z východu tajně pozval a podrobně se jich vyptával, kdy se ta hvězda objevila. Poslal je do Betléma a pověřil je úkolem: „Jděte a důkladně zjistěte vše o tom dítěti, a až je najdete, přijďte mi to oznámit; půjdu se mu také poklonit.“

Učenci krále vyslechli a vydali se na cestu.

A hle! Hvězda, kterou viděli na východě, jim ukazovala cestu až k místu, kde bylo dítě. Měli z toho nevýslovnou radost. Vešli do domu a našli tam dítě s jeho matkou Marií. Padli před ním na kolena, klaněli se mu a dali mu vzácné dary – zlato, kadidlo a drahocenný olej. Ve snu je

však Bůh varoval, aby se nevraceli k Herodovi. Zvolili tedy jinou zpáteční cestu.

Po odchodu učenců měl Josef sen, ve kterém mu anděl přikázal: „Vstaň, vezmi dítě a jeho matku a uteč s nimi do Egypta; tam zůstaň, dokud ti neřeknu. Herodes bude totiž pátrat po dítěti, aby je připravil o život.“ Josef hned v noci vstal, vzal dítě i matku a vydal se s nimi do Egypta. Tam byli až do smrti krále Heroda. Splnila se tím Boží předpověď vyslovená prorokem: „Z Egypta jsem povolal svého syna.“

Když Herodes poznal, že ho východní učenci zklamali, velmi se rozhněval a dal pobít v Betlémě a okolí všechny chlapce do stáří dvou let. Tento věk odhadl podle výpovědi učenců. Tehdy se vyplnilo Jeremjášovo proroctví:

> „Slyším nářek, pláč a bědování. To matka oplakává své syny a nedá se utěšit, protože jsou mrtví.“

Když Herodes zemřel, znovu se ukázal Josefovi ve snu anděl a vybídl ho: „Vezmi dítě i jeho matku a vrať se do izraelské země, protože už zemřeli ti, kteří usilovali o život dítěte.“ Josef poslechl a vrátili se. Velmi se však zalekl, když se dověděl, že Herodovým nástupcem v Judsku je jeho syn Archelaos. Ve snu dostal od Boha další pokyn, aby šel do Galileje. Usídlil se v Nazaretu a tím se splnila další proroctví o Mesiáši, že totiž bude nazýván Nazaretský.

V té době vystoupil Jan Křtitel a kázal lidem, kteří za ním přicházeli na Judskou poušť: „Obraťte se od svých hříchů k Bohu, protože přichází jeho vyvolený král.“

O Janovi prorok Izajáš předpověděl:

> „Z pouště zazní hlas: Připravte cestu pro Pána a odstraňte všechny překážky.“

Jan měl oděv z velbloudí srsti přepásaný koženým pásem. Živil se tím, co poskytovala poušť: kobylkami a medem divokých včel. Scházeli se k němu lidé z Jeruzaléma, z celého Judska a ze Zajordání. Dávali se od něho křtít v řece Jordánu, aby tím veřejně vyznávali svá provinění.

Když Jan uviděl, že ke křtu přicházejí mnozí horliví a nejvznešenější Židé – farizejové a saducejové, řekl jim: „Myslíte si, že se z Božího soudu vykroutíte jako hadi? Dokažte změnou svého života, že jste se obrátili od svých vin. Nemyslete si, že vám pomůže, budete-li říkat: ‚Jsme potomci Abrahamovi, Boží vyvolený národ.‘ Vždyť Bůh si může proměnit i ty, se kterými vy pohrdáte. Sekera Božího soudu je už přiložena ke kořeni stromu. Každý člověk, který nežije novým životem, je jako strom, který nenese dobré ovoce; bude poražen a spálen. Já křtím vodou ty, kteří cítí svá provinění jako břemeno a vyznávají je. Avšak po mně přijde někdo daleko mocnější než já; nejsem hoden ani toho, abych mu vyčistil

obuv. On vás bude křtít Duchem svatým a ohněm. Jako se prohazováním odděluje zrno od plev – zrno do sýpky, plevy na oheň, tak i on rozsoudí lidi – jedny k životu a druhé ke smrti.“

Tehdy přišel Ježíš z Galileje k Jordánu, aby se dal od Jana pokřtít. Ten se velmi zdráhal: „Já bych měl být pokřtěn od tebe a ty jdeš ke mně.“ Ježíš mu odpověděl: „Jen to, prosím, udělej. Musíme splnit Boží vůli.“ A tak ho Jan pokřtil.

Když Ježíš vystoupil z vody, uviděl, jak se na něj z nebe snáší Boží Duch v podobě holubice. Současně se ozval hlas: „Toto je ten můj milovaný Syn, moje radost.“

Potom Duch Boží vedl Ježíše na poušť, kde se po dobu čtyřiceti dnů a nocí postil a velmi vyhladověl. Tu se k němu přiblížil pokušitel a řekl mu: „Jsi-li Boží Syn, proměň toto kamení v chleby!“

Ježíš mu odpověděl: „V Písmu je napsáno: Člověk se nenasytí jen chlebem, ale hlad ve své duši utiší přijetím Božího slova.“

Pak ho ďábel vzal do Jeruzaléma na věž chrámu a řekl: „Jsi-li Boží Syn, seskoč dolů! Vždyť je psáno, že Bůh přikáže svým andělům, aby tě zachytili na svých rukou dříve, než dopadneš na kámen.“

Ježíš mu zase pohotově odpověděl: „Je však také psáno: Nepokoušej Boha, je tvůj Pán.“

Nakonec ho ďábel postavil na vysokou horu a ukázal mu všechna království světa s jejich okázalostí a bohatstvím. Tam mu řekl: „Toto všechno ti dám, jestliže přede mnou klekneš a pokloníš se mi!“

Ježíš odpověděl: „Odejdi, satane! Vždyť je psáno: Nikomu kromě Boha se nebudeš klanět ani ho uctívat.“

V tu chvíli ho ďábel opustil; Ježíše obklopili andělé a pečovali o něj.

Když Ježíš uslyšel, že Jana uvěznili, vrátil se do Galileje. Nezůstal však v Nazaretu, ale usadil se v Kafarnaum. To město leželo u jezera Genezaretského, v oblasti, kterou kdysi obývaly izraelské kmeny Zabulónovy a Neftalího. Tím se splnila předpověď proroka Izajáše:

> „V Galileji, zemi Zabulónově a Neftalího, mezi mořem a Jordánem, se usídlili pohané. Tento lid pohroužený do temnoty uvidí veliké světlo. Těm, nad kterými se rozprostírá noc smrti, se rozední.“

V té době začal Ježíš kázat: „Změňte se! Bůh je tu a zakládá na zemi svoje království!“

Ježíš šel po břehu Galilejského jezera a uviděl dva muže, jak spouštějí sítě do vody. Byli to rybáři Šimon, později nazývaný Petr, a jeho bratr Ondřej. Ježíš na ně volal: „Přátelé, pojďte se mnou! Udělám z vás jiné rybáře, budete zachraňovat lidi!“ Ti dva všeho nechali a šli s ním.

O kus dál jiní dva bratři, Jakub a Jan, seděli spolu se svým otcem Zebedeem ve člunu a spravovali sítě. Také je Ježíš vyzval; oba se okamžitě zvedli, opustili otce a vykročili za ním.

Ježíš chodil po celé Galileji, vyučoval v synagogách, šířil radostnou zvěst o Božím království a uzdravoval lidi postižené všemi možnými nemocemi.

Zprávy o něm se rychle roznesly, takže až ze Sýrie k němu vodili nemocné, posedlé démony, duševně choré, ochrnuté a on je uzdravoval. Všude se za ním táhly davy lidí; nejen z Galileje, ale i z Desítiměstí, Jeruzaléma, Judska a Zajordání.

Když Ježíš uviděl zástupy lidí, vystoupil se svými učedníky na návrší, posadil se v jejich středu a učil je:

> „Kteří lidé jsou skutečně šťastni? Šťastni jsou pokorní, nenamyšlení, vždyť těm patří Boží království. Šťastni jsou ti, kteří pláčou v zármutku, vždyť Bůh je potěší. Šťastni jsou ti, kteří pro sebe nic nevymáhají, vždyť jim Bůh dá celou zemi. Šťastni jsou ti, kteří touží po tom, co je správné, jako žízniví po vodě, vždyť jejich žízeň bude utišena. Šťastni jsou milosrdní, vždyť Bůh k nim bude také milosrdný. Šťastni jsou ti, kteří si zachovali čistý pohled naživot, vždyť oni uvidí Boha. Šťastni jsou ti, kteří působí pokoj, vždyť k těm se Bůh bude hlásit jako ke svým dětem. Šťastni jsou ti, kteří mají těžkosti proto, že poslouchají Boha; jim se otevírá Boží svět.

Šťastni jste, když vámi kvůli mně pohrdají, pronásledují vás a vymýšlejí si na vás pomluvy. Máte důvod k radosti a dokonce i k veselí, neboť co vás čeká v nebi, mnohonásobně převýší vaše utrpení. Ostatně takhle zacházeli s Božími lidmi vždycky.

Vy jste sůl země. Když už sůl by měla ztratit svoji chuť, čím se bude solit? Sůl bez chuti se nehodí k ničemu a může být jen vyhozena a zašlapána.

Vy jste světlo světa. Město postavené na hoře je odevšad vidět. Také svíčku nerozsvěcujete proto, abyste ji schovali, ale stavíte ji na svícen, aby svítila každému v domě. Tak ať svítí vaše světlo všem lidem; ať za vašimi dobrými činy vidí Boha a jeho chválí.

Nemyslete si, že jsem přišel proto, abych zrušil, co bylo přikázáno a předpověděno ve Starém zákoně. Naopak, přišel jsem, abych to všechno uskutečnil a dovršil. Ujišťuji vás, že dokud trvá nebe a země, ani písmenko nebo čárka z toho, co Bůh přikázal, neztratí svou platnost, dokud se nenaplní. A proto každý, kdo by nebral vážně i to nejmenší přikázání a vedl by tak lidi, bude poslední v Božím království. Ale ten, kdo se Božími příkazy řídí a učí tak druhé, bude velký v nebeském království.

Pamatujte si: chcete-li vejít do nebeského království, musí vám jít o víc než jen o formální plnění příkazů a zákazů, jako to činí učitelé zákona a farizejové.

V Desateru stojí psáno: Nezabiješ. Proto kdo zabil, musí před soud. Ale já vám říkám, že bude souzen každý, kdo se hněvá na svého bližního. Pohrdání člověkem je zločin, a kdo svolává na druhého Boží trest, sám mu propadne.

Dáváš-li do pořádku svůj vztah k Bohu a uvědomíš si, že máš s někým nesrovnalost, odstraň ji a smiř se s ním. Teprve potom předstup před Boha. Nejsi-li ochoten ke smíru s druhým člověkem, bude na tebe žalovat tvůj hněv před Bohem a neunikneš odsouzení. Je to tak, jako když tě věřitel vede k soudci. Nedomluvíš-li se s ním cestou, půjdeš do vězení a celý dluh si odpykáš.

Znáte další přikázání Desatera: Nebudeš cizoložit. Já vám však říkám, kdo by se podíval žádostivě na jinou ženu, porušil manželství, byť jenom v myšlenkách.

Učiň všechno pro to, aby k tobě pokušení nepronikalo. Neboj se zříci se něčeho, co se ti dnes zdá pro tvůj život tak nepostradatelné jako oko nebo pravá ruka. Lépe je žít s jedním okem nebo jednou rukou než ztratit věčný život.

Mojžíšův zákon připouští, aby se muž se ženou rozvedl, musí jí to však dát písemně. Já však říkám, že kdo se rozvádí se svojí ženou, aniž mu byla nevěrná, sám ji uvádí do nevěry. Kdo se ožení s takovou ženou, cizoloží.

A další přikázání: Nepřísahej křivě, ale splň své přísahy jako dané Pánu Bohu! Já vám však říkám: Nepřísahejte vůbec; neberte si za svědka nebe, protože je Božím trůnem; nedovolávejte se ničeho na zemi, protože je jeho podnoží. Nepřísahejte ani při posvátném Jeruzalému, protože je městem velikého Krále. Nepřísahejte ani při své hlavě, protože není ve vaší moci, aby vám rostly bílé nebo černé vlasy. Říkejte prostě ano, nebo ne. To stačí. Když zdůrazňujete svoje slova přísahou, dokazujete, že nemluvíte vždycky pravdu a každá lež pochází od zlého.

Je také psáno: Oko za oko, zub za zub. Já vám říkám, abyste neodpláceli zlým za zlé. Naopak, uhodí-li tě někdo přes pravou tvář, nastav mu i levou. A když by se s tebou chtěl někdo soudit a vzít ti šaty, dej mu i kabát; jestliže tě někdo nutí, abys s ním šel kus cesty, jdi s ním dvakrát tak daleko. Dej tomu, kdo tě prosí, a neodmítej toho, kdo si chce od tebe vypůjčit.

A dále bylo řečeno: Miluj přítele a měj v nenávisti svého nepřítele! Ale já vám říkám: milujte své nepřátele, modlete se za ty, kteří vás pronásledují. Tak budete dělat čest svému Otci v nebi. On dovoluje, aby

slunce svítilo na zlé i dobré, a déšť sesílá na ty, kdo ho ctí, i na ty, kdo jím pohrdají. Jakou máte zásluhu, když projevujete lásku těm, kteří vám ji oplácejí? Copak to nedokážou i sobci? A chováte-li se přátelsky jen ke svým blízkým, co děláte zvláštního? Na to ještě nemusíte věřit v Boha. Nevymlouvejte se na hranice svých možností, ale buďte tak dokonalí v lásce, jako je váš nebeský Otec.

Dejte si pozor, abyste nedělali dobré skutky okázale před lidmi a nestavěli tím na odiv svoji dobročinnost. Tak rozhodně nezískáte odměnu od nebeského Otce. Proto když pomáháš bližnímu, nechtěj, aby o tom všichni věděli. Okatě – v synagogách a na ulicích – prokazují dobro pyšní pokrytci, protože chtějí, aby je lidé chválili. Tak si vlastně vybírají svoji odměnu předem. Když ty někomu pomůžeš, udělej to nenápadně. Tvůj nebeský Otec, který vidí všechno, ti to odplatí.

A podobně je to s modlitbami. Když se modlíš, nebuď jako pokrytci, kteří chtějí okázalou modlitbou dokázat svoji zbožnost. Modlí se pro lidi, a tak nemohou čekat, že je Bůh vyslyší. Když se chceš modlit, jdi domů, zavři za sebou dveře a modli se ke svému Otci, který je tam s tebou. A on, který vidí i to, co je skryto, tě vyslyší. Neopakujte bezmyšlenkovitě modlitbu jako nerozumní lidé, kteří si myslí, že Boha umluví a on je vyslyší. Nenapodobujte je, vždyť váš Otec zná vaše potřeby dříve, než je vyslovíte.

> Dám vám vzor prosté modlitby: Náš nebeský Otče, vzdáváme čest tvému svatému jménu. Ujmi se vlády, ať se děje všechno podle tvé vůle jak v nebi, tak na zemi. Dej nám chléb i dnes a odpusť nám naše provinění, tak jako my odpouštíme těm, kteří nám ublížili. Chraň nás před pokušením a vysvoboď nás z moci zlého. Vždyť tobě navždy patří vláda, moc i sláva. Amen.

Odpustíte-li druhým jejich provinění, i váš nebeský Otec vám odpustí. Jestliže jim však neodpustíte, nemůžete ani vy počítat s Božím odpuštěním.

Jestliže svou modlitbu podepřete postem, nenasazujte si ztrápenou, zbožnou masku jako ti, kteří úmyslně zanedbávají svůj vzhled, aby upozornili okolí na to, že se postí. Tím už dosáhli, co chtěli, a víc nemohou čekat. Když se ty postíš, dobře se uprav, aby na tobě nikdo nic nepoznal. Ví o tom jen tvůj Otec, který vidí to, co je lidem skryto. Jedině tak ti půst přinese duchovní užitek.

Nehromaďte si bohatství zde na zemi, kde může zrezivět, padnout napospas molům nebo zlodějům. Ukládejte si poklady v nebi, kde nepodlehnou žádné zkáze a ani je žádný zloděj nevykope a neukradne. Kde je vaše bohatství, tam je i vaše srdce.

Světlem těla je oko. Je-li tvé oko čisté, jsi naplněn jasem. Je-li však tvé oko zakaleno nečistými myšlenkami, žiješ v duchovní tmě. Nemáš-li jasno v sobě, tápeš v beznadějné temnotě.

Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Jednoho bude nenávidět a druhého mít v lásce, nebo jednomu dávat přednost a druhého zanedbávat. Nelze sloužit zároveň Bohu a majetku.

Radím vám: nezatěžujte se starostmi o jídlo, pití a oděv. Cožpak nemají pokrmy sloužit jen k udržení života a šaty k oblečení těla? Podívejte se na ptáky: nesejí ani nesklízejí, neshromažďují obilí do sýpek, ale nebeský Otec je živí. Což vy nejste o mnoho cennější? I když se budete starat sebevíc, přece svůj život neprodloužíte ani o jediný okamžik.

A proč si děláte starosti se svým oblečením? Podívejte se na polní květiny: nepracují ani nepředou, a vidíte, ani Šalomoun ve svém královském majestátu nebyl tak oděn jako kterákoliv z nich. Jestliže tedy Bůh dává takovou krásu nepatrným polním kvítkům, které nemají dlouhého trvání, nepostará se tím spíše o vás? To mu tak málo důvěřujete?

A tak se netrapte otázkami: Co budeme jíst? Co budeme pít? Co si vezmeme na sebe? Pro lidi bez Boha je to první a poslední. Ale vy máte nebeského Otce a ten dobře ví, co všechno potřebujete. Dejte jeho na první místo a žijte tak, jak on si přeje, a on se o vás postará. Nezatěžujte se zítřejšími starostmi. Ty patří k zítřku. Každý den má dost svých problémů.

Nesuďte druhé, abyste nebyli souzeni. Podle toho, jak soudíte, budete souzeni i vy a na váš život budou přiložena stejná měřítka, jaká sami používáte.

Jak to, že vidíš pilinu v oku druhého člověka a poleno ve svém oku přehlížíš? Jak můžeš říkat druhému: ‚Dovol, abych ti vyndal smítko z oka,‘ a poleno ti ve vlastním oku nepřekáží? Pokrytče! Vyčisti si nejprve svoje oko, a teprve potom jasně uvidíš na to, abys mohl vyjmout pilinu z oka svého bližního.

Je zbytečné vysvětlovat Boží pravdy těm, kteří jimi pohrdají. To je stejné, jako byste očekávali, že pes ocení vzácný pokrm a vepř krásu perly. Co se stane? Všechno zašlapou a nakonec vás napadnou.

Proste, a dostanete, hledejte, a najdete. Klepejte, a bude vám otevřeno. Protože každý, kdo prosí, dostane, kdo hledá, nalezne a tomu, kdo tluče, bude otevřeno. Kdyby kohokoliv z vás poprosilo vlastní dítě o kus chleba, dali byste mu snad kámen? A místo ryby byste mu dali hada? Určitě ne! Jestliže tedy vy, lidé tvrdého a hříšného srdce, dovedete dávat svým dětem dobré věci, tím spíše je nebeský Otec dá těm, kteří ho prosí.

Jednejte s druhými tak, jak byste si přáli, aby jednali oni s vámi. Tak se dá shrnout Starý zákon.

Do Božího království lze vstoupit jen úzkou brankou. Prostorná brána a široká cesta vedou do záhuby a mnoho lidí se tudy ubírá. Brána a cesta k životu jsou úzké a je málo těch, kteří je najdou.

Mějte se na pozoru před falešnými náboženskými učiteli, kteří přicházejí v masce neškodné ovce, ale ve skutečnosti jsou jako lační vlci. Poznáte je podle toho, jak žijí a jednají – právě tak jako posuzujete strom podle ovoce, které se na něm rodí. Cožpak se sklízejí hrozny z trnek a fíky z bodláčí? Dobrý strom nemůže nést špatné ovoce a zase špatný strom dobré. Každý strom, který nedává dobrou úrodu, je poražen a spálen. Ovoce – činy člověka, to je spolehlivý rozpoznávací znak.

Ne každý, kdo mne oslovuje Pane, Pane, přijde do nebeského království. Rozhodující je, zda poslouchá mého Otce. V den posledního soudu mi mnozí řeknou: ‚Pane, Pane, cožpak jsme v tvém jménu nemluvili, nebojovali proti zlu a nedokázali mnoho divů?' Já jim však odpovím: ‚Nikdy jste mi nepatřili a neřídili se podle Boží vůle. Jděte pryč!'

Kdo slyší tato má slova a jedná podle nich, ten může být přirovnán k prozíravému člověku, který založil svůj dům na skále. Přesto, že přišly deště s povodní a vichřice se opírala do jeho zdí, dům vydržel, protože byl postaven na skále. Kdo však slyší tato má slova, ale neuvede je do života, jedná jako pošetilý člověk, který založil svůj dům na písku. Přišly deště, zaplavily krajinu a prudká vichřice se opřela do zdí domu. Ten se zřítil s velkým rachotem."

Když Ježíš domluvil, lidé žasli nad jeho učením. Na rozdíl od učitelů, které znali, z Ježíše vyzařovala zvláštní síla.

Velké zástupy se hrnuly za Ježíšem, když sestupoval s hory. Tu se k němu přiblížil malomocný, klekl před ním a řekl: „Pane, budeš-li chtít, můžeš mne uzdravit!"

Ježíš zvedl ruku, dotkl se toho muže a řekl: „Ano, chci. Ať tvá nemoc zmizí!" A hned byl ten malomocný zdráv. Ježíš mu pak řekl: „Nikomu nic neříkej, ale jdi, ukaž se knězi a vezmi s sebou obětní dar, který ustanovil Mojžíš pro uzdravené od malomocenství. To bude veřejné svědectví o tvém uzdravení."

Když Ježíš přicházel do Kafarnaum, přistoupil k němu římský setník s prosbou: „Pane, můj služebník leží doma ochrnutý a má velké bolesti."

Ježíš mu odpověděl: „Přijdu za ním a uzdravím ho." Setník mu však na to řekl: „Pane, nezasloužím si, aby ses namáhal ke mně domů. Vždyť stačí tvé slovo, a bude uzdraven. Já vím, jak to je: sám poslouchám i poroučím. Když vojákovi rozkážu, tak jde, když ho zavolám, přijde. A když uložím svému služebníkovi práci, tak ji vykoná. Takovou moc máš ty i nad nemocemi."

Když to Ježíš uslyšel, podivil se a řekl těm, kteří šli s ním: „Řeknu vám, že s tak velikou vírou jsem se nesetkal v celém Izraeli. Je to opravdu tak, že mnozí lidé z celého světa budou přijati do Boží věčné říše, zatímco mnozí Izraelci, pro které byla připravena, budou z ní vyloučeni; zbyde jim beznaděj, bolest a pláč.“

Potom se Ježíš obrátil opět k setníkovi: „Jdi domů. Čemu jsi uvěřil, ať se stane.“ V tu chvíli se služebník uzdravil.

Pak Ježíš navštívil Petra a našel jeho tchyni schvácenou horečkou. Dotkl se její ruky, teplota klesla a jí se ulevilo natolik, že vstala a obsloužila hosta.

Večer k němu přivedli mnoho posedlých, on je pouhým slovem zbavil zlého a všechny nemocné uzdravil. Tím se naplnilo, co předpověděl prorok Izajáš: „On na sebe vzal naše slabosti a nesl naše nemoci.“

Když Ježíš viděl, jak se kolem něj kupí množství lidí, chtěl se na loďce přeplavit na druhou stranu jezera; zadržel ho však ještě jeden učitel zákona: „Mistře, chci být stále s tebou.“

Ježíš mu odpověděl: „Každá liška má svou noru, pták hnízdo, ale já často nemám kde spát.“

Jeden z jeho žáků mu zase řekl: „Pane, než půjdu s tebou, dovol mi ještě pohřbít mého otce.“ Ale Ježíš mu odpověděl: „Ty pojď se mnou! Poslední službu mrtvému může poskytnout za tebe i ten, kdo se ještě duchovně neprobudil.“

Pak vyplul spolu se svými učedníky. Nad jezerem se strhla prudká bouře, takže člunu hrozilo potopení ve vlnách. Ježíš však klidně spal. Probudili ho: „Pane, zachraň nás. Jde o život!“ Ale on jim řekl: „Proč se bojíte? Kde je vaše víra?“ Vstal, okřikl vítr i vlny, a nastal klid. Kteří to viděli, byli naplněni údivem a říkali si: „Kdo to vlastně je, že ho poslouchají vítr i moře?“

Když přistáli na druhém břehu jezera poblíž Gadary, narazili na dva muže posedlé démony. Ti žili ve skalních hrobech a byli tak nebezpeční, že se nikdo neodvážil tudy chodit. Na Ježíše začali křičet: „Co je ti do nás, Boží Synu? Ještě na nás nemáš právo!“ Opodál se páslo velké stádo vepřů. „Když nám bereš moc nad lidmi, nech nám ji aspoň nad těmi vepři,“ prosili démoni.

On jim řekl: „Zmizte!“ Démoni opustili muže a zmocnili se zvířat. V tom okamžiku se celé stádo splašilo a hnalo se dolů k jezeru, kde se utopilo. Pasáci vepřů utekli do města a všude roznesli, co se stalo. Celé město se šlo na Ježíše podívat, ale žádali ho, aby z jejich kraje odešel.

Ježíš tedy vstoupil opět do člunu, vrátil se na druhý břeh a přišel do Kafarnaum. Na nosítkách k němu přinesli ochrnutého člověka. Ježíš viděl jejich víru, a tak řekl nemocnému: „Už se netrap, chlapče! Tvé

hříchy jsou ti odpuštěny!“ Ale někteří z učitelů zákona se nad tím pozastavovali: „To jsou prázdná slova. Na to má právo jen Bůh.“

Ježíš však prohlédl jejich myšlenky a obrátil se k nim: „Myslíte si, že zůstalo jen při slovech, když jsem mu odpustil hříchy? Dokážu vám, že moje slovo má moc.“ Nato se obrátil k ochrnutému: „Vstaň a odnes svá nosítka domů!“ Lidé nad tím žasli a děkovali Bohu, že dal člověku takovou moc.

Cestou odtud uviděl Ježíš muže jménem Matouš, jak vybírá poplatky. „Pojď se mnou a staň se mým učedníkem!“ vyzval ho. Matouš hned vstal a následoval ho. Později při hostině v Matoušově domě přišlo také mnoho celníků a lidí pochybné pověsti, aby poznali Ježíše a jeho učedníky. Zbožné farizeje to popudilo: „Jak si váš mistr může sednout k jednomu stolu s takovými lidmi?“ Když to Ježíš uslyšel, řekl jim: „Lékaře potřebují nemocní a ne zdraví. Zamyslete se nad tím, co znamená to staré slovo Písma: Nechci vaše oběti a dary, ale chci, abyste byli milosrdní. Nepřišel jsem schvalovat vaši bezúhonnost, ale zvát hříšníky k pokání.“

Potom přišli za Ježíšem žáci Jana Křtitele s otázkou: „My a farizejové často držíme půst. Proč se tvoji učedníci také nepostí, jak je zvykem zbožných lidí?“

Ježíš jim odpověděl: „Žádá někdo po svatebčanech, aby byli smutní a odmítali jídlo, dokud je ženich mezi nimi? Kdyby někdo ženicha odvlekl, bude po svatebním veselí. I moji učedníci se jednou postí, až přijde pravý čas. Nový život z Boha se nedá vtěsnat do starých zvyků a forem. To je podobné, jako kdyby někdo přišil na staré šaty záplatu z neseprané látky. Co se stane? Záplata vytrhne chatrné tkanivo a díra se ještě zvětší. Mladé víno přece také nedáváte do měchů ze staré kůže, jinak by popraskaly a obojí by přišlo nazmar. Nové víno potřebuje nové měchy!“

Zatímco Ježíš mluvil, přišel jeden z představených místní synagogy a poklonil se mu. „Moje dcera právě zemřela,“ řekl, „ale ty jí můžeš zase vrátit život. Pojď, polož na ni ruku a vrátíš jí život.“

Ježíš i jeho učedníci šli s ním. Vtom však jedna žena, již dvanáct let postižená krvácením, se k Ježíšovi zezadu přiblížila a dotkla se okraje jeho roucha. Myslela si: Když se alespoň dotknu jeho šatu, určitě se uzdravím. Ježíš se však otočil, podíval se na ni a řekl: „Raduj se, tvá víra tě zachránila.“ A opravdu, v tu chvíli byla žena zbavena svého trápení.

Pak Ježíš došel k domu onoho představeného synagogy, kde hrála pohřební hudba a naříkal shromážděný dav. Řekl jim: „Jděte všichni pryč! Smrt té dívky pomine jako spánek.“ Ale nikdo ho nebral vážně a vysmívali se mu. Když byl dům konečně vyklizen, Ježíš vešel, vzal děvčátko za ruku a ono vstalo. Zpráva o tom se rychle roznesla po celém kraji.

Na cestě odtud se k Ježíšovi přidali dva slepci a volali: „Kriste, králi, slituj se nad námi!“ Šli za ním až do domu. Ježíš se jich zeptal: „Opravdu věříte, že vám mohu vrátit zrak?“

„Určitě, Pane,“ ujišťovali ho slepci. Dotkl se jejich očí a řekl: „Staň se vám, jak věříte.“ V tu chvíli prohlédli. Pak jim důrazně přikázal: „Nechte si to pro sebe, ať se nikdo o tom nedoví!“ Ale oni chodili po celém kraji a všude o něm mluvili.

Sotva odešli, přivedli k Ježíšovi němého člověka, posedlého zlým duchem. Ježíš démona vyhnal a němý začal mluvit. Zástupem proběhla vlna údivu: „Nikdy se v Izraeli nic podobného nedělo!“ Farizejové to však vysvětlovali: „Vyhání ďábly, protože je ve spojení s jejich vládcem.“

Potom Ježíš procházel všemi městy i vesnicemi, učil v tamních synagogách a kázal radostnou zvěst o Božím království. A kamkoliv přišel, všude uzdravoval nemoci všeho druhu.

Když se tak díval na zástupy lidí stojící před ním, bylo mu jich líto, protože nevěděli, na koho se obrátit a kde hledat pomoc. Byli jako ovce bez pastýře. Svým učedníkům řekl: „Ti všichni patří Bohu jako úroda svému hospodáři. Je však málo ženců. Proto proste Pána, ať pošle pracovníky na své žně.“

Potom Ježíš svolal svých dvanáct žáků a dal jim moc nad temnými silami, aby je vyháněli a uzdravovali všechny nemoci těla i ducha. Jména těch dvanácti, které nazval svými vyslanci – apoštoly, jsou:

Šimon, zvaný Petr,
Ondřej – Petrův bratr,
Jakub – syn Zebedeův
a jeho bratr Jan,
Filip,
Bartoloměj,
Tomáš,
Matouš – bývalý celník,
Jakub – syn Alfeův,
Tadeáš,
Šimon Kenaanský
a Jidáš Iškariotský,
jenž ho nakonec zradil.

Těchto dvanáct Ježíš vyslal a na cestu jim dal pokyny: „Nechoďte nyní mezi pohany a nevcházejte do samařských měst. Raději jděte k těm Izraelcům, kteří se Bohu odcizili, a rozhlašujte, že Boží království je již blízko. Uzdravujte nemocné, mrtvé probouzejte k životu, očišťujte malomocné, vyhánějte démony. Co jste zdarma dostali, zdarma rozdávejte.

Neshánějte žádné peníze, neberte si na cestu zavazadlo s náhradními šaty či obuví, ani hůl na obranu. Jako dělník dostává mzdu, tak

i ti, kterým sloužíte, by se měli o vás postarat. Kdykoliv vstoupíte do města nebo vesnice, ptejte se po bohabojném člověku a v jeho domě pak zůstaňte, dokud se nevydáte na další cestu.

Když vstoupíte do domu, pozdravte přáním pokoje. Jestliže vaše poselství vděčně přijmou, naplní je pokoj, který přinášíte. Odmítnou-li, jejich škoda, vám pokoj zůstane. Opusťte každé město nebo dům, kde by vás ani vaše svědectví nepřijali, a nezdržujte se s nimi. Říkám vám, že takové město na tom bude v den soudu hůře než Sodoma a Gomora.

Posílám vás jako ovce mezi vlky. Buďte tedy obezřetní jako hadi a bezelstní jako holubice.

Mějte se na pozoru před lidmi, protože vás budou vydávat soudům a budou vás bičovat v synagogách, vláčet vás před vládce a panovníky kvůli mně. To všechno bude příležitost, abyste jim i celému světu vydali svědectví. Až vás postaví před soud, nedělejte si starosti s tím, jak a co budete mluvit, protože vám budou dána pravá slova v pravý čas. To nebudete mluvit vy, ale Duch vašeho Otce promluví skrze vás.

Bratr vydá bratra na smrt, otec syna, děti se vzbouří proti rodičům a zabijí je. Všichni vás budou nenávidět, protože jste moji. Ale ten, kdo vytrvá až do konce, bude zachráněn pro věčnost. Budou-li vás v některém městě pronásledovat, utečte do jiného. Říkám vám, že nestačíte projít všechna izraelská města dříve, než se prokáže, kdo vlastně jsem.

Žák nemůže očekávat víc než učitel, ani služebník Boží víc než jeho pán. Ať je spokojen s údělem svého učitele a pána. Když mne obvinili, že jsem ve spojení s ďáblem, co si asi vymyslí na vás!

Ale nebojte se jich. Přijde čas, že pravda vyjde najevo a všechno skryté bude odhaleno. Co vám říkám ve tmě, povězte na světle, a co vám šeptám do ucha, rozhlašujte veřejně!

A nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo; věčný život vzít nemohou. Spíše mějte strach z toho, který vás může navěky zahubit. Jakoupak cenu má vrabec? A přece ani jeden nespadne na zem bez vědomí vašeho Otce. Tak nemějte strach – jste daleko cennější než celé hejno vrabců. Otci záleží na každém vašem vlásku.

Kdo se ke mně přizná před lidmi, k tomu se i já budu hlásit před svým Otcem v nebi. Kdo mne však před lidmi zapře, toho se zřeknu před svým nebeským Otcem.

Nemyslete si, že můj příchod přinese světu bezprostřední pokoj; můj příchod způsobí i boj a násilí. Víra ve mne může rozdělit syna a otce, dceru a matku, snachu a tchyni. Nepochopení a zloba vlastní rodiny bývají nejhlubší. Kdo má ve svém srdci na prvním místě otce nebo matku, syna nebo dceru, a ne mne, není mne hoden. Kdo by chtěl za mnou jít a nevzal by na sebe tyto těžkosti jako kříž, není mne hoden. Kdo lpí na

svém životě, ztratí ho, kdo však je ochoten pro mne všechno obětovat, ten teprve pravý život získá.

Kdo přijímá vás, přijímá mne, a kdo přijímá mne, ten přijímá toho, který mne poslal. Přijme-li někdo mého svědka s vědomím, že Bůh ho posílá, dostane stejnou odměnu jako on. Kdo se ujme věřícího pro jeho víru ve mne, dostane stejnou odměnu jako ten věřící. A kdo by podal třeba jen sklenici studené vody jednomu z nepatrných, protože je můj učedník, ten bude určitě odměněn.“

Když Ježíš skončil s pokyny pro svých dvanáct učedníků, šel, aby učil a kázal v tamějších městech.

Jan Křtitel ve vězení uslyšel o Ježíšových činech, poslal za ním své dva žáky a ti se ho zeptali: „Jsi opravdu ten zaslíbený Mesiáš, nebo máme čekat jiného?“

Ježíš jim na to odpověděl: „Vraťte se k Janovi a povězte mu o tom, co jste viděli a slyšeli: slepí vidí, chromí chodí, malomocní jsou uzdravováni, hluší slyší, mrtví vstávají k životu a ti, kteří u lidí neznamenají nic, jsou ujišťováni, že Bůh s nimi počítá. Šťastný je ten, kdo mne přijímá bez výhrad.“

Když Janovi žáci odešli, řekl o něm Ježíš zástupu: „Když jste šli za Janem na poušť, jistě jste v něm nenašli slabocha – ‚kam vítr, tam plášť‘; ani jste nenašli žádnou vysoce postavenou osobu – takoví chodí pěkně oblečeni a bydlí v palácích. Šli jste za ním jako za prorokem a měli jste pravdu. Ujišťuji vás, že on je ještě víc než prorok. Proroci a celý Starý zákon až po Jana vyhlíželi Mesiáše. Chcete-li pochopit to, co míním, Jan je novým Elijášem, o kterém proroci říkali, že má přijít před začátkem království.

To o něm se píše v Písmu, že půjde přede mnou, ohlásí můj příchod a připraví mi cestu k lidským srdcím. Opravdu, mezi všemi lidmi, kteří se kdy narodili, není nikdo, kdo by převyšoval svým posláním Jana Křtitele; a přece i nejskromnější z mých následovníků se dostal dál než on. Od doby, kdy Jan Křtitel začal kázat a křtít, Boží vláda se prosazuje, ale násilí jí škodí. Kdo slyšíš, rozuměj!

K čemu mám přirovnat tuto generaci? Je jako hrající si děti, které sedí na návsi a pokřikují nespokojeně na své kamarády: ‚Hráli jsme vám a vy jste netancovali, smutně jsme vám zpívali a vy jste neplakali.‘ Přišel Jan, žil odříkavě a měli ho za fanatika. Přišel jsem já, Syn člověka, žiji normálně a říkají, že jsem žrout a pijan vína, přítel celníků a nejhorší lůzy. Ale Boží moudrost prokáže, co je pravda!“

Tvrdá slova měl Ježíš pro města, která byla svědky mnoha jeho mocných činů, a přece nečinila pokání: „Běda ti, Korozaim, běda ti, Betsaido! Kdybych udělal v Týru a Sidónu takové zázraky jako u vás, už dávno

by jejich obyvatelé činili pokání a projevili nejhlubší lítost nad svými vinami. Proto vám říkám, že Týru a Sidónu bude v den soudu snáze než vám. A ty, Kafarnaum, myslíš, že poroste tvá sláva až k nebi? Do propasti věčné záhuby padneš! Kdybych udělal v Sodomě takové zázraky jako u vás, stála by dodnes. Znovu vám říkám, že zemi Sodomské bude lehčeji v den soudu než tobě!“

Potom se Ježíš modlil: „Otče, Pane nebe i země, děkuji ti, že pravdu skrýváš před těmi, kteří se považují za moudré a učené, a odkrýváš ji nepatrným a prostým. Je to, Otče, jak sis přál.

Otec mi svěřil všechno, jenom Otec zná Syna a Otce zná jenom Syn a ti, kterým ho Syn zjeví. Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a nesete tíhu břemen, najdete u mne klid a úlevu. To, co na vás já vložím, netlačí a není těžké. Učte se ode mne, mám tiché a pokorné srdce. U mne získáte mír a odpočinutí své duše.“

Jednou v sobotu, sváteční den židů, procházel Ježíš se svými učedníky obilným polem. Učedníci měli hlad, trhali klasy a jedli zrní. Farizejové to viděli a žalovali Ježíšovi: „Podívej se, tvoji žáci dělají, co je v sobotu zakázáno!“

Ježíš na to: „Cožpak jste nečetli, co učinil král David, když on a jeho družina byli hladoví? Jak vešli do chrámu a jedli posvátné chleby, které směli jíst jen kněží? Nebo jste nečetli v Mojžíšově zákoně, že kněží v chrámu pracují v sobotu? Porušují sobotní klid, a přesto jsou bez hříchu. Ale říkám vám, že je tu někdo, kdo je víc než chrám. Kdybyste rozuměli biblickému slovu ‚Nejde mi o oběti, ale chci, abyste byli milosrdní!‘ pak byste nikoho neodsuzovali neprávem. Kristus je pánem i nad sobotou.“

Odtud šel do synagogy. Tam byl člověk s ochrnutou rukou. Farizejové hledali nějakou záminku, aby mohli Ježíše obžalovat, a proto se ho otázali: „Je dovoleno v sobotu uzdravovat?“ On jim na to řekl: „Kdyby někdo z vás měl jedinou ovci a ta by spadla v sobotu do rokle, nepodnikli byste vše, abyste ji vytáhli? Oč cennější je člověk! Proto je správné dělat dobro i v sobotu.“ Obrátil se k postiženému a řekl mu: „Natáhni ruku!“ On to udělal a byla zdravá jako ta druhá. Farizejové odešli a radili se, jak by Ježíše zneškodnili.

Ježíš to poznal a odešel odtud. Mnozí ho však následovali a on uzdravil všechny nemocné. Ale přikázal jim, aby o něm moc nemluvili. Tak se naplnilo Izajášovo proroctví:

> „To je můj služebník, ten, pro kterého jsem se rozhodl, můj milovaný, potěšení mé duše. Dám mu svého Ducha a bude soudit národy. Nebude se přít, ani nikoho překřikovat, nebude dělat hluk na ulicích, nalomené stéblo nedolomí, doutnající knot neuhasí, dokud všechno nenapraví. Stane se nadějí všech národů.“

Pak přivedli k Ježíšovi slepého a němého člověka. Ježíš ho uzdravil, takže viděl a mluvil. Lidé užasli a říkali: „On je snad opravdu Boží král z rodu Davidova!“ Ale slyšeli to farizejové a namítali: „Vždyť neuzdravuje jinak než s pomocí temných sil!“

Ježíš však poznal, co si myslí, a proto řekl: „Rozdělené království končí v ruinách a žádné město nebo domov vnitřně rozdvojené neobstojí. Tak nemůže satan vyhánět satana. Jak by pak obstálo jeho království? Já, podle vás, odstraňuji temnotu ve jménu duchovní tmy. I mezi vámi jsou lidé, kteří bojují proti temným silám. Zeptejte se jich, jakou mocí to činí. Jestliže já ovšem vyháním zlo v moci Božího Ducha, pak už k vám přišlo Boží království. Když chce někdo ukrást věci z domu silného člověka, musí ho nejdříve svázat, a pak si to může odnést. Tak i ze satanovy moci může vysvobodit jen ten, kdo je silnější než on.

Kdo není se mnou, je proti mně, kdo se mnou neshromažďuje, rozhazuje.

Co mluvíte proti mně, to vám může být odpuštěno. Ale pozor – nemluvte proti moci Ducha, který působí skrze mne. To vám Bůh nikdy neodpustí.

Jaký strom vypěstujete, takové ponese ovoce. Dobrý dobré, planý plané. Vy podvodníci! Jak byste mohli mluvit dobré, když jste zlí? Čím srdce oplývá, tím ústa přetékají. Dobrý člověk rozdává z dobrého pokladu svého srdce a zlý člověk ze zlého. Počítejte s tím, že budete skládat účty z každého neupřímného slova. Vaše slova o vás rozhodnou: buď vás ospravedlní, nebo odsoudí.“

Potom žádali farizejové a učitelé zákona Ježíše, aby se prokázal nějakým zázrakem. On jim však odpověděl: „Vězíte v hříchu a zatvrzelosti, a proto vyžadujete další důkazy. Nedostanete je! Tak jako věříte, že byl Jonáš tři dny a tři noci v útrobách mořského živočicha, tak budete muset uvěřit, že Syn člověka třetí den vstane z hrobu.

Lidé z Ninive vystoupí na soudu proti vám a usvědčí vás, protože oni vzali vážně Jonášovu zvěst. A k vám mluví ten, kdo je víc než Jonáš.

Královna ze Sáby vystoupí na soudu jako další svědek proti vám. Neváhala přijet z daleké země, aby poznala Šalomounovu moudrost. A tady je někdo větší než Šalomoun.

Když je z člověka vyhnán nečistý duch, hledá, kde jinde by se zabydlel. Ale nechce se snadno vzdát prvního hostitele. Když vidí, že srdce toho člověka je sice vyčištěné a upravené, ale zůstává prázdné, nastěhuje se tam zpět se sedmi společníky horšími, než je sám. Takový člověk je na tom potom hůř než předtím. To nebezpečí hrozí i vám.“

Ježíš ještě mluvil v přeplněném domě, když přišla jeho matka a bratři. Čekali venku, protože s ním chtěli mluvit. Když ho jeden z davu

upozornil, že na něho čekají, řekl: „Kdo je má matka a moji bratři?“ Ukázal na své učedníky se slovy: „To je moje rodina. Každý, kdo poslouchá mého nebeského Otce, je můj bratr, sestra i matka!“

Téhož dne vyšel Ježíš z domu a usedl na břehu jezera. Zanedlouho se kolem něho shromáždilo tolik lidí, že musel vstoupit do loďky, aby je mohl všechny oslovit.

Rád vyjadřoval duchovní pravdy obrazně.

Tentokrát začal vyprávět:

„Rolník zaséval na poli obilí. Některá zrna padla na okraj cesty. Slétli se ptáci a sezobali je. Jiná zrna dopadla na skalnatou zem, kde bylo málo ornice. Obilí rychle vyhnalo do výšky, ale když začalo pálit slunce, uschlo, protože kořínky nešly do hloubky. Další část zrna zapadla mezi bodláky. Když vyrostlo bodláčí, udusilo klásky. Ostatní zrna padla do dobré ornice. Vyrostlo obilí a přineslo úrodu. Některý klas měl sto zrnek, jiný šedesát a jiný třicet. Víte, co tím myslím?“

Učedníci se ho zeptali: „Proč mluvíš v obrazech?“ Vysvětlil jim to: „Vám už Bůh odkrývá svoje záměry se světem. Ostatním je to zatím skryto. Kdo přijímá ochotně, bude mít stále víc. Kdo je spokojen s tím, co má, přijde nakonec o všechno. Používám obrazy, lidé slyší i vidí, a přece nechápou.

Tak se na nich plní Izajášovo proroctví:

> ‚Budete poslouchat, ale neporozumíte, budete se dívat, ale neuvidíte. Protože srdce tohoto lidu otupělo, jsou hluší a zavřeli oči, aby neviděli, neslyšeli a neporozuměli, aby se neobrátili k Bohu, kde by mohli být uzdraveni.‘

Jak je dobře, že vaše oči vidí a uši slyší. Mnoho proroků toužilo vidět to, co vy vidíte, a slyšet to, co vy slyšíte, ale nebylo jim to dopřáno.

A teď k tomu příběhu o rozsévači. Cesta, kam padla některá zrna, představuje srdce lidí, kteří slyší o Božím království a nezajímá je to. Přichází satan a sebere, co bylo zaseto. Skalnatá země představuje srdce člověka, který slyší Boží poselství a přijímá je sice s velkou radostí, ale povrchně a ono v něm nezapustí kořeny. Když pak přijdou těžkosti nebo pronásledování pro víru, jeho nadšení ochabne a to, co bylo zaseto, zmizí.

Země porostlá bodláčím představuje člověka, který slyší poselství, ale v jehož srdci záležitosti každodenního života a touha po lepším hmotném zajištění slovo udusí.

Dobrá ornice představuje srdce člověka, který slyší Boží poselství, rozumí mu a nechává působit jeho životodárný vliv. Užitek z toho je mnohonásobný, u někoho větší, u jiného menší.“

Potom použil dalšího přirovnání. „Bůh je jako dobrý hospodář, který zasel na své pole dobré semeno. V noci, když lidé spali, hospodářův nepřítel rozhodil mezi pšenici semeno plevele. Když vyrostlo obilí a s ním i plevel, přišli služebníci za hospodářem a řekli mu: ‚Vždyť jsi zasel dobré semeno, kde se tedy vzal plevel?‘

‚To udělal nepřítel!‘ odpověděl.

‚My půjdeme a vyplejeme to pole,‘ nabídli se.

Ten jim na to řekl: ‚Ne, to nedělejte. Spolu s plevelem byste mohli snadno vytrhnout i pšenici. Necháme obojí vyrůst a při žních řeknu žencům, aby vybrali plevel a spálili ho a pšenici dali do mé stodoly.‘ “

Předložil jim jiný obraz: „S Božím dílem je to jako s hořčičným seménkem, které člověk zasel na poli. Je sice drobné, ale vyroste z něho tak mohutná bylina, že i ptáci na ní stavějí hnízda.“

Dále užil tohoto obrazu: „Boží vliv působí jako kvas. Malé množství prokvasí i velkou dávku těsta.“

V tomto kázání Ježíš používal výhradně podobenství.

Tak se naplnilo staré proroctví:

> „Budu mluvit v obrazech a vypovím, co bylo skryto od stvoření světa.“

Ježíš pak opustil shromážděné posluchače a šel domů. Obklopili ho jeho učedníci a žádali, aby jim vyložil obraz plevele na poli. „Dobře,“ řekl, „já jsem ten hospodář, který seje dobré zrní. Pole představuje svět a zrna, to jsou lidé, kteří patří Bohu. Plevel, to jsou lidé propadlí zlému. Nepřítel, který ho zasel, je ďábel. Žně představují konec světa a ženci jsou andělé. Tak jako v tomto příběhu je plevel oddělen a spálen, tak bude na konci světa. Pošlu své anděly a ti vyženou z Boží blízkosti všechny, kteří stáli v cestě Boží věci a páchali zlo. Jejich konec bude hrozný. Zbyde jim pláč a zoufalství. A tehdy ti, kteří plnili Boží vůli, budou v království nebeského Otce zářit jako slunce. Přemýšlejte o tom!

Nový život, k němuž vás Bůh volá, je jako poklad zakopaný v poli. Kdo ho najde, zatím o tom nemluví, ale má takovou radost, že prodá všechno, jen aby to pole získal.

Nebo: je jako drahocenná perla, kterou objeví obchodník s perlami. Vyprodá všechno, co má, a koupí ji.

Boží království je jako síť spuštěná do moře, ve které uváznou nejrůznější tvorové. Když je síť plná, vytáhnou ji rybáři na břeh, do košů vyberou dobré ryby a ostatní vyhodí. Tak to bude i na konci světa. Přijdou Boží andělé a oddělí zlé od bohabojných a zlé hodí do ohně. Tam bude pláč a zoufalství. Porozuměli jste všemu?“

„Ano,“ odpověděli. Potom dodal: „Každý vykladač Písma, který pochopil, oč mi jde, je jako hospodář, který ze své zásobárny nabízí nové i staré.“

Když Ježíš skončil svůj výklad v podobenstvích, vrátil se do svého domovského města. Učil v tamní synagoze. Všichni se divili: „Kde se v něm bere taková moudrost a moc? Vždyť to je tesařův syn, jeho matka je přece Marie, a Jakub, Josef, Šimon a Juda to jsou jeho bratři! I jeho sestry žijí mezi námi. Odkud to ten člověk má?“ Nemohli se s tím vyrovnat a pro jejich nedůvěru tam Ježíš nemohl vykonat mnoho zázraků. Vysvětlil to slovy: „Proroka si váží všude víc než v jeho rodném městě a v jeho domově!“

Tehdy slyšel galilejský vládce Herodes Antipas vyprávění o Ježíšovi a řekl svým dvořanům: „To musí být Jan Křtitel! Vstal z mrtvých, a proto dělá takové zázraky!“

Před časem dal tento Herodes Jana zatknout a uvěznit. Jan mu totiž vytýkal, že žije s Herodiadou, manželkou svého bratra Filipa. Herodes by se Jana rád zbavil, ale bál se, protože lidé v něm viděli proroka. Na oslavě Herodových narozenin tančila dcera Herodiady a okouzlila Heroda tak, že jí přísahal splnit každé přání. Herodiada navedla svou dceru a ta požádala: „Chci tady na míse hlavu Jana Křtitele.“

To bylo i na Heroda příliš. Nechtěl se však zostudit před hosty tím, že by zrušil svou přísahu. Poručil proto, aby Jana sťali přímo ve vězení. Jeho hlavu přinesli na míse tanečnici a ta ji donesla své matce. Janovi žáci si vyžádali jeho tělo a pohřbili ho. Pak šli oznámit Ježíšovi, co se stalo.

Když to Ježíš slyšel, vstoupil do loďky a odplul na osamělé místo. Jakmile však lidé z okolí zjistili, kam jeho loďka míří, shromáždili se tam. Když Ježíš vystoupil na břeh, čekaly ho již davy lidí. Měl s nimi soucit a uzdravil jejich nemocné.

Večer za ním přišli jeho učedníci a řekli: „Už je pozdě a tady v pustině se nedá koupit nic k jídlu. Rozluč se s nimi, ať si mohou po vesnicích něco opatřit.“

Ježíš jim na to řekl: „Kam by chodili, dejte jim najíst vy!“

Namítli: „Vždyť tu máme všeho všudy pět chlebů a dvě ryby!“

„Přineste je sem,“ vybídl je. Potom řekl lidem, aby se usadili na trávě. A vzal těch pět chlebů a dvě ryby a poděkoval za ně Bohu. Pak ulamoval, dával učedníkům a ti rozdávali lidem. Najedlo se tam dosyta pět tisíc mužů kromě žen a dětí. A ještě nasbírali plných dvanáct košů zbytků.

Hned potom Ježíš přiměl své učedníky, aby přepluli na druhý břeh, zatímco on propustí shromážděné lidi.

Když se zástupy rozcházely, vystoupil Ježíš na horu, aby se o samotě modlil. Strávil tam skoro celou noc. Loď s učedníky stále nemohla dosáh-

nout druhého břehu, protože vítr hnal vlny proti ní. K ránu se Ježíš přiblížil k lodi po hladině jezera. Učedníci ho považovali za přízrak a vyděsili se. Ale Ježíš promluvil a uklidnil je: „Vzchopte se, to jsem já, nebojte se!“

Petr zvolal: „Pane, když máš takovou moc, rozkaž, ať přijdu k tobě po vodě!“

„Tak pojď!“ řekl Ježíš. A tak Petr opustil loď a šel k Ježíšovi. Velké vlny ho však přece poděsily a začal se topit. „Pane, pomoz!“ vykřikl.

Ježíš ho rychle zachytil a řekl: „Kde je tvoje víra? Proč jsi pochyboval?“ Vstoupili na loď a vítr se hned utišil. Učedníci před Ježíšem poklekli a vyznávali: „Ty jsi určitě Boží Syn!“

Pak přistáli v genezaretském kraji. Jakmile ho tamější lidé poznali, rozneslo se to po širokém okolí a odevšad k němu nosili nemocné. Prosili ho, aby se mohli alespoň dotknout lemu jeho šatu. A kdo se dotkl, byl uzdraven.

Farizejové a učitelé zákona z Jeruzaléma přišli za Ježíšem s otázkou: „Proč tvoji žáci nedodržují staré židovské tradice? Vždyť ignorují i obřadní mytí rukou před jídlem!“ Ježíš jim na to odpověděl: „Proč vy pro své tradice porušujete Boží přikázání? Například – Boží příkaz zní: ‚Cti otce i matku; a kdo potupí otce nebo matku, ať zemře.‘ Ale vy říkáte: ‚Jestliže odkážeš svůj majetek druhému, nesmíš už z něho podporovat své rodiče, i když mají nedostatek.‘ Tak jste svými ustanoveními zrušili přímý Boží příkaz. Chytráci! I na vás se vztahují slova proroka Izajáše:

> ‚Tento lid říká, že mne ctí, ale jejich srdce je ode mne daleko. Jejich uctívání je bezcenné, protože vyučují svým vlastním zákonům místo Božím.‘ “

Pak kolem sebe shromáždil lid a řekl: „Poslouchejte, co vám říkám, a snažte se porozumět: Vaše nitro nešpiní to, co vchází do úst, ale co z nich vychází.“

Učedníci mu pak řekli: „Víš, že se farizejové urazili, když tě slyšeli?“ On odpověděl: „S příkazy je to jako s rostlinami. Co nezasel můj Otec, je plevel a podle toho s tím bude naloženo. Nechte je! Jsou to slepí vůdcové slepých. Když slepý povede slepého, oba spadnou do jámy.“

Petr se Ježíše zeptal: „Jak’s to myslel s tím, co nás špiní?“

Ježíš se podivil: „Ani vy tomu nerozumíte? Nechápete, že všechno, co jíme, prochází vnitřnostmi a vychází z těla? Ale zlá slova vznikají ve zlém srdci, a tak špiní člověka. Ze srdce vycházejí špatné myšlenky na vraždu, nevěru, necudnost, krádež, lež a pomluvy. To jsou věci, které člověka zbavují vnitřní čistoty. Ale jíst nemytýma rukama, to člověka nepošpiní.“

Ježíš odešel do týrského a sidónského kraje. Jedna obyvatelka těchto pohanských končin za ním přišla a prosila: „Slituj se nade mnou, Pane,

ty očekávaný Králi! Moje dcera je posedlá démonem a velmi trpí!“ Ale on na to nic neříkal.

Jeho učedníci na něho naléhali: „Udělej s ní něco, vždyť za námi stále volá!“ Tu se obrátil k té ženě a řekl jí: „Byl jsem poslán pomoci židům a ne pohanům.“

Ale ona přišla až k němu, klaněla se mu a prosila: „Pane, pomoz mi!“

„Není správné brát chléb dětem a házet ho štěňatům!“ řekl. Ona odpověděla: „Máš pravdu, ale štěňata dostávají zbytky ze stolů svých pánů.“

„Ženo,“ řekl jí Ježíš, „máš velikou víru, tvoje přání je splněno!“ A od té chvíle byla její dcera zdravá.

Pak se Ježíš vrátil a vystoupil na pahorek u jezera. Spousta lidí se k němu začala scházet a měli s sebou chromé, zmrzačené, slepé, němé a jinak postižené. Pokládali je před něj a on je uzdravoval. Jaký div! Němí mluví, chromí chodí, zmrzačení jsou zdrávi a slepí vidí. Okolostojící nad tím žasli a vzdávali díky Bohu.

Ježíš zavolal svoje učedníky a řekl jim: „Je mi těch lidí líto, vždyť tu jsou se mnou tři dny a nemají už nic k jídlu. Nechci je nechat odejít hladové, vždyť by ani nedošli domů!“

Učedníci odpověděli: „Kde v takové pustině vezmeme chléb pro tolik lidí?“

„Kolik jídla máte s sebou?“ zeptal se Ježíš.

„Sedm chlebů a několik ryb,“ odpověděli učedníci.

Ježíš rozkázal, aby se shromáždění lidé usadili. Vzal těch sedm chlebů a ryby, poděkoval za ně Bohu; pak je lámal a dával učedníkům a ti je rozdávali shromážděným. Najedlo se tam dosyta čtyři tisíce mužů kromě žen a dětí – a ještě sebrali sedm košíků zbytků. Pak se Ježíš s nimi rozloučil, vstoupil do člunu a přeplul do Magdalské krajiny.

Jednou přišli za Ježíšem farizejové a saducejové a vymáhali na něm důkaz, že má Boží pověření. On jim na to odpověděl: „Když jsou večer červánky, říkáte, že bude jasno; když jsou červánky ráno, říkáte, že bude špatné počasí. Úkazy na obloze umíte posoudit, a to, co se děje před vašima očima, je vám pořád málo? Tento zlý, nevěřící národ se dožaduje zvláštních znamení, ale nakonec si bude muset vzpomenout, co se stalo s prorokem Jonášem,“ a nechal je stát a odešel.

Znovu se plavili přes jezero a teprve na druhém břehu jeho učedníci zjistili, že s sebou zapomněli vzít chleba. Ježíš jim řekl: „Dejte si pozor na farizejský a saducejský kvas!“ Oni se domnívali, že mluví o skutečném chlebu. Ježíš to věděl, a proto jim řekl: „Proč si děláte starosti o jídlo? To máte tak malou víru? Ještě nechápete? Cožpak si nevzpomínáte na nasycení pěti tisíc mužů pouhými pěti chleby a na koše posbíraných zbytků?

Ani na ty čtyři tisíce, které jsem nasytil sedmi chleby a ještě se sebralo tolik zbytků? Nechápete, že mi nešlo o skutečný chleba, když jsem vás varoval před kvasem farizejů a saducejů?“ Teprve potom pochopili, že kvasem mínil pokřivené učení židovských vůdců.

Když se potom Ježíš přiblížil k Césareji Filipově, zeptal se svých učedníků: „Za koho mne lidé pokládají?“ Oni odpověděli: „Někteří za Jana Křtitele, druzí za Elijáše, jiní za Jeremjáše nebo jiného z proroků.“ „A vy?“ chtěl Ježíš vědět.

Šimon Petr zvolal: „Ty jsi Kristus, Syn živého Boha!“

„Raduj se, Šimone,“ řekl Ježíš. „To nemáš ze sebe, tu pravdu ti dal poznat sám Bůh. Ty jsi Petr a tvé jméno připomíná skálu. Svou církev zbuduji na Skále a žádná ďábelská moc ji nezničí. Kdekoliv se bude zvěstovat pravda, kterou jsi vyznal o mně, otevřou se lidem dveře do Božího království. Těm, kdo ji odmítnou, oznámíš soud, a ty, kdo ji přijmou, ujistíš o Boží milosti. Co se rozhodne zde na zemi, bude platit i v nebi.“ Svým učedníkům potom přikázal, aby zatím nikomu neříkali, že on je očekávaný Mesiáš.

Od toho dne začal Ježíš otevřeně mluvit se svými učedníky o tom, že musí jít do Jeruzaléma a co ho tam čeká – mnoho bude trpět od židovských náboženských vůdců, bude zabit, ale třetí den vstane zase k životu. Petr ho odvedl stranou a začal mu to rozmlouvat: „Takhle nemluv, nic takového nedopustíme.“

On se však od Petra odvrátil a řekl: „Jdi mi z cesty, satane! Pokoušíš mne, protože to vidíš jen z lidského hlediska a ne z Božího!“

Potom řekl učedníkům: „Kdo mě chce následovat, přestaň myslet na sebe, neboj se pro mne trpět a pojď za mnou. Každý, kdo by si chtěl život zachovat pro sebe, ztratí ho. Kdo mi odevzdá svůj život, ten ho získá. Co člověku prospěje, když získá celý svět a ten skutečný život ztratí? Co může vyvážit hodnotu věčného života? Přijdu ve slávě svého Otce se svými anděly a tehdy budu soudit každého člověka podle toho, jak žil. Někteří se ještě za svého života stanete svědky slávy a moci mého království.“

Po šesti dnech vzal s sebou Ježíš pouze Petra, Jakuba a jeho bratra Jana a vyšli na vysokou horu. Náhle učedníci zpozorovali, že Ježíšův vzhled se změnil. Tvář mu oslnivě zářila jako slunce a jeho oděv se skvěl běloští. Vtom uviděli Mojžíše a Elijáše, jak s ním rozmlouvají. Petr zvolal: „Pane, je nám tu tak dobře! Jestli chceš, postavíme vám tu přístřeší a zůstaňme tady!“

Než to však dořekl, zahalil je oblak a slyšeli hlas: „Toto je můj milovaný Syn, moje radost, toho poslouchejte!“

Když to učedníci slyšeli, padli k zemi s uctivou bázní. Ježíš k nim přišel, dotkl se jich a řekl: „Vstaňte a nebojte se!“ Když se rozhlédli, viděli pouze samotného Ježíše.

Cestou z hory jim Ježíš přikázal: „Nikomu neříkejte, co jste viděli, dokud nevstanu z mrtvých.“

Učedníci se ho ptali: „Proč učitelé zákona zdůrazňují, že před tebou měl přijít Elijáš?“ Ježíš jim odpověděl: „Mají pravdu. On má přijít a připravit lidská srdce na Kristův příchod. Já vám však říkám, že Elijáš už přišel, ale oni ho neuznali a naložili s ním podle svého. A také pro mne chystají jen utrpení.“ Učedníci pochopili, že mluví o Janu Křtiteli.

Na úpatí hory na ně čekal zástup lidí. Nějaký muž klekl před Ježíšem a řekl: „Pane, slituj se nad mým synem! Mnoho zkusí, má zlé záchvaty a při nich často spadne do ohně nebo do vody. Prosil jsem tvé učedníky, ale nevědí si s ním rady.“

Ježíš si povzdechl: „Co to s vámi je? Nevěříte a překážíte Boží moci! Nemám to s vámi lehké. Přiveďte mi ho sem!“

Pak Ježíš přikázal démonu, který byl příčinou nemoci, aby chlapce opustil. A od té chvíle byl chlapec zdráv.

Když potom byli s Ježíšem sami, zeptali se učedníci: „Proč my jsme nemohli toho chlapce uzdravit?“ Ježíš jim odpověděl: „Protože málo věříte. Budete-li mít víru alespoň jako semínko hořčice a řeknete této hoře: ‚Posuň se,‘ poslechne vás. Nic pro vás nebude nemožné. Takový případ vyžaduje opravdovou modlitbu a půst.“

Když přišli do Galileje, Ježíš jim řekl: „Mám být vydán do rukou těch, kteří mne zabijí. Ale třetího dne zase vstanu k životu.“ Učedníky to velmi zarmoutilo.

V Kafarnaum přišli k Petrovi výběrčí chrámové daně a zeptali se: „Váš mistr neplatí daň?“

„Platí,“ odpověděl Petr. Doma ho Ježíš předešel otázkou: „Co myslíš, Petře, od koho vybírají králové a panovníci daně a poplatky? Od synů nebo od cizích?“

„Od cizích,“ odpověděl Petr.

„Dobře tedy,“ řekl Ježíš, „synové tedy nejsou vázáni touto povinností! Ale nebudeme Jeruzalém zbytečně dráždit. Jdi k jezeru, nahoď udici a v první rybě, kterou chytneš, najdeš minci. Ta bude stačit na poplatek za nás oba.“

Tehdy Ježíše obstoupili jeho učedníci a ptali se ho: „Kdo z lidí je v nebeském království nejpřednější?“

Zavolal malé dítě, postavil je mezi ně a řekl: „Dobře mne poslouchejte: Půjde-li vám o přední místa, do Božího království se vůbec nedostanete. Ujišťuji vás, že jen s pokornou myslí dítěte tam můžete vejít a něco

znamenat. Kdo si umí vážit takového nepatrného člověka, prokazuje tím úctu mně. Na kom by ztroskotala víra jednoho z těchto maličkých ve mne, tomu by bylo lépe, kdyby ho hodili do moře s mlýnským kamenem na krku.

Běda světu, že se tu dějí věci, pro které člověk ztrácí víru. Pokušení jsou sice nevyhnutelná, ale běda tomu, kdo je působí. Neváhej odložit všechno, co tě odvádí od Boha. I kdyby to měla být tvá ruka nebo noha, raději ji utni a zahoď. Lépe je vkulhat do Božího království než skočit oběma nohama do záhuby. A kdyby tě tvé oko svádělo ke zlému, zbav se ho! Je lepší získat věčný život jednooký než přijít s oběma očima do věčného zatracení.

Dejte pozor, abyste nepohrdli ani tím nejprostším člověkem. Věřte tomu, každý z nich má anděla, který ho stále zastupuje před Bohem. Přišel jsem zachránit ztracené. Když má někdo sto ovcí a jedna z nich se ztratí, co myslíte, že takový člověk udělá? Nenechá těch devadesát devět na pastvině a nepůjde hledat tu ztracenou? A když ji najde, má z ní větší radost než z těch devadesáti devíti, které mu zůstaly. A právě tak můj Otec nechce, aby sebenepatrnější člověk zahynul.

Proviní-li se proti tobě někdo z věřících, vyhledej ho a promluv si s ním mezi čtyřma očima. Přizná-li svoji chybu, udělal sis z nepřítele znovu bratra. Bude-li neústupný, přizvi ještě jednoho nebo dva z věřících, aby byli svědky rozhovoru. Když si ani tak nedá říci, pověz to shromáždění věřících. Když neuposlechne ani je, ať je vyloučen. Mějte přitom na mysli, že co rozhodnete zde na zemi, bude platit i v nebi. A také platí: spojí-li se dva z vás k modlitbám za jakoukoliv záležitost, nebeský Otec je vyslyší. Tam, kde se už dva nebo tři sejdou, aby jednali podle mé vůle, tam jsem já s nimi.“

Potom mu Petr položil otázku: „Pane, když se proti mně můj bližní opakovaně prohřešuje, kolikrát mu mám odpustit? Sedmkrát?“ Ježíš mu odpověděl: „Ne sedmkrát, ale až sedmdesátkrát sedmkrát.

Pán Bůh s námi jedná jako král, který se rozhodl provést vyúčtování se svými podřízenými. Mezi prvními mu přivedli jednoho, který měl u něj miliónový dluh. Ten muž však neměl na zaplacení. Král tedy nařídil, aby ho s celou rodinou prodali do otroctví, rozprodali jeho majetek, a tak uhradili dluh. On však před králem padl na kolena a prosil ho: ‚Pane, měj se mnou trpělivost a já všechno zaplatím!‘

Králi bylo líto toho člověka, propustil ho a dokonce mu celý dluh odpustil. Sotva však ten muž vyšel od krále, potkal člověka, který mu dlužil nepatrnou částku. Popadl ho a křičel: ‚Hned mi vrať, co jsi dlužen!‘

Ten chudák si před něj klekl a zoufale ho prosil: ‚Měj strpení a já ti zaplatím!‘ Ale věřitel stál na svém a dal ho zavřít do vězení, dokud

dluh nezaplatí. Svědky té události to pobouřilo a šli to oznámit králi. Ten si předvolal nemilosrdného věřitele a řekl mu: ‚Ty ničemo! Jak velký dluh jsem ti odpustil, když jsi mne prosil! A tys nemohl odpustit svému druhovi tak směšnou částku?‘

A rozhněvaný král jej potom dal zavřít, dokud svůj dluh do posledního haléře nezaplatí. Tak bude jednat můj nebeský Otec s vámi, jestliže nebudete ochotně odpouštět druhým.“

Po tomto hovoru Ježíš odešel do Judska za Jordánem.

Mnoho lidí šlo za ním a on uzdravoval nemocné. Přišli za ním i farizejové a chtěli ho vyprovokovat k nějakému výroku, který by mohli použít proti němu. „Může se člověk rozvést z jakéhokoliv důvodu?“ zeptali se.

On odpověděl: „Nečetli jste v Písmu, že když na počátku Bůh stvořil muže a ženu, ustanovil: Muž opustí své rodiče, připojí se ke své ženě a stanou se jednou bytostí? Nikdo nemá právo rozdělit to, co Bůh spojil.“

Oni však namítali: „Proč tedy Mojžíš řekl, že muž může propustit manželku jednoduše tím, že jí dá rozlukový lístek?“

Ježíš odpověděl: „Toto ustanovení Mojžíšova zákona je ústupkem vaší tvrdosti a nesnášenlivosti. Původní Boží úmysl to však nikdy nebyl. Já vám říkám, že kdo se rozvádí z jiného důvodu, než je cizoložství jeho partnera, a uzavírá nový sňatek, dopouští se sám cizoložství.“

Učedníci mu řekli: „Když mohou nastat takové těžkosti mezi mužem a ženou, pak je lepší se neženit.“ On odpověděl: „Tak jednoduché to není. Je zde nutné porozumět Boží vůli. Jsou tři důvody proto, aby člověk zůstal svobodný: když je k manželství od narození nezpůsobilý, když mu v uzavření sňatku zabránili lidé, nebo když se manželství zřekne dobrovolně pro plnou službu Boží věci. Rozumíte tomu?“

Potom k Ježíšovi nosili malé děti, aby jim žehnal a modlil se za ně. Učedníci však domlouvali těm, kteří děti přivedli, aby Ježíše neobtěžovali. On jim ale řekl: „Nechte je, ať jdou ke mně, a nebraňte jim. Jejich místo je u mne.“ Kladl na ně ruce a žehnal jim. Pak odtud odešel.

Za Ježíšem přišel jeden mladý člověk a ptal se ho: „Mistře, jakými dobrými skutky mohu získat věčný život?“

Ježíš mu na to řekl: „Snažíš se být dobrý? To se chceš vyrovnat Bohu, který jediný je skutečně dobrý! Plň jeho přikázání a budeš věčně živ.“

„Která to jsou?“ zeptal se mladý muž.

Ježíš odpověděl: „Nezabiješ, nezcizoložíš, nebudeš krást, lhát, budeš ctít svoje rodiče, své bližní budeš milovat jako sebe!“

Mladík na to řekl: „To všechno jsem vždycky dodržoval. Co mi ještě chybí?“

Ježíš odpověděl: „Chceš-li být dokonalý, jdi a prodej celý svůj majetek a peníze rozdej chudým, a tak budeš mít poklad v nebi. Pak se vrať a staň se mým učedníkem.“

Mladík zesmutněl a zklamaně odešel. Měl totiž velký majetek. Ježíš pak řekl svým učedníkům: „Pro zámožného člověka je velmi nesnadné postavit se na Boží stranu. Kdybych to měl k něčemu přirovnat, pak snáze projde velbloud uchem jehly, nežli bohatý branou Božího království.“ Učedníky to překvapilo a ptali se: „Kdo tedy vůbec může být spasen?“

Ježíš se na ně zadíval a řekl: „V lidských silách to není, ale Bůh dokáže všechno.“

Petr se ozval a řekl: „My jsme se vzdali všeho a jdeme za tebou. Co nás čeká?“

Ježíš odpověděl: „Ujišťuji vás, že až přijdu, abych stvořil nový svět, nad kterým budu panovat v plné slávě, pak vás dvanáct, kteří mne následujete, posadím po svém boku jako soudce celého Izraele. A každému, kdo se vzdá domova, bratrů, sester, otce, matky, manželky, dětí nebo majetku proto, aby šel za mnou, všechno mu mnohokrát vynahradím a bude mít podíl na věčném životě. Mnozí první budou poslední a poslední budou první.

Když Bůh dává podíl na věčném životě, jedná jako vi nař, který časně najal dělníky k práci na své vinici a dohodl se s nimi na denní mzdě ve výši jednoho stříbrňáku. Dopoledne šel opět okolo místa, kde se najímaly pracovní síly, a uviděl tam stát ještě jiné, kteří čekali na práci. Řekl jim tedy: ‚Jděte i vy na mou vinici a dostanete mzdu, která vám náleží.‘ A oni šli.

Potom šel znovu na to místo v poledne a opět odpoledne a najal další dělníky. K večeru tam uviděl postávat jiné a zeptal se jich: ‚Proč tu tak nečinně stojíte celý den?‘

‚Nikdo nás nenajal k práci,‘ odpověděli.

On jim na to řekl: ‚Jděte také na mou vinici a dostanete spravedlivou mzdu.‘

Večer potom vinař nařídil svému správci: ‚Zavolej dělníky a zaplať jim za práci. Začni u těch, kteří přišli poslední.‘

Ti, kteří nastoupili do práce až večer, dostali po stříbrňáku. Dělníci, kteří pracovali od rána, si mysleli, že dostanou víc. Dostali však stejnou mzdu. Vzali ji, ale protestovali: ‚Ti, co přišli poslední, pracovali jenom hodinu a dostali stejně jako my, kteří jsme dřeli celý den v slunečním žáru!‘

Majitel vinice se obrátil k jednomu z nich a řekl: ‚Příteli, nekřivdím ti! Což jsme se předem nedohodli na denní mzdě? Dostal jsi svoje, a tak buď spokojený. Když chci zaplatit všem stejně, je to přece moje věc. Nebo

chceš závidět, že jsem štědrý?‘ A tak poslední na tom budou jako první a první jako pos-lední.“

Během cesty do Jeruzaléma si Ježíš vzal stranou svých dvanáct učedníků a mluvil s nimi o tom, co ho tam čeká: „Vstupujeme do Jeruzaléma, kde budu zrazen a vydán do rukou velekněžím a židovským právníkům. Ti mne odsoudí k smrti a vydají Římanům, aby mě zesměšnili, zbičovali a ukřižovali. Třetího dne však vstanu opět k životu.“

K Ježíšovi přišla Zebedeova manželka se svými syny Jakubem a Janem. Po uctivém pozdravu mu přednesla své přání: „Slib mi, že až se ujmeš vlády, dáš mým synům nejčestnější místa po svém boku.“

Ale Ježíš na to řekl: „Nevíte, co chcete! Můžete pít z kalicha utrpení, který je připraven pro mne?“ Oni odpověděli: „Můžeme!“

Ježíš jim řekl: „Z mého kalicha pít budete, avšak čestná místa po mé pravici a levici neurčuji já, ale můj Otec.“

Ostatních deset slyšelo tu rozmluvu a zlobili se na ty dva. Ale Ježíš je zavolal všechny k sobě a řekl: „Víte, že panovníci vládnou těm, kteří jsou jim podřízení, a kdo má moc, dává ji pociťovat ostatním. Mezi vámi to však musí být jiné. Kdo chce být velký, ať je vaším služebníkem, a kdo chce být mezi vámi první, ať slouží bez nároku všem. Ani já jsem nepřišel, abych si dal sloužit, ale abych sloužil a obětoval svůj život jako výkupné za mnohé.“

Když prošli Jerichem, táhl se za Ježíšem velký dav. Tam u cesty seděli dva slepci. Když uslyšeli, kdo jde kolem, začali křičet: „Pane, králi Izraele, smiluj se nad námi!“

Lidé z davu je okřikovali. Ale oni tím více volali: „Pane, králi Izraele, slituj se nad námi!“ Ježíš se zastavil zavolal je k sobě a zeptal se jich: „Co chcete, abych pro vás udělal?“

Oni odpověděli: „Pane, chceme vidět!“

Ježíšovi jich bylo líto. Dotkl se jejich očí a oni v tom okamžiku prohlédli. Pak šli za Ježíšem.

Když se blížili k Jeruzalému a přišli do Betfage u Olivové hory, poslal Ježíš dva ze svých učedníků napřed a řekl jim: „Jakmile přijdete do vesnice tady před námi, najdete přivázanou oslici s oslátkem. Odvažte je a přiveďte mi je. Kdyby se vás někdo ptal, co děláte, řekněte, co předpověděl prorok:

> ‚Oznamte Jeruzalému: Tvůj král přichází k tobě, tichý, přijíždí na oslátku.‘ “

Učedníci šli a udělali vše podle Ježíšova příkazu. Přivedli oslici i oslátko, místo sedla podložili své pláště a na ně posadili Ježíše. Mnozí z davu pokládali své pláště na cestu, jiní osekávali větve ze stromů a

zdobili jimi cestu. Průvod lidí, který ho obklopoval zepředu i zezadu, volal:

Když vjel do Jeruzaléma, celé město vřelo a lidé se vzrušeně ptali: „Kdo je to?“ Z průvodu se ozývalo: „To je Ježíš, ten prorok z galilejského Nazaretu!“

Ježíš pak vešel do chrámu a vyhnal všechny, kteří tu prodávali a kupovali, zpřevracel stoly směnárníků a prodavačů obětních holubů a řekl jim: „Písmo praví: Boží chrám je místem pro modlitbu, ale vy jste z něj udělali zlodějské doupě!“

Na chrámovém nádvoří se kolem něj shlukli slepí a chromí a on je uzdravoval. Když však velekněží a vykladači zákona viděli ty zázraky a slyšeli, jak i malé děti volají v chrámu: „Sláva Davidovu synu!“ velmi je to pobouřilo. Vyčítali mu: „Neslyšíš, co volají?“

On jim odpověděl: „Ovšem. Což jste nečetli v Písmu: I křik nemluvňat chválí Boha.“ Nechal je být a odešel zpět do Betanie, kde zůstal přes noc.

Když se ráno vracel do Jeruzaléma, dostal hlad. Všiml si fíkovníku u cesty. Když však přišel ke stromu, viděl, že na něm nejsou žádné plody, ale jen listí. Řekl: „Už nikdy se na tobě neurodí ovoce!“ A ten fíkovník rázem uschl. Když to viděli učedníci, udiveně říkali: „Jak jsi to dokázal, že ten fíkovník tak rychle uschl?“

Ježíš jim odpověděl: „Skutečně vám říkám, věříte-li bez pochybností, můžete dělat i větší věci než to, co jste nyní viděli. Kdybyste rozkázali této hoře, aby se pohnula a sesula do moře, pak se to stane. Všechno je pro vás dosažitelné, zač se s vírou modlíte.“

Když pak zas učil v chrámu, přišli k němu velekněží a židovští předáci a ptali se ho: „Jakým právem zde takto jednáš? Kdo ti k tomu dal moc?“

„Řeknu vám to, ale nejprve odpovězte vy na moji otázku: Křtil Jan z pověření Boha nebo lidí?“

Říkali si mezi sebou: „Odpovíme-li, že byl od Boha, namítne nám, proč jsme tedy nevěřili jeho slovům. A jestliže odpovíme záporně, pak abychom se báli davu, protože Jana všichni považují za proroka.“ Tak nakonec odpověděli: „Nevíme.“ Nato Ježíš: „Ani já vám tedy neřeknu, kdo stojí za mnou.

Jak byste rozsoudili takový případ? Jeden muž měl dva syny a řekl jednomu z nich: ‚Jdi dnes pracovat na vinici!‘ On však odpověděl: ‚Nechce se mi!‘ Potom si to ale rozmyslel a šel. O totéž požádal druhého syna. Ten řekl: ‚Ano, půjdu,‘ ale nešel. Který z těch dvou synů poslechl svého otce?“

Oni odpověděli: „Ten první.“

„Právě tak,“ řekl Ježíš, „vás podvodníci a prostitutky předbíhají do Božího království. Jan Křtitel vám ukázal správnou cestu k pokání; vy

jste na něj nedali, ale tihle lidé ano. Ani to vás nezahanbilo a stejně jste neposlechli.

Nyní si poslechněte jiný příběh: Byl jeden hospodář, který založil vinici. Obehnal ji plotem, zřídil v ní lis a postavil věž pro hlídače. Pak vinici pronajal vinařům a odcestoval. V době vinobraní poslal k vinařům své zástupce, aby vybrali jeho podíl. Vinaři je však popadli, jednoho zbili, druhého utloukli a dalšího ukamenovali. Hospodář tedy poslal další muže; tentokrát jich bylo více. Ale vinaři s nimi naložili stejně. Nakonec k nim tedy poslal svého syna. Myslel si, že alespoň před ním budou mít respekt. Ale když jej viděli přicházet, řekli si: ‚To je dědic! Zabijme ho a vinice bude naše!‘ Popadli ho, vyvlekli z vinice ven a zabili. Co myslíte, že udělá hospodář s těmi vinaři, až se vrátí?“

Odpověděli mu: „Ty zločince dá bez milosti popravit a vinici pronajme lidem, kteří mu budou svědomitě odvádět výnosy.“

Potom se jich Ježíš zeptal, zda znají slova Písma:

> „Kámen, který stavitelé neustále odkládali, sloužil nakonec jako hlavní svorník klenby. Jaký to div! Jak zvláštní věc Bůh udělal!“

„Chci tím říci, že vám Bůh odejme správu nad svým královstvím a svěří ji lidem, kteří mu budou odvádět, co mu patří.

Kdo ten kámen nedá na pravé místo, zakopne o něj, nebo ho kámen rozdrtí.“

Když velekněží a farizejové slyšeli tyto příměry, pochopili, že mluví o nich. Chtěli ho zatknout, ale báli se davu, protože všichni považovali Ježíše za proroka.

Ježíš jim vyprávěl další příběh: „Když Bůh nabízí účast ve svém království, je jako král, který připravil velkou hostinu při svatbě svého syna. Pozvaných bylo mnoho, ale když pro ně přišli královi poslové, odmítli pozvání. Král k nim poslal ještě jednou se vzkazem: ‚Je pro vás připravena bohatá hostina, přijďte!‘ Ale pozvaní to vůbec nebrali vážně. Jeden šel za prací na své pole, jiný za obchodem, někteří se dokonce králových poslů zmocnili, ztýrali je a několik jich zabili. To krále popudilo, poslal vojsko, dal ty ukrutníky pobít a město vypálit.

Potom řekl svým poslům: ‚Hostina je připravena, ale svatební hosté jí nebyli hodni. Jděte na rozcestí a pozvěte na svatbu každého, koho potkáte.‘

Poslové tedy šli a přivedli všechny, které našli, ubohé i slušné, takže svatební síň se zaplnila. Když vstoupil král, aby hosty přivítal, uviděl jednoho, který nepřijal svatební oděv. Řekl mu: ‚Člověče, jak jsi se odvážil vejít bez svatebních šatů?‘ On mlčel. Král pak rozkázal sluhům: ‚Svažte ho a vyhoďte ven do tmy, kde bude jen nářek a utrpení. Mnoho je pozvaných, ale těch, kteří skutečně vejdou, je málo.‘ “

Farizejové se sešli, aby se domluvili na taktice, jak Ježíše chytit do léčky. Chtěli ho vyprovokovat k slovům, kterých by pak mohli použít k obžalobě. Poslali k němu své žáky spolu s Herodovými stoupenci a ti řekli: „Mistře, víme, že jsi čestný a že pravdivě učíš cestě k Bohu, bez ohledu na to, jaké kdo má postavení. Řekni nám: Je správné odvádět římské vládě daň?“

Ježíš však prohlédl jejich zlý úmysl. „Vy pokrytci!“ zvolal. „Proč se mne snažíte nachytat takovými otázkami? Ukažte mi minci!“ Oni mu podali denár.

„Čí obraz a jméno je na něm vyraženo?“

„Císaře,“ odpověděli.

On jim na to řekl: „Co je tedy císařovo, dávejte císaři, a co je Boží, dávejte Bohu.“ Zaskočeni tou odpovědí, odešli.

Také za ním přišli saducejové, kteří tvrdí, že vzkříšení z mrtvých je nemožné. Předložili mu nepravděpodobný příběh: „Mistře, v Mojžíšově zákoně čteme, že svobodný švagr je povinen vzít si bezdětnou vdovu po svém bratru, aby v dětech zachoval bratrovo jméno. U nás se vyskytl tento případ: Bylo sedm bratrů. První z nich se oženil a potom jako bezdětný zemřel, takže jeho žena se stala manželkou druhého bratra. Tento bratr také zemřel bez dětí, a tak se opakovalo u druhého, třetího – a nakonec u všech sedmi bratrů. Poslední ze všech zemřela i ta žena. Kterému z těch bratrů bude patřit po vzkříšení? Byla přece manželkou všech sedmi!“

Ježíš odpověděl: „Mluvíte nesmysly, protože neznáte ani Písmo ani Boží moc. Po vzkříšení zaniknou tělesné vztahy. Lidé nebudou žít v manželství, ale budou tvořit Boží rodinu. A pokud jde o vzkříšení z mrtvých, pak čtěte pozorně Písmo. Jak nazývá Bůh sám sebe? Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův. On není Bohem mrtvých, ale živých.“ Tyto Ježíšovy odpovědi udělaly na lidi hluboký dojem.

Farizejové se doslechli, jak Ježíš umlčel saduceje. Pověřili jednoho ze svých vykladačů Písma, aby ho vyzkoušel: „Mistře, které přikázání je v zákoně nejvýznamnější?“ Ježíš mu odpověděl: „ ‚Miluj Pána, svého Boha, celým srdcem, duší i myslí.‘ To je první a nejdůležitější přikázání. Druhé v pořadí důležitosti je toto: ‚Miluj svého bližního jako sám sebe.‘ Na těch dvou přikázáních stojí celý Mojžíšův zákon a odkaz proroků.“

Potom Ježíš, obklopen farizeji, se jich zeptal: „Co si myslíte o Kristu? Čí je to syn?“

Odpověděli: „Davidův.“

On na to řekl: „Jak by mohl David svého vlastního potomka nazývat Pánem? Vždyť o něm z podnětu Ducha svatého píše v žalmu:

‚Bůh řekl mému Pánu: Seď po mé pravici, dokud ti nepodložím tvé nepřátele k nohám.‘

Jestliže ho tedy David nazývá svým Pánem, jak může být jeho synem?“ Na to nikdo nedovedl odpovědět a už se mu neodvážili klást další otázky.

Ježíš oslovil shromážděné lidi a učedníky: „Učitelé a farizejové jsou tu od toho, aby vám vykládali Mojžíšův zákon. Poslouchejte všechny jejich příkazy. Avšak neřiďte se příkladem jejich života, protože oni jen mluví, ale v životě to neuplatňují. Vkládají na vás těžká břemena svých požadavků, ale svoje vlastní ústupky dovedou omluvit. Všechno, co dělají, je jen na efekt. Aby vypadali svatě, pořizují si nápadné odznaky své zbožnosti, rádi sedávají na čestných místech na hostinách a mají vyhrazená místa při bohoslužbách. Jak mají rádi, když je lidé zdraví na veřejných místech a když je oslovují ‚Mistře‘! Ale vy se tak titulovat nedávejte, protože jenom jeden je váš Mistr a vy všichni jste navzájem bratři. A nikomu z lidí nedávejte titul Otec, protože máte jediného Otce, a ten je v nebi. Ani se nepovažujte za svrchovanou autoritu, protože tou je jedině Kristus. Největší mezi vámi je ten, kdo všem slouží. Kdo má o sobě příliš dobré mínění, bude zklamán a snížen. Pokorní však budou povýšeni.

Běda vám, učitelé zákona a farizejové, pokrytci! Zavíráte lidem vstup do Božího království. Sami do něho nevcházíte a těm, kteří by tam chtěli vejít, bráníte. Pod pláštíkem dlouhých a okázalých modliteb jste schopni vymámit peníze i od vdov. Těžko vám bude na soudu! Běda vám, pokrytci! Kraj světa projdete, abyste obrátili jednoho člověka na víru, ale sotva uvěří, zavalíte ho svými předpisy. Jestliže ho předtím čekalo zatracení, vaším přičiněním ho čeká dvojnásob.

Běda vám! Chcete vést druhé a sami nevidíte na krok. Stanovili jste: přísaha na chrám nezavazuje, ale teprve přísaha na chrámové zlato platí. Není to nesmysl? Co je víc? To zlato nebo chrám, který mu dodává posvátnost? A další váš vynález: přísaha na obětní oltář nic neznamená, zatímco přísaha na oběť se musí plnit. Jak jste na to mohli přijít? Co je víc? Oběť nebo oltář? Teprve položením na oltář se oběť stává obětí. Kdo tedy přísahá při oltáři, přísahá i při všem, co na něm leží. Ať tedy přísaháte na chrám, na nebe nebo na Boží trůn, přísaháte ve skutečnosti na Boha, který tomu všemu dává smysl.

Běda vám, vykladači zákona a farizejové, pokrytci. Do chrámu dáváte desetinu i z úrody máty, kopru a kmínu, ale nedbáte na to, co Bůh považuje za důležité: abyste jednali podle jeho práva, milosrdně a s vírou. Odvádějte desátky, ale nezanedbávejte to nejdůležitější!

Slepí vůdcové! Dáváte si pozor, abyste nespolkli komára, ale zhltnete velbloud!

Běda vám, pokrytci! Omýváte nádobí na povrchu a vnitřek plníte tím, co jste ve své chamtivosti nahrabali. Slepý farizeji, vyčisti nejdříve vnitřek nádoby, jedině tak bude opravdu čistá.

Běda vám, vy pokrytci! Podobáte se ozdobeným hrobům: zevnějšek je pěkný, ale uvnitř jsou jen kosti mrtvých a práchnivina. Zdáte se být svatí, ale v nitru jste samá přetvářka.

Běda vám, vy neviňátka! Stavíte náhrobky prorokům, které zabili vaši předkové, zdobíte hroby mučedníků a říkáte: ‚Kdybychom my žili v době našich otců, nejednali bychom tak!‘ Nic si nenamlouvejte, jste pravými potomky těch, kteří zabíjeli proroky. Jděte v jejich šlépějích a dovršte jejich dílo!

Vy si myslíte, že ujdete ohni Božího soudu? Jako jedovatí hadi číháte na proroky, pravé učitele a vykladače Písma, kteří k vám přicházejí z mého pověření. Budete je bičovat ve svých synagogách a pronásledovat od města k městu, některé z nich zavraždíte, jiné ukřižujete. Na vás padne vina za všechnu prolitou krev nevinných, počínaje od Ábela až po posledního mučedníka pro Boží věc, kterého připravíte o život. Skutečně vám říkám, že to všechno padne na hlavu této generace.

Jeruzaléme, Jeruzaléme, město, které zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kteří jsou k tobě posláni! Jak často jsem toužil shromáždit vás, jako kvočna ukrývá svá kuřátka pod křídla, ale nechtěli jste. Proto nyní odcházím z vašeho chrámu a se mnou odchází vaše naděje. Teprve až se vrátím, pochopíte a vyznáte: ‚Požehnaný, který přichází ve jménu Božím!‘ “

Pak Ježíš vyšel z chrámu. Učedníci ho dostihli a poukazovali mu na velkolepost staveb v chrámu. Ale on jim řekl: „Vidíte to všechno? Pamatujte si, že to bude naprosto zničeno, nezůstane kámen na kameni.“

„Kdy se to stane?“ vrátili se k Ježíšovým slovům učedníci, když se posadili na Olivové hoře. „Které události ohlásí tvůj příchod a konec světa?“

Ježíš jim odpověděl: „Mějte se na pozoru, nenechte se někým oklamat. Někteří se prohlásí za vykupitele a svedou mnohé tím, že budou tvrdit: ‚Já zachráním svět.‘

Když uslyšíte o válkách daleko i blízko, nebojte se. Ty musí přijít, ale nebude to ještě konec. Národy se znepřátelí a státy se budou vzájemně napadat. Na mnoha místech vypukne hlad, rozšíří se nemoci a nastanou přírodní katastrofy. Ale to bude jen počátek hrůz.

Tehdy budete pro víru ve mne všude nenáviděni, trýzněni i zabíjeni. Mnozí toto násilí nevydrží, zradí víru i své spolubratry a navzájem se

budou nenávidět. Objeví se také nemálo falešných proroků, jimž mnozí podlehnou. Na světě se natolik rozmůže zlo, že udusí lásku mnohých. Ale ten, kdo vytrvá až do konce, bude zachráněn.

Než však nastane konec, musejí se lidé všech národů dovědět potěšující zprávu, že Bůh v tomto světě vládne, zve všechny k sobě a plně uplatní svou moc.

Až uvidíte, že Jeruzalému hrozí zneuctění od pohanů, jak to předpověděl prorok Daniel, pak utečte z Judska do hor; kdo bude mimo dům nebo při práci, ať se pro nic domů nevrací. Zle na tom budou v těch dnech těhotné a kojící ženy. Modlete se, aby váš útěk nepřišel v zimním období dešťů nebo v době sobotního klidu.

Přijde velké utrpení, jaké dosud nebylo a už nebude. Ale kvůli svému lidu Bůh to těžké období zkrátí. Kdyby tak neučinil, žádný by to nepřečkal.

Uslyšíte-li: ‚Tady je Kristus, nebo tam je,‘ nevěřte. Vystoupí totiž falešní Kristové a proroci a předvedou tak ohromující a přitažlivé činy, že by málem na svou stranu získali i moje vyvolené. Pamatujte na tato má varování.

A tak když vám budou říkat, že Kristus je už zde, v pustině nebo v úkrytu, nevěnujte tomu pozornost, ani se nechoďte o tom přesvědčit. Skutečný příchod Syna člověka bude viditelný jako blesk, který proletí celou oblohou od východu k západu.

Znamení jeho příchodu se budou hromadit, tak jako se rozrůstá hejno supů kroužících nad kořistí.

A hned po tom velkém utrpení se zatmí slunce a měsíc a nastane neobvyklý pohyb nebeských těles. Pak se objeví poslední signály mého příchodu na obloze. Všichni lidé budou zděšeni a uvidí mne přicházet s mocí a velkou slávou. Pošlu své posly s mohutným zvukem polnice a ti shromáždí mé věrné ze všech světových stran.

Poučte se z tohoto přirovnání: Když se větve fíkovníku nalévají mízou a nasazují listy, víte, že brzy bude léto. Podobně když uvidíte, že se plní, co jsem předpověděl, poznáte, že jsem blízko, ve dveřích. Říkám vám, že lidstvo nevyhyne a dočká se splnění všech těchto věcí. Nebe a země pominou, ale moje slova budou platit věčně.

Ten den a hodinu nezná nikdo, ani andělé v nebi. Pouze sám Otec to ví. Můj druhý příchod bude připomínat dobu Noeho. Lidé tehdy na nic nedbali, starali se jen o jídlo a pití, ženili se, vdávaly se až do dne, kdy Noe vstoupil do korábu. Potopa je zachvátila, ačkoliv nevěřili, že by se něco takového mohlo stát. Tak to bude i při mém příchodu.

Dva budou spolu pracovat na poli, jeden z nich bude vzat, druhý zanechán. Dvě ženy budou pracovat v jedné domácnosti, jedna bude vzata, druhá zanechána.

A tak buďte připraveni, protože nevíte, kdy váš Pán přijde. Je jasné, že kdyby hospodář věděl, že v noci přijde zloděj, byl by vzhůru a zabránil by vloupání. Stejně i vy musíte být na můj příchod stále připraveni. Přijdu, kdy se toho nenadějete.

Jak se chová věrný a prozíravý služebník, kterého pán pověřil správou služebnictva? Pochválen bude tehdy, když pán při svém návratu shledá, že věrně plnil svěřené povinnosti. Takového pak ustanoví správcem celého svého majetku. Špatný služebník by si řekl: ‚Pán dlouho nejde,' začal by týrat své druhy a hodovat s opilci. Tu se pán neočekávaně vrátí a potrestá ho jako nejhoršího podvodníka. Nezbude mu nic než zoufalství."

„Můj druhý příchod se bude v určitém smyslu podobat svatbě. Ti, kteří mne budou očekávat, jsou jako deset družiček, které vyhlížely ženicha, aby ho přivítaly světlem svých lamp. Jenom pět z nich bylo prozíravých a vzalo si s sebou nádobky s olejem na doplnění svítilen. Ostatní dívky na to lehkomyslně zapomněly. Ženich dlouho nešel, a tak všechny družičky zmohla únava a usnuly. O půlnoci je vytrhl ze spánku křik: ‚Ženich jde! Pojďte ho přivítat!'

Dívky vyskočily a rychle si upravovaly svítilny. Ty lehkomyslné, které si nevzaly dost oleje, žadonily na ostatních: ‚Dejte nám trochu svého oleje, světlo nám již zhasíná!' Ale ty rozumné jim odpověděly: ‚Když se rozdělíme, nevystačí olej nám ani vám. Zkuste to raději u kupce!'

Sotva však odběhly pro olej, přišel ženich a ty dívky, které byly připraveny, šly s ním na svatební hostinu. Dalších pět družiček přišlo už k zavřeným dveřím. Volaly: ‚Pane, otevři nám!' Ale on odpověděl: ‚Je pozdě, už vás nemohu přijmout.'

A tak buďte vždycky připraveni, protože nevíte, ve které chvíli přijdu.

Dám vám jiný příklad. Jeden člověk si před odjezdem na dalekou cestu zavolal své zaměstnance a svěřil jim svůj majetek. Každému podle jeho schopností: jednomu pět tisíc, druhému dva a dalšímu jeden. Potom odcestoval. Zaměstnanec, který dostal pět tisíc, začal obchodovat a vydělal dalších pět tisíc. Ten, který dostal dva tisíce, také sumu zdvojnásobil. Ale ten, kterému byl svěřen jeden tisíc, vykopal v zemi jámu a do ní peníze ukryl. Po delší době se zaměstnavatel vrátil a chtěl, aby mu podřízení předložili účty. První přinesl peníze a řekl: ‚Pane, svěřil jsi mi pět tisíc a tady máš zisk dalších pět tisíc.' Pán ho pochválil za dobrou práci a

řekl mu: ‚Osvědčil ses v malém úkolu, proto ti mohu svěřit mnohem víc. A nyní tě zvu na oslavu svého návratu.‘

Přišel druhý a řekl: ‚Pane, svěřil jsi mi dva tisíce a odevzdávám ti čtyři.‘ – ‚Velmi dobře!‘ řekl pán, ‚jsi pilný a spolehlivý. Splnil jsi malý úkol, svěřím ti větší. I tebe zvu na hostinu.‘

Pak skládal účty ten poslední: ‚Pane, vím, že jsi přísný a záleží ti na zisku, ale já jsem měl strach, abych neprodělal, a proto jsem raději peníze zakopal a tady ti je v pořádku vracím.‘ – Pán zvolal: ‚Ty lenochu! Ty ničemo! Věděl jsi, oč mi jde. Měl jsi svěřené peníze uložit a vynesly by mně aspoň úrok! Vezměte od něho ty peníze a dejte je prvnímu. Protože tomu, kdo dobře využívá, co mu bylo svěřeno, bude ještě přidáno. Kdo se ani trochu nesnaží, přijde o všechno. Toho lenocha vyžeňte ven do tmy. Zbyde mu jen pláč a pozdní lítost.‘

Až přijdu v královském majestátu, v doprovodu všech andělů, zasednu k soudu, kam se dostaví všichni lidé. To bude chvíle konečného rozdělení lidstva. Jako pastýř vybírá ze stáda ty, které si ponechá a které vyřadí, tak i já řeknu svým věrným po pravici: ‚Pojďte, sám Otec vás zve do království, které je pro vás připraveno od počátku světa. Měl jsem hlad, a dali jste mi najíst, žíznil jsem, a dali jste mi pít, neměl jsem střechu nad hlavou, a vy jste mne přijali, neměl jsem co na sebe, a vy jste mne oblékli, v nemoci jste o mne pečovali, a když jsem byl ve vězení, přišli jste za mnou.‘ Ti věrní namítnou: ‚Nevzpomínáme si, že bychom měli někdy příležitost se takto o tebe postarat.‘

Tehdy jim odpovím: ‚Co dobrého jste udělali pro jednoho z mých nepatrných bratrů, to jste udělali pro mne.‘

Těm shromážděným po levici řeknu: ‚Pryč ode mne, propadli jste ohni zatracení, který je připraven pro satana a pro jeho pomocníky! Vždyť když jsem měl hlad, nedali jste mně najíst, žíznil jsem, a nedali jste mi pít, neměl jsem střechu nad hlavou, a zavřeli jste přede mnou, neměl jsem co na sebe, a neoblékli jste mne, v nemoci jste o mne nepečovali, a když jsem byl ve vězení, nepřišli jste za mnou.‘

Budou se obhajovat: ‚Pane, jak jsme ti mohli pomoci, když jsme tě nikdy neviděli?‘

Řeknu jim: ‚Teď už na tom nic nezměníte. Co jste zůstali dlužni tomu nejposlednějšímu, upřeli jste mně.‘

Ti postavení na levici budou odsouzeni na věky, ale ti na pravici budou žít věčně.“

Když Ježíš dokončil tento výklad, řekl svým učedníkům:

„Jak víte, za dva dny budou Velikonoce a já budu zrazen a ukřižován.“

V tu dobu se sešla židovská velerada v paláci nejvyššího kněze Kaifáše. Radili se, jak by se Ježíše nenápadně zmocnili a zprovodili ho ze světa. Dohodli se, že by to nemělo být o velikonočních svátcích, aby to nevzbudilo rozruch mezi shromážděnými poutníky.

Mezitím byl Ježíš pozván v Betanii do domu Šimona, zvaného Malomocný. Byli již u stolu, když k Ježíšovi přistoupila žena. Měla alabastrovou nádobku s drahocenným vonným olejem, a ten mu všechen vetřela do vlasů. Učedníci tím byli pohoršeni: „Takové plýtvání! To se dalo výhodně prodat a peníze mohli dostat chudí!“

Ježíš to slyšel a řekl: „Proč jí to máte za zlé? Prokázala mi dobrou službu. Chudých bude mezi vámi vždy dost, ale já s vámi už dlouho nebudu. Tato žena mne pomazala olejem, a tak vlastně připravila mé tělo k pohřbu. To, co učinila, neupadne v zapomenutí, ale spolu se zvěstí o mém díle záchrany to bude připomínáno.“

Jeden z dvanácti Ježíšových učedníků, Jidáš Iškariotský, odešel k velekněžím a řekl jim: „Kolik mi zaplatíte, když zradím Ježíše, abyste ho nenápadně dostali do rukou?“ A oni mu dali třicet stříbrňáků. Od té chvíle hledal Jidáš vhodnou příležitost, aby provedl svůj záměr.

První den Velikonoc se učedníci zeptali Ježíše: „Kde máme připravit velikonoční večeři?“ Poslal je do města a k jednomu člověku se vzkazem: „Nastal můj čas, budu u tebe se svými učedníky jíst velikonočního beránka.“

Učedníci se podle toho zařídili a připravili tam večeři.

Když po setmění Ježíš večeřel s dvanácti učedníky, řekl: „Jeden z vás mne zradí.“ To je velice zarmoutilo a jeden přes druhého se ptali: „To myslíš mne, Pane?“ On odpověděl: „Je to ten, kdo si bral z mísy současně se mnou. Já musím jít cestou, která je mi určena, ale to nijak neospravedlňuje toho, kdo mne zrazuje. Lépe by mu bylo, kdyby se vůbec nenarodil.“

Jidáš se ho zeptal: „Mistře, jsem to já?“ On odpověděl: „Ano.“ Když jedli, vzal Ježíš chléb, poděkoval Bohu, rozlamoval ho a podával učedníkům se slovy: „Vezměte a jezte, to je mé tělo.“ Potom vzal kalich s vínem, vzdal díky Bohu a podal jim ho se slovy: „Pijte z něho všichni, to je má krev, prolitá, aby smyla hříchy mnohých. To je nová smlouva Boha s člověkem. Já s vámi piji tento nápoj naposled. Příště budeme pít spolu nové víno až v království mého Otce.“ Potom zazpívali píseň a šli na Olivovou horu.

Tam Ježíš řekl: „Ještě této noci se stane něco, co vám vezme odvahu. Vždyť Písmo předpovídá: ‚Budu bít pastýře a jeho stádo se rozprchne.‘ – Ale až povstanu k životu, sejdeme se spolu v Galileji.“

Petr rozhorleně protestoval: „Kdyby tě všichni opustili, já tedy ne!“ Ale Ježíš mu odpověděl: „Říkám ti, že ještě této noci, dřív než zakokrhá kohout, mne třikrát zapřeš.“ Petr zvolal: „To raději s tebou umřu, než bych tě zapřel!“ A stejně mluvili i ostatní.

Potom přišli na místo zvané Getsemane a Ježíš řekl svým učedníkům: „Vy se tady posaďte a já se jdu modlit.“ Vzal s sebou Petra, Jakuba a Jana. Padl na něho smutek a tíseň. Řekl jim: „Sevřela mne smrtelná úzkost. Zůstaňte tu a buďte se mnou vzhůru.“ Poodešel, padl tváří k zemi a modlil se: „Můj Otče! Jestli je to možné, zbav mne toho hrozného údělu! Ale nechci prosazovat svoji vůli. Chci, aby se stalo, co chceš ty.“ Pak se vrátil k těm třem a oni spali.

„Petře,“ budil ho, „to jste nemohli ani hodinu být se mnou vzhůru? Bděte a modlete se, abyste obstáli ve zkoušce. Máte dobrou vůli, ale slabé tělo.“

Opět se vzdálil a modlil se: „Můj Otče! Není-li jiné východisko, ať se stane tvá vůle.“ Vrátil se zase ke svým učedníkům a oni opět spali. Byli velice unaveni. Nechal je spát, odešel potřetí a modlil se podobnými slovy. Pak se vrátil k učedníkům a řekl: „Teď už nepotřebuji, abyste se mnou bděli. Nastává chvíle, kdy budu zrazen a vydán do rukou podlých lidí. Vstaňte, půjdeme! Tam se blíží můj zrádce.“

Ještě ani nedomluvil a už přicházel Jidáš. S ním táhl oddíl ozbrojený meči a holemi, poslaný veleradou. Měli s Jidášem domluvené znamení: Chopí se toho, koho Jidáš políbí. A tak přistoupil Jidáš k Ježíšovi: „Buď zdráv, Mistře!“ řekl a políbil ho. Ježíš mu řekl: „Příteli, co to děláš?“ Tu se však Ježíše chopili a zajali ho.

Jeden z těch, kteří byli s Ježíšem, vytasil meč, ťal po velekněžovu služebníkovi a usekl mu ucho. Ježíš řekl svému obránci: „Schovej svůj meč! Kdo čím zachází, tím také schází. Cožpak nevíš, že kdybych poprosil svého Otce o ochranu, okamžitě by mi poslal celé nebeské vojsko? Ale jak by se pak splnil Boží plán spásy?“

Pak se obrátil k ozbrojencům: „Přitáhli jste na mne jako na rebela. Proč jste mě nezatkli už v chrámu, kde jsem vám denně kázal? Já vím proč! Plníte tak přesně prorocké předpovědi.“ V té chvíli ho všichni jeho učedníci opustili a rozutekli se.

Zatčeného Ježíše pak odvedli k nejvyššímu knězi Kaifášovi, kde se sešla velerada. Petr je z povzdálí následoval až k velekněžovu paláci. Vešel na nádvoří a vmísil se mezi služebnictvo, aby věděl, jak to dopadne. Velekněží i celá rada se snažili pomocí křivého svědectví Ježíše obvinit tak, aby ho mohli odsoudit k smrti. Ale i když sehnali mnoho falešných svědků, přece se nepodařilo najít vhodnou obžalobu. Nakonec vystoupili

dva a shodně vypovídali: „Tento muž řekl, že má moc zničit chrám a ve třech dnech ho znovu vystavět.“

Nato vstal nejvyšší velekněz a řekl Ježíšovi: „Jak se obhájíš proti této obžalobě?“ Ale Ježíš mlčel. Tu sáhl velekněz k poslednímu prostředku: „Beru tě pod přísahu při živém Bohu: Jsi ten zaslíbený Mesiáš, Boží Syn?“

Ježíš odpověděl: „Ty sám jsi to řekl. Ale ujišťuji vás, že brzy budete svědky toho, že mne Bůh vyzdvihne, abych seděl po jeho pravici, odkud se vrátím ve svém majestátu.“ Velekněz si na znamení největšího pohoršení roztrhl své roucho a prohlásil: „To je rouhání! Cožpak potřebujeme ještě svědky? Teď jste to slyšeli na vlastní uši! Jaký vynesete rozsudek?“

Odpověděli: „Zaslouží si smrt!“ Pak mu někteří plivali do obličeje, bili ho po hlavě a tloukli holí s výsměchem: „Když jsi Mesiáš, hádej, kdo ti teď dal ránu!“

Petr zatím seděl venku na nádvoří. Tu si ho všimla jedna služka: „Ty jsi také byl s tím Ježíšem z Galileje!“

Ale Petr přede všemi popřel: „Ani nevím, o čem mluvíš!“

Pak si to namířil k bráně, kde ho uviděla jiná a upozornila okolostojící: „Tento člověk chodil s Ježíšem z Nazaretu.“ Petr se však zapřísahal a řekl: „Vůbec toho člověka neznám.“

Oni se však kolem něj shlukli a doráželi: „Určitě k němu patříš! Je to znát na tvém nářečí!“

Petr se dušoval a přísahal, že Ježíše opravdu nezná. V tom okamžiku se ozval kohout a Petr si vzpomněl na Ježíšova slova: „Dříve než zakokrhá kohout, třikrát mne zapřeš.“ Vyběhl ven a hořce se rozplakal.

Ráno se opět sešli členové židovské velerady a domlouvali se, jak by přiměli Římany, aby potvrdili rozsudek smrti. Potom poslali spoutaného Ježíše k římskému místodržiteli Pilátovi.

Když Jidáš viděl, že Ježíše odsoudili k smrti, hnulo se v něm svědomí, že ho zradil. Vzal třicet stříbrných, které dostal za zradu, a chtěl je vrátit představitelům velerady: „Zhřešil jsem, zradil jsem nevinného člověka!“ Oni však lhostejně odpověděli: „Do toho nám nic není, to je tvoje věc!“ Jidáš odhodil peníze v chrámu, vyběhl ven a oběsil se.

Velekněží dali peníze sebrat a řekli si: „Co s nimi? Pro chrámovou pokladnu se nehodí. Lpí na nich krev!“ Dohodli se tedy, že za ně koupí pozemek, kde si dříve hrnčíři kopali hlínu, a že tam budou pohřbívat cizince, kteří zemřou v Jeruzalémě. A tak se tomu místu až dodnes říká „Krvavé pole“.

Tím se splnilo staré proroctví:

> „Vzali třicet stříbrňáků – náhradu za život otroka, na kterou ho Izrael ocenil, a dali je podle Božího rozkazu za hrnčířovo pole.“

Ježíš byl předveden před římského místodržitele Piláta. Ten se ho zeptal: „Tak ty jsi židovský král?“

„Když tomu tak říkáš, budiž,“ odpověděl mu Ježíš.

K dalším žalobám židovské velerady se však nevyjádřil.

„Neslyšíš, z čeho tě obviňují?“ ptal se Pilát. Ale k jeho velkému údivu Ježíš mlčel, nehájil se.

Bývalo zvykem, že místodržitel o velikonočních svátcích propouštěl jednoho vězně podle přání lidu. Tehdy právě Římané měli ve vězení zvlášť pověstného zločince jménem Barabáš. Když se lid toho jitra shromáždil před Pilátovým domem, zeptal se jich místodržitel: „Koho vám mám propustit – Barabáše, nebo Ježíše Krista?“ Věděl, že Ježíše udali velekněží, protože mu záviděli jeho popularitu.

V té chvíli dostal Pilát na soudcovském křesle vzkaz od své ženy: „Ruce pryč od toho nevinného člověka! Kvůli němu mne v noci pronásledovaly strašné sny.“

Zástupci velerady zatím přesvědčovali lid, aby žádal svobodu pro Barabáše a pro Ježíše smrt. Když se Pilát znovu zeptal, koho z těch dvou má propustit, ozval se pokřik: „Barabáše!“

„A co mám udělat s Ježíšem Kristem?“ zeptal se Pilát. Dav křičel: „Ukřižuj ho!“

Pilát ještě namítl: „Vždyť se ničeho zlého nedopustil.“ Ale křik davu se stupňoval: „Na kříž! Na kříž!“

Pilát viděl, že jeho snaha zachránit Ježíše je marná a že napětí davu roste, umyl si přede všemi ruce a řekl: „Jsem čistý od krve toho člověka. Je nevinný, odpovědnost je na vás!“

Nato dav volal: „Jeho krev na nás i na naše děti!“

Barabáše jim tedy propustil, Ježíše nechal zbičovat a svolil, aby byl ukřižován.

Římští vojáci jej nejprve odvedli do vládní budovy a svolali k němu celou četu. Svlékli ho a přes ramena mu přehodili rudý plášť. Z trní upletli korunu, narazili mu ji na hlavu a do pravé ruky mu dali prut místo žezla. Pak před ním klekali a posměšně volali: „Ať žije židovský král!“ Plivali na něj a tím prutem ho bili po hlavě. Když se dost pobavili, vyměnili mu zase plášť za jeho šaty a vedli ho na popraviště.

Cestou popadli jednoho muže a přinutili ho, aby nesl Ježíšův kříž. Byl to Šimon z Kyrény. Došli až na pahorek zvaný Golgota – Lebka. Tam mu nabídli zkyslé víno s hořkou přísadou. Když ochutnal, odmítl.

Ukřižovali ho a pak mezi sebou losovali o jeho šaty. Tím se splnilo jedno z proroctví: „Rozebrali si můj oděv, o mé šaty losovali.“ Pak se posadili a drželi stráž. Nad hlavou mu připevnili nápis s označením viny: „Ježíš, král Židů.“

Současně s ním byli po obou stranách ukřižováni dva zločinci.

Kolemjdoucí se Ježíšovi pošklebovali a vysmívali:

„Tak chrám jsi chtěl zbořit a za tři dny znovu postavit. Teď ukaž svou moc a zachraň sám sebe. Když jsi Boží Syn, sestup z kříže!“ K nim se přidali i členové velerady: „Podívejte se na zachránce! Sám se zachránit neumí. Židovský král – visí na kříži! Sestup dolů a uvěříme ti. Dovolával se Boha, říkal, že je Boží Syn. Ať ho tedy Bůh vysvobodí!“ Podobná slova se ozvala i z vedlejších křížů.

V poledne se nad celým krajem setmělo a tma trvala až do tří hodin. Pak Ježíš hlasitě zvolal: „Eli, Eli, lema sabachtani?“ což znamená: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ Někteří z těch, co stáli poblíž, se domnívali, že volá proroka Elijáše. Jeden z nich běžel pro houbu, namočil ji v tom kyselém nápoji, nastrčil na prut a podával Ježíšovi k ústům. Ostatní ho okřikovali: „Jen ho nech, ať vidíme, jestli mu přijde Elijáš na pomoc!“ Potom Ježíš znovu vykřikl a zemřel.

V tom okamžiku se v chrámu roztrhla opona, zakrývající vstup do svatyně. Tak bylo naznačeno, že úloha bohoslužeb je Kristovou obětí naplněna a končí. Země se chvěla, skály pukaly a hroby se otvíraly. Když pak Ježíš vstal z mrtvých, mnozí v Jeruzalémě dosvědčovali, že viděli vzkříšené z těch hrobů. Byli předzvěstí toho, že Ježíš zvítězil nad smrtí a jednou vzkřísí všechny své věrné.

Když velitel s popravčí četou viděli zemětřesení a všechno, co se dělo, padla na ně hrůza a říkali: „On to byl opravdu Boží Syn!“

Z povzdálí přihlíželo také mnoho žen, které přišly s Ježíšem až z Galileje a staraly se o něj a jeho učedníky. Mezi nimi byla i Marie Magdaléna, Marie – matka Jakuba a Josefa, a matka Jakuba a Jana Zebedeových.

Když nastal večer, přišel jeden bohatý muž z Arimatie, jménem Josef, jeden z Ježíšových následovníků. Dal se ohlásit u Piláta a prosil, aby mu vydal Ježíšovo tělo. Pilát mu vyhověl. Josef zavinul Ježíšovo tělo do čistého plátna a uložil do hrobu, který si dal před nedávnem vytesat ve skále. Vchod do hrobky dal po pohřbu uzavřít těžkým balvanem. Pak odešel. Dvě Marie – jedna z nich Marie Magdaléna – přihlížely pohřbu.

Druhý den v sobotu šli velekněží a farizejové k Pilátovi a řekli: „Pane, vzpomněli jsme si, že ten podvodník svého času řekl: ‚Třetího dne opět vstanu k životu.‘ Dej tedy aspoň tři dny hlídat hrob, nebo přijdou jeho učedníci, ukradnou ho a pak budou lidem namlouvat, že vstal z mrtvých. A to by k tomu bludu ještě chybělo!“

„Dobře,“ řekl Pilát, „postavte tam stráž, jak myslíte.“

Oni šli, postavili tam stráž a dokonce zapečetili vstupní kámen.

Na úsvitu neděle se Marie Magdaléna a ta druhá Marie vypravily k hrobu. Nastalo silné zemětřesení. Boží anděl sestoupil s nebe, odvalil

kámen a sedl si na něj. Zářil jako blesk a jeho oděv byl bílý jako sníh. Strážci byli tak vyděšeni, že se nemohli ani hnout. Anděl promluvil k ženám: „Nebojte se, vím, že hledáte Ježíše, který byl ukřižován. Ale on tu již není, vstal opět k životu, jak to předpověděl. Pojďte se podívat do hrobu. A teď si pospěšte a řekněte jeho učedníkům, že vstal z mrtvých a jde napřed do Galileje, kde ho uvidíte. To jsem vám měl vyřídit.“

S bázní, a přece s velkou radostí opustily ženy rychle hrob a běžely to oznámit učedníkům. Na cestě se setkaly se samým Ježíšem. Pozdravil je a ony padly na kolena a objímaly jeho nohy. Ježíš jim řekl: „Nebojte se, jen jděte za mými bratry a řekněte jim, ať jdou do Galileje a tam se setkáme.“

Po odchodu žen se někteří strážci odebrali do města, aby ohlásili velekněžím všechno, co se stalo. Ti hned svolali poradu s ostatními židovskými představiteli, aby se dohodli, co dělat. Potom štědře podplatili vojáky, aby mluvili shodně s nimi: „V noci jsme usnuli, a zatímco jsme spali, přišli Ježíšovi učedníci a ukradli jeho tělo.“

Pak vojákům slíbili, že doslechne-li se o tom místodržitel, uchlácholí ho a postarají se, aby z toho vyvázli bez nepříjemností. Vojáci si tedy vzali peníze a rozhlašovali, k čemu byli navedeni. Tato verze se mezi židy rozšířila, takže tomu věří dodnes.

Jedenáct apoštolů šlo do Galileje, na horu, kterou Ježíš určil jako místo setkání. Tam ho uviděli, klaněli se mu, ale někteří pochybovali, že to je skutečně on. Ježíš jim řekl: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Proto jděte a získávejte mi následovníky ve všech národech, křtěte je ve jméno Otce, Syna i Ducha svatého. Veďte tyto nové učedníky k tomu, aby poslouchali všechny příkazy, které jsem vám dal. A spoléhejte na to, že já jsem vždy s vámi až do konce světa.“

Marek

Evangelium podle Marka

Zde začíná radostná zpráva o podivuhodném životě Ježíše Krista, Božího Syna.

Již prostřednictvím dávného proroka Izajáše Bůh promluvil tak, jako by mluvil přímo ke svému Synovi:

> „Pošlu před tebou zvláštního posla, který připraví svět na tvůj příchod. V době duchovně pusté bude volat: ‚Přichází k vám Bůh! Napravte svůj život, odložte všechno, co mu stojí v cestě!‘ “

Tím poslem byl Jan Křtitel. Žil na poušti a vybízel lidi, aby od něho přijali křest a dali tak najevo, že se veřejně přiznávají ke svým proviněním, že jich litují a touží, aby jim Bůh odpustil. Lidé z Jeruzaléma a z celého Judska přicházeli, aby mu naslouchali, a když vyznali své viny, Jan je pokřtil v řece Jordánu. Jan nosil oděv z velbloudí srsti přepásaný pásem a živil se kobylkami a medem divokých včel. Ve svých kázáních stále zdůraz-ňoval:

„Záhy po mně přijde někdo daleko mocnější, než jsem já; bude tak vznešený, že nejsem hoden ani jako otrok rozvázat řemínek jeho obuvi. Já jsem vás křtil vodou, ale on vás bude křtít Duchem svatým.“

Jednoho dne přišel Ježíš z galilejského Nazaretu k Janovi a dal se od něho v Jordánu pokřtít. Ve chvíli, kdy vystupoval z vody na břeh, viděl, jak se obloha rozevřela a na jeho hlavu se snesl Boží Duch v podobě holubice. Současně z nebe promluvil hlas: „Ty jsi můj milovaný Syn, z tebe mám radost.“

Hned nato Boží Duch vnukl Ježíšovi, aby odešel na poušť do samoty. Šel tedy a čtyřicet dní tam strávil sám mezi divokou zvěří, vystaven satanovu pokoušení; potom přišli andělé a pečovali o něho.

Později, když král Herodes uvěznil Jana Křtitele, vydal se Ježíš do Galileje a hlásal tam radostné poselství od Boha: „Konečně přišel čas a přiblížilo se Boží království. Přestaňte myslet jen na pozemské věci, změňte svůj život a uvěřte tomu, co vám Bůh vzkazuje!“

Jednoho dne šel Ježíš po břehu Galilejského jezera a uviděl Šimona a jeho bratra Ondřeje, jak vrhají do vody síť; byli totiž rybáři.

Ježíš na ně zavolal: „Pojďte za mnou! Udělám z vás jiné rybáře, budete lovit lidi!“ Ti dva všeho nechali a šli s ním.

O něco dále pak spatřil jiné dva rybáře – Jakuba a Jana Zebedeovy. Seděli v lodi a opravovali potrhané sítě. I ty Ježíš vyzval. Oba bratři se okamžitě zvedli, opustili svého otce a najaté pomocníky a vykročili za Ježíšem.

Tak přišli společně do města jménem Kafarnaum; v sobotu navštívili tamější synagogu, ve které se židé scházeli ke společným modlitbám, ke čtení i výkladu Písma. Ježíš tam začal kázat a posluchači žasli, protože mluvil s nezvyklou přesvědčivostí. Bylo to úplně něco jiného, než co dosud slýchali od učitelů zákona.

Byl tam také jeden muž posedlý démonem a ten začal vykřikovat: „Co je ti po nás, Ježíši Nazaretský? Chceš nás snad zničit? Vím dobře, že jsi svatý Boží Syn!“

Ježíš ho rázně okřikl: „Už ani slovo! Vyjdi z něho ven!“ Posedlý se ještě chvíli zmítal a křičel, než ho démon opustil.

Lidé byli ohromeni a začali se dohadovat: „Co to je? Nové učení? Odkud bere takovou moc? Vždyť i zlým duchům poroučí a oni ho poslouchají!“

A zpráva o tom, co Ježíš učinil, se rychle roznesla po celém kraji.

Když pak Ježíš opustil synagogu, vydal se s Jakubem a Janem do Šimonova a Ondřejova domu. Šimonova tchyně právě ležela v horečkách na lůžku, tak o tom pověděli Ježíšovi. Ten k ní přistoupil, vzal ji za ruku a pomohl jí, aby si sedla. Horečka hned přestala, žena vstala a začala se starat o hosty.

Jakmile slunce zmizelo za obzorem (a skončil sobotní klid), sešli se lidé z celého města u Šimonova domu. Přivedli s sebou nemocné a posedlé. Toho večera uzdravil Ježíš mnoho lidí a z velkého množství posedlých vyhnal démony. Těm však nedovolil mluvit, protože věděli, že je Mesiáš – svatý Boží Syn.

Příští ráno vstal Ježíš ještě před svítáním a odešel na osamělé místo, kde se mohl v klidu modlit.

O něco později jej Šimon se svými druhy začali hledat. Když ho našli, řekli mu: „Každý se ptá jenom po tobě!“

Ježíš jim však pověděl: „Musím jít také do jiných měst, abych i tam oznámil své poselství. Vždyť proto jsem přišel.“

A tak procházel celou galilejskou zemí, kázal v synagogách a mnohé vysvobozoval z moci démonů.

Jednou za ním přišel člověk postižený malomocenstvím a na kolenou ho prosil: „Pane, vím, že mne můžeš uzdravit, když budeš chtít.“

Ježíš, pohnut soucitem, vztáhl ruku, dotkl se ho a řekl: „Chci, abys byl zdráv.“ V tu chvíli malomocenství zmizelo a muž byl uzdraven.

Ježíš mu však přísně nařídil: „Jdi a dej si své uzdravení ověřit knězem. Cestou se však nikde nezastavuj a s nikým nemluv. Vezmi s sebou obětní dar, jak to uzdraveným z malomocenství předepsal Mojžíš, aby se všichni přesvědčili, že jsi očištěn.“

Muž odešel, ale nevydržel mlčet. Každému na potkání radostně vyprávěl, že je uzdraven. A tak Ježíš nemohl veřejně vstoupit do žádného města a zůstával venku na osamělých místech. I tam se však za ním ze všech stran táhly zástupy lidí.

Po několika dnech se Ježíš opět vrátil do Kafarnaum a hned se rozneslo, že je opět doma. Nahrnulo se tam tolik lidí, že zaplnili celý dům, ba dokonce ani přede dveřmi nebylo k hnutí. Když jim Ježíš zvěstoval Boží poselství, chtěli se k němu dostat čtyři muži, kteří nesli na nosítkách ochrnutého člověka. Protože se k němu nemohli prodrat zástupem, vystoupili po vnějším schodišti na plochou střechu domu, tu rozebrali a spustili lehátko s ochrnutým přímo před Ježíše.

Když viděl, jak ti muži bezvýhradně věří v jeho pomoc, řekl nemocnému: „Synu, tvé hříchy jsou ti odpuštěny.“

Sedělo tam také několik učitelů zákona a ti se mezi sebou začali domlouvat: „Slyšeli jste, co ten člověk řekl? To je přece rouhání! On si snad o sobě myslí, že je Bohem! Vždyť jedině Bůh může odpouštět hříchy.“

Ježíš však četl jejich myšlenky a obrátil se k nim: „Proč vás to tak popudilo, co jsem právě řekl? Co je snadnější? Oznámit ochrnutému, že se mu odpouštějí hříchy, nebo mu rozkázat, aby se zvedl, sebral svoje lehátko a odešel domů? Abyste uvěřili, že mám moc odpouštět lidem hříchy, dívejte se teď dobře.“ Nato se obrátil k ochrnutému a vyzval ho: „Vstaň a jdi domů, jsi uzdraven.“

Ten vstal, sebral své lehátko a před očima všech odcházel. Udivení lidé chválili Boha a říkali: „Něco takového jsme ještě neviděli.“

Jindy vyšel Ježíš k jezeru, aby kázal zástupu, který ho tam očekával. Když potom šel dál, uviděl Alfeova syna Leviho, který seděl v celnici a vybíral poplatky od pocestných.

„Pojď za mnou a staň se mým učedníkem,“ řekl mu Ježíš. Levi bez váhání vstal a šel s ním.

Ježíš se svými učedníky pak přijal pozvání do Leviho domu, kde usedli za stůl společně s dalšími celníky a lidmi pochybné pověsti; tyto vyděděnce společnosti Ježíš zvláštním způsobem přitahoval.

Když však židovští náboženští vůdcové viděli, že Ježíš stoluje s lidmi špatné pověsti, vyptávali se jeho učedníků: „Jak si jen může sednout k jednomu stolu s takovou lůzou?“

Ježíš to uslyšel a odpověděl jim: „Lékaře nepotřebují zdraví lidé, ale nemocní. Nepřišel jsem proměnit lidi, kteří se považují za dobré, ale ty, kdo znají svou špatnost.“

Janovi učedníci a židovští předáci měli ve zvyku se postit. Jednou přišli lidé za Ježíšem s otázkou: „Proč se tvoji učedníci také nepostí jako žáci Jana a farizejů?“

Nato jim Ježíš řekl: „Cožpak ženichovi přátelé odmítají na svatbě jídlo, když je ženich mezi nimi? To se přece radují, a teprve až je ženich opustí, budou mít důvod ke smutku a k půstu. Nový život z Boha nelze vtěsnat do tradičních náboženských zvyků a forem, jako se na staré šaty nedá přišít záplata z neseprané látky. Vždyť záplata by se srazila, vytrhla by okolní chatrné tkanivo a díra by se ještě zvětšila. Nové, bouřlivé víno také nedáváte do měchů ze staré kůže; ty by popraskaly a obojí by přišlo nazmar. Nové víno potřebuje nové, nezpuchřelé měchy.“

Jednou v sobotu procházel Ježíš se svými učedníky obilným polem. Protože měli hlad, trhali učedníci klasy a jedli zrní.

Farizejové to uviděli a vytýkali Ježíšovi: „Proč to dělají? Vždyť náš Zákon přece zakazuje v sobotu pracovat, a oni trhají obilí!“

Ježíš na to odpověděl: „Nikdy jste nečetli, co udělal král David a jeho družina, když měli na útěku hlad? Neslyšeli jste o tom, jak vešli do Božího chrámu – nejvyšším knězem byl tehdy Ebjátar – a jedli posvátné chleby, které směli jíst pouze kněží?“ A potom ještě dodal: „Sobotní klid má přece sloužit člověku, a ne aby předpisy lidi zotročovaly. Já, jako Syn člověka, který přišel z nebe, stojím nade všemi zákony, i nad dodržováním soboty.“

Když opět přišel Ježíš do synagogy, spatřil tam člověka, který měl bezvládnou ruku. Protože byla právě sobota, Ježíšovi nepřátelé napjatě sledovali, co učiní. Jestliže ho uzdraví, bude to vítaná příležitost, jak jej obžalovat z rušení předepsaného svátečního klidu.

A opravdu, Ježíš vyzval postiženého, aby předstoupil před celé shromáždění, a pak položil ostatním otázku: „Co se smí v sobotu? Mohou se konat dobré skutky, nebo se má páchat zlo? Je možné zachránit život, nebo jej zničit?“ Na tyto otázky se nikdo neodvážil odpovědět. Jejich mlčení Ježíše naplnilo spravedlivým hněvem, jejich lhostejnost k lidskému utrpení ho roztrpčila. Přeměřil si je přísným pohledem a potom se obrátil k postiženému. „Natáhni tu ruku!“ řekl mu. On to učinil, a ejhle – ruka byla zdravá.

Farizejové opustili synagogu a šli se domlouvat s přívrženci krále Heroda na tom, jak Ježíše odstranit.

Ježíš se opět se svými učedníky uchýlil k jezeru. Znovu jej následovaly zástupy lidí z celé Galileje, Judska, Jeruzaléma, Idumeje a Zajordání, ba dokonce přišli i lidé z okolních pohanských měst Týru a Sidónu. Široko daleko se roznesly zprávy o jeho zázracích a velmi mnoho lidí se o nich chtělo přesvědčit na vlastní oči.

Ježíš požádal své učedníky, aby pro něj měli připravenu loďku, na kterou by se mohl uchýlit, kdyby ho dav příliš tísnil. Mnoho nemocných

už totiž uzdravil a další se k němu přímo vrhali, jen aby se ho mohli dotknout.

A když ho spatřili ti, kdo byli posedlí démonem, padali před ním na zem a křičeli: „Ty jsi Boží Syn!“ On je však rázně umlčoval, protože nestál o jejich svědectví.

Potom k sobě zavolal ty, které si vybral pro zvláštní svědecké poslání, a vystoupil s nimi na horu. Z nich pak ustanovil dvanáct, kteří ho měli všude doprovázet a které bude posílat samostatně kázat a uzdravovat. Byli to: Šimon, kterému přidal jméno Petr, Jakub a Jan – synové Zebedeovi, kterým někdy říkával „synové hromu“, Ondřej, Filip, Bartoloměj, Matouš, Tomáš, Jakub Alfeův, Tadeáš, Šimon Kenaanský a Jidáš Iškariotský, který ho později zradil.

Když se Ježíš vrátil domů, lidé se k němu začali znovu scházet a brzy jich bylo tolik, že se ani neměl kde najíst. Jeho příbuzní uslyšeli, co se děje, a tak se vypravili za ním, aby ho přinutili k návratu domů; domnívali se, že ztratil zdravý rozum.

Židovští náboženští učitelé, kteří přišli z Jeruzaléma, dokonce tvrdili, že Ježíš je posedlý Belzebubem, králem všech démonů. Jen proto prý ho ďáblové poslouchají, když je vyhání.

Ježíš je pozval k sobě a vyvracel tyto pomluvy. Aby mu všichni rozuměli, použil příklad: „Jak může satan vyhnat satana? Království, které je vnitřně rozdělené, se musí zhroutit. Také rodina, kde je svár a nejednota, se nakonec rozpadne. A jestliže satan bojuje sám proti sobě, jak může něco dokázat? Nutně musí přijít jeho konec. Chce-li někdo vniknout do domu siláka a zmocnit se jeho věcí, musí ho nejprve spoutat. Tak i démony může vyhánět jen ten, kdo přemohl satana.

Ujišťuji vás o jednom: všechno může být lidem odpuštěno, i když se v nevědomosti Bohu rouhají a hrubě ho urážejí slovy i skutky. Když ovšem někdo v zatvrzelosti odmítá Boží zách-rannou moc a přitom ví, co odmítá, takový člověk se rouhá Du-chu svatému. A to je hřích, který nemůže být odpuštěn.“

To jim Ježíš řekl proto, že jeho činy úmyslně připisovali satanově moci, místo aby přiznali, že uzdravuje mocí Ducha svatého.

Tehdy přišli k přeplněnému stavení, kde Ježíš učil, také jeho bratři s matkou a vzkázali mu, že s ním potřebují mluvit. Sedělo kolem něj plno lidí, když mu kdosi oznámil: „Tvoje matka a tvoji bratři jsou venku a hledají tě.“

Ježíš věděl, s jakým záměrem rodina přichází, a proto řekl: „Kdo je má matka? A kdo jsou moji bratři?“ Rozhlédl se po těch, kteří mu dychtivě naslouchali, a řekl: „Hle, tady je má matka a tady jsou moji bratři. Každý, kdo jedná podle Boží vůle, je můj bratr, moje sestra i moje matka.“

Jednou Ježíš opět učil na břehu jezera. A protože se kolem něho znovu shromáždily davy lidí, nastoupil do člunu a odtud mluvil k těm, kteří byli na břehu. Ježíš své učení často vkládal do zvláštních obrazů – podobenství. Toto je jedno z nich:

„Poslouchejte! Jeden rolník se vydal na pole, aby zasel obilí. Ne každé zrno však padlo na vhodnou půdu. Některá se dostala na okraj cesty, kde je sezobali ptáci. Jiná padla na skálu, kde bylo jen málo půdy. Tam sice zrna brzy vyklíčila, ale ve slunečním žáru osení uschlo, protože kořínky v mělké vrstvě země neměly dost vláhy. Jiná zrna zapadla mezi bodláčí, které záhy mladé rostlinky udusilo, takže ani nenasadily klasy. Ovšem to zrní, které padlo do úrodné půdy, přineslo třicetinásobný, jiné dokonce šedesáti – až stonásobný užitek.“ „Kdo má uši k naslouchání, ten ať poslouchá a přemýšlí,“ uzavřel Ježíš.

Později, když byl sám se svými dvanácti učedníky, ptali se ho: „Jak máme tvým podobenstvím rozumět?“

„Vy, kteří mi býváte nablízku,“ odpověděl, „jste už pochopili mnohé z tajemství Božího království. Ale těm, co jsou ještě opodál, se to snažím vysvětlovat v podobenstvích. Je však o nich psáno v proroctví:

> Dívají se, a nevidí, poslouchají, a přece nerozumějí, a tak nejsou ochotni obrátit se k Bohu, aby jim odpustil jejich viny.

Jestliže ovšem ani vy nechápete tento jednoduchý obraz, jak potom porozumíte všem dalším, které vám chci vyprávět?

Zde je tedy výklad: Tím rolníkem, o kterém jsem mluvil, je každý, kdo lidem přináší Boží poselství, aby je zasel do jejich života jako dobrou setbu. Srdce některých posluchačů je tvrdé jako ušlapaná cesta. Satan okamžitě přichází a usiluje o to, aby zapomněli, co slyšeli.

Mělká skalnatá půda představuje srdce nestálých lidí. Boží poselství vyslechnou a radostně přijmou, jsou však povrchní a slovo u nich nepronikne do hloubky. I když si zpočátku vedou dobře, odpadají, jakmile mají pro víru trpět.

Půda zaplevelená bodláčím je obrazem lidí, kteří dobrou Boží zprávu sice vyslechnou a přijmou, ale všední starosti, záliba v majetku a touha po blahobytu Boží poselství v srdci udusí, takže zůstane bez užitku.

Úrodné půdě se podobají ti, kteří bez výhrad přijímají Boží zvěst, a proto mohou přinést bohatou sklizeň – někteří dokonce mimořádnou sklizeň.“

„Když někdo z vás rozsvítí lampu, zakryje ji snad nádobou nebo ji strčí pod postel, aby zakryl její světlo? Určitě ne! Umístí ji tak, aby svítila.

Všechno, co je dosud skryto, vyjde najevo a tomu, co je nesrozumitelné, bude porozuměno. Dobře poslouchejte, co vám říkám. Kolik jste

ochotni přijmout, tolik dostanete a ještě vám bude přidáno. Kdo už něco pochopil, porozumí ještě víc; kdo o to nestojí, přijde o všechno.“

Dále Ježíš vyprávěl jiné podobenství: „S Božím královstvím je to jako s rolníkem, který oseje pole a odejde. Dny plynou, zrno vyklíčí a roste ve dne v noci, aniž by se o ně musel nějak starat nebo mu pomáhat. Půda sama dává semenu, co potřebuje k růstu. Nejdříve vzejde klíček, pak vyroste stéblo, potom klas. A když v něm nakonec dozraje zrno, přijde rolník a sklidí je.“

„Jak ještě znázornit Boží království? K čemu ho přirovnat?“ uvažoval Ježíš. „Je to s ním jako se seménkem hořčice. To sice patří mezi nejmenší semena, ale vyroste z něho největší bylina na poli. Na jejích větvích mohou dokonce hnízdit ptáci.“

Ještě mnoho podobných obrazů Ježíš použil, aby lidem přiblížil svoje učení. Když mluvil veřejně, používal výhradně přirovnání. Když však potom býval se svými učedníky o samotě, všechno jim vysvětloval.

K večeru toho dne vyzval Ježíš své učedníky: „Přeplavme se na druhou stranu jezera.“ Odrazili tedy s lodí, ve které seděl, a vzdalovali se od zástupů na břehu. Několik člunů však vyplulo za nimi. Zanedlouho se strhla silná větrná bouře. Vysoké vlny dorážely na člun a ten se začal plnit vodou. Ježíš však klidně spal na zádi, s poduškou pod hlavou. Učedníci ho probudili: „Mistře, tobě je jedno, že se potápíme?“

Ježíš vstal, okřikl vítr a poručil vlnám: „Uklidněte se!“ V tu chvíli se vítr utišil a kolem se rozhostil klid.

Pak se Ježíš obrátil na učedníky: „Proč jste se tolik báli? Copak mi nedůvěřujete?“

Byli tím vším ohromeni a ptali se jeden druhého: „Kdo to jen může být, že ho poslouchá vítr i voda?“

Na protějším břehu jezera přistáli v gerasenském kraji. Jakmile Ježíš vystoupil ze člunu, přiběhl k němu nějaký člověk. Byl to muž posedlý démony, který žil ve starých hrobech vytesaných do skály a měl takovou sílu, že když ho spoutali okovy na nohou a řetězy na rukou, pouta vždycky rozlámal a řetězy roztrhal. Nenašel se nikdo tak silný, aby ho mohl zkrotit. Ve dne i v noci se skrýval v hrobech a toulal se po okolních pahorcích, skučel a tloukl se kamením.

Když teď uviděl Ježíše, přiběhl a vrhl se před ním na zem. Ve chvíli, kdy Ježíš přikazoval démonovi, aby posedlého muže opustil, začal onen ubožák křičet:

„Co si mne všímáš, Ježíši, Synu Boha nejvyššího? Zapřísahám tě při Bohu, nech mne na pokoji!“

„Jak se jmenuješ?“ zeptal se Ježíš. „Zástup, protože je nás v tomto těle mnoho,“ zněla odpověď.

A potom démoni žadonili, aby je neposílal nikam daleko.

Na stráni nad pobřežím se právě páslo stádo vepřů. „Pošli nás do těch prasat," volali démoni.

Ježíš svolil a nečistí duchové vjeli do zvířat. Vzápětí se to velké, asi dvoutisícové stádo splašilo a hnalo se po stráni dolů k jezeru, vběhlo do vody a utopilo se.

Pasáci těch vepřů utekli do města a cestou všude rozhlašovali, co se stalo. Každý, kdo je uslyšel, spěchal se o tom přesvědčit na vlastní oči. A tak se kolem Ježíše shromáždilo mnoho lidí. Když viděli uzdraveného muže, jak sedí oblečený a chová se rozumně, polekali se. Ti, kteří byli svědky celé události, jim totiž vyprávěli, co se událo s mužem a kam se poděli vepři. A tak začali všichni Ježíše prosit, aby z jejich kraje raději odešel. Nastoupil tedy zase do člunu. Uzdravený muž ho prosil, aby mohl jít s ním. Ježíš však odmítl:

„Jdi domů ke své rodině a řekni všem známým, jaké dobrodiní ti Bůh prokázal a jak se nad tebou slitoval."

Ten člověk tedy v celém tom kraji zvaném Desítiměstí vyprávěl, jak velké dobrodiní mu prokázal Ježíš. A každý nad tím žasl.

Když se Ježíš znovu vrátil na galilejský břeh, sešel se kolem něho zase obrovský zástup lidí.

Přišel i představený místní synagogy Jairos, klekl před ním a úpěnlivě ho prosil:

„Moje dceruška umírá. Pojď a zachraň ji, aby žila."

Ježíš tedy šel s ním. Také zástup se vydal s nimi a tlačil se na Ježíše ze všech stran. V davu byla jedna žena, která už dvanáct let trpěla krvácením. Mnoho lékařů na ní zkoušelo své umění. Stálo ji to celé jmění, ale nebylo to nic platné, nemoc se stále zhoršovala. Až jednou se doslechla o Ježíšovi a jeho zázračné moci, a tak ho hledala s myšlenkou: „Když si jen sáhnu na jeho plášť, určitě se uzdravím." A opravdu! Jakmile se ho dotkla, krvácení přestalo a žena cítila, že je nadobro zdravá.

Ježíš ovšem ihned poznal, že z něho vyšla uzdravující síla, otočil se a otázal se: „Kdo se to dotkl mého pláště?"

Jeho učedníci se divili: „Všichni se na tebe tlačí a ty se ptáš, kdo se tě dotkl?"

Ale Ježíš se rozhlížel, aby zjistil, kdo to byl. Žena, celá rozechvělá tím, co se s ní událo, padla mu k nohám a všechno mu pravdivě pověděla. On ji ujistil: „Dcero, tvá víra tě uzdravila. Můžeš klidně jít, protože nemoc tě už nebude trápit."

Když s ní ještě mluvil, dorazili poslové z Jairova domu se zprávou, že již je pozdě shánět pomoc. „Tvá dcera právě umřela, už Mistra neobtěžuj," oznamovali Jairovi. Jako by nic neslyšel, obrátil se Ježíš k Jairovi a

řekl mu: „Jen se neboj a důvěřuj mi!“ Do Jairova domu s sebou vzal pouze Petra, Jakuba a jeho bratra Jana. Ostatní požádal, aby zůstali venku.

Dům byl plný hlasitého pláče a nářku. „K čemu ten pláč a rozruch? Vždyť to děvče není mrtvé, jenom spí!“

Vysmáli se mu. Vykázal všechny kromě rodičů a svých tří učedníků. Vešli do místnosti, kde dívka ležela. Vzal ji za ruku a řekl: „Děvčátko, přikazuji ti, vstaň!“ Dvanáctiletá dívka vstala a chodila.

Přítomní oněměli úžasem. Ježíš jim důrazně nařídil, aby nikomu nevypravovali, co se stalo. „Dejte jí najíst,“ připomněl rodičům.

Pak se Ježíš s učedníky vrátil do svého domovského města Nazaretu. Když přišla sobota, kázal v tamější synagoze, kde mu naslouchalo mnoho lidí. Všichni žasli a říkali si: „Kdepak se to naučil? Kde se u něho vzala ta moudrost? A dokonce dělá i zázraky! Známe ho přece jako tesaře, syna Marie. Jeho bratři jsou Jakub, Josef, Juda a Šimon. A také jeho sestry žijí mezi námi.“ Nemohli se s tím prostě vyrovnat, dokonce se nad tím pohor-šovali.

Ježíš jen poznamenal: „Nikde prorok neznamená tak málo, jako ve vlastní obci a rodině.“ Jejich nedůvěra ho zarmoutila a nemohl tam učinit žádný zázrak; jen na několik nemocných položil ruku a uzdravil je. Rozhodl se, že se obrátí k lidem v okolních vesnicích.

Potom svolal svých dvanáct učedníků, vysílal je po dvojicích do okolních vesnic a propůjčil jim schopnost osvobozovat lidi z moci zla. Nakázal jim, aby si na cestu kromě hole nic nebrali: žádný chléb, žádná zavazadla, žádné peníze, dokonce ani náhradní obuv nebo šaty.

„V každé vesnici se ubytujte na jediném místě, a to tam, kde vás nej-prve přijmou. Když vás někde nebudou chtít přijmout ani vyslechnout, jděte pryč a vyklepejte i ten jejich prach ze svých bot; ať mají, co jim patří.“

Vydali se tedy na cesty a všude vyzývali, aby lidé zanechali svých zlých činů, litovali jich a začali žít nový život. Vyháněli démony, nemocné potírali olejem a uzdravovali je.

Ježíšův věhlas se šířil a zprávy o něm se donesly až k uším krále Heroda. Někteří lidé říkali, že to ožil Jan Křtitel, proto prý koná takové zázraky. Jiní se zase domnívali, že znovu přišel dávný prorok Elijáš, a další byli přesvědčeni, že prostě povstal nový prorok, jak tomu bývalo za starodávna.

Sám Herodes, když se o Ježíši dozvěděl, se polekal: „Je to Jan, kterého jsem dal popravit. Určitě vstal z mrtvých.“

Král dal již dříve Jana zatknout a uvěznil ho ve své tvrzi. Jan mu totiž vytýkal, že odloudil vlastnímu bratru Filipovi manželku Herodiadu. Ta Jana Křtitele za to nenáviděla a ukládala mu o ivot, bez králova souhlasu

se však neodvažovala dát ho zavraždit. Věděla, že Herodes si ho vážil jako spravedlivého a svatého člověka a držel nad ním ochrannou ruku. Rozhovory s ním ho sice vždycky jaksi znepokojovaly, ale přesto mu rád naslouchal a někdy se podle jeho slov i řídil.

Herodiadě se naskytla příležitost Jana odstranit, když král na oslavu svých narozenin uspořádal hostinu pro své dvořany, důstojnictvo a vedoucí osobnosti Galileje. Dcera Herodiady při banketu tančila před hosty a všem se velice líbila. Král byl tak okouzlen, že jí pošetile slíbil splnit jakékoliv přání, i kdyby to měla být polovina království. Dokonce to přede všemi slavnostně odpřisáhl.

Šla se tedy poradit se svou matkou a ta ji navedla, aby si řekla o hlavu Jana Křtitele.

Rychle se vrátila ke králi a přednesla mu své přání: „Chci, abys mi hned teď dal přinést mísu s hlavou Jana Křtitele.“

Král tím byl otřesen, ale neměl odvahu odvolat, co přede všemi hosty tak okázale slíbil. Poslal tedy do vězení kata, aby Jana sťal. Kat rozkaz splnil a na míse přinesl Janovu hlavu. Děvče ji předalo své matce.

Když se to doslechli Janovi učedníci, přišli pro jeho tělo a pohřbili ho.

Apoštolové se vrátili z cest a znovu se sešli u Ježíše. Vyprávěli mu o všem, co dělali a o čem hovořili s lidmi, se kterými se setkali.

Ježíš jim navrhl: „Pojďme na chvíli někam do ústraní a odpočiňme si.“ Stále totiž měli kolem sebe tolik lidí, že jim sotva zbýval čas na jídlo. Odjeli tedy lodí na odlehlé místo. Lidé je však viděli odplouvat, nadeběhli si je po břehu, a než loďka přirazila, už tam na ně čekali. Když Ježíš vystoupil a uviděl znovu veliký zástup, bylo mu jich líto, protože byli jako ovce bez pastýře. Začal je tedy opět učit.

Později odpoledne mu jeho učedníci připomínali: „Už bys je měl poslat domů. Tady se široko daleko nedá koupit nic k jídlu a za chvíli bude večer.“

„Tak jim dejte najíst vy!“ navrhl Ježíš.

„Kde bychom vzali tolik jídla,“ namítali, „to by stálo pěkné peníze nakrmit takový zástup.“

„Kolik tu mají lidé potravin? Jděte a zjistěte to!“ požádal Ježíš.

„Všeho všudy jen pět chlebů a dvě ryby,“ hlásili mu, když se vrátili. Vyzval je, aby se posadili po padesáti na travnatá místa. Vzniklo sto takových skupin.

Potom vzal těch pět chlebů a dvě ryby a poděkoval za ně Bohu. Lámal je na kusy a předával učedníkům, aby jídlo roznášeli lidem. Tak se všichni najedli dosyta a ještě se sesbíralo dvanáct plných košů zbytků. Těch, kteří se najedli, bylo na pět tisíc.

Hned nato nařídil Ježíš svým učedníkům, aby nasedli na loď a vyrazili přes jezero do Betsaidy. Sám se rozhodl vydat se na cestu o něco později, protože se chtěl ještě s lidmi rozloučit a poslat je domů. Potom vystoupil na blízkou horu, aby se tam modlil. Noc míjela, loď byla někde uprostřed jezera a on sám ještě na hoře. Za ranního svítání viděl, že jeho učeníci stále ještě namáhavě veslují proti větru. Vydal se za nimi po hladině jezera.

Přiblížil se až k lodi a chtěl kolem nich přejít. Když ho spatřili kráčet po vodě, začali křičet hrůzou, protože ho pokládali za přízrak.

On je však uklidňoval: „Nebojte se, vždyť jsem to já!“ Pak vstoupil k nim do člunu a vítr hned ustal.

Dlouho se z toho nemohli vzpamatovat. Nechápali ještě, že když Ježíš může rozmnožit chléb, má moc i nad přírodou.

Potom přistáli u nejbližšího břehu, v oblasti, která se nazývala stejně jako jezero: Genezaret.

Sotva vystoupili z lodi, lidé hned Ježíše poznali a po celém okolí se rozkřiklo, že sem připlul. Ať Ježíš odešel kamkoliv, z celé té krajiny k němu přinášeli nemocné. Všude, kam přišel, ve vesnicích, městech i venku na samotách, kladli na volně přístupná místa nemocné. Prosili ho, aby se mohli dotknout alespoň cípu jeho šatů. A každý, kdo se ho s vírou dotkl, byl uzdraven.

Jednou za Ježíšem přišli z Jeruzaléma farizejové a učitelé zákona. Všimli si, že jeho učedníci nedodržují obřad umývání rukou před jídlem a tak porušují židovskou tradici. Židé a zvláště znalci zákona úzkostlivě lpěli na zvycích svých předků a nedotkli se jídla dříve, než si pečlivě umyli ruce. A když přišli z trhu, vždy se umyli celí, než se pustili do přípravy pokrmů. Stejně pečliví byli i při omývání číší, džbánů a kuchyňského nádobí. Už po staletí dodržovali mnoho podobných předpisů.

Teď tedy dotírali na Ježíše: „Proč tvoji učedníci nedodržují zvyky našich předků a jedí neumytýma rukama?“

„Pokrytci!“ odrazil je. „Pravdivě o vás řekl Izajáš:

> ‚Ústa mají plná Boha, ale srdce prázdné. Jejich obřady jsou k ničemu, jejich učení nic než lidské výmysly.‘

Opomíjíte skutečné Boží příkazy a nahrazujete je svými předpisy. Vždyť vy vlastně rušíte Boží zákon ve jménu svých tradic.

Tak například Mojžíš vám tlumočil toto přikázání Božího zákona: ‚Měj v úctě svého otce i svou matku.‘ K tomu dodal, že každý, kdo by třeba jen nadával svým rodičům, propadá trestu smrti. Vy však připouštíte, aby člověk zanedbával své rodiče, kteří potřebují pomoc, jestliže má výmluvu: ‚Nemohu se o vás postarat, protože to, co z mého výdělku mělo

patřit vám, jsem odevzdal jako příspěvek v chrámu.‘ Tak stavíte svoje názory nad Boží zákon. A to je jenom jeden příklad z mnoha.“

Pak k sobě přivolal zástup lidí a řekl jim: „Poslouchejte mě a snažte se porozumět. To, co sníte, nemůže nijak ublížit vaší duši; ničíte ji však, když se zabýváte nečistými a zlými myšlenkami a šíříte je kolem sebe.“

Když potom vešel do nějakého domu, aby si odpočinul, začali se ho učedníci vyptávat na význam toho, co právě řekl.

„Ani vy tomu nerozumíte?“ divil se Ježíš. „Nechápete, že duši člověka nemůže uškodit to, co snědl?

Vždyť jídlo neznečišťuje nitro; projde jen žaludkem a vychází ven.“

K tomu připojil: „Člověku škodí to, co pochází z jeho nitra. Tam se líhnou zlé myšlenky, necudnost, nevěra, krádež, vražda, sobectví, zlost, podlost, sprostota, závist, urážky, pýcha a všelijaké výstřednosti. To je to zlo, které vychází z nitra člověka a odděluje ho od Boha.“

Když opustil Ježíš Galileu, odešel na sever do pohanské Fénicie, kde se ubytoval v jednom domě. Chtěl utajit svou přítomnost, ale bylo to marné; už se o něm vědělo i tam.

Tak o něm uslyšela i jedna Syroféničanka. Přišla a prosila ho na kolenou, aby uzdravil její pomatenou dceru.

Ježíš jí odpověděl: „Přišel jsem především pro ty, kdo se hlásí k živému Bohu. Nech nejprve najíst děti. Nebylo by správné vzít jim jídlo a hodit je štěňatům.“

Žena se však nevzdala: „To je pravda, Pane, ale i štěňata sbírají pod stolem, co dětem upadne.“

„Když to vidíš tak,“ řekl jí, „jdi klidně domů, tvoje dcera je zdravá.“

Vrátila se tedy domů, kde nalezla dítě, jak klidně spí, beze stopy pomatenosti.

Z Fénicie se Ježíš vracel velikou oklikou zpět ke Genezaretskému jezeru, až se ocitl na území Desítiměstí. Tamější lidé k němu přivedli hluchoněmého člověka a žádali, aby ho uzdravil.

Ježíš si vzal muže stranou od zástupu. Nasliněným prstem se dotkl jeho jazyka a vložil mu své prsty do uší. (To byla jeho řeč k hluchoněmému.) Pak se Ježíš krátce pomodlil a zvolal: „Otevři se!“ V té chvíli začal muž slyšet a srozumitelně mluvit.

Pak Ježíš žádal všechny shromážděné, aby se o tom nikomu nezmiňovali; ale čím více jim to zakazoval, tím více o tom mluvili, protože se s něčím podobným ještě nesetkali. Lidé žasli a říkali: „To už je schopen napravit všechno, když hluchým vrací sluch a němým řeč.“

Opět se kolem Ježíše shromáždilo velké množství lidí. Byli s ním tak dlouho, že dojedli své zásoby. Ježíš si svolal učedníky, aby se o tom poradili. „Je mi líto těch lidí,“ řekl. „Jsou zde již tři dny a nemají co do

úst. Když je pošlu domů bez jídla, cesta je vyčerpá. Vždyť někteří bydlí daleko.“

„Chceš snad, abychom jim tady v té pustině sháněli něco k jídlu?“ ulekli se učedníci.

„Kolik chlebů máte?“ zeptal se Ježíš.

„Sedm,“ odpověděli. Nato řekl všem shromážděným, aby se posadili na zem. Vzal těch sedm chlebů, děkoval za ně Bohu, ulamoval z nich a dával svým učedníkům, kteří je rozdělovali všem ostatním. Měli ještě několik malých ryb, za které Ježíš také Bohu poděkoval a dal je učedníkům, aby je opět roznesli.

Všichni se dosyta najedli; bylo jich tentokrát asi čtyři tisíce. Když potom posbírali zbytky nalámaných chlebů, naplnili jimi sedm košů. Pak Ježíš poslal lidi domů a sám se svými učedníky nastoupil na loďku a přeplavili se k městečku Magdala.

Když se o Ježíšově příchodu dověděli tamější farizejové, přišli k němu a začali na něj dotírat:

„Udělej nějaký zázrak! Prokaž se nějakým božským znamením, a pak ti uvěříme.“

„Kolik zázraků a znamení byste ještě chtěli?“ povzdechl si Ježíš. „Stejně byste ani potom neuvěřili.“

Nechal je, nastoupil s učedníky znovu do loďky a pluli jinam. Protože se zapomněli postarat o doplnění zásob, měli s sebou jen jednu chlebovou placku.

Během plavby jim Ježíš vážně kladl na srdce: „Dejte si pozor na farizejský a herodovský kvas!“

Tu si uvědomili, že nemají dost chleba. Neřešitelná situace!

Ježíš zaslechl, co je znepokojuje. „Co se staráte o jídlo? Ještě pořád vám nic nedošlo? To jste tak nechápaví? ‚Oči mají a nevidí, uši mají a neslyší.‘ Cožpak si nic nepamatujete?

Co těch pět tisíc, které jsem nasytil pěti chleby? A kolik košů jste nasbírali?“ „Dvanáct,“ odpověděli.

„A když jsem nasytil čtyři tisíce pouhými sedmi chleby, kolik ještě zbylo? Vzpomínáte si?“ „Sedm plných košů,“ přiznali. „Tak vidíte – ještě vám to nestačí?“

Když dorazili do Betsaidy, přivedli k němu slepce s prosbou, aby ho svým dotekem uzdravil. Ježíš ho vzal za ruku a vyvedl za vesnici. Tam se nasliněnými prsty dotkl očí slepce a zeptal se:

„Vidíš něco?“

Muž se rozhlédl a zvolal: „Ano, vidím lidi, ale nejasně; vypadají jako chodící stromy!“

Ježíš se ještě jednou dotkl jeho očí. Když se muž znovu podíval kolem sebe, viděl všechno jasně; jeho oči byly uzdraveny.

Ježíš ho poslal domů se slovy: „Přes vesnici raději nechoď a nikomu to neříkej.“

Potom Ježíš se svými učedníky opustil Galileu a procházel vesničkami v okolí Césareje Filipovy, na úpatí pohoří Hermonu. Cestou se svých učedníků zeptal: „Za koho mne lidé považují?“

„Někteří se domnívají, že jsi Jan Křtitel, jiní říkají, že jsi Elijáš nebo jiný velký prorok.“

„A za koho mne považujete vy?“ otázal se dále. „Ty jsi ten zaslíbený král – Kristus,“ zvolal Petr.

Nato jim přikázal, aby to nikomu neříkali, a začal jim vykládat, co ho čeká, než uskuteční své poslání. Bude muset velmi trpět, velekněží, učitelé zákona i židovští předáci ho odsoudí, bude zabit, ale třetí den vstane z mrtvých. Mluvil s nimi naprosto otevřeně. Petr si ho vzal stranou a chtěl mu to rozmluvit.

Ježíš se však obrátil k učedníkům a před nimi Petra pokáral: „Mlč, pokušiteli! Díváš se na to z lidského hlediska, a ne z Božího.“

Ke svým učedníkům přizval ještě další lidi a kladl jim na srdce: „Kdo mě chce následovat, musí odložit své vlastní zájmy, nést kříž svých nesnází a utrpení a ve všem následovat můj příklad. Kdo si život a jeho radosti chce zachovat za každou cenu, ten přijde o všechno. Kdo se však všeho zřekne pro mne a moji nabídku, najde pravý a věčný život.

Vždyť co člověku prospěje, získá-li celý svět, a pravý život promarní? Dostane snad ještě jednou takovou příležitost? Jestli se někdo stydí za mne a za má slova před nevěřícími a hříšnými lidmi, za toho se také já budu stydět, až se vrátím se svatými anděly v slávě svého Otce.

Někteří z vás, jak tu stojíte, se ještě dočkají mocných projevů Božího království.“

Po šesti dnech vzal s sebou Ježíš Petra, Jakuba a Jana a vystoupili na vršek hory.

Tam, daleko od lidí, se před očima učedníků stala s Ježíšem zvláštní proměna. Jeho tvář ozářila nadpozemská sláva a oděv se skvěl oslnivou běloustí, nedosažitelnou lidskými prostředky. Tu uviděli dva muže, jak s Ježíšem rozmlouvají; byli to Elijáš a Mojžíš.

Petr zvolal: „Mistře, jak je dobře, žes nás vzal s sebou! Hned vám třem postavíme přístřeší.“

Ani si vzrušením neuvědomoval, co říká; tak byli tím viděním vyvedeni z míry.

Vtom je všechny zahalil oblak a z něho se ozval hlas: „Toto je můj milovaný Syn, toho poslouchejte!“

Když se mrak rozplynul, učedníci se rozhlédli, ale kromě Ježíše už nikoho neviděli.

Cestou dolů jim Ježíš přikázal, aby o té události nikomu nevyprávěli dříve, než vstane z mrtvých. Slíbili, že o tom zatím budou mlčet, ale vůbec nechápali, co myslel tím, že „vstane z mrtvých“.

„Proč učitelé zákona říkají, že dříve než Kristus musí znovu přijít prorok Elijáš?“ otázali se Ježíše.

„Ano, nejprve měl přijít Elijáš, aby dal vše do pořádku. A on také přišel a připravil mi cestu. Ovšem, jak je v Bibli předpověděno, naložili s ním, jak se jim zlíbilo. Ale všimněte si, že Písmo hovoří také o Synu člověka, jak musí velmi trpět a upadnout do opovržení.“

Když sestoupili k ostatním učedníkům, našli je obklopené množstvím lidí; mezi nimi byli i učitelé zákona, kteří se s učedníky o něčem dohadovali. Když však uviděli Ježíše, uctivě ztichli a šli mu naproti, aby ho uvítali.

„O čem se dohadujete?“ zeptal se jich.

Z davu vystoupil jeden muž:

„Mistře, přivedl jsem k tobě svého syna; je posedlý démonem, který ho připravuje o řeč i sluch. Kdykoliv se ho ten duch zmocní, svíjí se v křeči, skřípe zuby, z úst mu jde pěna a upadá do bezvědomí. Žádal jsem tvé učedníky, aby ho od toho osvobodili, ale nedokázali to.“

„Ach, vy lidé,“ zvolal Ježíš, „jak dlouho bude trvat, než uvěříte? Jak dlouho vás budu ještě snášet a mít s vámi trpělivost? Přiveďte toho hocha ke mně!“

Šli pro něj. Sotva se s však přiblížil k Ježíšovi, chlapec se svalil na zem a svíjel se s pěnou u úst.

„Jak dlouho tím trpí?“ otázal se Ježíš otce.

„Už od malička. Často byl ve smrtelném nebezpečí, protože ten démon jím smýkal do ohně i do vody. Jestliže je to možné, slituj se a pomoz!“

„Jestli je to možné?“ podivil se Ježíš. „Všechno je možné pro toho, kdo věří.“

„Věřím, Pane, ale pomoz mi věřit víc!“ zvolal otec se slzami v očích:

Ježíš si všiml, že se sbíhají další lidé, a tak přikázal: „Duchu, který ovládáš jeho smysly, vyjdi z něho – jednou provždy!“

Mladík vykřikl, ještě jednou se zkroutil křečí a pak ztichl. Démon ho opustil. Hoch však zůstal ležet bez známek života. Davem proběhl šepot, že je mrtvý. Ale Ježíš ho vzal za ruku, zvedl jej a on se postavil. Když pak Ježíš vešel do domu a jeho učedníci s ním byli sami, zeptali se ho: „Proč jsme toho démona nemohli vyhnat my?“

„Zde pomůže jen modlitba a půst,“ odpověděl jim.

Když se odtamtud vydali na další cestu, procházeli Galileou, ale Ježíš si nepřál, aby se o něm lidé dozvěděli. Chtěl mít čas pro své učedníky.

Znovu je připravoval na to, že Syn člověka – totiž on sám – bude vydán na pospas lidem, kteří ho zabijí. Ale třetí den po smrti zase vstane k životu.

Oni tomu sice stále nerozuměli, styděli se však zeptat se ho.

Potom se vrátili do Ježíšova příbytku v Kafarnaum. Tam se Ježíš zeptal svých učedníků, o čem se to cestou dohadovali.

Oni však mlčeli. Přeli se totiž, kdo z nich je významnější.

Ježíš se posadil a shromáždil je kolem sebe. „Kdo chce být na prvním místě u mne, bude u lidí jako ten poslední a všem bude sloužit," řekl.

Pak k sobě zavolal malé děcko a vzal je před nimi do náruče se slovy: „Kdo se zastane takového dítěte a přijme ho v mém jménu, přijímá mne. Nepřijímá však jenom mne, ale i toho, který mne poslal."

„Mistře," hlásil mu Jan, „viděli jsme člověka, který tvým jménem vyhání démony, a nebyl to nikdo z našich. Zakázali jsme mu to, když mezi nás nepatří."

„Neměli jste mu bránit," odpověděl Ježíš. „Vždyť přece žádný, kdo v mém jménu učiní zázrak, nemůže se hned po tom obrátit proti mně. Kdo není proti nám, je s námi. A kdyby vám někdo podal sklenici vody jen proto, že jste moji – říkám vám, nepřijde o svou odměnu.

Kdo by však připravil o víru někoho, kdo mi důvěřuje jako toto dítě, lépe by mu bylo uvázat mlýnský kámen na krk a hodit ho do moře.

Svádí-li tě tvá ruka k činění zla, utni ji! Je pro tebe rozhodně lépe být bez ruky a mít jistotu, že budeš žít věčně, než mít obě ruce a jít do neuhasitelného ohně, odkud není vysvobození.

Podobně – svádí-li tě ke zlému tvá noha, zbav se jí. Je lépe být chromý a mít jistý věčný život, než s oběma nohama navěky zahynout.

A tak i oko: je-li původcem zla ve tvém životě, zbav se ho. Lépe je vejít do Božího království jednooký, než s oběma očima do věčného zahynutí.

Ke každé oběti patří sůl.

Sůl je dobrá věc. Ztratí-li však svou chuť a schopnost bránit rozkladu, čím ji nahradíte? Nebraňte se proto zkouškám a držte spolu."

Ježíš opustil Kafarnaum a prošel Zajordáním do Judska. I zde ho obklopilo množství lidí a on je začal učit jako obvykle.

Přišli však za ním farizejové a pokoušeli se ho nachytat: zeptali se ho, zda je dovolen rozvod.

Místo odpovědi jim dal otázku: „Co řekl o rozvodu Mojžíš?"

„K tomu, aby manželství bylo zrušeno, podle Mojžíše stačí, když muž napíše ženě rozlukový list."

„To byl jen Mojžíšův ústupek tvrdosti lidského srdce," řekl na to Ježíš. „Bůh si to tak nikdy nepřál. Hned na počátku stvořil člověka jako nerozlučnou dvojici, muže a ženu. Proto muž opustí své rodiče a připojí se ke své manželce; v tom spojení již nežijí jako dva jedinci, ale stávají se jednou bytostí. A proto člověk nemá právo rozdělit, co Bůh spojil."

Později se učedníci znovu k té otázce vrátili.

Vyložil jim to:

„Kdo se rozvede se svou ženou a ožení se s jinou, hřeší stejně, jako by měl ženy dvě. A právě tak rozvede-li se žena se svým mužem a vdá se za jiného, dopouští se cizoložství.“

Lidé nosili k Ježíšovi děti, aby jim žehnal. Učedníci jim domlouvali, aby ho neobtěžovali.

Když to Ježíš slyšel, zlobil se: „Neodhánějte ty děti a nebraňte jim, když chtějí ke mně. I jim přece patří Boží království. A říkám vám, že kdo nepřijde k Bohu s dětskou prostotou, nestane se občanem toho království.“

Bral děti do náruče, hladil je a žehnal jim.

Když se zase vydali na cestu, dohonil je nějaký muž a padl před Ježíšem na kolena: „Dobrý učiteli, co mám dělat, abych získal věčný život?“

„Proč mi říkáš dobrý? Vždyť dobrý je jen Bůh,“ odvětil Ježíš. „A k tvé otázce – přikázání přece znáš: nebudeš zabíjet, cizoložit, krást, lhát, podvádět, budeš si vážit svých rodičů.“

„Mistře, všechno jsem dodržoval od mládí.“

Ježíš ho objal pohledem: „A přece ti něco schází. Jdi a prodej všechno, co máš, peníze rozdej chudým a získáš tak poklad v nebi. Potom se vrať a staň se mým následovníkem.“

Když to ten člověk vyslechl, zesmutněl a odešel s těžkým srdcem. Byl totiž velmi bohatý.

Ježíš ho mlčky sledoval očima a pak se otočil k učedníkům: „Jak těžké je pro boháče vejít do Božího království!“

To je zarazilo. Není snad majetek důkazem Boží přízně? „Přátelé, do Božího království se těžko dostanou ti, pro které jsou peníze a majetek smyslem života. Snáze projde velbloud tou uzoučkou brankou, které říkáte jehelné ucho, než bohatý vejde do Božího království.“

To jim dodalo. „Má vůbec někdo naději, že se tam dostane?“ říkali si mezi sebou.

Podíval se na ně. „Člověk na to nestačí, ale Bůh je všemocný.“

Tu promluvil Petr: „Ale my jsme se všeho vzdali a šli za tebou.“

„Ujišťuji vás,“ odpověděl Ježíš, „že každému, kdo se z lásky ke mně a pro šíření evangelia něčeho vzdá – ať už domova, života se sourozenci, rodiči, manželkou a dětmi, nebo majetku, se to vrátí stonásobně už zde na zemi (i když neujde pronásledování) a v budoucnosti ho čeká věčný život. Mnozí, kteří u lidí něco znamenají, budou poslední, a těm nejpohrdanějším se tam dostane čestných míst.“

Když potom byli na cestě do Jeruzaléma, Ježíš šel vpředu a ostatní se drželi za ním. Co jim Ježíš řekl, to je znepokojilo a naplnilo obavami.

Zavolal k sobě svých dvanáct učedníků a znovu je připravoval na to, co ho čeká:

„Musíme do Jeruzaléma a tam Syn člověka padne do rukou velekněží a učitelů zákona a ti ho odsoudí a vydají pohanům. Budou se mu veřejně vysmívat, plivat na něj, zbičují a zabijí ho. Ale třetí den vstane z mrtvých.“

Přihlásili se Zebedeovi synové Jakub a Jan: „Mistře, chtěli bychom tě o něco poprosit.“

„Co si ode mne přejete?“ vzhlédl Ježíš.

„Až usedneš na trůn, chtěli bychom ti sedět nejblíže se všech, každý z jedné strany vedle tebe.“

„Nevíte, oč prosíte. Můžete pít z kalicha hořkosti, ze kterého musím pít já, a projít křtem utrpení, který mě čeká?“

„Ale jistě,“ přisvědčili.

„Dobře, budete pít z mého kalicha a budete pokřtěni stejným křtem. Ale není mou věcí určovat vám pořadí v Božím království. To už je stanoveno.“

Ostatních deset se zlobilo na Jakuba a Jana. Ale Ježíš je svolal dohromady a řekl jim: „Víte, že vládcové mají moc nad národy, a kdo vládne, obvykle druhé utlačuje. Ale mezi vámi to tak být nemá. Naopak, kdo z vás chce být velký, ať všem pokorně slouží. A kdo z vás chce být na předním místě, ať je pomocníkem všech. Vždyť já – Syn člověka – jsem nepřišel na svět proto, aby mi ostatní sloužili, ale abych já sloužil jim a abych položil život pro záchranu mnoha lidí.“

Procházeli také Jerichem, kde se k nim přidal velký zástup. U cesty seděl slepý žebrák Bartimeus – Timeův syn.

Když uslyšel, že to jde Ježíš Nazaretský, křičel: „Ježíši z rodu krále Davida, slituj se nade mnou!“

Lidé mu domlouvali, aby mlčel. Ale on volal tím hlasitěji: „Synu Davidův, slituj se nade mnou!“

Ježíš ho uslyšel, zastavil se a přikázal, aby slepce zavolali. Vrátili se tedy k Bartimeovi se vzkazem: „Máš štěstí, Ježíš tě volá – vstaň!“ Slepec odhodil svůj starý kabát, vyskočil a klopýtal k Ježíšovi.

„Co pro tebe mohu udělat?“ dotkl se ho Ježíš.

„Mistře, chci vidět!“

„Staň se, tvá víra tě zachránila.“

V té chvíli se slepci vrátil zrak a on se vydal také za Ježíšem.

Když se blížili k Jeruzalému a stoupali na Olivovou horu, uviděli Betfage a Betanii. Ježíš poslal dva ze svých učedníků napřed a řekl jim:

„Jděte do vesnice tamhle před námi. Na kraji vesnice uvidíte u plotu uvázané oslátko, na kterém ještě nikdo nejel. To mi přiveďte. A kdyby se

vás někdo ptal, co to děláte, odpovězte krátce: Pán ho potřebuje a brzy ho vrátí.“

Učedníci šli a skutečně našli u jednoho domu přivázané oslátko. Když ho odvazovali, někteří z kolemjdoucích se ptali, proč to dělají.

Odpověděli tak, jak jim poradil Ježíš, a lidé je nechali zvíře odvést.

Přivedli oslátko k Ježíšovi, přehodili přes ně své pláště, Ježíš se na ně posadil a vydali se na cestu. Lidé ze zástupu, který ho provázel, se začali předhánět v pozornostech; prostírali před ním své pláště, jiní lámali větve a zdobili jimi cestu. Za ním i před ním se utvořil průvod a všichni volali:

„Ať žije král! Sláva! Jde v Božím jménu! Ať žije Davidovo království! Nebe jásá s námi!“

Tak vstoupil Ježíš do Jeruzaléma a vešel do chrámu. Všechno si tam pozorně prohlédl, a protože byl již večer, odešel se svými dvanácti na noc do Betanie.

Druhý den cestou z Betanie dostal Ježíš hlad. Z dálky uviděl fíkovník obalený listím a šel se podívat, zda nemá nějaké ovoce. Když pak přišel až ke stromu, zjistil, že kromě listí na něm nic neroste; první úroda byla pryč a na novou strom ještě nenasadil.

Učedníci slyšeli, jak říká stromu: „Nikdo už z tebe nebude jíst ovoce!“

Vrátili se do Jeruzaléma a Ježíš šel do chrámu. Když na nádvoří chrámu uviděl stánky s obětními zvířaty a pulty směnárníků, zpřevracel je a obchodníky vyhnal. Nedovolil ani, aby si někdo tamtudy krátil cestu s vodou od studny.

„Cožpak nevíte,“ horlil, „že je napsáno v Písmu: ‚Můj chrám je určen k tomu, aby se v něm všechny národy modlily?‘ Vy jste však z něho udělali lupičské doupě.“ Slyšeli to i velekněží a učitelé zákona a přemýšleli, jak by se Ježíše zbavili. Měli z něho strach, protože lid byl jeho učením nadšen. Večer Ježíš s učedníky opustil město.

Když šli ráno zase kolem toho fíkovníku, viděli, že je úplně suchý. Petr si vzpomněl na včerejší příhodu.

„Mistře, ten fíkovník, který jsi odsoudil, uschl!“

„To vás překvapuje?“ usmál se Ježíš. „Boží moc je daleko větší. Když budete věřit Bohu – a myslím to smrtelně vážně – a řekli byste této hoře: ‚Zvedni se a padni do moře,‘ ta hora to udělá. Musíte jen věřit bez nejmenší pochybnosti. Pamatujte si: budete-li za něco prosit ve svých modlitbách s pevnou vírou, že vaše prosba bude naplněna, pak se tak určitě stane. Ale když se modlíte, odpusťte nejdříve tomu, proti komu něco máte, aby i váš nebeský Otec mohl odpustit vám. Jestliže ve vás zůstane hněv, ani Bůh vám nepromine vaše provinění.“

Přišli zase do Jeruzaléma. Když Ježíš procházel chrámem, zastavili ho zástupci představenstva chrámu „Od koho máš pověření k takovým činům? Kdo tě k tomu zmocnil?“

„Já se vás také zeptám na jednu věc,“ opáčil Ježíš. „Když mi odpovíte, řeknu i já, od koho mám tu moc. Povězte mi: Byl Jan Křtitel skutečně poslán od Boha, nebo si to vymyslel?“

Dali hlavy dohromady: „Odpovíme-li, že od Boha, pak nám řekne, proč jsme mu tedy neuvěřili. A před lidmi zase nemůžeme Jana prohlásit za obyčejného fanatika. Vždyť jsou všichni přesvědčeni, že to byl Boží prorok.“

A tak odpověděli Ježíšovi: „Nevíme!“

„Ani já vám tedy nepovím, od koho mám pověření,“ odtušil Ježíš.

Začal pak vyprávět následující příběh: „Jeden člověk založil vinici. Obehnal ji plotem, postavil lis na víno a vystavěl hlídkovou věž. Potom vinici pronajal pachtýřům a sám odcestoval. Když přišla doba vinobraní, pověřil jednoho ze svých sluhů, aby od pachtýřů vybral podíl z úrody, který mu náležel. Ale pachtýři sluhu ztloukli a vyhodili s prázdnou.

Majitel tam poslal jiného. Po něm začali házet kamení, těžce ho zranili na hlavě a vyhnali. Poslal tam tedy dalšího a toho zabili. Tak majitel vinice postupně vyslal ještě několik svých lidí. Ke všem se chovali surově, některé ztloukli, jiné ubili. Nakonec tam vypravil svého jediného milovaného syna. Domníval se, že před ním přece jen budou mít respekt.

Ale nájemci si řekli: ‚To je jediný dědic. Zabijme ho a vinice bude naše.‘ A tak se stalo. Syna zavraždili a tělo vyhodili z vinice ven.

Co si myslíte, že udělá ten majitel, až přijde? Spravedlivě je odsoudí k smrti a vinici pronajme jiným. Vzpomeňte si, že v Bibli je psáno:

> ‚Kámen, kterým stavitelé opovrhli, se nakonec stal kamenem nejdůležitějším – svorníkem klenby. Pán Bůh to tak učinil a my stojíme v údivu.‘ “

Židovští vůdci pochopili, že ten příběh platil jim, že oni jsou těmi proradnými pachtýři. Rádi by byli Ježíše zatkli, ale báli se davu. Prozatím od toho museli upustit.

Poslali však za ním několik farizejů a členů Herodovy strany, aby ho vyprovokovali k nějakému žalovatelnému výroku.

„Mistře,“ oslovili ho úlisně, „víme, že pravda je ti nade všechno; ať se to komu líbí či nelíbí, učíš pravdě tak, jak ji znáš od Boha. Řekni nám: máme platit Římu daně, nebo nemáme?“

Ježíš však nastraženou past prohlédl. „Co to na mě zkoušíte, podejte mi peníz!“

Když mu ho podali, zeptal se: „Čí obraz a jméno je na té minci?“ „Římského císaře,“ řekli.

„Dávejte tedy císaři, co je císařovo, a co je Boží, dávejte Bohu.“ Tak jim to zase nevyšlo.

Potom přišli se záludnou otázkou příslušníci skupiny saducejů, kteří nevěřili ve vzkříšení z mrtvých.

Řekli: „Mistře, v Mojžíšově zákoně je psáno: Zemře-li ženatý muž a nezanechá po sobě žádného dědice, jeho svobodný bratr je povinen oženit se s vdovou a zplodit bratrovi potomka. Povíme ti příběh: Bylo sedm bratrů. Nejstarší se oženil, brzo však zemřel a nenechal po sobě žádných dětí. Druhý se oženil s vdovou, ale brzy zemřel bezdětný. Tak to stále pokračovalo, až zemřel i poslední. Nikdo z nich nezanechal dědice. Nakonec zemřela i ta žena.

Naše otázka zní: Čí bude ta žena po vzkříšení? Vždyť ji mělo za manželku všech sedm.“

Ježíš odpověděl: „Vaše chyba je v tom, že neznáte Bibli a nevěříte v Boží moc. Manželství je záležitostí pozemského života. Až lidé vstanou z mrtvých, nebudou už mezi nimi tělesné svazky. Přetrvají jen svazky ducha.

A o vzkříšení samotném vůbec nepochybujte. Cožpak jste nečetli o Mojžíšovi a hořícím keři? Jak se tam Bůh tehdy představil? ‚Já jsem Bůh Abrahámův, Bůh Izákův, Bůh Jákobův.‘ Když o lidech zesnulých před mnoha staletími říká: ‚já JSEM jejich Bůh,‘ pak je jasné, že pro něj nikdy nepřestali existovat. Vidíte, jak jste vedle.“

Tyto rozhovory sledoval jeden z učitelů zákona. Zdálo se mu, že Ježíš odpovídá znamenitě. A tak mu předložil svůj problém: „Které přikázání je nejdůležitější?“

Ježíš nezaváhal:

„První přikázání zní takto: Slyš Izraeli, Pak Bůh je jediný Pán. Miluj ho z celého srdce, celou bytostí a ze všech sil.

A to druhé: Miluj druhého člověka tak, jako miluješ sebe. Nejsou důležitější přikázání než tato.“

„Mistře, tys dobře vystihl to podstatné,“ musel uznat tazatel. „Bůh je jen jeden a kromě něho není jiného. Milovat ho z celého srdce, celým rozumem a vší silou své vůle a druhé lidi milovat jako sebe – to je víc než všechny oběti zvířat na oltáři.“

„Ty nejsi daleko od Božího království,“ ocenil jeho postoj Ježíš. Pak už se ho nikdo neodvážil na nic zeptat.

Později, když Ježíš učil v chrámu, položil otázku: „Z čeho náboženští učitelé usuzují, že Kristus musí být potomkem krále Davida? Vždyť sám David napsal, inspirován Duchem svatým:

> ‚Bůh řekl mému Pánu: Seď po mé pravici, dokud ti tvé nepřátele nepoložím k nohám.‘

Když ho David nazývá svým Pánem, jak by tedy mohl být Davidovým synem?“

Ježíš měl vždycky mnoho pozorných posluchačů. Jednou je varoval:

„Dejte si pozor na učitele, kteří se na veřejnosti procházejí v krásných šatech a čekají, že je lidé budou uctivě zdravit a klanět se jim. Rádi si zajišťují přední sedadla v modlitebnách a čestná místa na hostinách. Vyjídají vdovské domy tím, že si dávají platit za modlitby, které úmyslně protahují. Protože učí jiné a takhle se chovají, Bůh je potrestá tím přísněji.“

Jednou si Ježíš sedl proti chrámové pokladně a pozoroval lidi. Mnozí bohatí tam vkládali značné částky peněz. Přišla také jedna chudá vdova a do pokladny vhodila dvě drobné mince.

Ježíš si zavolal své učedníky a řekl jim: „Poslyšte, ta chudá vdova vlastně dala víc než boháči. Ti dávali jen přebytky, bez kterých se snadno obejdou, ale ta žena dala všechno, co měla na živobytí.“

Když vycházel z chrámu, řekl mu jeden z jeho učedníků: „Podívej, Mistře, z jakých mohutných kvádrů je chrám vystavěn. Není to krása?“

„Z téhle krásy,“ zachmuřil se Ježíš, „nezbude nic než rozvaliny. Vše bude rozbořeno.“

Vyhledal tiché místo na svahu Olivové hory, odkud byl výhled na chrám. Petr, Jakub, Jan a Ondřej se ho ptali, kdy ta pohroma nastane a jaké varování ji bude předcházet.

Ježíš začal hovořit: „Dejte si pozor, aby vás někdo neoklamal. Mnozí přijdou a budou tvrdit, že oni spasí svět. A řadu lidí zmatou. Na mnohých místech vzplanou války a nepokoje. Neděste se, to bude znamení konce, ale ještě ne konec světa.

Znepřátelí se národ s národem, stát se státem. Na různých místech budou zemětřesení, nastane hlad. Ale to bude jen počátek porodních bolestí nového věku.

Nedejte se překvapit. Budou vás vláčet před soudy, bičovat v synagogách, předvedou vás před vlády a krále, protože jste moji následovníci. A to bude vaše příležitost, abyste jim svědčili, že já jsem přišel zachránit svět. Dříve, než nastane konec světa, musí se o mně dozvědět lidé všech národů. Až vás budou vyslýchat, nestarejte se předem, jak budete odpovídat. Duch svatý vám dá pravá slova.

Bude to těžká doba; bratr vydá na smrt svého bratra, otec syna. Děti se postaví proti rodičům a zničí je. A vy? Vás budou všichni nenávidět, protože jste mi oddáni. Ale kdo se mne přes všechno nezřekne, bude spasen.

To, co se odehraje zde v Jeruzalémě, bude obrazem událostí na konci světa. Až bude chrám znesvěcen, nečekejte na nic a utečte do hor. Budete-

-li na schodišti, už se nevracejte do domu, abyste si něco vzali s sebou. Budete-li pracovat na poli, nechoďte se domů převléknout.

Zle bude v těchto dnech těhotným ženám a kojícím matkám. Proste Boha, abyste nemuseli utíkat v zimě. Také na konci věků budou strašné doby, jaké tu od stvoření světa nebyly. Kdyby Bůh ty dny nezkrátil, žádný člověk by nebyl zachráněn. Ale zkrátí je pro záchranu svých vyvolených.

A když vám někdo řekne: Hleďte, tenhle je spasitel nebo tamten – nevěřte! Ukáže se mnoho falešných spasitelů a lživých proroků a budou dělat lecjaké zázraky ve snaze obelstít všechny, kteří patří Bohu – kdyby to bylo možné. Předem vás varuji, dejte si na ně pozor.

Po těchto útrapách se slunce zatmí, měsíc přestane svítit, hvězdy budou padat a zákony vesmíru budou otřeseny.

A pak uvidíte mne – skutečného Spasitele, jak přicházím v oblacích s mocí a slávou. Vyšlu své posly, aby shromáždili moje vyvolené ze všech koutů světa.

Posuzujte znamení té doby, jako pozorujete ovocné stromy: Nejprve raší listí, pak stromy nasazují na květ a potom na ovoce; tehdy víte, že brzo přijde sklizeň. Až se stanou ty věci, o kterých jsem hovořil, vězte, že konec je blízko, přede dveřmi.

Již vaše generace se přesvědčí o pravdivosti mých slov. Nebe a země zaniknou, ale má slova nepozbudou platnosti.

Dnes nikdo, ani andělé, ani já, neznáme den a hodinu, kdy se to má stát; jen můj Otec to ví přesně. A protože to ani vy nemůžete vědět, buďte bdělí. Čekejte na mne.

Můj příchod bude jako návrat muže, který odcestoval do ciziny. Svým zaměstnancům uložil práci, kterou mají zatím vykonávat, a vrátnému poručil, aby bděl.

Buďte ostražití! Vždyť nevíte, kdy se mám vrátit. Může to být večer, v noci, za svítání nebo i za bílého dne. Nerad bych vás našel spící. Očekávejte můj návrat. Říkám vám i všem po vás: Bděte!“

Dva dny před židovskými Velikonocemi byl Ježíš v Betanii hostem u Šimona, zvaného Malomocný. Právě byli u stolu, když do domu přišla žena s alabastrovou nádobkou drahocenného vonného oleje z pravého nardu. Otevřela ji a olej vylila na Ježíšovu hlavu.

Některým se to zdálo přehnané a říkali si mezi sebou: „K čemu takové plýtvání? Vždyť ten olej měl cenu přes tři sta denárů. Mohli jsme ho prodat a výtěžek rozdat chudým.“ Vyčetli to i té ženě.

Ale Ježíš se jí ujal: „Nechte ji. Proč jí kazíte radost? Vždyť ona to myslí dobře. Chudých bude vždycky dost a budete mít příležitost jim pomáhat, ale já od vás odejdu. Udělala, co mohla. Vlastně předem ošetřila moje tělo, jako se to dělá před pohřbem. Poslyšte, co vám teď řeknu: Kdekoliv

po světě se bude mluvit o mně, tam se také bude připomínat tento její čin.“

Mezitím se radili velekněží a učitelé zákona, jak by Ježíše nenápadně zatkli a odstranili. Usnesli se: „Nesmíme to udělat o svátcích, aby nevznikly nepokoje, když je v Jeruzalémě mnoho poutníků.“

Jidáš Iškariotský, jeden z dvanácti Ježíšových učedníků, nabídl vedoucím židovským kněžím, že jim Ježíše vydá, až bude na nějakém opuštěném místě.

To právě potřebovali, a tak mu za to slíbili peněžitou odměnu. Od té chvíle čekal Jidáš na svou příležitost.

První den svátků, kdy se zabíjel a jedl velikonoční beránek, zeptali se učedníci Ježíše: „Kde máme připravit velikonoční večeři?“

Ježíš poslal dva z nich do města; měli potkat člověka se džbánem vody a sledovat ho až do domu. Majiteli toho domu měli říci: „Mistr prosí, abys nám ukázal místnost, kde máme jíst velikonoční večeři.“ A on jim měl ukázat velikou jídelnu v patře, zařízenou a připravenou. Tam měli prostřít k jídlu.

Dva z učedníků šli tedy do města, podle Ježíšova návodu našli dům a připravili velikonočního beránka.

Večer tam přišel Ježíš s ostatními. Při večeři se na ně obrátil: „Poslyšte, co vám řeknu: Jeden z vás, kteří jste se mnou u stolu, mě zradí.“

Zaraženě na sebe pohlédli: „Koho tím míní? Snad ne mne?“

Opakoval jim: „Je to jeden z vás dvanácti, který si nabírá ze stejné mísy se mnou. Jdu cestou, která je mi určena, ale běda tomu člověku, který se propůjčil ke zradě. Bylo by pro něho lépe, kdyby se byl nenarodil.“

Na závěr večeře vzdal Ježíš díky Bohu za chléb, lámal ho a podával kousky stolovníkům se slovy: „Jezte, to je moje tělo!“

Pak se pomodlil nad kalichem vína a podával jim ho všem se slovy: „To je moje krev, prolitá za mnohé jako pečeť nové smlouvy mezi Bohem a člověkem. A já vám říkám, že už neokusím jiného vína až do té doby, než s vámi zasednu k hostině v Božím království.“

Nakonec zazpívali píseň a vyšli ven na Olivovou horu. Cestou jim Ježíš řekl: „Tuto noc mě všichni opustíte. Prorok o tom napsal:

‚Zabijí pastýře a ovce se rozprchnou.‘

Ale vstanu z mrtvých a půjdu napřed do Galileje, kde se setkáme.“

„I kdyby tě všichni zradili, já tě neopustím,“ prohlásil Petr.

„Poslyš, co ti řeknu,“ odvětil Ježíš. „Dřív než kohout ráno podruhé zakokrhá, třikrát mne zapřeš.“

„Kdybych měl i zemřít, nezapřu tě,“ zapřísahal se Petr. Ostatní slibovali podobně.

Přišli do olivového sadu, zvaného Getsemane. „Počkejte tady na mne, než se pomodlím,“ požádal Ježíš učedníky.

Vzal s sebou jenom Petra, Jakuba a Jana. Ti viděli, že Ježíše se zmocňuje strach a tíseň. Netajil se tím: „Je mi těžko až k smrti. Zůstaňte tady a bděte se mnou.“

Odešel kousek dál, padl na zem a modlil se, aby byl ušetřen nastávajících hodin, kdyby to bylo možné.

„Otče, Otče,“ volal, „ty máš všechny možnosti. Ušetři mne toho kalicha utrpení. Nehleď však na to, co chci já, podrobím se poslušně tvé vůli.“

Vrátil se k těm, které vzal s sebou, a viděl, že spí. Probudil Petra: „Šimone, jak můžeš spát? To nedokážeš se mnou bdít ani tu chvíli? Probuďte se a modlete se, abyste obstáli v přicházející zkoušce. Odhodlání nestačí, když člověk nemá dost sil.“

A opět odešel a modlil se jako předtím. Když se k nim vrátil podruhé, spali zase, protože byli velmi unaveni. Nevěděli, co říci na svou omluvu.

Když přišel potřetí, řekl jim: „Ještě spíte? Ještě odpočíváte? Už dost! Přichází chvíle, kdy Syn člověka bude vydán do rukou zlých lidí. Vstaňte a pojďte, můj zrádce už je zde.“

Jen to dořekl, přicházel Jidáš – jeden z dvanácti nejbližších, a s ním velký zástup mužů, ozbrojených meči a obušky. Byla to chrámová stráž, poslaná velekněžími.

Aby se ve tmě nezmýlili, zrádce si s nimi smluvil toto znamení: „Kterého z nich políbím na pozdrav, to je on. Chyťte ho a dobře držte.“ Přistoupil tedy k Ježíši a se slovem „Mistře“ ho políbil. Ozbrojenci Ježíše popadli a zajali ho. Jeden z jeho učedníků vytasil meč a sekl po jednom z útočníků tak, že mu uťal ucho.

Ježíš se hájil pouze slovy: „Cožpak jsem zločinec, že jste na mne přitáhli jako do boje? Každý den jsem přece učíval v chrámu, ale tam jste se na mne neodvážili. Ani nevíte, jak přesně plníte proroctví řečená o mně.“

Ježíšovi učedníci se rozprchli. Pouze jeden chlapec narychlo oblečený sledoval Ježíše z povzdálí. Strážci ho chytili za plášť, ale on se z něj vyvlékl a utekl nahý.

Ježíše odvedli k veleknězi, který ihned svolal nejvyšší židovskou radu. Petr se opatrně vydal za nimi, a tak se dostal až na nádvoří velekněžova paláce. Posadil se k ohni strážců a hřál se s nimi.

Mezitím velekněz a jeho poradní sbor marně hledali člověka, který by dosvědčil, že Ježíš spáchal nějaký hrdelní zločin. Měli dost falešných svědků, ale jejich výpovědi si příliš odporovaly.

Několik se jich shodlo na Ježíšově výroku: „Zbořím tento chrám, postavený rukama. Za tři dny pak postavím jiný a nebude k tomu třeba lidských rukou.“ Ale ani tato svědectví nebyla jednotná.

Velekněz se ujal slova a zeptal se Ježíše: „Jak vyvrátíš tato obvinění?“ Ježíš však mlčel a nijak se nehájil.

„Jsi Kristus, Boží Syn?“ dotíral velekněz.

„Ano, jsem,“ potvrdil Ježíš. „Uvidíte mne, jak sedím po Boží pravici a jak se vracím na zem z nebeských oblaků.“

Teď velekněz roztrhl svoje vnější roucho na znamení pobouření a vykřikl: „Nač ještě svědky? Sami jste slyšeli, jak se rouhá. Co si zaslouží?“

Jednohlasně ho odsoudili k smrti. Někteří se vrhli dopředu, plivali na Ježíše, pak mu zavázali oči, políčkovali ho a křičeli:

„Hádej, kdo to byl, ty proroku?“ A také strážci ho začali bít obušky.

Mezitím jedna z velekněžových služek uviděla Petra u ohně, prohlédla si ho a řekla: „Ty jsi také jeden z těch, co chodili s tím Nazaretským Ježíšem!“

„Nechápu, o čem mluvíš,“ zapíral. Vykradl se z nádvoří a tehdy poprvé zakokrhal kohout.

Služka ho za chvíli opět zahlédla a začala vykládat okolostojícím: „Je to jeden z jeho přívrženců!“

Petr to však znovu popřel.

Kdosi se na něj osopil: „Určitě k nim patříš, máš taky galilejský přízvuk.“

Tu se Petr začal dušovat a přísahal: „Neznám vůbec toho člověka, o kterém mluvíte.“

A právě tehdy zakokrhal kohout podruhé. To připomnělo Petrovi Ježíšova slova, že ho třikrát zapře, než kohout dvakrát zakokrhá. Vyběhl ven a propukl v pláč.

Brzy ráno velekněží s nejvyšší židovskou radou vynesli nad Ježíšem rozsudek smrti a poslali ho v poutech k římskému místodržiteli Pilátovi.

„Tak ty jsi ten král Židů?“ ušklíbl se Pilát.

„Jak říkáš,“ odpověděl Ježíš.

Velekněží ho u Piláta obvinili z mnoha zločinů. „Co ty na?“ dal mu slovo místodržitel. „Co odpovíš na všechny ty žaloby?“

Ježíš však už ani nepromluvil, nehájil se. Divný zločinec!

Vždy o Velikonocích amnestoval místodržitel podle volby lidu jednoho ze židovských vězňů. Pro výtržnost a vraždu seděl ve vězení jakýsi Barabáš se svými kumpány.

Před Pilátovým sídlem se shromáždil dav a začal se dovolávat tradiční amnestie.

Pilát toho využil a promluvil k nim: „Chcete, abych propustil toho židovského krále?“ Tušil totiž, že velekněží ho odsoudili k smrti, protože se báli jeho vlivu na lidi.

Ale velekněžími navedená chátra žádala propuštění Barabáše.

„Co tedy mám udělat s tím, kterému říkáte židovský král?“

„Ukřižovat!“ ozvaly se výkřiky.

„Ale za jaký zločin?“ namítal Pilát. Lůza však skandovala: „Na kříž! Na kříž!“

Pilát tedy ustoupil nátlaku davu, dal propustit z vězení Barabáše a Ježíše vydal popravčí četě, aby ho zbičovali a ukřižovali.

Vojáci odvedli Ježíše na nádvoří vládní budovy a svolali celou rotu. Oblékli ho do purpurové látky jako do královského pláště, spletli věnec z trní a posadili mu ho na hlavu jako korunu. Začali ho výsměšně zdravit a volali: „Ať žije židovský král!“ Bili jej holí do hlavy, plivali na něj a pak si zase před něj klekali a klaněli se mu.

Když se dost pobavili, svlékli mu zase purpurový plášť, oblékli mu jeho vlastní šaty a vedli ho na popraviště.

Ježíš nemohl těžký kříž sám unést. Do města právě přicházel jistý Šimon, rodák z Kyrény, a toho vojáci přinutili, aby mu pomohl. (Šimon je otec pozdějších křesťanů Alexandra a Rufa.)

Tak přivedli Ježíše až na popraviště, které se jmenovalo Golgota, což znamená Lebka. Nabídli mu víno s omamnou příměsí, ale on je odmítl.

Pak jej přibili na kříž a losovali o jeho šaty.

Poprava se konala v devět hodin ráno.

Ježíšovu vinu oznamoval nápis nad jeho hlavou: „Židovský král“.

Zároveň s ním ukřižovali dva zločince; jednoho po pravé a druhého po levé straně. Splnila se tak prorocká předpověď: „Je zahrnut mezi zločince.“

Kolemjdoucí mu nadávali a vysmívali se mu:

„Tak tys nám chtěl zbořit chrám a za tři dny ho zase postavit? Když jsi tak mocný, pomoz si sám a sestup z kříže!“

Mezi posměvači byla i skupina významných kněží a učitelů zákona, kteří si mezi sebou říkali:

„Jiným pomáhal a teď je bezmocný. Jestli je to opravdu Mesiáš, zaslíbený král Izraele, ať sestoupí z kříže. To nás přesvědčí a uvěříme mu.“

A také zločinci na křížích mu spílali.

V poledne se náhle setmělo a zlověstné šero trvalo až do tří hodin.

Ve tři hodiny odpoledne vykřikl Ježíš: „Eloi, Eloi, lema sabachtani?“ Jsou to úvodní slova dvacátého druhého žalmu: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“

Někteří z přihlížejících mu nerozuměli a domnívali se, že volá na pomoc proroka Elijáše. Jeden z nich připevnil na hůl houbu nasátou

kyselým vínem a přistrčil mu ji ke rtům se slovy: „Počkáme si, zda mu Elijáš přijde na pomoc.“

Ježíš vykřikl ještě jednou a zemřel.

V tu chvíli se opona, která zastírala nejsvatější místnost chrámu, roztrhla napůl od shora až dolů.

Římský setník, který velel popravčí četě a byl svědkem Ježíšových posledních chvil, zvolal: „Ten člověk byl opravdu Boží Syn!“

Zpovzdálí přihlížely některé ženy, mezi nimi Marie Magdaléna, Marie, matka Jakuba „malého“ a Josefa, a Salome. Ty v něho uvěřily už kdysi v Galileji a od té doby mu sloužily. A byly tu i jiné ženy, které s ním přišly do Jeruzaléma.

Nastával páteční večer, pro židy začátek sobotního svátku. Josef z Arimatie, vážený člen velerady, který také vyhlížel Mesiášovu vládu, přišel odvážně k Pilátovi a žádal Ježíšovo tělo.

Místodržitel se podivil, že by Ježíš tak brzy zemřel. Zavolal si velitele popravčí čety a zeptal se ho na to. Když mu to setník potvrdil, přikázal vydat Ježíšovo tělo Josefovi.

Ten koupil plátno, a když sňali Ježíšovo tělo z kříže, zavinul je a uložil do vlastní hrobky, vytesané ve skále. Před vchod přivalili kamennou desku.

Marie Magdaléna a Marie Josefova je sledovaly, a věděly tak, kde je Ježíš pohřben.

V sobotu večer, když skončil svátek, Marie Magdaléna, Jakubova matka Marie a Salome nakoupily vonné masti, aby jimi podle židovského zvyku potřely Ježíšovo tělo.

Druhý den, již za svítání, šly ke hrobu. Cestou hovořily o tom, kdo jim odstraní obrovský kámen, kterým byl vchod zatarasen.

Když tam došly, pohlédly na hrob a zjistily, že kámen už někdo odvalil. Vchod byl volný. Vešly do hrobky a na pravé straně uviděly sedět mladého muže v bílých šatech. Ženy se ho velice lekly, ale on jim řekl: „Nebojte se! Hledáte ukřižovaného Ježíše Nazaretského? Není tady, vstal z mrtvých. Podívejte se na místo, kam ho položili; je prázdné. Jděte a ohlaste jeho učedníkům i Petrovi, že půjde napřed do Galileje. Tam ho uvidíte, jak vám to před svou smrtí řekl.“

Ženy vyšly ven a utíkaly pryč, protože se vyděsily. Ze strachu o tom ani nikomu neřekly.

Ježíš Kristus vstal z mrtvých časně ráno v neděli. Nejprve se ukázal Marii Magdaléně, ženě, ze které kdysi vyhnal sedm démonů. Ta šla a oznámila to Ježíšovým učedníkům, které nalezla plačící a zoufalé. Vyprávěla jim, že Ježíš žije a že ho viděla, ale nevěřili.

Pak se Ježíš za jiných okolností ukázal dalším dvěma, kteří odcházeli z Jeruzaléma. Když ho poznali, vrátili se, aby to sdělili ostatním. Ale ani těm neuvěřili.

Později se ukázal svým jedenácti apoštolům, právě když jedli. Káral je pro jejich nevěru a nechápavost, když odmítali uvěřit, že je živ.

Pověřil je úkolem: „Jděte do celého světa a neste všem lidem radostnou zprávu: Kdo uvěří ve mne a dá se pokřtít, bude zachráněn; kdo však neuvěří, toho Bůh odsoudí.

Věřící dostanou různé důkazy moci: budou mým jménem vyhánět démony a mluvit novými jazyky. Bez nebezpečí budou brát do ruky hady a jedovatý nápoj jim neuškodí. Svým dotykem budou uzdravovat nemocné.“

Po těchto slovech byl Pán Ježíš vzat do nebe a zaujal své místo po Boží pravici. Jeho apoštolové se rozešli do světa a všude zvěstovali radostnou zprávu o Kristu. Pán jim pomáhal a jejich slova potvrzoval mocnými činy.

Lukáš

Evangelium podle Lukáše

Vážený Teofile! Mnozí přede mnou se snažili pravdivě vylíčit život a dílo Ježíše Krista na základě spolehlivých zpráv jeho žáků a jiných očitých svědků. Nyní jsem se tedy rozhodl i já důkladně přezkoumat, utřídit a sepsat veškeré dostupné zprávy. Vznikl tento spisek, který ti věnuji, abys nabyl jistoty, že to, o čem ses již leccos dověděl, je pravda.

Začnu tím, co se přihodilo židovskému knězi Zachariášovi, který žil v době vlády judského krále Heroda. Zachariáš byl členem jedné ze čtyřiadvaceti kněžských skupin, jejichž povinností bylo dvakrát do roka, vždy po celý týden, přisluhovat při bohoslužbách v jeruzalémském chrámu. Jeho manželka Alžběta pocházela z kněžského rodu Árónova. Oba byli upřímně zbožní a řídili se svědomitě všemi Božími příkazy a předpisy. Byli to již starší lidé a zůstali bezdětní, protože Alžběta byla neplodná. Jednoho dne šel Zachariáš do chrámu, aby tam splnil svoji kněžskou povinnost. Tentokrát byl vylosován, aby vstoupil do svatyně a tam na oltáři pálil kadidlo. Zatím se venku shromáždění lidé modlili, jak bylo v té hodině zvykem. Tu se knězi po pravé straně oltáře ukázala postava. Zachariáš se vyděsil. Boží posel ho však uklidňoval: „Neboj se, Zachariáši! Přišel jsem ti oznámit, že Bůh vyslyšel tvé modlitby. Tvoje manželka porodí syna, kterému dáte jméno Jan (Bůh je milostivý).

> Přinese ti mnoho radosti a mnozí budou vděčni, že se narodil. Stane se jedním z velkých Božích mužů. Nedotkne se nikdy vína ani opojného nápoje. Duch svatý ho naplní hned od narození. Mnohé z židů přivede zpět k Bohu, jejich skutečnému Pánu. Svou duchovní mocí a horlivostí bude připomínat proroka Elijáše. Smíří otce se syny a vzpurným otevře oči pro pravdu. Jako královský posel připraví lidi na příchod Božího vládce.“

Zachariáš namítl: „Jak tomu mohu věřit? Vždyť jsem už starý a moje žena také není mladá.“ Anděl ho pokáral: „Já jsem Gabriel a přijímám rozkazy přímo od Boha. On sám mě poslal, abych ti vyřídil tyto radostné zprávy. Protože jsi však neuvěřil, budeš němý, dokud se má slova ve svůj čas nesplní.“ Lidé zatím venku čekali na Zachariáše a už jim bylo divné, že tak dlouho nejde. Když se konečně objevil, nemohl promluvit. Posunky jim dal najevo, že měl ve svatyni vidění. Když skončil týden jeho chrámové služby, vrátil se domů. Brzy na to Alžběta otěhotněla, ale tajila to před veřejností až do pátého měsíce. Radovala se: „Bůh se nade mnou slitoval a sejmul ze mne pohrdání a neúctu lidí.“

Asi půl roku po Zachariášově vidění poslal Bůh anděla Gabriela do galilejského městečka Nazaretu k dívce jménem Marie. Byla snoubenkou Josefa, který pocházel z Davidova královského rodu. Anděl ji oslovil: „Blahopřeji ti, Marie, Bůh ze všech žen vyvolil právě tebe k velikému úkolu!“ Jeho slova ji znepokojila a nechápala jejich smysl. Posel pokračoval. „Neboj se, Marie. Bůh ti chce nevídaně požehnat. Narodí se ti syn a dáš mu jméno Ježíš (Bůh vysvobozuje). Nebude to obyčejný člověk, ale právem bude nazýván ‚Syn Nejvyššího‘. Usedne na trůn Davidův a bude nejen vládce Izraele, ale založí království, které nikdy neskončí.“ Marie namítla: „Jak se mi může narodit dítě? Vždyť nežiji s mužem!“ Anděl jí řekl: „Sám Stvořitel na tobě projeví svou moc. Duch svatý to způsobí, a tak tvé dítě bude svatý Boží Syn. U Boha není nic nemožného. Vždyť i tvá příbuzná Alžběta, po celý život neplodná, bude mít nyní ve svém stáří syna. Již za tři měsíce se jí narodí.“ Marie na to řekla: „Chci přijmout, co mi Bůh ukládá. Ať se tedy stane, jak jsi řekl.“ Pak anděl odešel.

Brzy nato se Marie vydala do judských hor, do města, kde žil Zacharias s Alžbětou. Když k nim vešla a pozdravila, pocítila Alžběta, jak se její dítě živě pohnulo. V tu chvíli Alžbětu nadchl Boží Duch a zvolala: „Marie, Bůh tě vyvolil mezi všemi ženami a tvůj syn bude veliký dar lidem. Jaká je to pro mne čest, že mne navštívila matka mého Pána! Sotva jsem zaslechla tvůj pozdrav, děťátko ve mně radostí poskočilo. Jak je dobře, že jsi uvěřila Božím slibům. On je všechny splní.“ Nato se Marie začala modlit:

> „Celým srdcem chválím Pána a raduji se v Bohu, svém Spasiteli. Mne, nepatrné, si povšiml. Lidé ze všech národů si mne budou vděčně připomínat pro velké věci, které mi Bůh prokázal. Je mocný a svatý, ale neustále se slitovává nad těmi, kteří ho ctí v kterékoliv době. Vztahuje svoji mocnou ruku, aby mařil plány pyšných, aby sesazoval mocné z trůnů, pozvedal ponížené, sytil hladové dobrými věcmi a bohaté propouštěl s prázdnýma rukama. Ujímá se svého lidu, Izraele, protože slíbil našim otcům, Abrahamovi i jeho potomkům, že k nim bude na věky milosrdný.“

Marie pobyla u Alžběty asi tři měsíce a pak se vrátila domů.

Přišel Alžbětin čas a narodil se jí syn. Všichni sousedé a příbuzní se radovali, že ji Bůh tak obšťastnil. Sešli se osmého dne, kdy podle zákona bývali chlapci obřezáváni. Všichni předpokládali, že dítě se bude jmenovat po otci Zachariáš. Alžběta však chtěla, aby se jmenoval Jan. Namítali: „Ale vždyť se tak ve vaší rodině nikdo nejmenoval.“ Žádali, aby se k tomu vyjádřil otec. Ten vzal tabulku a k překvapení všech napsal: „Jeho jméno je Jan.“ A tehdy se jeho ústa zase otevřela a prvními slovy

děkoval Bohu. Užaslí sousedé pochopili, že se tu děje něco mimořádného, a zpráva o tom se roznesla po judských horách. Kdo ji slyšel, uvažoval, co s tím dítětem Bůh zamýšlí. Všichni viděli, že ho provází Boží moc. Duch svatý vnukl Zachariášovi tato prorocká slova:

> „Chvála Pánu, Bohu Izraele, že přichází svému lidu na pomoc a vysvobozuje ho. Posílá nám mocného Zachránce z rodu krále Davida, kterého již dávno ústy svých proroků ohlašoval. Ten nás vytrhne z rukou nepřátel a všech, kteří nás nenávidí. Dnes se Bůh láskyplně přiznává k našim otcům a ke své smlouvě s nimi. Vždyť se zavázal Abrahamovi, že jednou budeme sloužit Bohu po celý život, zbaveni útlaku a strachu, očištěni a poslušni. A ty, synu, budeš prorokem Nejvyššího. Připravíš cestu Božímu Synu: Lidem budeš ohlašovat, že je přichází zachránit a odpustit jim všechna provinění. V něm k nám přichází Bůh plný slitovné lásky. Slunce spásy již vychází, aby zazářilo všem, kdo žijí ve tmách a ve stínu smrti, a osvítilo nám cestu ke smíření s Bohem!“

Chlapec Jan se dobře rozvíjel tělesně i duševně. Později odešel na poušť, kde žil v ústraní až do chvíle, kdy vystoupil se svým poselstvím před veřejností.

V té době nařídil císař Augustus, aby bylo provedeno sčítání lidu v celé římské říši. Byl to první soupis a prováděl ho římský místodržitel v Sýrii Quirinius. Každý byl povinen dát se zapsat v místě, odkud pocházel jeho rod. Tak se vydal na cestu i Josef s Marií, která byla již ve vysokém stupni těhotenství. Putovali z galilejského Nazaretu do judského městečka Betléma, rodiště krále Davida; Josef totiž pocházel z jeho rodu. Sotva tam došli, naplnil se Mariin čas a porodila svého prvorozeného syna. Zabalila ho do plenek a položila do jeslí, protože v hostinci bylo plno a jinde než ve chlévě už na ně nezbylo místo.

Nedaleko Betléma pásli pastýři ovce. V noci se střídali v hlídkách u svých stád. Najednou se před nimi objevil anděl a celá krajina se rozzářila odleskem Boží slávy. Velice se ho ulekli, ale anděl je uklidňoval: „Nebojte se, nesu vám dobrou zprávu, ze které se mohou radovat všichni lidé. V Betlémě, ze kterého před dávnými časy vyšel David, se vám dnes narodil Kristus, Spasitel poslaný od Boha. Jak ho poznáte? Najdete malé dítě v plenkách, položené do jeslí v chlévě.“ Potom se k andělu připojilo mnoho dalších andělů a všichni provolávali:

> „Sláva Bohu na nebi! Pokoj lidem na zemi! Zjevil lásku všem!“

Andělé je opustili a pastýři si řekli: „Pojďme do Betléma a přesvědčme se o tom, co nám anděl oznámil.“ Rychle se vydali na cestu a skutečně našli Marii s Josefem i novorozeňátko položené v jeslích. Když je uviděli, začali vyprávět, co jim bylo pověděno o tom dítěti. Všichni, kdo je slyšeli,

se divili. Marie si to zapamatovala a přemýšlela o tom. Pastýři se vrátili ke svým stádům, radovali se a děkovali Bohu, že našli všechno tak, jak jim anděl oznámil.

Osmý den dali Marie s Josefem chlapce obřezat. Dostal jméno Ježíš, jak to anděl určil ještě před jeho narozením. Mojžíšův zákon přikazoval, aby každá žena čtyřicátý den po narození chlapce přinesla oběť do chrámu. Proto i Marie po této době splnila tuto povinnost. Zároveň s sebou vzali i dítě, aby ho podle jiného Mojžíšova předpisu jako prvorozeného syna zasvětili Bohu. V Jeruzalémě žil zbožný stařec jménem Simeon. Řídil se Božími přikázáními a očekával Mesiáše. Byl veden Duchem svatým, který ho také ujistil, že nezemře dříve, dokud Mesiáše na vlastní oči neuzří. Na pokyn Ducha přišel do chrámu právě ve chvíli, kdy rodiče zasvěcovali Ježíše Bohu. Simeon vzal dítě do náruče a modlil se:

> „Pane, děkuji ti, že jsi splnil svůj slib. Nyní mohu klidně zemřít, protože jsem na vlastní oči viděl Spasitele, kterého dáváš celému světu. Pohanům bude světlem a Izraeli slávou.“

Josef a Marie se podivili tomu, co Simeon pověděl o dítěti. Potom jim požehnal a Marii ještě řekl: „Toto dítě bude příčinou pádu jedněch a vyvýšení druhých v Izraeli. On je znamení z nebe, proti kterému se mnozí postaví a tak prozradí svoje nejvnitřnější smýšlení. Tvé vlastní srdce pronikne bolest jako meč.“ Byla tam také prorokyně Anna, dcera Fanuelova z rodu Ašerova. Po sedmiletém manželství ovdověla a nyní jí bylo čtyřiaosmdesát let. Nevycházela už vůbec z chrámu a její dny i noci byly naplněny službou Bohu, modlitbami a častými posty. V tu chvíli k nim přistoupila i ona a děkovala za to dítě. Všem, kteří v Jeruzalémě vyhlíželi Spasitele, oznamovala, že očekávaný Mesiáš je již zde. A tak Josef s Marií splnili, co přikazoval zákon. Později se vrátili do Nazaretu v Galileji. Dítě rostlo, sílilo a bylo velice moudré. Všichni mohli poznat, že ho Bůh miluje.

Ježíšovi rodiče putovali každý rok do Jeruzaléma slavit velikonoční svátky. Když bylo Ježíšovi dvanáct let, vzali ho poprvé s sebou. Po slavnosti se všichni vydali na cestu domů, ale Ježíš zůstal bez vědomí rodičů v Jeruzalémě. Ti ho zpočátku ani nepohřešovali. Domnívali se, že zůstal někde vzadu mezi poutníky, kteří s nimi měli stejnou cestu. Protože se však celý den neukázal, sháněli ho mezi příbuznými a známými. Když ho nenašli, vrátili se do Jeruzaléma a hledali ho tam. Po třech dnech ho objevili v chrámu, jak sedí mezi učiteli zákona, naslouchá jim a hovoří k nim. Všichni, kdo ho slyšeli, žasli nad moudrostí, se kterou odpovídal na otázky. Rodiče tím byli překvapeni a matka mu vyčítala: „Chlapče, proč nám děláš takové starosti? Otec a já jsme tě hledali celí zoufalí.“ Ježíš jim odpověděl: „Proč jste mne hledali? Cožpak nevíte, že musím být tam,

kde se jedná o záležitosti mého Otce?“ Ale oni nepochopili, co tím mínil. Ježíš se pak s rodiči vrátil do Nazaretu a poslouchal je. Jeho matka si všechny takové události dobře zapamatovala. S Ježíšovým věkem rostla i jeho moudrost a byl milý Bohu i lidem.

Z Božího pověření Jan Křtitel procházel údolím řeky Jordánu a kázal: „Zanechejte hříšného života a proste Boha, aby vám odpustil. Já vás pokřtím na znamení vašeho pokání.“ Jana, syna Zachariášova, Bůh vyzval, aby vystoupil z ústraní. Stalo se to v patnáctém roce vlády císaře Tiberia. Tehdy byl římským správcem Judska Pontský Pilát, Herodes byl knížetem v Galileji, jeho bratr Filip v Iturii a Trachonitidě a Lyzaniáš v Abiléně. Velekněžský úřad v Jeruzalémě zastávali Annáš a Kaifáš. Tak se splnila dávná předpověď proroka Izajáše:

> „Z pouště volá hlas: Připravte Pánu cestu a odstraňte mu překážky! Zasypejte všechny strže, srovnejte každou horu a pahorek, napřimte křivé stezky a uhlaďte hrbolaté pěšiny, dříve než se zjeví Boží Vysvoboditel všem!“

Lidé se k Janovi hrnuli v zástupech, aby se od něho dali pokřtít. Často však od něho slýchali ostrá napomenutí: „Vy chytráci! Myslíte, že se vykroutíte z Božího soudu jako hadi? Ovoce pokání jsou činy; dokažte jimi, že se opravdu chcete změnit! Domníváte se, že se vám nemůže nic stát, protože máte praotce Abrahama? To vám nepomůže. Vždyť i z nevěrců tvrdých jako kámen si může Bůh stvořit dědice Abrahamovy víry. Dejte si pozor! Na kořeny stromů již míří sekera. Každý strom, který neponese dobré ovoce, bude poražen a vhozen do ohně.“

Lidé se ho ptali: „Tak co máme dělat?“ Jan jim odpovídal: „Máš dvě košile? Rozděl se s tím, kdo nemá žádnou. Máš co jíst? Rozděl se s tím, kdo hladoví.“ Přicházeli k němu i výběrčí daní a ptali se ho: „Mistře, co máme dělat my?“ A on jim řekl: „Nevymáhejte více, než je stanoveno.“ I vojáci se ptali: „A co my?“ Těm říkal: „Nikoho netýrejte a nevydírejte, spokojte se se svým žoldem.“

Lidé byli plni očekávání Mesiáše a začali se dohadovat, zdali to není Jan. On to však popřel: „Já vás křtím vodou, ale přichází mocnější, než jsem já. Tomu nejsem hoden ani boty zavázat. Ten vás bude křtít Duchem svatým a pročistí vás ohněm soudu. Již drží lopatu, aby na mlatu proházel zrno a oddělil je od plev. Pšenici shromáždí do své sýpky, ale plevy spálí neuhasitelným ohněm.“

A podobným způsobem mluvil Jan k lidem, aby je vyburcoval a vnitřně připravil na příchod Mesiáše. I Heroda, vládce Galileje, káral za to, že svému bratru Filipovi přebral manželku Herodiadu, a za všechno další zlo, které napáchal. Později dal Herodes Jana uvěznit a tím svoje zločiny dovršil.

Jednoho dne přišel se zástupem ke křtu také Ježíš. Byl pokřtěn, a když se modlil, otevřelo se nebe, Duch svatý na něj sestoupil v podobě holubice a ozval se hlas: „Ty jsi můj milovaný Syn, moje radost.“

Ježíšovi bylo asi třicet let, když začal veřejně působit. Lidé ho považovali za syna tesaře Josefa.

V Josefově rodokmenu se setkáváme s některými významnými muži historie. Jsou to například Zerubábel – obnovitel chrámu po babylónském zajetí, král David, praotcové Juda, Jákob, Izák, Abraham, Noeho syn Šém, který byl potomkem Šéta a jeho otce Adama, jehož stvořil Bůh.

Ježíš se vrátil od Jordánu naplněn Duchem svatým a ten ho nyní vedl do ústraní na poušť. Pobyl tam čtyřicet dní a po celou tu dobu nic nejedl. Když už byl vyčerpán hladem, přišel k němu ďábel a pokoušel ho: „Jsi-li opravdu Boží Syn, nadělej si chleba z těchto kamenů.“ Ježíš odpověděl: „Je psáno v zákoně: ‚Člověku nestačí k životu jen chléb, ale Boží slovo potřebuje vždycky.‘ “ Potom ďábel v jediném okamžiku odkryl moc a bohatství všech království světa a řekl: „To všechno mi patří a mohu to rozdávat, komu se mi zlíbí. Vzdej mi poctu a všechno to bude tvé.“ Ježíš řekl: „Je psáno, že jedině Boha máme uctívat a jenom jemu se klanět.“ Nakonec ho ještě ďábel vyvedl na ochoz chrámu a řekl: „Jsi-li Boží Syn, seskoč dolů. Vždyť je přece psáno,

> že Bůh přikáže svým andělům, aby tě ochránili, a že tě ponesou na rukou, aby ses nezranil.“

Ježíš na to odpověděl: „Ale je také psáno, že nemáme Boží sliby zneužívat, ani Boha pokoušet.“ Po těchto slovech ho ďábel opustil a čekal na svou další příležitost.

Vyzbrojen mocí Ducha, vrátil se Ježíš do Galileje. Pověst o něm se brzy rozšířila po celém okolí. Učil v synagogách, lidé se mu obdivovali a pozorně mu naslouchali.

Přišel i do Nazaretu, kde vyrůstal. I tam šel podle svého zvyku v sobotu do synagogy. Povstal, aby dal najevo, že chce číst z Písma. Podali mu svitek z knihy proroka Izajáše. Rozvinul ho a nalezl místo, kde je psáno:

> „Duch Boží mě vede, protože mne Bůh určil, abych chudým přinesl radostnou zprávu, uzdravil ty, kteří jsou v srdci zraněni, sňal lidem pouta, kterými jsou svázáni, slepým abych vrátil zrak, utlačené osvobodil a ohlásil, že teď přichází čas, kdy se Bůh chce nad každým slitovat a zachránit ho.“

Pak Ježíš stočil svitek, podal ho sluhovi a posadil se. Lidé napjatě čekali na výklad přečteného oddílu. Obsahem Ježíšova kázání bylo: „Dnes se uskutečňuje to, co jsem právě četl.“ Všichni souhlasně přikyvovali a divili se, jak pěkně Ježíš hovořil. Říkali: „A to je syn tesaře Josefa!“ Ježíš

ale pokračoval: „Asi byste mi rádi připomněli přísloví: Lékaři, uzdrav se sám! Proč neuděláš doma stejné zázraky, o jakých slyšíme třeba z Kafarnaum? – Víte proč? Protože jako každý prorok nacházím nejméně víry u vás doma. Jen si vzpomeňte, jak to bylo v době proroka Elijáše, kdy tři a půl roku nepršelo. V Izraeli bylo mnoho vdov, ale Elijáš byl poslán jen k jediné, a to ještě pohanské vdově ze Sarepty v Sidónsku. Anebo v době proroka Elíši bylo v Izraeli mnoho malomocných, a nakonec byl uzdraven jen Naamán, pohan ze Sýrie.“ Po těchto slovech se lidé v synagoze rozzuřili, popadli Ježíše a vlekli ho za město na sráz hory, odkud ho chtěli svrhnout dolů. On se jim však ztratil v davu a odešel odtud.

Odešel do Kafarnaum v Galileji a kázal tam v sobotu k lidem. Na posluchače udělal hluboký dojem, protože z jeho slov vyzařovala zvláštní moc. V synagoze byl také muž posedlý démonem a ten vykřikoval: „Co je ti do nás, Ježíši z Nazaretu? Přišel jsi nás zničit? Znám tě, tebe posílá Bůh.“ Ježíš démona okřikl: „Buď zticha a ven z něho!“ Zlý duch s tím mužem ještě zalomcoval, ale už mu neublížil. Od té chvíle měl ten muž pokoj. Lidé se polekali a dohadovali se mezi sebou: „Co je to v jeho slovech? S jakou autoritou poroučí démonům, že ho na slovo poslouchají?“ A tak se o Ježíši brzy mluvilo po celém okolí.

Ze synagogy odešel Ježíš do domu rybáře Šimona. Tam ho prosili, aby pomohl Šimonově tchyni, která ležela na lůžku s vysokou horečkou. Ježíš se nad nemocnou sklonil a slovem ji uzdravil. Horečka okamžitě klesla, žena vstala a dokonce byla schopna je pohostit. Večer přicházeli mnozí k Ježíšovi a přiváděli s sebou svoje blízké postižené nejrůznějšími nemocemi. Kladl na ně ruce a uzdravoval je. Osvobodil také mnoho lidí od démonů, kteří hrůzou křičeli: „Ty jsi Boží Syn.“ Ježíš je umlčoval, protože nestál o to, aby právě oni zveřejňovali, že je Mesiáš.

Časně ráno opustil Ježíš dům a vyhledal si osamělé místo. Lidé ho všude hledali. Chtěli ho zadržet a zabránit mu, aby od nich odešel. On jim však řekl: „Musím i v jiných městech hlásat radostnou zprávu o přicházejícím Božím království, vždyť k tomu mne Bůh poslal.“ A tak kázal v různých synagogách i v Judsku.

Jednoho dne stál Ježíš u Genezaretského jezera. Lidé se kolem něho tlačili a chtěli slyšet jeho kázání. Všiml si, že u břehu jsou dvě lodi. Opodál prali rybáři svoje sítě. Posadil se do jedné lodi, která patřila Šimonovi, a požádal ho, aby ho zavezl kousek od břehu. Odtud pak kázal zástupům. Když skončil, navrhl Šimonovi: „Zajeď s lodí na hloubku a roztáhněte sítě k lovu.“ Šimon namítal: „Pane, celou noc jsme se namáhali, ale marně. Když to však říkáš ty, zkusím to ještě jednou.“ Vypluli a zatáhli takové množství ryb, že se i sítě trhaly. Museli si zavolat na pomoc své přátele z druhé lodi. Obě lodi byly nakonec rybami tak naplněny,

že se div nepotopily. Když to viděl Šimon, padl před Ježíšem na kolena a prosil: „Odejdi Pane, neobstojím v tvé blízkosti, jsem hříšný člověk.“ Všichni rybáři, kteří u toho byli – mezi nimi také Šimonovi přátelé, Jakub a Jan, synové Zebedeovi, žasli nad tím neobvyklým úlovkem. Ježíš řekl Šimonovi: „Neboj se! Učiním tě rybářem lidí. Budeš je získávat pro mne.“ Přirazili s loděmi ke břehu, všechno tam nechali a šli s Ježíšem.

V jednom městečku potkal Ježíš člověka s pokročilým malomocenstvím. Ubožák před ním poklekl a prosil: „Pane, kdybys chtěl, mohl bys mne uzdravit.“ Ježíš se ho dotkl a řekl: „Ano, chci, buď zdráv!“ V tom okamžiku malomocenství zmizelo. Ježíš mu poručil: „Nikomu o tom nevyprávěj, jdi, ukaž se knězi, ať tě prohlásí za zdravého, a pak obětuj předepsanou oběť vděčnosti.“ Zpráva o Ježíšovi se rychle šířila. Lidé za ním přicházeli v houfech, aby ho slyšeli a aby uzdravoval jejich nemoci. On si však vždycky našel čas, aby se v ústraní modlil.

Jednoho dne se kolem Ježíše shromáždili farizejové a učitelé zákona z různých měst Galileje a Judska a dokonce i z Jeruzaléma. Posadili se kolem něho a naslouchali mu. I zde mu dal Bůh moc k uzdravování. Nějací lidé přinesli na nosítkách ochrnutého muže. Chtěli ho vnést dveřmi a položit před Ježíše, ale bylo tam tolik lidí, že nemohli projít. Vystoupili tedy na střechu a otvorem spustili nemocného i s lehátkem přímo před něho. Když Ježíš viděl, kolik důvěry v něho mají, řekl: „Příteli, tvoje hříchy jsou ti odpuštěny.“ Učitelé zákona a farizejové uvažovali: „Jak se může opovážit něco takového říci? To je přece rouhání. Nikdo jiný než Bůh nemůže odpouštět hříchy!“ Ježíš dobře věděl, co si myslí, a proto řekl: „To vám vadí? Co je snazší? Zvěstovat člověku odpuštění jeho hříchů, anebo ho uzdravit? Přesvědčím vás, že Syn člověka má na zemi právo odpouštět hříchy.“ Obrátil se k ochrnutému se slovy: „Vstaň, vezmi si svoje lehátko a jdi domů!“ A tak se stalo: před očima všech muž vstal, sbalil svou rohož, šel domů a cestou hlasitě děkoval Bohu. Celé shromáždění bylo vzrušeno a lidé, plni svaté bázně, chválili Boha a říkali: „Dnes jsme viděli neuvěřitelné věci.“

Ježíš šel dál. Cestou uviděl v celnici výběrčího daní jménem Levi a řekl mu: „Pojď, staň se mým následovníkem!“ Levi nechal všeho, vstal a šel za Ježíšem. Doma pak vystrojil pro Ježíše a jeho žáky hostinu. Na ni pozval i mnoho svých dřívějších kolegů. To pohoršilo farizeje a učitele zákona, takže vytýkali učedníkům: „Proč jíte a pijete s lidmi, kterými každý slušný člověk pohrdá?“ Ježíš na to odpověděl: „Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní. Nepřišel jsem volat k pokání ty, kteří mají o sobě dobré mínění, ale hříšníky.“

Někteří farizejové Ježíšovi předhazovali: „Janovi učedníci se často s postem modlí a právě tak i naši žáci. Jak to tedy, že tvoji hodují?“

Ježíš odpověděl: „Je přirozené, aby se svatebčané postili, když je ženich s nimi? Však přijde chvíle, kdy ženicha odvedou, a pak bude vhodný čas k půstu.“ Ještě přidal další přirovnání: „Nikdo si přece nevystřihne kus látky z nových šatů, aby si jím vyspravil starý oděv. Zničil by si tak šaty nové a na starých šatech by se záplata srazila a díra by byla ještě větší. Nikdo také nebude nalévat víno do starých kožených měchů, protože kvasící víno by staré měchy roztrhalo, a tak by obojí přišlo nazmar. Proto mladé víno patří do nových měchů. Vás ovšem znepokojuje moje poselství. Jako mladé víno nesnesou staré měchy, ani ono se nevtěsná do vašich starých tradic a zvyklostí. Jste jako pijáci, kteří si libují ve starém uleželém vínu.“

Jedné soboty procházel Ježíš a jeho učedníci obilným polem. Učedníci ulamovali klasy, vymílali je a zrní jedli. Viděli to farizejové a pohoršovali se: „Co to děláte? Vždyť přece Boží zákon zakazuje v sobotu i takovou práci!“ Ježíš odpověděl: „Nikdy jste nečetli o tom, co udělal král David se svou družinou, když měli hlad? Jak vešel do svatyně, vzal tam posvátné chleby, jedl je a podělil jimi i své druhy? Posvátné chleby přece smějí jíst jen kněží. A pak, Syn člověka je i pánem soboty.“

Jinou sobotu šel Ježíš kázat do synagogy. Byl tam člověk, který měl pravou ruku ochrnutou. Farizejové a učitelé zákona čekali, zdali se Ježíš odváží v sobotu toho muže uzdravit. Chtěli mít totiž záminku, aby Ježíše mohli obžalovat. On však dobře znal jejich záměry, a přesto toho člověka s ochrnutou rukou vyzval, aby přišel k němu. Muž poslechl. Ježíš pak oslovil všechny přítomné: „Ptám se vás, má se podle zákona konat v sobotu dobro, nebo zlo? Má se člověk zachránit, nebo nechat hynout?“ Když nikdo neodpovídal, řekl nemocnému: „Natáhni tu ruku!“ Muž poslechl a jeho pravice byla zdravá. Ježíšovi protivníci, na nejvyšší míru podráždění, se domlouvali, co by se dalo proti Ježíšovi podniknout.

V těch dnech vystoupil Ježíš na horu, aby se modlil. Celou noc hovořil s Bohem. Když se rozednilo, svolal všechny svoje učedníky, které pak nazval apoštoly. Byli to: Šimon, kterému dal nové jméno Petr, jeho bratr Ondřej, Jakub, Jan, Filip, Bartoloměj, Matouš – původně výběrčí Levi, Tomáš, Jakub – syn Alfeův, Šimon – bývalý příslušník tajné organizace radikálů, Juda – syn Jakubův a Jidáš Iškariotský, který později Ježíše zradil.

Když pak sestoupili na rovné prostranství, očekával je už veliký dav Ježíšových stoupenců i mnoho lidí z Jeruzaléma, z celého Judska i z pobřežních měst Týru a Sidónu. Přišli, aby si poslechli jeho kázání a dali se uzdravit. Vyléčil tam celou řadu duševně chorých. Lidé se ho chtěli alespoň dotknout, protože z něho vycházela uzdravující moc. Ježíš se obrátil na své učedníky a řekl:

„Radujte se, vy chudí, protože vám bude patřit Boží království. Radujte se, kdo teď hladovíte, protože Bůh vás nasytí. Radujte se i vy, kdo teď pláčete, protože jednou se budete smát. Radujte se, když vás budou nenávidět, vyženou jako prašivé a pošpiní vaše jména, protože se hlásíte k Synu člověka.
Radujte se a prozpěvujte si, protože vás v nebi čeká velká odměna. Stejným způsobem zacházeli jejich předkové s Božími proroky.
Ale běda vám, bohatí, protože vy už máte svoje potěšení. Běda vám, sytí, však budete jednou hladovět. Běda vám, kteří se lehkomyslně smějete, protože jednou budete hořce plakat a naříkat. Běda vám, jestliže vás všichni chválí, vždyť tak se za starodávna chovali k falešným prorokům.

Vám pak, moji posluchači, radím: Milujte své nepřátele, prokazujte dobro těm, kteří vás nenávidí. Přejte dobré věci těm, kteří vás proklínají, a modlete se za ty, kteří vám činí bezpráví. Tomu, kdo tě uhodí do tváře, nastav i druhou. Tomu, kdo ti bere kabát, přidej i košili. Každému, kdo tě o něco prosí, dej, a jestliže tě někdo okradl, nevymáhej to zpátky. Jak chcete, aby s vámi lidé jednali, tak s nimi jednejte vy. Jakou čekáte od Boha pochvalu, když milujete jen ty, kteří milují vás? To umějí lidé, kteří se na Boha neptají. Jestliže jednáte dobře jen s těmi, kteří se k vám chovají slušně, jaké uznání od Boha čekáte? A myslíte, že Bůh ocení, když půjčujete jenom těm, kteří vám to vždycky vrátí? Tak to přece na světě chodí, že si lidé půjčují, jenom když mají jistotu, že o nic nepřijdou. Ale vy jednejte jinak. Milujte své nepřátele, konejte dobro, půjčujte a nevymáhejte zpět. Vždyť vás čeká bohatá odměna. Budete jednat jako Boží děti. Vždyť Bůh je dobrý i k lidem nevděčným a zlým. Buďte tedy velkorysí jako váš Otec.

Nesuďte nikoho, a Bůh vás také nebude soudit. Nezavrhujte nikoho, a ani Bůh vás nezavrhne, odpouštějte, a Bůh vám také odpustí. Dávejte ochotně, a Bůh vás zahrne svými dary. Bůh neskrblí, ale dává vrchovatou míru. Jak tedy odměříte lidem, tak bude odměřeno i vám.“ Ježíš použil také několika přirovnání: „Slepec přece nepovede slepého, vždyť by oba spadli do jámy. Učedník nezná tolik jako mistr; teprve když se vyučí, může se mu podobat. Proč se staráš o pilinu v oku svého bližního a polena ve svém oku si nevšímáš? Jak můžeš říkat svému bratrovi: ‚Dovol, odstraním ti pilinu z oka,‘ a přehlížet poleno ve svém vlastním oku? Pokrytče, nejprve si vyčisti své vlastní oko, a teprve potom jasně uvidíš, co potřebuje tvůj bratr.

Štěpovaný strom nerodí plané ovoce a žádný planý strom nenese ušlechtilé ovoce. Jakost stromu se pozná podle ovoce, které dává. Z trní se nesklízejí fíky ani z bodláků hrozny. Člověk je schopen konat skutečné

dobro jen tehdy, je-li jeho srdce plné dobra. Když je však jeho srdce naplněno zlem, šíří jenom zlo. Čím srdce naplněno, tím ústa přetékají. Proč mi stále říkáte: Pane, Pane, a neděláte, co vám říkám?

Každý, kdo ke mně přichází a naslouchá tomu, co říkám, a řídí se podle toho, podobá se člověku, který začal stavět dům a vykopal základy hluboko ve skále. Když se přihnala povodeň, dům se ani nepohnul, protože měl dobré základy. Každý, kdo mě slyší, ale neřídí se podle toho, podobá se člověku, který si vystavěl dům bez základů: dům smetla povodeň.“

Když Ježíš skončil kázání k lidem, šel do Kafarnaum. Tam žil jeden římský důstojník, který vlastnil otroka. Velice si ho cenil, a proto těžce nesl, když otrok smrtelně onemocněl. Důstojník se doslechl o Ježíšovi a poslal k němu židovské starší s prosbou, aby přišel a otroka zachránil. Ti se vydali za Ježíšem a naléhali: „Ten muž si zaslouží tvou pomoc. Má rád náš národ a dokonce nám dal postavit synagogu.“ Ježíš s nimi šel. Když už byli nedaleko jeho domu, poslal k němu důstojník své přátele se vzkazem: „Pane, neobtěžuj se tolik, nezasloužím si, abys mne poctil svou návštěvou. Jako pohan jsem se ani neodvážil jít za tebou osobně. Stačí, když řekneš slovo, a můj otrok se určitě uzdraví. Vždyť i já musím splnit rozkaz svých nadřízených a moji podřízení se musí zase podrobit mým povelům. Řeknu-li vojákovi: ‚Jdi!‘ tak jde, a řeknu-li druhému: ‚Přijď!‘ tak přijde. Poručím-li svému otrokovi: ‚Udělej toto!‘ tedy to udělá.“ Ježíš byl těmi slovy velmi udiven a řekl svým průvodcům: „S tak velkou vírou jsem se nesetkal u žádného Žida.“ Když se poslové vrátili do domu římského důstojníka, byl již otrok zdráv.

Brzy nato se Ježíš odebral do města Naim. Jeho žáci a mnozí další lidé ho doprovázeli. V blízkosti městské brány potkali pohřební průvod. Jedna vdova pochovávala svého jediného syna. K pohřbu se sešlo hodně lidí. Když Ježíš spatřil tu vdovu, bylo mu jí velice líto a řekl: „Neplač!“ Pak přistoupil blíže, dotkl se már a zastavil průvod. „Mládenče, vstaň!“ zvolal. Tu se mrtvý posadil a promluvil. Tak Ježíš vrátil matce syna. Počáteční zděšení okolostojících vystřídala radost a začali chválit Boha: „Velký prorok přišel mezi nás! Bůh navštívil svůj lid.“ Zpráva o této události se rozšířila po celém Judsku a okolí.

O tom všem vyprávěli učedníci Jana Křtitele svému učiteli. Jan poslal dva z nich za Ježíšem, aby se zeptali: „Jsi Mesiáš, anebo máme čekat ještě někoho jiného!“ Když přišli s tou otázkou, Ježíš právě uzdravoval nemocné, všelijak postižené, osvobozoval spoutané duševními nemocemi, mnohým slepým vracel zrak. Poslům odpověděl: „Jděte zpět k Janovi a řekněte mu, co jste viděli a slyšeli: slepí vidí, chromí chodí, hluší slyší, mrtví ožívají a těm, kteří nic nemají, nabízí Bůh podíl ve svém králov-

ství. Šťasten je každý, kdo mne neodmítne.“ Když poslové odešli, začal Ježíš mluvit ke shromážděným lidem o Janu Křtiteli: „Když jste chodili za mužem, který strávil život v pustinách, koho jste očekávali? Rákos, který se otočí podle větru? Nebo jste chtěli vidět člověka v přepychových šatech? Takoví jsou jen v palácích. Chtěli jste slyšet proroka? Ano, poznali jste někoho ještě většího než proroka. Jan je ten, o němž je napsáno:

‚Posílám svého posla před tebou, aby ti připravil cestu.‘

Jan dostal nejvyšší úkol ze všech lidí: oznámit, že Kristus přichází! A přece i ten nejnepatrnější, kdo se dočkal a uvěřil, byl poctěn více než Jan. Víte, že Janovi posluchači – a byli mezi nimi i lidé s všelijakou pověstí – přijali Jana jako Božího posla a dali se proto od něho pokřtít. Farizejové a znalci zákona však Janův křest odmítli, protože nepochopili, že i oni potřebují Boží odpuštění.“ Ježíš pokračoval: „Komu se tak podobají? Jsou nespokojení a náladoví jako děti, které si hrají na návsi chvíli na svatbu, chvíli na pohřeb a vzájemně si vyčítají:

‚Pískali jsme vám, a vy jste netancovali. A pak jsme vám zase smutně zpívali, a vy jste neplakali.‘

Když se Jan Křtitel postil a nepil víno, říkali jste, že je fanatik, a když Syn člověka jí a pije, říkáte pohrdlivě: ‚Podívejte se na toho žrouta a pijana, který se přátelí i se zrádci národa a s kdejakou sebrankou.‘ Ale kdo přijme Boží moudrost, ten tomu porozumí.“

Jeden farizej pozval Ježíše na oběd. Ten přišel a stoloval s ním. V tom městě žila také žena, která měla špatnou pověst. Když slyšela, že Ježíš je na návštěvě u farizeje Šimona, vzala alabastrovou nádobku s drahocenným vonným olejem a šla tam. Poklekla k Ježíšovým nohám, smáčela mu je slzami, utírala svými vlasy, líbala je a potírala vonným olejem. Když to viděl farizej, který Ježíše pozval, myslel si: „Kdyby to byl prorok, věděl by, co je to za ženu, a nedovolil by, aby se ho taková hříšnice vůbec dotkla.“ Tu ho Ježíš oslovil: „Rád bych se tě, Šimone, na něco zeptal.“ „Prosím, jen mluv,“ řekl Šimon. „Jeden věřitel měl dva dlužníky. První mu byl dlužen pět set stříbrných, druhý padesát. Když však ani jeden z nich nemohl zaplatit, věřitel odpustil dluh oběma. Co myslíš, který z nich ho bude mít víc rád?“ Šimon odpověděl: „Mám za to, že ten, kterému více prominul.“ „Správně,“ řekl Ježíš. Pak ukázal na ženu u svých nohou a pověděl Šimonovi: „Podívej se na tu ženu. Přišel jsem do tvého domu a ty jsi mi nedal umýt nohy, jak je zvykem; tato žena mi je umyla svými slzami a vytřela svými vlasy. Na uvítanou jsi mne jako hostitel nepolíbil, ale tato žena mi nepřestává líbat nohy. Nepotřel jsi mi hlavu olejem, ale tato žena nelitovala drahocenného oleje na mé nohy. Je to jako s těmi dlužníky: velký hřích je jí odpuštěn a to se projevuje na lásce, kterou mi prokazuje. Kdo si myslí, že odpuštění nepotřebuje, pak málo miluje.“

Potom se obrátil k ženě: „Tvoje hříchy jsou ti odpuštěny.“ Když si ostatní hosté říkali mezi sebou: „Co je to za člověka, že si troufá odpouštět hříchy?“ uklidnil ji: „Tvoje víra tě zachránila, jdi pokojně domů.“

Potom Ježíš chodil od města k městu, od vesnice k vesnici a všude kázal radostnou zvěst, že Boží království přichází. Doprovázelo ho jeho dvanáct učedníků a některé ženy, které zbavil démonů a uzdravil z různých nemocí. Byly to: Marie Magdaléna, kterou osvobodil od naprosté posedlosti, Jana – žena Herodova správce Chuzy, Zuzana a mnohé jiné, které je ze svých prostředků podporovaly.

Jednou se okolo Ježíše shromáždilo mnoho lidí ze všech koutů. Vyprávěl jim toto podobenství: „Vyšel rolník na pole, aby rozséval. Jak rozséval, padlo některé zrno na cestu, kde je buď zašlapali lidé, nebo sezobali ptáci. Jiné padlo na skalnatou půdu. Vyklíčilo sice, ale pro nedostatek vláhy uschlo. I do trní některé zapadlo, trní je však přerostlo a udusilo. Pouze v připravené půdě se zrno trvale uchytilo a vyhnalo do plných klasů, v jakých bývá i na sto zrnek.“ Když dovyprávěl, řekl: „Slyšeli jste – přemýšlejte!“

Později se ho učedníci ptali, co to podobenství znamená. Ježíš odpověděl: „Bůh vám dopřává, abyste porozuměli jeho záměrům se světem. Ostatním jsou dána podobenství:

> vidí, a přece mnozí nic nepoznají, slyší, a nakonec většinou nepochopí nic.

Tomu podobenství je třeba rozumět takto: Zrno je Boží řeč k lidem. U mnohých se mu daří tak jako zrnu, které padlo na cestu. Ti Boží slovo vyslechnou, a pak přichází ďábel a to, co slyšeli, jim ze srdce sebere, jen aby neuvěřili a nebyli zachráněni. U těch druhých se daří slovu jako zrnu, které padlo na skalnatou půdu. Ti Boží slovo vyslechnou, radostně je přijmou, ale nedovolí, aby v jejich životě zapustilo kořeny. Nějakou dobu vydrží věřit, ale když přijdou zkoušky, odpadnou. U jiných je to jako se zrnem, které padlo do trní. Ti rozumějí Božímu slovu, ale nedozraje v nich a nepřinese užitek; každodenní starosti, snaha něco vlastnit a honba za požitky je udusí. A konečně u některých je to jako se zrnem, které padlo do úrodné půdy. Ti slyší rádi Boží slovo, opatrují je v připraveném srdci a upřímně mu věří. Ti pak přinášejí trvalý užitek. Nikdo nerozsvěcuje svíci proto, aby ji přikryl nádobou nebo strčil pod postel, ale proto, aby ji postavil na svícen. Jenom tak posvítí na cestu těm, kdo vcházejí. Všechno, co je skryté, bude jednou vyneseno na světlo a vše, co se úzkostlivě tají, vyjde najevo. Zamyslete se nad tím, jak naslouchátе Božímu slovu! Kdo je bere vážně, porozumí víc a víc, ale kdo je bere na lehkou váhu, přijde nakonec i o to, co si myslí, že má!“

Ježíšova matka a jeho bratři pro něj přišli, ale nemohli se k němu dostat pro nával lidí. Lidé mu oznámili: „Tvoje matka a tvoji bratři stojí venku a chtějí ti něco říci.“ Ježíš jim odpověděl: „Moje matka a moji bratři jsou ti, kteří slyší Boží slovo a řídí se podle něho.“

Jednoho dne nastoupil Ježíš se svými učedníky na loď a řekl jim: „Přeplavíme se na druhý břeh jezera.“ Cestou usnul. Vtom se na jezero přihnala větrná bouře. Vlny se vysoko zvedaly, loď se plnila vodou a hrozilo, že se potopí. Učedníci Ježíše vzbudili a volali: „Pane, Pane, utopíme se!“ Ježíš vstal, poručil větru a utišil vlny. V nastalém tichu se zeptal učedníků: „Kde zůstala vaše víra?“ Byli celí vyděšení a udivení a říkali si mezi sebou: „Kdo to jen může být, že ho i vítr a vlny poslouchají?“

Plavili se dále do gerasenského kraje, který leží na protějším břehu než Galilea. Sotva Ježíš vystoupil na břeh, přiběhl k němu muž z Gerasy, posedlý démony. Již delší dobu pobíhal nahý, potloukal se bez domova a přespával v prázdných skalních hrobech. Když uviděl Ježíše, zaječel, vrhl se před ním na zem a křičel: „Co ode mne chceš, Ježíši, synu Nejvyššího Boha? Nech mne na pokoji!“ Ježíš přikázal démonu, aby toho muže opustil; záchvaty jej totiž týraly už dlouhou dobu. Lidé ho svazovali na rukou řetězy, na nohy mu nasazovali okovy, ale on měl takovou sílu, že všechno zpřetrhal. Pak se skrýval v pustinách. Ježíš se ho zeptal: „Kdo vlastně jsi?“ On odpověděl: „Nás je spousta.“ Byl totiž posedlý mnoha démony. Nešťastník teď za ně prosil Ježíše, aby je úplně nezničil. Vybrali si stádo vepřů, které se páslo nedaleko na stráni. Když Ježíš dovolil, démoni opustili muže a zmocnili se vepřů. Stádo se splašilo a hnalo se po srázu rovnou do jezera, kde utonulo. Když to viděli pasáci vepřů, utekli a ve městě i na vesnicích vyprávěli, co se stalo. Lidé se chtěli na vlastní oči přesvědčit a přišli k Ježíši. U jeho nohou seděl onen muž uzdravený a oblečený, Bylo na něm jasně znát, že má zdravý rozum. Nejvíce lidmi otřáslo vyprávění očitých svědků, jakým způsobem byl ten člověk uzdraven. Zmocnil se jich takový strach, že prosili Ježíše, aby jejich krajinu opustil. A tak vstoupil na loď a plavil se zpět. Muž, kterého Ježíš uzdravil, prosil, aby ho vzal s sebou. Ježíš odmítl a rozloučil se s ním se slovy: „Jdi domů a vypravuj, jak veliké věci s tebou Bůh učinil.“ Muž poslechl, odešel a všude vyprávěl, jaké dobrodiní mu Ježíš prokázal.

Na druhém břehu zatím čekal na Ježíšův návrat zástup lidí. Byl mezi nimi také představený synagogy Jairus. Padl Ježíšovi k nohám a prosil, aby šel k němu, že jeho jediná, dvanáctiletá dcerka umírá. Cestou se na Ježíše tlačili lidé ze všech stran. Byla tam i jedna žena, která již dvanáct let trpěla krvácením, a ačkoliv nechala u lékařů již celé své jmění, nikomu se nepodařilo ji uzdravit. Ta se zezadu dotkla třásní Ježíšova pláště a hned ucítila, že její nemoc přestala. Ježíš se zeptal: „Kdo se mne to

dotkl?“ Nikdo se nepřiznával a Petr řekl: „Pane, vždyť je kolem tebe tolik lidí a ti se na tebe tlačí.“ Ježíš na tom však trval: „Někdo se mne úmyslně dotkl, pocítil jsem, že ze mne vyšla síla.“ Když žena viděla, že se to nedá tajit, přišla celá rozechvělá k Ježíši a padla na kolena. Přede všemi lidmi mu vyprávěla, proč se ho dotkla a že se v tom okamžiku uzdravila. Ježíš jí řekl: „Tvoje víra tě uzdravila. Jdi pokojně domů.“ Zatímco Ježíš mluvil, přišel kdosi k Jairovi a sděloval mu: „Tvoje dcera zemřela, už Ježíše neobtěžuj.“ Ježíš to slyšel a řekl: „Neboj se, jen věř a tvoje dcerka bude zachráněna.“ Když došli k Jairovu domu, vzal s sebou Ježíš dovnitř jen Petra, Jana, Jakuba a rodiče dívenky. Tam už nad ní všichni plakali a naříkali. Ježíš řekl: „Neplačte, vždyť neumřela, ale spí.“ Hořce se mu vysmáli, protože věděli, že dívka skutečně zemřela. Ježíš všechny poslal ven, vzal ji za ruku a zvolal: „Dítě, vstaň!“ A ona hned začala dýchat a vstala. Nařídil, aby jí dali něco k jídlu. Rodičů se zmocnil úžas a radost. Ježíš jim však nařídil, aby nikomu nevyprávěli, co se stalo.

Ježíš svolal svých dvanáct učedníků a dal jim moc nad všemi démony a nemocemi. Poslal je, aby uzdravovali a oznamovali, že Boží království je zde. Řekl jim: „Nic si s sebou na cestu neberte, ani hůl, ani mošnu, ani chléb, ani peníze, ani náhradní šaty. Kde vám poskytnou přístřeší, tam nějakou dobu zůstaňte a odtamtud vycházejte ke svým úkolům. Jestliže vás někde nepřijmou, nevnucujte se, odejděte a setřeste před nimi i prach se svých opánků, abyste je tak varovali před Božím hněvem.“ Učedníci se vypravili na cestu a chodili od vesnice k vesnici. Všude kázali radostnou zvěst o spáse a uzdravovali.

Všechno, co Ježíš kázal a činil, se doneslo až k vladaři Galileje Herodovi. Nevěděl dobře, co si o tom má myslet. Někteří tvrdili, že to Jan Křtitel, kterého dal Herodes popravit, vstal z mrtvých. Jiní se domnívali, že se znovu ukázal prorok Elijáš, další usuzovali, že vstal z mrtvých některý ze starých proroků. Herodes říkal: „Jana Křtitele jsem přece dal popravit, kdo je tedy ten muž, o kterém slyším tak zvláštní věci?“ Proto si velice přál Ježíše poznat.

Učedníci se vrátili k Ježíšovi a vypravovali mu o všem, co vykonali. Odebral se s nimi na odlehlé místo v okolí města Betsaidy. Jakmile se však lidé dozvěděli, kam šel, vypravili se za ním. Ježíš je neodmítl, ale znovu kázal o Božím království a uzdravoval ty, kteří to potřebovali. Začalo se stmívat. Učedníci za ním přišli a říkali: „Propusť už lidi, ať se mohou rozejít do okolních vesnic a dvorců, aby si sehnali něco k jídlu a mohli tam přenocovat; tady v té pustině nic neseženou.“ Ježíš jim řekl: „Tak jim dejte najíst vy.“ Podivili se: „My? Vždyť máme jen pět chlebů a dvě ryby a jen mužů je tu asi pět tisíc. Ledaže bychom my sami šli a něco pro ně nakoupili.“ Ježíš nato řekl svým učedníkům: „Rozsaďte je do

skupin asi po padesáti.“ Tak se stalo. Potom vzal Ježíš těch pět chlebů a ty dvě ryby a poděkoval za ně Bohu. Pak lámal ty pokrmy a podával svým učedníkům, aby je předkládali lidem. Všichni se dosyta najedli. Nakonec učedníci ještě sesbírali dvanáct košů zbytků.

Jednou se Ježíš odebral se svými učedníky na odlehlé místo k modlitbám. Otázal se jich: „Za koho mě vlastně lidé považují?“ Odpověděli mu: „Někteří za Jana Křtitele, jiní za Elijáše, anebo za některého z dávných proroků, který vstal z mrtvých.“ A tu jim Ježíš položil přímou otázku. „A za koho mě máte vy?“ Petr odpověděl: „Ty jsi ten Boží Syn, Mesiáš.“

Ježíš svým učedníkům kladl na srdce, aby o tom zatím nehovořili. A dodal: „Syn člověka musí ještě mnoho vytrpět. Starší, přední kněží a učitelé zákona ho odsoudí, bude zabit, ale třetí den vstane z mrtvých.“ Všem pak řekl: „Kdo chceš jít za mnou, přestaň myslet na sebe, den za dnem nes svůj kříž a následuj mne. Kdo chce žít podle sebe, promarní svůj život, ale kdo mi svěří celý svůj život, zachrání ho pro věčnost. Co by z toho člověk měl, kdyby získal třeba celý svět, ale prohrál věčnost? Kdo se ke mně nezná a za má slova se stydí, za toho se budu jednou stydět i já, až znovu přijdu v plné slávě Boha Otce a v doprovodu andělů. Můžete se spolehnout, že někteří z vás nezemřou dříve, dokud neuvidí rozmach Božího království na zemi.“

Asi za týden po této rozmluvě vystoupil Ježíš s Petrem, Jakubem a Janem na jednu horu, aby se tam modlil. Během modlitby se proměnil výraz Ježíšovy tváře a také jeho šat oslnivě zbělel. Pojednou se tam objevili dva muži nadzemského vzhledu – byl to Mojžíš a Elijáš. Hovořili s Ježíšem o událostech, které ho čekají v Jeruzalémě – o závěru jeho pozemského života a jeho odchodu k Otci. Petra a jeho druhy však přemohl spánek. Když procitli, uviděli Ježíše zářícího nebeským jasem a ty dva muže vedle něho. Když se pak proroci chtěli vzdálit, řekl Petr Ježíšovi: „Jak je nám tu dobře, Pane! Co kdybychom tu postavili tři přístřešky: jeden tobě, jeden Mojžíšovi a jeden Elijášovi?“ Nevěděl dobře, co mluví. Ještě to ani nedořekl, když je zahalil oblak. To je naplnilo bázní. Z oblaku se ozval hlas: „Toto je můj vyvolený Syn, toho poslouchejte!“ Po tom všem zůstal na hoře Ježíš zase jen se svými učedníky. O tom, co zde učedníci prožili, zatím nikomu nevyprávěli.

Když příštího dne sestupovali z hory, vyšel jim naproti velký zástup lidí. Z davu začal na Ježíše volat jeden muž: „Pane, prosím tě, ujmi se mého syna. Mám jen jeho. Zmocňuje se ho démon, můj syn pak křičí, u úst má pěnu a je celý zkroucený. Ten záchvat trvá dlouho a nesnadno ho přechází, strašně ho to týrá. Prosil jsem tvoje učedníky, aby mi syna uzdravili, ale nepodařilo se jim to.“ Ježíš na to řekl: „Vy ale napínáte moji trpělivost. Jak dlouho vám to bude ještě trvat než uvěříte? Přiveď

sem svého syna!“ Než však k němu chlapec došel, padl k zemi v novém záchvatu. Ježíš démona vyhnal, chlapce uzdravil a předal ho otci. Všichni byli tím jasným projevem Boží moci ohromeni.

Lidé se ještě obdivovali Ježíšovu skutku, ale on se obrátil na své učedníky: „Teď mne obdivují, ale uvidíte, co se mnou jednou provedou.“ To ovšem učedníci tenkrát nechápali, ale neodvážili se ho zeptat.

Jednou se učedníci začali dohadovat, kdo z nich je nejvýznamnější. Ježíš to postřehl, postavil před ně dítě a řekl: „Podle toho, jak se chováte k nejmenším, se dá usoudit, jaký vztah máte ke mně, a tak ukazujete svůj postoj k Bohu, který mne poslal. Ten nejpokornější mezi vámi je v Božích očích největší.“

Ještě se ozval Jan: „Pane, viděli jsme člověka, který ve tvém jménu vyháněl démony. Snažili jsme se mu v tom zabránit, protože s námi nechodí.“ Ježíš odpověděl: „Jen ho nechte, kdo není proti nám, je s námi.“

Přiblížil se čas, kdy měl Ježíš zemřít, a tak nastoupit cestu vzhůru k Bohu. Uvědomil si, že proto musí do Jeruzaléma. Na cestě přes samařské území poslal napřed učedníky, aby vyjednali nocleh v jedné vesnici. Tamní obyvatelé však Židy a Jeruzalém nenáviděli a nepřijali tedy Ježíše. Jakuba a Jana to rozhněvalo a řekli: „Pane, nemáme na ně svolat oheň z nebe, jako to kdysi udělal Elijáš? Ať ta vesnice shoří!“ Ježíš to rozhodně odmítl: „Jak vás může něco takového napadnout? Jako byste ani nebyli moji učedníci. Syn člověka přece nepřišel lidské životy mařit, ale zachraňovat.“ Šli tedy do jiné vesnice. Cestou mu řekl jeden muž: „Pane, jsem připraven tě kamkoliv následovat.“ Ježíš ho však upozornil: „Lišky mají své nory, ptáci hnízda, ale já často nevím, kam se večer uložím.“ Jiného muže vyzval: „Pojď se mnou!“ Ale on váhal a vymlouval se: „Dovol mi nejprve pochovat mého otce.“ Ježíš řekl: „Poslední službu mrtvým může vykonat kdokoliv, ale ty neotálej a kaž o Božím království, o záchraně člověka pro věčnost.“ A ještě jiný řekl Ježíši: „Chci jít s tebou, ale dovol, abych se nejprve doma pořádně rozloučil.“ Ježíš mu řekl: „Chce-li oráč vyorat rovnou brázdu, nemůže se ohlížet nazpátek. Kdo není ochoten jít hned, není způsobilý pro Boží království.“

Ježíš vybral ještě jiných sedmdesát svých následovníků a poslal je ve dvojicích napřed do míst, která chtěl později sám navštívit. Řekl jim: „Úroda je bohatá, ale ženců je málo. Proste Boha, ať pošle dělníky na svoji sklizeň. Jděte! Posílám vás jako ovce mezi vlky. Neberte s sebou žádnou peněženku, ani mošnu, ani náhradní obuv. Nemarněte čas zbytečným povídáním. Do kteréhokoliv domu vejdete, pozdravte je přáním pokoje. Přijmou-li vás přátelsky, usídlí se skutečně v tom domě pokoj, který jste jim přáli. Odmítnou-li vás, vám pokoj zůstane, a oni ho budou postrádat. Tam, kde vás přijmou, zůstaňte potřebnou dobu a nerozpakujte se

přijmout jejich pohostinnost, protože dělník má právo na svou mzdu. V tom místě uzdravujte nemocné a hlásejte, že docela nablízku je Boží moc a milosrdenství, že Kristus je zde. Tam, kde vás nepřijmou, vyjděte do ulic a řekněte: ‚Nechceme od vás nic, i ten váš prach setřásáme ze svých nohou. Vezměte však na vědomí, že i k vám přichází Kristus, a protože ho odmítáte, čeká vás Boží soud. Budete na tom hůř než lidé ze Sodomy, kteří neměli takovou příležitost jako vy.‘ “ Pak Ježíš začal hovořit o galilejských městech, kde mu tak mnozí neuvěřili: „Běda ti, Korozaim, běda ti, Betsaido! Kdyby se v pohanských městech Týru a Sidónu děly takové zázraky jako u vás, dávno by činili pokání ze všeho zlého, kterého se kdy dopustili. A tak Týru a Sidónu bude v den posledního soudu snesitelněji než vám. Poroste až do nebe tvá pýcha, Kafarnaum? Tvůj pád bude veliký!“ Potom učedníkům ještě dodal: „Kdo vám bude naslouchat, naslouchá mně, kdo vámi pohrdne, pohrdá i mnou. A kdo mne odmítne, odmítne toho, který mne poslal – samého Boha!“

Později se těch sedmdesát učedníků vrátilo s radostnými zprávami: „Pane, dařilo se nám vyhnat i démony, když jsme vyslovili tvé jméno.“ Ježíš řekl: „Mám před očima satanovu konečnou porážku. Už teď vám dávám moc zašlapávat síly tohoto nepřítele, jako když člověk hubí jedovaté hady a štíry. Nebojte se jich, neuškodí vám. Z toho se však neradujte, že se vám mocnosti zla podrobují, ale radujte se, že vaše jména jsou zapsána v nebi.“ Boží Duch naplnil Ježíše v té chvíli velkou radostí, takže se modlil: „Děkuji ti, Otče, Pane nebe i země, že jsi skryl před učenými a rozumáři tyto skutečnosti a odkrýváš je dětsky prostým lidem. Ano, Otče, tak se ti to líbí. Všechno jsi mi svěřil; jen ty víš, kdo jsem já, a já vím, kdo jsi ty. Nikdo není schopen tě pochopit, pokud mu to neobjasním.“ Pak se obrátil na své učedníky a řekl jim: „Radujte se, že to všechno smíte vidět na vlastní oči. Mnozí proroci a králové si přáli vidět a slyšet, co vy teď spoluprožíváte, ale nebylo jim to dáno.“

Jeden z učitelů zákona chtěl přivést Ježíše do úzkých a zeptal se ho: „Mistře, co mám dělat, abych si zajistil věčný život?“ Ježíš mu odpověděl otázkou: „Co o tom říká Mojžíšův zákon? Co tam čteš?“ Muž na to uvedl slova ze zákona: „Miluj Pána Boha z celého srdce, z celé duše, vší silou a celým rozumem a svého bližního miluj tak, jako miluješ sebe.“ „Správně,“ řekl Ježíš, „řiď se podle toho a přijdeš do nebe.“ Učitel zákona se však nechtěl tak lehce vzdát, a proto se ještě zeptal. „Ale kdo je můj bližní?“ Na to mu Ježíš vyprávěl následující příběh: „Jeden muž se vydal z Jeruzaléma do Jericha. Cestou ho přepadli lupiči, okradli, zbili a polomrtvého nechali ležet. Šel kolem kněz, uviděl zraněného, ale vyhnul se mu. I jeden chrámový sluha šel okolo, ale ani ten mu neposkytl pomoc.

Nakonec přišel jeden muž ze Samaří. Když uviděl zraněného, bylo mu ho líto. Zapomněl na starou nenávist mezi Židy a Samařany, ošetřil přepadeného a ovázal mu rány. Pak ho posadil na svého mezka, zavezl do hostince a tam o něho pečoval. Druhého dne dal hostinskému dva stříbrňáky s prosbou: ‚Věnuj mu potřebnou péči, a kdyby tě to stálo víc, než jsem ti dal, vyrovnám se s tebou, až pojedu zpátky.‘ “ „Co myslíš,“ zeptal se Ježíš, „který z těch tří se zachoval k tomu přepadenému jako bližní?“ Učitel zákona odpověděl: „Ten, který mu pomohl.“ Ježíš na to řekl: „Jdi a jednej také tak.“

Ježíš s učedníky pokračoval v cestě. V jedné vesnici je do svého domu pozvala žena jménem Marta. Její sestra Marie se posadila a pozorně naslouchala Ježíšovým slovům. Marta měla zatím plné ruce práce s pohoštěním. Za chvíli přišla k Ježíšovi s výčitkou: „Pane, nevidíš, co mám práce, a že Marie si jen tak sedí? Pošli ji, ať mi pomůže!“ Ježíš jí odpověděl: „Milá Marto, ty se moc staráš a příliš se namáháš pro věci, které za to nestojí. Člověk potřebuje jen málo. Doopravdy vlastně jen jedno. Marie to pochopila a to jí nikdo nevezme.“

Jednou se Ježíš opět modlil o samotě. Když skončil, požádal ho jeden z učedníků: „Pane, nauč nás, jak se máme modlit. Jan Křtitel tomu své učedníky také učil.“ Ježíš mu vyhověl:

> „Když se modlíte, říkejte: Náš nebeský Otče, vzdáváme čest tvému svatému jménu. Ujmi se vlády, ať se děje všechno podle tvé vůle jak v nebi, tak i na zemi. Dej nám chléb i dnes a odpusť nám naše provinění, tak jako my odpouštíme těm, kteří nám ubližují. Chraň nás před pokušením a vysvoboď nás z moci zlého. Amen.“

Dále řekl svým učedníkům: „Představte si, že někdo z vás má přítele a o půlnoci u něj zaklepe se žádostí: ‚Prosím tě, půjč mi tři chleby, dostal jsem nenadálou návštěvu a nemám jí co podat k jídlu.‘ Přítel neotevře a nevlídně odpoví: ‚Dej mi pokoj! Nevidíš, že je zamčeno, všichni jsme v posteli a děti spí? Teď ti přece nebudu něco dávat!‘ Napřed odmítá, ale nakonec určitě vyhoví, když se žádající nenechá odradit, ale buší a vytrvale prosí. Podobně je tomu i s modlitbami. Proste vytrvale, a bude vám dáno, hledejte bez přestání, a naleznete, tlucte znovu a znovu, a bude vám otevřeno. Protože, kdo prosí, obdrží; kdo hledá, nalezne; kdo klepe, bude mu otevřeno. Je snad mezi vámi takový otec, který by dal svému synovi kámen, kdyby prosil o chléb, nebo by mu dal hada, kdyby prosil o rybu, či snad jedovatého štíra místo vajec? Vy, hříšní lidé, nikdy nedáte dětem, co by jim uškodilo. Tím spíše váš nebeský Otec vyslyší vaše vytrvalé modlitby. Usměrní vaše přání a dá to, co vám skutečně prospívá.“

Jednou Ježíš vysvobodil člověka ze zajetí němoty. Když lidé slyšeli, že němý mluví, divili se. Někteří však říkali: „To máte tak: Zlí duchové ho poslouchají, protože mu kníže démonů propůjčil moc.“ Jiní ho chtěli vyzkoušet a žádali ho, aby nějak prokázal svoje spojení s Bohem. Ježíš však věděl, oč jim jde, a proto řekl: „Stát, v němž zuří občanská válka, je v nebezpečí zániku, a jsou-li v rodině neustálé hádky, nemá daleko k rozpadu. Podle vás tedy bojuje satan sám proti sobě. Říkáte, že vyháním démony mocí satana. Ale co vaši léčitelé? Jakou mocí oni přemáhají nemoci? Na nich si ověřte, jak mne nesmyslně obviňujete. Jestliže však skrze mne pracuje Boží ruka, buďte si jisti, že k vám už přišlo Boží království. Střeží-li nějaký statný, dobře ozbrojený muž svůj majetek, nemůže se mu nic stát, ledaže by přišel někdo silnější, odzbrojil ho a majetku se zmocnil. Kdo není se mnou, je proti mně. Kdo mi nepomáhá, maří moji práci. Když se člověk rozhodne skončit se špatným životem, opouští ho vlastně duch nečistoty. Ten hledá jiný předmět svého zájmu. Když se mu to nedaří, vrací se k člověku, kterého musel opustit. Vidí-li, že dům – srdce toho člověka – je sice čistý, vyzdobený, ale prázdný, pozve si sedm jiných společníků, horších než je sám, a usídlí se tam. S takovým člověkem je to pak horší než na začátku.“ Když domluvil, jedna žena zvolala: „Šťastná ta žena, která tě porodila a odkojila.“ Ježíš na to řekl: „Šťastnější jsou ti, kteří slyší Boží slovo a žijí podle něho.“

Lidé se scházeli u Ježíše a on k nim začal mluvit: „Jak jsou dnešní lidé zaslepení! Domáhají se na Bohu nějakého důkazu, ale nedostanou ho. Ninivští neviděli od Jonáše žádné zázraky, ale uvěřili, že jeho ústy mluví Bůh. Tak i já mám být pro vás dostatečným důkazem. Královna ze Sáby neváhala podniknout dalekou cestu, aby poznala Šalomounovu moudrost. A proto ona bude jednou soudit tuto generaci pro lhostejnost, se kterou se staví k moudrosti, jež převyšuje moudrost Šalomounovu. A tak v den posledního soudu obyvatele Ninive obviní lidi dnešní doby, protože oni tenkrát litovali svých zlých činů, když jim Jonáš kázal, a tady je přece kdosi větší, než byl Jonáš.

Žádný nerozsvítí lampu proto, aby ji strčil do kouta anebo pod kbelík, ale postaví ji tak, aby všem, kdo chtějí vejít, svítila. Světlo vstupuje do člověka okem. Je-li oko zdravé a čisté, pronikne světlo do celé bytosti; je-li zalepené špínou, je celý člověk ve tmě. Dej tedy pozor, aby to světlo, které jsi už obdržel, nebylo zastíněno. Budeš-li naplněn vnitřním světlem a nebude-li v tobě žádného tmavého koutu, pak celý tvůj život bude svítit, jako bys stál v plné záři lampy.“

Když Ježíš domluvil, pozval ho jeden farizej k sobě na oběd. Ježíš přišel a posadil se za stůl. Vynechal obřadné omytí rukou a to nemile překvapilo hostitele. Ježíš mu řekl: „Vy, farizejové, omýváte nádobí jen

zvenku a vnitřku si nehledíte. A právě tak přes všechno obřadné mytí je vaše nitro plné hrabivosti a špatnosti. Vy zaslepenci! Bohu Stvořiteli patříme se vším, co jsme i co máme. Chudým dejte všechno, co máte v mísách, a pak i na vás bude všechno čisté. Běda vám, farizejové! Pečlivě odvádíte desátý díl ze všeho, i z máty, heřmánku a každého koření, ale nejednáte spravedlivě a podle lásky k Bohu. Je pěkné, že odvádíte desátky, ale to hlavní byste neměli zanedbávat. Běda vám, farizejové! Vyhledáváte čestná místa v synagogách a vyžadujete, aby vás lidé na ulicích uctivě zdravili. Jste jako místo, kde je tajně zakopaná mrtvola. Lidé tam klidně chodí a nevědí, jak nakažlivá hniloba se tam skrývá.“ Ozval se jeden z učitelů zákona: „Mistře, to, co tu říkáš, uráží i nás.“ Ježíš odpověděl: „Však ani s vámi zákoníky to není lepší. Nakládáte lidem víc, než mohou unést, ale sami s tím nehnete ani prstem. Běda vám! Stavíte sice pomníky prorokům, které zabili vaši otcové, ale od svých předků se nijak nelišíte. Bůh ve své prozřetelnosti věděl, že budete pronásledovat a zabíjet jeho proroky a posly. Na hlavu této generace padne vina za prolitou krev všech Božích mužů od Ábela až po posledního mučedníka pro Boží věc. Říkám vám, že vaše generace na sebe svolá trest. Běda vám, učitelům zákona! Skryli jste klíč, kterým lze otevřít dveře pravého poznání. Sami jste nevešli a překážíte těm, kdo by vejít chtěli.“ Když domluvil, začali na něj farizejové a učitelé zákona zle dotírat a kladli mu záludné otázky, aby ho pro nějaký výrok mohli obžalovat.

Mezitím se shromáždily tisíce lidí. Bylo jich tolik, že se málem ušlapali. Ježíš však nejprve promluvil ke svým učedníkům: „Varujte se pokrytectví farizejů. Je jako kvas, který snadno pronikne těsto. Nic se nedá navždy zatajit. Všechno, co jste si řekli za tmy, bude jednou řečeno na denním světle. A co jste si šeptali za zavřenými dveřmi, bude voláno ze střech. Jako přátelům vám radím: nebojte se těch, kteří mohou zabít jen tělo, ale víc vám udělat nemohou. Jen toho se bojte, kdo má moc ukončit nejen časný život, ale rozhodnout i o vaší věčnosti: Boha mějte v úctě! Jakou cenu má vrabec na vašem trhu? Pár haléřů. Vidíte, a ani na jednoho z nich Bůh nezapomene. Jak by tedy mohl zapomenout na vás? On ví i to, kolik máte vlasů na hlavě. Proto se nebojte, vás si Bůh váží daleko víc než mnoha vrabců dohromady. Říkám vám, kdo se ke mně hlásí před lidmi, toho jako Syn člověka zastoupím na posledním soudu. Kdo mě však před lidmi zapře, k tomu se hlásit nebudu. Kdo urazí Syna člověka, tomu může být odpuštěno. Ale kdo uráží Ducha svatého, který působí skrze mne, tomu odpuštěno nebude. Až vás budou vyslýchat před úřady a soudy, nestarejte se, co a jak byste měli mluvit, protože Duch svatý vám to v té chvíli vnukne.“

Jeden ze zástupu ho požádal: „Pane, řekni mému bratrovi, ať se se mnou spravedlivě rozdělí o dědictví.“ Ježíš mu odpověděl: „Nejsem tu na to, abych rozsuzoval vaše spory.“ Všem potom řekl: „Varujte se chamtivosti. Vždyť smysl života není v tom, aby člověk hromadil.“ A pověděl jim k tomu příběh: „Když jeden člověk sklidil z polí velkou úrodu, přemýšlel, kam ji uložit. Rozhodl se, že dá zbořit staré stodoly a postaví prostornější, kam si všechno uskladní. Těšil se, že bude mít na léta po starosti a v klidu a pohodě si bude všeho užívat. Ale promluvil k němu Bůh: ‚Blázne, dnes v noci zemřeš, a komu připadne, co sis nahromadil?‘ “ Ježíš uzavřel: „Tak se stane každému, kdo hromadí majetek a nestará se o to, co má věčnou hodnotu v Božích očích.“

Pak ještě řekl svým učedníkům: „Týká se to i Vás: Nedělejte si starosti, co budete jíst, pít a jaké šaty si pořídíte. Život je víc než pokrm a nápoj a tělo je důležitější než šaty. Podívejte se na havrany! Nesejí, nežnou, nemají spíže ani stodoly a Bůh je živí. Pro něho máte větší cenu než ptáci! Kdyby se někdo z vás sebevíc snažil, může povyrůst třeba jen o jediný centimetr? Když ani taková maličkost není ve vaší moci, proč se trápíte starostmi o to ostatní? Podívejte se, jak rostou květiny na louce. Nepředou, netkají, a přece ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak skvostně oblečen jako kterákoliv z nich. Když tedy Bůh tak pěkně odívá rostlinu, která jeden den kvete a druhý den uvadá, jak by se tím spíše nepostaral o vás, vy malověrní. A tak se tolik nepachtěte po tom, co byste jedli nebo pili, a netrapte se tím. To bývá hlavní zájem lidí, kteří Boha neznají. Váš Otec ví, že i ty věci potřebujete. Hledejte především Boží království a on vás opatří vším, co k životu potřebujete. Nebojte se, ač je vás jen malá hrstka; jste občany Božího království. Nelpěte na tom, co máte, ale dávejte to do služby a rozdávejte potřebným. To je to nejlepší, co můžete s pomíjivým majetkem udělat. Promění se v nevyčerpatelný poklad u Boha, kde ho žádný zloděj nemůže ukrást a mol rozežrat. Člověk totiž přilne k tomu, na čem mu opravdu záleží. Buďte připraveni a udržujte své lampy rozsvícené.

Buďte jako sluhové, kteří čekají na svého pána, až se vrátí ze svatby, aby mu otevřeli na první zaklepání. Pochválí ty, kteří budou při jeho příchodu vzhůru. Dokonce je posadí za stůl, sám si vezme zástěru a bude je obsluhovat. Dobře bude těm, které jejich pán najde bdělé, i kdyby přišel o půlnoci nebo až k ránu. Je přece jasné: Kdyby hospodář věděl, v kterou dobu přijde zloděj, jistě by se na něj přichystal. Proto buďte připravení vždycky, protože Syn člověka přijde ve chvíli, kdy se toho nenadějete.“ Petr se zeptal: „Pane, to, co říkáš, platí jenom nám, anebo všem lidem?“ Ježíš odpověděl: „Vy máte být jako dobrý správce, kterému pán dal na

starost ostatní pracovníky, aby jim pravidelně rozděloval pokrm. Pán bude spokojen s takovým správcem, kterého zastihne, že to tak poctivě dělá. Takovému pak svěří do správy celý svůj majetek. Ale běda tomu správci, který by si říkal: ‚Můj pán se hned tak nevrátí' a začal by špatně nakládat s těmi, kdo by mu byli svěřeni, a sám by hodoval a opíjel se. Když jeho pán nenadále přijde, potrestá ho a vyhodí. Kdo zná vůli svého pána, ale neřídí se podle ní, bude tvrdě potrestán; kdo ji nezná a udělá něco, co zasluhuje trestu, nedopadne tak zle. Od toho, komu bylo mnoho svěřeno, bude mnoho očekáváno, a kdo dostal jasné pokyny, od toho bude mnoho vyžadováno.

Zvěst o spáse, kterou jsem přinesl na zem, se bude šířit jako oheň; a jak si přeji, aby už vzplál! Předtím ovšem musím projít křtem utrpení. Jak je mi úzko, než se dokoná. Myslíte si, že jsem přišel, aby zůstalo všechno při starém? S tím nepočítejte! Zvěst o mně každého zneklidní a dokonce postaví i lidi proti sobě navzájem. I leckterá rodina se rozdělí do dvou táborů: otec se postaví proti synovi a syn proti otci, matka proti dceři, dcera proti matce, tchyně proti snaše a snacha proti tchyni." Pak Ježíš řekl zástupům: „Když vidíte, že se od západu zatahuje, čekáte déšť a míváte pravdu. Když vane jižní vítr, očekáváte horko a bývá horko. Chytráci! Úkazy na nebi i na zemi posuzujete a umíte z nich vyvodit závěry. Jak to, že nedovedete posoudit znamení této doby? Jestliže je tu chvíle rozhodnutí, proč otálíte dát věci do pořádku? Je to tak, jako když tě věřitel už vede k soudu. Snažíš se s ním ještě cestou vyrovnat. Jinak tě předá soudu a skončíš ve vězení. Odtamtud se nedostaneš dříve, dokud svůj dluh do posledního haléře nezaplatíš."

V té době lidé přinesli Ježíšovi zprávu, že Pilát dal pobít galilejské poutníky, zrovna když obětovali. Ježíš na to řekl: „Myslíte si, že ti, které zavraždili, byli horšími hříšníky než ostatní obyvatelé Galileje? Ne, nebyli. Ať je vám to výstrahou: Smrt čeká na každého z vás a potom bude pozdě litovat svých hříchů. Anebo těch osmnáct, na které se zřítila věž v Siloe; ti také nebyli horší než druzí lidé v Jeruzalémě. Když však nebudete litovat svých zlých činů, i vás čeká Boží soud." Ježíš pak vyprávěl toto podobenství. „Jeden muž si vypěstoval na své vinici fíkovník. Když přišel čas sklizně, hledal na něm ovoce, avšak marně. Řekl vinaři: ‚Podívej, už třetí rok čekám na ovoce z tohoto fíkovníku, ale nic nerodí. Poraž ho, jenom tu překáží.' Vinař se přimlouval: ‚Pane ponech ho ještě jeden rok. Zkypřím mu a pohnojím půdu, snad přece bude rodit. Když na něm ani příští rok nic nebude, dáš ho porazit.' "

Jednou v sobotu kázal Ježíš v synagoze. Mezi posluchači byla také žena postižená již osmnáct let nemocí, která ji tak pokřivila, že se nemohla napřímit. Když ji Ježíš uviděl, zavolal ji k sobě a řekl: „Ženo,

tvé trápení končí.“ Dotkl se jí a v tom okamžiku se žena narovnala a srdečně děkovala Bohu. Představený synagogy však byl pobouřen, že Ježíš uzdravoval v sobotu a napomínal zástup: „Šest dní se má pracovat! Nechte se uzdravit jindy a ne v sobotu, kdy dodržujeme klid.“ Ježíš na to řekl: „Pokrytci! Kdo z vás neodvazuje dobytek, aby ho zavedl k napajedlu? A tato žena, která je potomkem Abrahamovým, neměla být v sobotu zbavena toho, co ji osmnáct let svazovalo?“ Jeho odpůrci se zastyděli, ale ostatní lidé se upřímně radovali z podivuhodných činů, které konal.

Ježíš řekl: „K čemu mám přirovnat Boží království? Je jako nepatrné hořčičné semeno, které si člověk zaseje do zahrady. Ono vyklíčí a vyroste z něho tak mohutná bylina, že na ní mohou hnízdit ptáci. Boží království se dá také přirovnat ke kvasu, který žena zadělá do těsta. I když mouky bude hodně, postačí jen trochu kvasu, aby celé těsto nakynulo.“

Ježíš pokračoval na své cestě do Jeruzaléma. Chodil od města k městu, od vesnice k vesnici a všude kázal. Kdosi se ho zeptal: „Pane, je asi málo těch, kteří budou zachráněni, že?“ Ježíš odpověděl: „Do Božího království vedou úzké dveře a těmi se snažte za každou cenu vejít. Jakmile totiž jednou Pán domu přijde, zamkne a pak už bude pozdě. Mnozí by potom ještě rádi vešli, ale už to nepůjde. Marně byste tloukli na dveře a volali: ‚Pane, Pane, otevři nám!‘ Zůstanete venku a Pán vám odpoví: ‚Nevím, kdo jste a odkud jste.‘ A i kdybyste říkali: ‚Sedávali jsme s tebou u stolu a učil jsi v našich ulicích,‘ ani to vám nepomůže. Jen byste znovu slyšeli: ‚Neznám vás a nevím, odkud jste. Promarnili jste svůj život v hříchu, pryč s vámi.‘ Bude pozdě na nářek, až uvidíte Abrahama, Izáka, Jákoba a všechny proroky v Božím království a vy budete odmítnuti. Ze všech světových stran budou proudit lidé, aby v něm zaujali svá místa. Mnozí, kteří dnes platí mezi lidmi za poslední, budou první a mnozí, kteří jsou dnes vysoce ceněni, se octnou mezi posledními.“

Za Ježíšem přišlo několik farizejů a varovali ho: „Měl bys utéci z Galileje, Herodes tě chce zabít.“ On jim řekl: „Jděte a řekněte tomu lišákovi: Ještě po nějaký čas budu uzdravovat, zbavovat lidi trápení na těle i na duchu. Ale přijde chvíle, kdy odtud odejdu do Jeruzaléma a tam všechno dokonám. Vždyť je nesmyslné, aby prorok zemřel jinde než tam. Jeruzaléme, Jeruzaléme, zabíjíš proroky a kamenuješ ty, které ti Bůh posílá. Jak často jsem toužil shromáždit svoje děti jako kvočna kuřátka pod ochranná křídla, ale nechtěli jste. I váš slavný chrám bude Bohem opuštěn. Říkám vám, že mne neuvidíte do chvíle, kdy budete volat: ‚Sláva tobě, který přicházíš ve jménu Božím.‘ “

Jednou v sobotu pozval významný farizej Ježíše do svého domu, aby s ním pojedl. Všichni přítomní pozorně sledovali, zda Ježíš dodrží všechny předpisy zákona. V blízkosti Ježíšově se objevil muž postižený

těžkou vodnatelností. Ježíš se na farizeje a vykladače zákona obrátil s otázkou: „Je dovoleno v sobotu uzdravovat, nebo ne?“ To jim zavřelo ústa. Ježíš se muže dotkl, uzdravil ho a poslal pryč. Pak jim ještě řekl: „Kdyby někomu z vás spadlo dítě nebo dobytče do jámy, nevytáhli byste ho, i kdyby byla sobota?“ A zase nevěděli, co na to odpovědět.

Všiml si, jak se někteří hosté snaží zaujmout čestná místa u stolu, a řekl jim: „Pozve-li vás někdo na svatbu, nesedejte si na přední místa. Mohlo by se totiž stát, že by přišel někdo váženější než vy a bylo by trapné, kdybyste mu se zahanbením museli ustoupit. Není lépe posadit se skromně stranou a nechat hostitele říci: ‚Pojď, příteli, posaď se blíž?‘ To ti bude v očích druhých ke cti. Protože každý, kdo vynáší sám sebe, bude pokořen, ale kdo se umí pokořit, ten bude povýšen.“ A hostiteli řekl: „Dáváš-li oběd nebo večeři, nezvi své přátele, sourozence, příbuzné či vlivné známé. Oni by zase na oplátku pozvali tebe, aby nezůstali nic dlužni. Raději pozvi chudé, zmrzačené, kulhavé a slepé. Ti nemají, čím by ti to vynahradili, ale ty budeš mít radost. Takový čin nebude zapomenut ani na věčnosti.“

Jeden z hostů ho slyšel a řekl: „Jaká pocta pro každého, kdo bude pozván ke stolu v Božím království.“ Na to mu vyprávěl Ježíš podobenství: „Jeden muž připravoval velkou hostinu a pozval na ni mnoho lidí. Když se už přiblížil ten slavnostní den, poslal svého sluhu k pozvaným se vzkazem: ‚Přijďte, vše je uchystáno!‘ Ale pozvaní se začali svorně vymlouvat. Jeden řekl: ‚Koupil jsem pole a musím ho jít obhlédnout. Prosím tě, omluv mě u svého pána.‘ Druhý řekl: ‚Koupil jsem pět volských spřežení a chci je vyzkoušet. Prosím tě, omluv mě.‘ Jiný řekl: ‚Právě jsem se oženil. Uznáš, že teď nemohu přijít.‘ Když se sluha vrátil a sdělil vše svému pánovi, ten se rozhněval a nařídil mu: ‚Vyjdi rychle do ulic a na náměstí a pozvi chudé, zmrzačené, slepé a chromé.‘ Když se tak stalo, oznámil sluha pánovi: ‚Splnil jsem tvůj příkaz a ještě zbývá místo.‘ Pán mu řekl: ‚Prohledej ohrady a příkopy a přiveď všechny tuláky a pobudy, ať se můj dům naplní. Přemluv i ty, kteří by si sami netroufali. Ale to vám říkám, žádný z těch pozvaných nevděčníků neokusí nic z mé hostiny.‘ “

Když se Ježíš zase vydal na cestu, doprovázely ho davy lidí. Obrátil se k nim a řekl: „Kdo se chce ke mně připojit a nemiluje mne víc než svého otce, matku, ženu, děti, bratry a sestry a dokonce víc než sám sebe, nemůže se stát mým učedníkem. Kdo není ochoten vzít na sebe těžkosti, které mu nastanou, když mne bude následovat, nemůže být mým učedníkem. Kdo chce stavět dům, musí si nejprve udělat rozpočet a odhadnout, bude-li mít dost prostředků na to, aby stavbu dokončil. Když tak neučiní, stavbu začne, ale nedokončí ji. Všichni se mu vysmějí a řeknou: ‚Podívejte se, chtěl stavět, ale nemá na to.‘ A když panovníkovi

hrozí válka, neporadí se nejprve, zda se může se svými deseti tisíci vojáky postavit proti dvaceti tisícům? Nepošle raději mírové poselstvo dříve, než ho nepřítel napadne? A tak každý, kdo se chce stát mým učedníkem, ať si dobře rozváží, čeho by se pro mne musel vzdát. Sůl je dobrá věc, ale k čemu bude, ztratí-li svou chuť a schopnost bránit hnilobě? Ani k hnojení se nehodí, musí se vyhodit. Snažte se pochopit, co vám říkám.“

Za Ježíšem přicházeli výběrčí daní a jiní lidé se stejně špatnou pověstí, aby si ho poslechli. Farizejové a učitelé zákona se nad tím pohoršovali a říkali: „S takovou sebrankou se přátelí a sedá s nimi za jedním stolem!“ Ježíš na to odpověděl podobenstvím: „Kdyby někdo z vás měl sto ovcí a jedna z nich by se mu zaběhla, nepokusil by se ji nalézt? Těch devadesát devět ponechá na pastvě a půjde za tou ztracenou tak dlouho, dokud ji nenalezne. Když ji najde, vezme ji na ramena a s radostí ji ponese domů. Svolá své přátele a sousedy a vybídne je: ‚Radujte se se mnou, našel jsem svou ztracenou ovečku.‘ Říkám vám, že v nebi je daleko větší radost nad jedním ztraceným člověkem, který lituje svých hříchů, než nad devadesáti devíti takovými, kteří si myslí, že pokání nepotřebují.

Nebo si představte ženu, která má deset stříbrných mincí a jedna se jí doma někam zakutálí. Nerozsvítí světlo, nevymete kouty a nebude hledat tak dlouho, až peníz najde? Určitě pak svolá přítelkyně a sousedky a řekne jim: ‚Radujte se se mnou, našla jsem svůj ztracený peníz.‘ Říkám vám: Zrovna takovou radost mají v nebi andělé nad jedním ztraceným člověkem, který lituje svých hříchů.“

Ježíš dále vyprávěl: „Jeden muž měl dva syny. Mladší přišel za otcem a řekl: ‚Otče, dej mi už teď podíl z dědictví, které nám chceš jednou odkázat.‘ A tak otec rozdělil svůj majetek mezi oba syny. Po několika dnech zpeněžil ten mladší svůj podíl a odešel daleko od domova. Tam prohýřil všechno, co měl. A nejenže všechno utratil; v té krajině vypukl hlad, a tak neměl co do úst. Konečně si našel práci u jednoho sedláka. Ten ho poslal na pole pást vepře. Byl by se rád dosyta najedl alespoň sladkých lusků, kterými krmili vepře, ale nikdo mu nic nedal. A tak šel do sebe a uvažoval: ‚Dělníci mého otce mají jídla více, než mohou spotřebovat, a já tu umírám hlady. Půjdu za ním a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti Bohu i proti tobě a dobře vím, že si nezasloužím, abys mne ještě nazýval svým synem. Najmi mne, prosím, jako dělníka.‘ A tak se vydal na cestu k domovu. Otec ho už z dálky uviděl a plný soucitné lásky mu vyběhl naproti, objal ho a políbil. ‚Otče,‘ řekl syn, ‚zhřešil jsem proti Bohu a proti tobě, nejsem hoden, abych byl ještě tvým synem.‘ Ale otec nařídil služebníkům: ‚Rychle přineste nejlepší šaty, navlékněte mu synovský prsten a obujte ho! Poražte vykrmené tele a připravte hostinu. Oslavíme společně návrat mého syna. Vždyť je to, jako by umřel, a zase oživl. Byl ztracen,

a je nalezen.‘ A tak oslavovali jeho návrat. Starší syn se vracel z pole a uslyšel hluk hostiny. Zavolal si jednoho sluhu a zeptal se, co se děje. Sluha řekl: ‚Tvůj bratr přišel domů a otec dal porazit pěkné tele z radosti, že se mu syn vrátil zdráv.‘ Starší bratr se rozhněval a vůbec nechtěl jít dovnitř. Otec vyšel ven a domlouval mu. Ale syn mu vyčítal: ‚Tolik let jsem pro tebe dřel, ve všem tě poslechl a co z toho mám? Nikdy jsi mi nedal ani kůzle, abych se poveselil se svými přáteli. A teď, když se vrátil tenhle tvůj synáček, který všechno prohýřil s děvkami, ještě mu vystrojíš hostinu.‘ ‚Hochu,‘ řekl otec, ‚my jsme tu přece vždycky byli spolu a ty víš, že všechno, co mám, je tvoje. Ale teď nemůžeme dělat nic jiného než se radovat. Vždyť tvůj bratr, kterého jsme považovali za mrtvého, žije, ztratil se a je nalezen.‘ “

Ježíš vyprávěl svým učedníkům: „Jeden boháč měl správce a ten byl obviněn ze zpronevěry. Pán si ho dal zavolat a řekl mu: ‚Co to o tobě slyším? Předlož mi všechny účty, a jestli jsi mě podváděl, dám ti výpověď.‘ Správce přemýšlel: ‚Co teď? Krumpáčem se neuživím, žebrat se stydím. Mám nápad, jak si získat přátele; snad mi pak nabídnou slušné místo, až budu propuštěn!‘ Dal si zavolat dva dlužníky svého pána, ale s každým mluvil zvlášť. Zeptal se prvního: ‚Kolik jsi dlužen mému pánovi?‘ Muž odpověděl: ‚Sto džbánů olivového oleje.‘ Správce řekl: ‚Tady máš svůj dlužní úpis, sedni si a napiš nový na padesát.‘ Zeptal se pak toho druhého: ‚Co dlužíš mému pánovi?‘ On odpověděl: ‚Sto pytlů pšenice.‘ I řekl mu správce: ‚Vezmi si dlužní úpis a napiš jiný na osmdesát.‘ Pán nakonec vychytralého správce pochválil, že si uměl v nouzi poradit. Nutno přiznat, že lidé, kterým jde o hmotný zisk, bývají ve svých záležitostech prozíravější než věřící, když jde o zajištění věčného života. Říkám vám: Na penězích lpí hodně špíny a jednou úplně ztratí hodnotu. Jestliže však jimi někomu pomůžete, proměníte je na lásku, se kterou se sejdete na věčnosti.“ Ježíš pokračoval: „Kdo je spolehlivý v drobnostech, je spolehlivý i v podstatných věcech. A ten, kdo je nečestný v maličkostech, selhává i ve věcech závažných. Jste-li nepoctiví v záležitostech tohoto života, kdo může důvěřovat vaší víře v Boha? Neumíte-li správně zacházet s mizernými penězi, jak vám může Bůh svěřit věčné bohatství? Žádný nemůže sloužit dvěma pánům. Vždycky bude jednoho nenávidět a druhého milovat. Jednomu dá přednost a druhým bude pohrdat. Nemůžete tedy sloužit Bohu a zároveň otročit majetku.“ Slyšeli to farizejové, kteří byli chtiví peněz a vysmáli se mu. On jim však řekl: „Chcete dělat dobrý dojem na lidi svou zbožností, ale Bůh do vás vidí. Vnějším úspěchem, kterému se obdivují lidé, Bůh pohrdá. Období zákona a proroků skončilo Janem Křtitelem. Teď slyšíte radostnou zprávu,

že přišlo Boží království a kdekdo si dělá nárok na vstup do něho. Ale nepleťte se, spíše pomine nebe a země, než by jediný z požadavků Božího zákona ztratil svou platnost. Například, kdo se rozvádí se svou ženou a bere si jinou, proviňuje se proti přikázání ‚nezcizoložíš'; a kdo se žení s rozvedenou, také cizoloží.

Byl jednou jeden bohatý muž, který se nákladně oblékal a každý den u něj bylo veselo a bohatě prostřeno. U vrat jeho domu sedával žebrák Lazar. Jeho tělo bylo samý vřed. Aby utišil hlad, čekával na zbytky ze stolu toho boháče. Psi přibíhali a olizovali mu rány. Lazar zemřel a andělé ho přenesli k Abrahamovi. Krátce nato zemřel i boháč a pohřbili ho. V ohnivých mukách pozdvihl oči a uviděl v dálce Abrahama s Lazarem a prosil: ‚Otče Abrahame, smiluj se nade mnou a pošli Lazara, ať namočí alespoň špičku prstu ve vodě a svlaží mi rty, hrozně tu v tom žáru trpím.' Abraham však řekl: ‚Vzpomeň si, jak se ti vedlo na zemi. Tobě se vždycky dařilo dobře, ale na Lazara zbylo jen to nejhorší. Nyní se má dobře on, a ty trpíš. Kromě toho je mezi námi taková propast, že ji nikdo nemůže překonat, i kdyby se snažil.' Boháč se ještě přimlouval: ‚Otče Abrahame, pošli ho tedy do mého rodného domu. Mám pět bratrů, ať je někdo varuje, aby nedopadli jako já.' Abraham odpověděl: ‚Mají přece Bibli, ať se podle ní řídí.' Boháč však odporoval: ‚Kdepak, otče Abrahame, Písmo na ně nestačí, ale kdyby tak někdo vstal z mrtvých, to by na všechno hleděli jinak.' Abraham odpověděl: ‚Když nedají na Mojžíšův zákon a proroky, neuvěří nikomu, i kdyby vstal z mrtvých.' "

Ježíš řekl svým učedníkům: „Vždycky se setkáte s někým, kdo svádí ke zlému, ale běda tomu, kdo to dělá. Pro takového by bylo lépe, kdyby mu uvázali na krk mlýnský kámen a hodili ho do moře, než aby svedl ke zlému jednoho z těch nejposlednějších. Buďte na to opatrní! Jestliže se proti tobě někdo proviní, domluv mu, a když toho bude litovat, odpusť mu. A i kdyby tě prosil o odpuštění sedmkrát za den a upřímně litoval svých činů, vždy mu znovu odpusť." Učedníci prosili Ježíše: „Dej nám mocnou víru!" On odpověděl: „Kdybyste měli víru aspoň jako zrnko hořčice a řekli tomuto stromu: ‚Vyrvi se i s kořeny a přesaď se do moře,' stalo by se to. A ještě něco: Když se nějaký otrok vrátí po celodenní práci na poli, není zbaven domácích povinností. Nebo jste snad slyšeli, že by si sedl ke stolu a že by ho pán obsluhoval a děkoval mu za vyplněný úkol? Podobně je to i s vámi. Když uděláte všechno, co vám Bůh ukládá, řekněte: ‚Jsme jen služebníci, vykonali jsme pouze svou povinnost.' "

Na cestě do Jeruzaléma procházel Ježíš pomezím Samařska a Galileje. U jedné vesnice se s ním potkalo deset malomocných. Zastavili se opodál a volali: „Ježíši, Pane, slituj se nad námi." Podíval se na ně a řekl: „Jděte a ukažte se kněžím, ať vám potvrdí, že jste zdrávi." Poslechli

a cestou byli své nemoci zbaveni. Jeden z nich, když zjistil, že je zdráv, vrátil se a hlasitě chválil Boha. Padl Ježíšovi k nohám a z celého srdce mu děkoval. Ten muž byl Samařan. Ježíš se ho zeptal: „Nebylo vás uzdraveno deset? Kde je devět ostatních? Proč se také nevrátili, aby Bohu poděkovali jako tento cizinec?“ A tomu muži řekl: „Vstaň a jdi, tvá víra tě zachránila.“

Farizejové se Ježíše ptali, kdy přijde Boží království. Odpověděl jim: „Boží království nenajdete na určitém místě, abyste mohli říci: Je tady nebo tam. Ono už je mezi vámi.“ Svým učedníkům řekl: „Přijde doba, kdy si budete toužebně přát, abych se vrátil a viditelně se ujal vlády. Ale ještě to nebude tak hned. Nedejte se mýlit, když vám budou říkat: ‚Kristus je tamhle‘ nebo ‚je tady!‘ Nechoďte nikam a nikoho takového nenásledujte. Jako když oslňující blesk protne oblohu a je dobře viditelný z mnoha míst země, tak náhlý a zřetelný bude můj návrat. Napřed však musím mnoho vytrpět a tato nevěřící generace mne zavrhne. V den, kdy znovu přijdu, bude to s lidmi stejné jako za dnů Noeho. I tehdy se lidé zajímali jen o jídlo, pití a sex až do chvíle, kdy přišla potopa a všechny zahubila. Jen Noe se svou rodinou se zachránil v korábu. Stejně tomu bylo s Lotem. Obyvatelé Sodomy jedli, pili, kupovali, prodávali, sázeli i stavěli až do dne, kdy Bůh Lota vyvedl z města. Tehdy nastala zkáza a celá Sodoma zahynula v ohni. Tak překvapivý a zřejmý bude i můj příchod. Ať v té chvíli budete kdekoliv, nevracejte se už pro nic domů. Vzpomeňte si na Lotovu ženu. Jediné ohlédnutí po Sodomě ji stálo život. Kdo lpí jenom na svém pozemském životě, ztratí všechno, ale kdo ho odevzdá Bohu, bude zachráněn. Říkám vám: V tu noc budou dva na jednom lůžku, jednoho vezmu k sobě, druhý bude zanechán. Dvě ženy budou spolu pracovat v kuchyni, jedna bude zachráněna, druhá zanechána. Dva muži budou spolu dělat na jednom poli, jeden bude zachráněn, druhý zanechán.“ Učedníci se ho zeptali: „Kde se to všechno stane?“ Odpověděl jim: „Tak jako supi bezpečně najdou každé mrtvé tělo, tak také nikdo na žádném místě neunikne Božímu soudu.“

Ježíš ještě připojil podobenství o tom, jak je zapotřebí vytrvale se modlit: „V jednom městě žil soudce, který na Boha nedal a na lidi se neohlížel. Byla tam také jedna vdova a ta za ním neustále chodila, aby jí dopomohl v právu proti člověku, který jí ublížil. Soudce ji dlouho odbýval, ale nakonec si řekl: ‚Je mi sice jedno, co si Bůh nebo lidé o té věci myslí, ale když je tak neodbytná, vyhovím jí. Jinak bude stále za mnou chodit, až mne umoří.‘ Vidíte, neodbytné prosebnici nakonec vyhoví i tak špatný soudce. Jak by Bůh nepřišel na pomoc těm, kteří k němu volají dnem i nocí. I když jim okamžitě nevyhoví, přesto jim trpělivě naslouchá

a nakonec pomůže v pravý čas. Ale až znovu přijdu, naleznu lidi s tak vytrvalou vírou?“

Těm, kteří si myslí, že jsou bez chyby, a dívají se na druhé spatra, vyprávěl Ježíš toto podobenství: „Dva muži přišli do chrámu, aby se pomodlili; jeden farizej a druhý publikán. Farizej si stoupl dopředu a modlil se: ‚Bože, děkuji ti, že nejsem tak chamtivý, nečestný nebo rozbíječ rodiny jako ostatní lidé, třeba jako tady ten výběrčí daní. Dvakrát týdně se postím a dávám ti desetinu ze všech svých příjmů.‘ Ten výběrčí stál úplně vzadu, hlavu měl skloněnou, ani se neodvážil pohlédnout vzhůru. Na znamení lítosti se bil do prsou a modlil se: ‚Bože, slituj se nade mnou, jsem velký hříšník.‘ “ Ježíš uzavřel: „Publikán nebyl v chrámu nadarmo; Bůh ho vzal na milost, ale toho farizeje si ani nevšiml. Každý, kdo vynáší sám sebe, bude pokořen, a kdo se před Bohem koří, bude povýšen.“

Lidé přinášeli k Ježíšovi i malé děti, aby jim žehnal. Když to učedníci viděli, odháněli je. Ježíš však zavolal rodiče s dětmi k sobě a řekl: „Nebraňte dětem v přístupu ke mně, neodhánějte je. Boží království je právě pro takové, jako jsou ony; kdo neuvěří tak prostě jako dítě, nevejde do něho.“

Jeden vznešený muž se Ježíše zeptal: „Svatý učiteli, co musím dělat, abych získal věčný život?“ Ježíš mu řekl: „Co tě vede k tomu, že mě nazýváš svatým? Vždyť svatý je pouze Bůh! Znáš jeho přikázání: Nezcizoložíš, nezabiješ, nikoho neokradeš, nepomluvíš a nenařkneš nikoho křivě, budeš si vážit svých rodičů.“ Muž odpověděl: „Tato přikázání se snažím dodržovat už od svého mládí.“ Ježíš mu řekl: „A přece ti ještě něco chybí. Prodej všechno, co máš, rozdej to chudým, a budeš mít poklad v nebi. Pak přijď a následuj mne.“ Jak to muž uslyšel, zesmutněl a odešel, protože byl velice bohatý.

Když to Ježíš uviděl, řekl: „Jak nesnadno přicházejí lidé k Bohu. To spíš projde velbloud uchem jehly než boháč do Božího království.“ Lidé, kteří to slyšeli, se ptali: „Kdo tedy vůbec může být spasen?“ On odpověděl: „Na co člověk nestačí, to může učinit Bůh.“ Na to řekl Petr: „Ty víš, že jsme pro tebe opustili všechno a šli za tebou.“ Ježíš odpověděl: „Žádný, kdo se musel pro Boží království něčeho vzdát – domova, manželky, sourozenců, rodičů nebo dětí, nezůstane bez odměny. Již v tomto světě získá mnohem více a v budoucím obdrží život věčný.“

Ježíš si vzal stranou svých dvanáct učedníků a řekl jim: „Jdeme teď do Jeruzaléma a tam se vyplní všechno, co napsali starodávní proroci o Synu člověka. Budu vydán do rukou pohanů, budou se mi vysmívat, budou mne týrat a plivat na mě. Pak mne zbičují a zabijí, ale třetího dne vstanu z mrtvých.“ Učedníci to vůbec nechápali a jeho slova jim byla záhadou.

Když se blížili k Jerichu, seděl u cesty slepec a žebral. Slyšel, že kolem proudí davy lidí a ptal se, co to má znamenat. Řekli mu, že tudy jde Ježíš z Nazaretu. Začal volat: „Ježíši, Davidův potomku, slituj se nade mnou.“ Lidé, kteří Ježíše provázeli, slepce okřikovali, ale on volal tím víc: „Králi z Davidova rodu, slituj se nade mnou.“ Ježíš se zastavil a zavolal slepce k sobě. Když ho k němu přivedli, zeptal se Ježíš: „Co pro tebe mám udělat?“ Slepec odpověděl: „Pane, ať vidím!“ Ježíš řekl: „Prohlédni! Tvá víra tě zachránila.“ V tom okamžiku slepec nabyl zrak, děkoval Bohu a šel za Ježíšem. A všichni, kteří toho byli svědky, chválili Boha.

Potom Ježíš vešel do Jericha. Žil tam vrchní výběrčí daní Zacheus, velký boháč. Chtěl za každou cenu vidět Ježíše, ale protože sám byl malé postavy a okolo Ježíše se tísnily davy lidí, předběhl průvod a vylezl na strom; odtamtud ho vyhlížel. Když Ježíš došel až k tomu místu, podíval se vzhůru a řekl: „Zachee, pojď rychle dolů, chci dnes být tvým hostem.“ Zacheus slezl, jak nejrychleji uměl a plný radosti si odváděl Ježíše domů. Lidé se posmívali: „Jde na návštěvu k takovému hříšníkovi!“ Tu se Zacheus zastavil a obrátil na Ježíše: „Pane, polovinu svého majetku rozdám chudým a koho jsem okradl, tomu to čtyřnásobně vynahradím.“ Nato Ježíš řekl: „Dnes se pro tohoto muže a jeho rodinu všechno mění. Teď plným právem patří k Božímu lidu. Přišel jsem hledat a zachránit právě ty ztracené.“

Tyto události a to, že měl Ježíš namířeno do Jeruzaléma, vedlo lidi k domněnce, že se nyní ujme své vlády. Jak to doopravdy bude, jim Ježíš naznačil následujícím vyprávěním: „Jeden vznešený muž odešel daleko za hranice své vlasti, aby se tam dal korunovat a vrátil se zpět jako král. Předtím si však zavolal svých deset úředníků, dal každému z nich určitý obnos a řekl: ‚Nenechte je ležet ladem a snažte se jimi něco získat.‘ Někteří občané ho však nenáviděli, a proto žádali: ‚Nechceme, aby byl naším králem.‘ Vladař se však přesto vrátil s královskou hodností. Ihned si dal předvolat úředníky, kterým svěřil peníze, aby zjistil, jak hospodařili. Přišel první a řekl: ‚Pane, získal jsem desetkrát tolik, než jsi mi svěřil.‘ Král ho pochválil: ‚Výborně, jsi dobrý hospodář. Nešlo o mnoho a obstál jsi. Svěřuji ti proto vládu nad deseti městy.‘ Přišel druhý úředník, aby vykázal zisk: ‚Pane, mám pro tebe pětkrát tolik, než jsi mi svěřil.‘ I toho král pochválil a svěřil mu správu nad pěti městy. Pak přišel další a řekl: ‚Pane, vím, že jsi přísný, a tak jsem se bál o tvůj majetek. Dobře jsem ho ukryl a tady ti ho vracím nedotčený.‘ Král mu řekl: ‚Tvá vlastní slova tě soudí, lenochu. Věděl jsi, co jsem nařídil, a nesplnil jsi to. Proč jsi moje peníze alespoň neuložil na úrok?‘ Pak řekl okolostojícím: ‚Vezměte ty peníze od něho a dejte je tomu, kdo získal desetinásobek.‘ Namítali:

‚Pane, vždyť ten už má dost.‘ Král odpověděl: ‚Každému, kdo se osvědčí, bude ještě přidáno, ale ten, kdo se neosvědčí, přijde o všechno. A mé nepřátele, kteří mne nechtěli za panovníka, popravte!‘ “

Když skončil svoje vypravování, pokračoval v cestě do Jeruzaléma. V blízkosti dvora Betfage u Betanie pod Olivovou horou vyzval dva své učedníky: „Jděte naproti do městečka. Najdete tam uvázané oslátko, na kterém dosud nikdo neseděl. Odvažte ho a přiveďte. Kdyby se vás někdo ptal, proč to děláte, řekněte: ‚Pán ho potřebuje.‘ “ Ti dva šli a nalezli všechno tak, jak Ježíš řekl. Když oslátko odvazovali, přišli majitelé a ptali se, proč to dělají. Odpověděli: „Pán ho potřebuje.“ Přivedli oslíka, pokryli mu hřbet svými plášti a posadili na něj Ježíše. Ostatní lidé stlali dokonce své pláště na cestu, kudy jel. Když začali sestupovat z Olivové hory, zmocnilo se zástupu nadšení; děkovali Bohu za všechny divy, které na vlastní oči viděli. Provolávali:

„Sláva králi, Bůh ho posílá! Nebe je smířeno, sláva!“

Byli tam také někteří farizejové a ti mu domlouvali: „Pokárej své učedníky, aby se takhle nerouhali.“ Ježíš odpověděl: „Jestliže oni zmlknou, bude volat kamení.“ Když se před Ježíšem otevřel pohled na Jeruzalém, vstoupily mu slzy do očí a plný smutku řekl: „Město, kéž bys alespoň dnes pochopilo, co ti může přinést pokoj. Ty však nic nechápeš, a tak přijde den, kdy tě obklíčí nepřátelé a oblehnou tě. Nakonec tě srovnají se zemí a tvé syny pobijí, protože jsi nerozeznalo čas, kdy k tobě přichází Bůh.“

V Jeruzalémě vešel do chrámu a hned za branou narazil na ty, kdo tam prodávali. Začal je vyhánět se slovy: „Je psáno, že tento chrám je svaté místo pro modlitby, a vy jste z něho udělali tržiště.“ Po několik dní se Ježíš vracel do chrámu a učil tam. Velekněží a vykladači zákona se ho chtěli za podpory předních občanů Jeruzaléma zmocnit a připravit ho o život, ale nevěděli, jak to udělat, protože lid ho miloval a rád mu naslouchal.

Jednoho dne, když Ježíš mluvil k lidem shromážděným v chrámu a ukazoval jim, jak se k nim Bůh přiblížil, přišli za ním velekněží, učitelé zákona a židovští představitelé s otázkou: „Kdo tě pověřil, od koho máš takovou pravomoc?“ Řekl jim: „Než odpovím, chci slyšet od vás: Kdo pověřil Jana Křtitele jeho posláním? Bůh nebo lidé?“ Tou otázkou je zaskočil a oni se mezi sebou dohadovali: „Řekneme-li Bůh, pak se nás zeptá, proč jsme mu tedy neuvěřili, a řekneme-li, že lidé, mohl by nás lid kamenovat, protože oni věří, že Jan Křtitel byl prorok.“ Nakonec odpověděli: „Nevíme, kdo poslal Jana.“ Nato Ježíš řekl: „Pak nemá význam, abych vám pověděl, kdo pověřil mne.“

Pak se obrátil k okolostojícím a vyprávěl jim obrazný příběh: „Jeden člověk založil vinici. Pronajal ji vinařům a na dlouhou dobu odcestoval. Když přišla doba sklizně, poslal k vinařům svého sluhu, aby mu odevzdali podíl z úrody. Ti však posla zmrskali a vyhnali s prázdnou. Majitel vinice tam poslal jiného sluhu, ale i toho zbili, vysmáli se mu a nic mu nedali. Ještě třetího sluhu tam pán poslal. Toho dokonce zranili a vyhnali. Majitel vinice si řekl: ‚Co mám dělat? Zkusím to ještě s nimi. Pošlu tam svého syna, před ním budou mít respekt.‘ Ale když vinaři uviděli majitelova syna, dohodli se mezi sebou: ‚To je dědic, zabijeme ho, a vinice bude naše.‘ A tak se stalo. Vyvlekli ho ven z vinice a zabili ho. Co myslíte, že udělá majitel s těmi proradnými nájemci? Přijde, podle zásluhy je ztrestá a vinici svěří jiným.“ Posluchači pochopili, kam tím Ježíš míří, a namítali: „Co si to o nás myslíš? Tak hluboko jsme neklesli.“ Ježíš se na ně podíval a řekl: „Přemýšlejte o tom, co znamenají slova napsaná v Bibli: ‚Kámen, který stavitelé odhodili jako nepotřebný, se ukázal jako nejdůležitější – svorník stavby.‘ Každý, kdo ten kámen přehlíží, o něj dříve nebo později klopýtne a potluče se. Kdo ho dává jinam, než kámen skutečně patří, vystavuje se nebezpečí, že se mu celá stavba zřítí a ten kámen ho rozdrtí.“ Velekněží a učitelé zákona mu v té chvíli v duchu podepisovali rozsudek smrti, ale nic nepodnikli, protože se báli lidu. Dobře totiž pochopili, že to podobenství platilo jim.

Hledali tedy vhodnou příležitost a poslali za ním své lidi. Měli předstírat upřímný zájem o jeho kázání a vyprovokovat ho k nějakému výroku, pro který by mohl být obžalován před římskou správou. Zeptali se ho tedy: „Mistře, my víme, že tvoje učení je správné, neděláš mezi lidmi rozdíl a hlásáš Boží pravdu, padni komu padni. Řekni nám, máme platit daně římskému císaři, nebo nemáme?“ On však prohlédl jejich lest a vyzval je: „Podejte mi peníz! Čí obraz a jméno jsou na něm vyraženy?“ Odpověděli: „Císaře.“ On jim na to řekl: „Dávejte tedy, co je císařovo, císaři, a co je Boží, dávejte Bohu.“ A tak se jim nepodařilo Ježíše nachytat a zmlkli, překvapeni jeho odpovědí.

Pak přišli k Ježíšovi saducejové. Ti chtěli být moderní, a tak popírali i vzkříšení z mrtvých a věčný život. Předložili mu vymyšlený problém: „Mistře, Mojžíš napsal ve svém zákoně: Zemře-li ženatý muž bezdětný, jeho bratr je povinen oženit se s vdovou. Představ si rodinu, kde bylo sedm bratrů. Nejstarší se oženil a zemřel, aniž by zanechal potomka. S vdovou se oženil druhý bratr, ale také zemřel bez dětí. Tak tomu bylo i s třetím a dalšími, až se s tou ženou oženilo postupně všech sedm a všichni zůstali bezdětní. Nakonec zemřela i ona. Komu bude při vzkříšení náležet, když měla sedm manželů?“ Ježíš odpověděl: „Manželství a rodina

jsou záležitostí pozemského života. Avšak pro ty, které Bůh vzkřísí a přijme do věčného života, ztratí manželství svůj pozemský smysl. Budou všichni tvořit Boží rodinu, podobně jako jeho andělé. A že bude vzkříšení z mrtvých, to poznal již Mojžíš, na kterého se tak rádi odvoláváte. Když k němu Bůh mluvil z hořícího keře, představil se mu jako Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův. Ti přece dávno před tím zemřeli. A tak Bůh není Bohem mrtvých, ale živých; on nabízí život všem, kdo mu uvěří.“ Několik učitelů zákona řeklo: „Mistře, to jsi jim dobře odpověděl.“ Pak se už nikdo neodvážil na něco se ho zeptat.

Položil jim tedy otázku: „Jak to, že někteří z vás nazýváte Mesiáše synem Davidovým? Vždyť sám David o něm píše v knize Žalmů:

> ‚Bůh říká mému Pánu: Seď po mé pravici a vládni se mnou, dokud ti neodevzdám moc nade všemi lidmi.‘

Jak by tedy mohl být Mesiáš Davidovým potomkem, když ten ho nazývá svým Pánem?“

Učedníkům pak řekl přede všemi lidmi: „Varujte se takových znalců zákona, kteří se rádi ukazují v honosných talárech a čekají, že je lidé budou na ulici uctivě zdravit. Při bohoslužbách sedají v předních řadách a vyhrazují si čestná místa na hostinách. Dlouze se modlí, aby udělali dobrý dojem. Ve skutečnosti jsou to pokrytci, kteří se nestydí vyjídat domácnosti vdov. Ti budou jednou zvlášť přísně potrestáni.“

Ježíš pozoroval, jak zámožní lidé vhazují peníze do chrámové pokladny. Přišla také jedna chudá vdova a vhodila tam dvě nepatrné mince. Ježíš k tomu poznamenal: „Tato chudá vdova dala vlastně více než kterýkoliv z těch boháčů. Ti darovali jen to, co mohli snadno postrádat, ale ta žena obětovala všechny své peníze, vše, co měla na živobytí.“

Někteří se obdivovali, z jakého pěkného kamene je chrám vystavěn a jak je nádherně vyzdoben. Ježíš ale řekl: „Přijdou dny, kdy ze všeho, čemu se teď obdivujete, nezůstane kámen na kameni, všechno to bude rozbořeno.“ Zeptali se ho: „Mistře, kdy se to stane? Budou tomu předcházet nějaká znamení?“ Odpověděl: „Nedejte se nikým svést. Mnozí přijdou a budou se prohlašovat za Mesiáše. Budou říkat: ‚Čas se naplnil.‘ Ale nevěřte jim. Až uslyšíte o různých válkách a povstáních, neděste se. To vše musí přijít, ale ještě to nebude konec světa.“ A dodal: „Znepřátelí se národy i státy. Budou velká zemětřesení a z různých stran přijdou zprávy o hladu, nakažlivých nemocech, hrůzách a nezvyklých úkazech na obloze. Ale než k tomu dojde, nastane ještě doba velkého pronásledování. Budou vás vláčet před soudy, vodit před krále a vladaře, uvrhnou vás do vězení, a to všechno proto, že jste uvěřili ve mne. To bude vaše příležitost, abyste se ke mně přiznali. Nepřipravujte si předem svoji obhajobu. Já vám v té chvíli vnuknu pravá slova i vhodné argumenty, které vaše

protivníky umlčí. Někdy vás zradí i vlastní rodiče, sourozenci, příbuzní a přátelé. A některé z vás dokonce vydají i na smrt. Budete v nenávisti, protože se ke mně hlásíte. Ale nebojte se, ani jeden vlas z hlavy neztratíte zbytečně. Jen vydržte, získáte život! Až uvidíte, že se kolem Jeruzaléma stahují vojska, pak přišla chvíle, kdy bude zpustošen. Koho to zastihne v Judsku, ať uprchne do hor. Kdo bude v Jeruzalémě, ať se pokusí rychle z něho utéci, a kdo bude mimo, ať se do něho nevrací. To budou dny trestu a splní se vše, co o tom napsali proroci. Zle bude v těch dnech těhotným ženám a kojícím matkám. Velké strádání čeká tento národ, protože Boží hněv je namířen proti němu. Mnozí budou zabiti, mnozí odvlečeni do otroctví po celé říši; v Jeruzalémě se budou roztahovat pohané, ale i na ně nakonec dojde.

Na konci času vyměřeného lidstvu se objeví na slunci, měsíci i hvězdách zvláštní úkazy. Lidé na zemi budou prožívat velikou úzkost a události se na ně budou valit jako vzedmuté moře. Smrtelný strach zachvátí celý svět. I stálost řádů ve vesmíru bude narušena. A tehdy uvidí přicházet Syna člověka v oblaku s královskou mocí a slávou. Až se to všechno začne dít, vzmužte se a hleďte vzhůru, protože vaše konečné vysvobození bude již blízko.“ Ještě jim to zdůraznil přirovnáním: „Všimněte si fíkovníku nebo kteréhokoliv jiného stromu. Když vyraší listí, sami dobře víte, že se blíží léto. Zrovna tak, až uvidíte všechna znamení, o kterých jsem s vámi mluvil, poznáte, že se blíží Boží království ve své plné moci. Říkám vám, že ještě tato generace uvidí, jak se má slova začínají plnit. Nebe i země jednou skončí, ale má slova nikdy neztratí svou platnost.

Dejte si na sebe pozor! Nedopusťte, aby vaše mysl byla otupena nestřídmostí, opilstvím a starostmi o živobytí. Pak by vás ten den zastihl jako past, ze které nikdo nepřipravený neunikne. Buďte proto na stráži, modlete se, abyste unikli hrůzám, které mají přijít, a mohli nakonec obstát před Synem člověka.“ Ve dne učil Ježíš v chrámu a večer odcházel na Olivovou horu a zůstával tam přes noc. Už časně ráno přicházeli lidé do chrámu, aby mu naslouchali.

Přiblížily se Velikonoce. Velekněží a učitelé zákona hledali vhodný způsob, jak Ježíše zprovodit ze světa. Báli se však lidí, kteří se v Jeruzalémě shromažďovali k velikonočním svátkům.

Jidáš Iškariotský – jeden z dvanácti Ježíšových učedníků – podlehl satanskému pokušení, odešel za veleknězi a veliteli chrámové stráže a nabídl jim pomoc při Ježíšově zatčení. Ti se samozřejmě zaradovali a slíbili mu odměnu. Jidáš souhlasil a od té chvíle čekal na vhodnou příležitost, kdy by Ježíš mohl být nenápadně, bez mnoha svědků, zatčen.

Židé se o Velikonocích scházeli k večeři, při níž jedli nekvašený chléb a předepsaným způsobem připraveného beránka. Proto Ježíš uložil Petrovi a Janovi, aby tuto večeři uchystali pro něj a ostatní učedníky. Zeptali se: „Kde chceš, abychom ji udělali?“ Odpověděl: „Když přijdete do města, potkáte muže, který ponese džbán vody. Jděte za ním do domu, kam vejde. Majiteli domu řekněte: ‚Mistr tě žádá abys nám ukázal místnost, ve které by se mohl se svými učedníky sejít k velikonoční večeři.‘ Zavede vás do velké jídelny v horním patře. Tam všechno nachystejte.“ Odešli a našli všechno přesně tak, jak jim Ježíš řekl, a připravili velikonočního beránka.

Ve stanovenou hodinu zaujal Ježíš se svými dvanácti apoštoly místo u stolu. Řekl jim: „Velice jsem si přál ještě jíst s vámi beránka, dříve než budu trpět. Je to naposledy, co ho takto jíme. Záhy se totiž stane to, co vám Bůh oběťmi velikonočního beránka naznačoval.“ Když jim po modlitbě podával kalich s vínem, řekl, že už ho s nimi nebude pít, dokud se nesejdou k hostině v nebi. Pak vzal chléb, poděkoval Bohu, rozlámal ho a podával svým učedníkům se slovy: „To je moje tělo, které se za vás obětuje. Tímto způsobem si mne vždycky znovu připomínejte.“ Po večeři jim podal opět víno a řekl: „Tento kalich je znamením nové smlouvy Boha s člověkem, zpečetěné krví, kterou za vás proliji. Zde u stolu sedí člověk, který se tváří jako přítel, ale je odhodlán mne zradit. Vím, že musím zemřít, ale běda zrádci.“ Po těchto slovech se začali mezi sebou dohadovat, kdo z nich by byl schopen něčeho takového. Nakonec mezi nimi vznikl spor, kdo z nich je přednější. Ježíš jim řekl: „Vládci panují nad svými poddanými a dávají si říkat dobrodinci. U vás ať je tomu naopak. Nechtějte panovat, ale sloužit. Kdo je mezi vámi nejvyšší, ať jedná, jako by byl nejnižší, kdo je vůdčí osobností, ať slouží druhým. Kdo je přednější? Ten, kdo sedí za stolem a dá se obsluhovat, nebo ten, kdo obsluhuje? Obecně platí, že ten, kdo se dá obsluhovat. Vidíte, a já jsem mezi vámi jako ten, kdo slouží. Až dosud jste mi v mých zkouškách stáli věrně po boku. Můj Otec mi dal království a já vám uděluji právo, abyste v tom království jedli a pili u mého stolu. Však také usednete na soudné stolice a budete soudit dvanáct izraelských rodů.“

Pak oslovil Šimona Petra: „Satan si vyžádal, aby vás mohl prosívat jako obilí, ale já jsem se za tebe přimlouval, aby tvoje víra vydržela. A až se pak obrátíš, utvrzuj ve víře své bratry.“ Šimon odpověděl: „Pane, s tebou jsem odhodlán jít do vězení i na smrt.“ Ježíš mu řekl: „Říkám ti, Petře, že dříve než dnes zakokrhá první kohout, třikrát popřeš, žes mne znal.“ Pak jim ještě řekl: „Posílal jsem vás za lidmi bez peněz, bez zásob a bosé. Můžete říci, že jste měli v něčem nedostatek?“ Oni odpověděli: „Ne,

ani v nejmenším.“ Ježíš pokračoval. „Teď se situace mění, přijde pro vás těžká doba. Dobře se na ni vybavte a vyzbrojte. Brzy budu souzen jako zločinec, jak to bylo předpověděno. Prorocká slova o mně se plní.“ Řekli: „Pane, máme tu dva meče.“ Ježíš odpověděl: „To stačí.“

Pak se jako obvykle vydal na Olivovu horu a jeho učedníci ho provázeli. Když došli na místo, řekl jim: „Modlete se, abyste obstáli v těžkých zkouškách, které vás čekají.“ Sám se pak vzdálil, co by kamenem dohodil, poklekl a modlil se: „Otče, kdybys mne mohl ušetřit tohoto kalicha utrpení, ale ať se vyplní tvoje vůle, ne moje.“ Tu při něm stál anděl a dodával mu sílu. Ježíš se modlil v smrtelné úzkosti. Pot jako krvavé kapky mu stékal na zem. Když skončil modlitbu, šel ke svým učedníkům a shledal, že pod tíhou událostí usnuli. Probudil je: „Jak můžete spát? Vstaňte a modlete se, abyste obstáli ve zkouškách, které jsou před vámi.“

Ještě to ani nedořekl a objevil se houf lidí s Jidášem v čele. Ten přistoupil k Ježíšovi, aby ho políbil. Ježíš mu řekl: „Jidáši, polibkem mne zrazuješ?“ Když ostatní učedníci pochopili, co se děje, volali: „Pane, máme tě bránit?“ A jeden z nich skutečně vytasil meč a uťal pravé ucho jednomu muži z chrámové stráže. Ježíš však řekl: „Dost! Nechte toho!“ Dotkl se ucha zraněného a uzdravil ho. Pak Ježíš oslovil stráž, jejich velitele a kněze, kteří je vedli: „Přišli jste si pro mne s meči a klacky jako pro lotra. A přitom jsem s vámi denně býval v chrámu a ruku jste na mne nevztáhli. Ale já vím, přišla vaše chvíle a tma teď nabývá vrchu.“

Tu se ho zmocnili a odvedli do velekněžova paláce. Petr je zpovzdálí sledoval. Vojáci rozdělali uprostřed nádvoří oheň a sesedli se okolo. Petr se přišel mezi ně také ohřát. Jak mu plamen osvěcoval tvář, všimla si ho jedna služka, prohlédla si ho a řekla: „Podívejte se, ten s ním také chodil.“ Petr se bránil: „Ženo, vždyť já ho vůbec neznám.“ Za chvíli si ho všiml někdo jiný: „Ty k nim taky patříš.“ Petr řekl: „To se mýlíte.“ Asi za hodinu zase někdo jiný začal tvrdit: „Tenhle s ním určitě byl také, je to Galilejec.“ Petr to popřel: „Člověče, vůbec nevím, o čem mluvíš.“ Než to dořekl, zakokrhal kohout. A tu se Ježíš otočil a podíval se na Petra a ten si vzpomněl, že mu Pán řekl: „Dříve než kohout zakokrhá, třikrát mne zapřeš.“ Vyběhl z nádvoří a venku se hořce rozplakal. Stráž se začala Ježíšovi vysmívat. Zavázali mu oči, bili ho do tváře a říkali: „Jsi přece prorok, tak hádej, kdo tě uhodil.“ A předháněli se v tom, kdo ho víc poníží.

Když se rozednilo, sešla se nejvyšší rada, kterou tvořili představitelé lidu, velekněží a učitelé zákona. Dali si Ježíše předvést a naléhali na něho: „Jsi Mesiáš? Řekni nám to!“ On odpověděl: „I kdybych vám to řekl, stejně tomu neuvěříte. A kdybych se já vás na něco zeptal, neodpovíte mi. Řeknu vám jenom to: Již záhy usedne Syn člověka po Boží pravici.“

Všichni začali volat: „Ty jsi tedy Boží Syn?“ Ježíš odpověděl: „Vaše vlastní slova to potvrzují.“ Tu křičeli jeden přes druhého: „To nám stačí, už žádné další svědectví nepotřebujeme, usvědčil se sám!“

Celé shromáždění velerady povstalo a odvedli Ježíše k římskému místodržiteli Pilátovi. Tam ho začali obviňovat: „Tento člověk rozvrací náš národ, nabádá, aby se neplatily daně císaři, a sám se vydává za krále poslaného od Boha.“ Pilát se Ježíše zeptal: „Ty jsi židovský král?“ Ježíš řekl: „Chceš-li mne tak nazvat…“ Pilát namítl žalobcům: „Nezdá se mi, že by se ten člověk provinil něčím závažným.“ Ale oni naléhali: „Jeho učení působí nepokoje v celém Judsku. Nejdříve to začalo v Galileji, ale už je toho i tady plno.“ Když to Pilát uslyšel, zeptal se, zda je Ježíš Galilejec.

Přisvědčili; Pilát se toho chopil a poslal Ježíše k Herodovi, vládci Galileje, který byl právě o svátcích v Jeruzalémě. Herodes tím byl nadšen, protože si už dávno přál Ježíše vidět. Mnoho o něm slyšel a doufal, že mu Ježíš předvede nějaký zázrak. Kladl mu řadu otázek, ale Ježíš na ně neodpovídal. Zato přítomní kněží a zákoníci se předháněli v obviňování. Herodes se od Ježíše pohrdavě odvrátil. Domluvil se se svými dvořany, že Ježíše zesměšní: dal ho obléci do bílého korunovačního roucha a tak ho poslal zpět k Pilátovi. Tehdy se Herodes a Pilát spřátelili, ačkoliv předtím si nemohli přijít na jméno.

Pilát svolal přední kněze, členy velerady i lid a řekl jim: „Přivedli jste mi tohoto člověka s obviněním, že pobuřuje lid proti Římu. Byli jste při tom, když jsem ho vyslýchal, a musíte mi dát za pravdu, že jsem ho neusvědčil ze žádného zločinu. Stejně jste dopadli se svou žalobou u Heroda, jinak by mi ho neposlal zpět. Nespáchal žádný hrdelní zločin, a tak, abyste neřekli, dám ho zbičovat a pak ho propustím. Vždyť víte, že každý rok o Velikonocích uděluji milost jednomu vězni. Tentokrát propustím Ježíše.“ Ale dav křičel: „Pryč s ním, propusť Barabáše!“ Barabáš byl odsouzen k smrti pro pokus o povstání a pro vraždu. Pilát se znovu pokusil přesvědčit dav o Ježíšově nevině, aby ho mohl propustit. Ale lidé ho přehlušili: „Ukřižovat, ukřižovat!“ Zkusil to ještě do třetice: „Ale čím se provinil? Nedokázal jsem mu přece nic, za co je podle zákona trest smrti. Dám ho zbičovat a propustím ho.“ Volání davu, aby byl Ježíš ukřižován, se však stále stupňovalo, a tak jim Pilát nakonec vyhověl. Propustil Barabáše a Ježíše poslal na popravu, jak žádali.

Když vojáci Ježíše odváděli, přinutili cestou jednoho muže, aby nesl Ježíšův kříž. Byl to Šimon z Kyrény, který právě přicházel z pole. Odsouzeného sledoval zástup lidí a mnohé ženy nad ním plakaly a naříkaly. Ježíš se k nim otočil a řekl: „Ženy, nade mnou neplačte, ale nad sebou a svými dětmi. Jednou budete litovat, že jste do tohoto světa přivedly děti. Lidé budou prosit hory, aby se na ně sesuly a pohřbily je. Jestliže se takto

nakládá se zeleným stromem, jak to může dopadnout se suchým? Když jdu na smrt já, co můžete čekat vy?“

Spolu s Ježíšem byli vedeni na popraviště ještě dva zločinci. Když je dovedli na místo, kterému se říká Golgota – Lebka, ukřižovali tam Ježíše i ty dva zločince; jednoho po Ježíšově pravici, druhého po levici. Ježíš se modlil za své nepřátele: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co dělají!“ Vojáci losovali o jeho šaty. Kolem stál a přihlížel dav. Ozval se i posměch, který podněcovali přítomní členové nejvyšší rady: „Pomáhal jiným, ať pomůže teď sobě. Mesiáš poslaný od Boha by to dokázal!“ Také vojáci se přidali k posměchu. Nabízeli mu svoje kyselé víno a říkali: „Jsi-li skutečně židovský král, zachraň se sám!“ Nad jeho hlavou byl upevněn nápis v řečtině, latině a hebrejštině: „Král Židů.“ Také jeden z ukřižovaných zločinců se Ježíšovi posmíval: „Co jsi za Mesiáše, když nepomůžeš sobě ani nám!“ Ale ten druhý ho okřikl. „Ani ve chvíli smrti se nebojíš Boha? My si to všechno zasloužíme, ale tenhle člověk určitě nespáchal nic špatného a trpí nevinně.“ Pak se obrátil k Ježíšovi a řekl: „Pane, vzpomeň si na mne, až přijdeš do svého království.“ Ježíš mu odpověděl: „Slibuji ti, dnes budeš se mnou v ráji.“

Kolem poledne se najednou setmělo a tma trvala do tří hodin. Chrámová opona, která oddělovala svatyni od nejsvatějšího místa, se v tu chvíli roztrhla od shora až dolů. Ježíš hlasitě zvolal: „Otče, odevzdávám svého ducha do tvých rukou!“ A s těmi slovy na rtech zemřel. Když důstojník velící popravě viděl, co se stalo, vzdal čest Bohu a řekl: „Je jasné, že tenhle člověk byl nevinný.“ Také v přihlížejícím davu se probudilo svědomí a lidé odcházeli otřesení. Nakonec tam zůstali v povzdálí jen Ježíšovi přátelé a ženy, které ho doprovázely z Galileje a všechno to viděly.

Jeden z členů velerady, Josef z Arimatie, čestný a ušlechtilý člověk, nesouhlasil s postupem a rozsudkem ostatních. Patřil k těm, kdo uvěřili zvěsti o Božím království. Ten teď navštívil Piláta a vyžádal si tělo mrtvého Ježíše. Sňal je z kříže, zavinul do plátna a uložil do hrobky vytesané ve skále, kde ještě nikdo nebyl pochován. To bylo v pátek večer, právě před začátkem soboty. Ženy, které provázely Ježíše z Galileje, se připojily k pohřbu. Viděly hrobku i způsob, jakým bylo tělo uloženo. Chtěly je ještě potřít vonnými oleji a mastmi, ale musely to odložit, aby neporušily zákon o sobotě.

V neděli brzy ráno se ženy vydaly ke hrobu a nesly s sebou vonné masti a oleje. Kámen, který zakrýval vchod do hrobu ve skále, byl však odvalen stranou. Ženy vešly dovnitř, ale tělo Pána Ježíše tam nenašly. Bezradně se rozhlížely a vtom u nich stáli dva muži v oslnivě bílých oděvech. Ženy se jich velice lekly a sklopily oči. Oni jim řekli: „Proč hledáte

živého tam, kde jsou jen mrtví? Ježíš tady není, je živ! Vzpomeňte si, jak vám ještě v Galileji říkal, že bude jako Syn člověka vydán do rukou zlých lidí, ukřižován, ale třetí den vstane z mrtvých.“ Ženy si na to skutečně vzpomněly. Vrátily se od hrobu a všechno vyprávěly jedenácti apoštolům a všem ostatním Ježíšovým žákům, které našly. Svědkyně vzkříšení byly: Marie z Magdaly, Jana, Marie Jakubova a ještě další. Učedníci jim však nevěřili a považovali jejich zprávu za výplod fantazie. Petr se však přece jen rozběhl ke hrobu, nahlédl dovnitř a uviděl jen odložená plátna. Vrátil se a nemohl pochopit, co se stalo.

Jiní dva Ježíšovi učedníci šli toho dne do městečka Emauzy, nedaleko Jeruzaléma. Cestou spolu hovořili o událostech posledních dnů. Byli zabráni do rozhovoru, takže skoro ani nezpozorovali, že se k nim někdo přidal; byl to Ježíš. Ale oni, jako by měli mlhu před očima, nepoznali ho, ani když se s nimi dal do řeči: „O čem to mluvíte, že jste tak smutní?“ Zastavili se a jeden z nich, Kleofáš, mu řekl: „Jdeš z Jeruzaléma a nevíš, co se tam teď o svátcích stalo?“ Ježíš chtěl, aby mu to vyprávěli, a tak pokračovali: „Cožpak jsi nic neslyšel o Ježíši z Nazaretu? O tom prorokovi, který tak mocně kázal a dělal zázraky? Bůh stál při něm a lidé ho měli v úctě. A toho muže velerada odsoudila k smrti a byl ukřižován! My jsme doufali, že on je ten očekávaný Mesiáš a že vysvobodí Izrael. Stalo se to předevčírem. Dnes nás některé ženy překvapily zprávou: byly časně ráno u hrobu a nenašly jeho tělo. Dokonce prý viděly anděly, kteří jim řekli, že Ježíš žije. Někteří z našich si ověřili, že hrob je prázdný, ale jeho neviděli. A tak nevíme, co si o tom všem máme myslet.“ Ježíš jim na to řekl: „Proč jste tak nechápaví a proč váháte uvěřit tomu, co předpovídali už dávní proroci? Mesiáš to musí přece všechno vytrpět, než nastolí své království.“ A začal jim vykládat všechna slova, která o něm byla napsána od Mojžíše až po proroky. Když došli do Emauz, cíle jejich cesty, Ježíš jako by chtěl jít dál. Oni ho však přemlouvali: „Zůstaň s námi, vždyť je již pozdě a stmívá se. Kam bys šel?“ Dal se tedy pozvat a vešel s nimi do domu. Když zasedli k večeři, vzal Ježíš do rukou chléb, poděkoval Bohu, rozlomil ho a podával jim. A v tu chvíli konečně prohlédli a poznali ho. Ale v tom okamžiku jim Ježíš zmizel. Říkali si vzrušeně: „A proto nám bylo tak dobře u srdce, když s námi na cestě mluvil a vykládal nám smysl proroctví.“ Už nehleděli na to, že je večer a hned se vydali zpátky do Jeruzaléma. Našli jedenáct učedníků pohromadě s ostatními. Apoštolové jim řekli: „Pán opravdu vstal z mrtvých! Ukázal se Petrovi!“ A oni zase vypravovali, co se jim přihodilo na cestě a jak poznali Ježíše podle způsobu lámání chleba.

Ještě neskončili svoje vyprávění a tu sám Ježíš stál mezi nimi a pozdravil je: „Pokoj vám!“ Velice se lekli; domnívali se, že se jim zjevil nějaký duch. Avšak on je pokáral: „Co se lekáte a proč si vymýšlíte takové věci? Podívejte se na moje ruce a nohy, jsem to opravdu já. Můžete si na mne sáhnout, nejsem duch, ten nemá tělo z masa a kostí.“ Při těch slovech jim ukázal rány po hřebech na rukou i na nohou. Jeho žáci tomu stále nemohli uvěřit, připadalo jim to příliš krásné, než aby to mohla být pravda. Požádal je tedy: „Máte tu něco k jídlu?“ Podali mu pečenou rybu a plástev medu a on to s nimi snědl.

Pak jim řekl: „Vzpomeňte si! Když jsem býval s vámi, často jsem vám připomínal, že se musí naplnit všechno, co je o mně předpověděno u Mojžíše, Proroků a v Žalmech.“ A tak je dovedl k tomu, že konečně porozuměli slovům Bible, která o něm hovořila. Pak pokračoval: „To všechno ukazovalo k tomu, že předpověděný Mesiáš musí mnoho vytrpět, zemřít a třetího dne vstát z mrtvých. A nyní se lidé všech národů musí dovědět, že on má právo odpouštět hříchy a moc změnit jejich život. Začne se to rozhlašovat nejprve v Jeruzalémě. Vy budete dosvědčovat všechno, co se událo a čeho jste byli svědky. A já vám pošlu Ducha svatého, kterého vám slíbil můj Otec. Čekejte v Jeruzalémě, pokud vás Bůh nevybaví touto mocí.“

Pak je vedl známou cestou z Jeruzaléma do Betanie. Zastavili se a Ježíš zvedl ruce, aby učedníkům požehnal. Když jim žehnal, vzdaloval se vzhůru, až jim zmizel v oblacích. Uctivě se mu poklonili a pak se radostně vrátili do Jeruzaléma. Dobu čekání trávili v chrámu, kde chválili Boha.

Jan

Evangelium podle Jana

Kristus existoval od věčnosti, byl stále s Bohem Otcem a byl to Bůh sám. On byl tvořícím Božím Slovem, kterým vše vzniklo a trvá. Je zdrojem všeho života a pro lidi světlem na cestě k Bohu. To světlo přemáhá temnotu světa, ale ta ho nikdy nepřekoná. Bůh pověřil muže, který se jmenoval Jan (zvaný Křtitel), aby svědčil o Ježíši a vedl lidi k víře, že Ježíš je tím světlem. Jan nikdy ani nenaznačil, že by jím byl on sám. Ježíš je to pravé světlo, které září vstříc každému člověku. Přišel na zem, kterou stvořil a k lidem, které miloval, ale oni ho nepřijali. Těm však, kteří ho přece přijali a uvěřili v něho, otevřel přístup do Boží rodiny. Nestali se jejími členy rodem ani lidským úsilím, ale Božím působením. A věčné Slovo se stalo člověkem, který žil mezi námi. Viděli jsme jeho vznešenost, vznešenost vlastní jedinému Božímu Synu. Poznali jsme jej plného lásky a pravdy.

Také Jan Křtitel o něm vydával jasné svědectví: „To je ten, který jde sice za mnou, ale je mnohem významnější a byl dávno přede mnou.“ Z jeho bohatství jsme přijímali dar za darem. Mojžíšovým prostřednictvím nám Bůh sdělil požadavky svého zákona, ale v Ježíši Kristu jsme se setkali s Božím milosrdenstvím a pravdou. Boha nikdo z lidí neviděl; jenom ten, který má k němu blízko jako jediný Syn k Otci, nám o něm sdělil pravdu.

Z Jeruzaléma přišla za Janem Křtitelem delegace židovských kněží s otázkou, zda je očekávaný Mesiáš – Boží Syn, izraelský král.

„Ne, nejsem Mesiáš,“ řekl jim Jan otevřeně.

„Kdo tedy jsi?“ zeptali se ho znovu. „Jsi prorok Elijáš?“

„Nejsem.“

„Tak řekni, kdo jsi. Musíme o tobě podat zprávu těm, kteří nás poslali. Jsi tedy jiný Mesiášův předchůdce?“

„Nedávejte mi žádný titul. Jsem hlas, který na poušti volá: Upravte cestu pro Pána. Tak to předpověděl prorok Izajáš.“ Protože Janovu odpověď nepochopili, ptali se dál: „Když tedy nejsi Mesiáš, ani jeho předchůdce, proč křtíš?“

Jan odpověděl: „Divíte se, že křtím. Ale co budete říkat tomu muži, který přichází za mnou? Ještě ho neznáte, ale je už mezi vámi. Jemu nejsem hoden ani obuv rozvázat.“ To se stalo v Betanii u Jordánu, kde Jan křtil.

Druhého dne spatřil Jan Ježíše, jak k němu přichází. Ukázal na něho a řekl: „Beránek Boží, který bere na sebe hříchy celého světa. To o něm

jsem vám včera řekl, že za mnou jde mnohem významnější muž, který byl dávno přede mnou. Když jsem byl pověřen, abych křtil a připravoval izraelský lid na příchod Mesiáše, ještě jsem nevěděl, kdo to je. Bůh mi však řekl: ‚Dávej pozor, na koho při křtu sestoupí můj Duch a zůstane na něm. To je ten, kdo bude křtít Duchem svatým.‘ Pak jsem viděl, jak se Boží Duch v podobě holubice snáší z nebe na Ježíše. Do té chvíle jsem ho neznal, ale protože se to na něm vyplnilo, vydávám svědectví, že je Boží Syn.“

Příštího dne, asi ve čtyři hodiny odpoledne, stál Jan se dvěma svými učedníky. Opět spatřil Ježíše, jak jde okolo a zvolal: „Podívejte se, to je Boží Beránek!“

Když to Janovi učedníci uslyšeli, vydali se za Ježíšem. Ten se po chvíli ohlédl a viděl, že ho oba následují. Zeptal se jich: „Přejete si něco?“

„Mistře,“ odpověděli, „kde bydlíš?“

„Pojďte se mnou!“ řekl Ježíš. Přijali to pozvání a zůstali ten den u něho.

Jeden z těch učedníků se jmenoval Ondřej a měl bratra Šimona. Po návštěvě u Ježíše vyhledal Ondřej svého bratra a řekl mu: „Nalezli jsme Mesiáše – Krista.“ Pak ho přivedl k Ježíšovi. Ten se na něj zahleděl a řekl: „Ty jsi Šimon, Janův syn. Ode dneška se však budeš jmenovat Petr.“

Příštího dne se Ježíš rozhodl, že půjde do Galileje. Setkal se s Filipem a vyzval ho, aby ho následoval. Stejně jako Ondřej a Petr pocházel i Filip z Betsaidy.

Filip pak vyhledal Natanaela a řekl mu: „Nalezli jsme toho, o kterém hovořil Mojžíš a kterého předpověděli proroci. Jmenuje se Ježíš a je to syn Josefa z Nazaretu.“

„Může být z Nazaretu něco dobrého?“ zapochyboval Natanael.

„Pojď a přesvědč se sám!“ řekl Filip.

Když Ježíš spatřil Natanaela, řekl: „To je pravý a bezelstný Izraelec.“

„Odkud mne znáš?“ zeptal se ho překvapeně Natanael.

„Viděl jsem tě pod fíkovým stromem dříve, než tě našel Filip,“ odpověděl Ježíš.

Natanael s údivem zvolal: „Mistře, ty jsi Boží Syn a izraelský král.“

Ježíš mu na to řekl: „Ty mi věříš proto, že jsem ti pověděl, jak jsem tě viděl pod fíkovníkem. Uvidíš větší věci a uvěříš, že jsem v neustálém spojení s nebem.“

V galilejské vesnici Káně se za tři dny konala svatba a byla tam Ježíšova matka Marie. Mezi svatebními hosty byl Ježíš a jeho učedníci. Docházelo jim víno a Marie o tom řekla Ježíšovi.

„Proč mi to říkáš?“ odpověděl Ježíš. „Moje chvíle ještě nepřišla.“ Marie vyzvala obsluhující: „Udělejte všechno, co vám můj syn přikáže.“

Na chodbě stálo šest kamenných – asi hektolitrových – nádob, kterých se používalo k obřadnímu umývání. Ježíš poručil sloužícím, aby je naplnili vodou. Když to udělali, vyzval je: „Dejte z toho ochutnat správci hostiny.“ Nic netušící správce ochutnal vodu, kterou Ježíš proměnil ve víno, zavolal ženicha a řekl mu: „To víno je vynikající. Obvykle se začíná lepším a končí horším. Ale tobě vydrželo dobré víno až do konce.“

Zázrakem v Káni Ježíš poprvé projevil svou božskou moc. A jeho učedníci v něho uvěřili.

Potom Ježíš se svou matkou, bratry a učedníky strávil několik dní v Kafarnaum.

Blížily se židovské velikonoční svátky, a tak se Ježíš vydal na cestu do Jeruzaléma. Na nádvoří Jeruzalémského chrámu našel směnárníky peněz, prodavače obětních býčků, ovcí a holubů. Upletl si z provázků důtky a z chrámového nádvoří prodavače i s dobytkem vyhnal. Směnárníkům zpřevracel stoly a rozházel peníze. „Pryč s tím odtud. Nedělejte z domu mého Otce tržiště!“ volal za nimi.

V té chvíli si učedníci vzpomněli na starozákonní proroctví: „Stravuje mne horlivost pro Boží dům.“

Židé se ho hněvivě ptali: „Jak si můžeš dovolit takto jednat? Máš-li pověření od Boha, dokaž je nějakým zázrakem!“

„Dobře,“ odpověděl Ježíš, „zbořte tento chrám, a já ho ve třech dnech znovu postavím.“

„Co je to za nesmysl?“ posmívali se mu Židé. „Vždyť chrám stavěli plných čtyřicet šest let, a ty bys ho chtěl vystavět ve třech dnech?“

Židé Ježíšova slova nepochopili. Nemluvil totiž o chrámu, ale o svém těle. I učedníci tomu porozuměli až po jeho zmrtvýchvstání.

Během Velikonoc vykonal Ježíš v Jeruzalémě řadu zázraků, a tak v něj mnozí uvěřili. Věděl o každém všechno, nepotřeboval se na nikoho vyptávat. Sám však zůstával pro mnohé hádankou.

Jedním z předních Židů byl Nikodém, člen nejvyšší židovské rady. Patřil do skupiny farizejů, kteří přísně dodržovali všechny náboženské předpisy. Ten jedné noci vyhledal Ježíše a řekl mu: „Mistře, víme, že jsi učitel poslaný od Boha. Kdyby za tebou nestál sám Bůh, nemohl bys dělat takové zázraky, jaké jsi nám ukázal.“ Ježíš mu řekl: „Víš, na čem záleží? Na tom, aby se člověk znovu narodil, protože jinak se nestane občanem Božího království.“ „Znovu se narodit v mém věku?“ podivil se Nikodém. „Cožpak se někdo může vrátit do matčina těla a narodit se podruhé?“

Ježíš vysvětloval: „Jestliže se s člověkem nestane zásadní proměna a není na něm patrný nový život z Ducha a jestliže není na znamení toho pokřtěn, nemůže vstoupit do Božího království. Život zrozený z člověka je tělesný. Teprve Boží Duch v člověku probouzí duchovní život. Nediv

se mým slovům, že se musíte znovu narodit. Ovšem s Duchem svatým je to jako s větrem: Nemůžeš ho ovládat, ale pozoruješ jeho účinky. Tak se člověk znovu narodí z Ducha.“ Nikodém se zeptal: „Jak toho všeho dosáhnu?“

„Jsi učitelem Božího národa a toto nevíš?“ podivil se Ježíš. „Věř mi, že mluvím o tom, co vím, a svědčím o tom, co jsem viděl. Vy ovšem moje slova neberete vážně. Když nechápete to, co se týká člověka, jak porozumíte tomu, co se týká Boha? Nikdo z lidí vám nemůže podat svědectví jako já, vždyť jsem přišel od Boha. Vzpomínáš si, co Izraelcům zachránilo život na poušti, kde je ohrožovali jedovatí hadi? Jak Mojžíš vyzvedl na sloup bronzového hada, a kdo na něj pohlédl s vírou, zachránil si život? Tak i já musím být vyzdvižen na kříž.

Každý, kdo ve mne uvěří, ujde smrti a narodí se pro věčnost. Vždyť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby každý, kdo v něho uvěří, unikl záhubě a získal věčný život. Bůh svého Syna neposlal proto, aby svět odsoudil, ale zachránil. Kdo v něho věří, unikne odsouzení. Kdo však v něho nevěří, odsuzuje sám sebe, protože odmítá milost nabízenou samým Bohem. Pro takové lidi je osudné, že na svět přišlo světlo, ale oni se nechtějí vzdát tmy, protože doufají, že ta zakryje jejich viny. Zlé činy dělá člověk potmě, aby to nikdo nevěděl. Bojí se světla, aby nebyl odhalen. Kdo se však řídí Boží pravdou, tíhne ke světlu, aby věděl, zda jsou jeho činy v souladu s Boží vůlí.“

Potom Ježíš odešel se svými učedníky na judský venkov, aby tam s nimi mohl v klidu pobývat a aby křtil.

Také Jan Křtitel, který byl v té době ještě na svobodě, křtil v Ainonu nedaleko Salimu, kde bylo mnoho vody. Četní lidé se tam dali od Jana pokřtít. Někteří Židé se dohadovali s Janovými učedníky, kdo má právo křtít. Ti se obrátili na svého učitele: „Mistře, ten, kterého jsi označil za Mesiáše, také křtí a všichni teď chodí k němu.“

Jan jim řekl: „Člověk sám si nemůže přisvojit žádnou duchovní moc, pokud mu není dána od Boha. Vy sami jste svědky, že jsem prohlásil: ‚On je Bohem poslaný Mesiáš a já mu jen připravuji cestu.‘ Nevěsta přece patří ženichovi. Jeho přítel je také na svatbě, ale raduje se z ženichova štěstí. To je právě moje radost. Jeho hvězda vychází a já chci, aby jasně zářila, a nechci jí zaclánět. Protože Ježíš přišel z nebe, převyšuje nás všechny. My lidé mluvíme jen o tom, co jsme prožili na zemi. On svědčí o tom, co viděl v nebi, a přece ho tak málo lidí přijímá. Kdo mu uvěří, dává za pravdu Bohu. Ježíš totiž mluví Boží slova z Božího pověření. Bůh jej k tomu také plně uschopnil svým Duchem. Vždyť Otec miluje Syna a svěřuje mu všechno. Proto, kdo věří Synu, má věčný život. Kdo mu nedůvěřuje, místo života ho stíhá Boží hněv.“

Stále více lidí se připojovalo k Ježíšovi a jeho učedníci je křtili. Aby zabránil případnému střetnutí s náboženskými vůdci, opustil Ježíš Judsko a vrátil se do Galileje. Šel skrze Samařsko. Kolem poledne přišel k Jákobově studni u městečka Sychar. Jeho učedníci odešli do města nakoupit něco k jídlu. Ježíš si chtěl u studny odpočinout. Sotva usedl, jedna z místních žen přišla pro vodu. „Prosím tě, dej mi napít," obrátil se na ni Ježíš. „Jak to, že žádáš službu od Samařanky, když jsi Žid?" (Mezi Židy a Samařany vládlo totiž napětí.)

Ježíš jí odpověděl: „Kdybys věděla, kdo jsem a co ti nabízím, prosila bys ty mne, abych ti dal napít té životodárné vody."

„Vždyť nemáš žádnou nádobu! Jak chceš nabrat vodu z tak hluboké studny?" namítla žena. „Jsi snad mocnější, než byl náš praotec Jákob, který ji vyhloubil? Čerpal z ní vodu pro sebe, svou rodinu i svůj dobytek."

Nato jí Ježíš odpověděl: „Voda, kterou nabízím já, uhašuje žízeň navždy a naplňuje touhu po věčnosti."

„Pane, tu vodu mi dej ať už sem nemusím chodit," prosila ho žena.

„Jdi a přiveď svého muže," přikázal jí Ježíš.

„Nemám muže," odpověděla žena.

„To máš pravdu," řekl jí Ježíš. „Vystřídala jsi jich pět a ani ten, se kterým žiješ nyní, není tvůj muž."

„Pane, vidím, že jsi prorok," vyhrkla s údivem. „To bys mi mohl odpovědět, proč vy Židé považujete jen Jeruzalém za místo vhodné k uctívání Boha. Naši předkové se od nepaměti modlili na této hoře."

Ježíš jí odpověděl: „Věř mi, blíží se doba, kdy lidé nebudou uctívat Boha ani v Jeruzalémě, ani na této hoře. My známe smysl naší bohoslužby, ale vy ho neznáte, protože Mesiáš vyjde ze Židů. Nastává však doba, kdy nebude záležet na tom, kde se kdo modlí, ale jak se modlí. Skuteční vyznavači budou ctít Otce upřímně a neformálně. O takové vyznavače Otci jde. Bůh je duchovní bytost a ti, kdo ho vzývají, mají tak činit opravdově a pod vedením Ducha svatého."

„Vím, že přijde Mesiáš," pravila žena, „ten nám všechno vysvětlí."

„Ten Mesiáš jsem já," řekl jí nato Ježíš.

V té chvíli se učedníci vrátili z města a byli překvapeni, když Ježíše zastihli v rozhovoru se ženou. Neodvážili se však zeptat, proč s ní mluví.

Žena nechala své vědro ležet u studny a spěchala do města, kde řekla lidem: „Pojďte se podívat na člověka, s nímž jsem se dosud nesetkala, a přesto o mně všechno ví. Není to snad Mesiáš?" Lidé z města se tedy vydali za Ježíšem.

Učedníci ho zatím pobízeli, aby se najedl. On však odmítl: „Nebudu jíst. Mám jiný pokrm, který neznáte."

„Kdo mu přinesl jídlo?" říkali si.

Ježíš je hned vyvedl z nejistoty: „Sytím se tím, že konám Boží vůli. Dokončit jeho dílo – to je můj pokrm. Obilí bude zralé za čtyři měsíce, ale lidé jsou již zralí ke žni. Ten, kdo bude sklízet a shromažďovat tuto úrodu pro věčnost, dostane za svou práci odměnu. A ten, kdo rozséval, bude se radovat spolu s ním. Neříká se nadarmo, že jeden zasévá a druhý žne. Já vás posílám sklízet pole, které jste neosévali. Jiní se před vámi lopotili a vy sbíráte výsledky jejich práce.“

Na základě svědectví té ženy uvěřilo v Ježíše mnoho Samařanů ze Sychar. Prosili ho, aby u nich zůstal. Zdržel se tam dva dny, mluvil k nim a jejich víra rostla. Ženě řekli: „Teď už věříme ne pro to, co jsi o něm pověděla, ale slyšeli jsme ho a víme, že je opravdu Spasitel světa.“

Po dvou dnech pokračoval Ježíš v cestě do Galileje. I když doma nebývá nikdo ve vážnosti, přijali ho Galilejští velmi srdečně. I oni byli totiž o Velikonocích v Jeruzalémě a stali se tam svědky některých jeho zázraků.

Když Ježíš procházel Galileou, zastavil se také v Káni, kde před nedávnem při svatbě proměnil vodu ve víno. Nedaleko odtud leželo město Kafarnaum. Zde žil jeden královský úředník, jehož syn těžce onemocněl. Jakmile se dověděl o Ježíšově návratu, hned ho vyhledal a prosil o pomoc. Žádal ho, aby s ním šel domů a vrátil zdraví umírajícímu synovi. Ježíš mu odpověděl: „Cožpak mi neuvěříte, pokud neuvidíte zázraky?“ Královský úředník úpěnlivě prosil: „Pane, pojď hned se mnou, vždyť mi doma umírá syn.“

Ježíš mu však jen krátce řekl: „Vrať se domů. Tvůj syn je zdráv.“ Úředník jeho slovům uvěřil a rychle spěchal domů. Již cestou potkal své sluhy, kteří mu běželi naproti se zprávou o synově uzdravení. Ten se jich dychtivě zeptal, v kterou dobu se jeho syn uzdravil. „Včera v jednu hodinu odpoledne mu přestala horečka,“ odpověděli. Radostí naplněný otec si uvědomil, že právě v tu chvíli mu Ježíš řekl: „Tvůj syn je zdráv.“

Po této události královský úředník uvěřil, že Ježíš je pravý Mesiáš. A uvěřila tomu i jeho rodina a všechno služebnictvo. Tak Ježíš učinil druhý zázrak v Galileji po svém návratu z Judska.

O dalším židovském svátku se Ježíš zase vracel do Jeruzaléma. Ve městě nedaleko Ovčí brány je rybník zvaný Bethesda. Podél jeho břehů leželi pod pěti podloubími nemocní, slepí a ochrnutí. Toužebně čekali na okamžik, kdy se hladina vody zčeří. Čas od času se to stávalo a lidé věřili, že kdo první vstoupí do vřídla, bude uzdraven, ať už trpí čímkoliv.

Mezi postiženými ležel muž nemocný už třicet osm let. Když ho Ježíš uviděl a zjistil, že je už dlouho nemocen, zeptal se ho: „Chceš být zdráv?“

„Chci, Pane, ale nemohu," odpověděl mu ubohý muž. „Sám se špatně pohybuji a nemám nikoho, kdo by mi pomohl v pravý čas do vřídla. Ať se namáhám, jak chci, pokaždé mě někdo předběhne."

Ježíš mu řekl: „Vstaň, vezmi si své lehátko a choď."

Muž se zvedl, sebral svoje věci a šel. Po nemoci nebylo ani památky.

Protože se to stalo v sobotu, Židé napomínali uzdraveného: „Nesluší se, abys dnes něco nosil."

„Vím," odpověděl. „Ale poručil mi to člověk, který mne uzdravil."

„A kdo to byl?" ptali se rozhořčeně Židé. To ovšem uzdravený nevěděl, protože se mu Ježíš ztratil v davu.

Později se setkali v chrámu. Ježíš mu řekl: „Važ si toho, že jsi zdráv. Už nehřeš, aby tě nepotkalo něco mnohem horšího."

Muž běžel za Židy a oznámil jim, že ho uzdravil Ježíš.

Židé začali na Ježíše dotírat, že ruší sobotní řád. Ježíš jim však řekl: „Můj Otec stále pracuje ve prospěch stvoření, proto ani já nemohu odpočívat."

Ta slova Židé považovali za rouhání a rozhodli se, že Ježíše zabijí.

Ježíš na jejich hrozby odpověděl: „Syn může opravdu dělat jen to, co vidí, že dělá jeho Otec. A činí to právě tak jako on. Vždyť Otec miluje svého Syna a ukazuje mu všechno, co sám koná. Budete žasnout nad ještě většími skutky. Tak jako Otec má moc nad životem a smrtí, tak i Syn vzkřísí k životu ty, které bude chtít. Vždyť ani Otec sám nikoho nesoudí, ale všechen soud předal Synovi, aby si ho všichni vážili a ctili ho stejně jako Otce. Kdo si neváží Syna, nemá úctu ani k Otci, který ho poslal.

Ujišťuji vás, že každý, kdo přijímá moje slovo jako slovo Boha, má věčný život a unikl smrti při soudu. Říkám vám podle pravdy, že začíná doba, kdy lidé uslyší hlas Božího Syna a kdo ho poslechne, bude žít, protože jako Otec je dárce života, tak i Syna pověřil, aby dával život. A také jedině jemu dal právo konat soud. Jednou však k údivu všech budou muset všichni poslechnout jeho hlas a povstat ze svých hrobů: ti, kteří uvěřili Synu, vstanou k věčnému životu, ti kteří ho za vrhli, vstanou k odsouzení.

Já osobně nemohu udělat nic. Má vůle je totožná s vůlí Otce. Jak mi radí, tak soudím. Proto je můj soud spravedlivý.

Jistě by nepůsobilo věrohodně, kdybych sám dokazoval, že jsem Boží Syn. Já mám někoho, kdo by pro mne svědčil. Sami jste poslali k Janu Křtiteli a on vydal pravdivé svědectví. Nemusím však stavět na lidském svědectví, ale připomínám to pro vaši záchranu. Jan Křtitel zářil jako pochodeň a vy jste se radovali z jeho světla. Ale bylo to jen na čas. Je tu ještě závažnější svědectví, a to jsou moje skutky. Otec mi je uložil, abych je vykonal. Vydal o mně svědectví i můj Otec, který mne poslal. Ale vy

jste jeho hlas nikdy neslyšeli a nemáte o něm ani zdá ní. Jeho slovo ve vás neutkvělo a tomu, kterého poslal, nevěříte. Zkoumáte Písmo a domníváte se, že jeho plněním získáte věčný život. Ale i ono svědčí o mně. Vy mne odmítáte a tak zavrhujete život.

Nechci, abyste mi děkovali nebo mne chválili, vždyť já vás dobře znám a poznal jsem, že nemáte pravý vztah k Bohu. Přišel jsem k vám v Božím pověření a to vás dráždí. Kdybych přišel se svým vlastním programem, přijali byste mne s nadšením. Jak byste mi mohli uvěřit, když se chcete líbit lidem a ne Bohu. Nemyslete si, já na vás nebudu Otci žalovat. Na to stačí Mojžíšův zákon, na jehož plnění tolik spoléháte. Kdybyste opravdu věřili Mojžíšovi, věřili byste i mně, protože on o mně psal. Když nevěříte jemu, jak byste mohli věřit mně.“

Ježíš se vydal na druhou stranu Galilejského jezera, jinak zvaného Tiberiadské. Lidé viděli, že mnohé uzdravil, a hrnuli se za ním v zástupech. Ježíš vystoupil na jednu horu a tam se posadil se svými učedníky. Bylo krátce před velikonočními svátky a Ježíš ze svého vyvýšeného místa viděl, že se mnoho poutníků připojuje k zástupu jeho posluchačů. Obrátil se na Filipa s otázkou: „Kde nakoupíme tolik chleba, aby se všichni ti lidé najedli?“ (Ježíš chtěl tou otázkou vyzkoušet Filipovu víru; sám již věděl, jak tu situaci vyřeší.) Filip mu odpověděl: „Pane, i kdybychom měli chleba za deset tisíc, stále by to pro ně bylo málo, i kdyby každý jen ochutnal.“ Jeden z učedníků, Šimonův bratr Ondřej, Ježíše upozornil: „Je tu jeden chlapec, který má s sebou pět ječných chlebů a dvě ryby. Ale to je jako kapka do moře!“ „Zařiďte, ať se všichni lidé posadí,“ přikázal Ježíš učedníkům. Rozsadili se tedy pohodlně po travnatém úbočí; jen mužů tam bylo asi pět tisíc.

Ježíš vzal těch pět chlebů, poděkoval za ně Bohu, rozlamoval je a učedníci je roznášeli sedícím. Stejně tak učinil i s rybami a každý dostal, kolik chtěl. Když se všichni najedli, přikázal Ježíš učedníkům: „Seberte všechny zbytky, ať nic nepřijde nazmar.“ Nasbírali dvanáct košů zbytků. Lidé si uvědomili, jak velký zázrak Ježíš udělal, a s úžasem říkali: „To je jistě ten prorok, na kterého už tak dlouho čekáme.“ A chtěli ho provolat králem, třeba proti jeho vůli. Ježíš to však poznal, a proto se vrátil sám do hor.

Když nastal večer, odešli učedníci dolů k jezeru. Tma houstla, Ježíš stále nepřicházel, a tak učedníci nasedli do člunu a plavili se do Kafarnaum. Začal vát prudký vítr a jezero se vzdulo silným vlnobitím. Když učedníci urazili pět šest kilometrů od břehu, uviděli Ježíše, jak k nim přichází po vodě. Protože ho hned nepoznali, zmocnil se jich strach. Ježíš je však uklidnil: „Nebojte se, to jsem já!“ Tak ho pozvali s radostí k sobě do člunu a brzy byli u břehu.

Zástupy na protějším břehu čekaly na Ježíše až do rána. Věděly totiž, že učedníci odpluli do Kafarnaum bez něho na jediném člunu, který měli. K místu, kde Ježíš nasytil zástup, připlulo příštího dne několik člunů z Tiberiady. Když lidé poznali, že se nedočkají ani Ježíše, ani učedníků, nasedli někteří do těch lodí, přeplavili se do Kafarnaum a tam Ježíše skutečně nalezli. Ptali se ho: „Mistře, jak jsi se sem dostal?“ Ježíš jim místo odpovědi řekl: „Stále ještě nechápete pravý smysl mých činů. Hledáte mne teď jen proto, že jsem vás včera nasytil. Proč se staráte pořád o tak pomíjivé věci, o jídlo a pití? Usilujte o duchovní pokrm, kterým byste rostli pro věčný život. Nabízím vám ho, protože mne k tomu pověřil Bůh, můj Otec.“ „A co bychom měli dělat, abychom se Bohu líbili?“ ptali se. „Bůh od vás žádá jenom jedno,“ odpověděl. „Věřte v jeho Syna, kterého poslal!“

„Jak nám dokážeš, že jsi Bohem poslaný Mesiáš?“ namítli někteří. „Ty jsi sice nasytil několika chleby zástup, ale Mojžíš dělal pro naše předky na poušti větší zázraky. Je přece o něm psáno: ‚Sytil je manou – chlebem z nebe.‘ “ „Ten chléb jim nedával Mojžíš, ale můj Otec,“ řekl na to Ježíš. „On vám nabízí pravý chléb a tím i život věčný.“

„Pane,“ prosili ho lidé, „dávej nám ten chléb pořád!“ „Já jsem ten životodárný chléb. Kdo přijde ke mně, nebude už nikdy hladovět, a kdo ve mne uvěří, nebude nikdy žíznit,“ odpověděl jim Ježíš a pokračoval: „Slyšeli jste má slova, viděli jste mé činy, a přece mi nevěříte. Každý, koho mi Bůh dává, přichází ke mně a já ho neodmítám. Přišel jsem z nebe ne proto, abych dělal, co chci, ale abych plnil vůli nebeského Otce. A ten si přeje, abych nikoho z těch, které mi svěřil, neztratil, ale vzkřísil je v den svého druhého příchodu k věčnému životu. Boží vůle je, aby každý, kdo se rozhodne pro Syna a uvěří v něho, získal věčný život. Já ho vzkřísím v onen den.“

Židy pobouřilo, že se přirovnal ke chlebu přicházejícímu z nebe. „Je to přece Ježíš, Josefův syn! Dobře známe jeho rodiče. A to se nám odvažuje tvrdit, že pochází z nebe?“ volali rozhořčeně. „Nevzpírejte se tomu,“ řekl Ježíš. „Sám Bůh mne poslal k vám a vás přivádí ke mně, abyste ve mne uvěřili a já vás vzkřísil k věčnému životu. Proroci přece předpověděli, že Bůh ke každému člověku promluví. Kdo dbá na tento Otcův hlas, přijde určitě ke mně. To ovšem neznamená, že pozná o Bohu všechno – jenom já jsem Otce viděl a znám ho. Znovu vám opakuji, že každý, kdo mi uvěří, získává věčný život. Já jsem ten životodárný chléb. Vaši předkové jedli na poušti manu, a přesto zemřeli. Kdo však okusí skutečný nebeský chléb – a to jsem já, nezemře. Kdo se mnou sytí, bude věčně žít. Tím chlebem je mé tělo a já je obětuji, aby svět mohl žít.“

To vyvolalo mezi posluchači nový rozruch: „Jak si to představuje, cožpak můžeme jíst jeho tělo?“ Na to jim Ježíš řekl: „Je to tak. Žádný z vás sám o sobě nebude žít věčně. Chcete-li mít věčný život, musíte se sytit mým tělem a krví. Jedině ten, kdo přijme moji oběť, bude žít na věky a já ho vzkřísím v poslední den. Moje oběť je váš pravý duchovní pokrm a nápoj. Kdo ji přijme, ten je se mnou nerozlučně spojen. Já mu budu zdrojem života, který vyvěrá z Otce. Proto je moje oběť ten pravý nebeský chléb. Vaši předkové jedli manu, a přece zemřeli. Jestliže vy přijmete mne jako svůj chléb, budete žít věčně.“ To Ježíš prohlásil v kafarnaumské synagoze.

Mnozí z jeho dosavadních přívrženců teď říkali: „Co je to za nesmysly, to se nedá poslouchat!“ Ježíš uslyšel, že se je ho posluchači rozhořčují, a zeptal se jich: „To je vám kamenem úrazu? A co řeknete, až uvidíte, jak vystupuji tam, odkud jsem přišel? Mluvil jsem o duchovních skutečnostech, ale vy chápete moje výroky hmotně. Váš rozum na to nestačí, jenom Duch vám pomůže, abyste pochopili a získali tak život. Ale někteří mi nevěříte.“ Ježíš totiž hned poznal, kdo k němu přistupoval s nedůvěrou a kdo ho zradí. Pak dodal: „Proto jsem vám řekl, že vám ke mně může otevřít cestu jedině Bůh.“

Tehdy Ježíše opustilo mnoho dosavadních přívrženců. Obrátil se tedy ke svým dvanácti nejbližším s otázkou: „Co vy, chcete mě také opustit?“ Šimon Petr odpověděl za všechny: „Pane, ke komu bychom šli? Tvoje slova pro nás znamenají věčný život. Uvěřili jsme a poznali, že jsi Kristus, Boží Syn.“ Ježíš na to řekl: „Vás dvanáct jsem si vyvolil, a přece i v jednom z vás je ďábel.“ Myslel tím Jidáše, syna Šimona Iškariotského. Věděl, že ten ho zradí, třebaže byl jedním z jeho dvanácti učedníků.

Pak Ježíš chodil po Galileji, v Judsku mu ukládali o život. Když se blížily židovské svátky díkůvzdání, Ježíšovi bratři naléhali: „Jdi do Judska, ať lidé vidí tvoje činy! Neskrývej se v ústraní, ale snaž se prosadit na veřejnosti.“ Oni ho totiž nechápali.

Ježíš jim řekl: „Půjdu, až přijde můj čas. Vy můžete jít kdykoliv, protože vás lidé nebudou nenávidět tak jako mne. Neradi slyší, když je obviňuji z jejich zlých činů. Jděte klidně sami a já přijdu, až bude vhodná chvíle.“

Ježíš zůstal v Galileji, ale brzy po odchodu svých bratrů se tajně vydal na cestu. Chtěl totiž dojít do Jeruzaléma nepoznán. O svátcích ho tam lidé hledali a všude se o něm hovořilo. Někteří ho chválili, jiní zase říkali, že plete lidem hlavu. Ale to se jen šeptalo, protože mluvit o něm na veřejnosti bylo nebezpečné.

Uprostřed oslav se Ježíš objevil v chrámu a začal kázat. Překvapení Židé se divili: „Jak to, že se tak vyzná v Písmu, když na to nemá školy?“

Ježíš jim odpověděl: „Nepředkládám vám své vlastní názory. Tlumočím jen to, co vám chce sdělit Bůh. Jste-li ochotni plnit Boží vůli, jistě poznáte, že to nejsou má vlastní slova. Kdo přináší světu jen vlastní myšlenky, ten touží po slávě a lidské chvále. Ale ten je upřímný a pravdomluvný, kdo svou řečí oslavuje Boha. Mojžíš vám dal zákon, ale nikdo z vás ho neplní. Jakým právem mne osočujete? Proč mi ukládáte o život?“

„Ty ses snad pomátl na rozumu! Copak tě chce někdo zabít?“ ozvalo se z davu.

Ježíš jim řekl: „Uzdravil jsem v sobotu nemocného člověka, a vyvedlo vás to z míry.

Přitom vy sami nepovažujete za porušení, když připadne na sobotu povinnost udělat obřízku, a klidně ji vykonáte. Proč vás tedy tak rozčiluje, že jsem v sobotu vrátil člověku zdraví? Neulpívejte na povrchu, ale pronikejte k jádru věci.“

Někteří z jeruzalémských občanů povstali: „Je to opravdu ten, kterého chtějí zabít? Veřejně káže v chrámu, a oni ho nechají. Že by ho přece uznali za Mesiáše? To se nám nezdá. O Mesiáši prý nikdo nebude vědět, odkud přišel, ale Ježíšův původ známe.“

„Znáte mne a víte, odkud pocházím,“ zvolal Ježíš. „Ale neznáte toho, který mne poslal. Já ho znám dobře a vím, že si zaslouží naši důvěru. On za mnou stojí, neprosazuji svou vlastní věc.“

Chtěli ho zatknout, ale nikdo se k tomu neodhodlal, protože ještě nepřišla chvíle, kdy se to mělo stát. Mnozí z posluchačů v Ježíše uvěřili.

Řekli si: „Mesiáš by určitě nedělal více zázraků než on!“

Když se to doneslo farizejům a velekněžím, poslali chrámovou stráž, aby ho zatkla.

Ježíš pokračoval: „Zůstanu s vámi ještě nějaký čas a pak se vrátím k tomu, který mne poslal. Až odejdu, budete mne marně hledat, ale za mnou se nedostanete.“

Židé se překvapeně ptali: „Kam chce odejít, že se za ním nedostaneme? Chce snad jít mezi pohany a učit je?“ Poslední den svátků, když kněží v průvodu nesli vodu do chrámu, stál tam Ježíš a volal: „Kdo má žízeň, pojď se ke mně napít. Písmo říká, že nitro každého, kdo ve mne uvěří, vydá životodárný pramen.“

Mluvil o Božím Duchu, který měl být seslán až po dovršení Ježíšova díla na zemi. Měl ho dostat každý, kdo v Ježíše uvěří.

Ze zástupu se ozvaly dohady: „To je asi Mesiáš.“ Někteří však namítali: „Ne, to může být nanejvýš jeho předchůdce. Pochází přece z Galileje! A Písmo říká, že Mesiáš se narodí v Betlémě a že bude potomkem krále Davida.“

Nakonec se pohádali. Chrámová stráž se neodvážila Ježíše zatknout. Vrátili se ke kněžím a farizejům, kteří se na ně obořili: „Kde ho máte? Proč jste ho nepřivedli?“

„Nemohli jsme, takového člověka jsme ještě neslyšeli.“

„Tak i vy jste se nechali svést?“ zlobili se farizejové. „Uvěřil mu snad někdo z velerady nebo z nás? Co se dá čekat od nevzdělaného davu! Nevyznají se v Bibli a takhle to dopadá.“

Jeden z farizejů – Nikodém, který před časem Ježíše navštívil, namítl: „Jak můžete odsoudit člověka, kterého jste nevyslechli? Odpovídá to našemu zákonu?“ „Nejsi snad jeho krajan?“ zeptali se ho. „Ukaž nám v Bibli, že má přijít prorok z Galileje.“ A s tím se rozešli.

Ježíš odešel na Olivovou horu. Brzy ráno se do chrámu vrátil, sedl si tam a začal učit shromážděný dav. Za chvíli k němu znalci zákona a farizejové přivedli jednu ženu přistiženou při nevěře.

„Mistře,“ oslovili Ježíše, „tuto ženu jsme přistihli při cizoložství. Mojžíšův zákon je přísný. Odsuzuje ji k smrti ukamenováním. Co ty tomu říkáš?“

Čekali, že jim Ježíšova odpověď poskytne záminku k jeho odsouzení. Ježíš však mlčel, sklonil se k zemi a psal něco prstem v prachu. Žalobci stále dotírali, aby odpověděl. Ježíš se vzpřímil a řekl: „Kdo z vás je bez hříchu, ať po ní hodí první kamenem!“ Pak se znovu sklonil a psal po zemi.

Jeho slovy byli zahanbeni. Ozvalo se v nich svědomí, a tak jeden po druhém odcházeli – ti nejváženější jako první. Nakonec zůstal Ježíš s provinilou ženou sám. Znovu se vzpřímila zeptal se ženy: „Kam se poděli tvoji žalobci? Žádný z nich tě neodsoudil?“

„Ne, Pane,“ odpověděla žena.

„Já tě také neodsuzuji,“ řekl Ježíš. „Jdi, ale už nehřeš!“

Jindy Ježíš řekl: „Já jsem světlo světa, kdo mne následuje, nebude tápat ve tmě, ale bude mít světlo na cestu života.“

Nato mu farizejové řekli: „Mluvíš stále jen sám o sobě. Kdo to potvrdí?“

Ježíš jim odpověděl: „Říkám jen pravdu, i když se týká mne samotného. Já vím, odkud jsem přišel a kam jdu, ale vy to nevíte. Vy mne posuzujete nesprávně – jen podle svého zdání. Já tak nesoudím. Můj úsudek odpovídá skutečnosti, protože není jen můj, ale i Boží. A když se dva svědci shodnou ve výpovědi, vaše zákony považují takové svědectví za platné. Nemluvím tedy o sobě jen sám, ale svědčí o mně i Otec, který mne poslal.“

„A kde je ten tvůj Otec?“ ptali se farizejové. Řekl jim: „Když neznáte mne, nemůžete znát ani mého Otce. Kdybyste znali mne, znali byste i jeho.“

Tato slova Ježíš řekl v blízkosti chrámových pokladen, kde byla stráž. Přesto ho nezatkli, protože ještě nepřišel čas, kdy se to mělo stát.

„Opustím vás,“ pokračoval Ježíš. „Budete mne hledat, ale bude pro vás pozdě. Zemřete v zajetí svých hříchů a tam, kam jdu, nebudete moci přijít.“

„Chce snad spáchat sebevraždu?“ ptali se mezi sebou. „Proč by jinak říkal, že za ním nemůžeme přijít tam, kam jde?“

Ježíš jim řekl: „Já jsem od Boha, vy jste ze světa, který je Bohu odcizen. Proto zemřete v hříchu, když mi neuvěříte.“ „Tak nám tedy řekni, kdo vlastně jsi!“ naléhali na Ježíše. „Už jsem vám to jasně řekl. Jsem ten, za koho se od začátku prohlašuji,“ odpověděl. „Ale o vás bych mohl říci mnoho, co vás odsuzuje. A není to můj úsudek. Každé mé slovo pochází od toho, který mne poslal. On je pravda sama.“ Nikdo v té chvíli nepochopil, že Ježíš mluví o Bohu. Proto na vysvětlenou dodal: „Poznáte mne, až mne přibijete na kříž, teprve pak si uvědomíte, že všechno, co jsem vám říkal a co jsem udělal, nebylo ode mne, ale od mého Otce. To on mne naučil všemu, co jsem vám řekl. Je stále se mnou. Neopouští mne, protože dělám jen to, co mu je milé.“ Po těch slovech mnozí v něho uvěřili.

Těm Ježíš řekl: „Držte se mých slov a budete opravdu mými učedníky. Poznáte pravdu a pravda vás osvobodí.“

„Jsme potomci Abrahama,“ ozvali se. „Nikdy jsme nebyli otroky, proč tedy říkáš, že budeme osvobozeni?“

Ježíš jim řekl: „Nemyslete si, že jako potomci Abrahamovi to máte u Boha jisté. Každý člověk je otrokem hříchu a otrok nemá právo na nic. Musíte se stát svobodnými členy Boží rodiny, a to vám může darovat jedině Syn. Nabízím vám takový dar, ale vy ho odmítáte a chcete se mne zbavit. Nedorozumění mezi námi je v tom, že nemáme stejného Otce.“ „Naším otcem je Abraham,“ řekli jednomyslně Židé. „Byl by vaším otcem,“ odpověděl jim Ježíš, „kdybyste ho svými životy následovali. Chcete mne zabít, přestože vám říkám pravdu, kterou mi sdělil Bůh. Abraham by tak nejednal. Projevujete se jako děti svého skutečného otce.“ To je rozhněvalo a jízlivě mu odsekli: „Nenarodili jsme se ze smilstva jako ty. Kdo myslíš, že je naším otcem? Kdo jiný, než Abrahamův Bůh! Nezpronevěřili jsme se mu.“

Ježíš však namítl: „Kdyby Abrahamův Bůh byl opravdu vaším otcem, milovali byste mne. V něm je můj původ. Nepřicházím sám od sebe, ale on mne k vám posílá. Proč nechápete, co říkám? Protože váš otec je ďábel

a vy děláte, co vám našeptává. Jeho lži od počátku přinášejí smrt a nic jiného, protože v něm není ani trochu pravdy. Nemůže si pomoci, lhaní je jeho přirozenost. A je původcem každé lži.

Kdo z vás mne může usvědčit z hříchu? Nikdo! Proč mi tedy nevěříte, když říkám pravdu? Kdo je opravdu Božím dítětem, ten rád přijímá Boží slovo. Vy je odmítáte, a to dokazuje, že z Boha nepocházíte.“

„Vždyť to říkáme, jsi odrodilec a blázen,“ křičeli na něj Židé.

„Nejsem,“ odpověděl jim Ježíš klidně. „Já Otci vzdávám čest, ale vy mu ji upíráte, když mne nepřijímáte. Nemyslete si, že toužím po slávě a velikosti. Mne chce oslavit Bůh. Odsoudí každého, kdo mne odmítne. Budete-li žít podle mého slova, nemusíte se bát smrti.“

„Teď se ukázalo, jaký jsi blázen!“ posmívali se. „Abraham zemřel, proroci zemřeli, a ty tvrdíš, že kdo dá na tebe, unikne smrti. Myslíš si snad, že jsi významnější než náš otec Abraham a větší než proroci? Co to ze sebe děláš? Vždyť ti všichni zem-řeli!“

Ježíš jim odpověděl: „Kdybych se chválil sám, má slova by neměla žádnou váhu, ale chválí mne můj Otec, kterého uznáváte za svého Boha. Nikdy jste ho však nepoznali, ale já ho znám dobře. Kdybych to zapřel, byl bych stejný lhář jako vy. Opravdu ho dobře znám a ve všem ho poslouchám. Jakou radost by měl váš otec Abraham, kdyby se dočkal mého příchodu. Už tehdy věděl, že přijdu, a jak se z toho radoval.“ „Teď jsi se projevil. Není ti ani padesát, a pamatuješ Abrahama?“ smáli se Židé.

Ježíš odpověděl: „Žil jsem dávno před tím, než se narodil Abraham.“ To rozpálilo jejich hněv a chtěli ho ukamenovat. V rozruchu, který nastal, se Ježíš vytratil z chrámu.

Cestou Ježíš potkal člověka, který byl od narození slepý. „Mistře,“ ptali se Ježíše učedníci, „proč se narodil slepý? Zhřešil on, nebo jeho rodiče?“

„Nehledejte vinu ani u něho, ani u jeho rodičů,“ odpověděl Ježíš. „Jeho slepota dovolí Bohu, aby ukázal svoje dílo pro člověka. Dílo spásy musí být vykonáno, pokud je k němu příležitost. Člověk pracuje ve dne, v noci jsme všichni jako slepí. Dokud prosvětluji temnotu světa, je čas k Božímu dílu.“

Pak Ježíš plivl na zem, ze sliny udělal bláto, potřel jím slepcovy oči a přikázal: „Běž se umýt do rybníka Siloe.“ Slepý Ježíše poslechl. Umyl si v rybníku obličej a pak si promnul oči. Náhle zjistil, že vidí. Ti, kdo ho znali jako slepého, se divili: „Je to ten slepý žebrák, nebo ne?“ Někteří si mysleli, že je to on, jiní, že je to jeho dvojník. Ale on řekl: „Jsem to já!“

„A jak to, že teď vidíš?“ ptali se ho.

Pověděl jim, jak se to stalo: „Nějaký Ježíš mi potřel oči blátem a řekl mi, abych se umyl v rybníku Siloe. Udělal jsem to a od té chvíle vidím.“

„Nevíš, kde bychom ho našli?“ ptali se zvědavě.

„To nevím,“ odpověděl.

Slepec byl uzdraven v sobotu, a proto ho odvedli k farizejům a tam musel znovu vyprávět, jak se to přihodilo. Některým z nich se to nelíbilo: „Ten člověk neuzdravuje z Božího pověření. Vždyť nezachovává sobotu.“

Jiní ho zase bránili: „Takové zázraky přece nemůže dělat hříšný člověk.“ A už byli v sobě.

Znovu se tedy obrátili na uzdraveného: „Co ty si o něm myslíš?“

„Určitě je to Boží posel,“ odpověděl jim.

Farizejové začali pochybovat o tom, že býval slepý. Zavolali si jeho rodiče a zeptali se jich: „Je to váš slepý syn, který od narození neviděl?“

Rodiče odpověděli: „Je to náš syn a býval vždycky slepý. Ovšem nevíme, kdo ho uzdravil. Konečně, je už dospělý, ať vám to řekne sám.“

Odpověděli vyhýbavě, protože se báli. Farizejové hrozili vyloučením z židovské obce každému, kdo by Ježíše prohlásil za Mesiáše.

A tak si znovu zavolali toho bývalého slepce a přikázali mu: „Řekni pravdu! Bůh tě slyší! Víme, že Ježíš je špatný člověk.“

„Nevím, co je to za člověka,“ odpověděl uzdravený, „ale vím, že jsem byl slepý a teď vidím!“

„Jak tě uzdravil, co s tebou dělal?“ ptali se ho znovu.

„Už jsem vám to řekl jednou,“ odpověděl, „proč se mne na to znovu ptáte? Chcete se snad stát jeho učedníky?“

Farizejové mu spílali a osopili se na něj: „Ty jsi jeho učedník, my jsme učedníci Mojžíšovi. Víme, že Bůh mluvil k Mojžíšovi, ale o tomto člověku nevíme vůbec nic.“

„To je ale divné! Vy nevíte, kdo to je, a otevřel mi oči,“ řekl uzdravený. „Bůh by jistě nevyslyšel prosbu zlého člověka! Slyší jen toho, kdo ho poslouchá a ctí. Ještě jsem neslyšel, že by někdo uzdravil slepého od narození. Proto si myslím, že by Ježíš nedokázal něco podobného, kdyby ho neposlal Bůh.“ „Ty mrzáku, ty nás budeš poučovat?“ křičeli na něho farizejové a vyhodili ho.

Když se Ježíš dověděl, co se mu přihodilo, vyhledal ho a zeptal se: „Věříš v Božího Syna?“

Uzdravený odpověděl: „Rád bych v něho věřil, ale neznám ho.“

Ježíš řekl: „Vidíš ho a právě s tebou mluví.“

„Věřím, Pane!“ vydechl a padl před Ježíšem na kolena. Ježíš dodal: „Přišel jsem na svět proto, abych uvedl věci na pravou míru: slepí prohlédnou a ti, kdo vidí, oslepnou.“

Zaslechli to někteří farizejové a zeptali se: „Jsme my ti slepí?“

„Kdybyste byli opravdu slepí, byla by to polehčující okolnost pro váš hřích,“ odpověděl jim Ježíš. „Vaše vina však zůstává, protože říkáte, že vidíte, a to znamená, že víte, co děláte.“

„Každý ví, že kdo nevchází do ovčince dveřmi, ale přelézá ohradu, není pastýř, ale zloděj. Pastýř vchází do ovčince zásadně dveřmi. Hlídač otevírá jenom jemu a ovce svého pána poznávají už po hlase. Pastýř na ně volá jménem a ony k němu běží, protože vědí, že je vyvede na pastvu. Vodí své stádo a ovce ho následují, protože znají jeho hlas. Cizího člověka neposlechnou a nejdou za ním, protože jeho hlas neznají.“

Posluchači nepochopili toto Ježíšovo srovnání, a tak je vysvětlil: „Já jsem pastýř, který střeží vchod do ovčince. Všichni, kdo se tam dobývají jinudy, jsou zloději a lupiči a ovce je neposlouchají. Já jsem vchod. Kdo mnou vejde, bude zachráněn. A kdo se mnou bude vcházet i vycházet, nebude mít nedostatek. Zloděj ovce krade a zabíjí, já jim však přináším život plný hojnosti.

Já jsem dobrý pastýř, který za ovce i život obětuje. Námezdný pastevec nemá k ovcím vztah, a když se blíží vlk, uteče. Ovce nejsou jeho, a tak mu na nich nezáleží. Ať je vlk třeba rozežene nebo roztrhá. Já jsem však dobrý pastýř a mám rád své ovce a ony mne. Podobně mne miluje Otec a já zas Otce. Za ovce položím i život. Mám ještě jiné ovce, mimo vyvolený národ. I ty svolám, přivedu je a bude jeden ovčinec a jeden pastýř.

Protože dávám svůj život, Otec mne miluje a z lásky mi ho zase vrátí. Nikdo mne nemůže zabít bez mé vůle. Je v mé moci, abych se života vzdal a opět ho získal. Činím to z pověření svého Otce.“

Ježíšova slova opět vyvolala mezi posluchači roztržku. Mnozí říkali: „Je posedlý démonem a dočista se zbláznil. Vůbec ho neposlouchejte.“

Jiní však mínili: „To není řeč posedlého. Což může zlá moc uzdravit slepého?“

V Jeruzalémě se právě konala výroční slavnost zasvěcení chrámu. Bylo to v zimním období dešťů, a tak se Ježíš procházel chrámovým podloubím. Židé ho obklopili a ptali se ho: „Jak dlouho nás necháš ještě v nejistotě? Proč nám otevřeně neřekneš, jsi-li opravdu Mesiáš?“

„Vždyť jsem vám to již nejednou řekl, ale vy jste to nikdy nevzali vážně,“ odpověděl jim Ježíš. „Mé činy vydávají svědectví o tom, že jsem Mesiáš. Vždyť je konám z Otcova pověření. Nevěříte mi, protože nepatříte do mého stáda. Moje ovce slyší můj hlas a následují mne; já je miluji a dávám jim věčný život. Vysvobodím je ze smrti, nikdo a nic mi je z ruky nevyrve. Já a Otec jsme jedno, a koho Bůh uchopil, toho se nikdy nevzdá. Kdo je větší než Bůh?“

To Židy tak popudilo, že začali sbírat kameny a chtěli Ježíše zabít. Ježíš se hájil: „Ve všech mých činech jste mohli vidět Boží lásku. Pro který z nich mne chcete ukamenovat?“

„Nechceme tě ztrestat pro tvé činy, ale protože se rouháš,“ vyjeli na něho Židé. „Jsi člověk a děláš ze sebe Boha.“

Ježíš se hájil slovem Písma, kde sám Bůh propůjčuje určitým lidem titul bohové. „Písmo berete za neměnnou autoritu. Proč vám najednou vadí, když se Božím Synem nazývám já, zplnomocněný Boží vyslanec? Prokázal jsem přece, že mne Bůh poslal a zplnomocnil. Jestliže jsem nekonal Otcovy skutky, nevěřte mi. Jestliže jsem je konal, nechte se jimi přesvědčit. Dokazují důvěrnou jednotu mezi mnou a jím.“

Židé se chtěli Ježíše znovu zmocnit, ale on jim unikl. Odešel za Jordán a zdržoval se na místě, kde předtím Jan křtil.

Mnozí z těch, kteří za Ježíšem přicházeli, si říkali: „Jan sice nedělal zázraky, ale všechno, co o tomto muži řekl, se plní.“

Mnozí tam v Ježíše uvěřili.

Ježíšův přítel Lazar těžce onemocněl. Žil se svými sestrami Marií a Martou ve vesnici Betanii. (Marie byla ta žena, která pomazala vzácnou mastí Ježíšovy nohy, jak se ještě dovíme.)

Bály se o bratrův život, a tak poslaly Ježíšovi vzkaz:

„Pane, tvůj milovaný přítel je vážně nemocný.“

Když se to Ježíš dověděl, řekl: „Nebojte se, Bůh nechce Lazarovu smrt, chce jen oslavit svého Syna.“

Měl velmi rád obě sestry i Lazara, ale přesto se ještě dva dny zdržel na místě, kde ho zastihla zpráva o Lazarově nemoci. Teprve pak řekl svým učedníkům: „Pojďme tedy do Betanie!“

Ale ti namítali: „Mistře, ty chceš do Judska? Vždyť tě tam chtěli nedávno zabít, a ty se tam chceš vrátit?“

„Proč se bojíte, jako by už nastávala noc,“ řekl jim Ježíš. „Můj den ještě neskončil. Kdo chodí ve dne, nemusí se bát úrazu, protože dobře vidí na cestu. Teprve cesta za tmy je nebezpečná.“ Potom dodal: „Náš přítel Lazar usnul a já ho jdu probudit.“

Učedníci se zaradovali: „Tak on spí? To mu udělá dobře.“

Ježíš však nemluvil o uzdravujícím spánku, ale o Lazarově smrti. Řekl jim tedy otevřeně: „Lazar zemřel a já jsem rád, že jsem k němu nepřišel před jeho smrtí. Mohu vám tak podat nový důkaz o své moci, abyste mi uvěřili. Pojďme tam.“

Tomáš, kterému říkali Dvojče, rezignovaně povzdechl: „Pojďme, ať třeba umřeme s ním!“

Do Betanie přišli čtyři dny po Lazarově pohřbu. Z Jeru-zaléma bylo do Betanie jen asi tři kilometry, a tak mnozí známí z města přicházeli těšit Lazarovy sestry v jejich žalu. Ty se dověděly, že Ježíš přichází. Marie zůstala doma, ale Marta mu běžela vstříc se slovy: „Pane, kdybys tu byl, bratr by jistě neumřel. Ale já vím, že ani teď Bůh neodmítne žádnou tvoji prosbu.“

„Neboj se,“ odpověděl jí Ježíš, „tvůj bratr bude zase žít.“

Ježíš jí řekl: „To já přináším vzkříšení a život. Ti, kdo ve mne uvěřili, ať zemřeli nebo ještě žijí, v žádném případě nezemřou navždy. Věříš tomu, Marto?“

„Věřím, že jsi Boží Syn. Jsi Mesiáš, který měl přijít na svět,“ odpověděla.

Marta se pak vrátila domů a pošeptala své sestře: „Přišel Mistr a chce s tebou mluvit.“ Sotva to Marie uslyšela, vstala a spěchala k němu.

Ježíš se zatím zdržoval na místě, kde se setkal s Martou. Židé, kteří Marii utěšovali, se domnívali, že se jde vyplakat k Lazarovu hrobu, proto šli za ní.

Jakmile Marie našla Ježíše, poklekla před ním na zem a naříkala: „Pane, kdybys byl zastihl Lazara živého, jistě bys ho nenechal zemřít.“

Mariin pláč Ježíše rozrušil a okázalý nářek Židů se ho nemile dotkl. Zeptal se: „Kam jste Lazara pohřbili?“

„Pojď, Pane, ukážeme ti,“ odpověděli. Teď vyhrkly slzy i Ježíšovi.

„Podívejte, jak ho měl rád,“ šeptali někteří mezi sebou. Jiní však namítali: „Proč nechal Lazara zemřít? Vždyť před tím uzdravil slepce. Nemohl ho zachránit?“

To Ježíše popudilo a vykročil k hrobu. Byla to jeskyně zavalená balvanem.

„Odvalte ten kámen!“ přikázal Ježíš.

„Pane, bratr zde leží už čtyři dny a jeho tělo je jistě v rozkladu,“ namítla Marta.

„Kde zůstala tvoje víra, že se Bůh oslaví?“ podivil se Ježíš.

Otevřeli hrob, Ježíš pohlédl k nebi a modlil se: „Otče, děkuji ti, že mne vyslyšíš. Já vím, že vždycky slyšíš, ale říkám to nahlas, aby tito lidé uvěřili, že jsi mne poslal.“

Pak zvolal: „Lazare, pojď ven!“ A Lazar vyšel.

Ruce a nohy měl ovinuté plátnem, tvář zahalenou šátkem. „Sundejte mu to,“ přikázal Ježíš, „ať může chodit.“

Tehdy mnoho z přihlížejících Židů Ježíšovi uvěřilo, protože se stali svědky tohoto zázraku. Někteří z nich však zprávu o této události donesli farizejům. Ti se sešli k poradě s předními židovskými kněžími: „Co si s ním počneme? Ten člověk dělá skutečné divy! Bude-li ve své činnosti pokračovat, všichni mu uvěří a provolají ho králem. Římané zakročí a je konec s naší vládou, chrámem i národem.“

Úřadující velekněz Kaifáš řekl: „Vezměte rozum do hrsti! Proč by měl být zničen celý národ, ať zemře jeden za všechny.“ Když Kaifáš navrhoval tento úklad proti Ježíšovi, netušil, že pověděl slova, která se naplní. Jako velekněz prohlásil, že Ježíš má být obětován za svůj lid. Jeho výrok se nevztahoval jen na Židy, ale na lidi ze všech národů, ze kterých bude vytvořena Kristova církev. Od této chvíle usilovali židovští kněží a

farizejové o Ježíšův život. Ježíš přestal veřejně vystupovat mezi Židy a usadil se se svými učedníky v Efrajimu, na okraji pouště.

Přiblížily se opět Velikonoce. Do Jeruzaléma přišlo mnoho poutníků, aby se ještě před hlavními svátky očistili od hříchů. Ptali se po Ježíši a říkali si mezi sebou: „Co si myslíte o tom, že tu není?“

Kněží a farizejové veřejně vyhlásili, že každý, kdo by o Ježíši věděl, musí to ihned oznámit, aby ho mohli zatknout.

Asi týden před Velikonocemi se Ježíš vrátil do Betanie, kde žil vzkříšený Lazar. Na Ježíšovu počest připravili večeři. Marta obsluhovala a u stolu seděl i Lazar. Marie vzala nádobku s drahým olejem, který byl vyroben z pravého nardu. Pomazala jím Ježíšovy nohy a utřela mu je svými vlasy. Vůně nardu naplnila celý dům.

Jeden z Ježíšových učedníků – Jidáš Iškariotský, který ho pak zradil, nesouhlasil s počínáním Marie. Řekl jí: „Proč tak vzácný olej raději neprodáš? Vždyť by na něj musel dělník pracovat celý rok. Utržené peníze se mohly rozdat chudým.“ Jidáš to neřekl ze soucitu s chudými, ale proto, že byl zloděj. Staral se o společnou pokladnu, avšak často si z ní něco přisvojil.

Ježíš mu k tomu řekl: „Nech ji, připravila mne tím na můj pohřeb. Chudé budete mít mezi sebou stále, ale já už tu s vámi dlouho nebudu.“

Poutníci v Jeruzalémě se brzo dověděli o Ježíšově pobytu v Betanii. Ve velkých zástupech se za ním vypravili. Nepřitahoval je však jenom Ježíš, ale chtěli spatřit i vzkříšeného Lazara. Přední židovští kněží se proto usnesli, že odstraní i Lazara, protože byl přesvědčivým dokladem Ježíšovy moci. Mnoho lidí kvůli němu věřilo.

Příštího dne se po Jeruzalémě rozkřiklo, že do města přichází Ježíš. Shromáždil se velký dav lidí a šli ho vítat. Natrhali palmové ratolesti a nadšeně volali:

„Sláva Ježíši! Ať žije Mesiáš! Ať žije náš Král!“

Ježíš k nim přijel na oslátku a tak se naplnila předpověď dávného izraelského proroka:

„Neboj se, Jeruzaléme. Tvůj král se blíží, přijíždí na oslátku.“

(Ježíšovi učedníci si tehdy tuto souvislost neuvědomili. Teprve po Ježíšově vzkříšení pochopili, že se tenkrát naplnilo proroctví.)

Ježíše doprovázelo mnoho svědků Lazarova vzkříšení. Všem o tomto divu vyprávěli, a tím zástup narůstal. Farizejů se zmocnila panika: „Jsme ztraceni! Všichni se k němu přidávají.“

V Jeruzalémě bylo i několik Řeků, kteří přišli oslavit velikonoční svátky spolu s Židy. Chtěli Ježíše poznat, a tak poprosili o pomoc Ježíšova učedníka Filipa: „Pane, rádi bychom se setkali s tvým učitelem.“

Filip vyrozuměl o jejich prosbě Ondřeje a společně to sdělili Ježíšovi.

Ježíš jim na to řekl: „Blíží se chvíle, kdy dílo Božího Syna bude dovršeno. Pšeničné zrno, které není zaseto do země, se sice zachová, ale zůstane samo a bez užitku. Zaseté zrno odumírá, aby mohlo vzklíčit a přinést hojný užitek. Ten, kdo hledá jen vlastní prospěch, prohraje všechno, kdo mi však dá svůj život k dispozici, bude zachráněn pro věčnost. Svěřit mi svůj život znamená následovat důsledně mého příkladu. To znamená jít cestou radosti i utrpení. Takového služebníka si i můj Otec váží.

Nyní mne svírá úzkost. Mám říci: Otče, uchraň mne toho, co se na mne valí? Ne, tím bych zradil svoje poslání. Otče, proveď svůj plán záchrany, ukaž lidem svoji slávu!“

Vzápětí se z nebe ozval hlas: „Již jsem to učinil a ještě učiním.“ Ježíš v té chvíli stál uprostřed velkého davu lidí. Někteří z nich tvrdili, že zahřmělo. Jiní mínili: „To k němu mluvil anděl.“

„Hlas, který jste slyšeli, nepromluvil kvůli mně, ale kvůli vám,“ vysvětloval Ježíš. „Teď se rozhoduje o tomto světě. Satanova nadvláda nad lidmi bude zlomena. Tím, že za lidi zemřu, vysvobodím je z jeho tyranie a vezmu je pod svoji ochranu.“

„Mluvíš o smrti?“ ozvalo se ze zástupu. „Vždyť Písmo říká o Mesiáši, že bude žít navždy. O kom to tedy vlastně mluvíš?“

Ježíš jim odpověděl: „Světlo vám zůstane už jen krátce. Važte si ho, dokud svítí. Jděte za světlem, jinak se ocitnete ve tmě. A beze světla ztratíte cestu. Uvěřte tomu světlu a nechte se jím naplnit, aby z vás svítilo dál, až tu nebude.“ Po těchto slovech se Ježíš vzdálil a skryl se.

I když Ježíš učinil mnoho zázraků, lidé mu stejně neuvěřili a tak se potvrdila slova proroka Izajáše:

> „Pane, kdo uvěřil našim slovům? Kdo poznal Boží moc?“

Prorok Izajáš dále ukazuje, jaký důsledek Bůh vyvodil z jejich nevíry.

> „Zaslepil jejich oči a zatvrdil srdce, takže nevidí a nechápou. Neobrátí se k Bohu, aby jim mohl pomoci.“

Prorok zde mluví o Mesiáši a jeho majestátu.

V Ježíše uvěřilo sice mnoho významných mužů, ale veřejně se k němu nepřiznali, protože se báli o své postavení. Záleželo jim více na lidském než na Božím hodnocení.

Ježíš mluvil naléhavě k lidem: „Kdo mně věří, věří Bohu, který mne poslal. Kdo mne vidí, vidí také toho, z jehož vůle přicházím. Přišel jsem na svět jako světlo, a kdo ve mne uvěří, nezůstane ve tmě. Kdo slyší má slova a nedbá na ně, toho nesoudím. Nepřišel jsem svět soudit, ale zachránit. Kdo mne odmítá a má slova nepřijímá, ten má již svého soudce: moje slova ho budou soudit v poslední den. Říkám jen to, čím mne Otec pověřil, a moje poselství přináší věčný život. To, co vám říkám, jsou Otcova slova.“

Ježíš věděl, že nastávající Velikonoce jsou posledními dny jeho života na zemi, než se vrátí k Otci. Miloval ty, mezi nimiž žil, a prokazoval jim lásku až do konce. V předvečer svátků večeřel Ježíš společně se svými učedníky. To už Jidáš pojal ďábelský záměr zradit svého Mistra. Ježíš si byl vědom velikosti svého poslání a moci jako ten, kdo byl a bude rovný Bohu. Když viděl, že se nikdo z učedníků nechtěl snížit k službě, kterou obvykle konali otroci, vstal od stolu, odložil svrchní oděv a opásal se ručníkem. Nalil vodu do umývadla a začal učedníkům umývat a utírat zaprášené nohy. Když došlo na Petra, ten se začal bránit: „Pane, ty mi přece nebudeš mýt nohy!“

Ježíš odpověděl: „Jestliže tě neočistím, ztratíš se mnou spojení a odcizíš se mi.“

A tak Petr najednou obrátil: „Když je to tak, Pane, umyj mne celého.“

Ježíš mu na to řekl: „Koho Bůh už jednou očistil, ten se potřebuje zbavovat jen každodenní špíny a vy jste čistí, ale ne všichni.“ Tím myslel na svého zrádce.

Když umyl nohy poslednímu, oblékl se, vrátil se ke stolu a zeptal se jich: „Pochopili jste, proč jsem to udělal? Jestliže jsem vám umyl nohy já, váš Pán a Mistr, i vy si máte navzájem sloužit v pokorné lásce. Dal jsem vám příklad. A vy se jím řiďte a jednejte jako já. Je nepochybné, že sluha není větší než jeho pán a vyslanec není významnější než hlava státu. Tak teď to víte, a když se podle toho budete řídit, přinese vám to radost.

Na jedno se můžete spolehnout: kdo přijímá moje posly, přijímá mne, a tím i Otce.

To, co jsem řekl, netýká se všech. Vím, koho jsem vyvolil. Plní se výrok Písma: ‚Ten, kdo se mnou jídal, podrazil mi nohy.‘ Až se to stane, pochopíte, že to byla řeč o mně a mém zrádci.“

Když to Ježíš řekl, teprve to na něj v plné síle dolehlo a dodal otevřeně: „Je to tak, jeden z vás mne zradí.“ Učedníci se tázavě dívali jeden na druhého, o kom to vlastně mluví. Petr se naklonil k učedníkovi, který byl u stolu Ježíšovi nejblíže, a naznačil mu, aby se zeptal. Ten se obrátil k Mistrovi: „Pane, kdo to je?“

„Ten, kterému podám chléb,“ odpověděl Ježíš. Namočil kousek chleba do omáčky a podával ho Jidášovi.

V tu chvíli naplnil Jidáše hněv. Ježíš mu řekl: „Neotálej a proveď rychle, co chceš.“ Učedníci nechápali, o čem je řeč. Někteří si dokonce mysleli, že Jidáš má nakoupit nějaké jídlo na svátky nebo že má rozdat peníze chudým; byl totiž jejich pokladníkem. Jidáš přijal podávaný chléb, zvedl se a odešel. Byla noc.

Po Jidášově odchodu Ježíš řekl: „Je rozhodnuto, půjdu poslušně cestou, která se líbí Bohu, cestou Božího vítězství. Moji milí, už s vámi

dlouho nebudu. Marně mne budete hledat. Na mojí cestě mne nemůžete doprovodit. Odkazuji vám, abyste se navzájem milovali, jako jsem já miloval vás. Vaše vzájemná láska dokáže světu, že jste mými žáky.“

„Mistře, kam chceš odejít?“ zeptal se Petr.

„Teď se mnou nemůžeš jít,“ odpověděl mu Ježíš, „budeš mne následovat později.“

„Proč s tebou nemohu jít už teď?“ ptal se znovu Petr. „Jsem ochoten dát za tebe život!“

„Život za mne chceš dát?“ zeptal se Ježíš. „Uvidíš, že mne třikrát zapřeš, než ráno zakokrhá kohout.“

„Nebuďte smutní, věříte v Boha, věřte i ve mne. U mého Otce je domov pro všechny. Odcházím, abych vám připravil místo. Až ho připravím, přijdu, vezmu si vás k sobě a zůstanete se mnou. Kdyby to nebyla pravda, já bych vám to neřekl. Znáte cíl i cestu.“

„Pane, nevíme, kam jdeš,“ namítl Tomáš, „jak bychom mohli znát cestu?“

Ježíš mu na to řekl: „Já jsem cesta k Bohu, pravda o Bohu a život s Bohem. Proto k mému Otci můžete přijít jen skrze mne. Kdo zná mne, zná i Otce a vidí ho.“

„Ukaž nám Otce a budeme spokojeni,“ řekl Filip.

Ježíš ho pokáral: „Filipe, tak dlouho s vámi žiji a ty jsi mne ještě nepoznal? Jak se tak můžeš ptát? Kdo vidí mne, vidí Otce. Proč mne tedy žádáš, abych ti ho ukázal? Nevěříš, že mezi mnou a Otcem je dokonalá jednota? Vždyť všechno, co říkám a dělám, pochází z mého Otce.

V těch, kteří mi uvěří, bude moje dílo pokračovat a rozmáhat se, protože já odcházím k Otci. Tam se postarám o to, aby vaše modlitby v zájmu mého díla došly naplnění. Tak bude oslaven Otec i Syn.

Milujte mne a nebude vám zatěžko mne poslouchat.

Přimluvím se u Otce, aby vám seslal za mne Zástupce, který by s vámi navždy zůstal. Bude to Boží Duch, který vás povede k pravdě. Lidem, kteří dají jen na své smysly a pocity, zůstane skryt. Vám nebude cizí, protože bude s vámi a ve vás.

Vrátím se k vám a nenechám vás opuštěné. Zanedlouho mne svět ztratí z očí, ale vy mne budete vidět očima víry a budete mít podíl na mém životě. Pak budete prožívat skutečnou jednotu se mnou.

Svou lásku mi dokážete tím, že mne budete poslouchat. A kdo mne miluje, zachová si Otcovu lásku. I já ho budu milovat a dám se mu poznat.“

„Pane, proč tě smíme poznat jen my a ostatní ne?“ zeptal se Juda.

„Kdo mne miluje oddanou láskou, také můj Otec mu vyjde vstříc; přijdeme k němu a budeme u něho. Kdo mě nemiluje, nedbá na moje slova a pohrdá Bohem.

Řekl jsem vám vše, co jsem vám tu na zemi měl říci. Až odejdu, Otec vám pošle Ducha svatého, který mne zastoupí. Ten vás všemu naučí a bude vám připomínat, co jsem vám kdy řekl.

Odkazuji vám svůj pokoj. Dávám jiný pokoj, než slibuje svět, a tak se nebojte a nedejte se zastrašit. Vždyť jsem řekl: odcházím a zase přijdu. Milujete-li mne, pak se z mého odchodu budete radovat spolu se mnou. Vždyť odcházím k Otci, který je větší než já. Odhalil jsem vám to, co se stane, abyste uvěřili, až se mé předpovědi splní.

Nezbývá už mnoho času k rozmluvě, protože přichází zlý vládce tohoto světa. Proti mně však nic nezmůže, protože se podřizuji Otcově vůli. Činím to z lásky k Otci a na svědectví světu. Pojďme, přátelé!“

„Jsem kmen vinné révy a můj Otec je vinařem. Odřezává plané výhonky a plodné očišťuje, aby nesly větší úrodu. I vás očistil, a to mým poselstvím. Zůstaňte ve spojení se mnou. Vždyť výhonek oddělený od kmene nemůže nést žádné ovoce; právě tak je to i s vámi.

Já jsem vinný kmen a vy jste výhonky. Proto jen v těsném spojení se mnou prožijete plodný život. Beze mne to nedokážete. Kdo žije beze mne, bude jako planý výhonek odříznut, uschne a bude spálen. Zůstanete-li se mnou spojeni a nepřestane-li na vás působit mé poselství, pak dostanete všechno, o co v modlitbě požádáte.

Když povedete plodný život jako moji učedníci, vzdáte tím čest Bohu. Miluji vás tak, jako mne miluje Otec. Jste-li se mnou spojeni poslušností mých příkazů, proudí do vás Boží láska jako životodárná míza.

Právě tak jsem já spojen poslušností s Otcem a naplněn jeho láskou. Raduji se z toho a chci, abyste se i vy mohli vždycky plně radovat. Přikazuji vám, abyste se vzájemně milovali tak, jako jsem já miloval vás. Největší lásku přátelům prokáže ten, kdo za ně položí vlastní život.

Zůstanete mými přáteli, budete-li jednat v souladu se mnou. Nejste už mými sluhy, protože sluha se nevyzná v úmyslu svého pána. Řekl jsem vám s důvěrou vše, co vím od Otce, a proto jste se stali mými přáteli. Já jsem si vybral vás, ne vy mne. Vybavil jsem vás k tomu, abyste žili plodný život, který by před Bohem obstál. Proste a Otec vám to dá. Usilujte především o vzájemnou lásku.

Lidé vás budou nenávidět, ale vzpomeňte si, že mne nenáviděli dříve než vás. Milovali by vás, kdybyste se přizpůsobili. Vy mezi ně ale nepatříte, protože já jsem si vás vyvolil. Vyvedl jsem vás ze světa a oni vás za to nenávidí. Připomeňte si slova, která jsem vám už jednou řekl: sluha není větší než jeho pán.

Jestliže pronásledují mne, jak by nepronásledovali vás! Když chytali za slovo mne, budou číhat i na vás. To všechno vám budou dělat proto, že nevěří, že za mnou i za vámi stojí Bůh.

Kdybych byl nepřišel a nemluvil k nim, byli by bez viny. Teď jsou však bez výmluvy. Ti, kdo mnou pohrdají, pohrdají Bohem. Usvědčuje je moje dílo, které nemá obdoby. Mají je před očima, a přece se zatvrdili proti mně i Otci. Však je o nich psáno v Písmu: ‚Nenáviděli mne bez důvodu.‘

Pošlu vám zastánce od Otce – Ducha pravdy, který pochází z Otce. Ten dosvědčí, co vám říkám. Ale i vy budete mými svědky, protože mne všude provázíte.

Těmito slovy jsem vás chtěl varovat, abyste nepodlehli zmatku z budoucích událostí. Nejdříve vás vyženou ze synagog. Pak vás budou dokonce zabíjet v domnění, že tím slouží Bohu. Budou to dělat, protože nepoznali Otce ani mne. Říkám to proto, abyste se na má slova rozpomněli, až se naplní.

Zatím jsem o tom nemluvil, protože jsem byl s vámi.

Můj čas se však naplnil a já brzy odejdu k tomu, který mne poslal. Vidím však, že nechápete, kam jdu. Místo abyste se radovali, jste stísněni smutkem a starostmi. Věřte mi, že pro vás bude lepší, když odejdu. Kdybych zůstal, Zastánce by k vám nepřišel. Odejdu-li, pošlu ho k vám.

Až přijde, ukáže lidem, v čem spočívá hřích, zda existuje spravedlnost a koho je třeba soudit.

Hřích je v tom, že lidé ve mne nevěří. Spravedlnost je v tom, že Bůh potrestal Krista jako zástupce hříšníků, vzkřísil ho a přijal do své slávy. A soud znamená, že uchvatitel tohoto světa je již odsouzen.

Je toho ještě mnoho, co bych vám chtěl říci, ale vy to nemůžete v této chvíli pochopit. Teprve až přijde Duch svatý, odkryje vám plnou pravdu. On bude jejím věrným tlumočníkem. Oznámí vám i to, co má přijít.

Nebude zdůrazňovat sebe, ale vyvyšovat mne, protože mně Otec svěřil všechno. A tak co vám sdělí Duch, bude ukazovat vždycky ke mně.

Zanedlouho již mezi vámi nebudu, ale brzy potom mě znovu uvidíte. Pak půjdu zase k Otci.“

„O čem to jen mluví?“ ptali se učedníci jeden druhého. „Kde bude zanedlouho? Kdy ho zase uvidíme? Co to znamená, že půjde k Otci? Tomu nerozumíme.“

Ježíš poznal, že si učedníci s jeho slovy nevědí rady. „Vysvětlím vám to,“ řekl. „Brzy se svět bude radovat z mého utrpení, zatímco vy budete plakat. Ale váš pláč se záhy promění v radost, protože mne opět uvidíte. Vaše radost se bude podobat radosti ženy, která zapomněla na všechnu úzkost a porodní bolesti, protože se jí narodilo dítě. Nyní jste smutní, ale budete se zase radovat, až se setkáme. O tuto radost vás nikdo nepřipraví. Pak všechno pochopíte.

Znovu vás vyzývám, abyste se ve svých modlitbách k Otci na mne odvolávali a on vás vyslyší. Proste, Bůh vás obdaruje a vaše radost bude plná.

Dosud jsem o těchto věcech mluvil v podobenstvích, ale brzy budu o Otci hovořit otevřeně. Nespoléhejte se na to, že já budu prosit Otce za vás, ale vy se modlete a odvolávejte na mne. Vždyť vás Otec miluje pro vaši lásku ke mně a pro víru, se kterou jste mne přijali jako Božího Syna.

Pravda je nejen to, že jsem od Otce přišel, ale i to, že se k němu opět vrátím.“

„Teď už ti rozumíme,“ přisvědčili učedníci. „Co jsi dříve říkal v náznacích, pověděl jsi teď jasně. Pochopili jsme, že víš všechno a rozumíš už napřed našim otázkám. Teď opravdu věříme, že jsi přišel od Boha.“

„Opravdu tomu věříte?“ otázal se jich Ježíš. „Nastane čas, vlastně už nastal, kdy se rozprchnete do svých domovů a necháte mne samotného. Já však nebudu sám, protože Otec je se mnou. Toto všechno jsem vám řekl proto, abyste ve spojení se mnou našli jistotu a klid. Svět vám připraví mnoho těžkostí, ale neztrácejte odvahu. Já jsem nad ním zvítězil.“

Když Ježíš domluvil, pohlédl vzhůru k nebi a řekl:

„Otče, přichází můj čas. Přiznej se ke mně a dovol, abych prokázal tvoji velikost. Svěřil jsi mi přece moc nade všemi, abych ty, které mi dáváš, uvedl do věčného života. Kdo chce věčně žít, musí poznat tebe jako jediného pravého Boha a mne jako toho, kterého jsi poslal. Vykonal jsem vše, co jsi mi uložil, a tím jsem dokázal, v čem je tvoje velikost. Otče, navrať mi nyní moc a čest, kterou jsem měl u tebe dřív, než byl svět.

Lidé tě nechápou, ale těm, které jsi mi dal, jsem objasnil, kdo vlastně jsi. Patří tobě a tys mi je svěřil. Dali na má slova a poznali, že pocházejí od tebe. Všechno, cos mi pro ně svěřil, jsem jim předal a oni uvěřili, že jsi mne poslal.

Nemodlím se teď za celý svět, ale za ty, které jsi mi už dal, neboť oni jsou tvoji. Vždyť všechno, co patří mně, je tvoje a všechno, co je tvé, je moje. Na nich bude patrná moje sláva. Já odcházím k tobě, oni zůstávají. Otče svatý, vezmi si je teď na starost a sjednocuj je tak, jak jsme my zajedno. Já jsem o ně pečoval, dokud jsem byl s nimi. Chránil jsem je, takže jsem nikoho neztratil – kromě Jidáše. Ale i jeho zrada musí posloužit tvým plánům.

Proč o té péči znovu mluvím? Odcházím k tobě, ale chci, aby si oni uchovali plnou radost. Svěřil jsem jim tvé slovo a svět se postavil proti nim, protože stejně jako já nesplynuli s proudem. Neprosím, abys je vzal ze světa, ale abys je chránil od zlého. Oni nepatří světu, jako ani já mu nepatřím. Strhni je svým slovem a přiveď je k dokonalosti svou pravdou.

Posílám je do světa právě tak, jako jsi ty poslal mne. Pokládám za ně svůj život, aby oni své životy zasvětili pravdě.

Nemodlím se jen za ně, ale také za ty, kteří přijmou jejich poselství a uvěří ve mne. Dávej jim tutéž jednotu, která spojuje nás, aby z jejich jednomyslného svědectví svět poznal, že jsi ty mne poslal. Jejich jednomyslnost ať je odleskem jednoty mezi mnou a tebou. Já působím v nich, jako ty působíš ve mně. To je sjednocuje a lidé poznají, že jsi mne poslal a že je miluješ tak jako mne.

Otče, dal jsi mi je a já chci, aby přišli tam, kam jdu já. Poznali mne v plné slávě, kterou jsi mi dal z lásky, dřív než byl svět. Otče, vím, že jsi hoden vší důvěry, ale svět si to neuvědomuje. Tito však poznali, že jsi mne poslal. Objasnil jsem jim a ještě objasním, kdo jsi.

Ať milují tak, jako miluješ ty mne. Pak se mezi nimi budou lidé setkávat se mnou.“

Po této modlitbě odešel Ježíš se svými učedníky do olivového háje za potok Kidrón. Zrádce Jidáš toto místo dobře znal, protože tam s Ježíšem a učedníky často chodíval. Teď tam vedl chrámovou stráž posílenou vojenskou jednotkou; byli ozbrojení a svítili si na cestu kahany a pochodněmi.

Ježíš věděl, co ho čeká. Vyšel jim naproti a zeptal se: „Koho hledáte?“

„Ježíše z Nazaretu,“ odpověděli.

„To jsem já,“ řekl jim.

Když to uslyšeli, ustoupili zpět a padli na zem.

„Koho hledáte?“ zeptal se jich Ježíš znovu.

„Ježíše Nazaretského,“ opakovali.

„Vždyť jsem vám již řekl, že jsem to já. Tady mne máte, ale tyhle nechte odejít.“

Tak se splnil jeho slib, že neztratí žádného z těch, které mu Otec svěřil.

Šimon Petr vytasil meč, napadl jednoho z nich a uťal mu pravé ucho. Byl to Malchos, sluha nejvyššího kněze. Ale Ježíš řekl Petrovi: „Schovej svůj meč! Otec určil, abych trpěl.“

V té chvíli se ozbrojenci Ježíše zmocnili a spoutali ho. Vedli ho nejprve k Annášovi, tchánovi úřadujícího velekněze Kaifáše. Byl to právě Kaifáš, který zastával ve veleradě názor, že je prospěšnější, aby zemřel jeden člověk, než aby byl vydán všanc národ.

Petr Ježíše neopustil a sledoval ho s jiným učedníkem. Ten byl známým nejvyššího kněze, a tak se dostali za Ježíšem až na nádvoří velekněžova paláce. Petr zůstal před vraty. Jeho společník se přimluvil u vrátné, aby Petra pustila dovnitř. Ta se Petra zeptala: „Nepatříš i ty mezi společníky toho člověka?“

„Co tě nemá!“ ohradil se Petr.

Protože bylo sychravo, zapálili si sluhové a strážci oheň a hřáli se kolem něho. Petr se šel také hřát.

Mezitím Annáš zahájil výslech: „Kdo s tebou chodil? Čemu jsi učil?“

„Mé učení je obecně známé,“ odpověděl Ježíš. „Mluvíval jsem veřejně v synagogách i v chrámu. Tam má každý Žid přístup. Potají jsem nemluvil nic. Co se vyptáváš mne? Ptej se mých posluchačů, ti vědí, co jsem říkal.“

„Jak to mluvíš s velekněžem?“ obořil se na Ježíše jeden ze strážných a udeřil ho.

Ježíš se ohradil: „Jestli nemám pravdu, tak to dokaž. Jsem-li v právu, proč mne biješ?“

Annáš potom předal spoutaného vězně Kaifášovi.

Jak se tak Petr hřál u ohně, kdosi se ho zeptal: „Nejsi také jeden z Ježíšových učedníků?“

Petr to popřel.

Jeden z velekněžových sluhů, příbuzný Malchose, kterého Petr poranil, ho obvinil: „Vždyť jsem tě s ním viděl tam v zahradě!“

Petr to opět popřel a vtom zakokrhal kohout.

Ráno odvedli Ježíše od Kaifáše k římskému místodržiteli. Židovští žalobci do jeho domu nevstoupili, aby se neposkvrnili v den svátku a nebyli tak vyloučeni z účasti na velikonoční večeři. Pilát tedy vyšel k nim a ptal se: „Z čeho toho člověka obviňujete?“

„Je to zločinec! Proč bychom ho sem jinak vodili,“ odpověděli.

„Tak si ho nechte a suďte podle svých zákonů,“ odsekl Pilát.

„Vždyť víš, že nemáme právo nikoho popravit,“ bránili se Židé.

Tak se naplnila Ježíšova slova, kterými předpověděl způsob své smrti.

Pilát se vrátil dovnitř, nechal si Ježíše předvolat a zeptal se ho: „Ty jsi král Židů?“

„Zajímá tě to osobně, nebo v souvislosti s žalobou?“ otázal se Ježíš.

„Jsem snad Žid, abys mohl být mým králem?“ ohradil se Pilát. „Tvůj vlastní národ a tvoji představení tě sem předvedli. Čeho ses dopustil?“

Ježíš odpověděl: „Jsem král, ale nejde mi o politickou moc. Kdyby moje království bylo pozemské, moji poddaní by mne proti Židům ubránili. Má říše je jiného druhu.“

„Přece jsi tedy král,“ konstatoval Pilát.

„Sám to připouštíš,“ odpověděl Ježíš. „Narodil jsem se proto, abych oznámil pravdu o tomto království. Kdo miluje pravdu, ten mne poslouchá.“

„Co je pravda?“ ukončil Pilát rozhovor a vyšel opět k Židům. „Ten člověk je nevinný,“ prohlásil. „Jestli ho vy považujete za zločince, udělím

mu velikonoční amnestii, jak je tady zvykem. Chcete, abych vám propustil židovského krále?“

Oni však křičeli: „Toho ne! Propusť Barabáše!“

Ten Barabáš byl buřič.

Potom dal Pilát Ježíše zbičovat. Vojáci upletli z trní věnec, nasadili ho Ježíšovi na hlavu a hodili mu přes ramena rudý plášť. Obklopili Ježíše, bili ho a pokřikovali: „Ať žije židovský král!“

Pilát se pokusil obměkčit žalobce a přesvědčit je o Ježíšově nevině tím, že jim ho předvedl zmučeného a zesměšněného. Ukázal na něj a řekl: „Člověk.“

Velekněží a jejich stráž začali křičet: „Na kříž s ním, na kříž!“

„Ukřižujte si ho sami, pro mne je to nevinný člověk,“ řekl jim Pilát.

„Podle našeho zákona je vinen,“ odporovali Židé. „Vydává se za Božího Syna.“

Po tomto obvinění Pilátův neklid ještě více vzrostl. Vrátil se do soudní síně a zeptal se obžalovaného: „Co jsi vlastně zač?“ Ale Ježíš mlčel.

„Tak ty se mnou nemluvíš? Nevíš, že rozhoduji o tvém životě a smrti?“ řekl Pilát.

„Neměl bys nade mnou žádnou pravomoc, kdyby ti ji nedal Bůh,“ odpověděl Ježíš. „Ty porušuješ právo, ale moji žalobci na sebe berou větší vinu.“

To ovlivnilo Piláta, aby se ještě jednou pokusil Ježíše osvobodit. Židé však sáhli k hrubému nátlaku: „Jestliže ho propustíš, zpronevěříš se císaři. Kdo se vydává za krále, staví se proti císařskému majestátu.“

Když to Pilát slyšel, dal Ježíše vyvést na Dlážděné nádvoří a usedl do soudcovského křesla. Chtěl už případ uzavřít, protože bylo před polednem a večer začínaly židovské velikonoční svátky. Pověděl Židům: „Tak co s tím vaším králem?“

Oni se dali do křiku: „Pryč s ním! Pryč s ním! Ukřižuj ho!“

Pilát ještě namítl: „Vašeho krále mám poslat na smrt?“

Velekněží prohlásili pokrytecky: „Nepotřebujeme krále! Máme přece římského císaře.“

Pilát se vzdal a předal Ježíše popravčí četě, aby ho ukřižovali.

Tak naložili Ježíši na záda jeho vlastní kříž a vedli ho za město na pahorek zvaný „Lebka“, hebrejsky Golgota. Tam ho ukřižovali a po obou stranách vztyčili kříže pro dva zločince.

Nad hlavou každého odsouzence bývalo napsáno, čím se provinil; na Ježíšův kříž dal Pilát napsat hebrejsky, latinsky a řecky: Ježíš Nazaretský, židovský král. Popraviště bylo blízko města, takže ten nápis četlo mnoho lidí. Velekněží protestovali u Piláta: „Nepiš, že je židovský král, ale že se za něj jenom vydával.“

Pilát je odbyl: „Co jsem napsal, to tam bude!“ Popravčí četě podle práva náležely svršky odsouzenců. Ježíšův svrchní plášť – pruh plátěné látky – roztrhali na čtyři díly a podělili se o ně. Jeho nesešívaný spodní oděv, utkaný vcelku, nechtěli trhat, ale řekli si: „Budeme losovat, kdo z nás ho dostane.“ Tím nevědomky uskutečnili prorockou předpověď:

„Rozdělili si můj plášť a losovali o můj oděv.“

U Ježíšova kříže stála jeho matka, její sestra, Marie Kleofášova a Marie Magdaléna. Ježíš pohlédl na svou matku a na milovaného učedníka Jana, který stál vedle ní. Jí řekl: „On teď bude tvůj syn,“ a jemu: „Přijmi ji jako svou matku.“ Od té chvíle se ten učedník o ni staral jako o vlastní.

Ježíš věděl, že se blíží konec. Řekl: „Žízním.“

Vojáci namočili houbu do kyselého vína a na lodyze yzopu mu ji podali k ústům. Tím se také vyplnila prorocká předpověď. Ježíš svlažil rty a řekl: „Je dokonáno.“ Hlava mu klesla a skonal.

Protože se blížila sobota a navíc začátek velkého svátku, nemohli Židé připustit, aby těla zůstala na křížích. Žádali Piláta, aby urychlil popravu a mrtvé dal sejmout. Oběma zločincům vojáci přerazili nohy. U Ježíše to bylo zbytečné, protože viděli, že je už mrtev. Jeden z vojáků mu kopím otevřel bok, aby se přesvědčil, zda již doopravdy zemřel. Z rány vytékala sražená krev a čirá tekutina.

Popisuje to, kdo to viděl na vlastní oči. Můžete se na to spolehnout, je to pravda. Opět se naplnila dvě proroctví Písma: „Ani kost mu nebude zlámána,“ a „Uvidí, koho probodli.“

Ježíšovo tělo si na Pilátovi vyžádal Josef z Arimatie. Byl to Ježíšův učedník, který se dosud bál veřejně se k němu přiznat. Pilát souhlasil a Josef Ježíšovo tělo sňal z kříže. Pomáhal mu přitom Nikodém, který měl kdysi s Ježíšem noční rozhovor. Ten přinesl velké množství vonných látek.

Ježíšovo tělo s těmito vonnými věcmi zavinuli do plátna, jak to Židé dělávají při pohřbívání.

V zahradě nedaleko popraviště byla nová, dosud nepoužitá hrobka, vytesaná do skály. Tam Ježíše uložili, protože do začátku soboty nezbývalo mnoho času.

První den po sobotě, ještě před rozedněním, přišla k Ježíšovu hrobu Marie Magdaléna. Uviděla, že kamenný uzávěr hrobky je odsunut. Běžela k Petrovi a k učedníkovi, kterého měl Ježíš tolik rád, a oznámila jim: „Našeho Pána vzali z hro-bu a nevíme, kam ho položili.“

Ti dva se zvedli a spěchali ke hrobu. Druhý učedník Petra předběhl a byl tam první. Do hrobu však jenom nahlédl a uviděl prázdné plátno. Ale tu přiběhl Petr, který vešel dovnitř a kromě plátna nalezl i šátek, jímž byla ovázána Ježíšova hlava; ten byl svinutý a položený zvlášť. Za Petrem

vstoupil do hrobu i druhý učedník, všechno si prohlédl a uvěřil, že Ježíš vstal z mrtvých. Až dosud to totiž stejně jako ostatní nechápal.

Oba učedníci se vrátili zpět, ale Marie zůstala u hrobu a plakala. Náhle spatřila v hrobce dva anděly v bílém; seděli na obou koncích kamenné lavice, na níž předtím spočívalo Ježíšovo tělo.

„Ženo, proč pláčeš?“ zeptali se jí.

„Vzali mého Pána a nevím, kam ho uložili.“

Když to řekla, obrátila se a spatřila, že za ní někdo stojí. Neznámý ji oslovil: „Ženo, proč pláčeš? Koho hledáš?“

Myslela, že je to zahradník, a odpověděla: „Pane, jestli jsi ho odnesl, řekni mi, kam jsi ho uložil, a já ho pochovám.“

Ježíš jí řekl: „Marie!“

Pohlédla na něj a řekla: „Můj Mistře!“ a poklekla před ním.

„Nedotýkej se mne!“ varoval ji Ježíš, „ještě jsem se nevrátil k svému Otci. Běž a pověz bratřím, že odcházím k svému i vašemu Bohu a Otci.“ Marie Magdaléna vyhledala učedníky a řekla jim: „Viděla jsem Pána,“ a sdělila jim, co jí uložil.

Téhož dne večer byli učedníci pohromadě za zamčenými dveřmi, protože se báli, že teď přijdou Židé na ně. Pojednou stál Ježíš mezi nimi a řekl: „Pokoj vám!“ Potom jim ukázal rány v rukou a v boku.

To byla radost pro učedníky, že zase vidí svého Pána! Ježíš opakoval: „Pokoj vám!“ a pokračoval: „Otec vyslal mne a já vysílám vás.“ Dýchl na ně a řekl: „Přijměte svatého Ducha! Komu budete zvěstovat odpuštění hříchů a kdo je přijme, tomu bude odpuštěno. Komu tu zvěst zadržíte, zůstává ve svém hříchu.“

Toho večera chyběl mezi učedníky Tomáš, kterému přezdívali Dvojče. Ostatní mu o setkání s Ježíšem vyprávěli, ale on pochyboval: „Neuvěřím, dokud neuvidím a neohmatám rány na jeho rukou a boku.“

Po týdnu byli učedníci znovu spolu a tentokrát byl s nimi i Tomáš. Dveře byly zase zamčeny, když se Ježíš mezi ně postavil a oslovil je: „Pokoj vám!“ Potom se obrátil k Tomášovi: „Podívej se a sáhni si na mé rány! Už nepochybuj, ale věř!“

Tomáš přesvědčen vyznal: „Jsi můj Pán a můj Bůh!“

Ježíš mu na to řekl: „Viděl jsi mne, a proto věříš. Cennější však je nevidět a uvěřit.“

Za dobu svého působení Ježíš před zraky učedníků vykonal mnoho dalších mocných činů, které nejsou v této knize zaznamenány. Ty činy, které jsou zaznamenány, ve vás mají vzbudit víru v Ježíše jako Božího Syna a zajistit vám tak věčný život.

Později se Ježíš zjevil učedníkům na břehu Genezaretského jezera. Šimon Petr tehdy totiž řekl ostatním: „Jdu lovit ryby.“ Někteří se přidali:

„Půjdeme s tebou.“ Byli to: Tomáš Dvojče, Natanael z galilejské Káně, Jakub a Jan a ještě další dva.

Vypluli na jezero, ale celou noc se namáhali zbytečně. Za svítání si všimli, že někdo stojí na břehu.

Zavolal na ně: „Přátelé, máte něco k jídlu?“

„Nemáme. Nic jsme neulovili,“ odpověděli.

„Já vám poradím: Hoďte síť na pravou stranu a ulovíte!“

Uposlechli a nemohli přeplněnou síť ani utáhnout. Jan řekl Petrovi: „To je Pán!“

Jakmile to Petr uslyšel, přioblékl se a brodil se ke břehu. Ostatním učedníkům ještě chvíli trvalo, než se člunem a sítí plnou ryb překonali tu nevelkou vzdálenost. Když vystoupili na břeh, uviděli ohniště, na kterém se pekla ryba a chléb.

„Přineste několik ryb ze svého úlovku,“ řekl jim Ježíš.

Petr šel a vytáhl na břeh síť plnou velkých ryb. Napočítal jich sto padesát tři, a přesto se síť nepotrhala.

„A teď se pojďte nasnídat,“ pozval je Ježíš.

Nevyptávali se ho, kdo je; věděli že je to Pán. Ježíš jim rozdělil chléb i ryby.

To bylo Ježíšovo třetí setkání s učedníky po vzkříšení.

Když pojedli, rozvinul se mezi Ježíšem a Petrem tento rozhovor: „Šimone, miluješ mne více než ostatní?“

„Ano, Pane, ty víš, že tě mám rád.“

„Pas mé beránky!“

Podruhé se zeptal: „Miluješ mne, Šimone?“

„Ano, Pane, ty víš, že tě mám rád.“

„Pečuj o mé ovce!“

Zeptal se ho ještě potřetí: „Šimone, máš mne rád?“

Petra zarmoutilo, že se ho potřetí zeptal, zda ho má rád, a odpověděl: „Pane, ty víš všechno, i to, že tě mám rád.“

„Starej se o mé ovečky! – Na jedno však nezapomeň: Donedávna jsi chodil, kam jsi chtěl. Jako stařec rozpřáhneš ruce, přivážou tě a povedou vstříc smrti.“ Tím mu chtěl naznačit, že bude ukřižován a touto smrtí oslaví Boha.

A pak ještě dodal: „Následuj mne!“

Petr si všiml, že za nimi jde učedník, který byl Ježíšovi tak blízký. (Ten se při poslední večeři ptal, kdo Ježíše zradí.) Petr se zeptal: „Pane, co bude s ním?“

Ježíš odpověděl: „Kdybych ho tu ponechal až do svého příchodu, je to moje věc. Nestarej se o to, ale pojď mojí cestou!“

O tom učedníkovi se rozhlásilo, že nezemře, ale Ježíš nic takového neřekl. Je to učedník, který to všechno zaznamenal, a jeho svědectví je spolehlivé.

Ježíš učinil ještě mnoho jiného, co tu není zaznamenáno. Kdyby se to všechno mělo vypsat, svět by to nemohl pochopit. To, co je zapsáno, stačí, abyste uvěřili, že Ježíš je Kristus, Boží Syn, a aby se vám v něm otevřel věčný život.

Skutky

Skutky apoštolů

Milý Teofile, také tuto druhou knihu věnuji tobě. V té první jsem se snažil zachytit vše, co Ježíš dělal a učil od počátku až do svého odchodu k Bohu. Tehdy dal také poslední pokyny o Duchu svatém úzkému kruhu svých učedníků. V období čtyřiceti dnů od své smrti a zmrtvýchvstání se s nimi setkával, dokázal jim, že je opravdu živ, a pověděl jim, že se vrátí, aby uskutečnil Boží záměr se světem. Když byli ještě pospolu, řekl jim, aby po jeho odchodu neopouštěli Jeruzalém, ale čekali tam, až Bůh vyplní svůj slib. Vysvětlil jim: „Jan křtil vodou, ale vás Bůh v nejbližších dnech pokřtí svým svatým Duchem.“

Učedníci se ho také otázali: „Pane, teď už konečně vezmeš do ruky vládu nad Izraelem?“ Odpověděl: „Není vaše starost, kdy to bude! Nechte to na Bohu, který jedná podle svých rozhodnutí. Teď dostanete Ducha svatého a s ním zvláštní sílu k tomu, abyste se stali mými vyslanci nejen v Jeruzalémě, ale v celém Judsku, v Samařsku a po celém světě.“ Potom byl před jejich očima zdvižen vzhůru a zakryt oblakem. Když se upřeně dívali za ním, objevili se vedle nich dva muži v bílém a oslovili je: „Galilejci, co tu tak stojíte a díváte se do oblak? Ježíš od vás odešel do nebe, aby se jednou vrátil stejným způsobem.“

To se stalo na Olivové hoře, jen asi čtvrt hodiny cesty od Jeruzaléma. Vrátili se do města, kde v horní místnosti domu bydleli společně Petr, Jakub, Jan, Ondřej, Filip, Tomáš, Bartoloměj, Matouš, Jakub – syn Alfeův, Šimon Zélot a Juda – syn Jakubův. Ti všichni se jednomyslně a vytrvale modlívali a s nimi ještě některé ženy, Ježíšova matka Marie a Ježíšovi bratři.

Na jednom shromáždění, kde se sešlo asi sto dvacet Ježíšových následovníků, vystoupil Petr a řekl: „Bratři, Jidáš byl jeden z nás, dvanácti apoštolů. Dostal stejné pověření jako my, a přece se propůjčil k tomu, že přivedl na Ježíše stráž, aby ho zatkla. Pak se sám zprovodil ze světa tak hrozným způsobem, že mu až vyhřezly vnitřnosti. Za jeho zrádcovskou odměnu byl koupen pozemek, kterému dnes jeruzalémští obyvatelé říkají ‚Hakeldama‘ – Krvavé pole. Tak se naplnila předpověď Bible. To Duch svatý vložil Davidovi do úst slova o Jidášovi, která jsou zaznamenána v Žalmech: ‚ať zpustne jeho dům, ať v něm nikdo nebydlí,‘ a jinde: ‚…jeho pověření ať převezme jiný.‘ Je tedy nutné nahradit Jidáše. Vyberme muže, který s námi následoval Pána Ježíše po celou dobu od chvíle, kdy ho pokřtil Jan, a byl s ním až do jeho odchodu do nebe. Takový ať se spolu s námi stane jedním ze svědků Ježíšova zmrtvýchvstání.“

Vybrali dva takové: Josefa Barsabáše, kterému se říkalo Justus, a Matěje. Potom se modlili: „Ty, Pane, znáš srdce každého člověka. Ukaž, kterého z těchto dvou jsi vybral, aby byl tvým apoštolem místo Jidáše, který zradil.“ Dali jim vytáhnout los, a ten označil Matěje. Tak se tedy připojil k jedenácti apoštolům.

Padesát dní po Velikonocích začaly Letnice, svátek vděčnosti za úrodu. Kristovi následovníci se opět shromáždili. Náhle se ozval zvláštní zvuk, jako by celým domem zavanul silný vítr. Tu se jim objevil plápolající oheň, který se rozdělil a hořel nad každým z nich. A všichni byli naplněni Duchem svatým. Projevilo se to tím, že získali schopnost mluvit cizími jazyky, které předtím neovládali.

V Jeruzalémě byli na svátky zbožní židé, kteří jinak žili mimo Palestinu v různých zemích a s různými národy. Ten zvláštní zvuk přilákal zástup těchto poutníků a oni teď naslouchali učedníkům. Přitom každý slyšel, že učedníci mluví jeho rodným jazykem. To je velice překvapilo a vzrušeně o tom hovořili: „Vždyť je známe, to jsou přece samí prostí Galilejci! A každý z nás je slyší ve svém rodném jazyce! Mluví o tom, že Bůh udělal něco velikého.“

Mezi posluchači byli Partové, Médové, Elamité, Mezopotámci, Judejci, lidé z Kapadokie, od Černého moře a z Malé Asie, z Frýgie, Pamfýlie, z Egypta, Libye, z Říma, Kréty i Arábie, rození židé i na židovskou víru obrácení pohané. Ptali se mezi sebou: „Co se to děje?“ Ale někteří se tomu smáli a říkali: „Vždyť jsou opilí!“

Tu vystoupilo dvanáct apoštolů do popředí a Petr promluvil k zástupu: „Židé a vy všichni, kteří jste právě v Jeruzalémě! Vysvětlím vám, co se zde děje, ale prosím vás o pozornost. Určitě nejsme opilí, jak se nám někteří posmívají. Vždyť je teprve devět hodin, doba ranních modliteb. Tady se však plní, co předpověděl prorok Jóel: ‚Bůh říká:

> V posledních dnech sešlu svého Ducha na lidi, vaši synové a dcery budou prorokovat, mladí budou mít vidění a staří významné sny. Moji služebníci a služebnice dostanou mého Ducha a stanou se proroky. Na obloze i na zemi se objeví zvláštní úkazy, krev, oheň a sloupy dýmu, slunce se zatmí a měsíc zrudne. To bude znamením, že Pán přichází soudit všechny lidi. Jenom ten, kdo ho uznává svým Pánem, bude zachráněn.‘

Izraelci, poslyšte! Žil tady mezi vámi Ježíš z Nazaretu, muž, kterému dal Bůh moc činit zázraky a znamení; mnozí z vás by to mohli dosvědčit. A tohoto muže jste se vy zmocnili a zabili jste ho na kříži rukama pohanů. Tím jste vlastně jen splnili Boží úmysl. Bůh však vyrval Ježíše z moci smrti, která ho nemohla udržet, a vzkřísil ho z mrtvých. To o něm zpívá David v žalmu:

> ‚Pána mám neustále před očima, stojí při mně, a tak nezakolísám. Proto se mé srdce raduje, moje ústa zpívají, vždyť i pro mé mrtvé tělo zůstává naděje. Ty mne nenecháš mezi mrtvými, nedopustíš, aby tělo tvého vyvoleného podlehlo zkáze. Povedeš mne cestou života a dáš mi, abych se radoval u tebe.‘

Je nám všem jasné, že dávný král David zemřel, byl pochován a jeho hrob je tady až dodnes. Nemluvil tedy o sobě, ale prorokoval to o Mesiáši, který podle Božího slibu měl být Davidovým potomkem. A tak když říkal, že nezůstane mezi mrtvými a jeho tělo nepodlehne zkáze, viděl vlastně dopředu Kristovo vzkříšení z mrtvých. Ano, právě Ježíše Bůh vzkřísil a my všichni to můžeme dosvědčit. Nyní je na nebesích po Boží pravici a má právo dávat svatého Ducha. Všechno to zvláštní, co vidíte a slyšíte, pochází od něho. A zase David nemluvil o sobě, když napsal: ‚Bůh řekl mému Pánu: Seď po mé pravici, až ti všechny nepřátele položím k nohám.‘ Ať tedy ví každý Izraelec: Toho Ježíše, kterého jste ukřižovali, toho poslal Bůh jako Pána a Mesiáše!“

Petrova slova zasáhla mnoho posluchačů a ti se začali ptát apoštolů: „Bratři, co máme dělat?“ „Litujte svých hříchů,“ volal Petr, „vyznávejte je a na znamení Božího odpuštění přijměte křest, který Ježíš Kristu určil pro své následovníky. Také vy dostanete Ducha svatého. Vždyť ten prorocký slib platí vám, vašim dětem, a dokonce lidem po celém světě, které si Pán Bůh zavolá.“ A ještě jim říkal mnoho dalších věcí a radil jim naléhavě: „Nemějte už nic společného s těmi, kteří se postavili proti Mesiáši!“

Ti, kteří Petra poslechli, byli nakonec pokřtěni. Toho dne se připojilo k Ježíšovým následovníkům okolo tří tisíc lidí. Všichni chtěli slyšet od apoštolů ještě více, bývali rádi pohromadě, společně stolovali, lámali chléb na památku Kristovy poslední večeře a modlili se. Apoštolové činili mnoho mocných činů a divů, takže každý cítil, že tu působí Bůh. Věřící vytvořili pospolitost, ve které se o všechno dělili a dokonce majetek měli společný. Zámožní mezi nimi prodávali své nemovitosti a výtěžek dělili mezi všechny, jak kdo potřeboval.

Všichni se společně shromažďovali každý den v jeruzalémském chrámu. V menších skupinách se pak scházeli po domech a jedli společně, s radostí a upřímností. Svou vděčnost Bohu vyjadřovali modlitbami a zpěvem, a kdo to slyšel, tomu se to líbilo. Pán jim denně přidával další, kteří uvěřili a byli zachráněni.

Petr a Jan šli jednou ve tři hodiny do chrámu, aby se zúčastnili pravidelných odpoledních modliteb. Mezi četnými žebráky tam byl také muž chromý od narození, kterého jeho přátelé každý den přinesli a posadili u chrámových vrat, zvaných Krásná brána. Chodilo tudy hodně lidí a

on je prosil o almužnu. Tak požádal i Petra s Janem. Zastavili se u něho a Petr mu řekl: „Podívej se na nás!“ Žebrák dychtivě zvedl oči, protože čekal dobrou almužnu. Petr však pokračoval: „Peníze nemám, ale dám ti cennější dar. Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského, vstaň a choď!“ Pak uchopil žebráka za napřaženou pravici, pozvedl ho a v tom okamžiku do ochrnutých nohou vstoupila síla. Postavil se, zkusil chodit a za chvíli už mohl jít dovnitř chrámu spolu s apoštoly. Dokonce radostně poskakoval a hlasitě chválil Boha. Lidé nevěřili svým očím, ale jasně poznávali, že dlouholetý mrzák, který žebrával u Krásné brány, teď chodí a z vděčnosti k Bohu prozpěvuje. Sbíhali se kolem uzdraveného i kolem apoštolů, kteří zatím došli do Šalomounova podloubí.

A tak k nim Petr začal mluvit: „Přátelé, proč se divíte? Snad si nemyslíte, že jsme toho člověka uzdravili vlastní mocí nebo mimořádnou zbožností? Kdepak! To Bůh, kterého vyznáváte, Bůh našich praotců – Abrahama, Izáka a Jákoba – tu právě před vámi dokázal moc svého Syna Ježíše. Toho Ježíše, kterého vy jste vydali Římanům a veřejně jste se ho zřekli před Pilátem, ačkoliv ho chtěl zprostit obžaloby. A když vám dal vybrat, koho má propustit, vy jste se zřekli svatého a spravedlivého muže a vyžádali jste milost pro vraha. Toho, kdo vám chtěl dát věčný život, jste zabili! Ale Bůh ho vzkřísil z mrtvých a my to můžeme osobně dosvědčit. Protože v něho věříme, dal nám sílu uzdravit tohoto muže, kterého znáte po léta jako bezmocného. To, že je teď zdráv, je výsledkem víry v Ježíše Krista.

Uvědomuji si však, bratři, že jste se Ježíše zřekli z nevědomosti a že ani vaši vůdcové netušili, o koho se jedná. Bůh tak vlastně dopustil, aby Kristus trpěl, jak to už dávno předpověděl ústy svých proroků. Přiznejte svou vinu na tomto hrozném činu a proste Boha, aby vám odpustil. Pak se i vy budete moci těšit na dobu, kdy Bůh znovu pošle Ježíše jako vašeho osvoboditele. Teď je v nebi a zůstane tam až do chvíle, kdy se Bůh rozhodne obnovit celý svět, jak to také předpovídali proroci. Tak například Mojžíš přece řekl:

> ‚Z vašeho národa jednou Bůh povolá nového proroka, podobně jako k vám poslal mne, ale toho budete skutečně poslouchat na slovo. Kdo by se mu nepodřídil, nebude už náležet mezi Boží vyvolené.‘

Samuel a všichni další proroci mluvili často o době, kterou my právě prožíváme. Vy jste syny těch proroků a máte dědický podíl v úmluvě mezi Bohem a Abrahamem. Bůh přece Abrahamovi slíbil: ‚Tvůj potomek bude požehnáním pro všechny národy země.‘ Vám na prvním místě poslal Bůh svého Syna Ježíše, aby vám přinesl všechno dobré a odvrátil vás od vašich špatností.“

Zatímco Petr a Jan mluvili, přivedli na ně kněží a saducejové velitele chrámové stráže. Ten je zatkl, a protože byl už večer, vzal je do druhého dne do vazby. Kněze totiž popudilo, že Petr a Jan učili lidi v chrámu a hlásali, že Ježíš vstal z mrtvých. Ale mnozí z posluchačů jim uvěřili, takže počet věřících už dosáhl asi pěti tisíc mužů.

Příštího dne právě zasedala v Jeruzalémě židovská velerada – shromáždění politických i náboženských předáků a učitelů zákona, kterému předsedal úřadující velekněz Kaifáš. Byl tam také jeho předchůdce Annáš a dále Jan, Alexandr a ostatní příslušníci velekněžského rodu. Dali si předvést Petra a Jana, Ježíšovy apoštoly, a začali je vyslýchat. Chtěli vědět, jaká to je moc, kterou uzdravili chromého, a kdo jim ji svěřil.

Na to Petr odpověděl z popudu svatého Ducha: „Vůdcové a představitelé národa! Vyslýcháte nás pro dobrý skutek a chcete vědět jak to, že postižený mohl být uzdraven. Prohlašujeme tedy jasně před vámi a před celým Izraelem, že jsme to udělali ve jménu Ježíše Krista Nazaretského, kterého jste vy ukřižovali, ale Bůh ho vzkřísil z mrtvých. Je to jeho moc, která postavila na nohy úplně chromého člověka. Na Ježíše se vztahuje Izajášovo proroctví: ‚To je ten kámen, který jste vy, stavitelé, odložili, ale který se stal hlavním kamenem celé klenby.‘ Jenom on je Spasitel a nečekejte, že se ozve ještě jiné jméno, které by znamenalo záchranu.“

Členové velerady se podivili, jak odvážně a jasně Petr promluvil. Věděli totiž, že on i Jan jsou jen prostí, nevzdělaní lidé, a byli překvapeni, jaký vliv na ně měl pobyt s Ježíšem. Předvolali uzdraveného a ten teď stál vedle apoštolů jako živý doklad jejich slov. Nikdo z velerady nevěděl jak dál, a tak dali zase apoštoly odvést a radili se, co s nimi. „Nemůžeme zakrýt, že udělali nesporný zázrak,“ přiznávali. „Už to ví celý Jeruzalém. Musíme však zabránit tomu, aby se ty jejich zvěsti šířily dál. Postrašíme je, aby už o Ježíšovi nikomu nevyprávěli.“ Zavolali je zpátky a důrazně jim přikázali, že už o Ježíšovi nesmí mluvit.

Petr s Janem odpověděli: „Myslíte, že je správné, abychom dali víc na vás než na Boha? Nemůžeme přece zamlčet, co jsme viděli a slyšeli.“ Velerada jim ještě vyhrožovala, ale pak je propustila. Neodvažovali se apoštoly potrestat, protože se báli, že by se lid bouřil. Všichni totiž děkovali Bohu za tento zázrak. Vždyť tomu uzdravenému člověku bylo už přes čtyřicet let.

Jakmile se Petr s Janem dostali na svobodu, šli ke svým a vyprávěli jim, co bylo ve veleradě. Když to všechno vypověděli, modlili se společně: „Pane Bože, ty jsi stvořil nebe, zemi i moře a všechno, co žije. Ty jsi vnukl Davidovi slova:

> ‚Proč se lidé bouří a národy se obírají marnými plány? Pozvedají se pozemští králové a vladaři se spolu umlouvají proti Pánu a jeho Mesiáši.‘

A skutečně se spojil král Herodes s místodržitelem Pilátem, Izraelci neváhali spřáhnout se s pohany, aby zabili tvého svatého Syna Ježíše, kterého jsi ustanovil Vysvoboditelem. Vykonali však jenom to, co jsi předem určil a rozhodl. Pane, teď vyhrožují také nám. Prosíme, dej nám odvahu, abychom tvoje slovo mluvili s odvahou a bez zábran, a dávej nám i dále svoji moc, abychom ve jménu tvého Svatého Syna Ježíše mohli činit zázraky na důkaz pravdivosti našeho zvěstování.“

Ještě během této modlitby se pod nimi zachvěla země a všichni shromáždění byli naplněni svatým Duchem. A tak dále odvážně hlásali Boží poselství.

Všichni ti věřící byli podivuhodně jednomyslní. Nikdo z nich nepovažoval nic za vlastní, ale dávali vše ke společnému užívání. Svědectví apoštolů o vzkříšení Pána Ježíše bylo velmi přesvědčivé a všichni se navzájem měli rádi. Netrpěli mezi sebou chudobu a bídu; majitelé pozemků a domů prodávali své nemovitosti a skládali stržené peníze u apoštolů. Ti je rozdělovali všem potřebným. Tak prodal a obětoval své pole také muž, o kterém později ještě uslyšíme: Josef, kterému dali apoštolové přezdívku Barnabáš (to znamená Syn útěchy). Byl z rodu lévijských chrámových pomocníků, ale narodil se na Kypru.

Svůj pozemek prodal i jistý Ananiáš a jeho manželka Zafira. Ti se však domluvili, že část získaných peněz odnese Ananiáš apoštolům a bude je vydávat za celou částku. Ale Petr mu řekl: „Ananiáši, tento podvod ti poradil sám ďábel. Tím, že se nás snažíš obelstít a vydáváš částku za celek, obelháváš vlastně svatého Ducha. Vždyť to pole bylo tvoje a mohl sis je klidně nechat. I stržené peníze patřily tobě a nikdo z nás by ti nevyčítal, kdyby sis je byl všechny ponechal. Co tě to jen napadlo? Chtěl jsi podvést nejen lidi, ale samotného Boha.“

Když to Ananiáš vyslechl, zhroutil se mrtev na zem. Všechny, kdo se to dověděli, naplnila hrůza. Několik mladých mužů vyneslo Ananiášovo tělo, aby ho pohřbili.

Asi za tři hodiny přišla také Zafira, která netušila, co se mezitím odehrálo. Petr se jí zeptal: „Poslyš, Zafiro, prodali jste to pole za tolik a za tolik?“ Odpověděla: „Ano, jistě za tolik.“ Na to Petr: „Proč jste se tak smluvili? To jste chtěli podvést Božího Ducha? Právě se vracejí chlapci, kteří pohřbili tvého muže. A tebe stihne stejný trest jako Ananiáše.“ Zafira padla k Petrovým nohám a zemřela. Ti mládenci právě vešli do dveří a hned museli jít vykonat ještě druhý pohřeb do stejného hrobu. To

se samozřejmě rychle rozkřiklo nejen mezi věřícími, ale i mezi ostatními lidmi a všemi to hluboce otřáslo.

Apoštolové se pravidelně scházeli v Šalomounově podloubí v chrámu, kde se je nikdo neodvážil rušit. Stali se totiž mezi jeruzalémským lidem velmi populárními pro divy a zázračná uzdravení, která se děla jejich prostřednictvím. Došlo to tak daleko, že když měl jít Petr do chrámu nebo zpět, lidé podél cesty připravovali nemocné na rohožích a nosítkách, aby na ně padl alespoň Petrův stín. Dokonce z širého okolí snášeli do Jeruzaléma nemocné a pomatené a všichni byli uzdraveni. A mnoho dalších mužů a žen uvěřilo Pánu a připojilo se k církvi.

Toto hnutí vyvolalo žárlivost a strach především u nejvyššího kněze a jeho přívrženců – saducejů. Ti totiž učili, že se žádné zázraky – a natož vzkříšení z mrtvých – nedějí. Dali proto apoštoly zatknout a uvěznit, tentokrát do městské věznice. Boží anděl však v noci otevřel dveře žaláře, vyvedl apoštoly ven a povzbudil je: „Nebojte se, jděte zase do chrámu a říkejte lidem, jak mohou dosáhnout věčného života!“ Poslechli a už na úsvitě byli v chrámu a učili.

Mezitím velekněz a jeho stoupenci svolali zasedání velerady a přikázali, aby byli apoštolové předvedeni. Chrámoví strážci však našli vězení prázdné, vrátili se a podali hlášení: „Věznice je v naprostém pořádku, dveře zamčené, strážní u nich drželi řádně hlídku, ale když jsme odemkli, uvnitř nikdo nebyl.“ Velekněz, velitel a jeho chrámová stráž vyslechli tu zprávu a byli zmateni. Nevěděli, co si o tom mají myslet. Vtom někdo přiběhl a hlásil: „Ti muži, které jste včera uvěznili, jsou zase v chrámu a klidně mluví k lidem!“ Velitel tam spěchal se strážní, ale neodvážili se žádného násilí, protože lid by je ukamenoval. Apoštolové však s nimi šli dobrovolně před veleradu.

Velekněz je obvinil: „Copak jsme vám nezakázali Ježíšovo jméno veřejně vyslovit? Jak to, že jste naplnili celý Jeruzalém svými výklady o něm a nás označujete za jeho vrahy?“ Petr promluvil jménem ostatních apoštolů: „Boha přece musíme poslechnout víc než lidi. To Bůh našich praotců vzkřísil z mrtvých Ježíše, kterého jste vy zabili potupným způsobem na římském kříži. Bůh mu však svěřil veliký úkol Mesiáše a Vysvoboditele. Jenom on může Izraeli odpustit jeho hříchy, když se mu ovšem pokoříte. My jsme svědkové všeho, co říkáme. Jasným dokladem vám může být moc svatého Ducha, kterou Bůh dal těm, kdo si už dali říct a učinili pokání.“

To ovšem veleradu rozzuřilo a ozvalo se volání, aby byli apoštolové popraveni. O slovo se však přihlásil známý farizejský učitel zákona Gamaliel, muž značné autority, a dal pokyn, aby na chvíli obžalované odvedli. Pak oslovil veleradu: „Izraelci, dobře si rozmyslete, co chcete

udělat s těmito lidmi. Vzpomínáte na rozruch kolem Teuda? Ten ze sebe dělal velkou osobnost a shromáždil na čtyři sta přívrženců. Když však zemřel, jeho lidé se rozprchli a všechno utichlo. Nebo vzpomeňte na povstání Judy z Galileje za sčítání lidu. Měl hodně následovníků, ale i on zahynul a jeho tlupa se rozptýlila. A tak vám radím, nechte ty lidi prostě na pokoji. Jestli je to zase nějaké lidské hnutí, brzo se rozpadne. Stojí-li však za tím Bůh, nic proti tomu nezmůžete a vlastně byste se snažili bojovat s Bohem.“ Dali na jeho radu. Opět předvedli apoštoly, vyměřili jim obvyklý trest bičování a znovu jim přísně zakázali hlásat cokoliv o Ježíšovi a šířit jeho učení. Pak je propustili.

Apoštolové šli ze soudu a radovali se, že byli vyznamenáni těžkostmi a utrpením pro jméno Pána Ježíše. Učili i nadále každý den o Ježíšovi a jak v soukromí, tak na veřejnosti ho prohlašovali za Božího Syna.

Jak církev rychle rostla, vyskytly se neshody. Řecky mluvící křesťané si stěžovali, že jejich vdovám se dostává méně podpory než vdovám po křesťanech ze židovského prostředí. Dvanáct apoštolů svolalo společné shromáždění celého sboru a předložilo tento návrh: „My se musíme plně věnovat rozhlašování Božího poselství a nemůžeme tedy ještě dohlížet na pořádek a spravedlnost při rozdílení jídla. Navrhujeme vám, bratři, abyste ze svého středu zvolili sedm mužů, kteří se už osvědčili, jsou naplněni svatým Duchem a dovedou moudře rozhodovat. Těm svěříme starost o hmotnou pomoc ve sboru, abychom se my mohli plně soustředit na modlitby a kázání.“

Sborové shromáždění souhlasilo s návrhem apoštolů a hned přistoupilo k volbě. Zvoleni byli: Štěpán, muž neobyčejně silné víry a plný Ducha svatého, Filip, Prochorus, Nikánor, Timón, Parménas a Mikuláš, který již dříve v Antiochii přestoupil z pohanství k židovskému náboženství. Po volbě se těch sedm postavilo před apoštoly, kteří se modlili a pak jim udělili pro jejich práci zvláštní požehnání. Toto nové rozdělení práce prospělo šíření Božího poselství a k jeruzalémskému sboru věřících se připojovali stále další a další lidé. Dokonce uvěřila v Krista i početná skupina židovských kněží.

Štěpán byl tak naplněn vírou, že měl moc ke konání zázračných činů mezi lidmi. Jednou se dostal do diskuse s příslušníky takzvané Synagogy propuštěnců, židovského sboru, který shromažďoval bývalé otroky z Kyrenaiky, Alexandrie, Kilikie a Malé Asie. Když viděli, že jejich argumenty neobstojí před Štěpánovou moudrostí a Božím Duchem, který z něho mluvil, nastrčili proti němu křivé žalobce. Ti ho falešně obvinili: „Slyšeli jsme, jak se posmíval Mojžíšovu zákonu a jak se rouhal samotnému Bohu!“

Tak poštvali proti Štěpánovi prosté lidi i některé učitele zákona. Nakonec byl Štěpán zatčen a předveden před veleradu. Falešní svědci tam zopakovali své tvrzení: „Ten člověk stále jen pobuřuje proti chrámu a Mojžíšovu zákonu. Slyšeli jsme, jak říká, že Ježíš z Nazaretu zničí chrám a dá nám nové zákony!“

Po tomto obvinění se všichni obrátili na obžalovaného. Stál tam a z obličeje mu zářil přímo andělský klid.

Předsedající kněz ho vyzval: „Můžeš popřít tuto obžalobu?“ (Před židovskou veleradou měl obžalovaný právo obhajoby a Štěpán toho využil. Chtěl dokázat, jak zvěst o Ježíši zřetelně navazuje na Boží činy v izraelských dějinách.) „Bratři a otcové,“ oslovil je, „sám jediný Bůh se kdysi zjevil našemu předku Abrahamovi, který pocházel z Mezopotámie a později bydlil v Cháranu. Dal mu příkaz: ‚Vystěhuj se z rodné země a od svého kmene a putuj do země, kterou ti určím.‘ Nejprve se tedy Abraham přestěhoval z Chaldeje do Cháranu a po smrti svého otce až do této naší vlasti. Ačkoliv měl Boží slib, že té zemi bude vládnout on i jeho potomci, nepatřil mu zde ani kousek, na který by se mohl postavit, a dokonce ani neměl dědice. Další Boží předpověď Abrahamovi byla ještě podivnější: ‚Tvoji potomci se odtud vystěhují do cizí země a tam budou otročit čtyři sta let ve špatných podmínkách. Ten národ otrokářů však potrestám, tvoje potomky vysvobodím a budou mě vzývat v této zemi.‘

Viditelným znakem smlouvy Boha s člověkem se stala obřízka. A tak, když se Abrahamovi narodil syn Izák, obřezal ho. Posloupnost této smlouvy šla dále přes Izákova syna Jákoba na jeho dvanáct synů, našich patriarchů. Jeden z nich, Josef, se stal terčem nenávisti bratrů a oni ho prodali jako otroka do Egypta. Bůh však Josefa neopustil a nakonec ho vysvobodil ze všech těžkostí. Vybavil ho neobyčejnou prozíravostí a naklonil mu i samotného egyptského faraóna. Ten ho pak jmenoval svým ministrem a pobočníkem. Potom celý Egypt i Palestinu zachvátil hladomor a naši praotcové prožívali těžké chvíle, když jim došly zásoby potravin.

Jákob se doslechl, že v Egyptě se ještě prodává obilí, a poslal tam syny. Při druhém nákupu se dal Josef svým bratrům poznat a představil je faraónovi. Pak Josef poslal pro otce Jákoba a přestěhoval celou rodinu, celkem sedmdesát pět lidí, do Egypta. Usadili se tam a Jákob i naši patriarchové zůstali v Egyptě do smrti. Pochováni však byli v Palestině do hrobky v Šekemu, na malém pozemku, který si Abraham kdysi koupil od místních obyvatel. A tak se splnilo, o čem Bůh mluvil Abrahamovi. Zpočátku se našemu lidu dařilo v Egyptě dobře a jeho počet rostl. Ale přišla jiná dynastie faraónů a na Josefovy zásluhy se zapomnělo. Naše

předky zotročili, a protože si nepřáli, aby se rozmáhali, přikázali házet narozené hochy do řeky.

Tehdy se narodil Mojžíš. Bylo to krásné dítě a rodiče ho tři měsíce skrývali doma. Když už nemohli chlapce dále utajit, položili ho v košíku do rákosí. Našla ho faraónova dcera a dala jej vychovat, jako by to byl její syn. Tak se Mojžíšovi dostalo nejlepšího egyptského vzdělání a vyrostl z něho výmluvný a schopný muž. Když mu bylo čtyřicet, napadlo ho, aby navštívil svůj lid. Přitom uviděl, jak Egypťan nespravedlivě trápí Žida, a tak toho otrokáře zabil. Už tehdy totiž tušil, že mu Bůh ukládá, aby svůj lid osvobodil z otroctví. Nenašel však u Izraelců pochopení.

Příštího dne se snažil usmířit dva Židy, kteří se hádali, ale ten, který nebyl v právu, Mojžíše odbyl: ‚Kdo tě ustanovil za našeho vládce a soudce? To mě chceš zabít jako včera toho Egypťana?‘ Mojžíš se polekal a uprchl z Egypta do Midjánské země. Oženil se tam a měl dva syny. Po čtyřiceti letech tohoto vyhnanství se Mojžíšovi zjevil Boží anděl v hořícím keři na Sínajské poušti. Když se chtěl Mojžíš zblízka podívat na ten neobvyklý úkaz, uslyšel Boží hlas: ‚Já jsem Bůh tvých otců Abrahama, Izáka a Jákoba.‘ Mojžíš se vyděsil a zakryl si tvář, aby nic neviděl. Ale Bůh mluvil dál: ‚Zuj si opánky, vždyť stojíš na svatém místě! Viděl jsem trápení svého lidu v Egyptě, slyšel jsem jejich vzdechy a jdu, abych je vysvobodil. Seber se a pojď, mám pro tebe v Egyptě úkol!‘

A tak prostřednictvím tohoto vidění poslal Bůh Mojžíše Izraelcům za vůdce a vysvoboditele, přestože ho před čtyřiceti lety nechtěli uznat. A on je vysvobodil, činil před jejich očima mnoho zázračných věcí už v Egyptě, pak při přechodu Rudého moře a během čtyřicetiletého putování pouštěmi.

Vzpomeňte si, že právě Mojžíš řekl Izraelcům: ‚Pán Bůh vám pošle proroka z vašeho národa, Vysvoboditele, tak jako k vám poslal mne; toho poslouchejte.‘ Mojžíš byl zprostředkovatelem mezi našimi otci a Bohem, který mu na hoře Sínaji svěřil slova života, aby nám je předal. Přesto ho naši otcové neposlouchali, ale bouřili se proti němu a pořád vzpomínali jen na Egypt.

Když se Mojžíš ze Sínaje dlouho nevracel, řekli jeho bratru Áronovi: ‚Nevíme, co se stalo s Mojžíšem, který nás vyvedl z Egypta. Udělej nám bohy, aby nás chránili na další cestě.‘ A tak zhotovili sochu býčka, obětovali té modle a radovali se, jak si to dobře zařídili. Bůh se od nich odvrátil a dopustil, že propadli ještě horšímu modlářství. Uctívali i hvězdné mocnosti, jak o tom mluví Bůh v knize proroka Ámose:

> ‚Vy, že jste mi věrně sloužili a obětovali po čtyřicet let na poušti, národe izraelský? Naopak, nosili jste s sebou svatyni Moleka a

> symbol planety Saturna, modly, které jste si sami udělali a pak jste se jim klaněli. Proto půjdete do vyhnanství až za Babylón.‘

Bůh však nařídil Mojžíšovi, aby vybudoval Stan Smlouvy, přesnou svatyni, a dal mu pokyn, jak má vypadat. Tento stan přenášeli naši otcové při svém kočování pouští a pod Jozuovým vedením ho vnesli až do zaslíbené země. Ta byla tehdy domovem pohanů, ale Bůh je vytlačil, aby našim otcům udělal místo. Stan Smlouvy sloužil až do dnů krále Davida, kterého Bůh miloval. Ten velice stál o to, aby mohl Jákobovu Bohu vystavět chrám, ale uskutečnit to směl až jeho syn Šalomoun. Ovšem Nejvyšší nebydlí v chrámech, které postavili lidé. U proroka Izajáše Pán říká:

> ‚Vesmír je můj trůn a země koberec pod mýma nohama. Jaký mi chcete postavit dům a kam mě chcete vtěsnat? Což jsem všechno nestvořil?‘

A tak se to zase opakuje. Jste právě tak tvrdošíjní jako vaši otcové, zacpáváte si uši, zavíráte srdce a stavíte se proti svatému Duchu. Byl nějaký prorok, aby ho vaši předkové nepronásledovali? Zabíjeli ty, kteří předpovídali příchod Spravedlivého, a vy jste se ho teď úplně zřekli a zavraždili jste ho! Dostali jste zákon přímo od Boha, ale stejně se jím neřídíte.“

Tato slova působila jako píchnutí do vosího hnízda. Ale Štěpán byl v té chvíli uchvácen Boží slávou, kterou mu dal svatý Duch zahlédnout. Díval se vzhůru a volal: „Vidím otevřené nebe a Ježíše Krista, jak stojí po Boží pravici!“ Tu přehlušili Štěpána křikem a zacpávali si uši, aby už nic neslyšeli. Vrhli se na něj, odvlekli ho za hradby města a tam ho ukamenovali. Ti, kdo házeli na Štěpána kameny, odložili své pláště k nohám mladého farizeje Saula, který souhlasil se Štěpánovou smrtí. Štěpán nejprve stál, vzýval Boha a modlil se: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha!“ Pak sražen na kolena se ještě modlil: „Pane, nepočítej jim to za vinu!“ a zemřel.

Kristovi následovníci odnesli Štěpánovo tělo a pohřbili je. Církev byla velice zarmoucena jeho smrtí. Pro křesťany v Jeruzalémě nastaly zlé časy a všichni – kromě apoštolů – se rozptýlili po Judsku i Samařsku. Saul se teď chopil iniciativy: pronásledoval církev, vnikal do soukromých domů a dával zatýkat věřící muže a ženy, kteří se tam scházeli. Ti, kdo uprchli z Jeruzaléma, se však neskrývali, ale na svých cestách šířili Boží poselství.

Filip, další ze sedmi zvolených pracovníků, se dostal do města Samaří a tam hlásal Krista. Celé zástupy lidí mu pozorně naslouchaly, zvláště když se staly svědky Filipových mocných činů. Uzdravil totiž mnoho posedlých, ochrnutých i chromých a město bylo brzo plné těchto

radostných zpráv. Mnoho mužů i žen uvěřilo Filipově zvěsti o Božím království a o tom, kdo je Ježíš Kristus, a dávali se od něho pokřtít.

V Samaří žil také nějaký Šimon, který ze sebe dělal velkou osobnost, ale vlastně jen pletl Samařanům hlavu kouzelnými triky a magií. Měl však velkou autoritu u prostých i významných lidí a obecně se soudilo, že jeho síla pochází od Boha. Tento Šimon sledoval pozorně Filipa a zachvátila ho posvátná hrůza nad skutečnými zázraky, vykonanými Boží mocí. Vyznal víru v Krista, dal se pokřtít a skoro se od Filipa nehnul.

Apoštolové v Jeruzalémě se dověděli, že také Samařsko přijalo Boží zvěst, a vyslali tam Petra a Jana. U Samařanů se zatím projevovala práce svatého Ducha tím, že se obraceli ke Kristu a byli pokřtěni. Petr a Jan se modlili, aby i samařským věřícím byla dána moc svatého Ducha. Pak na ně kladli ruce a skutečně i skrze Samařany začala působit Boží moc.

Když Šimon viděl, co se dělo s lidmi, na které apoštolové položili ruce, přinesl jim peníze s prosbou: „Dejte i mně tu moc, abych mohl pokládáním rukou udělovat Ducha svatého!“ Petr mu řekl: „Ty tvé peníze tě ještě přivedou do zatracení. Copak myslíš, že se takový Boží dar dá koupit? Předávat Ducha ti nepřísluší a ztrácíš i to, co jsi dostal, protože chceš jednat s Bohem nečestně. Uznej, že je to tak, a pros Boha, snad ti tvůj špinavý úmysl odpustí. Vidím, že v tobě hlodá závist a ještě nejsi osvobozen od své hříšné minulosti.“ Šimon zahanbeně prosil: „Modlete se za mne, aby mne Pán nepotrestal.“

Apoštolové také vykládali Kristova slova a dotvrzovali je tím, co na vlastní oči viděli. Také na zpáteční cestě do Jeruzaléma rozhlašovali evangelium po samařských vesnicích.

Filip dostal pokyn od Božího anděla: „Připrav se a jdi na silnici z Jeruzaléma do Gázy, tam, kde prochází pouští.“ Filip se hned vydal na cestu. Brzy uviděl průvod etiopského hodnostáře, ministra financí kandaky, jak se tehdy nazývala vládkyně Etiopie a Súdánu. Byl v Jeruzalémě, aby vzýval Boha, a teď jel zpátky a na voze si četl svitek proroka Izajáše. Boží Duch vnukl Filipovi: „Dohoň ten vůz!“ Filip přiběhl k vozu a tu slyší, že si černoch nahlas předčítá z knihy Izajášových proroctví. Filip se zeptal: „Říká ti to něco?“ Ministr mu odpověděl: „Neříká, potřeboval bych to vyložit. Pojď si ke mně sednout a pomoz mi!“

Právě četl slova:

> „Byl veden jako ovce na porážku, a jako beránek ztichne, když mu stříhají vlnu, tak ani on neotevřel ústa. Ponížili ho a nespravedlivě odsoudili. Kdo by čekal, že bude mít tolik potomků, když ho přece zabili!“

Dvořan se zeptal Filipa: „Prosím tě, to mluvil prorok o sobě, nebo o někom jiném?“ A tak Filip navázal na to prorocké slovo a ukázal, jak se vyplnilo na Ježíšovi.

Cestou přijeli k nějaké vodě. Dvořan zvolal: „Podívej se, voda! Mohl bych i já být pokřtěn?“ Filip na to: „Jestliže jsi uvěřil celým srdcem, proč ne?“ A on vyznal: „Věřím, že Ježíš Kristus je Boží Syn.“ Etiopský ministr dal příkaz k zastavení, vstoupil s Filipem do vody a ten ho pokřtil. Když se vrátili na břeh, Kristův Duch způsobil, že se Filip ztratil dvořanovi z očí. Musel tedy pokračovat sám, ale měl velkou radost. Filip se pak objevil v Azotu, prošel celým krajem až k Césareji a ve všech městech zvěstoval Ježíše.

Saul se však snažil Ježíšovy následovníky zastrašit a zlikvidovat. Vyžádal si od velekněze pověřující listiny pro židovské synagogy v Damašku. Chtěl tam pátrat po křesťanech, mužích i ženách, zatknout je a přivést do Jeruzaléma před soud. Vydal se tam se svým doprovodem a byl již před branami Damašku, když ho obklopilo zvláštní světlo z nebe. V úleku padl na zem a uslyšel hlas: „Saule, Saule, proč mne pronásleduješ?“ Zeptal se: „Ale kdo jsi, pane?“ Pán mu odpověděl: „Já jsem Ježíš a ty mne pronásleduješ v mých učednících. Je to stejné, jako bys chtěl hlavou rozbít zeď.“ Saul zlomený hrůzou řekl: „Pane, čekám na tvoje rozkazy.“

A Pán k němu: „Vstaň, jdi do města a tam se dozvíš další.“ Muži ze Saulova doprovodu stáli v úžasu; něco slyšeli, ale nevěděli, s kým jejich velitel mluví. Saul se zvedl ze země, protíral si oči, ale neviděl nic; oslepl. Uchopili ho za ruce, a tak ho odvedli do Damašku. Tři dny trvala jeho slepota a po celou tu dobu nic nejedl ani nepil.

V Damašku žil věřící muž jménem Ananiáš. Tomu se zjevil Pán Ježíš a oslovil ho jménem. Ananiáš se zeptal: „Pane, co si přeješ?“ Pán mu řekl: „Vstaň a jdi do Přímé ulice. Tam v Judově domě najdeš Saula, který pochází z Tarsu. Při modlitbě tě uviděl, jak k němu jdeš, kladeš na něj ruce a on znovu dostává zrak. Zjevil jsem mu i tvoje jméno.“ Ale Ananiáš namítl: „Pane, o tom muži kdekdo vypráví, jak mnoho zla způsobil mezi tvými věrnými v Jeruzalémě. I sem prý přišel s pověřením předních kněží, aby pozatýkal všechny, kdo vyznávají tvoje jméno.“ Pán mu však řekl: „Přesto jdi. Já jsem si ho vybral za svůj zvláštní nástroj, který bude šířit zvuk mého jména nejen mezi židy, ale i mezi pohany a donese ho až před panovníky. A ukáži mu, že pro moje jméno hodně vytrpí.“

Ananiáš šel a v určeném domě nalezl Saula. Položil na něj ruce a řekl: „Saule, bratře, posílá mě k tobě Pán Ježíš, který se ti ukázal na cestě k nám. Máš zase prohlédnout a být naplněn svatým Duchem.“ A tu jako by se protrhla tma a Saul okamžitě prohlédl. Povstal a dal se pokřtít. Potom se posilnil jídlem.

Připojil se k damašským následovníkům Krista a byl s nimi několik dní. Brzy však začal chodit také do synagog a veřejně hlásal, že Ježíš je Boží Syn. Všichni posluchači se divili a říkali: „Cožpak to není ten, kdo tak tvrdě v Jeruzalémě pronásledoval Ježíšovy vyznavače? I sem přece přišel, aby je pochytal a předvedl před veleradu.“ Avšak Saula tím neumlčeli. Naopak on umlčoval damašské židy a dokazoval jim, že Ježíš je Mesiáš. Když už to trvalo dlouho, domluvili se někteří z nich, že ho zabijí. Saul se dozvěděl o těch úkladech, ale oni dali hlídat ve dne i v noci městské brány, aby jim neunikl. Tak ho křesťané nakonec spustili v koši přes hradby.

Saul přišel zpět do Jeruzaléma a pokoušel se připojit k Ježíšovým následovníkům, ale všichni se ho báli; nevěřili, že by se mohl tak změnit. Tu se ho ujal Barnabáš, přivedl ho k apoštolům a všechno jim vyprávěl: Jak se Pán na cestě ukázal Saulovi a mluvil s ním a jak potom Saul v Damašku bez bázně hlásal Ježíše. A tak ho věřící v Jeruzalémě přijali mezi sebe a také zde směle mluvil o Pánu Ježíši. Zvláště rád diskutoval s řecky mluvícími židy. Ti mu nakonec také ukládali o život. Když se to dozvěděli bratři, odvedli ho tajně do Césareje a odtud ho poslali do rodného Tarsu.

Saulovým obrácením nastala pro sbory v Judsku, Galileji i v Samařsku pokojná doba vnitřního budování a života v oddanosti Bohu. Duch svatý mezi nimi působil, takže rostly i počtem.

Petr podnikl okružní cestu po všech sborech a přišel tak i k věřícím v Lyddě. Navštívil tam jakéhosi Eneáše, který byl už osm let ochrnutý upoután na lůžko. Petr mu řekl: „Eneáši, Ježíš Kristus tě uzdravuje. Vstaň a skliď si své lůžko!“ A on hned vstal. Když to viděli obyvatelé Lyddy a Sáronu, uvěřili v Pána Ježíše.

Nedaleko Lyddy, v Joppe, žila věřící žena jménem Tabita, řecky Dorkas. Byla známá tím, jak z lásky podporovala chudé. Právě v těch dnech však onemocněla a zemřela. Připravili ji k pohřbu a zatím uložili do místnosti v patře. Věřící se doslechli, že Petr je v Lyddě, a poslali k němu s prosbou, aby k nim hned přišel. Petr šel s posly a ti ho vedli přímo nahoru do domu. Tam byl zástup plačících vdov, ty ho obklopily a ukazovaly mu šaty, které jim ušila jejich milá Dorkas. Petr požádal, aby všichni odešli, poklekl a modlil se. Po chvíli se obrátil k mrtvému tělu a řekl: „Tabito, vstaň!“ Ona otevřela oči, uviděla Petra a posadila se. Petr jí podal ruku a pomohl jí vstát. Pak zase zavolal všechny nahoru a odevzdal jim Tabitu živou. To se rychle rozkřiklo po celém Joppe a mnoho lidí uvěřilo v Pána Ježíše. Petr pak bydlel dlouho v Joppe v domě koželuha Šimona.

V Césareji žil římský setník Kornélius, který sloužil u takzvaného Italského pluku. Tento voják s celou svojí rodinou uvěřil v jediného Boha.

Podporoval chudé a pravidelně se modlíval. Při odpolední modlitbě, která se konala ve tři hodiny, uviděl, jak k němu přichází Boží posel, a uslyšel oslovení: „Kornélie!“ Setník na něj ustrašeně zíral a zeptal se: „Co tě ke mně přivádí, Pane?“ Anděl mu řekl: „Bůh slyší tvé modlitby a ví o tvé dobročinnosti. Pošli své sluhy do Joppe a pozvi k sobě Šimona zvaného Petr. Bydlí v domě koželuha Šimona u moře. Petr ti poví, co máš dělat.“ Potom anděl odešel. Kornélius si hned zavolal dva ze svých sluhů a jednoho oddaného vojáka ze své stráže. Vysvětlil jim, co se stalo, a poslal je do Joppe.

Druhého dne v poledne, když se Kornéliovi poslové blížili k městu, byl Petr na ploché střeše domu, aby se tu mohl v klidu modlit. Dostal velký hlad, a zatímco mu připravovali jídlo, spatřil zvláštní vidění. Jako by se nebe otevřelo a někdo k němu spouštěl plachtu uvázanou za čtyři rohy. V té plachtě byla všelijaká zvířata, čtvernožci, plazi i ptáci. Vtom uslyšel hlas: „Vstaň, Petře, zabíjej a jez!“ Petr odpověděl: „Kdepak, Pane, zásadně nejím, co je podle tvého zákona nečisté.“ Ale hlas se ozval znovu: „Neodtahuj se od toho, co Bůh pokládá za čisté!“ Tak se to opakovalo třikrát a nakonec byla plachta vytažena do nebe. Petr byl zaražený tím viděním a přemýšlel, co mu to má říci. Kornéliovi poslové mezitím nalezli dům Šimona koželuha a stáli před vraty. Dotazovali se, zda tam bydlí Šimon zvaný též Petr.

Petrovi, který ještě přemýšlel o tom vidění, ujasnil Boží Duch: „Ti muži, co tě hledají, jsou sice pohané, ale ty sejdi dolů a bez rozpaků se vyprav s nimi. Já jsem je k tobě poslal.“ Petr tedy sestoupil dolů a řekl jim: „To jsem já, koho hledáte. Proč jste přišli?“ Odpověděli: „Posílá nás římský setník Kornélius, spravedlivý muž, který ctí Boha a má dobrou pověst mezi všemi Izraelci. Zjevil se mu totiž anděl a dal mu pokyn, aby tě pozval do svého domu a vyslechl tvoje poselství.“ Petr uvedl ty muže dovnitř a oni u něho přenocovali.

Nazítří se Petr s několika bratřími z Joppe vypravil s nimi. Dalšího dne dorazili do Césareje, kde už je očekával Kornélius. K setkání s Petrem sezval své příbuzné a dobré přátele. Když Petr vcházel do jeho domu, Kornélius mu vyšel naproti, klekl si před ním a hluboce se mu poklonil. Petr ho však pozvedl se slovy: „Vstaň, já jsem také jen člověk.“ A v přátelském rozhovoru šli spolu dovnitř, kde Petr uviděl to shromáždění. Oslovil je: „Vy jistě víte, že jako žid bych sem neměl chodit a že máme zakázáno přátelit se s lidmi jiného původu. Ale Bůh mi ukázal, že nemám žádného člověka považovat za poskvrněného nebo nečistého. Poslechl jsem proto bez rozpaků vašeho pozvání a tady mě máte. Jen chci vědět, proč jste mě pozvali.“

Kornélius vysvětloval: „Před třemi dny jsem držel půst až do tří hodin a pak jsem se tady doma modlil. Najednou přede mnou stál muž v běloskvoucím rouchu a oslovil mne: ‚Kornélie, Bůh slyší tvé modlitby a ví o tvé dobročinnosti. Pošli do Joppe a pozvi k sobě Šimona řečeného Petr. Bydlí u moře v domě koželuha Šimona. Má pro tebe důležité zprávy.‘ Tak jsem tedy pro tebe hned poslal a jsem rád, žes mi vyhověl. Všichni, co jsme tady, věříme v jediného Boha a tvá slova přijmeme jako jeho vzkaz.“

Petr k nim promluvil: „Teď jsem tedy přesvědčen, že Bůh nedělá mezi lidmi rozdílu a že je mu milý člověk z kteréhokoliv národa, když ho ctí a jedná správně. Izraelcům svěřil své poselství, radostnou zprávu, že nastává věk smíření ve jménu Ježíše Krista, Pána všech. Snad už víte, jaké události začaly v Galileji a pak se rozšířily i do Judska. Nejprve Jan hlásal pokání a křtil.

Potom Ježíše z Nazaretu vybavil Bůh zvláštní mocí a svatým Duchem. Všude, kam přišel, pomáhal a uzdravoval všechny, které sužoval ďábel. Bůh se k němu přiznával a my můžeme dosvědčit jeho činy v zemi Židů i v Jeruzalémě. A přesto ho tam popravili na kříži! Bůh však Ježíše třetího dne vzkřísil a my jsme se s ním opět setkávali. Neukázal se všem lidem, ale jenom nám, které si vybral za svědky zmrtvýchvstání. Dokonce jsme s ním po jeho vzkříšení jedli a pili. Dostali jsme příkaz, abychom všem hlásali a dosvědčovali, že toho Ježíše Bůh ustanovil soudcem nad živými i mrtvými. Na něho se vztahují sliby, které vyřizovali proroci: každému, kdo v něho uvěří, odpustí Bůh hříchy.“

Petr ještě nedomluvil a Duch svatý již sestoupil na všechny posluchače. Petrovi průvodci, kteří byli židé obráceni ke Kristu, žasli, že dar Ducha svatého dostávají nyní i lidé pohanského původu. Vždyť je slyšeli, jak mluví zvláštními jazyky a chválí Boha. Petr jim řekl: „Copak jim můžeme odepřít křest, když jim Bůh dal svého Ducha jako nám?“ A dal pokyn, aby noví věřící byli pokřtěni ve jméno Ježíše Krista. Na jejich prosbu tam pak ještě několik dní zůstal.

Apoštolové a ti bratři, kteří zůstali v Judsku, se dozvěděli, že i pohané uvěřili Boží zvěsti. Když se Petr vrátil do Jeruzaléma, někteří křesťané židovského původu mu vyčítali: „Ty jsi navštěvoval pohany a dokonce jsi s nimi jedl!“ Petr jim to pěkně po pořádku vypověděl. Vyprávěl o vidění, které měl na střeše domu v Joppe, o příchodu Kornéliových poslů a o všem, co se pak událo v Césareji. Představil jim i šest křesťanů z Joppe, kteří s ním šli ke Kornéliovi.

Pak Petr ukončil slovy: „Když jsem k nim mluvil o Kristu, sestoupil na ně svatý Duch právě tak jako tenkrát na nás. Vzpomněl jsem si v té chvíli na slova Pána Ježíše: ‚Jan vás křtil na znamení pokání vodou, ale vy budete pokřtěni svatým Duchem.‘ A tak když uvěřili v Pána Ježíše Krista

jako my a dostali i stejný dar od Boha, nemohl jsem se přece stavět proti Boží vůli!“ Když to židovští bratři vyslechli, uklidnili se, s radostí děkovali Bohu a říkali: „Tedy i pohany probouzí Bůh k pokání a k novému životu!“

Ti věřící, kteří po Štěpánově smrti při pronásledování uprchli z Jeruzaléma, se dostali až do Fénicie, na Kypr a do města Antiochie v Sýrii. Radostné zvěsti o spáse hlásali jenom židům. Někteří však, rodáci z Kypru a Kyrenaiky, začali v Antiochii mluvit o Ježíši Kristu také pohanům. Pán stál při nich a velký počet lidí uvěřil a obrátil se ke Kristu. Když se o tom doslechli v jeruzalémském sboru, vyslali do Antiochie Barnabáše. Ten tam uviděl, jak mocně zapůsobila Boží milost. Měl z toho velkou radost a všechny povzbuzoval, aby věrně vytrvali při svém rozhodnutí pro Pána. Barnabáš byl muž na svém místě, plný Ducha svatého a víry.

V Antiochii bylo pro Ježíše získáno velké množství pohanů. Barnabáš se odtud vypravil do Tarsu, vyhledal Saula a přivedl ho s sebou do Antiochie. Tam zůstali po celý rok, a když kázali o Kristu, připojilo se ke skupině tamějších věřících překvapivé množství lidí. V Antiochii se poprvé začalo říkat Kristovým následovníkům kristovci – křesťané.

Do antiochijského sboru přišli také z Jeruzaléma někteří věřící, kteří měli dar prorockého vidění. Jednomu z nich, Agabovi, ukázal Bůh, že v celé říši bude velký hlad. To se skutečně vyplnilo za vlády císaře Klaudia. Křesťané v Antiochii se tedy rozhodli přispět každý podle svých možností a podpořit věřící v Judsku, kde bylo mnoho chudých. Sbírku poslali představeným církve v Jeruzalémě po Barnabášovi a Saulovi.

Tehdy začal pronásledovat církev také král Herodes. Apoštola Jakuba, bratra Janova, dal popravit mečem. Když viděl, jak se tím zalíbil židovským předákům, dal o Velikonocích zatknout i Petra. Vsadil ho do žaláře, který hlídalo šestnáct vojáků. Střídali se po čtveřicích; z toho dva strážili přede dveřmi a dva byli stále uvnitř s Petrem, který měl s každým z nich spojenu jednu ruku řetězem. Tak pečlivě dal král svého vězně hlídat a po Velikonocích ho chtěl okázale soudit. Po celou tu dobu se církev za Petra nepřetržitě modlila.

V noci před chystaným procesem, když Petr spal mezi svými strážci, rýpl ho někdo do boku a probudil ho. Petr vidí, že kobka je plná světla a řetězy z jeho rukou dole. Před ním stojí Boží anděl a říká: „Rychle, vstávej, oblec se a obuj!“ Petr poslechne a dostává další příkaz: „Vezmi si plášť a pojď za mnou!“ Anděl jde napřed, Petr ho následuje, ale neví, zda bdí či sní. Minou bez potíží vnitřní i vnější stráž a už přicházejí k železné hlavní bráně. Ta se před nimi sama otevírá! Vycházejí do ulice, projdou ji a tu se anděl Petrovi ztrácí. Tehdy jako by se Petr probral ze sna; stál na ulici a teprve si plně uvědomil, že to Pán poslal svého anděla, vytrhl ho z Herodových rukou a tak zmařil plány Židů.

Když si to Petr ujasnil, spěchal do domu Marie, matky Jana Marka. Tam se právě sešli křesťané a modlili se. Petr zabušil na dveře a služebná jménem Rodé se přišla zeptat, kdo to je. Když se Petr ohlásil, poznala ho Rodé po hlase, ale samou radostí zapomněla otevřít a běžela zvěstovat dovnitř, kdo to stojí u dveří. Nikdo jí nechtěl uvěřit: „To není možné, tys to popletla!“ Rodé však trvala na svém: „Poznala jsem přece Petrův hlas!“ Usoudili tedy, že apoštol byl zabit a že přišel jeho anděl. Vtom však Petr zaklepal znovu. Otevřeli a celí užaslí uvítali Petra živého. Když je konečně utišil, vypravoval jim, jak ho Pán vyvedl ze žaláře. Ještě je požádal, aby podali zprávu Ježíšovu bratru Jakubovi a ostatním křesťanům; pak odešel, aby se ukryl.

Ráno vypukl mezi strážci poplach: Kam se poděl vězeň? Herodes ho dal hledat, ale marně. Vyslýchal vojáky, a když se od nich nic nedozvěděl, dal je popravit.

Záhy nato se Herodes odebral z Judska do Césareje, kde se nějaký čas zdržel. Měl tehdy spory s obyvateli přístavů Týr a Sidón. Ti se nakonec zalekli jeho výhrůžek a chtěli raději uzavřít příměří, protože byli na Herodově území hospodářsky závislí. Poslali společného vyslance a úplatkem získali přízeň předního králova dvořana Blasta. V den audience usedl Herodes ve slavnostním rouchu na trůn a přednesl řeč. Lid začal provolávat: „Nemluvil člověk, to promluvil bůh!“ Herodes tu božskou poctu přijímal jako samozřejmost, ale náhle se zhroutil; Bůh ho ranil pro jeho pýchu. Zemřel pak velice bídně, plný červů.

Navzdory pronásledování se Boží poselství rozmáhalo a šířilo. Barnabáš a Saul splnili svoje poslání v Jeruzalémě a vrátili se do Antiochie, kam s sebou vzali Jana Marka.

Ve sboru v Antiochii bylo několik mužů, kterým Bůh dával zvláštní porozumění jeho pokynům i schopnost tlumočit je lidem. Byli to Barnabáš, Šimon zvaný Černý, Lucius z Kyrény, Manahen, který byl vychováván spolu s galilejským knížetem Herodem Antipou, a Saul. Ti se jednou připravovali postem a modlitbami na službu Bohu a dostali pokyn od Ducha svatého: „Vyšlete ze svého středu Barnabáše a Saula k práci, kterou jim chci svěřit!“ Znovu se tedy modlili a postili, pak jim požehnali pokládáním rukou a vyslali je na misii. Jako pomocník s nimi šel Jan Marek.

Podle pokynů Ducha se vypravili do přístavu Seleukie a odtud se plavili na ostrov Kypr. Přistáli v městě Salamině a v židovských synagogách začali kázat o Kristu. Prošli tak celým ostrovem až do Páfu. Tam sídlil římský místodržitel Sergius Paulus, vzdělaný muž, a ten k sobě pozval Barnabáše a Saula, aby od nich slyšel Boží zvěst. U Sergia byl také židovský mág Barjezus, který se vydával za proroka. Říkalo se mu

Elymas, to znamená čaroděj. Ten se teď tvrdě postavil proti Barnabášovi a Saulovi a snažil se ze všech sil, aby jim Sergius neuvěřil.

Saul, nyní známější pod jménem Pavel, se v síle svatého Ducha podíval Barjezovi přímo do očí a řekl: „Tvoje jméno sice znamená ‚syn Ježíšův', ale ve skutečnosti jsi syn ďáblův, plný klamu a falše! Jsi nepřítel Boží pravdy a stojíš v cestě lidem, kteří hledají Boha. On je však pánem i nad tebou. Na důkaz toho teď oslepneš a na čas neuvidíš ani slunce!" Barjezovi se skutečně setmělo před očima, tápal kolem sebe a hledal, kdo by mu podal ruku a vedl ho. Když místodržitel viděl, co se stalo, uvěřil a dychtivě přijímal Ježíšovo učení.

Z Páfu se Pavel a jeho průvodci plavili do Perge v Pamfylii. Jan Marek se však od nich odloučil a vrátil se odtud do Jeruzaléma. Z Perge šli do Pisidiské Antiochie a zúčastnili se tam sobotní bohoslužby v synagoze. Když byly přečteny oddíly ze zákona a prorockých knih, vyzvali je představení synagogy: „Bratři, jestliže máte pro nás nějaké duchovní povzbuzení, ujměte se slova!"

Tu vystoupil Pavel, naznačil obvyklým gestem, že bude hovořit, a začal: „Muži Izraele, i vy, jiného původu, kteří ctíte jediného Boha! Dobře poslouchejte! Bůh si vyvolil naše praotce a za pobytu v Egyptě dal jejich potomkům vyrůst ve veliký národ. Mocnými činy je pak z té otrokářské země vysvobodil. Po čtyřicet let kočovali pouštěmi a Bůh se o ně pečlivě staral. Potom jim podmanil všechny národy, které obývaly Kenaan a daroval tu zemi dědičně Izraeli. Po více než čtyři století jim Bůh vládl prostřednictvím moudrých vůdců, z nichž poslední byl prorok Samuel. V jeho době zatoužili naši předkové po králi a Bůh jim tedy dal za krále Saula, syna Kíšova z kmene Benjamín. Vládl jim čtyřicet let. Bůh se však od něho odvrátil a dal Izraeli za krále Davida, o němž řekl: ‚Vybral jsem si Davida, Jišajova syna. To je muž podle mých představ a bude se řídit mou vůlí.'

Slíbil také, že z Davidova rodu se narodí Vysvoboditel, a splnil to, když poslal Ježíše. Před jeho příchodem hlásal Jan všem Izraelcům, aby se zřekli svých hříchů a dali se pokřtít. Ke konci své činnosti Jan říkal: ‚Nemyslete si, že já už jsem ten očekávaný! Ten přichází po mě a pro mne by byla příliš velká čest, kdybych mu směl třeba jen boty rozvázat.'

Bratři, kteří jste z Abrahamova národa, i vy ostatní, kteří spolu s námi ctíte jediného Boha, dnes vám přinášíme zvěst o spáse! Obyvatelé Jeruzaléma ani jejich vůdcové však v Ježíšovi nerozeznali Spasitele. Odsoudili ho a nevědomky tak splnili, co o něm psali proroci, jak to čítáme každou sobotu. Neměli žádný důvod, aby ho vydali na smrt. Přesto však naléhali na Piláta, aby ho dal popravit. Ale i tak se uskutečnily doslova všechny předpovědi Písma. Ježíšovo tělo bylo sňato z kříže, pohřbeno,

ale Bůh jej vzkřísil z mrtvých! Po řadu dní jej vídali jeho galilejští učedníci, kteří s ním přišli do Jeruzaléma. Ti to dosud osobně dosvědčují.

I vám dnes zvěstujeme, že veliký slib, který Bůh dal našim předkům, splnil nyní jejich potomkům a potvrdil ho Ježíšovým vzkříšením. Na něho se vztahují slova druhého žalmu: ‚Ty jsi můj syn, dávám ti dnes život.‘ Bůh slíbil Davidovi, že jeho království bude věčné. A David říká Bohu: ‚Nedopustíš, aby tvůj vyvolený podlehl smrti.‘ To se ovšem netýkalo samého Davida, jenž splnil ve své době úkol, zemřel, byl pohřben a jeho tělo se rozpadlo v prach. Ta proroctví se vztahují na Krista, Davidova potomka, kterého Bůh vzkřísil, takže jeho tělo nepodlehlo zkáze.

Uvědomte si, bratři, co to pro vás znamená: Každému, kdo uvěří v Ježíše, odpouští Bůh všechny hříchy, a to i ty, které podle Mojžíšova zákona nemohly být odpuštěny. Dejte si však pozor, aby se na vás nesplnila prorocká předpověď: ‚Jen se dobře dívejte, vy, kteří mnou opovrhujete. Zděste se, váš konec se blíží. Před vašimi zraky se děje něco velikého, druzí vám o tom svědčí, ale vy tomu nechcete věřit.‘ “

Když vycházeli ze synagogy, posluchači prosili Pavla a Barnabáše, aby jim o tom všem znovu vyprávěli ještě další sobotu. Mnozí židé i na židovskou víru obrácení pohané doprovázeli Pavla a Barnabáše. Ti s nimi hovořili a vedli je k tomu, aby se drželi Božího odpuštění.

Následující sobotu se shromáždilo skoro celé město, aby slyšelo hlásání Božího slova. Židé žárlili, že se sešlo tolik lidí, skákali Pavlovi do řeči, odporovali a posmívali se mu. Nakonec jim tedy Pavel s Barnabášem řekli: „Vy jste měli přednost, vám jsme měli vyřídit Boží slovo jako prvním. Protože je však odmítáte a vzdáváte se tak naděje na věčný život, obracíme se k pohanům. Tak nám to Pán totiž přikázal:

‚Neste světlo pohanům a zvěstujte spásu všem lidem.‘ “

Pohané z toho měli velkou radost a ze srdce děkovali Bohu za to, co od Pavla slyšeli. Ti, v nichž Bůh probudil touhu po věčném životě, uvěřili a Kristovo evangelium se šířilo v celém kraji. Židé, kteří Krista odmítli, však využili svého vlivu na urozené ženy, které se přiklonily k víře Izraele, a na městské úředníky. Vzbudili tak nepřátelství proti Pavlovi a Barnabášovi, až je vyhnali z kraje. Ti se rozhodli, že se nebudou svým odpůrcům vnucovat a odešli do Ikonia. Sbor v Antiochii však rozkvétal a Bůh tamějším věřícím dával radost a svého Ducha.

Také v Ikoniu kázali Pavel s Barnabášem nejprve v synagoze, a to tak mocně, že uvěřilo mnoho židů i pohanů. I tam se ovšem vyskytli židé, kterým se to nelíbilo, popouzeli místní obyvatele a šířili nenávist proti křesťanům. Pavel s Barnabášem tam přesto zůstali dost dlouho a neohroženě zvěstovali Krista. Pán se přiznával k jejich hlásání evangelia, dával jim moc konat znamení a divy. Obyvatelé Ikonia se rozdělili na dva

tábory – jedni byli s pravověrnými židy a druzí s křesťany. Apoštolové se dozvěděli, že jejich odpůrci – pohané i židé v čele s představenstvem synagogy – je chtějí napadnout a ukamenovat. Proto utekli a zdržovali se v nedalekých městech Lystře, Derbe a v jejich okolí. Nedali se však zastrašit a hlásali tam dále Kristovo evangelium.

V Lystře žil muž s ochrnutýma nohama. Měl vrozenou vadu, takže nikdy v životě nechodil. Ten byl také mezi Pavlovými posluchači. Pavel se na něj pozorně zahleděl a poznal u něho víru v Boží pomoc. Zavolal na něj: „Narovnej se a postav se na nohy!“ Chromý vyskočil a chodil. Lidé, kteří byli u toho, začali provolávat: „Navštívili nás bohové v lidské podobě!“ O Barnabášovi tvrdili, že je Zeus, a o Pavlovi, že je Hermes – posel bohů, protože většinou mluvil.

Došlo to tak daleko, že kněz místního Diova chrámu už přiváděl na shromaždiště ověnčené býky a chystali se je apoštolům obětovat. Ti nejprve netušili, co se děje, protože lidé mezi sebou mluvili lykaonsky. Když to však pochopili, roztrhli svá vrchní roucha na znamení nesouhlasu, rychle sestoupili z vyvýšeného místa, odkud mluvili k lidem, a horlivě je přesvědčovali: „Přátelé, co to děláte? My jsme přece lidé jako vy! Vyzýváme vás, abyste zanechali též marné modloslužby a obrátili se k jedinému živému Bohu, stvořiteli nebe, země, moře a všech tvorů. Dosud vás nechával jít po vašich vlastních cestách, ale nyní chce, abyste opustili své bludy. Vždyť vás má rád a všechno dobré máte od něho: déšť, úrodu, jídla dosyta a každou radost.“

Jen stěží jim apoštolové rozmluvili, aby jim neobětovali jako bohům. Potom se však objevili židé z Antiochie a Ikonia, přetáhli zmatený zástup na svou stranu a poštvali ho proti apoštolům. A tak místo pocty Pavla kamenovali a jeho bezvládné tělo vyvlekli za hradby, protože se domnívali, že je mrtev. Křesťané se k němu sběhli, a když se Pavel probral, vrátil se do města. Příštího dne však raději odešel s Barnabášem do Derbe, kde opět kázali radostnou zvěst o Kristu a získali mu tam mnoho následovníků.

Pak se vydali na zpáteční cestu přes Lystru, Ikonium a Pisidiskou Antiochii. Všude dodávali křesťanům odvahu a povzbuzovali je: „Jen vytrvejte ve víře! Čeká nás mnoho utrpení, ale cíl – Boží království – za to stojí.“

V každém sboru po modlitbách a půstu ustanovili správce a odevzdali všechny do ochrany Pána, v něhož uvěřili. Pisidií tentokrát jen prošli, ale v Pamfylii kázali ve městě Perge. Z přístavu Attalia se pak plavili zpět do Antiochie v Sýrii, kde jim před časem vyprosili Boží milost k práci, kterou právě dokončili. Po návratu apoštolů se shromáždil celý sbor a oni vyprávěli, co Bůh konal jejich prostřednictvím a jak otevírá

pohanům přístup k víře. Pavel a Barnabáš pak zůstali s křesťany v Antiochii delší dobu.

V Antiochii se objevili někteří křesťané z Judska a přesvědčovali bývalé pohany, že nestačí jen uvěřit v Krista, ale že ke spáse je nutné přijmout židovské tradice, jak je předepisuje Mojžíšův zákon, a to především obřízku. Pavel a Barnabáš s nimi naprosto nesouhlasili a vznikl z toho vážný spor. Nakonec se rozhodli předložit spornou otázku apoštolům a vedení církve v Jeruzalémě. Vyslali tam skupinu pod vedením Pavla a Barnabáše. Ti, když cestovali Fénicií a Samařskem, vyprávěli křesťanům, jak pohané přijímají víru v Pána Ježíše, a bratři z toho měli všude velkou radost. V Jeruzalémě je přijali starší sboru a apoštolové. I těm vyprávěli, jak se Bůh přiznává k jejich práci mezi pohany. Hned se však ozvali někteří křesťané – příslušníci židovské sekty farizejů: „Pohané, kteří uvěřili v Krista, musejí přijmout obřízku a dodržovat Mojžíšův zákon."

Apoštolové a starší svolali poradu o této těžké otázce. Když po dlouhém rozhovoru stále nemohli dojít k žádnému rozhodnutí, vzal si slovo Petr a řekl: „Bratři, víte, že mne si Bůh vybral, abych jako první zvěstoval evangelium pohanům, a oni uvěřili. Bůh, který vidí do srdce člověka, se k nim přiznal a dal jim stejného Ducha jako nám. Nedělal v tom žádný rozdíl mezi rozeným židem a pohanem – očistil i jejich srdce vírou. Proč chcete být moudřejší než sám Bůh a předělávat je na židy? Vždyť je to zbytečné břemeno, které jsme my ani naši předkové nemohli unést. I my jsme uvěřili, že nebudeme zachráněni pro svoje židovství, ale pro lásku Pána Ježíše Krista. A v tom jsou nám plně rovni." Po tomto projevu celé shromáždění ztichlo a vyslechlo zprávu Barnabáše a Pavla o tom, jaké divy a nadpřirozené věci konal Bůh jejich prostřednictvím mezi pohany.

Když skončili, ujal se slova Jakub: „Bratři, chtěl bych něco říci. Slyšeli jsme Šimonovu zkušenost: sám Bůh to byl, kdo poprvé promluvil k pohanům a přijal je mezi svůj lid. To plně souhlasí se slovy proroka:

> ‚Vrátím se a obnovím svůj příbytek, který je v rozvalinách, znovu budu bydlet s vámi. Potom mne naleznou i pohané, kterým budete hlásat moje jméno.' To říká Bůh, který nyní koná, co slíbil už před věky.

Nenakládejte tedy na pohany, kteří uvěřili v Boha, zbytečná břemena. Napišme jim, aby zachovávali jen základní pravidla: ať se vyhýbají všemu, co souvisí s modloslužbou, mravní nezřízeností, a ať nejedí maso s krví ani samotnou krev. Vždyť Mojžíšův zákon se už odedávna vyučuje každou sobotu v synagogách a má dost horlivých zastánců."

S tím celé shromáždění souhlasilo. Vybrali z vedoucích bratří dva muže. Ti měli v Antiochii vyřídit vše, na čem se v Jeruzalémě usnesli. Byli to Juda zvaný Barsabáš a Silas. Po nich poslali tento dopis:

„Apoštolové a starší jeruzalémského sboru vzkazují bratrský pozdrav bratřím v Antiochii, Sýrii a Kylikii, bývalým pohanům.

Slyšeli jsme, že k vám přišli od nás lidé, kteří vás znepokojovali a mátli svými názory. My jsme je ničím nepověřili. Teď jsme se jednomyslně rozhodli poslat k vám Judu a Silase společně s Barnabášem a Pavlem, o nichž víme, že ve službě Kristovu evangeliu nasazují život. Ti vám ještě blíže vysvětlí naše písemné usnesení. Podle rozhodnutí Ducha svatého i podle našeho názoru není nutno vám ukládat jakákoliv břemena kromě těchto nejzákladnějších požadavků: Varujte se toho, co bylo obětováno modlám, nejezte krev ani maso s krví a zachovávejte mravní čistotu. Budete jednat správně, když se přidržíte těchto pokynů. Mějte se dobře!“

Pověření bratři se tedy odebrali do Antiochie, odevzdali dopis a ten byl přečten celému shromáždění. Přinesl všem velikou úlevu a radost. Juda a Silas, kterým Duch svatý ukazoval, co mají mluvit, posilovali a povzbuzovali celý sbor. Po nějaké době se měli zase vrátit do Jeruzaléma, ale Silas raději zůstal v Antiochii. Také Pavel a Barnabáš tam zůstali a spolu s mnoha dalšími vyučovali a hlásali Kristovo učení.

Po čase navrhl Pavel Barnabášovi: „Měli bychom se vypravit navštívit sbory a bratry ve všech těch městech, kde jsme kázali o Pánu Ježíši. Rád bych věděl, jak si počínají.“ Barnabáš souhlasil a radil, aby s sebou vzali zase Jana Marka. To se Pavlovi nezdálo, protože je Marek opustil už v Pamfylii a do hlavní práce s nimi nešel. Nemohli se dohodnout, a tak se raději rozdělili. Barnabáš vzal s sebou Marka a vypluli na Kypr. Pavel si vybral Silase, vyžádali si požehnání od bratří a vydali se na cestu po pevnině. Prošli Sýrií a Kilikií a povzbuzovali křesťany v tamních sborech.

Dorazili do Derbe a pak do Lystry. Tam žil mladý věřící muž jménem Timoteus, syn křesťanské Židovky a pohanského otce. Křesťané v Lystře a Ikoniu si ho velice pochvalovali. Také Pavel si ho oblíbil a vybral za svého dalšího průvodce. Protože v těchto oblastech měli stále co činit s židovskými usedlíky, kteří Timotea znali a považovali ho podle otce za pohana, Pavel mu raději doporučil obřízku. Putovali pak společně do dalších měst a seznamovali je s dopisem apoštolů a vedoucích jeruzalémské církve. Maloasijské sbory se upevňovaly ve víře a také tam stále přibývali noví křesťané.

Tak procestovali Frygii a obrátili se nazpět do Galacie, protože neměli vnitřní jistotu, že mají pokračovat dále na západ do provincie Asie. Pak chtěli na pobřeží Černého moře do Bytinie, ale cítili, že ani tam je Kristus neposílá. Obrátili se tedy znovu k západu, bez zdržování prošli

Mysií, až dorazili do Troady. V noci měl Pavel sen. Stál před ním muž v makedonském kroji a prosil ho: „Přeplav se do Makedonie a pomoz nám!“

My všichni jsme uvěřili, že tento sen byl Božím příkazem, abychom šířili zvěst o spáse také v Evropě, a hned jsme se začali připravovat na cestu. Z troadského přístavu jsme se plavili na ostrov Samotraké a na evropskou pevninu jsme vystoupili v makedonské Neapoli. Po souši jsme pokračovali do Filip, nejvýznamnějšího města severní Makedonie, obydleného hlavně římskými kolonisty. Tam jsme se usadili na několik dní.

Protože ve městě nebyla synagoga, vyšli jsme v sobotu za bránu na břeh řeky. Předpokládali jsme totiž, že by se tam mohli scházet místní židé a bohabojní pohané k modlitbám. Byla tam opravdu skupina žen, a tak jsme se posadili a mluvili k nim. Mezi posluchačkami byla také Lydie, obchodnice s purpurovými sukny, pohanka, která uvěřila v Boha. Kristovo slovo ji zaujalo a ona dychtivě naslouchala Pavlovu kázání. Přijala s celou svou rodinou křest a přiměla nás, abychom se stali hosty v jejich domě.

Když jsme zase jednou šli na místo modliteb, potkala nás mladá otrokyně, která měla věštecké nadání. Její majitelé na tom pořádně vydělávali. Připojila se hned k nám a hlasitě vyvolávala: „Vidíte ty lidi? To jsou sluhové nejvyššího Boha a říkají nám, jak najít záchranu!“ Tak to dělala den za dnem. Pavel to těžce nesl a jednoho dne jí přikázal: „Ve jménu Ježíše Krista, okamžitě přestaň!“ Dívka se probrala ze svého vytržení a úplně tu schopnost ztratila. To ovšem rozzlobilo její pány, kteří přišli o zdroj značných příjmů. Přivlekli Pavla a Silase na radnici před soudce a vznesli proti nim vážné obvinění: „To jsou židé, kteří pobuřují v našem římském městě a snaží se tu šířit svoje náboženství.“

Srocený lid se také připojil k tomu obvinění a úředníci tedy dali Pavla a Silase zmrskat pruty po nahém těle. Po krutém bičování je předali vězeňskému strážci do přísné vazby. Ten je vsadil do nejhlubší kobky a nohy jim sevřel kládou. Pavel a Silas se ještě o půlnoci hlasitě modlili a zpívali Bohu chvalozpěvy, až se to rozléhalo celou věznicí. Tu se zatřásla země, základy vězení byly porušeny, dveře vyvaleny a okovy se uvolnily. Žalářník se probudil a viděl, co se stalo. Tasil svůj meč a chtěl se jím probodnout, protože se domníval, že vězňové utekli, a on za ně ručil svým životem. Pavel na něj zavolal: „Nezabíjej se, vždyť nikdo neutekl!“

Správce žaláře popadl pochodeň, seběhl do jejich kobky a vrhl se před nimi na kolena. Pak je vyvedl ven a ptal se: „Vy jste jistě bohové; co mám dělat, abych byl zachráněn?“ Řekli mu: „Bůh je Ježíš Kristus, v něho uvěř a budeš zachráněn s celou rodinou.“ A vyprávěli jemu a všem

obyvatelům jeho domácnosti o Kristu. Žalářník je pečlivě ošetřil a ještě v noci se dal s celou svojí rodinou i otroky pokřtít. Pak zasedli ke stolu a bylo tam veselo, vždyť uvěřili v živého Boha!

Ráno k němu poslali úředníci vojáka se vzkazem, aby apoštoly propustil. Žalářník měl radost, že mohou klidně odejít, ale Pavel si postavil hlavu: „To tedy ne! Nás, římské občany, dají bez výslechu veřejně zmrskat, vsadit do žaláře, a teď by se nás chtěli v tichosti zbavit? Ať pěkně sami přijdou a propustí nás.“ Voják to vyřídil. Městští úředníci se polekali té skutečnosti, že Pavel a Silas jsou občany Římské říše. Přišli tedy s omluvami, ale prosili je, aby opustili Filipy. A tak apoštolové ještě navštívili křesťanku Lydii, kde se setkali s věřícími, potěšili se navzájem a odešli z města.

Vydali se přes Amfipolis a Apollonii, až přišli do Tesa loniky, kde byla židovská synagoga. Pavel, jak už to měl ve zvyku, zahájil svou misijní činnost mezi židy. Tři soboty po sobě k nim promlouval a snažil se jim dokázat z Bible, že slíbený Mesiáš musel projít utrpením, zemřít a vstát z mrtvých. „Ten Mesiáš je Ježíš a o něm jsem vám přišel povědět,“ říkal Pavel. Někteří z nich tomu uvěřili a ty Pavel a Silas dále vyučovali. Získali pro Krista i mnoho bývalých pohanů, mezi nimi také řadu žen z významných rodin.

To vzbudilo závist židů, kteří v Ježíše neuvěřili. Najali si lidi z městské spodiny a ti vyvolali pouliční výtržnost. Přitáhli k Jásonovu domu, kde Pavel a Silas bydleli, a chtěli je lynčovat. Nezastihli je však, a tak dovlekli Jásona s několika věřícími na radnici. Tam židé žalovali na křesťany: „Tihle lidé organizují vzpoury v celé říši. Ruší císařovy zákony a snaží se nastolit za krále jakéhosi Ježíše. Teď dorazili až k nám a tento muž jim poskytl svůj dům.“ Městští úředníci dostali strach, ale nakonec propustili Jásona a jeho přátele, když zaplatili kauci.

Křesťanští bratři hned v noci tajně vyvedli Pavla a Silase z města a vypravili je na cestu do Beroje. Také tam začali činnost v židovské synagoze. Berojští židé byli otevřenější a naslouchali ochotně zprávám o Ježíšovi; každý den se scházeli a studovali Písmo a ověřovali si, zda se Pavlova zvěst shoduje s předpověďmi izraelských proroků. Mnoho jich uvěřilo a opět se k nim připojili pohané, muži i ženy, někteří i z urozených vrstev. To se ovšem doneslo k židům v Tesalonice. Vypravili se do Beroje a snažili se i tam Pavlovu práci překazit.

Berojští křesťané raději hned dovedli Pavla do nejbližšího přístavu a někteří ho doprovodili po moři až do Atén. Silas a Timoteus zůstali zatím v Beroji. Pavel jim však vzkázal po svých průvodcích, aby se za ním co nejdříve vypravili.

Zatímco na ně čekal, procházel Pavel Aténami. Všechno se v něm bouřilo, když viděl, jak tam lidé horlivě uctívali sochy bohů. Den co den hovořil s židy a bohabojnými Řeky v synagoze, ale vycházel i na náměstí a mluvil ke všem, kdo mu byli ochotni naslouchat. Tak se dostal do hovoru i s aténskými filozofy, epikurejci a stoiky, a vyprávěl jim o Ježíšovi, který vstal z mrtvých. Někteří ho okřikovali: „Neposlouchejte toho žvanila!“ ale druhé to začalo zajímat. Říkali: „To bude nějaké nové náboženství.“

Atéňané i lidé, kteří tam přicházeli studovat, byli totiž velice zvědaví a posedlí touhou povědět nebo uslyšet něco nového a neobvyklého. Vzali Pavla mezi sebe, dovedli ho na řečniště zvané Areopag a požádali ho, aby jim pověděl něco více o tom novém učení plném překvapujících myšlenek. Pavel tedy vystoupil na místo pro řečníky a oslovil shromážděné: „Atéňané, všiml jsem si, že jste opravdu nábožensky založení lidé. Když jsem prohlížel vaše četné chrámy a svatyně, viděl jsem také oltář zasvěcený ‚neznámému bohu‘. Tušíte tedy, že je zde někdo, kdo přerůstá vaše představy a máte ho v úctě. A právě o něm jsem vám přišel povědět!

Jediného pravého Boha, který stvořil svět a všechno živé, který ovládá Zemi a celý vesmír, toho nemůžete postavit jako sochu do svých chrámů. On není závislý na tom, zda ho někdo uctívá a přináší mu oběti. Vždyť on sám dává všem život a udržuje i zajišťuje ho vším potřebným. Celé lidstvo vytvořil z jediného člověka, rozsadil nás po celé zemi a vymezil jednotlivým národům prostor i dějinná období. A všichni máme veliký úkol: hledat Boha. A tu po pracném poznávání zjišťujeme, že je nám vlastně nablízku. On nám totiž dává život, pohyb a celé bytí. Pěkně to vyjádřili někteří vaši básníci: jsme jeho děti, Boží rodina.

Jak bychom si tedy měli myslet, že božská pocta přísluší nějakému lidskému dílu ze zlata, stříbra nebo mramoru? To je přece výtvor lidského umění a obratnosti. Vidíte, do takového omylu lidstvo zapadlo, ale Bůh je trpělivý a chce nám to prominout. Teď ale vzkazuje všem lidem, že je na čase toho všeho nechat a obrátit se k němu, k pravému Bohu. Blíží se totiž den, kdy nás bude soudit, a všechno závisí na tom, jaký zaujmeme postoj k jedinému muži, kterého Bůh poslal, ke Kristu Ježíši. K němu se Bůh jasně přiznal tím, že ho vzkřísil z mrtvých.“

Dosud pozorní posluchači teď Pavla přerušili. Vzkříšení z mrtvých bylo na ně příliš. Někteří se mu rovnou vysmáli, druzí se vymluvili: „Pro dnešek to stačí, poslechneme si tě zase příště.“ Ale někteří byli přece jen zaujati, požádali Pavla o bližší vysvětlení a uvěřili. Byl mezi nimi i člen soudního dvora Areopagu Dionysios a žena jménem Damaris.

Pavel pak odcestoval z Atén do Korintu. Tam se seznámil s židovskými manžely; Akvila byl rodák z Pontu, ale do Korintu se přistěhoval

se svou ženou Priscilou teprve nedávno z Itálie. Císař Klaudius totiž nařídil, aby se všichni židé vystěhovali z Říma. Pavel u nich našel byt i zaměstnání, protože měli dílnu na výrobu stanů, a to bylo jeho řemeslo. Pracoval tady s nimi a o sobotách v synagoze rozmlouval s židy i pohany.

Když konečně z Makedonie dorazili Silas a Timoteus, mohl se Pavel více soustředit na šíření evangelia. I tady se především snažil přesvědčit židy, že Ježíš je ten slíbený Mesiáš. Oni mu však napořád odporovali, a když dokonce začali mluvit o Ježíšovi neuctivě, Pavel symbolicky naznačil, že za ně nenese odpovědnost: vytřásl si prach ze šatů a řekl jim: „Přivoláte na sebe Boží soud a moje vina to nebude; já se od této chvíle budu věnovat pohanům.“ Ke své další činnosti si zvolil dům zbožného muže Tita Justa, který bydlel hned vedle synagogy. Někteří ze židů uvěřili, dokonce i sám představený synagogy Krispus s celou rodinou. I mnozí jiní Korinťané se pod vlivem Pavlova kázání obrátili ke Kristu a dali se pokřtít.

Jedné noci měl Pavel vidění a dostal od Pána Ježíše pokyn: „Neboj se a nedej se umlčet. Já jsem s tebou a odrazím všechny útoky proti tobě. V Korintu je ještě mnoho těch, kteří se stanou mými následovníky.“ A skutečně, Pavel tam zůstal půldruhého roku a mohl pokojně kázat Boží slovo.

Když se římským místodržitelem Řecka stal Gallio, smluvili se židé na Pavla a přivedli ho před soud s obžalobou: „Tento muž navádí lidi, aby ctili našeho Boha způsobem, který se příčí zákonům.“ Pavel se chystal k obhajobě, ale Gallio ho předešel a řekl žalobcům: „Kdyby se jednalo o nějaké bezpráví nebo zločin, vyslechl bych vás jako kterékoliv jiné občany. Ale spory o slůvka, jména a články vašeho náboženství si vyřizujte mezi sebou. Do toho mně nic není.“ Potom židy vykázal ze soudní síně. Srocený dav napadl představeného synagogy Sostena. Tloukli ho přímo před Galliovýma očima, ale ten si toho nevšímal.

Pavel zůstal v Korintu ještě delší dobu. Nakonec se však rozloučil s bratry a vydal se na cestu lodí zpět do Sýrie. Spolu s ním vypluli i manželé Priscila s Akvilou, kteří se stěhovali do Efezu. Ve východním korintském přístavu si dal Pavel naposled ostříhat vlasy. Po celou cestu až do Jeruzaléma se totiž zavázal dodržovat nazírský slib (vnějšími projevy tohoto slibu bylo, že si muž nestříhal vlasy a vousy a nepil žádné opojné nápoje).

V Efezu se Pavel rozloučil s přáteli, ale před odjezdem ještě zašel do tamní synagogy pohovořit si s židy. Ti ho dokonce přemlouvali, aby u nich nějakou dobu zůstal, ale Pavel nechtěl. Při loučení jim řekl: „Bude-li to Boží vůle, tak se k vám vrátím.“ Z Efezu odplul do Césareje v Judsku a pak pěšky pokračoval až do Jeruzaléma. Pozdravil jeruzalémské křesťany a odcestoval do syrské Antiochie.

Pavel se však ve svém domovském sboru dlouho nezdržel a brzy vyrazil na další cestu do Galacie a Frygie. Postupně tam navštívil všechny sbory a upevňoval jejich členy ve víře.

Mezitím přišel do Efezu žid z Alexandrie jménem Apollos. Byl to výborný řečník a znalec Starého zákona. Byl pokřtěn po způsobu Jana Křtitele, znal leccos z Ježíšova učení a nadšeně a přiléhavě mluvil o Ježíšovi. Tak vystoupil bez bázně i v efezské synagoze. Tam ho uslyšeli Priscila a Akvila, pozvali ho k sobě a důkladněji mu vysvětlili Kristovo evangelium. Apollos se pak rozhodl jít dále do Řecka a zvěstovat Ježíše. Efezští křesťané mu to schvalovali a dali mu pěkný doporučující dopis. Svým výjimečným obdarováním prokázal platné služby věřícím v Řecku. Zvláště vynikal v debatách se židy, kterým dokazoval ze Starého zákona, že Ježíš je Mesiáš.

Zatímco Apollos působil v Korintu, prošel Pavel hornatým středem Malé Asie a dostal se až do Efezu. Seznámil se tam se skupinou asi dvanácti mužů, kteří si říkali „učedníci“. Pavel chtěl zjistit, čemu vlastně věří, a tak se jich vyptával: „Projevila se na vás moc Božího Ducha, když jste uvěřili?“ Oni odpověděli: „Ne, o něčem takovém jsme ani neslyšeli.“ Pavel jim položil další otázku: „Čí jste tedy následovníci? Pokřtil vás někdo?“ Prohlásili: „Byli jsme pokřtěni po způsobu Jana Křtitele.“

„To je dobře,“ navázal na to Pavel. „Jan křtil ty, kdo vyznávali své hříchy a chtěli jich upřímně zanechat. Snad tedy také víte, že Jan vybízel lidi, aby uvěřili v Ježíše, který vystoupil po něm, a přijali ho jako Vykupitele.“

Ti mužové přijali vše, co jim Pavel vyprávěl, a dali se pokřtít na znamení toho, že uvěřili v Ježíše Krista. Když jim potom Pavel žehnal, sestoupil na ně Duch svatý a oni začali mluvit v prorockém nadšení.

Tři měsíce pak Pavel navštěvoval synagogu, svobodně tam promlouval a snažil se přesvědčit židy, že zaslíbený Boží Král už přišel. Někteří se však ostře stavěli proti němu, odmítali mu uvěřit a snažili se jeho kázání před ostatními zesměšnit. Nakonec musel Pavel zřídit oddělená shromáždění pro křesťany. Hovořil k nim každodenně v přednáškové síni filozofa Tyrana. Kázal tam dva roky, takže snad všichni obyvatelé toho kraje, židé i pohané, uslyšeli o Ježíšovi.

Bůh se přiznával k této službě tím, že v Pavlově blízkosti byli lidé mimořádným způsobem uzdravováni. Dokonce i Pavlovy kapesníky a části oděvu kladli lidé s vírou na nemocné a ti, zvláště duševně choří, tak byli vyléčeni. Toho se pokoušeli využít někteří židovští zaklínači nemocí. Začali používat novou formulku: „Zaklínám tě ve jménu Ježíše, kterého káže Pavel.“ Nepřineslo jim to však úspěch. Sedm synů jakéhosi významného židovského kněze Skévy zkoušelo tímto způsobem uzdravit

jednoho šílence. Temný duch z něho promluvil: „Ježíše i Pavla znám, ale kdo jste vy?“ Pak se na ně ten člověk vrhl, strhal z nich šaty, ztloukl je a jen tak tak, že vyvázli živí; všechny je zmohl.

To se rozkřiklo po celém Efezu mezi židy i pohany, takže si už na takové čáry nikdo netroufal a jméno Pána Ježíše bylo vyslovováno s úctou. Také křesťané přicházeli a veřejně se přiznávali, že se dříve pokoušeli zaklínat. Mnozí teď přinášeli své knihy o magii a veřejně je pálili. Takového čarodějnického braku bylo spáleno dobře za padesát tisíc stříbrných drachem. I to byl projev šířícího se vlivu a rostoucí moci Kristovy.

Pavel chtěl pokračovat v misijní cestě do Makedonie, do Řecka a pak se mínil vrátit do Jeruzaléma. Říkal: „Po nějakém čase bych se rád vypravil do Říma.“ Dva ze svých pomocníků, Timotea a Erasta, vyslal do Makedonie napřed, ale sám se ještě zdržel v Asii. Pak ale vypukl odpor proti křesťanskému učení, tentokrát ze strany pohanů. Příčinou byly ohrožené zisky efezských řemeslníků, kteří ve velkém vyráběli upomínkové modely chrámu se sochou bohyně Diany a prodávali je poutníkům.

Vedl je stříbrotepec Demetrios, který svolal všechny podnikatele a jejich dělníky a oslovil je: „Přátelé, všichni dobře víme, jak výnosné je naše řemeslo. A teď, jak jste jistě slyšeli, přijde si nějaký Pavel a nejenom v Efezu, ale i po celé Asii odvrací lidi od naší víry! Že prý bohové vyrobení lidskýma rukama nejsou bohové, ale jen modly. Tím nejen poškozuje naše obchody, ale vážnost efezského chrámu a samotné Diany tak povážlivě upadá v Asii a snad v celém světě!“

Tím ovšem přivedl shromáždění do varu a ti začali provolávat: „Velká je Diana z Efezu!“ Nepokoje se rychle rozšířily po celém městě, lidé se sbíhali do amfiteátru. Někde chytili Gaja a Aristarcha, Pavlovy makedonské průvodce, a přivlekli je tam. Pavel chtěl jít a promluvit ke shromážděnému lidu, ale ostatní křesťané z provinčního úřadu, kteří sympatizovali s Pavlem, mu naléhavě vzkazovali, aby tam nechodil. V amfiteátru zatím už každý vyvolával něco jiného a většina lidí vůbec nevěděla, proč tam přišli.

Židé dostali strach, aby se hněv davu nevybil na nich, a vyslali tam svého řečníka Alexandra. Chtěl si zjednat ticho a vysvětlit, že s Pavlem nemají nic společného. Jakmile však lidé poznali, že je to žid, sjednotili se zase na společném heslu: „Velká je Diana z Efezu!“ A tak křičeli skoro dvě hodiny.

Konečně se dostavil tajemník městské rady, podařilo se mu dav utišit a promluvit k nim: „Občané Efezu! To přece ví každý, že právě v našem městě je nejvýznamnější chrám bohyně Diany a že její zdejší socha spadla přímo z nebe. Kdo by se to odvážil popírat? Přivedli jste k soudu

tyto muže. Ale oni přece neznesvětili náš chrám, ani se nerouhali naší bohyni. Prosím vás, uklidněte se a neukvapujte se! Jestliže si Demetrios a ostatní řemeslníci chtějí na někoho stěžovat, jsou tady od toho veřejné soudy a římské úřady, kde se může konat řádné přelíčení. A máte-li nějaké požadavky, je třeba je projednat ve schůzi městské rady. Takhle je nebezpečí, že budeme obviněni z povstání. Vždyť nemáte pro tenhle rozruch žádný rozumný důvod.“ Po těch slovech se lidé rozešli.

Když se rozruch utišil, svolal Pavel shromáždění, povzbuzoval efezské křesťany a zároveň se s nimi loučil; rozhodl se totiž pokračovat ve své misijní cestě. Vydal se do Makedonie a Řecka a cestou dodával skupinám křesťanů odvahu a naději. V Řecku se zdržel čtvrt roku a potom chtěl odplout zpátky, přímo do Sýrie. Dozvěděl se však, že židé hlídají přístavy a chtějí se ho zmocnit, a tak se rozhodl pro zpáteční cestu zase přes Makedonii. Někteří z Pavlových spolupracovníků se přeplavili napřed do Troady a čekali tam na nás. Byli to Sopatros z Beroje, Aristarchos a Sekundus z Tesaloniky, Gájus a Timoteus z Derbe, Tychikos a Trofimos ze západní Malé Asie.

My s Pavlem jsme nasedli ve Filipách po Velikonocích na loď a po pěti dnech jsme se s nimi sešli v Troadě, kde jsme se zdrželi týden. V neděli večer se tamní sbor sešel ke svaté večeři Páně. Pavel kázal, a protože to bylo slovo na rozloučenou, mluvil až do půlnoci. V místnosti hořelo mnoho lamp a byla plná lidí, takže tam bylo horko. Mládenci se proto posadili do oken. Jak se shromáždění protáhlo, jeden z nich, Eutychos, usnul a vypadl z třetího poschodí na dvůr. Běželi k němu, ale ležel tam mrtev. Pavel k němu poklekl, vzal ho do náruče a po chvíli řekl: „Nedělejte si starosti, žije.“ Vrátili se nahoru a pokračovali ve večeři Páně. Pavel k nim mluvil celou noc a teprve za svítání se rozloučili. Eutycha přivedli zase zdravého a všichni z toho měli radost.

Pavel nás poslal lodí napřed do přístavu Assos, ale sám tam šel po souši. V Assu nastoupil k nám. Po přistání v Mityléně a po obeplutí ostrovů Chios a Samos jsme třetí den zakotvili v Milétu. Pavel se úmyslně vyhnul Efezu, protože se bál zdržení. Spěchal totiž, aby byl na svátek Letnic v Jeruzalémě.

Pozval si však do Milétu představené efezského sboru a řekl jim: „Jistě si pamatujete, že jsem po celý čas u vás sloužil Pánu se vší skromností, ale přesto s velikými obtížemi a úklady ze strany židů. Neopomněl jsem nic, co jste měli slyšet, hlásal jsem to veřejně i v soukromých domech. Židům i pohanům jsem stejně zdůrazňoval, že musejí vyznat Bohu své hříchy a uvěřit v Ježíše Krista jako Pána nás všech. Teď mne však Duch svatý posílá do Jeruzaléma a já nevím, co mne tam potká. V každém sboru, kde jsme se zastavili, mně bratři z Božího vnuknutí předpovídali,

že mě tam čeká vězení a těžkosti. Ale já si tolik nezakládám na životě. Jde mi především o to, abych doběhl závod až do konce a splnil úkol, který mi Pán Ježíš dal: být nositelem radostné zvěsti o Boží lásce.

Dnes naposled hovořím k vám, kterým jsem tolikrát mluvil o Božím království. Mohu říci, že mou vinou nikdo neztratí věčný život. Všechno, co mi Bůh pro vás dal, jsem vyřídil. Teď je na vás, abyste si dobře počínali a jako pastýři vedli stádo, které vám Duch svatý svěřil. Pamatujte, že Kristus za ně prolil svou krev! Vím, že po mém odchodu se mezi vás vplíží jako draví vlci falešní učitelé a nadělají ve stádu škody. Dokonce z vašeho vlastního středu povstanou lidé, kteří budou překrucovat pravdu a přetahovat lidi na svou stranu. Buďte na stráži a pamatujte, že po tři roky jsem ve dne v noci na každém osobně pracoval, i když to nebylo lehké.

Teď vás tedy poroučím Bohu a jeho milostivému slovu, které má sílu vás zdokonalovat a zajistit vám dědický podíl mezi jeho věrnými. Nikdy jsem od vás nežádal peníze ani oděv; svýma rukama jsem si na všechno vydělával pro sebe i pro své pomocníky. Snažil jsem se dát vám příklad: vaší povinností je ujímat se slabých a pracovat pro ně. Vždycky mějte na paměti slova Pána Ježíše: Větší radost je dávat než dostávat!“

Po těch slovech s nimi poklekl a modlil se. Loučení se neobešlo bez slz a bylo mnoho objímání a bratrských polibků. Nejvíce je zarmoutilo, že by se už neměli s Pavlem vidět. Nakonec ho doprovodili až k lodi.

Skončilo loučení a loď zvedla kotvy. Pluli jsme k ostrovu Kós, druhý den na ostrov Rodos a jižního pobřeží Malé Asie jsme dosáhli v přístavu Patara. Tam jsme přestoupili na loď, která směřovala do fénických měst v Palestině. Kypr jsme obepluli vpravo a dorazili jsme do Týru, kam loď vezla nějaký náklad. Využili jsme času a strávili jsme celý týden s tamními křesťany. Také těm Bůh vnukl obavu, že Pavla nečeká v Jeruzalémě nic dobrého, a tak mu další cestu rozmlouvali. Přesto jsme pokračovali dál. Vyprovodili nás s celými svými rodinami až za město. Na pobřeží jsme společně klečeli a modlili se. Pak jsme se rozloučili a vypluli do Ptolemaidy. Také tam jsme mohli zůstat jeden den s věřícími.

Naše loď končila svou plavbu v Césareji, kde jsme navštívili známého kazatele Filipa, jednoho z těch prvních sedmi apoštolských pomocníků. Ubytoval nás jako hosty své rodiny. Filipovy čtyři svobodné dcery byly také nadšené tlumočnice Kristova poselství. Po několika dnech tam přišel jeden křesťan z Judska, Agabos, který měl prorocký dar. Půjčil si od Pavla jeho opasek, spoutal si jím ruce i nohy a řekl: „Duch svatý mi ukázal, že majitele tohoto pásu židé v Jeruzalémě takhle svážou a vydají ho pohanům.“ To už bylo příliš, a tak jsme všichni, průvodci i místní křesťané, začali Pavla přemlouvat, aby do Jeruzaléma nechodil. On nás

však napomenul: „Proč tolik pláčete a děláte mi to těžší? Pán Ježíš přece stojí za to, abych byl pro něho uvězněn a třeba i zabit.“ Viděli jsme, že je marné na Pavla naléhat, a tak jsme řekli: „Ať se tedy stane, co chce Bůh.“

Skončil odpočinek u Filipovy rodiny a my nachystali svá zavazadla na poslední pěší úsek cesty do Jeruzaléma. Několik křesťanů z Césareje nás doprovodilo až do cíle. Zavedli nás tam k našemu dalšímu hostiteli, Mnasonovi z Kypru, jednomu z prvních křesťanů. Jeruzalémská církev nás přijala radostně.

Hned druhý den jsme byli všichni pozváni k Jakubovi, představenému sboru, kde se shromáždili všichni starší. Pavel se s nimi pozdravil a podal jim zevrubnou zprávu o výsledcích práce mezi pohany, k níž ho Bůh zmocnil. Rádi to slyšeli a chválili Boha.

Potom však řekli Pavlovi: „Jistě už víš, že u nás již několik tisíc židů uvěřilo v Pána Ježíše a ti i nadále horlivě zachovávají Mojžíšův zákon. Zde se však šíří zprávy, že ty přesvědčuješ židy v pohanském světě, aby od zákona odstoupili, syny už nedávali obřezat a vůbec zavrhli starobylé židovské zvyky. Měl bys něco podniknout dříve, než se všichni dozvědí, že jsi tady. Máme pro tebe tento návrh: Mezi námi jsou teď čtyři muži, kteří se zavázali plnit nazírský slib. Jejich lhůta vypršela, ale jsou chudí a nemají prostředky na závěrečný obřad v chrámu. Jistě by na židy dobře zapůsobilo, kdybys za ty muže zaplatil a při té příležitosti podstoupil očišťování navrátilců z pohanské ciziny. Všichni by viděli, že máš zákon v úctě a pomlouvačům by to vzalo vítr z plachet.

Pro obrácené pohany ovšem platí naše původní rozhodnutí, které jsme vám kdysi dali písemně. Žádáme od nich jen základní ohled na zákon, aby totiž nejedli maso obětované předem modlám, krev a maso s krví a především aby odložili pohanskou pohlavní nevázanost.“

Druhého dne tedy Pavel podstoupil spolu s těmi čtyřmi muži obřad očištění. Pak šel do chrámu, aby oznámil, kdy skončí jejich nazírský závazek a jeho očišťování, a aby za každého z nich objednal oběti. Když končilo sedm dní a Pavel s nimi přišel zase do chrámu, aby byli obřadně prohlášeni za čisté, poznali ho židovští poutníci z Malé Asie. Poštvali na něho okolostojící, popadli ho a křičeli: „Věrní Izraelci, pojďte sem! Tady máme toho odpadlíka! Všude hlásá bludy a nic mu není svaté: ani naše vyvolení, ani zákon, ani chrám. Teď sem dokonce přivedl pohany, aby poskvrnil svaté místo.“

Předtím totiž Pavla zahlédli ve městě s Trofimem z Efezu a mysleli, že ho vzal i do chrámu, kam pohané nesměli. To ovšem vyvolalo obrovský rozruch a lidé se sbíhali ze všech stran. Mezitím vyvedli Pavla z vnitřního chrámového nádvoří a brány rychle zavřeli. Vypadalo to, že rozlícený dav Pavla utluče, když vtom zasáhli Římané.

Velitel posádky hradu Antonia, který přiléhal přímo ke chrámu, dostal hlášení o nepokoji a seběhl s pohotovostní četou do nádvoří. Lidé se vojáků lekli, přestali Pavla tlouci a stáhli se od něho. Velitel ho považoval za původce výtržnosti, dal ho zatknout a nasadit mu pouta. Pak začal vyšetřovat, kdo to je a co udělal. Lidé křičeli jeden přes druhého. Velitel viděl, že se takhle nic nedozví, a tak dal rozkaz odvést Pavla do pevnosti. Dav však táhl za nimi, dorážel a křičel: „Zabijte ho!“ Po schodišti do hradu museli vojáci vězně dokonce nést, aby na něho rozzuření lidé nemohli.

Pavel se zeptal velitele, zda s ním může mluvit. Ten se podivil: „Ty mluvíš řecky? Já jsem myslel, že jsi ten Egypťan, co se před nedávnem pokusil o povstání a schovává se někde v poušti se čtyřmi tisíci banditů.“

„Ne,“ řekl Pavel, „jsem žid z Tarsu v Kilikii, římský občan. Dovol mi, prosím, promluvit k těm lidem.“ Velitel souhlasil, Pavla postavili na vrchol schodiště a on dal znamení, že chce mluvit. Dav se utišil a Pavel začal hebrejsky:

„Bratři a otcové, rád bych se před vámi obhájil.“ Lidé byli překvapeni, že mluví jejich rodným jazykem, a tak tiše poslouchali. Pavel pokračoval: „Jsem žid, narozený sice v Tarsu v Kilikii, ale vychován jsem byl zde v Jeruzalémě. Vám dobře známý učenec Gamaliel mě vyškolil přesně podle zákona našich otců a horlil jsem pro Boha, právě tak jako vy dnes. Víru v Ježíše Krista jsem nenáviděl k smrti. Dokonce jsem jeho vyznavače, muže i ženy, dával zatýkat a věznit. To mi může dosvědčit velekněz a celá velerada.

Jednou mi také vydali pověřující listiny pro židovskou obec v Damašku a já jsem se tam vypravil, abych mezi nimi pozatýkal křesťany a dopravil je do Jeruzaléma k potrestání. A poslyšte, co se stalo. Bylo kolem poledne a my jsme byli na dohled od damašských hradeb. Náhle se okolo mne rozzářilo oslnivé světlo, mnohem jasnější než polední slunce. Padl jsem na zem, když jsem uslyšel hlas: ‚Saule, Saule, proč mne pronásleduješ?‘ Ozval jsem se: ‚Kdo jsi, Pane?‘ Slyšel jsem odpověď: ‚Já jsem Ježíš z Nazaretu a ty bojuješ proti mně.‘ Moji průvodci byli tím světlem také oslněni, ale neslyšeli, že by ke mně někdo mluvil. Zeptal jsem se: ‚Pane, co mám dělat?‘ Ježíš mi odpověděl: ‚Teď vstaň a jdi do Damašku. Tam ti řeknou, jaký mám pro tebe úkol.‘

Jas toho světla mne docela oslepil a tak jsem klopýtal do Damašku, veden za ruce svými průvodci. Tam mne navštívil Ananiáš, zbožný ctitel zákona, kterého si židé v Damašku velice vážili. Přišel a řekl mi: ‚Bratře Saule, otevři oči!‘ Tu se mi vrátil zrak a já ho uviděl. Řekl ještě: ‚Tak to chtěl Bůh, abys konečně poznal jeho vůli, abys uviděl Božího Spravedlivého a uslyšel jeho vlastní hlas. Staneš se Ježíšovým svědkem celému

světu a budeš všude vyprávět, co jsi viděl a slyšel. Neváhej, vyznej, že je tvým Pánem, dej se pokřtít na znamení, že jsi očištěn od hříchů.‘

Později, když jsem se vrátil do Jeruzaléma a modlil se v chrámu, měl jsem ještě jedno vidění. Viděl jsem Pána a slyšel jeho slova: ‚Nezdržuj se a rychle odejdi z Jeruzaléma. Tady nepřijmou tvoje svědectví o mně.‘

Ale já jsem odporoval: ‚Pane, tady jsem dával tvoje věrné věznit a bičovat v synagogách. Tady byla prolita první krev, krev tvého svědka Štěpána. Já byl při tom, souhlasil jsem s tím a hlídal jsem pláště těm, kdo ho kamenovali. Všichni to tu o mně vědí.‘ Pán mi však řekl: ‚Jen jdi, protože tě pošlu k pohanům.‘ “

Až potud dav Pavla pozorně poslouchal, ale zmínka o pohanech je znovu pobouřila. Začali mávat plášti, házeli na něho hrsti prachu a křičeli: „Pryč s tím zrádcem! Na smrt! Nemá tu co dělat!“

Velitel dal Pavla rychle odvést do pevnosti a nařídil, aby ho zbičovali a vyslechli; chtěl vědět, čím vzbudil tolik nenávisti. Už ho připoutali k bičovací lavici, když se Pavel obrátil k velícímu setníkovi: „Nemáte přece právo bičovat římského občana. Musím být postaven před řádný soud.“ Důstojník dal přerušit přípravy, šel k veliteli a hlásil mu: „Stal se nějaký omyl, ten člověk prohlašuje, že je občanem Říma.“

Velitel s ním šel k Pavlovi a zeptal se: „Je pravda, že jsi římský občan?“ „Ano, jsem,“ odpověděl vězeň. Velitel zapochyboval: „Vím z vlastní zkušenosti, že je to pěkně drahé. Kdepak bys na to vzal?“ Pavel řekl: „Já jsem nic nekupoval, jsem občanem od narození.“ Po tomto prohlášení vojáci odhodili důtky a spěšně jej odvazovali.

Velitel měl obavy, protože se dopustil takového přehmatu vůči rodilému římskému občanu. Rozhodl se, že vyšetří, z čeho židé Pavla vlastně obviňují.

Na velitelovu žádost se nazítří sešla židovská velerada za předsednictví úřadujícího i minulého velekněze.

Když byl Pavel předveden k výslechu, nijak se nezalekl a odvážně začal: „Bratři, sám Bůh ví, že mám čisté svědomí.“

Velekněz Ananiáš to považoval za rouhání a přikázal strážnému, aby vězně udeřil přes ústa. Pavel na něj zavolal: „Ty křiváku, tebe jednou udeří Bůh! Tváříš se jako ochránce zákona a místo spravedlivého soudu rozdáváš rány.“ Strážní ho okřikli: „Takhle mluvíš s Božím velekněžem?“ Pavel se omlouval: „Nevěděl jsem, bratři, že je to velekněz. Vím, že je psáno: Nespílej svému vládci!“

Věděl však, že v radě jsou dva tábory, saducejský a farizejský. Zvolal tedy, aby to všichni slyšeli: „Bratři, jsem farizej a byl jsem tak už od mládí vychován. Jsem postaven před soud, protože hlásám naději na vzkříšení a věčný život!“ Tím se mu podařilo vnést do velerady rozkol. Saducejové

totiž popírali vzkříšení, věčný život a existenci duchovního světa, kdežto farizejové to všechno vyznávali. Obě strany se do sebe pustily a byla z toho velká hádka. Bohoslovci farizejského směru nakonec žádali, aby byl Pavel osvobozen. Říkali: „Vždyť se ničím neprovinil. Co když k němu skutečně promluvil duch nebo anděl? Abychom se nestavěli proti Bohu!“

Teď teprve vypuklo pobouření. Velitel se polekal, že vězeň, za kterého ručil, by mohl být ubit. Přivolal rychle vojáky, vysvobodili Pavla z té vřavy a dal ho znovu odvést do pevnosti.

Té noci se Pavlovi ukázal Pán Ježíš a posiloval ho slovy: „Neztrácej odvahu! Vydal jsi o mně statečné svědectví v Jeruzalémě a vydáš je i v samotném Římě.“

Druhý den ráno se smluvilo přes čtyřicet židovských mužů, šli k velekněžím a prohlásili: „Přísahali jsme si, že se nedotkneme jídla ani pití, dokud toho Pavla nezabijeme. Vzkažte veliteli, ať ho znovu přivede do velerady, a řekněte, že se chcete jeho případem důkladněji zabývat. My si na něj počkáme a na cestě ho sprovodíme ze světa.“ O tomto spiknutí se však dověděl syn Pavlovy sestry. Podařilo se mu strýce v pevnosti navštívit a varovat. Pavel požádal sloužícího důstojníka: „Prosím, zaveď toho mládence k veliteli, má pro něho důležité sdělení.“ Důstojník jeho přání vyhověl. Velitel hovořil s Pavlovým synovcem mezi čtyřma očima. Ten mu řekl: „Židé chystají léčku; zítra tě požádají, abys jim vězně znovu přivedl do velerady, že ho musí ještě důkladněji vyslechnout. Cestou však bude na Pavla číhat víc než čtyřicet mužů ke všemu odhodlaných; zavázali se slavnostní přísahou, že ho zabijí. Jeho život, pane, je ve tvých rukou!“

Velitel mladíka propustil a varoval ho: „Nikomu ani slovo, že o tom vím!“ Rozhodl se, že raději Pavla odešle pod bezpečným doprovodem k římskému místodržiteli Felixovi do Césareje. Dvěma důstojníkům vydal rozkaz, aby v devět hodin večer nastoupilo dvě stě pěšáků, sedmdesát jezdců a dvě stě lehkooděnců. Pro vězně měli připravit nosítka mezi dvěma mezky. Po důstojníkovi eskorty poslal dopis tohoto znění:

„Klaudius Lysias ctěnému místodržiteli Felixovi.

Muže, kterého ti posílám, jsem se svým oddílem zachránil z rukou židů. Ti ho málem zabili. Zjistil jsem totiž, že je to římský občan. Abych se dozvěděl, co vlastně proti němu mají, dal jsem ho předvést jejich veleradě. Ukázalo se, že nejde o žádný vážný nebo dokonce hrdelní zločin, ale pouze o jejich náboženské spory. Dostal jsem však zprávu, že ho chtějí úkladně zavraždit, a tak ho rychle posílám pod tvoji ochranu. Zároveň dávám na vědomí veleradě, že žalobu na něho mohou podat u tebe. Srdečně tě zdravím!“

Pěší oddíly provázely vězně v noci na hranice Judska, do Antipatridy, odkud se vrátily do kasáren. Za dne doprovodila Pavla již jen jízda. V Césareji jej předali místodržiteli a odevzdali mu i velitelův dopis. Felix vzkaz přečetl a hned se zajímal, ze které římské provincie Pavel pochází, zda totiž vůbec spadá pod jeho pravomoc. Když se dověděl, že je z Kilikie, řekl: „Vyslechnu tě, až se dostaví tvoji žalobci.“ A dal Pavla střežit ve vládní budově, kterou kdysi postavil Herodes Veliký.

Za pět dní dorazil do Césareje sám velekněz Ananiáš v doprovodu několika členů velerady a právního zástupce Tertulla, aby Pavla zažalovali u místodržitele. Ten dal vězně přivést a Tertullus přednesl obžalobu: „Slavný Felixi! Náš národ ti vděčí za mnoho; tvou zásluhou žijeme již tolik let v míru a pod tvou moudrou vládou se nám dobře daří. Mohl bych tě chválit mnohem déle, ale nechci si dělat nárok na tvůj vzácný čas. Vyjádřím se stručně a prosím, abys nám laskavě věnoval pozornost. Máme důkazy, že tenhle člověk patří k vůdcům křesťanské sekty a znamenitě přispívá k tomu, že se v celé říši mezi židy jako epidemie šíří jejich buřičské názory. Nakonec chtěl také znesvětit jeruzalémský chrám. Přitom jsme ho chytili a chtěli jej soudit podle našich zákonů. Velitel Lysias se ho však násilně zmocnil a nás odkázal na tebe. Vyslechni ho a přesvědčíš se, že naše stížnosti jsou oprávněné.“ Potom vystoupili židé jako svědkové obžaloby.

Nato pak udělil místodržitel slovo Pavlovi. Ten řekl: „Vím, že náš národ spravuješ již delší dobu. Důvěřuji tvým zkušenostem a na svoji obhajobu chci uvést jen to, co si můžeš ověřit. Před dvanácti dny jsem dorazil do Jeruzaléma jako poutník do svatyně. Ani v chrámu ani v synagogách jsem za tu dobu nepronesl jediný veřejný projev, s nikým jsem nediskutoval a nikoho jsem nepodněcoval ke vzpouře. Nic takového mi nemohou dokázat. Rád se ovšem před tebou přiznávám, že sloužím Bohu našich otců podle způsobu, který oni považují za sektářství. Věřím všemu, co je psáno u Mojžíše i proroků, a vyznávám naději na vzkříšení všech lidí z mrtvých, což ostatně hlásají i mnozí mezi nimi. Tato víra mě zavazuje, abych se choval před Bohem i před lidmi podle svého nejlepšího svědomí.

Nyní se po několika letech vracím a nesu chudým svého lidu peněžitou podporu od křesťanů z jiných národů. Když jsem pak v chrámu podstupoval předepsané náboženské očišťování, nařkli mě někteří židé z Malé Asie, že jsem tam přivedl pohany. Nebyla to ovšem pravda a ty židy ani nevidím mezi žalobci. To oni způsobili srocení ve svatyni, ne já. Ani velerada mi nedokázala žádný zločin. Jediné, co jsem tam stačil říci, bylo: ‚Mám být souzen pro víru ve vzkříšení!‘ “

Felix už sice o křesťanství něco věděl, ale přesto líčení odročil s tím, že musí ještě vyslechnout svědectví velitele Lysia. Důstojníkovi pak nařídil, aby Pavla držel jen v lehkém vězení, kde by ho mohli jeho přátelé navštěvovat a posloužit mu. Po několika dnech si dal Felix Pavla předvést v přítomnosti své manželky Drusilly, která byla židovka, a vyptával se ho na učení Ježíše Krista. Pavel ochotně vykládal, ale když začal mluvit o otázkách mravnosti, sebeovládání a Božího soudu, bylo to Felixovi nepříjemné a přerušil ho: „Pro dnešek to stačí, zase si tě pozvu, až budu mít čas.“ Opravdu si pro Pavla často posílal a hovořil s ním, ale hlavně proto, že od něho čekal nějaký úplatek. Aby si usmířil židy, nechával Pavla i nadále ve vězení. Tak to trvalo po celé dva roky, až byl Felix v úřadě vystřídán Porciem Festem.

Třetí den po převzetí úřadu přijel Festus z Césareje do Jeruzaléma, kde přijal velekněze a další židovské představitele. Ti mu připomněli svou žalobu proti Pavlovi a snažili se pohnout Festa k tomu, aby dal vězně dopravit zase zpět do Jeruzaléma; ve skutečnosti však zamýšleli Pavla na cestě přepadnout a zavraždit. Festus je však odbyl: „Vězeň je v Césareji a já se tam vrátím co nevidět. Vyšlete se mnou své zplnomocněnce, a máte-li svou žalobu dobře podloženou, ať ji přednesou u řádného soudu.“ V Jeruzalémě se zdržel ještě osm deset dní a pak se vrátil do Césareje. Hned následující den zahájil přelíčení a dal Pavla předvést.

Jeruzalémští vyslanci vězně obžalovali z mnoha zločinů, ale neměli pro ně žádné důkazy. Pavlova obhajoba zněla: „Neprovinil jsem se ani proti židovskému zákonu, ani proti chrámovým předpisům, a tím méně proti římskému právu.“ Festus chtěl židům ukázat dobrou vůli, a tak Pavlovi navrhl: „Jsi ochoten postavit se v Jeruzalémě před soud, kterému bych předsedal?“ Pavel vytušil smrtelné nebezpečí, a tak odmítl: „Ne, trvám na tom, abych byl ponechán v pravomoci římského soudu. Sám jsi zjistil, že jsem se proti židům nijak neprovinil. Kdyby mně byl prokázán nějaký zločin, byl bych ochoten podstoupit spravedlivý trest, třeba i popravu. Jejich žaloby jsou však smyšlené a ty nemáš právo vydat mě jim. Odvolám se k císařovu soudu!“ Festus se odebral k poradě se svými rádci a vynesl rozsudek: „Odvoláváš se k císaři, tedy tam půjdeš.“

Po několika dnech navštívil Césareju král Herodes Agrippa se svojí sestrou Bereniké. Přijeli přivítat Festa a zdrželi se u něho delší dobu. Festus se jim při jedné příležitosti zmínil: „Podědil jsem tu po Felixovi zvláštního vězně. V Jeruzalémě na něho žalovali velekněží a velerada a žádali na mně rozsudek smrti. Musel jsem jim dát lekci z římského práva a poučit je, že my Římané nikoho nesoudíme bez řádného slyšení obou stran a že každý musí dostat možnost obhajoby. Hned po mém návratu do Césareje se dostavili žalobci, a tak jsem toho muže vyslechl.

Očekával jsem kdovíjaké zločiny, ale nic takového mu nemohli dokázat. Mají nějaké náboženské spory o jakéhosi Ježíše; byl popraven, ale ten Pavel tvrdí, že žije. V tom se ovšem nevyznám. Když jsem mu navrhl, aby se obhajoval přímo v Jeruzalémě, trval na tom, aby byl ponechán v pravomoci římského soudu. Je to římský občan, a dokonce se odvolal k císaři. Tak ho tu mám ve vězení a s příštím transportem ho musím poslat do Říma.“ Agrippa řekl Festovi: „Ten člověk mě zajímá, rád bych si ho poslechl.“ Festus tedy navrhl, že uspořádá slyšení hned následujícího dne.

Nazítří se dostavili Agrippa a Bereniké v celé královské pompě s dvorní suitou i hodnostáři města. Festus dal předvést Pavla a představil ho slovy: „Králi Agrippo, dámy a pánové! To je člověk, jehož smrt tak neodbytně vymáhají židé v Jeruzalémě i zde. Nedopustil se ničeho, za co by podle římského práva mohl být odsouzen k smrti. Sám se však odvolal k jeho císařskému veličenstvu, a tak jsem se rozhodl poslat ho do Říma. Jsem teď na rozpacích, co uvést v obžalovacím spisu, který musím vystavit. Snad mně v tom pomůžete vy, znalci židovských záležitostí, a zvláště ty, králi, až ho vyslechnete.“

Agrippa vyzval Pavla: „Pověz, co můžeš uvést na svou obhajobu!“ Pavel pozvedl ruku po způsobu řečníků a začal: „Jsem rád, králi Agrippo, že se mohu hájit proti obžalobám židů právě před tebou. Vím, že znáš dobře židovské zvyky i sporné otázky. Chci ti vše vyložit od začátku, a tak tě prosím o trpělivost. Už v mládí jsem přišel do Jeruzaléma a všichni se tam na mne pamatují. Musejí připustit, že jsem patřil k nejhorlivější skupině našeho náboženství, k farizejům. A vlastně i dnes stojím před soudem proto, že pevně držím to nejlepší, co vyznávají farizejové: že totiž Bůh splní sliby, které dal našim otcům, když mu budeme všichni vytrvale sloužit. Možná, že vám to připadá absurdní, ale opravdu věřím, že Bůh vzkřísí mrtvé.

Tehdy jsem se ovšem i já domníval, že musím všemi prostředky bojovat proti učení Ježíše z Nazaretu, a byl jsem při tom v Jeruzalémě nejhorlivější. Velekněží mne zplnomocnili, abych Ježíšovy následovníky vyhledával, zatýkal a dával uvěznit. Vždy jsem byl pro to, aby byli odsouzeni k smrti. Dával jsem ty lidi bičovat v synagogách a nutil je, aby veřejně tupili svou víru. Byl jsem jako posedlý a začal jsem je pronásledovat i v jiných městech. Tak jsem se také vypravil s plnou mocí od velekněží do Damašku. A tu na cestě, ačkoliv to bylo v pravé poledne, nás zalilo světlo, proti kterému se polední slunce zdálo stínem. V úleku jsme se vrhli na zem a ke mně promluvil hlas v hebrejštině: ‚Saule, Saule, proč mne pronásleduješ? Proč biješ hlavou proti zdi?‘ Zeptal jsem se: ‚Kdo jsi, pane?‘ a on mi odpověděl: ‚Já jsem Ježíš, proti kterému se stavíš. Ale teď

vstaň a poslouchej: Jak jsi mne horlivě pronásledoval, tak horlivě mne budeš vyznávat. Budeš svědkem toho, žes mne potkal, a všeho, co ti ještě ukáži. Budu tě chránit před lidmi, židy i pohany, mezi kterými ti dávám nesnadný úkol: Budeš jim otevírat oči oslepené hříchem, aby přestali tápat ve tmě, kde vládne satan a aby vešli do Božího světla. Všem, kdo ve mne uvěří, odpustím hříchy a dám jim místo mezi svým lidem, který usiluje o nový způsob života podle mé vůle.‘

Jistě uznáš, Agrippo, že jsem nemohl odmítnout tak zřetelný pokyn z nebe. A tak jsem začal hned v Damašku, potom v Jeruzalémě, v celém Judsku a konečně i mezi pohany volat lidi, aby se dali na pokání, obrátili se k Bohu a dotvrdili to novým životem. To je můj ‚zločin‘, pro který mne chtěli židé v chrámu ubít. Bůh mne však z jejich rukou vytrhl, a tak tu stojím a mohu vydávat své svědectví prostým i vznešeným. To, co hlásám, je totéž, co předpovídali proroci i Mojžíš: že Mesiáš bude trpět, že však vstane jako první z mrtvých a tak přinese naději na věčný život židům i pohanům.“

To už bylo pro Festa příliš, a proto se ozval: „Pavle, ty ses zbláznil. Znáš toho tolik, že tě to připravilo o rozum!“ Pavel se však bránil: „Můj rozum je v pořádku, vážený Feste. Mluvím jen pravdu a jsem plně při smyslech. Král je v pojmech židovské víry doma, a proto mohu mluvit tak otevřeně. Myslím, že i o nás křesťanech dobře ví; vždyť nejsme žádná tajná sekta. Jde vlastně o to, králi Agrippo, zda skutečně věříš tomu, co předpověděli židovští proroci. A já vím, že věříš.“

Agrippa mu řekl: „Mluvíš tak, že bys mne málem přesvědčil, abych se stal křesťanem.“ Pavel nato odpověděl: „Kéž by Bůh dal, abys nejen ty, ale vy všichni byli to, co jsem já, až na ty řetězy.“

Král, místodržitel, Bereniké a pak i ostatní se zvedli a odcházeli. Jejich shodný úsudek byl, že Pavel nespáchal nic, zač by si zasloužil smrt nebo vězení. Agrippa řekl Festovi: „Nebýt toho odvolání k císaři, mohl bys ho klidně propustit.“

Přišel čas transportu vězňů do Itálie. Byl do něho zařazen také Pavel a my s Makedoncem Aristarchem z Tesaloniky jako jeho průvodci. Transportu velel důstojník Julius z císařského oddílu. Najal loď, která obeplouvala pobřeží Malé Asie a na cestě k jejímu severnímu cípu měla udělat řadu zastávek. Když jsme druhý den přistáli v Sidónu, dovolil důstojník Julius, který zacházel s Pavlem skutečně lidsky, aby navštívil ve městě své přátele; ti ho vybavili na cestu vším potřebným. Kvůli nepříznivému větru jsme se dále plavili mezi Kyprem a pevninou; minuli jsme Kilikii a Pamfylii a přistáli nakonec v lykijské Myře. Tam velitel najal alexandrijskou loď, která měla namířeno do Itálie, a převedl nás na ni. Po několik dalších dní byla plavba obtížná a v Knidu jsme ani nemohli

přistát, jak silný vítr vál od pevniny. Propluli jsme tedy mezi Krétou a ostrovem Salmonou a s námahou jsme se drželi jižního pobřeží Kréty až do „Dobrých přístavů“ u Lasaia.

Měli jsme zpoždění, byl již konec září a plavba přes otevřené moře je v tomto období nebezpečná. Pavel jako zkušený cestovatel varoval: „Jestli teď vyplujete, dáváte v sázku nejen loď a její náklad, ale i životy nás všech.“ Důstojník však dal víc na kapitána a majitele lodi, kteří radili sledovat ještě dále krétské pobřeží až k jihozápadnímu přístavu Foiniku. Tvrdili, že je vhodnější k přezimování lodi než Lasaia. Zdálo se, že se to podaří, protože začal vát jižní vítr. Tak jsme tedy zvedli kotvy.

Zanedlouho se však zvedl od Kréty silný severovýchodní vítr, kterému loď nemohla vzdorovat, a ten nás unášel dál a dál od krétského pobřeží. Přišel tak nenadále, že jsme ani nestačili naložit do lodi záchranný člun, obvykle vlečený vzadu. To se nám podařilo až v závětří ostrůvku Klauda. Námořníci stáhli lany trup lodi, aby lépe odolával, a spustili vlečnou kotvu, abychom snad v plné rychlosti nenajeli na nebezpečné mělčiny Syrtis u afrického pobřeží. Druhý den vlny už dosahovaly nebezpečné výše, takže jsme museli zmenšit ponor lodi: plavci vyházeli část nákladu a další den i část lodní výstroje. Po mnoho dní bylo zataženo, neviděli jsme slunce ani hvězdy, takže jsme ztratili orientaci a divoká bouře stále zmenšovala naši naději na záchranu.

Po celou tu dobu nikdo na lodi ani nepomyslel na jídlo. Pavel vyšel na palubu a oslovil námořníky: „Přátelé, měli jste dát na mne a přezimovat na Krétě v ‚Dobrých přístavech‘. Byli byste si ušetřili spoustu těžkostí a škod. Ale neklesejte na mysli, není všechno ztraceno: nikdo z nás nezahyne, jen loď vezme za své. Dnes v noci se mi zjevil posel Boha, kterému náležím a sloužím, a řekl mi: ‚Neboj se, Pavle, máš ještě stát před císařem! Jako dar ti Bůh přidá životy všech, kteří se s tebou plaví.‘ Odvahu, přátelé! Já věřím svému Bohu, že se jeho vzkaz doslova splní. Máme se zachránit na nějakém ostrově.“

Už čtrnáctou noc jsme byli unášeni Středozemním mořem do neznáma, když kolem půlnoci hlídka hlásila zemi na obzoru. Námořníci spustili olovnici a naměřili hloubku čtyřiceti metrů a po chvíli už jen třicet metrů. Dostali strach, že bychom mohli potmě najet na skaliska, a tak vyhodili přes záď čtyři kotvy a všichni jsme toužebně očekávali svítání. Ale námořníci chtěli zrádně opustit ohroženou loď. Spustili na moře záchranný člun, jako že roztáhnou ještě další kotvy z přídi. Pavel však postřehl jejich pravý úmysl a řekl důstojníkovi a vojákům: „Pozor na ně, bez nich se nezachráníte!“ Vojáci tedy přesekli lana člunu a nechali ho odplout prázdný.

Ještě než se rozednilo, přesvědčoval Pavel posádku: „Čtrnáct dní tu zápolíte, hlídáte a přitom skoro nic nedáte do úst. Alespoň teď se pořádně najezte, ať máte sílu dostat se na břeh. Řekl jsem vám přece, že se nikomu nic nestane.“ Vzal chléb, přede všemi za něj Bohu nahlas poděkoval a začal jíst. Ostatní to povzbudilo a dali se také do jídla. Bylo nás tam všech dohromady dvě sta sedmdesát šest. Když jsme se najedli, vyhazovali námořníci do moře obilí, hlavní náklad, aby zmenšili ponor lodi.

Konečně se rozednilo. Viděli jsme před sebou pás plochého pobřeží se zálivem, ale nikdo tu zemi neznal. Plavci se chtěli pokusit o přistání v zátoce. Kotvy nevytahovali, ale odsekli kotevní lana, odvázali upevněné kormidlo a s přední plachtou na stožáru se pustili ke břehu. Brzy jsme však najeli na písčinu a loď uvázla. Příď se zabořila pevně do dna a prudký příboj začal rozbíjet záď. Vojáci se už chystali podle římských pravidel pro takové situace pobít všechny vězně, aby některý z nich neodplaval na břeh a neutekl. Velitel však chtěl zachovat Pavla při životě, vzal na sebe odpovědnost a nedovolil jim to. Nařídil, aby nejprve skočili přes palubu ti, kdo umějí plavat, ostatní ať si opatří kusy dřeva z lodi a všichni ať se snaží dostat na břeh. Tak nikdo neutonul a všichni se v pořádku dostali na souš.

Od lidí, kteří se seběhli k místu naší záchrany, jsme se dozvěděli, že jsme na ostrově Malta. Byli k nám neobyčejně laskaví. Pršelo a bylo zima, a tak nám rozdělali velký oheň a vůbec se o nás starali. Pavel také pomáhal sbírat chrastí. Jak je však přikládal na oheň, vylezla z jeho otýpky zmije vypuzená horkem a zakousla se mu do ruky. Mezi domorodci se ozvalo: „Ten člověk je jistě vrah! Zachránil se z moře, ale božské spravedlnosti neutekl.“ Pavel však klidně hada setřásl do ohně a nic zlého se s ním nedělo. Lidé čekali, že opuchne a zemře. Když však byl Pavel i po hodné době v pořádku, začali si lidé šeptat, že je to asi nějaký vtělený bůh.

Zachránili jsme se na pomezí statků Publia, římského správce ostrova. Přijal nás a tři dny přátelsky hostil. Publiův otec stonal – byl postižen horečnatou úplavicí. Pavel ho navštívil, modlil se nad ním a pak ho dotekem rukou uzdravil. Rozkřiklo se to po ostrově, a tak ze všech stran přicházeli za Pavlem nemocní a on je uzdravoval. Za to si nás ohromně vážili a před odjezdem nás zahrnuli všemi potřebnými věcmi.

Trvalo to však tři měsíce, než jsme mohli pokračovat v cestě. Vzala nás loď, která měla domovský přístav v Alexandrii a jejímž znamením byla dvojčata Kastor a Pollux, ochránci námořníků. Přistála nejprve v Syrakusách na Sicílii, kde jsme se zdrželi tři dny. Pak jsme přepluli úžinu do Regia a s jižním větrem v zádech jsme se po dalších dvou dnech dostali do přístavu Puteoli. Tam tedy skončila naše pohnutá plavba do Itálie.

Na prosby tamních křesťanů jsme zůstali v Puteolech celý týden. Odtud jsme se pěšky vydali do Říma. Mezitím se o nás dozvěděli bratři v Římě a někteří nám přišli naproti sedmdesát kilometrů, až na Appiovo tržiště, jiní alespoň ke Třem hospodám. Když se s nimi Pavel setkal, děkoval Bohu a šel dál s novou odvahou. V Římě byl potom umístěn v soukromém bytě – vždy s jedním vojenským strážcem.

Tři dny po příchodu do Říma si Pavel k sobě pozval tamní významné židy. Když přišli, řekl jim: „Bratři, nijak jsem se neprovinil proti našemu národu, ani proti našim tradicím. Přesto jsem byl v Jeruzalémě uvězněn a předán Římanům. Ti mě vyslýchali a byli by mě propustili, protože jsem neudělal nic, zač bych zasluhoval smrt. Jeruzalémští židé však proti mně byli zaujatí, a tak jsem nakonec nucen odvolat se k císaři. Nehodlám tu však žalovat na svůj národ. Proto jsem si přál setkat se s vámi a vysvětlit vám to. Pro naši společnou víru v Mesiáše mám tato pouta!“ Odpověděli mu: „My jsme o tobě z Judska nedostali žádnou zprávu nebo žalobu, ani písemně, ani ústně. Chtěli bychom však slyšet tvoje názory. Víme totiž, že vaše sekta se všude setkává s odporem.“

Dohodli se tedy na dalším setkání a pak se jich u něho sešlo mnohem více. Pavel jim celý den vykládal o tom, že Boží království přišlo mezi lidi v osobě Ježíše Krista. Snažil se je o tom přesvědčit důkazy a předpověďmi ze Starého zákona. Některé získal, jiní však odmítali uvěřit. Odcházeli takto rozdvojeni a Pavel těm zatvrzelým řekl: „Přesně tak to Duch svatý předpověděl vašim předkům ústy proroka Izajáše:

> ‚Jdi k tomu lidu a řekni mu: Budete naslouchat a naslouchat, a přece neporozumíte. Budete se dívat a dívat, ale nic neuvidíte. Máte totiž otupělé srdce, zacpané uši a zavřené oči, aby se vám snad nestalo, že byste viděli, slyšeli a srdcem pochopili; to byste se totiž ke mně obrátili a já bych vás uzdravil.‘ “

„Proto se nedivte,“ dodal Pavel, „že zprávu o Boží záchraně hlásáme pohanům. Ti ji dychtivě přijímají.“

Celé dva roky byl Pavel ve svém soukromém římském vězení a směl přijímat všechny návštěvy. A tak svobodně a bez překážek hlásal Boží království a učil o Pánu Ježíši Kristu.

Římanům

List Římanům

Milí přátelé, jako Kristův služebník posílám všem křesťanům v Římě srdečný pozdrav a přeji vám Boží milost a pokoj.

Jak víte, byl jsem pověřen šířením radostné zprávy o Božím Synu Ježíši Kristu, zprávy, kterou z Božího vnuknutí předpovídali už proroci. Tělesně je Kristus potomkem Davidovým, ve skutečnosti je však Synem samého Boha, jak nade vší pochybnost dokázalo jeho vzkříšení z hrobu. Nám nehodným prokázal tu přízeň, že z nás učinil své vyslance a uložil nám vybízet lidi všech národů, aby ho uposlechli a uvěřili mu. K tomu jste byli mezi všemi povoláni i vy.

Nemohu však zamlčet, jak jsem za vás vděčný Bohu, vždyť o vás a vaší víře se všude s uznáním hovoří. Bůh dobře ví, jak na vás nepřetržitě myslím a neustále ho prosím, aby mi někdy dopřál přijít k vám, bude-li chtít. Rád bych vás osobně viděl a rozdělil se s vámi o povzbuzení a potěšení ze společné víry.

Už několikrát jsem se k vám chystal, ale vždycky mi do toho něco přišlo. Tak jako v jiných zemích i u vás chci pomáhat v šíření Kristova radostného poselství. Cítím totiž svůj dluh nejen vůči Řekům a vzdělancům, ale i vůči prostým lidem z jiných národů. Všem chci sloužit. A tak toužím promluvit o Ježíši Kristu také u vás v Římě. Za jeho poselství se rozhodně nestydím. Vždyť ono může zachránit každého, kdo mu uvěří; nejen člověka zbožného, ale i toho, kdo žil dosud bez Boha. On sám v něm oznamuje, jak se postaral o to, abychom před ním obstáli. Nežádá od nás nic jiného než bezpodmínečnou důvěru. Vždyť již prorok Abakuk napsal: „Kdo Bohu důvěřuje, obstojí před ním a bude žít.“

Boží hněv se však obrací proti těm, kdo pošlapávají jeho zákony a svévolně přehlížejí pravdu. Vždyť vše, co může člověk o Bohu poznat, ukázal on sám i jim. I takovým lidem Bůh poskytl možnost, aby jej poznali. Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, mohou spatřit ve stvořené přírodě. Protože nad tím zodpovědně nepřemýšleli, není pro ně omluvy. Leccos o Bohu poznali, a přece ho jako Boha nectili. Spláceli mu nevděčností. To je zavedlo na scestí a jejich mysl pozbyla schopnosti rozpoznat pravdu. Svou pošetilost hrdě nazývali moudrostí a místo Boha uctívali člověka a přírodu. Bůh jim pak už nebránil, ale nechal je, aby okusili ovoce svého počínání. Proto klesli do nízkých vášní. Začali holdovat pohlavním výstřednostem a oddali se homosexualitě. Jejich bezbožnost je dovedla ke všemu špatnému a zlému; jsou naplněni podlostí, chamtivostí a nevraživostí. Snížili se k závisti, vraždám, svárům,

podvodům a zlomyslnostem, udavačství, pomluvám, urážkám, pýše a domýšlivosti, neúctě k rodičům, otupělosti, bezcitnosti, věrolomnosti a nenávisti k Bohu. Každá bezzákonnost je jim vlastní. Ačkoliv vědí, že podle Božích ustanovení odplatou za takové věci je smrt, nejen to sami dělají, ale schvalují to i jiným.

„Dobře jim tak," říkáš si, „mají, co si zasloužili." Ale pozor! Myslíš, že sám jsi na tom lépe? Chceš snad tvrdit, že ses nikdy ničeho špatného nedopustil? Druhé soudíš a doufáš, že sám soudu ujdeš, přestože děláš totéž? Nepohrdáš tak i ty Boží laskavostí, trpělivostí a shovívavostí? Uvědom si, že právě Boží laskavost vede člověka k tomu, aby se zastyděl a začal nový život! Kdo však setrvává v tvrdošíjném odporu proti Bohu, na toho dopadne Boží hněv v den soudu. V ten den Bůh spravedlivě odplatí každému po zásluze: věčný život dá těm, kdo usilují o nepomíjející hodnoty neúnavným konáním dobra; ty však, kteří prosazují sami sebe, odporují pravdě a dopouštějí se bezpráví, stihne spravedlivý trest. Zlo se jako bumerang vrátí na každého, kdo je páchá, ať je to nevěrec nebo pobožnůstkář – na toho tím spíš! Věčná sláva, čest a pokoj budou však odměnou všech, kdo konají dobro: věřících především, ale stejně tak i nekřesťanů. U Boha neplatí žádná protekce. Každý, kdo hřeší proti Božím přikázáním, musí zahynout, ať už je zná či nikoliv. Aby byl člověk uznán za bezúhonného, k tomu nestačí zákon pouze znát; je nutno také jej plnit. Jestliže nevěrci, přestože Boží zákon neznají, jednají podle svého svědomí tak, že je to v souladu s Božími příkazy, dokazují tím, že Boží zákon skrytě existuje v jejich svědomí. Ono je jejich zákonem, který je buď obviňuje nebo obhajuje, a to se ukáže i v den soudu, kdy Bůh odhalí hlubiny lidského nitra.

Ty jsi věřící, spoléháš na příslušnost k církvi, oháníš se Bohem, znalostí jeho vůle, poučen Biblí umíš věci správně hodnotit. Domníváš se, že ostatní jsou slepí, nevzdělaní a nevychovaní a ty že jsi jejich vůdce, učitel a vychovatel, poněvadž z Bible čerpáš pravé vědění a poznání. Jak je tedy možné, když druhé poučuješ, že si sám poučení nebereš? Kážeš, že krást je hřích, ale to ti nebrání, aby sis přivlastňoval cizí majetek? Druhým cizoložství zakazuješ, sobě ne? Modláře zatracuješ, jejich peníze jsou ti však dobré? Na všechno máš pohotově biblický citát, ale Boha urážíš tím, že ho neposloucháš. Jaký div, že se nevěrci Bohu posmívají, když u věřících vidí takové jednání! Na svém vyznání si může zakládat jen ten, kdo podle něj žije. Jestliže se věřící člověk ve svém jednání rozchází s učením Bible, není víc než pohan a nevěrec. Spíše má právo počítat se mezi lidi ten, kdo Boha sice nezná, ale žije v souladu s Božími požadavky. Takový člověk, který zásady tvé víry nepoznal – ač třeba jiného nábo-

ženství nebo ateista, pokud žije podle biblických zásad, plným právem zahanbí tebe se vším tvým náboženstvím, jehož zákony přestupuješ. Pravým židem rozhodně není ten, kdo tak navenek vypadá nebo se může vykázat židovským původem. To snad udělá dojem na lidi. Před Bohem však je rozhodující čistota srdce.

Přece však má židovský národ zvláštní postavení a určité výsady. Jaké? Není jich málo! Předně jim byla svěřena Boží slova.

A co když jim někteří neuvěřili – můžete namítnout. A já se ptám: Myslíte, že Bůh jen pro jejich nedůvěru nedostojí svému slovu? Ale kdepak! Právě na tom ukáže, jak dovede být věrný i tehdy, když mu člověk nevěří. Tak to stojí i v Písmu:

> „Každý uzná, že čestně dodržíš to, co jsi slíbil, a jako vítěz vyjdeš z každého obvinění."

Někdo však může namítnout: „Jestliže naše špatnost dává vyniknout Boží spravedlnosti, snad by nás Bůh neměl za ni trestat." Jaký smysl by potom měl Boží soud? To bychom mohli rovnou nabádat ke zlu, aby se dobro vedle něj tím víc zaskvělo. Někteří lidé to opravdu dělají, ale my ne, i když nás z toho obviňují. Takoví hříšníci budou plným právem odsouzeni. Napsal jsem vám již, že židovský národ má určité přednosti. To však neznamená, že židé jsou před Bohem lepší než ostatní. O všech lidech je v Žalmech napsáno:

> „Nikdo na světě není spravedlivý, ani jediný. Nikdo není moudrý, nikdo Boha nehledá. Všichni úplně zabloudili, jejich život ztratil smysl. Opuštěná je cesta dobra, nikdo po ní nekráčí. Jejich hrdlo – otevřený hrob; jazyk – nástroj lsti a podvodu; rty – schránky jedu, uštknou tě jako had. K prolití krve je nemusíš pobízet, zkáza a bída jsou jejich průvodci, cestu k pokoji však neznají, ani úctu před Bohem."

Víme však, že ustanovení zákona jsou závazná pro všechny, kterým byla určena. Každý tu musí uznat, že před Bohem je vinen, neboť sebeupřímnější snahou dodržovat zákon si nikdo před Bohem nedobude postavení bezúhonného; zákon naši vinu pouze blíže určuje a usvědčuje nás z ní.

Dnes však už známe jinou cestu k věčnému životu než spoléhání se na vlastní dodržování Božích zákonů. Už Mojžíš a proroci o ní mluvili, ale teprve Kristem ji Bůh otevřel. On sám, jak odpovídá jeho povaze, rozhodl se dát novou příležitost lidem, kteří svými vinami ztratili podíl na Boží slávě: odevzdat život do všech důsledků Kristu.

Jaká to milost, že nic jiného není člověku zapotřebí. Kristus – toť svrchovaný důkaz Boží shovívavosti k nám. Jeho krev prolitá na popravišti je pečetí smíření Boha se světem. Až dosud Bůh trest za naše viny pouze

s nekonečnou trpělivostí odkládal; nyní je však vložil na Ježíše Krista, který pro ně zemřel. A tak jsou nám definitivně odpuštěny; odpuštěny všem, kdo tuto Boží nabídku smíření přijali. Tak Bůh z hříšných dělá opět bezúhonné, aniž sám cokoliv slevuje ze své spravedlnosti.

Čím se tedy můžeme před Bohem chlubit? Ničím! Skutky? Ty nás nespasí. Jedině víra nás může zachránit. Jsem přesvědčen, že nikoliv úzkostlivé dodržování všech přikázání a předpisů, ale pouze víra nás uschopní obstát před Bohem. Což je tu Bůh jen pro členy církve? Není snad Bohem všech lidí? To se rozumí, že je! Bůh je pouze jeden a bez rozdílu přijímá všechny, kdo se obrátí ke Kristu.

Neprohlašujeme snad zákon za bezcenný tím, že stavíme víru tak vysoko? Rozhodně ne! Naopak, platnost zákona se tím jen potvrzuje.

O Abrahamovi je napsáno: „Uvěřil Bohu, a byl proto uznán za dokonalého.“ Kdyby toho byl dosáhl svými skutky, měl by na co být hrdý. On si však nedobyl Božího uznání tím, co dělal, ale jen tím, že Bohu důvěřoval. Stejně i David mluví o šťastných lidech, které Bůh považuje za bezúhonné bez jakékoliv vlastní zásluhy:

> „Jak dobře je těm, jimž Bůh odpustil jejich provinění, jak šťasten je každý, komu viny nepočítá a na jeho poklesky nehledí!“

Nuže, platí to snad jen o židech, kteří se podrobili obřadu náboženské obřízky? O Abrahamovi jsem řekl, že byl uznán dokonalým pro svoji víru. Kdy se to stalo? Po jeho obřezání na znamení židovství – nebo ještě před ním? Ano, bylo to ještě před tím, než se stal židem. Obřízka jako znamení židovství měla jen zpečetit, že ho Bůh uznal za bezúhonného ještě dříve, než toto znamení přijal. Tak se stal Abraham nejen praotcem židů, nýbrž i duchovním předchůdcem všech, kdo se vydali cestou víry, jako to učinil on před svým obřezáním. Abrahamovi a jeho potomkům zaslíbil Bůh slavnou budoucnost nikoliv na základě poslušnosti zákona, ale pro jejich bezúhonnost, kterou přijali vírou. Kdyby tu rozhodoval jen zákon, víra by nebyla k ničemu a Boží sliby Abrahamovi by pozbyly smyslu. Zákon je pouze měřítkem provinění – bez zákona by vina neexistovala. Protože Bůh je milostivý, zahrnul do svého slibu nejen zákonité potomky Abrahamovy, ale také všechny ty, které s Abrahamem spojuje stejná víra. Proto nezaložil svůj slib na zákonu, ale na víře.

Věříme-li tedy, pak naším společným duchovním otcem je Abraham, jak je o něm napsáno: „Otcem početných národů jsem tě ustanovil.“

On také uvěřil, ač se to zdálo nemožné, že Bůh mu skutečně dá tak četné potomstvo. Nepochyboval o Božím slibu, i když mu bylo bezmála sto let a jeho žena Sára již překročila věk, kdy mohla mít děti. Abraham byl přesvědčen, že Bůh nic neslibuje naplano, a to mu stačilo, aby Boha chválil a děkoval mu. A právě tuto hlubokou Abrahamovu důvěru ocenil

Bůh stejně vysoko jako to nejpříkladnější dodržování požadavků zákona. Toto však nebylo zaznamenáno jen kvůli Abrahamovi, ale i pro nás. I nás Bůh přijme, když se na něj spolehneme. Vždyť on vzkřísil z mrtvých Ježíše, který odpykal trest za naše viny a vstal z hrobu, aby nás změnil do té podoby, v níž bychom před Bohem mohli obstát.

Poněvadž naše víra v Ježíše Krista má u Boha stejnou hodnotu jako nevinnost, nejsme již Bohu odcizeni. Právě Kristus nám umožnil tímto způsobem dosáhnout důstojného postavení u Boha. Naše výsada není však jen v této naději, nýbrž i v nesnázích. Víme přece, že když snášíme nesnáze, získáváme vytrvalost, vytrvalostí dosahujeme osvědčenost a ta nás opět vede k naději. A to není klamná naděje, protože Bůh nám dal svého Ducha a ten v nás probouzí lásku. Mějme na paměti, že za nás Kristus umíral v době, kdy jsme si zasloužili Boží odsouzení. A to je co říci, protože i za nejušlechtilejšího člověka málokdo takovou oběť podstoupí. Nám však Bůh dokázal svou lásku právě tím, že Kristus zemřel za nás, třebaže jsme byli špatní. Oč více můžeme počítat s jeho milostí teď, kdy jsme Kristovou obětí již očištěni od svých vin! Jestliže Kristova smrt smířila nás s Bohem ještě v době, kdy nás dělilo nepřátelství, tím spíše nás Kristův život zachrání před Božím hněvem nyní, kdy jsme již smířeni. I Bohem se tedy můžeme chlubit díky Ježíši Kristu, který nás s ním smířil.

Hřích se v tomto světě usadil prostřednictvím jednoho člověka a stejně i důsledek hříchu – smrt. A protože všichni podlehli hříchu, propadli také všichni smrti. Již před vydáním zákona lidé Boha neposlouchali, ale nemohli být odsouzeni podle zákona, protože ještě nebyl vydán. Ale výsledkem jejich neposlušnosti byla stejně smrt, i když nešlo o stejné provinění jako Adamovo. Ježíš je jakýmsi Adamovým protějškem; jeho působnost má pro nás stejně zásadní význam, jenže ve smyslu opačném. Tak jako Adamova neposlušnost přivedla k smrti celé množství lidí, tak dar Boží milosti prostřednictvím Ježíše Krista ruší všechna provinění bez ohledu na jejich množství. A jako vinou jediného člověka ovládla smrt celý svět, tím spíš budou prostřednictvím Ježíše Krista vládnout ti, kterým on jediný vydobyl milost a bezhříšnost. Shrnuto: Jako pro neposlušnost jednoho byli všichni lidé odsouzeni, tak zase poslušnost jednoho přinesla celému lidstvu odpuštění znamenající život. Zákon ovšem přispěl k tomu, že přestupků jen přibylo. Čím větší však odpadnutí od Boha, tím většího významu nabývá jeho milost. Odpadnutí od Božího zákona přineslo člověku smrt. Bůh však nabídl člověku milost, tedy dokonalost získanou prostřednictvím Ježíše Krista, která mu opět vrací život.

Co z toho plyne pro nás? Že máme setrvávat v hříchu, abychom mu dali příležitost udělit nám ještě větší milost? Ovšemže ne! Náš dřívější

bezbožný život přece již zanikl, jak by mohl ještě pokračovat? Kdo se bytostně spojil s Kristem, má účast jak na jeho životě, tak hlavně na jeho smrti, jak vyznáváme ponořením do vody při křtu; vždyť je to výraz definitivního rozchodu s dřívějším životem. Současně však jako za Kristovou smrtí následovalo vzkříšení – je to počátek úplně nového života, nové existence. Víme přece, že naše dřívější „já“ bylo ukřižováno s Kristem. Aby se vymanilo z nadvlády zla, muselo zemřít, protože jen mrtvý je mimo jeho dosah. Když jsme tedy své „já“ nechali s Kristem zemřít, musí teď být na nás vidět, že žijeme docela jiný život. Kristus zemřel proto, aby jednou provždy zničil zlo, jímž člověk dává smrti právo nad sebou. Když potom vstal z mrtvých, je už smrt proti němu bezmocná, na jeho život má nárok pouze Bůh. I vy tedy – jestliže jste zemřeli hříchu a jste spojeni s Ježíšem Kristem – se zlem teď nemáte nic společného a váš život patří jedině Bohu.

Zlo už nesmí nabýt vrchu ve vašem jednání. Nestůjte znovu v jeho službách, ale dejte se plně k dispozici Bohu, aby vás mohl užívat jako své nástroje v šíření dobra. Ne už zákon, nýbrž Boží slitování nás zavazuje k dokonalému životu! To ovšem neznamená, že bychom si nyní mohli dovolit cokoliv. Komu se totiž dáváme do služeb, tomu jsme zavázáni poslušností. Povolíme-li zlu, stane se naším pánem a to vede ke smrti; anebo budeme poslouchat Boha – a pak budeme žít bezhříšně. Bohu díky za to, že vy jste byli vysvobozeni z nevolnictví zla, když jste se přiklonili ke Kristovu učení a rozhodli se žít bezúhonně. Přiblížím vám to ještě jinak: kdysi jste své tělo propůjčovali pochybným požitkům a nevázaným zábavám, takže jste žili nezřízeně. Teď se tedy celou svou osobností oddávejte novému bezúhonnému životu, který by nehyzdila žádná skvrna. Dokud jste se řídili svými choutkami, byly vám nějaké mravní požadavky docela lhostejné. Teď se za to stydíte, a co jste z toho měli tenkrát? Stejně to vše končí smrtí. Teď jste však vůči zlu svobodni a dali jste se do Božích služeb. A co z toho máte? Život bez poskvrny už v přítomnosti a život věčný před sebou. Hřích dává svou odplatu – smrt; Bůh dává jako projev své milosti věčný život. Získáváme ho prostřednictvím našeho Pána, Ježíše Krista.

Milí, bratři, vy se přece dobře vyznáte v zákoně, a tak víte, že se vztahuje pouze na živého člověka. Podle zákona je například žena vázána věrností svému muži jen potud, dokud její muž žije. Jestliže však manžel zemřel, závazek tím pro ženu skončil; když se tedy provdá za jiného, nikdo ji nemůže obžalovat z mnohomužství. Tak i vaše podřízenost zákonu Kristovou smrtí skončila a vy teď náležíte jinému Pánu, totiž vzkříšenému Kristu, aby z vás měl užitek Bůh. Dokud jsme si žili po svém,

ovládal nás hlad po zakázaném ovoci, touha po tom, co zákon zakazuje; tím jsme si vysloužili smrt. Když jsme však s Kristem obrazně zemřeli, unikli jsme moci zákona. Nad naším nynějším životem už není nejvyšší autoritou mrtvá litera zákona, nýbrž Duch živého Krista.

Tím však nechceme říci, že zákon není dobrý. Vždyť právě zákon nám říká, co je hřích. Kdyby zákon nezakazoval touhu po cizím vlastnictví, ani bych nevěděl, že je to něco špatného. Na druhé straně však zákon také ukazuje, že existuje i zakázané ovoce, když říká: Nepožádáš. Tím podněcuje k silnější touze po zakázaném ovoci. A tak vidíme, že kdyby tu nebyl zákon, nebyl by tu ani hřích. Příchodem zákona do mého života hřích začal existovat a s hříchem přišla smrt. A tak se ukázalo, že Boží příkaz, který měl můj život chránit, způsobil vlastně jeho zkázu. Jakmile jsem chtěl jednat nezávisle na Bohu, byl ortel smrti zpečetěn. Nuže, byla to tedy ta dobrá a správná Boží přikázání, která zapříčinila moji smrt? Nikoliv ona, nýbrž neposlušnost, pýcha mého „já“ přivolala na mou hlavu prostřednictvím dobrých přikázání rozsudek smrti a tím se odhalila jako skutečný nepřítel života. Zákon, jak víme, pochází od Boha. My jsme však slabí lidé, jako otroci prodaní hříchu. I když víme, co je dobré a správné, a chceme se tím řídit, vyzní naše snaha často v pravý opak. Třebaže dobrou vůli máme, neumíme ji proměnit v čin. Jako by v nás jednal kdosi jiný proti našemu lepšímu přesvědčení, takže Boží vůli neustále přestupujeme, ačkoliv ji rozumem schvalujeme. Čemu to nasvědčuje? Ukazuje to, že uvnitř jsme ovládáni zákonem zla, který i naše nejlepší úmysly dovede převrátit ve špatné jednání. Na jedné straně tedy rozumem chceme sloužit Bohu a dobru, na druhé straně neustále podléháme zlu. Jak ubozí jsme my lidé! Což neexistuje vysvobození z tohoto nešťastného otroctví? Díky Bohu existuje. Je tu cesta, kterou nám otevřel Ježíš Kristus.

My, kdo jsme spojeni s Kristem, nemusíme se již obávat žádného odsouzení k smrti. Vždyť způsob života, jak jej při nás uskutečňuje oživující Duch skrze naše spojení s Kristem, nás vymanil ze zákonitosti hříchu a ze smrti. Zákon nás sice mohl před zlem varovat, ale nemohl nás před ním uchránit. Proto Bůh poslal svého Syna Ježíše Krista, aby se stal člověkem a byl pokoušen k neposlušnosti. Takto odsoudil hřích tam, kde nejvíce působí, tedy v lidské přirozenosti. Tak můžeme i my Ježíšovou zásluhou splnit požadavky zákona, když nepodléháme tomu, co chce tělo, ale jsme vedeni Duchem. Jestliže někdo žije podle své přirozenosti, je ovládán sobeckými touhami. Žije-li však v někom Boží Duch, je jím také usměrňován. Vlastní touhy vedou ke smrti. Duch Boží však dává život a pokoj. Ti první nemají Boha příliš v lásce, protože je jim

nepříjemný a jeho zákony nepřijatelné. Takoví se Bohu ovšem nemohou líbit. Ale vy, jestliže Boží Duch ve vás působí, jste jím vedeni k docela jinému životu. Patříte-li opravdu Kristu, nemůže to být jinak. Z vlivu zla se vaše tělo vyprostilo Kristovou zásluhou; jeho bezúhonnost vám teď zprostředkovává život, vyvěrající z jeho Ducha. A tento Duch, jenž vzkřísil z mrtvých Ježíše Krista, vzkřísí i vaše smrtelné tělo, pokud jej v sobě necháte sílit a vládnout.

Ano, bratři, teď už nejsme podřízeni tomu, k čemu nás dříve naše přirozenost samozřejmě vedla. Kdo totiž sám sobě ve všem vyhoví, ten sám sebe zničí. Kdo však s Boží pomocí vítězí nad svými slabostmi, ten získá nepomíjející život. Kdo se dá vést Božím Duchem, smí se právem pokládat za Božího syna a dceru. Bůh nám daroval postavení vlastních dětí, které se k němu smějí obracet jako k milujícímu Otci a jimž patří všechno, co patří jemu. Duch svatý nás o tom ujišťuje. Stejnou slávu, jakou obdařil Krista, jednou přizná i nám, budeme-li ochotni podstoupit i stejné utrpení. Jsem plně přesvědčen, že všechno pozemské trápení neznamená nic proti slávě, která nás nakonec čeká. Vždyť celá příroda dychtivě očekává, kdy se objeví Boží synové v plné slávě. Hříchem se porušilo všechno stvořené; přesto však zde zůstává naděje na vysvobození všeho tvorstva. Svým věrným dá Bůh svobodu a slávu a ostatnímu stvoření vrátí neporušenost. Jen se podívejte, jak nyní celá příroda úpí a sténá jako v porodních bolestech! A dokonce i my křesťané, kterým Bůh jako příslib nového života dal svého Ducha, toužebně vyhlížíme viditelný důkaz, že jsme byli přijati mezi Boží děti, které zachrání k věčnému životu; touto nadějí jsme naplněni. Těšíme se na to, co brzy uvidíme. Čekáme trpělivě, neboť mít naději znamená čekat, i když ještě není nic vidět.

My sami jsme slabí a často ani nenacházíme slova k modlitbě. Ale Duch Boží nám přichází na pomoc a úpěnlivě volá za nás slovy, která se vymykají našemu jazyku. A Bůh, který vidí do nejhlubších záhybů lidského srdce, přímluvná volání Ducha přijímá a dobře mu rozumí. Víme, že vše nakonec slouží k prospěchu těch, kteří Boha milují. Ti jsou podle jeho vůle povoláni, aby získali podobu Božího Syna. Mají se stát jeho rodinou a Ježíš bude nejpřednější. Proč jsou k tomu povoláni? Protože je Bůh před věky důvěrně poznal a k tomu vyvolil. Tento cíl dosáhnou, protože je ospravedlní a oslaví. Co z toho plyne? Je-li Bůh s námi, kdo nás může ohrozit? Když neváhal vzdát se kvůli nám svého vlastního Syna, co by pro nás ještě neudělal? Kdo se odváží být naším žalobcem před Božím soudem, když soudcem je ten, kdo nás sám ospravedlnil? Kdo nás odsoudí, když naším obhájcem je sám Ježíš Kristus? Kdo nás odloučí od

jeho lásky? Snad těžkosti nebo strach, pronásledování či hlad, nebezpečí života nebo sama smrt? To vše se nám může přihodit. Vždyť už dávný žalmista napsal:

> „Každou chvíli vedou někoho z nás na smrt kvůli tobě, mají nás za ovce, určené na porážku."

Ale s jeho pomocí máme vítězství zajištěno. Vždyť si nás zamiloval! A já jsem přesvědčen, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani vládci, nic z toho, co se děje nebo teprve má přijít, ani moci světské ani duchovní a vůbec nic z toho, co vyšlo z rukou Stvořitele, nemůže nás odloučit od Boží lásky. Vždyť jsme ji poznali v Ježíši Kristu, když za nás umíral.

Ach, Izraeli! Ach, můj národe! Kéž bys i ty našel cestu ke Kristu! Trápím se a naříkám pro tebe dnem i nocí. Život bych za tebe dal, kdyby tě to mohlo zachránit. Kristus ví, že nepřeháním, Božímu Duchu nelze nic předstírat. Tolik jsi toho od Boha dostal, a přesto nechceš poslouchat! Za vlastní děti vás přijal, slavně vás vedl dějinami k ještě slavnější budoucnosti, dal vám své zákony, abyste v životě nemuseli tápat, naučil vás, jak ho máte uctívat, dal vám úžasné sliby, slavné vůdce jste měli mezi praotci a nejslavnější – Kristus, věčný Bůh a Vládce – se jako člověk také narodil z vaší krve. A toho jste se zřekli!

Boží slovo však platit nepřestalo: Izraelci nejsou všichni, kdo odvozují svůj rodokmen od Abrahama nebo Jákoba – Izraele. I když jsou to potomci Abrahamovi, měl Bůh na mysli pouze Izáka, když Sáře sliboval syna. To znamená, že ne všichni z Abrahama jsou Božími dětmi, ale jenom ti, kteří se narodili na základě Božího slibu. Také o synech, které měl Izák se svou ženou Rebekou, rozhodl Bůh ještě před jejich narozením. Oznámil, že starší z nich bude sloužit mladšímu. Když tak Bůh určil jejich vzájemné postavení ještě před tím, než se o to mohli osobně nějak zasloužit, zdůraznil tím, že má právo rozhodovat o lidech naprosto svobodně, bez ohledu na jejich záslužné skutky. Proto mohl také říci, jak stojí jinde v Bibli: „Dal jsem přednost Jákobovi před Ezauem."

Můžeme z toho usuzovat, že je Bůh nespravedlivý? Naprosto ne! Mojžíšovi přece řekl:

> „Projevím svou přízeň komu chci a slituji se nad kým chci."

Nikomu tím není povinen, nikdo na to nemá nárok. Je to jen jeho milost, když to učiní. Faraónovi, jak sám říká, propůjčil jeho postavení proto, aby na něm ukázal svou moc a aby rozšířil svůj věhlas po celé zemi. Tak tedy žádným sebevětším úsilím, nýbrž z pouhé Boží milosti jsou lidé to, co jsou.

Možná někdo namítne: Proč nám tedy Bůh ještě pořád něco vytýká, když se nic nemůže dít proti jeho vůli? Ale člověče, kdo ty vlastně jsi, že si troufáš přít se s Bohem? Říká snad výrobek svému tvůrci: Proč jsi

mne udělal zrovna takhle? Copak se hrnčíř ptá hlíny, zda z ní má udělat vázu nebo mísu? Nemohl i Bůh ukázat nejen svou pravomoc trestat, ale i svou shovívavost s lidmi zralými k potrestání? Nemá právo projevit svou dobrotu k lidem, které zahrnul milosrdenstvím a určil pro věčnou slávu? Podobně povolal i nás, a to nejen židy nebo členy církve, ale i jiné, jak naznačuje prorok Ozeáš:

> „Nazvu svým lidem ty, k nimž jsem se nechtěl znát, vyhnané zase zavolám nazpět. Kdo předtím slyšeli mé slovo odsouzení, budou ujištěni, že je přijímám za své syny."

O Izraeli říká Izajáš:

> „Kdyby jich bylo jak mořského písku, jen hrstka se jich zachrání. Bez odkladu a do písmene splní Bůh své slovo na zemi."

A už dříve předvídá:

> „Kdyby nebyl nebeský vládce ten zbytek lidu nezachoval, byli bychom jak Sodoma zpustli a Gomoře se podobali."

Co tu vidíme? Že ti, kdo k izraelskému náboženství nepatřili a o bezúhonnost před Bohem nijak neusilovali, ti ji dosáhli na základě víry. A ti, kdo spoléhali na svou příslušnost k vyvoleným a na plnění náboženských předpisů, vyšli naprázdno. Proč to? Protože se domnívali, že si Boha nakloní okázalou zbožností místo upřímnou vírou. Na tom ztroskotali, zcela podle slov Izajášových:

> „Hle, na Sijón kladu kámen úrazu, o něj se mnohý z vás rozbije. Kdo se mne však vírou uchopí, ten žádnou škodu neutrpí."

Bratři, denně prosím Boha za Izraelce, aby si uvědomili svůj omyl. Musí se jim přiznat, že o Boží přízeň horlivě usilují, ale mají klapky na očích. Nepochopili ospravedlnění v tom způsobu, jak je nabízí Bůh, a proto je odmítají a chtějí si je vydobýt sami. Zákon je měl přece přivést ke Kristu, který je vrcholem a dává bezúhonnost tomu, kdo věří.

Mojžíš řekl, že člověk získá život plněním zákona; říkejme tomu ospravedlnění cestou zákona. Ospravedlnění cestou víry je však něco jiného. Klíč k životu není třeba hledat v nadpozemských výšinách, ani pracně dobývat z hlubin země. Vše potřebné již za nás udělal Kristus. Každý člověk má ten klíč na dosah, má ho ve svém srdci: je to víra, kterou hlásáme.

Jestliže tedy Krista vyznáváš jako Pána a opravdu věříš, že jej Bůh vzkřísil z mrtvých, jsi zachráněn. Kdo věří, ten je před Bohem spravedlivý a jako takový, hlásí-li se k tomu veřejně, je u něho v milosti. Bible přece říká: Kdo mu uvěří, nebude zklamán. A v tom není rozdíl mezi židem a jinověrcem. Všichni mají jednoho a téhož Pána a ten je stejně štědrý ke všem, kdo se k němu obracejí. Je přece psáno, že každý, kdo ho bude vzývat, bude zachráněn. Každý! Vzývat ho může ovšem jen ten, kdo

v něj uvěřil: uvěřil jen ten, kdo o něm slyšel; slyší jen tehdy, když bude někdo mluvit; a mluvit o něm – k tomu právě Bůh posílá nás. Vždyť víte, co je psáno v Písmu: „Vždy vítán je, kdo dobrou zprávu nese!“ Skutečnost je ovšem taková, že ne všichni tu zprávu uvítali. Vždyť už Izajáš si stěžuje: „Pane, kdo uvěřil tomu, co jsme hlásali?“ Věříme-li my, je to proto, že jsme Kristovo poselství přijali.

Pokládám však otázku: Což snad Izraelci neslyšeli stejné poselství? Jistě slyšeli.

Nepochopili je snad? ptám se dál. Už Mojžíš říkal:

> „Budete jednou žárlit na ty, kterými pohrdáte, a hněvat se na ně, národe nechápavý!“

A Izajášovými ústy říká Bůh:

> „Dal jsem se nalézt těm, kdo mne nehledali, a poznat jsem se dal těm, kdo se o mne nestarali.“

O Izraelcích však mluví jako o lidu neposlušném a vzpurném.

Ptám se tedy: Zavrhl snad Bůh svůj národ? Rozhodně ne! Vždyť já jsem také židovské národnosti, potomek Abrahamův z větve Benjamínovy. Bůh nezavrhl svůj lid, který si předtím vybral. V Bibli se dočteme, že už Elijáš si Bohu na svůj národ stěžoval: „Pane, tvé proroky povraždili, tvé oltáře rozbořili. Už jen já jsem zůstal při tobě a také mně o život ukládají.“ A co mu na to odpovídá Bůh? „Sedm tisíc věrných – kromě tebe – se bohům cizím ještě neklaní!“ Stejně tak dnes je tu takový zbytek věrných. Bůh je ovšem nevyvolil pro jejich zásluhy, nýbrž ze své milosti. Tak tedy: o co se tolik snažili Izraelci, toho – kromě těch vyvolených – nedosáhli.

> Bůh je ranil slepotou, takže mají oči – a přesto nevidí, mají uši – a přesto neslyší, slepí a hluší jsou až dodnes.

A David říká v jednom svém žalmu:

> „Jejich blahobyt ať je jim osidlem a kamenem úrazu. Zatmi jim zrak, ať nevidí a pod břemenem stále se hrbí.“

Ptám se tedy: Je snad smyslem jejich klopýtnutí, aby padli nadobro? V žádném případě! Jejich pád však umožnil záchranu pohanů, a to má probudit u židů zdravou žárlivost. Oč větším požehnáním pro svět bude návrat Izraele k Bohu, když jeho úpadek znamenal už takové dobrodiní!

Proto vám, bývalým pohanům, sloužím tak horlivě, abych vyvolal žárlivost u svých soukmenovců a alespoň některé tak zachránil. To, že se ocitli v nepřátelském táboře, přineslo světu smíření s Bohem. A což teprve, až je Bůh znovu přijme! To bude přímo vzkříšení z mrtvých! Co vyrostlo ze svatých kořenů, je rovněž svaté. Jestli byly některé větve ze svatého stromu ulomeny a vy, jako plané větve, naroubováni na jejich místo, nevypínejte se nad větve původní. Nezapomeňte, že kořen nese

vás a ne naopak! Říkáš: „Byly přece ulámány, abych já mohl zaujmout jejich místo.“ Máš pravdu, byly ulámány kvůli své nevěře a ty rosteš na jejich místě díky své víře. To však měj za důvod spíš k pokoře než k domýšlivosti. Když Bůh neušetřil větve původní, tím spíš by neušetřil tebe. Máš v tom vidět důkaz jeho přísnosti, ale zároveň i dobroty: přísnosti k odpadlým a dobroty k tobě – pokud ovšem zůstaneš věrný. Jinak odřízne i tebe. A stejně i židé, vrátí-li se k Bohu, budou naroubováni zase zpět. Bude to tím snadnější, že Bůh je vlastně jen vrátí na jejich původní místo.

Nemělo by vám zůstat tajemstvím, bratři, jaké úmysly má Bůh s Izraelem, a nechci vás ponechat jen vašim představám. Část židů zůstane od Boha odvrácena tak dlouho, dokud počet povolaných z ostatních národů nebude dovršen. Když se to stane, otevře se cesta všemu Izraeli a nalezne spasení, jak píše Izajáš:

> „Z Jeruzaléma přijde vysvoboditel a všechnu bezbožnost z národa vymýtí. Já, Bůh, s nimi učiním smlouvu, že všechny jejich viny zahladím.“

Jak se tedy máte na židy dívat? Nepřijali Pána Ježíše Krista, a proto je můžete pokládat za Boží odpůrce; přitom však nezapomínejte, že vás jejich vzdor přivedl k Božímu milosrdenství. Bůh je však stále miluje, protože jsou dětmi svých předků, které on vyvolil. Když Bůh něco daruje, nebere to zpět; když někoho povolá, sám to neruší. Vy jste kdysi Boha odmítali, ale teď se vám dostalo Božího milosrdenství, když ho židé odmítli. V podobné situaci jsou teď oni. Staví se odmítavě k milosti, která byla udělena vám právě proto, aby ji nakonec mohli dostat i oni. Tak se všichni nerozdílně stali svou neposlušností stejně závislými na Boží milosti, jak Bůh chtěl.

> Jak nesmírné je Boží bohatství, jak hluboká jeho moudrost a poznání. Jak nevyzpytatelná jeho rozhodnutí a nepředvídatelné jeho jednání! Kdo může pochopit Boží myšlení, kdo byl kdy jeho poradcem? Kdo mu kdy dal něco ze svého, aby mu to on musel vrátit? Vždyť z Boha vše pochází, díky jemu a pro něho vše trvá. Jemu sláva na věky!

Když nám Bůh tak mnoha způsoby projevuje své milosrdenství, dejte mu i vy sami sebe plně k službám. Taková oběť je mu nejmilejší, tím ho nejlépe můžeme uctít. Přestaňte napodobovat zvyky a způsoby ostatního světa a změňte celé svoje smýšlení, abyste byli schopni rozeznat, co je v souladu s Boží vůlí, co je tedy správné, dokonalé a jemu milé.

Jako Boží vyslanec vám kladu na srdce: nikdo ať si o sobě nemyslí víc, než odpovídá jeho víře. Tělo se skládá z mnoha orgánů a každý v něm má jinou funkci. Také my všichni tvoříme s Kristem jedno tělo, ale jako jeho jednotlivé orgány máme různé úkoly podle schopností, jimiž

nás Bůh obdaroval. Komu Bůh svěřil poselství, ať ho zvěstuje v souladu s vírou. Kdo je nadán k službě, ať slouží. Kdo má schopnost vyučovat, ať se věnuje vyučování. Kdo umí povzbuzovat, ať povzbuzuje. Kdo rozdává, ať přitom neskrblí. Kdo stojí v čele, ať je horlivý. Kdo slouží trpícím, ať to dělá s radostí.

V lásce nemá místo přetvářka. Ke zlu mějte odpor, dobro milujte. Mějte se rádi jako bratři, překonávejte se ve vzájemné úctě. V horlivosti nepodléhejte únavě, ale služte Pánu v duchovním zápalu. Z naděje se radujte, v soužení buďte trpěliví, v modlitbách vytrvalí. Podporujte spolubratry v nouzi, buďte pohostinní. Svým nepřátelům přejte jen dobré a neživte v sobě nenávist. Radujte se s radujícími, plačte s plačícími.

Žijte spolu v souladu. Nechtějte dosáhnout závratných úspěchů, spíš buďte svědomití v drobných úkolech. Nepokládejte sami sebe za nejmoudřejší a nejchytřejší.

Zlo nikdy neoplácejte zlem, ale usilujte o dobro pro všechny. Pokud bude záležet na vás, udržujte dobré vztahy se všemi lidmi. Nezjednávejte si spravedlnost sami, moji drazí, přenechte odplatu Bohu, neboť v Bibli čteme: „Mně patří odveta, já odplatím, praví Pán.“ Pro vás však platí:

> když má nepřítel hlad, dejte mu najíst, když má žízeň, dejte mu napít. Tím dosáhnete toho, že se za své jednání zastydí.

Nenechte se strhnout ke zlému, ale přemáhejte zlo dobrem.

Každý se má podřídit pozemské vládě, neboť vládní moc má svůj původ od Boha. Kdo se staví proti ní, staví se proti řádu, který Bůh ustanovil, a přivolává na sebe trest. Vláda tu není od toho, aby naháněla strach za dobré jednání, nýbrž za špatné. Jednej v souladu se zákony a nemusíš se jí bát. Jejím úkolem od Boha je sloužit občanům k dobru. Kdo ovšem páchá zlo, má se proč bát; ne nadarmo má vláda také meč. I to je jejím posláním od Boha, aby trestala zlo.

Proto je nutno vládu respektovat nejen ze strachu před trestem; to je i věc svědomí. Ze stejného důvodu například platíme daně. Stát je vybírá v zájmu veřejného blaha a také výběrčí svým způsobem slouží všem, když plní tento svěřený úkol.

Dávejte tedy každému, co mu náleží: Komu daň – tomu daň, komu clo – tomu clo, komu úcta – tomu úcta, komu čest – tomu čest. Nedělejte si dluhy. Jediný dluh nikdy nesplatíte: vzájemnou lásku mezi vámi. Kdo druhé lidi miluje, ten plní zákon. Vždyť všechna ta přikázání jako „nebudeš cizoložit, zabíjet, krást, toužit po cizím vlastnictví“ a kterákoliv jiná jsou zahrnuta v tomto jediném: Miluj svého bližního jako sám sebe. Láska neumí ublížit, proto láska je naplněním zákona. Mějte to vše na paměti tím spíše, že víte, v jak kritické době žijeme. Přišel už čas probrat se z netečnosti. Očekávané vysvobození se blíží. Noc se chýlí ke konci,

den je přede dveřmi. Nechme tedy všeho, co patří do říše tmy, jako jsou pitky a nevázané zábavy, nemravnosti a bezuzdnosti, sváry a závist a připravujme se vstříc světlu. Všechno vaše jednání ať určuje Ježíš Kristus. Nevěnujte příliš pozornosti tělu, abyste se nestali otroky jeho potřeb.

Lidi, kteří mají příliš úzkostlivou víru, přijímejte mezi sebe, ale ne proto, abyste kritizovali a vyvraceli jejich názory. Jeden je přesvědčený, že je nutno dodržovat celou řadu náboženských zákazů a příkazů, například nejí jídla, která pokládá za nečistá. Jiný naopak věří, že na tom tolik nezáleží, že může jíst všechno. Kdo jí všechno, ať se nedívá spatra na toho, kdo třeba nejí vůbec maso. A kdo nepožívá maso, ať nekritizuje toho, kdo ho jí bez zábran: vždyť také on byl přijat Bohem. Jakým právem chceš odsuzovat toho, jehož pánem nejsi ty, ale Bůh? Je jen Boží záležitostí, zda člověk stojí nebo padá – a i v pádu ho Bůh dokáže zadržet.

Někdo zase činí rozdíl mezi dny v týdnu, zatímco pro jiného je den jako den. Důležité je, aby v těchto věcech každý jednal podle svého přesvědčení a s touhou oslavit Boha. Vždyť nikdo z nás nežije ani neumírá jen pro sebe. Proto Kristus zemřel a zase vstal, aby si podmanil vše živé i mrtvé. Tak tedy v životě i ve smrti náležíme jemu. Proč tedy odsuzovat bratra a pohrdat jím? Všichni se přece budeme muset postavit před Boží soud. Vždyť je psáno:

> „Každé koleno přede mnou poklekne, každý jazyk mě bude velebit.“

Každý sám za sebe bude skládat účty Bohu.

Nechte už tedy vzájemného kritizování; raději se mějte na pozoru, aby váš bratr neklopýtl a nepadl vaší vinou. Vím a jsem o tom plně přesvědčen – tak mi to dal poznat Ježíš, že nic není nečisté samo o sobě. Nečistými se stávají věci jen tomu, kdo je za nečisté považuje. Ale rozhodujícím hlediskem ať je vždy láska. I když nám svědomí v tom či onom nebrání, důležitější je nepohoršit bratra. Co samo o sobě ještě není špatné, může vyvolat špatnou odezvu. V Božím království nejde přece o jídlo a pití, ale o spravedlnost, pokoj a radost, jak je dává Duch svatý. Kdo v tomto duchu slouží Kristu, líbí se Bohu a váží si ho i lidé. Usilujme tedy především o to, co slouží všem k pokoji a ke vzájemnému duchovnímu prospěchu. Nepoškozujme Boží dílo kvůli podružnostem a vyhýbejme se všemu, co by mohlo oslabit víru bratra. Je lepší odepřít si, co vadí mému bratru, než někoho zranit. Své přesvědčení však nezrazujme; Bůh o něm ví. Budeme šťastni a bez výčitek, když uposlechneme hlas svého svědomí. Neřídit se jím a zapřít své přesvědčení je hřích.

My vyspělejší ve víře jsme povinni snášet nedostatky těch, kdo tak pokročilí nejsou, a nesmíme být na svou úroveň domýšliví. Pamatujte především na bližní a na to, co prospívá jim. Vždyť ani Kristus nehledal

svůj prospěch, ale podle prorockých slov ze žalmu snášel výsměch nepřátel: „Urážky těch, kdo tebe, Bože, tupili, snesly se na moji hlavu.“ I toto, jako vše v Písmu, bylo napsáno k našemu naučení, abychom získali vytrvalost a čerpali z toho povzbuzení a naději.

Ať vám tedy Bůh, dárce toho všeho, dá žít navzájem v souladu. Tak si to přál Ježíš Kristus, abyste jednomyslně oslavovali Boha, jeho Otce.

Nechtějte být nějakou uzavřenou společností. Nestraňte se jeden druhého; přijímejte se navzájem, jako nás Kristus přijal do slávy. Kristus byl poslán k židům, aby tak Bůh prokázal svou věrnost a splnil sliby, jež dal praotcům. Současně přinesl milost i všem ostatním lidem, aby také oni oslavovali Boha. Bible to potvrzuje na mnoha místech. Cituji alespoň některá:

> „Velebit tě budu mezi pohany a před nevěrci budu chválit tvé jméno.“ „Pohani, i vy se radujte společně s jeho lidem!“ „Chvalte Boha ve všech národech, celý svět mu vzdej chválu!“ „Z kořene Jišajova vyroste výhonek, početných národů stane se vládcem. On bude nadějí pohanů, nadějí vzdálených Bohu.“

Ať vás Bůh, dárce naděje, naplní pokojem, radostí a důvěrou, abyste s pomocí Ducha svatého naději neztráceli, ale naopak šířili.

Nepochybuji o tom, moji bratři, že co do vědomostí i schopností jste sami dostatečně na výši, abyste se obešli i bez mých rad. Přesto jsem si v tomto dopise dovolil připomenout vám některé věci. K tomu mne přece Bůh povolal, abych byl služebníkem Ježíše Krista mezi všemi národy. Plním tedy tento svatý úkol, aby se všichni obrátili k Bohu a pod vedením Ducha svatého se mu cele odevzdali.

Účast na Božím díle je mou největší chloubou. Považuji za přednost, že Kristus mým prostřednictvím probouzí víru v pohanech, mění jejich život a zázračným způsobem je přesvědčuje o své moci. Rozšířil jsem jeho poselství po celém okolí Jeruzaléma a ve všech krajích až po Illyrii. Zakládám si na tom, že zvěstuji Krista těm, kteří o něm dosud neslyšeli. Nechci stavět na cizích základech, ale řídím se slovy Písma:

> „Uvidí ho ti, kdo o něm nic nevěděli, a poznají ho ti, kdo o něm nikdy neslyšeli.“

To byl tedy důvod, který mě dlouho zdržoval od cesty k vám do Říma. Ale nyní jsem v této oblasti svou práci dokončil. Už několik let se těším, že se u vás zastavím při cestě do Španělska. Doufám, že teď se mi to přání konečně splní a že se s vámi nějakou chvíli potěším, než mne zase vyprovodíte dál. Zatím však musím ještě podniknout cestu do Jeruzaléma, abych pomohl tamním křesťanům. V Makedonii a Řecku uspořádali totiž sbírku na potřebné bratry v Jeruzalémě. Rozhodli se tak, protože jsou Jeruzalémským zavázáni vděčností za užitek z jejich duchovního

bohatství. Až tedy vyřídím tuto záležitost a vybrané peníze odevzdám, vypravím se do Španělska a cestou se zastavím u vás. Už teď cítím, že Kristus našemu setkání určitě požehná.

Chci vás ještě poprosit, milí bratři, modlete se za mne, abych byl ochráněn před nepřátelstvím nevěřících v Judsku a také aby Jeruzalémští mou službu dobře přijali. Potom – když mi to dopřeje Bůh – s radostí přijdu k vám, abych mezi vámi trochu pookřál.

Bůh, dárce pokoje, buď s vámi všemi.

Doporučuji vám sestru Fébu, obětavou služebnici Kenchrejského křesťanského sboru. Ochotně pomáhala mně i jiným. Jestli se na vás obrátí, udělejte pro ni všechno, co budete moci, jak se na křesťany sluší.

Pozdravujte Prisku a Akvilu, kteří pro mne v Kristových službách riskovali život; nejen já, ale všichni křesťané jsou jim za to dlužníky. Také všem věřícím, kteří se u nich scházejí, posílám srdečný pozdrav. Obzvlášť zdravím Epaineta, prvního asijského křesťana, a Marii, která tolik pro vás udělala. Pozdravujte mé krajany a bývalé spoluvězně Andronika a Junia, vynikající muže mezi apoštoly, kteří se stali křesťany dříve než já. Dále pozdravujte Ampliáta, Urbana, Stachyna a Apella. Také všechny od Aristobulů a Narcisů, Herodiona, Tryfainu, Tryfosu a Persidu. A ovšem Rufa a jeho matku – měla mě jako vlastního. A ještě Asynkrita, Flegonta, Herma, Patrobu, Hermeu a ostatní tamější bratry, Filologa, Julii, Nerea a jeho sestru, Olympa a všechny křesťany u nich. Pozdravte je ode mne bratrským polibkem. Taky ode všech křesťanských sborů a skupin vyřizuji pozdravy.

Jedno bych vám ještě rád položil na srdce: dejte si pozor na ty, kdo vyvolávají spory a svádějí vás z cesty, kterou jste nastoupili. Takoví kážou ne proto, aby sloužili Kristu, ale pro svůj vlastní prospěch. Vyhýbejte se jim. Bezelstného člověka snadno zmatou líbivými řečmi. O vaší víře všude slyším jen to nejlepší a mám z toho radost. Přeji vám moudrost v konání dobra a zlo ať se vás ani nedotkne. Bůh, dárce pokoje, už brzo rozdrtí satana u vašich nohou. Náš Pán Ježíš Kristus ať vás obdaří svou milostí.

Pozdravuje vás můj spolupracovník Timoteus a přátelé Lucius, Jáson a Sozipater. I já, písař tohoto listu, Tercius, připojuji svůj pozdrav. Také Gaius, náš hostitel, vás pozdravuje a rovněž vás zdraví správce městské pokladny Erastus a bratr Kvartus.

Bůh vám může dát schopnost žít podle slov, která jsem vám zvěstoval. Byly vám zjeveny jeho dávné plány, dlouho skryté, ale nyní objasněné proroctvími, abyste je vírou poslušně přijali a podle nich žili.

Nade vše moudrému Bohu věčná sláva za Ježíše Krista.

Váš Pavel

1. Korintským

První list Korintským

Milí přátelé a drazí bratři, srdečně vás zdravím a zároveň i od Sosthena vyřizuji přání Boží milosti a pokoje – nejen vám v Korintu, ale i všem, kteří se kdekoliv hlásí ke Kristovu jménu.

Stále znovu musím děkovat Bohu, když vidím, jaké cenné hodnoty zplodilo mezi vámi svědectví o Ježíši Kristu. Právě tím se potvrdila jeho pravdivost, takže teď víte a znáte všechno, co je třeba. Zbývá jen jedno: s touhou vyhlížet návrat našeho Pána, Ježíše Krista. On vám dá také sílu vydržet až do konce, takže se toho dne určitě dočkáte bez úhony. Vždyť ke společenství s Kristem nás povolal přece sám Bůh – můžeme snad mít lepší záruku?

Doslechl jsem se, milí bratři, že vaše obec není jednotná a že se dělíte na skupiny, které se mezi sebou hádají. Jedni prý vynášíte Pavla, jiní držíte s Petrem, jiní se hlásí k Apollovi a jiní zase ke Kristu. Proto vás jménem našeho Pána, Ježíše Krista, napomínám: buďte všichni zajedno a nehádejte se. Smýšlejte a usuzujte stejně; Kristus je přece jen jeden. Byl snad za vás ukřižován Pavel? Nebo jsem snad někoho křtil ve svém vlastním jménu? Ještě dobře, že jsem kromě Krispa a Gája nikoho z vás nekřtil, takže se na můj křest nemůže nikdo odvolávat. Vlastně jsem křtil ještě Štěpánovu rodinu, ale jinak už o nikom nevím. Kristus mě totiž neposlal křtít, ale hlásat jeho radostné poselství; ne ovšem tak, abych posluchače oslňoval svou moudrostí, která nikomu nepomůže, nýbrž abych jim předkládal jedinou cestu k záchraně – jeho kříž.

Kdo směřuje do záhuby, má ovšem učení o Kristově kříži za hloupost. Ale my víme – a to je naše záchrana, že Bůh právě tímto způsobem projevil svou moc.

V Písmu stojí:

> „Způsobím, že moudrým nepomůže jejich moudrost a chytrost chytrých nebude k ničemu.“

Kde jste, filozofové, znalci zákona a všichni učenci? Nedokázal Bůh, jak pošetilá je všechna moudrost světa? A protože přemoudřelému světu nestačily projevy Boží moudrosti k poznání Boha, rozhodl se Bůh zachránit ty, kdo mu uvěří, „pošetilým“ kázáním. Židé čekají jen samé zázraky, Řekové ve všem hledají logiku, ale my kážeme – ukřižovaného Krista. Židy to uráží a ostatní to pokládají za nesmysl. Ale povolaní, ať židé či jinověrci, získávají v Kristu Boží moc i moudrost. Boží „pošetilost“ je totiž moudřejší a Boží „nemohoucnost“ je silnější než lidé.

Jen se kolem sebe rozhlédněte, bratři, koho si to vlastně Bůh povolal. Zjistíte, že mezi vámi není mnoho vzdělanců ani lidí vlivných

a vážených. A přece si Bůh vyvolil právě ty nevzdělané, aby zahanbil moudré. Obyčejné malé lidi si vyvolil, aby zahanbil vlivné a mocné, a bezvýznamné „nuly“ si vybral, aby zlomil moc pyšných domýšlivců. A to všechno proto, aby se před Bohem nikdo nepovyšoval. Vždyť jen z vašeho spojení s Ježíšem Kristem pramení vaše moudrost, bezúhonnost, svatost i vykoupení. Opravdu se nemáme chlubit ničím jiným než Kristem, jak nás i Písmo napomíná: Kdo se chlubí, chlub se skutky Božími.

Bratři, když jsem vám hlásal poselství o Kristu, také jsem nepřišel s nějakými zvlášť výřečnými proslovy nebo kdovíjak učenými výklady. Rozhodl jsem se totiž, že pokud budu u vás, nechci mluvit o ničem jiném než právě o Kristu, a to o Kristu ukřižovaném. Často se mi třásl hlas, musel jsem překonávat slabost a všelijaké obavy. A jestli vás nakonec něco přesvědčilo, tak to nebyla moje učenost nebo výmluvnost, nýbrž moc Božího Ducha. A to je dobře, protože vaše víra nemá stát na lidské moudrosti, ale na moci Boží.

Je pochopitelné, že pokročilejším křesťanům předkládáme i náročnější učení. Nejsou to ovšem poznatky přírodních nebo společenských věd, nýbrž pravdy pocházející z Boha, a proto bez Božího přispění zůstávají tajemné a skryté. Bůh už před věky připravil moudrý plán, jak nás převést do své nebeské slávy. Nikdo z těch, kdo vládnou světu, neměl o nich tušení. Jinak by byli nemohli Krista ukřižovat. My hlásáme, jak stojí i v Písmu:

> „Co lidské oko nikdy nevidělo ani žádné ucho neslyšelo, co člověka ani ve snu nenapadlo – to nabízí Bůh těm, kdo ho milují.“

Nám to Bůh odhalil prostřednictvím svého Ducha, kterému nic není skryto. Jako nitro člověka je přístupné jen vlastnímu vědomí každého jedince, tak i Boží myšlení je známé jen Božímu Duchu, takže jenom s jeho pomocí můžeme poznat, co všechno nám Bůh daroval. Když o těchto věcech mluvíme, nejde nám o to, aby to vypadalo „rozumně“, ale naslouchámе prostě tomu, co nám „napovídá“ Boží Duch, a jeho myšlenky tlumočíme slovy, která nám dává. Člověku vyzbrojenému jen vrozenými schopnostmi jsou ovšem pravdy Božího Ducha proti mysli. Zdají se mu hloupé a nepochopitelné, protože pochopit se dají jen s pomocí Ducha. Kdo je však proniknut Božím Duchem, dovede ke všemu zaujmout jasný postoj a nemusí se ohlížet, co tomu řeknou lidé; vždyť nikdo z nich nestojí ve svém poznání nad Bohem. Naše myšlenky pak vycházejí ze stejného zdroje jako myšlenky Kristovy.

Bratři, jestli jsem k vám mluvil jako k malým dětem, mělo to svůj důvod. Nemohl jsem přece od vás v duchovních záležitostech očekávat chápavost vyspělých křesťanů, když vaše víra byla teprve v plenkách. Mám dokonce dojem, že z nich dosud nevyrostla a že stále ještě u vás

převládají tělesné sklony. Řekněte sami – nejsou vaše spory a žárlivost až příliš lidské? Když někdo tolik zdůrazňuje „já jsem s Pavlem“ a jiný zase „já s Apollem“, nelpíte příliš na osobě? Vždyť kdo je Apollo? A kdo je Pavel? Pouze služebníci, kteří vám pomohli dospět k víře – každý zase jen tou měrou, jak mu uložil Bůh. Já jsem zasadil, Apollo zaléval, ale vzrůst dal Bůh. To on dává vznik životu, a ne ten, kdo sází nebo zalévá. On své pomocníky odmění podle jejich práce, ale jinak jsou si všichni rovni v tom, že jsou jen pouhými pomocníky na Božím díle.

Z Božího pověření jsem jako zkušený v tomto směru mohl položit základy, na kterých dál staví už jiný. Dávejte však pozor, jak staví! Základem je Ježíš Kristus, jiný základ už položit nelze. Ale i potom je možno na ten základ stavět buď solidní budovu, jež přetrvá věky, nebo slepit chatrč, kterou rozhází první nápor větru. Kvalita stavby se musí osvědčit ve zkouškách – teprve ty ukáží, co kdo vlastně postavil. Když dílo vydrží, dostane stavitel odměnu. Komu se jeho dílo sesype, ten se sice sám zachrání, ale nic po něm nezůstane. Nezapomeňte, že ve vás působí Boží Duch, že jste Božím příbytkem. Kdo by ničil Boží chrám, který je nedotknutelný, toho zničí Bůh.

Nežijte v sebeklamu. Kdo si o sobě myslí, že všechno umí vysvětlit rozumem, jak se to dnes požaduje, ten má nejvíc zapotřebí stát se pro svět „pošetilcem“. Jen to je cesta k opravdové moudrosti. Všechno vědění, jímž se svět pyšní, je v Božích očích směšné. Stojí přece v Písmu: „On chytá rozumáře do léčky, kterou si sami nastraží“, anebo „Pán dobře zná výpočty moudrých: nejsou k ničemu“. Ať si tedy nikdo nezakládá na lidech. Pavel nebo Petr nebo Apollo – všichni jsou „vaši“ stejným dílem. Vám patří i svět, život i smrt, všechno v přítomnosti a všechno v budoucnosti. Všechno je vaše, vy Kristovi a Kristus Boží.

Nedívejte se na nás tedy jinak než jako na Kristovy služebníky a správce Božích tajemství. Od služebníka se očekává, že bude vykonávat příkazy svého pána. Dá se to říci o mně? Co o tom soudíte vy, není pro mne nejdůležitější. A nemůže to posoudit ani nikdo jiný, dokonce ani můj vlastní úsudek není rozhodující, i když mé svědomí je klidné. Jen sám Pán o tom může rozhodnout s konečnou platností. Nedělejte proto o nikom předčasné závěry, dokud se nevrátí Kristus. Však on už vynese na světlo to, co bylo zrakům skryto, a odhalí i ty nejtajnější pohnutky. Pak teprve dostane každý od Boha takové uznání, jaké mu náleží.

Bratři, jistě rozumíte, že nemluvím jen o sobě a Apollovi, když vám tohle všechno říkám. Chtěl jsem jen na tom příkladu zdůraznit, že nemáte prosazovat své oblíbené kazatele proti jiným. Nikdo přece nejsme ničím víc než ostatní. Všichni máme jen to, co jsme dostali, a nemáme se tedy před druhými čím chlubit. Vy jste přesvědčeni, že už jste duchovně

dost vysoko a že víc nepotřebujete. Pyšníte se, že jste příslušníky Božího království. Kéž byste jimi skutečně byli! Necítili byste se pak tolik nad nás povzneseni. Tak se mi zdá, že nám apoštolům vykázal Bůh to nejposlednější místo, jako odsouzencům na smrt. Stali jsme se podívanou pro svět, anděly i lidi.

Prý nám náboženství popletlo hlavu, zato vy jste docela rozumní a vážení křesťané! Námi kdekdo pohrdá, vás každý uznává, my jsme slabí, vy siláci! Trpíme hladem a žízní, zimou a nemocemi, jsme štváni z místa na místo a na svůj chléb musíme tvrdě vydělávat. Žehnáme těm, kdo nás proklínají, když nás šikanují, trpělivě to snášíme, pomlouvají-li nás, modlíme se za ně. Nikde nemáme zastání, jsme stále jen vyděděnci.

Ale to nepíšu proto, že bych vám chtěl něco vyčítat. Vždyť vás mám rád jako vlastní děti. Kazatelů a vychovatelů můžete mít celou řadu, ale vaším duchovním otcem jsem já, protože prvně jste evangelium slyšeli ode mne. Proto vás nabádám, abyste žili podle mého příkladu.

Z téhož důvodu k vám posílám svého milovaného a věrného spolupracovníka Timotea. Víte, že ho mám rád jako svého vlastního syna. Ten vám připomene mé křesťanské způsoby, jak jim taky v každé církevní obci vyučuji.

Někteří se začali povyšovat, jako bych už neměl do Korintu přijít. Velice se mýlí! Přijdu co nejdříve, jak mi jen Pán dovolí, a pak uvidíme, zda je v jejich řeči Boží síla, nebo jen prázdné holedbání. Boží království přece nestojí na řečnickém umění, ale na síle Božího Ducha. Co mám tedy přibalit na cestu: hůl – nebo lásku a přívětivost?

Slyšel jsem, že se dokonce u vás vyskytla nemravnost, jakou by člověk i mezi pohany těžko hledal: že si totiž jeden z vás udělal milenku z nevlastní matky. A to se ještě nestydíte zdvihat nos až k nebi, místo abyste se zhrozili a vyloučili takového člověka ze svého společenství!

Ačkoliv nejsem mezi vámi, mnoho jsem o tom přemýšlel a jako služebník Ježíše Krista jsem už rozhodl, co je třeba udělat. Svolejte shromáždění všech věřících, moc Pána Ježíše bude s vámi – a já v jeho Duchu také – a ten člověk ať je vyloučen ze společenství křesťanů a ať je ponechán moci zla. Vždyť může být zachráněn, až Ježíš Kristus přijde soudit svět.

Nechápu, jak se můžete chlubit svou dokonalostí a přitom mezi sebou trpět takovou špínu. Cožpak nechápete, že nákaza, když se jí neučiní přítrž, může brzy zachvátit i ostatní? Ložisko rozkladu musíte odstranit, chcete-li sami zůstat čistí. Kristus byl zabit za nás! Nechme už tedy toho starého, hříchem prolezlého života a oslavujeme Krista v čistotě, upřímnosti a pravdivosti.

Napsal jsem, že od špatných lidí se máte držet co nejdál. Nemyslel jsem to ovšem tak, že se máte vyhýbat všem nepoctivým, chamtivým, oplzlým a bezbožným lidem. To byste se museli vystěhovat na pustý ostrov. Jestliže se však někdo vydává za křesťana, ale je nepoctivý a chamtivý, holduje kariéře a majetku, alkoholu, pohlavní nevázanosti nebo jiným neřestem, pak s ním ani nesedejte k jednomu stolu. Soudit nekřesťany – na to právo nemáte, ty ať soudí Bůh. Ale z našich řad musí být takový člověk vyloučen!

Smutné je i to, že mezi sebou vedete spory před světskými soudy. Není vám hanba? Cožpak křesťané, kterým jednou bude svěřen soud nad celým světem, nejsou schopni dohodnout se sami mezi sebou? Nevíte, že jednou máte soudit i anděly? Co jsou proti tomu nějaké obchodní záležitosti? Styďte se, že vám tohle musím vytýkat. To se mezi vámi nenajde ani jeden, kdo by vás rozsoudil? Není v takovém případě lepší nést křivdu než žalovat na svého bratra u nekřesťanů? Určitě tím uděláte svému Pánu větší čest.

Myslíte, že do Božího království se dostane někdo hříšný? Neklamte sami sebe. Žádný chamtivec a požitkář, ani cizoložník nebo homosexuál, ani zloděj, opilec a hrubián do Božího království nevkročí! I vy jste takoví bývali ale byli jste očištěni, prohlášeni za bezúhonné a odděleni pro Boha prostřednictvím jeho Ducha, a to zásluhou Ježíše Krista.

Křesťanství – to není žádný seznam „smíš – nesmíš“. Nic nám není zakázáno, ne všechno nám však prospívá. Ke všemu smíme přistupovat svobodně – ale ne tak, aby nás to nakonec ovládlo. Bůh nám dal chuť k jídlu a žaludek pro přijímání potravy; ovšem ani jedno ani druhé tu nebude věčně.

Smilstvo je však problém daleko vážnější. Tělo nám nebylo dáno k tomu, abychom ho zneužívali, ale aby sloužilo Kristu. A stejnou mocí, jakou vzkřísil Bůh Krista, vzkřísí také nás. Naše těla jsou vlastně buňkami těla Kristova. Jak bychom mohli něco takového spojovat s prodejnou ženou? Mojžíš říká, že „dva se stanou jedním tělem“. Je myslitelné a lze si vůbec představit jedno tělo ze dvou tak rozdílných „materiálů“? My přece máme usilovat o jinou jednotu – o jednotu s Kristem! Proto se varujte smilstva. Ostatní přestupky se těla přímo nedotýkají, ale smilstvem se proviňujete na svém vlastním těle. Mějte na paměti, že vaše tělo je chrámem svatého Ducha, který v něm bydlí a kterého vám dal Bůh. Nepatříte už sami sobě, byli jste koupeni – a velmi draze koupeni. Ať tedy i vaše tělo dělá Bohu čest!

Teď ještě k dalším otázkám vašeho dopisu. Dokáže-li si muž odepřít ženu, prospěje mu to. Než však své síly přecenit a podlehnout pak pokušení s cizí ženou, je lépe, aby muž měl svou manželku a žena svého

manžela. Pohlavní touha je přirozená a její naplnění by si manželé neměli vzájemně odepírat. V manželství nemá ani muž ani žena právo nakládat se svým tělem bez ohledu na toho druhého. Proto se jeden druhému neodpírejte, leda po vzájemné dohodě a jen na čas, kvůli modlitbám; pak se zase jeden druhému odevzdejte, jinak byste se vystavovali nebezpečným pokušením.

Tím samozřejmě manželství nikomu nenařizuji, jenom k němu vyslovuji souhlas. Pochopitelně bych byl rád, kdyby měl každý takovou svobodu zříci se ho, jako mám já. Ale Bůh nedává všem stejný dar: jednomu dá to, jinému ono.

Osamělým a zejména vdovám doporučuji, aby do manželství už nevstupovali. Jestliže jim však zdrženlivost dělá potíže, ať se raději ožení či vdají. Je lepší se vdát a oženit, než se trápit neukojenou touhou. Pro manžele však platí jednoznačně – a to není příkaz můj, nýbrž Kristův: žena ať od svého muže neodchází; pokud už odešla a nechce se k němu vrátit, musí zůstat neprovdána. Stejně ani muž se nesmí se ženou rozvést.

O dalších problémech se Kristus sám nevyjádřil. Já bych však radil toto: když se stal křesťanem jen jeden z manželů, ale ten druhý s ním chce žít dál, ať se nerozcházejí. Nemusíte mít strach, že by vaše děti byly nečisté. Víra i jen jednoho z manželů má v tomto případě očistný účinek i na druhého nevěřícího. Ale chce-li nevěřící z manželů odejít, nechte ho odejít. Nejste přece povinni držet se ho za každou cenu, jako byste byli jeho otrokem. Nebo máte nějakou záruku, že ho zachráníte, když rozchod odmítnete?

Každý by měl zůstat v tom postavení, v jakém ho zastihlo Boží povolání. Tak to vykládám ve všech křesťanských obcích. Kdo se například nechal po židovském způsobu obřezat, nemusí si z toho dělat těžkou hlavu, když se stal křesťanem. A kdo nebyl obřezán, nemusí ten obřad podstupovat ani nyní. Pro křesťana není důležité, zda podstoupil obřad obřízky či nikoliv. Důležité je, aby vyplnil Boží příkazy.

Zůstaň tedy tím, čím jsi byl, když jsi uslyšel Boží hlas. Zastihl tě v otroctví? Nic si z toho nedělej; otroctví hříchu je daleko strašnější – a z toho jsi přece vysvobozen. Občanskými svobodami ovšem nepohrdej, když jich můžeš využít. A naopak, jestliže jsi svobodný občan, pamatuj, že Kristus tě povolal, aby ses stal jeho otrokem. On tě koupil a draze zaplatil. Jak by tě mohlo zotročit ještě něco jiného? Nehledej tedy únik z postavení, ve kterém jsi se nacházel, když tě Kristus povolal. On je tam přece s tebou.

O neprovdaných dívkách mi Kristus žádné zvláštní pokyny nedal. Když mi však Bůh dal vaši důvěru, řeknu vám své osobní mínění.

Myslím, že vzhledem k soužením, která jsou před námi, je moudřejší se nevdávat. Vdané a ženatí ať se kvůli tomu ovšem nerozcházejí, ale svobodní ať do manželství nespěchají. Kdo se přes všechna nebezpečí rozhodne do manželství vstoupit, ten samozřejmě nehřeší; musí však počítat s tím, že mu z toho rozhodnutí vzejdou nemalé problémy, kterých bych vás rád právě nyní ušetřil.

Hlavně nesmíme zapomínat, že před sebou nemáme už mnoho času. Ať tedy manželku máš nebo nemáš, ať jsi smutný nebo se raduješ, nedej se tím zdržovat od Božího díla. Užívej s radostí všeho dobrého, co svět nabízí, ale mysli na to, že nic z toho nepotrvá věčně, a nezabydluj se ve světě, který dnes je a zítra být nemusí.

Byl bych rád, abyste si sami nepřidávali starostí. Svobodný může věnovat svůj čas Božímu dílu, kdežto ženatý se musí starat o ženu a rodinu, a tak dělit své myšlenky mezi Boha a pozemské věci. Stejné problémy má vdaná žena: starost o svůj zevnějšek, o domácnost, jak vyhovět mužovým zálibám a vrtochům. Naproti tomu svobodná dívka a neprovdaná žena má spíš možnost pečovat o krásu ducha, která se líbí Bohu.

To všechno vám říkám, abych vám pomohl, ne abych vás odradil od sňatku. Chci vám ukázat, jak sloužit Pánu co nejlépe a co všechno by vás od toho mohlo odvádět. Kdo si nedovede představit život bez manželství, ať do něj vstoupí, není na tom nic špatného. Kdo však má sám sebe tak dalece v moci, že dokáže svou touhu udržet na uzdě, a rozhodne se zůstat svobodný, učinil moudré rozhodnutí. Zkrátka a dobře; obojí je správné, ale to druhé je lepší.

Žena je vázána věrností, pokud její muž žije. Jestliže věřící žena ovdoví, je volná a může se znovu provdat, ovšem jen za křesťana. Bude však šťastnější, když to neudělá. To je moje rada a domnívám se, že i já se smím odvolávat na vedení Božím Duchem.

Tázali jste se také, zda křesťan smí jíst maso ze zvířat obětovaných při pohanských obřadech. Jsme zajedno v tom, že každý z nás má o Bohu a jeho vůli nějaké poznání. Pouhé vědomosti a vytříbený úsudek však často vedou jen k domýšlivosti. Kdo nehledá nic jiného než vědění a poznatky, jedná v podstatě sobecky. Láska však směřuje k druhému člověku, buduje vzájemné vztahy.

Pokud jde o maso obětované z pohanských obětí, víme, že Bůh je jenom jeden, a modly tudíž naprosto nic neznamenají. Jestli se jim také říká „bůh“ – a takových „bůžků“ je celá řada, to na věci nic nemění. My známe jednoho Boha, našeho Otce, od něhož všechno pochází a jemuž patříme i my. A máme jen jediného Pána, Ježíše Krista, který dal život všemu – a také nám.

Ne všichni však dospěli k tomuto poznání. Někteří nedávno sami uctívali modly, a proto v tomto mase dosud cítí příchuť modloslužby. Svědomí ovlivňované ještě pohanskou minulostí, jim to pak ovšem vyčítá. Je pravda, že jídlo nám u Boha ceny nedodá ani neubere, nic jím nezískáme ani neztratíme. Ale musíte být opatrní, aby se váš svobodný postoj nestal příčinou poklesku jiných, slabších. Když tě totiž někdo vidí dělat něco, co sám pokládá za nesprávné, může být tvým příkladem sveden dělat totéž – proti hlasu svého vlastního svědomí! A tak se tvé poznání může stát neštěstím pro tvého slabšího bratra, za kterého Kristus zemřel. Připravovat takto bratrovo svědomí o klid a vyvolávat v něm konflikt je proto nejen nelaskavé vůči bratrovi, ale urážlivé i vůči Kristu. Jestliže by tedy moje jídlo mělo být příčinou bratrova pádu, raději se toho jídla zřeknu, než bych bratrovi ublížil.

Zamyslete se nad tím, jak já nakládám se svou svobodou. Což nejsem zplnomocněnec Ježíše Krista? Což se mi osobně neukázal u Damašku? Jestli mi někteří tuto autoritu upírají, vy sami jste živým důkazem, že opravdu mám jeho pověření. Jinak byste přece byli až dosud pohany.

Svým kritikům odpovídám: Nemám snad i já právo na hmotné zaopatření a na manželku jako ostatní apoštolové a Ježíšovi bratři nebo i jako sám Petr? Proč právě já a Barnabáš bychom měli být odkázáni na to, co si vyděláme prací? Už jste snad viděli vojáka, který by sloužil v armádě na vlastní náklady? Nebo hospodáře, který by nesklízel plody z toho, co zasadil? Nebo pastevce, který pase krávy a nepije jejich mléko?

Nemyslete si, že jsou to jen moje ziskuchtivé nápady. I v Mojžíšově zákoně najdete: „Zvířeti, které používáš při sklizni, nedáš náhubek.“ Má-li na svůj podíl nárok i ta němá tvář, nemá ho mít tím spíš člověk? Když my mezi vámi rozséváme věčné hodnoty, proč by nám nemohlo být dopřáno podílet se na vašich hmotných statcích, tak jako se na nich podílejí i jiní? Přesto však jsme se toho práva nijak nedovolávali a raději budeme snášet i bídu, aby někomu závist nebránila slyšet radostné poselství o Kristu.

Ano, vzdal jsem se práva na zaopatření, ačkoliv víte, že kdo je zaměstnán v chrámových službách, toho platí chrámová pokladna, a kdo slouží u oltáře, dostává z obětí svůj díl. Tak i Kristus ustanovil, že jeho poslové mají žít z toho, co dostanou od posluchačů. Přesto jsem se nikdy ničeho nedožadoval a ani teď to nepíšu proto, že bych snad něco takového očekával. Raději bych zemřel, než bych zahodil to, nač jsem až dosud mohl být hrdý.

Abyste mi dobře rozuměli: to, že hlásám Kristovo poselství, nepokládám si za zásluhu, za níž bych měl nárok na odměnu. Je to prostě moje povinnost, úkol, který musím splnit – jinak se mnou bude zle. Jsem však

hrdý na to, že sloužím Kristu jako jeho vyslanec a vůbec nic za to nechci, že se vzdávám i toho, co mi právem náleží. Na nikom tedy nejsem závislý, a přesto jsem se dobrovolně dal do služby všem, abych získal víc lidí pro Krista. Abych získal židy, vystupoval jsem mezi nimi jako žid. Mezi lidmi podřízenými Mojžíšovým zákonům jsem se i já podřizoval, i když už jimi vázán nejsem. A mezi lidmi, kteří je neznají, jsem na nich ani já nikterak nelpěl. (To ovšem neznamená, že Boží zákony neuznávám; váže mě přece zákon Kristův.) Mojí snahou bylo přiblížit se ke všem na jejich vlastní úrovni, abych alespoň některé zachránil. A mou odměnou za to všechno je, že smím mít podíl na užitku, který jim mé poselství přináší.

A teď se podívejte na sportovce: v závodě může zvítězit jen jeden, i když o to samozřejmě usilují všichni. Snažte se tedy, abyste to byli vy, kdo zvítězí! To ovšem vyžaduje – jako od každého špičkového sportovce – tvrdý trénink a odříkání! Ale jsou-li toho schopni sportovci, kterým jde jen o pozemské vavříny, musíme to brát tím vážněji my, když v našem případě jde o věčnost. I váš a můj život je závod a zápas, a to nikoliv pro pouhou zábavu. Proto držím své tělo pěkně zkrátka a trénuji ho v ukázněnosti, aby se snad nestalo, že bych kázal druhým a sám v boji podlehl.

Jenom si, bratři, připomeňme židovské dějiny! Boží oblak se rozprostíral nad všemi našimi předky, když odcházeli z Egypta, a všichni společně s Mojžíšem prošli mořem, v němž pohřbili svoji otrockou minulost. Všem bylo duchovní potravou stejné slovo od Boha a sílu čerpali všichni z téhož duchovního pramene, který je stále doprovázel – a to byl Kristus. A přesto se většina z nich svým jednáním Bohu znelíbila a našla svůj hrob na poušti. Nechť se nám stanou výstražným příkladem.

Opusťte své modly, pohlavní nepřístojnosti a jiné neřády, abyste nedopadli jako oni: za jediný den jich pomřelo třiadvacet tisíc. Nesvádějte lidské špatnosti na Boha, neprovokujte ho, jako to dělali někteří z nich; a přivolali na sebe jedovaté hady a smrt. Vezměme si z toho ponaučení, mnoho času nám už nezbývá. Mějte se na pozoru – nejblíže pádu je ten, kdo si je sám sebou příliš jist. Až dosud vás nepotkalo nic, co by člověk nedokázal unést. Bůh vaši víru nezklame ani v dalších zkouškách: pokud je dopustí, dá vám i sílu vydržet a překonat je.

Proto, moji drazí, co nejdál od modloslužby! Mluvím s vámi jako s rozumnými lidmi. Řekněte sami: neznamená snad kalich, který si vzájemně podáváme, že nás spojuje Kristova krev? A co jiného vyznáváme při lámání chleba než to, že jsme součástí Kristovou? Jako všechny ty kousky pocházejí z jednoho chleba, tak i my – ať je nás sebevíc – jsme tím jedním chlebem navzájem spojeni.

Podívejte se na rodilé židy: tím, že jedí maso obětované na oltáři, hlásí se i oni k Bohu, kterému ten oltář patří. A stejný význam má pro pohany zase jejich pohanský oltář. Tím ovšem neříkám, že modla je snad bohem a že maso obětované modle je něco víc než obyčejné maso; samy o sobě ty věci neznamenají nic. Ale tím obřadem vzývají pohané démony místo Boha, a proto nechci, abyste se něčeho takového zúčastňovali. Nemůžete se přece současně hlásit k Bohu i ke zlým mocnostem. Nebo jsme snad tak silní, že si nemusíme nic dělat z Božího hněvu?

Ano, křesťanu je všechno dovoleno, ale ne všechno je prospěšné. Vše je mi dovoleno, ale ne vše slouží k dobru také ostatním. Nesmíme si hledět jen svého vlastního zájmu, nýbrž především musíme dbát toho, co je dobré pro druhé.

Tedy: co se prodává v obchodech, to jezte klidně a nelamte si hlavu původem jídla. Země i se vším, co je na ní, patří přece Bohu. Také na návštěvách jezte s klidným svědomím všechno, co vám hostitel předloží. Když vás však někdo upozorní, že to či ono jídlo leželo předtím na pohanském oltáři, nejezte to, abyste se nešetrně nedotkli jeho svědomí.

Jakže – moje svoboda má být omezována cizím svědomím? Což mě může někdo odsuzovat za to, co vděčně přijímám z Boží ruky?

Milí bratři! Všechno, co děláme – ať už jde o jídlo nebo o pití či cokoliv jiného, všechno má sloužit k Boží oslavě. Nebuďte tedy kamenem úrazu ani židům, ani nevěrcům, ani křesťanům. I já se vždycky snažím vyjít každému vstříc a neohlížím se na sebe, nýbrž na dobro těch druhých, aby jich bylo zachráněno co nejvíc.

Tak mě tomu učí Kristus, dělejte to tak i vy.

Jinak vás musím pochválit, že na mne nezapomínáte a držíte se toho, co jsem vás naučil. Nelíbí se mi však móda, jakou u vás některé ženy začínají pěstovat: když ve veřejných shromážděních vzývají Boha nebo o něm hovoří, nezahalují si hlavu. Vždyť je to stejný projev neúcty, jako když muž si nechá ve společnosti na hlavě pokrývku. Platí-li v důstojnosti pořadí Bůh – Kristus – muž – žena, pak si má žena hlavu zahalovat, jako si ji zahalují andělé před Bohem. Muž to nedělá proto, že má nezakrytě zrcadlit Boží slávu, a žena to má dělat proto, že tím uznává vyšší autoritu muže. Takový je aspoň všeobecný zvyk. Jinak jsou si ovšem obě pohlaví rovna v tom, že jako žena pochází z muže, tak se muž zase rodí z ženy; oba stejně vděčí za svůj život Bohu.

Když už jsem v tom napomínání, ještě jedna věc mě rmoutí. Vidím, že vaše shromáždění začínají být spíš ke škodě než k užitku. Slyšel jsem – a něco pravdy na tom zřejmě je, že do vašich shromáždění pronikají různice. Na tom je dobré snad jedině to, že se aspoň jasně odliší zdravé od nezdravého mezi vámi. Výsledkem však je, že se ani nedá společně

zasednout ke stolu Páně, protože každý honem spěchá sníst to, co si přinesl, a pak už často nemůže pozřít sousto s těmi, kdo přišli hladoví. Copak se nemůžete najíst už doma? Nebo se snad chcete vychloubat svou kuchyní před méně zámožnými bratry a zlehčovat tak Boží církev? Za to tedy ode mne pochvalu nečekejte.

Učil jsem vás přece, co mi Kristus svěřil: v tu noc, kdy byl zrazen, vzal chléb, poděkoval za něj Bohu, rozlámal ho a řekl: „Toto je moje tělo, které se za vás obětuje. Čiňte to na mou památku.“ Po večeři pak pozvedl kalich se slovy: „Hle, nová smlouva, kterou zpečetím svou krví. Ten kalich vám ji připomene, kdykoliv z něho budete pít.“ Jedením toho chleba a společným pitím z kalicha tedy hlásáte Kristovu smrt až do jeho příchodu.

To ovšem znamená, že kdo bere ten chléb nebo to víno na lehkou váhu, znevažuje tím Kristovu smrt. Ať tedy každý nejdřív sám sebe zkoumá, než sáhne po chlebu a kalicha. Jinak na sebe přivolává odsouzení, protože pohrdá Kristovou obětí.

Proto je vás tolik nemocných, slabých a umírajících. Nemuselo by to být, kdybychom byli sami na sebe přísnější. Takto nás však musí trestat Pán, aby nás pak nemusel odsoudit s ostatním světem.

Proto vás prosím, bratři, abyste při takových setkáních čekali, až se sejdete všichni. Kdo by nemohl vydržet hladem, ať se nají doma a nepřivolává Boží trest. Ostatní zařídím, až přijdu.

Co se týká projevů Božího Ducha, rád bych, abyste v té věci měli jasno. Sami víte, že modly, které jste nevšedními dary uctívali, byly mrtvé a němé. Teď se však setkáváte s lidmi, kteří o sobě prohlašují, že jejich ústy mluví Bůh. Jak si to můžete ověřit? Spolehlivým vodítkem je vždy toto: kdo pohrdá Kristem, nejedná z pověření Božího Ducha. A naopak: za Pána prohlašuje Krista jen ten, koho k tomu vede Boží Duch.

Je mnoho rozmanitých obdarování, ale Duch je jenom jeden. Způsoby služby se mohou velice různit, Pán je však stále tentýž. Duch se projevuje rozmanitě případ od případu, ale vždycky v každém z nás jde o dílo téhož Boha. Jím obdarovaní jednotlivci mají každý svým způsobem sloužit celé církvi: jednomu Boží Duch dává schopnost moudře mluvit, jinému skvěle formulovat nejhlubší myšlenky. Jednomu dává tentýž Duch víru, která působí zázraky, jinému schopnost uzdravovat a jinému zase schopnost velkých činů. Někdo jeho prostřednictvím dovede tlumočit Boží poselství, jiný rozlišovat, z jakého ducha co pochází. A další je obdařen schopností mluvit jinými jazyky a další zase schopností takovou neznámou řeč vyložit srozumitelně. To vše je dílo jednoho a téhož Ducha, který každému jednotlivci přiděluje takové obdarování, jaké uzná za dobré.

Křesťanské společenství se dá přirovnat k lidskému tělu, kde je také mnoho údů a orgánů, které tvoří jediný celek. Tak i každý z nás, ať žid nebo pohan, otrok nebo svobodný občan, byl při křtu začleněn do jednoho společného těla. Způsobil to jeden a týž Duch, kterého nyní společně sdílíme.

Tělo – to přece není jediný orgán, nýbrž mnoho orgánů. Dejme tomu, že by noha řekla: „Já k tělu nepatřím, protože nejsem ruka.“ Proto však ještě nepřestává patřit k tělu. Nebo kdyby řeklo ucho: „Já k tělu nepatřím, když nejsem oko,“ přestává snad proto být částí těla? Kdyby celé tělo bylo okem, jak by mohlo slyšet? A kdyby bylo celé uchem, kde by byl čich? Bůh však určil každému orgánu zvláštní úlohu v těle, jak sám chtěl. Kdyby totiž celek byl jediným orgánem, nebylo by tu žádné tělo. Takto máme mnoho různých orgánů, ale všechny dohromady tvoří jediný organismus. Oko nemůže říci ruce: „Nepotřebuji tě,“ ani hlava noze: „Obejdu se bez tebe.“ Spíš naopak: právě ty zdánlivě podřadné orgány jsou nepostradatelné a zrovna těm orgánům, za které se stydíme, věnujeme při oblékání zvláštní péči. Bůh zařídil naše tělo tak, aby se „důstojné“ údy staraly o „nedůstojné“, aby za ně nesly odpovědnost a aby tělo jako celek bylo jednotné. Když trpí jeden orgán, cítí to i všechny ostatní. Když je jeden z nich obdivován, radují se všechny.

Vy jste nyní Kristovo tělo a každý z vás je údem či orgánem toho těla. V našem společenství ustanovil Bůh jedny jako své vyslance, druhé jako proroky, třetí jako učitele, dalším dal moc k podivuhodným činům, některým schopnost uzdravovat, jiným sílu sloužit potřebným nebo spravovat církev či mluvit jazyky. Jsme snad všichni apoštoly? Jsou všichni proroky, všichni učiteli? Mají všichni moc činit divy, uzdravovat, mluvit jazyky a vykládat je? On dává organizační schopnosti k vedení církve, ale umění sloužit v maličkostech je také jeho dar.

Usilujte o ty dary, které jsou jiným nejprospěšnější.

> Kdybych ovládal všechny řeči světa a uměl mluvit vznešeně jako sám anděl, ale neměl v sobě lásku, jsou má slova jen prázdnými zvuky jako dunění zvonu nebo řinčení plechu. A kdybych se mohl honosit, že mými ústy mluví Bůh a že znám veškerá tajemství, a kdybych měl tak velikou víru, že bych dokázal přenášet hory – jestliže nemám lásku, nejsem nic. A kdybych rozdal všechen svůj majetek a nechal se třeba i upálit, a přitom bych to dělal bez lásky, není to k ničemu. Láska je shovívavá, laskavá, nezná závist. Není chlubivá a domýšlivá, nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nerozčiluje se pro nepochopení ani nevzpomíná na křivdy, není škodolibá, ale má zálibu v pravdě. Se vším se dokáže vyrovnat; její víra, naděje a vytrvalost jsou nevyčerpatelné.

> Láska nemá konce. Proroctví umlknou, jazyky domluví, vědění se rozplyne; vždyť všechno naše poznání je kusé a všechna vnuknutí omezená; až jejich místo zaujme úplnost a dokonalost, všechno kusé a omezené bude překonáno. Dokud jsem byl dítě, byl dětský můj rozhled i způsob myšlení. Z dětských bot jsem však vyrostl a spolu s nimi jsem odložil i dětské představy. V tomto životě můžeme vidět jenom cosi jako zamžený obraz v zrcadle, ale pak staneme Bohu tváří v tvář. Zatím ho známe jen z nepatrné části; pak ho budeme znát tak úplně, jak on už nyní zná nás. Tři věci jsou silnější než smrt: víra, naděje a láska. A největší z nich je láska.

Ať je tedy u vás láska na prvním místě. O duchovní dary také usilujte, ale především o schopnost tlumočit Boží slovo. Když někdo mluví neznámým jazykem, mluví sice k Bohu, ale lidé z toho nic nemají, protože mu nerozumějí. Jestliže však někdo promluví prorocky, posluchači to pochopí a taková slova jim pomáhají, povzbuzují je a podněcují. Neznámý jazyk má význam jen pro toho, kdo jím mluví, kdežto srozumitelné poselství buduje křesťanské společenství. Ne že bych vám nepřál, abyste třeba všichni mluvili cizími jazyky, ale přednost dávám tomu, abyste Boží slovo přinášeli srozumitelně. Vždyť církev má užitek jenom z toho, čemu může každý rozumět. Řekněte sami: k čemu by vám bylo, kdybych mluvil jazyky pro vás nesrozumitelnými a nevyložil současně, v čem je poučení, co má smysl vzdělávací a co prorocký?

Podívejte se na hudební nástroj – třeba harfu nebo varhany. Kdyby se rozezvučely všemi tóny najednou, kdo by v tom poznal nějakou melodii? Anebo polnice: když zatroubí nezřetelně, kdo rozezná signál k boji? Stejně tak vaše řeč: není-li srozumitelná, nikomu nic nedá. Mluvíte do větru.

Na světě se mluví stovkami různých jazyků a kdo je zná, krásně se jimi dorozumí. Když ale na mne mluví někdo slovy, jejichž význam neznám, zůstaneme si navzájem cizinci. Vím, že usilujete o duchovní obdarování. Snažte se tedy vyniknout hlavně v tom, co pomáhá budovat církev.

Proto radím tomu, kdo mluví neznámým jazykem: modli se, abys uměl vyložit, co říkáš. Když totiž někdo hovoří takovým jazykem, modlí se sice jeho duch, ale bez účasti rozumu. Co s tím? I já se chci modlit vroucně, ale tak, abych se zároveň modlil rozumem. A když zpívám k Boží oslavě, chci ho chválit i svým rozumem. Jak by mohl obyčejný posluchač připojit svůj souhlas k modlitbě, kdyby nerozuměl jejím slovům? I kdyby byla sebeupřímnější, nic z ní nemá. Jsem vděčný Bohu, že mne

tímto darem obdaroval víc, než kohokoliv z vás. Přesto ve shromáždění povím raději pět srozumitelných vět než tisíce slov nesrozumitelných.

Bratři, nebuďte dětinští. Zlo ať je vám cizí jako nemluvňatům, ale jinak myslete jako dospělí lidé. Ve starozákonním proroctví říká Bůh:

> „Pošlu k nim cizince, aby k nim promluvili cizím jazykem, ale ani těm nebudou naslouchat."

Ten nesrozumitelný jazyk tedy sotva někoho přivede k víře; a kdo již křesťanem je, potřebuje taky slyšet spíš jasné Boží pravdy. Představte si, že se sejdete, každý z vás bude mluvit jiným jazykem a teď mezi vás přijde nezasvěcený nebo nevěřící člověk. Neřekne si, že vám nejspíš přeskočilo? Když ale všichni budete tlumočit Boží pravdu jasnou řečí, pak to, co nahodilý host uslyší, zasáhne jeho svědomí. Bude usvědčován a jeho nejtajnější myšlenky budou odkrývány, takže padne na kolena a vyzná: Mezi vámi je určitě Bůh!

Jaký závěr z toho udělat? Když se sejdete, jeden poslouží zpěvem, jiný poučením, další poselstvím od Boha a další zase jeho výkladem. Pro všechny tu platí jediné pravidlo: aby to, co dělají, bylo k prospěchu celé obci věřících.

Pokud jde o mluvení cizím jazykem, ať tedy mluví nejvýše dva nebo tři, ale pěkně jeden po druhém a zároveň ať to někdo překládá. Když se nenajde nikdo, kdo by byl schopen to učinit, ať toho mluvící raději nechá nebo mluví s Bohem potichu, sám pro sebe.

Také ti, kterým se dostálo zvláštního Božího poselství, ať hovoří jen dva nebo tři, ostatní ať o něm uvažují. Jestliže Bůh odhalí něco dalšímu z přítomných, zatímco předchozí ještě mluví, má mu být postoupeno slovo. Tak se dostane na všechny, kdo mají co říci pro pomoc a povzbuzení ostatním. Pamatujte, že kdo mluví z Božího pověření, umí se také odmlčet a čekat, až na něj zase přijde řada. Bůh si nelibuje ve zmatku a hluku, ale v řádu a pokoji.

Zatím jsem se nikde nesetkal s tím, aby ženy zasahovaly do průběhu křesťanských shromáždění. Ať to tedy nedělají ani u vás. Pro ně je vhodnější přijímat usnesení mužů než s nimi diskutovat; konečně jim to ukládá i zákon. Jestli se jim něco nezdá, ať si to nechají doma vyložit od manžela a nedohadují se na veřejnosti. Někomu se to jistě nebude líbit, ale nemyslete si, že právě vy v Korintu rozumíte všemu nejlíp. Nejste první ani jediní, kdo přijali Krista za svého pána. A jestli někdo tam u vás tvrdí, že má zvláštní nadání slyšet Boží hlas a jiné schopnosti z Božího Ducha, měl by tím spíš pochopit, že to, co vám říkám, pochází od Boha. Kdo to odmítá uznat, ten sám nemá nárok na uznání.

Tak tedy, milí bratři, proste Boha o to, abyste mohli hlásat jeho pravdy. Nebraňte mluvit cizími jazyky, ale všechno ať má svůj pořádek a kázeň.

Rád bych vám, bratři, připomněl, že i dnes hlásám totéž radostné poselství jako na začátku, jak jste je i vy přijali a na něm založili svou víru. V něm je vaše záchrana, pokud se ho pevně držíte v té podobě, jak jsem vám je předal. Stojí-li vaše víra na něčem jiném, není víc než pouhou iluzí. Učil jsem vás tomu, k čemu jsem byl sám přiveden: že Kristus zemřel za naše viny, byl pohřben, ale třetí den vstal z mrtvých, jak to vše Bůh už dávno předtím nechal zapsat do starých Písem. Pak se ukázal Petrovi, potom všem zbývajícím dvanácti. Později ho vidělo přes pět set svědků společně; někteří z nich už nežijí, ale většina dosud ano. Pak ho uviděl Jakub a ostatní apoštolové a docela nakonec se ukázal i mně, ač jsem toho nejméně hoden. Vždyť mezi všemi apoštoly jsem já ten poslední, a to je pro mne ještě přílišná čest po tom, jak jsem pronásledoval církev. Bůh se však nade mnou slitoval a jen z jeho milosti jsem to, co jsem. A nebylo to nadarmo: vykonal jsem mnohem víc práce než všichni ostatní. Ale co to říkám – ne já, nýbrž Bůh, jehož jsem byl nástrojem. Ostatně ať už jsem to já nebo někdo jiný, všichni hlásáme totéž poselství, které jste již přijali i vy.

Jestliže však věříte, že Kristus vstal z mrtvých, jak potom mohou někteří z vás tvrdit, že mrtví už nikdy neožijí? Kdyby měli pravdu, pak by i Kristus musel dosud ležet v hrobě. A jestli Kristus zůstal v hrobě, všechno naše mluvení o něm a veškerá vaše důvěra v Boha jsou naprosto zbytečné, bezvýznamné a nesmyslné a všichni my, apoštolové, jsme lháři a podvodníci, když o Kristu prohlašujeme, že vstal z mrtvých. Nevěříte-li v možnost vzkříšení, popíráte i zmrtvýchvstání Kristovo. A jestliže Kristus nevstal z mrtvých, jakou máte naději? Vaše viny zůstaly neodčiněny, stejně jako viny těch, kteří zemřeli před vámi. Jestliže jsme na Krista vsadili jen pro časný život, neužijeme ani tolik co ateisté. A pak jsme tedy nejubožejší ze všech lidí!

Skutečnost je však taková, že Kristus opravdu vstal, a to je nám zárukou, že ještě další budou po něm následovat. Na počátku dějin člověk svou neposlušností způsobil, že se lidstvo dostalo pod vládu smrti. Kristus, prototyp nového člověka, tuto vládu smrti zase zlomil. My jsme od svých předků zdědili smrt jako nevyhnutelný úděl; kdo však přijme za svůj Kristův život, bude sdílet jeho úděl i ve vzkříšení z mrtvých. Všechno má svůj pořádek: nejdříve vstal Kristus, při jeho druhém příchodu pak přijdou na řadu ti, kteří k němu patří. Kristův boj o vítězství nad silami zla a smrti zatím stále ještě pokračuje; smrt sice už prohrála, ale ještě není docela zničena. Až Kristus zlomí moc všech svých nepřátel a své

království odevzdá Bohu Otci, dějiny se uzavřou. Bůh totiž svěřil Kristu veškerou moc nad celým vesmírem – samozřejmě s výjimkou sebe sama. Až tedy Kristus zvítězí nad posledním odpůrcem, tehdy přijde ke svému Otci a složí mu všechnu svou moc k nohám, takže nakonec bude svrchovaným vládcem zase sám Bůh.

Ale ještě zpět ke vzkříšení: Jak zdůvodníte, že někteří z vás v Korintu podstupují zkoušky a utrpení pro svoji víru? Jaký to má smysl, jestliže nebude vzkříšení z mrtvých?

A proč my stále riskujeme svůj život a denně se díváme smrti v tvář? Ujišťuji vás při všem, co pro mne znamenáte, že skutečně hledím každý den smrti do tváře. K čemu by byl i můj boj na život a na smrt tenkrát v Efezu? Kdyby po smrti nebylo už s čím počítat, mohl bych si to všechno ušetřit a řídit se raději příslovím

„dnes užívej života, zítra můžeš být po smrti“.

Takovými názory se však nedejte zmást. Špatná myšlenka je matkou zlého činu. Uvažujte tedy střízlivě a nezahrávejte si se zlem. Vždyť je to ostuda – někteří z vás se pokládají za křesťany, a přitom nemají ani ponětí o základních věcech víry.

Někdo by se ovšem mohl zeptat: „Jak budou ale vzkříšeni ti mrtví? Jaké pak budou mít tělo?“ Dětinská otázka! Odpověď roste na tvé vlastní zahrádce. Když semeno zapadne do země, vzejde z něho nová rostlinka – ono samo však tím „zemře“, zanikne. Co ze semene vyklíčí, ani zdaleka se mu nepodobá: zasel jsi suché zrnko pšenice nebo něčeho jiného, ale životu skrytému v tom semeni dá Bůh novou, nádhernou podobu, nový tvar, jaký sám určil. Z jednoho semene vyroste to, z jiného ono. A zrovna tak, jako jsou různé druhy semen a rostlin, liší se navzájem těla živočichů: člověk, zvíře, ryba, pták – co druh, to jiné tělo. A od pozemských bytostí a tvarů liší se zase nebeská tělesa na obloze krásou docela jiného druhu – a dokonce i mezi nimi vidíme rozmanitost: jinak svítí slunce, jinak měsíc a jinak zase hvězdy, a z nich každá má svůj osobitý třpyt.

Tak nějak si můžeme představovat i vzkříšení z mrtvých. Tělo, které obdržíme při vzkříšení, bude jiné než to naše dosavadní; toto zemře, tamto bude žít věčně. To, které se pohřbívá, podléhá rozkladu a budí odpor. To, které vstane, bude se skvít nadzemskou slávou. To nynější je slabé, to budoucí bude plné sil. Z umírajícího těla odchází život biologický, přírodní, vzkříšené tělo bude oživeno Duchem Božím. Jako biologický život musí mít svou hmotnou schránku, tak i život duchovní obdrží své tělesné sídlo. Mojžíš nás učí, že Adam, první člověk, se stal živou bytostí; Kristus je však víc než to – je duchem života.

Nejdříve máme tedy lidské, živočišné tělo, teprve později nám Bůh dá nové, „duchovní“ tělo. Adam byl stvořen pouze z pozemského mate-

riálu, zato Kristus přišel z říše, která převyšuje vše hmotné. Pozemský člověk je téhož druhu, jako byl Adam, vzkříšený bude bytostí podobnou Kristovi.

Zdůrazňuji vám, milí bratři: naše pozemské tělo z masa a kostí není způsobilé pro Boží říši, protože naše kvality nejsou ani zdaleka takové, aby si zasloužily nesmrtelnost. Prozradím vám jedno nádherné tajemství: zemřeme jen někteří, ale všichni obdržíme nové tělo. Až z nebe zazní signál posledního soudu, v jediném okamžiku se naše tělo promění. Zesnulí křesťané vstanou v novém, nesmrtelném těle a my ostatní, pokud budeme ještě naživu, všichni najednou dostaneme zrovna takové tělo, skvělé a nezničitelné. Tak se konečně stane skutečností dávné prorokovo vidění:

> Vítězství je dovršeno, smrt slavně navždy zničena! Kam ses poděla, ó smrti, a kam zmizel tvůj náhončí?

Náhončím smrti je míněn hřích – a ten má svou sílu ze zákona. Bůh nám však prostřednictvím Ježíše Krista umožnil nad obojím zvítězit a za to mu nikdy nemůžeme být dost vděčni.

Vítězství je naše, bratři, zůstaňte pevní a nenechte se zviklat v usilovné spolupráci na Božím díle. Můžete si být jisti, že nic z toho, co jste vykonali pro Pána, se vaší smrtí neztratí.

Teď ještě několik slov ke sbírce pro jeruzalémské křesťany. Doporučili vám stejný postup, jaký jsem zavedl v Galacii. Vždycky v neděli si doma dejte stranou ze svého týdenního příjmu tolik, kolik můžete postrádat. Nečekejte s tím až na můj příchod, po částkách se šetří lépe než najednou. Až pak přijdu, napíšu k vašemu daru průvodní dopis a spolehliví poslové, které sami určíte, vezmou peníze s listem do Jeruzaléma. Bude-li třeba, připojím se k nim i já.

Mám v úmyslu cestovat k vám přes Makedonii, kde bych se krátce zastavil v některých křesťanských obcích. U vás bych se rád zdržel trochu déle, možná přes celou zimu, než se zase vypravím dál. Korintem jen tak projít a s vámi se jen tak letmo uvidět, zdálo se mi příliš málo, a tak doufám, že mi Pán dovolí trochu déle mezi vámi pobýt.

Tady v Efezu zůstanu pravděpodobně až do Letnic, otevírají se zde slibné možnosti dalšího působení – i když o nepřátele taky ovšem není nouze.

Až k vám přijde Timoteus, ať se u vás cítí jako mezi svými, vždyť pracuje pro Pána stejně jako já. Je sice ještě mladý, to je pravda, ale proto si nezaslouží nějaké přezírání. Přijměte ho dobře a pomozte mu s přípravou na zpáteční cestu, budu ho čekat a těšit se i na všechny, kteří přijdou s ním.

Apolla jsem dlouho přemlouval a prosil, aby se k vám vydal spolu s ostatními, ale tentokrát cítil svou povinnost jinde. Vydá se k vám hned, jakmile bude zase volný.

Buďte připraveni na všechno, stůjte věrně při svém Pánu, jednejte jako muži, buďte silní. Z každého vašeho činu ať vyzařuje láska!

Mám k vám jednu prosbu. Pamatujete se jistě, že Štefan a jeho rodina byli první v Řecku, kdo se stali křesťany a svůj život zasvětili spolubratřím. Mějte tedy pro ně uznání stejně jako pro všechny, kdo svůj čas a síly věnovali naší společné práci. Jsem velmi rád, že Štefan, Fortunát a Achaikos přišli, aby mi svou přítomností vynahradili naše odloučení. Moc mě tím povzbudili, jako jistě i vás. Takových lidí je třeba si vážit.

Asijské křesťanské obce vás všechny srdečně pozdravují. Pozdrav vám vzkazují také Akvila s Priscilou a všichni, kdo se u nich scházívají. Od všech zde mám vyřídit upřímné pozdravy. Obejměte se navzájem v křesťanské lásce.

Na konec připojuji vlastnoručně i svůj pozdrav. Náš Pán se vrátí brzy! Kdo jím pohrdá, toho stihne trest.

Modlím se, aby vás i nadále provázela milost Ježíše Krista.

V jeho lásce, která nás spojuje.

Váš Pavel

2. Korintským

Druhý list Korintským

Drazí bratři, tento dopis vám píši jako Bohem zmocněný posel Ježíše Krista, společně s Timotejem. Adresovaný je sice k vám do Korintu, ale je určen všem křesťanům v celém Řecku: kéž vás náš Otec Bůh i Ježíš Kristus bohatě obdarují svou milostí a pokojem.

Jak nevýslovně dobrý je náš Bůh. V něm, Otci našeho Pána Ježíše Krista, máme nevyčerpatelný zdroj útěchy a posily pro naše zkoušky a utrpení, takže i jiné pak můžeme těšit a posilovat, když je to zapotřebí. Stejnou pomoc, jakou jsme obdrželi od Boha, rozdáváme všude kolem sebe. Můžete se spolehnout, že čím víc utrpení podstoupíme pro Krista, tím hojněji nás zahrne svou útěchou a povzbuzením. Kristovo utrpení je mým denním chlebem, ale to je můj příspěvek k vaší záchraně. On mi však denně dává též novou sílu a klid – a to má být zase posilou vám ve vašich zkouškách. Pokud s námi sdílíte naše bolesti, nemám o vás obavy: zdroj naší útěchy je otevřen i pro vás.

Nebudu vám, drazí, tajit, že tady v Malé Asii jsme prožili snad nejhorší chvíle svého života. Vypadalo to už, že je s námi konec, připravovali jsme se na smrt. Cítím, že to muselo dojít tak daleko proto, abychom nespoléhali již na nic jiného než na Boha, který má moc vzkřísit i mrtvé. Skutečně nás vyrval přímo z drápů smrti a věřím, že ne naposledy. Přesto prosím, abyste na nás stále mysleli ve svých modlitbách – tím větší budou pak vaše chvály a vděčnost za jejich vyslyšení.

S naprosto čistým svědomím mohu prohlásit, že jsem s vámi ve všech směrech jednal vždy jen a jen upřímně, jak mě Bůh vedl, a na to jsem hrdý. Ne lidská vypočítavost, ale Boží milost je mi vůdčí silou. To platilo vždy i ve vztahu k vám. Všechno, co čtete v mých listech, je míněno naprosto upřímně. Doufám, že to tak přijmete, i když se dosud mnoho neznáme, a že při Kristově návratu se za sebe navzájem nebudeme muset stydět, ale naopak budeme mít důvod k hrdosti.

V této důvěře jsem vás chtěl navštívit už na cestě do Makedonie a pak se vrátit do Judska zase přes Korint. Proč jsem svůj plán později změnil? Nebylo to z vrtkavosti ani z lehkomyslnosti. Když jednou něco řeknu, pak to také tak myslím; nikdy neříkám „ano“, když myslím „ne“, a naopak. Boží Syn Ježíš Kristus, jak jsme vám ho přiblížili se Silvánem a Timotejem, také nebyl muž dvojí tváře. Jeho osoba je hmatatelným ANO všem slibům, které Bůh kdy dal člověku. Proto taky, když k modlitbě připojíme Amen (tj. „ano“), připomínáme si vlastně, že v Kristu na ně Bůh už odpověděl, a oslavujeme ho za to. Že jste v Kristu obdrželi tentýž

nový život jako my, že v něm dosud pevně stojíme – to je jen Boží dílo. To on nás učinil svým vlastnictvím, pověřil svým poselstvím a vtiskl nám svou vlastnickou pečeť – svatého Ducha – jako záruku na vše ostatní, co má ještě pro nás přichystáno.

Pán Bůh ví, že to nebylo jinak, než vám tady píšu: Korint jsem nakonec rozhodl vynechat jen proto, abych vás ušetřil setkání, které by pro vás mohlo být velice trapné. Ne že bych vám chtěl vytýkat nedostatky ve vaší víře – v té si stojíte docela dobře.

Přál jsem si však, aby vám můj příjezd přinesl jen radost a ne rozpaky jako posledně. Kdyby vás měla moje návštěva opět zarmoutit, nemohl bych z našeho setkání mít ani já žádnou radost. V tomto smyslu jsem vám také posledně psal, abyste dali všechno do pořádku dřív, než zase přijedu, aby naše shledání nebylo už ničím kaleno. Pevně věřím, že mne nezklamete – vždyť vím, že ani vás by netěšilo, kdybych k vám měl přijet sklíčen a nerad.

Věřte mi, že ani mně nepůsobilo žádné potěšení psát vám takový dopis. Dělal jsem to s velmi těžkým srdcem – a proč to nepřiznat, dokonce jsem přitom plakal. Nechtěl jsem vás ranit, právě naopak, chtěl jsem vám ukázat, jak vroucně vás mám rád a jak mi na vás záleží.

Jestliže mi dal někdo příčinu k zármutku, neublížil ani tolik mně samotnému, jako v jistém smyslu všem vám. Myslím, že už je potrestán víc než dost; teď mu zase ukažte ochotu odpustit a povzbuďte ho, aby nezahořkl a nepropadl beznaději. Přijměte ho zase s láskou mezi sebe. Můj dopis měl, abych tak řekl, vyzkoušet, jakou mám autoritu. Komu však odpustíte vy, tomu odpouštím i já. Osobně tu věc mám už za vyřízenou, ale chcete-li to výslovně slyšet, tedy ano, odpouštím mu podle Kristova příkazu. Mějme se na pozoru, abychom setrváváním v hněvu nespolkli satanovo vnadidlo – však víme dobře, o co mu jde.

Když jsem dorazil do Troady, našel jsem tam pro své poselství o Kristu velice dychtivé posluchače. Znepokojilo mne však, že jsem se tam nesetkal s Titem, svým milým spolupracovníkem. Neměl jsem stání, musel jsem se s Troadskými rozloučit a pokračovat dál do Makedonie, abych zjistil, co s ním je.

Nemohu si pomoci, znovu musím děkovat Bohu, že se na nás prokazuje jeho vítězná moc a že poznání Boha můžeme šířit okolo sebe jako vzácnou vůni. My jsme – obrazně řečeno – kadidlem, které Kristus zapaluje Bohu a jehož vůně se rozlévá mezi všechny lidi, ať patří do tábora Božího, nebo do tábora Bohu nepřátelského. S ní vdechují jedni život a druzí smrt. Ale kdo je k tomu způsobilý? My nejsme jako kramáři, kteří si z církevní funkce udělali výnosné řemeslo. Naší ctí je vyřizovat nezištně

to, co nám bylo Bohem uloženo jako Kristovým služebníkům, s vědomím, že on nás stále vidí.

Že se zase stále oháníme svou důvěryhodností? Máme snad zapotřebí o vaši důvěru se teprve ucházet, či si na ni od vás objednávat vysvědčení? Naším nejlepším vysvědčením jste přece vy sami! Inkoust a papír mohou lhát, ale jak změnil Kristus vaše životy, to může každý vidět na vlastní oči. Vy jste Kristův dopis, který jsem psal ne perem, ale Božím Duchem; ne na papír, ale na živá lidská srdce.

Neužíval bych sám o sobě tak velkých slov, kdybych si nebyl jist, že to všechno působí sám Bůh prostřednictvím Ježíše Krista. Ponecháni jen svým vlastním schopnostem nedokázali bychom vůbec nic. Má-li naše práce přece nějaké výsledky, je to působením Boží moci. Bůh nás učinil hlasateli nové smlouvy, kterou s člověkem uzavírá pro jeho záchranu. Tato smlouva není založena na liteře, ale na Duchu. Litera zabíjí, ale Duch dává život.

Když Mojžíš předával izraelskému národu Boží zákony vytesané do kamenných desek, zářil odlesk Boží slávy na jeho tváři tak silně, že oči všech přítomných byly oslněny; a to šlo o zákony, které za neposlušnost přisuzovaly smrt. Oč slavnější je smlouva, v níž Bůh nyní daruje člověku nový život prostřednictvím svého Ducha. Jestliže vyhlášení zákonů, které odsuzovaly, bylo provázeno takovým leskem, kolik slávy teprve musí být spojeno s tímto darem života? Proti tomu ani Mojžíšova svatozář není vůbec nic! Když už to, co bylo jen pomíjející, tak oslňovalo, oč velkolepější bude teprve to trvalé.

Protože víme, že tato Boží sláva nepodléhá zubu času, můžeme vystupovat s jistotou a otevřeností. Mojžíš si před lidmi zahaloval obličej, aby si nevšimli, jak jeho záře postupně vybledává; toho se my bát nemusíme. Mojžíšův národ byl však postižen ještě jinou slepotou: dodnes, kdykoliv se v synagogách čte Starý zákon, zůstává mu jeho pravý smysl zahalen. Lidé nepochopí pravý smysl Starého zákona, dokud jim ho neodhalí Kristus. A tak jsou dosud přesvědčeni, že jen podle Mojžíšova návodu získají věčný život.

Kdo se však ze své duchovní bídy obrátí k Pánu, tomu se otevřou oči. Pán je Duch, a kde je Duch Páně, tam člověk již není otrokem zákona. V naší nezakryté tváři se odráží Boží sláva jako v zrcadle; sami se tak postupně stáváme jeho obrazem čím dál věrnějším a krásnějším, jak nás jeho Duch mění a přetváří.

Sám Bůh mi z milosti svěřil úkol, proto neklesám na mysli. Své posluchače nezískáváme pro křesťanství nějakými lacinými triky ani překrucováním Božího slova. Mluvíme čistou pravdu, a proto nás rád přijme každý, kdo zpytuje své svědomí před Bohem.

Zůstává-li naše poselství někomu nesrozumitelné, pak jen těm, kdo směřují k záhubě. Zlo, které je ovládá, je natolik zaslepilo, že světlo Božího slova k nim nepronikne a oni nejsou schopni pochopit kázání o slávě Ježíše Krista, v němž se Bůh viditelně ztělesnil. Účelem našich kázání není přitahovat pozornost k našim osobám, ale k Ježíši Kristu jako Pánu. My jsme jen služebníci, kteří vám slouží na jeho příkaz. Vždyť tentýž Bůh, který řekl: „Budiž světlo uprostřed tmy“, rozzářil své světlo i v nás, aby lidé viděli božskou krásu vyzařující z Ježíše Krista.

My jsme jen křehké nádoby, do nichž Bůh nádherný poklad vložil. Každý hned musí poznat, že ta zvláštní moc nepochází z člověka, nýbrž z Boha. Ačkoliv se na nás útočí ze všech stran, přece nepodléháme. Někdy jsme bezradní a nevíme jak dál, ale nevzdáváme se. Býváme štváni jako divoká zvěř, ale cítíme, že Bůh je při nás. Sráženi k zemi, přece znovu vstáváme a jdeme dál. Utrpení a smrt se nám nevyhýbají, jako se nevyhnuly Kristovi. Dnes a denně nám hrozí mučednická smrt kvůli Ježíšovu jménu, ale právě v takové situaci se na nás nejzřetelněji projevuje Ježíšův život. Naším údělem je umírat, abyste vy žili.

Pisatel jednoho ze žalmů říká: „Mluvím, protože důvěřuji Boží moci.“ Totéž mohu říci o sobě i já. Protože jsem poznal Boží moc, nedám se ničím odradit od hlásání Božího poselství. Bůh vzkřísil z mrtvých Ježíše a já nepochybuji, že vzkřísí i mne a že se s vámi u něho shledám. Vždyť to všechno konám jen kvůli vám. Čím více vás bude získáno pro Krista; tím více hlasů bude pak Boha oslavovat.

Proto není důvod k malomyslnosti. Náš přirozený život směřuje ke konci, ale život, který nám dává Bůh, se každým dnem obnovuje. Co musíme dnes podstupovat, to je konec konců stále ještě snesitelné a brzy to přejde. Zato radost, která nás očekává, překonává všechnu lidskou představivost a navíc je věčná, je bez konce. Naše budoucnost nestojí na tom, co lze vidět a hmatat, protože všechno hmotné je pomíjivé. My stavíme na základech neviditelných, neboť jen ty jsou trvalé.

Víme přece, že až zemřeme, ožijeme znovu v lepší a konečné podobě. Toužíme po tom a zároveň kolísáme, protože bychom se rádi vyhnuli umírání a vstoupili přímo do nesmrtelného života, k němuž nás Bůh už nyní připravuje: jako záruku nám dal svého Ducha.

Proto se můžeme důvěřivě těšit na náš nebeský domov; ve svých tělech tu vlastně žijeme v cizině, daleko od své vlasti, kde nás očekává Kristus. Nevidíme ho, ale jsme s ním spojeni vírou. Proto s plnou důvěrou a rád opustím třeba hned toto tělo, abych získal domov u svého Pána. V každém případě však chci dělat to, co se líbí jemu, ať už to znamená setrvat zde v cizině, nebo se vydat do své vlasti. Na ničem jiném totiž

nezáleží. Tak jako tak se nakonec všichni musíme postavit před Kristův soud, kde bude každý náš čin, dobrý i zlý, spravedlivě ohodnocen.

Je to právě tahle bázeň před Bohem, která mě nutí vést lidi k víře. Bůh moje pohnutky zná a věřím, že ani vy mne nepodezíráte z něčeho postranního. Ne, nechci znovu sebe vychvalovat. Chci vám jen ukázat, že se za mne nemusíte stydět, a tak můžete zavřít ústa těm, kdo si zakládají na vnějším projevu místo na vnitřní hodnotě. Poslouží-li to k Boží slávě, ať si mě lidé mají třeba za blázna. Jsem-li však při dobrých smyslech, poslouží to zase vám. Kristova láska nás zajala. Je přece zřejmé, že smrt toho, kdo zemřel za všechny, se rovná tomu, jako kdyby zemřeli všichni, takže naše životy nepatří už nám, ale tomu, kdo za nás zemřel a vstal z mrtvých.

Není tedy správné posuzovat někoho podle toho, co o něm soudí svět nebo jaký se navenek jeví. Takto chybně jsem se kdysi i já díval na Krista a posuzoval jej jako každého jiného člověka. Jak jsem se mýlil! Kdo se stane křesťanem, stává se úplně jiným člověkem. Už nikdy není takovým, jakým byl předtím. Začal docela nový život! To je změna, kterou působí sám Bůh. Ačkoliv jsme se nacházeli v nepřátelském táboře, Bůh s námi prostřednictvím Ježíše Krista uzavřel mír a pak nás pověřil, abychom jeho jménem předložili nabídku smíření všem lidem na této planetě.

Z Kristova pověření – jako jeho velvyslanci – tedy provoláváme, aby to všichni slyšeli: Pojďte a přijměte přátelskou ruku, kterou vám Bůh v Kristu podává! Na toho, který se nikdy nedopustil ničeho špatného, přenesl Bůh všechnu naši špatnost a jeho spravedlnost přenesl na nás.

Jakožto Boží spolupracovník vás snažně prosím: nepromarněte tu milost, které se vám od Boha dostalo! Bůh říká:

> „V čas milosti jsem vyslyšel tvou modlitbu, v den záchrany jsem ti pomohl.“

Ten čas je tu právě teď – nezmeškejte ho! Den záchrany je dnes – nezaspěte ho!

Nikomu nechci svým jednáním zavdat příčinu k urážce, aby nevznikly nějaké pochybnosti o mém poslání. Z celého mého způsobu života má každý poznat, že stojím ve službách Božích. Proto si nestěžuji na starosti, nouzi nebo potíže, bezesné noci, dřinu a hlad, útoky nepřátel, bití a vězení. Jako Boží spolupracovník to všechno snáším bez reptání. Mou legitimací je bezúhonný život, trpělivost a přívětivost za všech okolností a pravdivé poznání. Všechny tyto schopnosti mi dává Duch Boží, k tomu upřímnou lásku a Boží sílu k hlásání pravdy. Mou zbraní pro útok i pro obranu je mi dobré svědomí před Bohem i před lidmi. Stojím při Bohu věrně, ať mě za to oslavují nebo mi nadávají, ať mi věří nebo mě prohlašují za podvodníka. Pro jedny mé jméno nic neznamená, jiní nahlédli až

na dno mého srdce. Denně se nade mnou vznáší smrt, ale nikdy jsem nežil plněji. Bili mě, div jsem ducha nevypustil, ale přece mě nezabili. Stále mi házejí klacky pod nohy, o radost mě tím však nepřipraví. Jsem chudý, a přece rozdávám poklady nesmírné ceny. Nemám nic – a přece mi patří celý svět!

Moji drazí přátelé, musel jsem vám to napsat tak, jak to cítím. Nic neskrývám, ani nepřikrašluji. Nikdo vás přece nemá raději než já! Jestli mezi námi ještě stojí nějaká překážka, není to nedostatek mé lásky k vám, ale vaše výhrady ke mně. Říkám vám to jako svým vlastním dětem: opětujte moji lásku stejnou měrou!

Nespolčujte se s nevěrci, to pro vás není dobrá společnost. Co může mít společného světlo s tmou, spravedlnost s bezprávím? Je snad možné nějaké dorozumění mezi Kristem a ďáblem? Dovedete si představit pohanské bůžky v křesťanském chrámu? A co jiného jsme, ne-li chrám živého Boha? Bůh řekl:

> „Budu žít uprostřed nich a mezi nimi bydlet, já budu jejich Bohem a oni budou mým lidem.“

Proto také řekl:

> „Oddělte se a odejděte od nich, pryč od všeho nečistého. Jen tak vás přijmu za své, abych byl vaším Otcem a vy mými syny a dcerami – praví všemocný Bůh.“

Mějme na paměti, milí přátelé, že tyto sliby platí právě nám. Zřekněme se proto všeho, co špiní tělo nebo duši. Berme vážně Boží slova a usilujeme o to, abychom se Bohu líbili.

Nikomu z vás jsem neukřivdil, nikdo o nic nepřišel mým přičiněním. Proč by měly být na vaší straně ještě nějaké výhrady? Nechápejte to, prosím vás, jako výčitku, skutečně vás mám rád a na tom se v životě ani ve smrti nic nezmění. Mám k vám naprostou důvěru a jsem na vás hrdý; myšlenky na vás mě povzbuzují, takže přes všechny trampoty se mám pořád z čeho radovat.

Ani příchod do Makedonie mi nepřinesl úlevu: okolo samý nepřítel, uvnitř neklid a nejistota. Ale Bůh se ujímá těch, kdo se octli na dně. Když bylo nejhůř, vrátil se Titus a vlil do mne novou sílu – nejen svou přítomností, ale hlavně zprávami, které mi od vás přinesl. Vyprávěl mi o vaší lítosti a jak se těšíte na můj příchod a že jste připraveni postavit se plně za mne. To mě nejen docela uklidnilo, ale přímo zaplavilo radostí.

I když jste mým dopisem byli dotčeni, jsem nakonec přece jen rád, že jsem ho napsal. Nejdřív jsem toho skoro litoval, ale teď vidím, že jsem udělal dobře, protože jste přece jen změnili stanovisko. Bůh užil bolesti jako léku k vaší nápravě, takže jsem vám nijak neublížil. Lítost způsobená Bohem vede člověka ke změně postoje a tím i k záchraně,

taková lítost je žádoucí. Na druhé straně nespokojenost bez Boha člověka jen ubíjí.

Podívejte se, jak vám tahle hořká pilulka prospěla! Pryč je lhostejnost ke hříchu. Konečně jste se ho ulekli a zošklivili si hoa horlivě spěcháte omluvit se a viníka potrestat. Udělali jste pro nápravu všechno, co jste mohli. Když jsem tento dopis psal, nešlo mi však ani tolik o viníka či postiženého, jako jsem se chtěl přesvědčit, zda vám na mně ještě záleží. Díky Bohu, nezklamal jsem se.

Ještě víc mě však potěšilo, jakou radost z vás měl Titus. Ze vší chvály, kterou ode mne na vás slyšel, nemusel jsem nic brát zpátky. Vždycky jsem mluvil jen pravdu, i Titus se teď mohl přesvědčit, že jsem nepřeháněl. Po tom, s jakou starostlivostí jste ho přijali a jak ochotně jste se zařídili podle mých pokynů, i on si vás oblíbil. Jsem šťastný, že je mezi námi zase všechno jako dřív a že vám mohu i nadále plně důvěřovat.

Musím vám teď povědět, jak ohromně zapůsobila Boží milost v křesťanských obcích v Makedonii. Ačkoliv se tam museli potýkat s všelijakými nesnázemi a podstoupit nejednu tvrdou zkoušku, byla radost věřících tak veliká, že při vší své chudobě sebrali mezi sebou neuvěřitelnou částku. Nedávali jen to, co jim přebývalo, ale daleko víc. Pokládali to za vyznamenání, že se mohli podílet na sbírce pro jeruzalémské křesťany. Jejich obětavost předstihla všechna moje očekávání – tak úplně se dali k dispozici Bohu a v jeho jménu i nám.

Proto jsem požádal Tita, který u vás začal organizovat sbírku už dříve, aby se k vám znovu vypravil a pomohl vám toto dílo lásky dokončit. Není nic, čeho by se vám nedostávalo: víra, účinné slovo, poznání, dobrá vůle i vřelý vztah k nám – ve všem můžete být dáváni za vzor. Doufám, že i váš příspěvek k této službě lásky bude stejně příkladný. Neberte to jako příkaz. Přál bych si jen, abyste dokázali svou lásku stejně horlivě.

Jistě jste nezapomněli, co pro vás udělal Kristus: sám bohatý, kvůli vám vzal na sebe dobrovolně chudobu, abyste vy jeho chudobou zbohatli. Měli byste tedy ten nápad, který se zrodil u vás, dotáhnout až do konce. Když jste začali s takovým nadšením, nepolevujte nyní a ochotně dávejte, kolik můžete. Kdo více dát nemůže, ať se netrápí. Bohu záleží na ochotě, a ne na velikosti daru.

Nejde o to, aby si jiní mohli dopřávat na váš účet. Ale jestliže se vám nyní vede lépe, rozdělte se s potřebnějšími. Vždyť oni mohou zase pomoci vám, když se situace změní. Tak budete mít každý právě tolik, kolik potřebujete, jak čteme v Písmu o Izraelcích sbírajících pokrm na poušti: „Kdo nashromáždil více, tomu nepřebývalo, kdo nasbíral méně, neměl nedostatek.“

Jsem vděčný Bohu za to, že Titus k vám přilnul stejně jako já. Můj návrh hned s radostí přijal, ale myslím, že by byl tak jako tak využil první příležitosti vydat se opět k vám. Posílám s ním ještě jednoho bratra, kterého si pro jeho oddanost ve službě Kristu váží ve všech církvích. Byl vybrán, aby mě doprovázel do Jeruzaléma s výtěžkem sbírky, jež má oslavit našeho Pána a veřejně prokázat naši horlivost k službě. Předejde se tak možným pozdějším dohadům, zda se opravdu všechny peníze dostaly tam, kam byly určeny. Bůh ví, že nikoho z nás by ani ve snu nenapadlo zpronevěřit jediný haléř, ale abychom vyloučili i sebenepatrnější podezření, zařídili jsme to raději takto.

Doprovází je ještě další bratr, mnohokrát již osvědčený jako upřímný křesťan. Těší se k vám, protože jsem mu vyprávěl o vašem nadšení pro pomoc druhým. Přijměte je tedy všechny přívětivě. Titus je v této věci mým zplnomocněným zástupcem. Je to můj nejbližší spolupracovník. Ostatní dva vyslaly zdejší církve jako své nejlepší představitele. Ukažte jim, že všechny moje chvály na vás nebyly plané.

Myslím, že bych se o té akci na pomoc Jeruzalémským ani nemusel tolik rozepisovat. Vím, že tyto věci jsou pro vás samozřejmé, a v Makedonii jsem hrdě prohlašoval, že vy jste se sbírkou začali už vloni. Právě ta vaše horlivost nakazila mnohé z nich. Teď k vám posílám tyto bratry, abych se přesvědčil, zda jsem vás nepřechválil. Jak bych potom vypadal před Makedonskými, kdyby se ukázalo, že jsem neměl pravdu? Musel bych se propadnout hanbou a vy teprve! Proto jsem pokládal za nutné poprosit tyto bratry, aby shromáždili všechny vaše příspěvky ještě před mým příjezdem, aby to pak nevypadalo, že jsem je přijel vymáhat. Pamatujte však: skoupá setba – hubená sklizeň. Bohatou úrodu sklidí ten, kdo zasévá štědře.

Velikost svého příspěvku ať si určí každý sám, nikoho nenuťte dávat víc, než sám chce. Bůh nemá zájem o vynucené dary: miluje toho, kdo dává rád. On si může dovolit ponechat to na vás: vždyť od něho dostáváte nejen všechno, co sami potřebujete, ale navíc ještě tolik, abyste mohli být štědří i k jiným. Vždyť podle Písma Bůh nikdy nezavře svou ruku před štědrými.

On, který dává rolníku chléb i zrno na setí, poskytne potřebnou setbu i vám a z její sklizně budete mít stále víc pro sebe i pro druhé. K němu pak budou směřovat vždy četnější díky, které od vás odevzdáme. Nejde totiž jenom o to, že se pomůže jeruzalémským křesťanům; neméně důležitá je vděčnost Bohu, která tím bude vzbuzena. Kdekdo bude Bohu děkovat za to, že jeho slovo milosti a záchrany našlo u vás tak bohatou odezvu. Budou se za vás modlit a přilnou k vám vřelým bratrským vztahem.

Díky Bohu za Ježíše Krista, ten vzácný dar nad všechny dary!

Ještě jedné věci bych se chtěl dotknout – týká se to mé vlastní osoby a řeknu to beze vší hořkosti a nevraživosti, v duchu Kristovy lásky. Povídá se prý o mně, že v dopisech se stavím jako kdovíjaký silák, ale když dojde k osobnímu střetnutí, jsem prý maličký a ubohý.

Prosím vás, nenuťte mě, abych vás přesvědčil, že mi nechybí odvaha k ráznějšímu postupu proti těm, kdo přičítají mému jednání pouze lidské pohnutky. Ano, jsme jen obyčejní lidé, ale své boje nevyhráváme pouze vlastní sílou. Máme účinné zbraně, schopné porazit každého odpůrce. Proti nim neobstojí žádná domýšlivost, ani nejchytřejší filozofie, popírající Boží pravdu. Každého myslícího člověka jednoznačně vedeme ke Kristu jako ke konečné odpovědi a svrchované pravdě. Rozhodnete-li se společně pro poslušnost, jsem připraven potrestat každého, kdo nebude poslušný.

Nenechte se klamat vnějším zdáním. Jestliže si kdokoliv z vás může dělat nárok, že je Kristův, pak můj nárok není o nic menší – spíš naopak! Navíc bych se ještě mohl odvolávat na přímé Boží pověření. Nechci ovšem vzbudit dojem, jako bych vás chtěl svými listy zastrašovat.

„Nevšímejte si jeho dopisů," říkají někteří, „je to jen plané vyhrožování. Až přijde, poznáte sami, že není proč se ho bát. Slabšího kazatele jste ještě neslyšeli." Ujišťuji vás, že tentokrát budu jednat stejně přísně, jako jsem doposud psal.

V žádném případě se nechci měřit s těmi oslňujícími kazateli, kteří ve svých projevech vychvalují sami sebe. Těm se samozřejmě nemohu vyrovnat, protože oni jsou sami sobě jediným měřítkem a vzorem vší dokonalosti. Jaká pošetilost! Mým cílem je splnit se cí úkoly, které mi vytyčil Bůh. K nim patří i má práce v Korintu. Odpovědnost za vás si neosobuji neprávem – vždyť jsem byl první, od koho jste vůbec slyšeli o Kristu! Kdybych svou autoritu odvozoval jen z toho, že pokračuji v díle, které začal někdo jiný, dalo by se o ní možná pochybovat. Ale jako váš duchovní otec bych spíš čekal, že s vaší vírou vzroste i úcta ke mně. Pak budu moci šířit Boží poselství dál i za vaše území, do krajů, kam dosud neproniklo. Písmo nás učí, že se nemáme honosit vlastními úspěchy, ale tím, co vykonal Bůh. Když někdo vykřikuje do světa, jaký je chlapík, to ještě nic neznamená. Důvěru si zaslouží ten a jenom ten, komu dává své vysvědčení Bůh.

Doufám, že mé skromné řádky nevyčerpaly ještě všechnu vaši trpělivost. Už jenom chviličku strpení, prosím vás. Záleží mi totiž na vás, opravdu moc mi na vás záleží – ne méně než samotnému Bohu. Jako byste byli mou jedinou dcerou, kterou jsem zaslíbil jedinému muži – Kristu. Chci mu ji přivést čistou, nedotčenou. Teď mi však svírá srdce

úzkost, aby vaše věrná a čistá láska k němu nebyla zkalena a pošpiněna nebo aby docela nezanikla.

Víte přece, jak chytře dokázal satan ošálit Evu v ráji! A vy s takovým klidem popřáváte sluchu každému, kdo vám předkládá jiného Krista než my a vnáší mezi vás cizího ducha a rozšiřuje jakési jiné poselství, než jste slyšeli od nás.

Mám za to, že si s těmi veleapoštoly v ničem nezadám. Jestli jsem slabší řečník, tak alespoň vím, o čem mluvím. O tom jste se přece mohli už přesvědčit, vždyť jsem to nejednou dokázal.

Nebo jsem snad chybil tím, že jsem od vás za svou kazatelskou službu nepřijal žádný plat? Že jsem sám sebe ponižoval, abych vám pomohl výš? Můj pobyt u vás hradily jiné křesťanské obce – tak jsem je „vykořisťoval“, jen abych vám nebyl na obtíž. A když mi došly peníze a neměl jsem co do úst, zase jsem vás nežádal o pomoc, protože mi vypomohli křesťané z Makedonie. Ani korunu jsem od vás nevzal a také v budoucnu nevezmu. A jako že sloužím Kristově pravdě – tak a ne jinak to budu dělat po celém Řecku. Proč? Protože vás snad nemám rád? Bůh ví, že mám. Chci vám i nadále sloužit bez jakékoliv odměny, aby ti lidé nemohli tvrdit, že v naší a jejich činnosti není žádný rozdíl.

Vždyť jsou to podvodníci, tihle „lžiapoštolové“, kteří se za Kristovy vyslance pouze vydávají! Není se tomu ovšem co divit, vždyť i sám satan na sebe často bere andělskou podobu. Jaký tedy div, že jeho pomahači se maskují za služebníky Boží! Však je nakonec spravedlivá odplata nemine.

Věřte mi, že to mám v hlavě docela v pořádku. A jestli ne, jak někteří tvrdí, proč bych se nemohl jednou trochu pochlubit po jejich způsobu a vyložit vám nějaké ty svoje přednosti? Jako křesťanovi by se mi to ovšem dost příčilo, ale jako údajný blázen si to snad mohu dovolit. Vy jste přece tak moudří, že umíte být i k bláznům shovívaví! Nevadí vám, že vás tyranizují a vydírají, že vámi pohrdají a šlapou po vás. Tedy ano, přiznávám, že tohle bych já nedokázal.

A jaké jsou jejich další přednosti? Starobylý původ? Promiňte nerozumnému, můj není horší! Náboženské vzdělání? Ani v tom nejsem pozadu. Prohlašují se za Kristovy služebníky? Když se již nerozumně chlubím, pak i v tom se jim více než vyrovnám! Kdo vynaložil pro Krista více potu? Kdo byl vícekrát ve vězení, vícekrát týrán, vícekrát riskoval svou kůži? Pětkrát mi nechali židé vysázet devětatřicet ran karabáčem na holá záda. Třikrát mě zmlátili klacky, jednou dokonce kamenovali. Třikrát jsem zažil ztroskotání lodi, z toho jednou jsem noc a den strávil ve vlnách moře. Kolikrát jsem cestoval stovky vyčerpávajících kilometrů, ohrožován rozvodněnými řekami, lupiči, vlastními soukmenovci i poha-

ny. Smrt mi hrozila v rozběsněných davech i liduprázdných pouštích, na rozbouřeném moři i mezi falešnými bratry. Vím, co jsou bezesné noci a smrtelná únava, sžíravý hlad a mučivá žízeň, co je být na kost promrzlý a nemít se čím zahřát. A k tomu navíc neustálé starosti, jak se vede mým křesťanským obcím. Odmítl jsem snad někdy pomoc někomu, koho tížilo svědomí? Netrápil jsem se snad, kdykoliv někdo kolísal ve víře?

Když už jsem tedy nucen nějak se chlubit, budu mluvit o věcech, které neslouží ke cti mně, nýbrž Bohu. On – věčná sláva jeho jménu – ví, že nelžu. V Damašku dal místodržící krále Arety hlídat městské brány, aby mě dopadl. Nechal jsem se tedy spustit na laně z okna v městských branách a tak jsem z té pasti utekl. Co tomu říkáte?

A když jsem v tom chlubení (i když to k ničemu není), povím vám ještě o viděních a zjeveních od Pána. Před čtrnácti lety jsem byl ve vytržení vzat do nebe. Zdali to bylo vidění nebo skutečnost, to se mě neptejte. Jen Bůh by na to mohl odpovědět. Ale tak či onak byl jsem v ráji a slyšel jsem věci tak ohromující, že se to nedá vylíčit slovy, ani jinak vykreslit. Takový zážitek, to už by byl nějaký důvod k vychloubání, ale raději o tom pomlčím a budu poukazovat spíš na svou slabost. Mohl bych se chlubit ještě jinými věcmi a nebyla by to chlouba neoprávněná, ale ať mě každý posuzuje jen podle toho, co v mém životě vidí a v mém poselství slyší.

Bůh mi toho ukázal tolik, že mi musel přidat i jedno trápení, abych nezpyšněl: je to bolest, která mi jako satanův posel má stále připomínat, že jsem jen smrtelný lidský červíček. Třikrát jsem Boha prosil, aby mě toho zbavil, ale on odmítl. „Jsem s tebou, víc nepotřebuješ," odpověděl. „Moje moc vynikne tím víc, čím ty sám budeš slabší." Nesu tedy svou nemoc rád a jsem hrdý na to, že právě na jejím pozadí se ve mně tak zřetelně prokazuje Kristova síla. Nevadí mi ani ta nemoc, ani příkoří, ani bída, pronásledování a jiné těžkosti, protože vším sloužím Kristově věci. A největší sílu dostávám tehdy, když jsem s vlastními silami u konce.

Teď jsem se tedy představil opravdu jako dokonalý blázen. Ale sami jste mě k tomu přinutili. Vždyť to mělo být spíše vaší věcí, abyste se mě zastali! I když nic neznamenám, nejsem přece za těmi „veleapoštoly" nijak pozadu. Když jsem byl mezi vámi, poskytl jsem vám dostatek důkazů, že mě poslal Bůh; trpělivě jsem mezi vámi konal to, co mi uložil, a nebyla to maličkost, nýbrž divy a zázraky. Jen v jedné věci jsem vás proti křesťanům na jiných místech „zkrátil": nežádal jsem vás o hmotnou podporu. Tuhle nespravedlnost mi tedy promiňte.

Chystám se k vám už po třetí. Ani tentokrát od vás nic nežádám. Bez vašich peněz se mohu obejít – ale vás samých se vzdát nemohu. Ostatně rodiče mají živit děti a ne se od dětí nechat vydržovat – a vy jste moje

děti. Rád se pro vás zřeknu všeho, i sám sebe, jestli vám to prospěje; ale jak se zdá, projevy mé lásky nacházejí u vás odezvu spíše opačnou.

I toto se prý u vás dá slyšet: „Ten Pavel se ale vyzná. Chytře to zařídí tak, aby se zdálo, že nás jeho návštěva nic nestojí, ale můžete si být jisti, že je to jen trik a že z nás peníze dostane jinak.“ Jak tedy, ptám se? Chtěl snad od vás něco některý z lidí, které jsem k vám poslal? Těžil z vaší pohostinnosti Titus nebo někdo z jeho doprovodu? Neřídili se snad stejnými zásadami jako já? Tak vidíte! Jednáme v témž duchu, který řídí každý náš čin – ne k našemu, nýbrž k vašemu prospěchu. Nemyslete si, že se tím snažím znovu se vemluvit do vaší přízně. Bůh je mi svědkem, že mi opravdu jde o vaše dobro, o váš duchovní růst – a ne o získávání výhod.

Obávám se, až k vám zase přijdu, abych u vás nenašel věci, které nerad vidím. Vám by se pak nelíbilo, jaké důsledky bych z toho musel vyvodit. Nerad bych se shledal s hádkami a závistí, s urážlivostí a pomluvami, vzájemným osočováním, nadutostí a rozkolnictvím. Nechtěl bych zažít, aby mě Bůh před vámi tak pokořil, že bych musel plakat a naříkat nad některými, kteří místo toho, aby se v pokání odvrátili od svých poklesků, hřeší klidně dál a stále se oddávají nemravnosti a nezřízeným vášním.

Toto bude moje třetí cesta k vám. A vy znáte zásadu, že každá výpověď musí být potvrzena dvojím nebo trojím svědectvím. Já jsem už dvakrát dotyčné osoby napomínal. Teď je varuji znovu a zároveň i všem ostatním připomínám, co jsem řekl při své druhé návštěvě: až přijdu příště, nebudu už nikoho šetřit. Pak dostanete důkaz, že ze mne mluví Kristus. Ten se vám nepředstaví jako slaboch, ale jako vládce. Zemřel na kříži jako bezmocný člověk, ale nyní z Boží moci žije! Jsme slabí lidé, ale přesvědčíte se, že táž moc, která vrátila život Kristu, sídlí i v nás.

Zkoumejte své nitro: jste opravdu křesťany? Test je jednoduchý: pozorujete na sobě Kristovu přítomnost, jeho moc? Jestliže ne, pak jste neobstáli. Uvidíte sami, jak doufám, že my obstojíme. Modlím se však, abyste se dali správnou cestou bez ohledu na nás. Samozřejmě ne proto, abych mohl ozdobit svůj štít dalším vítězstvím; vy byste měli jednat správně, i kdybychom se my neosvědčili. Vždyť nic nezmůžete proti pravdě, nýbrž jen ve jménu pravdy. Ať už tedy dopadneme jakkoliv, jen když to s vámi bude v pořádku. Nic jiného si tak vroucně nepřejeme a jen za to se modlíme, abyste nalezli správnou cestu. Tento dopis píši proto, abych nemusel, až k vám přijdu, tvrdě použít autoritu, kterou mi propůjčil Pán. Vždyť mi ji dal k tomu, abych církev budoval, a ne bořil.

Tak tedy nashledanou, moji drazí. Buďte radostní, dejte všechno do pořádku a vykročte zase správným směrem, žijte v jednomyslnosti a vzájemném pokoji a Bůh, pramen lásky a pokoje, bude s vámi.

Obejměte se vzájemně v křesťanské lásce. Celá zdejší církev vás pozdravuje. Kéž vás provází milost našeho Pána Ježíše Krista.

Boží láska a jeho svatý Duch ať vás naplňují.

Váš Pavel

Galatským

List Galatským

Bratři, přijměte ode mne i od všech, kteří jsou zde se mnou, přání Božího pokoje a milosti. Věčná chvála buď Bohu i Kristu Ježíši, který podle Boží vůle za nás obětoval svůj život a tak nás zachránil z moci zla, které ovládá tento svět.

Jsem překvapen, bratři, jak rychle jste se nechali svést k následování falešného evangelia. Pamatujte si, že není jiná cesta k věčnému životu než ta, kterou nám otevřel Kristus. Nedejte se mýlit těmi, kdo se snaží jeho učení – jak jsme vám ho kázali – všelijak překrucovat. Kdo to činí, ať je na věky zavržen. Znovu opakuji: I kdyby někdo z nás – nebo dokonce anděl z nebe – hlásal něco jiného, než jsme vás učili my, ať je na věky zavržen.

Vidíte, že nezačínám žádnými lichotkami. Nechci se totiž za každou cenu líbit lidem. Jestliže se chci opravdu někomu líbit, pak jedině Bohu; jinak bych nebyl Kristův služebník. Ujišťuji vás, bratři, že to, co jsem vám hlásal, není lidský výmysl. To poselství mi nesvěřil nikdo jiný než sám Ježíš Kristus. Jsou to jeho vlastní slova a nemám je z druhé ruky.

Vy přece víte, čeho jsem se dopouštěl ještě jako žid – jak jsem křesťany pronásledoval a snažil se je vyhubit. V té době snad nebylo mezi mými vrstevníky horlivějšího a pravověrnějšího žida nade mne. Nikdo jiný nehořel pro tradice mého národa tak fanaticky jako já.

Ale pak to přišlo! Bůh mi odhalil pravdu o svém Synu a uložil mi šířit jeho poselství po celém světě. K této službě mne ve své dobrotě vybral již dávno před mým narozením. Když se to stalo, nevyptával jsem se na Krista jiných lidí, ani jsem se nešel radit s jeruzalémskými apoštoly. Odešel jsem do Arábie, vrátil se zase do Damašku a teprve po třech letech jsem se vypravil do Jeruzaléma, abych se osobně seznámil s Petrem. Pobyl jsem u něho dva týdny, ale kromě Jakuba, Ježíšova bratra, jsem se s dalšími apoštoly nesetkal. Tak to skutečně bylo, Bůh je mi svědek, že nelžu. Pak jsem se vydal do Sýrie a Kilikie, zatímco v Judsku mě křesťané stále ještě neznali. Věděli jen, že dřívější nepřítel hlásá nyní to, co sám předtím tak krutě potíral, a chválili za to Boha.

Až o čtrnáct let později jsem přišel do Jeruzaléma znovu, tentokrát s Barnabášem a Titem. Dostal jsem totiž od Boha pokyn, abych všechno, čemu učím v pohanských zemích, předložil ke zvážení čelným osobám v církvi. Vše jsme spolu prohovořili a nikdo neměl námitky, dokonce nepožadovali ani na Titovi, který byl Řek, aby se dal po židovsku obřezat.

Otázku obřízky rozvířili teprve někteří z dřívějších příslušníků farizejské strany. Ti se mezi nás vloudili, aby vyslídili, do jaké míry jsme

opustili mojžíšovské obřadní předpisy. Rádi by z nás byli opět udělali otroky starých příkazů a zákazů, ale tomu jsme se bránili a ubránili, abyste snad nebyli přinuceni věřit, že spása je v plnění židovských zákonů.

Také nikdo z představitelů církve necítil potřebu dodávat něco k tomu, co jsem vás učil. (Mimochodem, jejich postavení stejně nic neznamená, protože před Bohem je člověk jeden jako druhý.) Když Petr, Jakub a Jan viděli, jak se Kristovo učení úspěšně šíří mezi pohany, rozpoznali v tom důkaz, že mě Bůh k této práci pověřil, stejně jako pověřil Petra k práci mezi židy. Tito tři nejvýznamnější apoštolové potom mně a Barnabášovi stiskli ruku na znamení dohody. „Pokračujme dál ve své práci," řekli, „vy mezi pohany a my mezi židy." Jenom nám doporučili, abychom nezapomínali na chudé, což mi taky vždy leželo na srdci.

Když však přišel Petr do Antiochie, musel jsem ho veřejně pokárat, protože si to opravdu zasloužil. Než totiž mezi nás přišli někteří jeruzalémští křesťané, jimž dosud leží na srdci dodržování židovských tradic, jídával klidně s dřívějšími pohany. Potom však, ze strachu před jeruzalémskými, začal se jich stranit. A po něm si takhle pokrytecky počínali i Barnabáš a ostatní. Když jsem to viděl, okamžitě mi bylo jasné, že to není v souladu s evangeliem. Proto jsem Petrovi řekl přede všemi: „Ty jsi rodem žid, se židovstvím jsi již skončil, ale teď chceš najednou nutit pohany, aby dodržovali židovské zákony?"

My jsme sice rodilí židé, ale přece jako křesťané víme, že před Bohem obstojíme pouze pro víru v Ježíše Krista. Před zákonem jsme všichni propadli, a proto nás žádná zásluha nemůže zachránit. Co kdyby se však naše spoléhání na Krista ukázalo klamné a dodržování mojžíšovských zákonů nepostradatelné? Nebyl by pak Kristus příčinou našeho zavržení? Nechme toho! Sami vidíte, k jak nesmyslným závěrům bychom dospěli.

Já osobně jsem na zákonu a jeho předpisech ztroskotal. Ve smyslu zákona jsem byl odsouzen k smrti a popraven. Na mně si zákon už nic nevezme. Kristovo ukřižování bylo i mým ukřižováním. A tak to, co žije, nejsem už já, ale žije ve mně Kristus. A tomuto pravému životu dala v mém těle vzniknout víra v Božího Syna, který mě miloval a obětoval se za mne. Nepatřím tedy k těm, jimž je Kristova oběť lhostejná. Kdybychom se před Bohem mohli vykázat naplněním zákona, byl by Kristus zemřel zbytečně!

Kam jste dali rozum, Galaťané! Kým jste se to dali napálit? Vy, kteří jste měli ukřižovaného Krista takřka přímo před očima! Jen mi řekněte: Dostali jste snad Božího Ducha odměnou za dodržování židovských zákonů, nebo jste ho obdrželi proto, že jste uvěřili v Ježíše Krista? Tak vidíte! Copak jste ztratili najednou soudnost? Začali jste v síle Božího

Ducha, a teď chcete ve vlastní síle pokračovat? Bylo snad všechno, co jste prožili, k ničemu? Ne, tomu nevěřím! Znova se vás ptám: Boží Duch a všechny jeho zázraky mezi vámi – lze to vše přičítat vašemu přesnému plnění zákona? Rozhodně ne! Bůh mezi vámi prokázal svou moc a dává vám svého Ducha. Je to snad odměna za vaše skutky, nebo důsledek vaší víry v Krista?

Jak to bylo s Abrahamem? Uvěřil Božímu slibu a Bůh ho zahrnul svou přízní. K Abrahamovi se tedy může rovnat jen ten, kdo je ochoten věřit Bohu stejně, jako uvěřil on. A Bůh už tehdy vlastně Abrahamovi oznámil, co vy dnes prožíváte: že zachrání i jiné národy, jestliže mu uvěří tak, jako uvěřil on, Abraham.

Na druhé straně tvrdost zákona dopadá na ty, kdo spoléhají na své záslužné činy. Vždyť zákon říká jasně: „Odsouzen je každý, kdo se proviní i jen proti jedinému z přikázání zapsaných v knize zákona.“ Je tedy jasné, že žádné naše zásluhy nám nebeskou bránu neotevřou; ta se otvírá jiným klíčem – vírou. Mluví o tom i prorok Abakuk, když říká: „Jen ten, kdo Bohu důvěřuje, obstojí před ním a bude žít.“ Zákon se o víru nestará; tam stojí: „Žít bude ten, kdo bude činit to a to.“ Bez výjimky.

Z této kletby námi nesplněného zákona jsme však vysvobozeni Kristem. On vzal naše přestupky i jejich následky na sebe. Naše prokletí nechal dopadnout na svou hlavu, když umíral na kříži, neboť je napsáno, že „proklet je každý, kdo visí na dřevě“. A díky jemu mohou všichni lidé bez rozdílu dostat stejné požehnání jako Abraham a všichni mohou natáhnout ruku víry po slíbeném Božím Duchu.

Bratři, vždyť sami víte, že když někdo pořídí závěť a náležitě ji potvrdí, nemůže na tom později již nikdo nic změnit. Bůh se zavázal slibem Abrahamovi a jeho potomku. Není zde užito množného čísla, a proto nejde o všechny Abrahamovy potomky – celý židovský národ. Řeč je o potomku, a tím je míněn Kristus. Chci tím říci toto: Bůh dal Abrahamovi závazný slib. Ten nemohl být zrušen zákonem, který přišel o čtyři sta třicet let později. Kdyby nás totiž mohlo od věčné smrti zachránit přesné dodržování zákona, nemusel Bůh Abrahamovi nic slibovat. On to však udělal.

K čemu bylo tedy zapotřebí ještě zákonů? Jen k tomu, aby nám Bůh ukázal, jak jsme od něj vzdáleni. A jen do té doby, než přijde ten ohlášený potomek, Kristus, jehož se týkal onen Boží závazek. (Ještě jeden rozdíl: Zákon vydal Bůh lidem Mojžíšovým prostřednictvím a tomu je poslal po andělovi; smlouvu s Abrahamem však uzavřel osobně, bez prostředníků.)

Znamená to snad, že Boží sliby a Boží zákony jsou navzájem v rozporu? Ovšem že nikoliv! Kdyby byl zákon stačil zachránit člověka z

moci zla (a podle Písma jsme všichni v jeho područí), nenabízel by Bůh jiné východisko – víru v Ježíše Krista. Zákon byl naším vychovatelem. Vzdělával nás a vedl ke Kristu, abychom v něj uvěřili, přijali ho za svého Spasitele a tak byli před Bohem ospravedlněni.

Ale nyní, po příchodu Kristově, již nejsme svěřeni tomuto vychovateli, protože jsme se stali Božími dětmi. Všichni, kteří křtem vyznali svou víru v Krista, jsou s ním úzce spojeni. Není už rozdílu mezi židem a pohanským Řekem, otrokem a pánem, mužem a ženou; všichni jsme si v Kristu rovni. Jsme s ním zajedno. V tomto smyslu jste tedy i vy potomky Abrahamovými a všechny Boží sliby dané Abrahamovi smíte vztahovat i na sebe.

I s dědictvím je to ovšem tak, že dokud dědic nedosáhne zletilosti, neliší se jeho postavení od postavení sluhy, ač mu náleží celý otcův majetek. Musí poslouchat svého poručníka, dokud neuplyne zákonná doba. V takovém postavení jsme se nacházeli před Kristovým příchodem. Byli jsme vázáni běžnými zákony a zvyklostmi. Ale když nadešel čas určený Bohem, poslal Bůh svého Syna. Narodil se z ženy a byl podřízen zákonu. Proč? Musel se postavit na místo nás, kteří jsme propadli před zákonem, aby nás, odsouzence k smrti, vrátil do svobodné Boží rodiny. A protože jsme adoptováni za Boží děti, dal nám Bůh i stejné smýšlení a cítění, jaké měl Kristus, takže smíme stejně jako on nazývat Boha svým Otcem. Nejsme už otroky, jsme Božími dětmi a vše, co patří Bohu, je i naše, protože tak to on sám rozhodl.

Dokud jste Boha neznali, sloužili jste bohům, které jste si sami vymysleli. Ale teď, když jste Boha nalezli, nebo spíše když on nalezl vás, chcete se zase vracet k tomu ubohému, bezcennému náboženství záslužných skutků? Váš život by se měl znovu točit jen kolem seznamu zákazů a příkazů? Bojím se o vás. Jako by všechno úsilí, které jsem vám věnoval, bylo nadarmo.

Bratři, vroucně vás prosím, vžijte se trochu do mého postavení, jako jsem se já snažil vcítit do vašeho! Kdysi jsme si přece rozuměli docela dobře. Nijak vám nevadila má tělesná slabost, když jsem k vám poprvé mluvil o Kristu. Nedali jste najevo pohrdání ani nelibost nad mou ubohou tělesnou schránkou; naopak, přijali jste mne jako skutečného posla od Boha, jako samého Ježíše Krista. Kam se podělo všechno vaše nadšení, které nás tak sbližovalo? Vždyť jste byli ochotní dát mi vlastní oči, kdyby mi to pomohlo. A teď jen proto, že vám říkám pravdu, má mezi námi vzniknout nepřátelství?

Ti falešní učitelé, kteří se tak horlivě ucházejí o vaši přízeň, nemyslí to s vámi dobře; chtějí nás rozdělit a strhnout vás na svou stranu. Horlivost je chvályhodná, ale musí usilovat o dobrou věc, a to nejen po

tu chvíli, kdy jsem u vás. Moje děti, znovu pro vás trpím jako matka při porodu. Vždyť jde o to, aby na vás bylo vidět, že se podobáte Kristu. Tak bych si přál být teď mezi vámi a promluvil k vám osobně. Opravdu už nevím, co s vámi mám dělat.

Poslyšte vy, kteří vyžadujete poslušnost židovským předpisům: Proč si pořádně nepřečtete Bibli? Dočetli byste se tam, že Abraham měl dva syny, jednoho se svou manželkou, ale jednoho ještě předtím se svou otrokyní, což tehdy nebylo nic neobvyklého. Ten prvý, syn otrokyně, se narodil jen proto, že si to muž a žena přáli. Narození druhého bylo navíc darem od Boha a naplněním jeho slibu. Můžeme to použít jako obraz: ty dvě ženy představují dva odlišné vztahy k Bohu. Otrokyně Hagar odkazuje ke smlouvě uzavřené mezi Bohem a lidmi na hoře Sínaji. To odpovídá židovskému přístupu k Bohu. Tam je člověk otrokem předpisů a zákonů. Abrahamova manželka Sára je obrazem Kristovy církve, a to je naše matka. O ní prorokoval Izajáš:

> „Raduj se neplodná, která nemáš děti, jásej ty, kterás nepoznala, co je to být matkou! Mnoho potomků dá Bůh tobě, ponížené a opovržené, víc než otrokyni, která má tvého muže.“

Ti zaslíbení potomci, to jste vy, bratři, vám platí slib, kterým Bůh požehnal Izákovi. Ale už tenkrát pronásledoval syn narozený z otrokyně toho druhého, který svůj život dostal od Boha. A tak je tomu i dnes. Co však čteme v Bibli? „Vyžeň otrokyni i jejího syna. Syn otrokyně nebude dědit se synem manželky.“ Bratři, my nejsme syny otrokyně, my jsme svobodní.

Naši svobodu nám vydobyl Kristus, nedejme si ji nikým vzít! Poslyšte, co vám říkám, je to vážná věc: dáváte-li se obřezat po židovském způsobu, není vám Kristus nic platný. Znovu opakuji: kdo chce dosáhnout Boží přízně tímto způsobem, je povinen dodržovat židovský zákon do posledního puntíku, jinak je ztracen. Kdo se chce dovolávat svých skutků, nemůže se už dovolávat Krista ani Boží milosti. Ale my smíme v Božím Duchu spoléhat na to, že Kristova smrt smazala naše provinění a smířila nás s Bohem. Obřízka a ostatní židovské obřady nám už nemusí dělat těžkou hlavu, protože vše záleží jen na víře, projevující se láskou.

Vedli jste si docela dobře! Kdo vás to tak zmátl, že jste upustili od cesty za pravdou? Ten rozhodně nemá nic společného s Bohem, který vás povolal ke svobodě. Dejte si pozor, nepatrná nákaza může přerůst ve zhoubnou epidemii. Pořád však doufám, že pochopíte, která cesta je správná. Ale ten, kdo vám káže takové bludy, bude se z toho zodpovídat, ať je to kdokoliv.

Jestli si snad myslíte, že já sám jsem zastáncem obřízky, tak mi řekněte, proč mě židé s takovou nenávistí pronásledují. Kdyby to tak

bylo, měli by se mnou být docela spokojeni a Kristův kříž by je nemusel tolik urážet. Obřízku však nezastávám a těm, kdo na ní trvají, říkám: Proč jenom obřízku, proč ne přímo kastraci podle pohanského vzoru?

Bůh vás povolal ke svobodě. Nezneužívejte ji však k prosazování vlastních zájmů. Naopak, v lásce si navzájem pomáhejte. Vždyť celý zákon se dá shrnout do jediné věty: Měj rád svého bližního jako sám sebe. Jestliže se místo toho jen koušete a žerete, dejte pozor, abyste se navzájem nesežrali.

Chci tím říci: Jednejte podle rady Božího Ducha, pak si vás nepodmaní vaše sobecké touhy. Přirozená lidská vůle se vzpírá Božímu Duchu a Boží Duch se nemůže shodnout s naším sobeckým chtěním. Tyto dvě síly svádějí nepřetržitý boj o vládu nad námi a my podléháme buď jedné, nebo druhé z nich. Když se však dáte řídit Božím Duchem, je i podle Božího zákona všechno v pořádku.

Kdo se nechává vláčet svými přirozenými sklony, to se snadno pozná: najdete u něj necudnost, pohlavní nevázanost, modlářství, pověrčivost, nenávist, bojovnost, žárlivost, hněvivost, kariérismus, škarohlídství, nadržování, závist, neúctu k životu, opilství, hýření a podobné nectnosti. Už jsem to jednou řekl a opakuji znovu: takoví lidé do Božího království nevstoupí. Kdo však žije podle Božího Ducha, v jeho srdci se rodí láska, radost, pokoj, trpělivost, přívětivost, laskavost, důvěra, pokora a sebeovládání. Takový člověk se nemusí bát žádného zákona. Vždyť ten, kdo náleží Kristu, nechal sám sebe a všechny své vášně a hříšné sklony zemřít s ním na kříži.

Jestliže jste tedy vládu nad svým životem odevzdali Božímu Duchu, jednejte podle něho. Se ctižádostí, nadřazeností a závistí jednou provždy skoncujte.

Bratři, když už se někomu stane, že klopýtne a dopustí se něčeho nesprávného, snažte se vy, kteří jste duchovně na výši, podat mu pomocnou ruku bez vší povýšenosti; nezapomeňte, že zítra se vám může přihodit totéž. Berte na sebe trampoty druhých, jako to za nás udělal Kristus. Kdo si o sobě myslí, já jsem „pan Někdo“, klame sám sebe; takový je u Boha jen velká nula. Každý se kriticky podívej sám na sebe. Objevíš-li u sebe nějaké přednosti, nech si to pro sebe a nevytahuj se nad druhé. Nakonec stejně každý bude před Bohem zodpovídat za svoje činy.

Těm, kteří vás obdarovávají bohatstvím Božího slova, ochotně oplácejte ze všeho, co máte. A nemylte se: s Bohem nejsou žerty. Co zasejete, to taky sklidíte. Kdo staví na svých vlastních schopnostech, spěje do záhuby, protože myslí jenom na sebe. Kdo však jedná tak, jak chce Bůh, sklidí od něj věčný život. Proto vytrvejme v dobré setbě; jen ten, kdo vydrží, dočká

se sklizně. A tak dokud máme příležitost, prokazujme lásku všem lidem, především těm, s nimiž jsme spojeni vírou.

Závěrem vám píšu vlastní rukou; to poznáte podle mého velkého písma.

Těm, kteří vám vnucují obřízku, jde jenom o to, aby se vyhnuli šikanování kvůli nepopulárnímu Kristovu kříži. Oni sami však, i když jsou obřezáni, zákon nedodržují. Vaše obřízka má sloužit jenom jejich vlastní reklamě: Získali jsme tolik a tolik nových členů. Mně je taková reklama cizí. Nechci se dovolávat ničeho jiného než Kristova kříže. Na něm zemřel svět pro mne a já pro svět. Být obřezán neznamená nic, stejně jako nebýt obřezán. To jediné, na čem záleží, je být „novým stvořením“.

Boží pokoj a milosrdenství ať provází všechny, kdo se tímto zlatým pravidlem řídí, a vůbec všechny, kdo Bohu náleží. A ať už mi nikdo nemluví o nějakém tělesném „odznaku vyvolení“. S Kristem jsem spojen utrpením, o tom svědčí jizvy na mém těle.

Ať milost našeho Pána, Ježíše Krista, zůstává se všemi vámi.

Váš Pavel

Efezským

List Efezským

Píšu vám jako Bohem ustanovený apoštol Ježíše Krista. Přeji vám Boží milost a pokoj a chválím Boha za všechno požehnání, kterým nás obdařil z toho důvodu, že náležíme Kristu.

Už dávno před stvořením světa rozhodl se Bůh získat si nás prostřednictvím Kristovým, aby z nás učinil své děti a přiznal nám svou dokonalost.

Dík Bohu za jeho nekonečnou laskavost, kterou nám prokázal v osobě Ježíšově! Jeho milost k nám je tak nesmírná, že nám pro jeho oběť odpustil všechno zlé a zachránil nás od jisté smrti. Ve své moudrosti a prozíravosti nám odhalil svůj velkorysý záměr, který po staletí zůstával lidem ukryt, že totiž ve stanovenou dobu pošle svého Syna, aby nás ze všech stran, živé i mrtvé shromáždil navždy k sobě. A tak nás, přesně podle svého rozhodnutí, učinil svým majetkem, abychom ho chválili a oslavovali, kdo jsme svou naději upnuli ke Kristu. Vždyť Kristovou zásluhou jste do tohoto záměru byli zahrnuti i vy, když jste uslyšeli jeho poselství a uvěřili. Na důkaz toho vás Bůh poznamenal svou pečetí, totiž Duchem svatým, který byl dávno zaslíben. Jeho přítomnost v nás je zárukou, že Bůh nám skutečně dá všechno, co slíbil. Je to i jakási pečeť, že jsme jeho vlastnictvím a že nás vezme k sobě. Což je možné nechválit a neoslavovat ho za to?

Proto také od chvíle, kdy jsem uslyšel o vaší důvěře ke Kristu a o vaší lásce ke všem jeho vyznavačům, nepřestal jsem nikdy za vás Bohu děkovat ve svých modlitbách. Prosím ho, aby vám dal plné a jasné pochopení Kristova významu a dosahu jeho díla pro nás. Modlím se, aby ve vašem srdci zazářil odlesk slavné budoucnosti, k níž jsme pozváni, abyste si uvědomili, jak fantastického bohatství se stáváte plnoprávnými spolupodílníky. Vždyť vše, co patří Bohu, je i vaše! A prosím i o to, abyste se přesvědčili, jak neuvěřitelně velká je moc, která ve vás působí. Je to táž moc, která vzkřísila Krista z mrtvých a vyzdvihla ho vysoko nad všechny krále a vlády, velitele i diktátory, až na čestné místo po pravici Boží. Jeho sláva nemá obdoby v minulosti ani budoucnosti. Všechno je mu podřízeno. On je hlavou církve, církev je jeho tělem, naplněná jím samým, původcem a dárcem všeho.

I vy jste kdysi byli pod kletbou, navždy odděleni od Boha svými hříchy. Stejně jako všichni ostatní jste podléhali moci nepřátelské Bohu, která se rozprostírá nad světem a dosud je činná v lidech, kteří se Bohu vzpírají. Právě takoví jsme bývali i my. Žili jsme si dle vlastní libosti, pro

své vlastní sobecké zájmy a tak jsme propadli Božímu trestu jako všichni ostatní.

Ale Bůh tak nekonečně milosrdný, miloval nás do té míry, že vzkřísil Krista, a tak nás, navždy ztracené pro naše hříchy, obdaroval novým životem. Jen Boží dobrotě máme co děkovat za tuto záchranu! Když vzkřísil Ježíše, vzkřísil s ním i nás, a když ho vyvýšil až do nebe, vyvýšil tam i nás. A teď může komukoliv předložit důkaz své přebohaté dobroty, patrné v tom, co pro nás Kristovým prostřednictvím vykonal.

Je to skutečně milost, že jste zachráněni. Sami k tomu nemůžete přidat nic, než že s důvěrou přijmete, co Bůh pro vás učinil. Na své záchraně nemáte vlastní zásluhy. Je to Boží dar. Sami nemáme nic, s čím bychom se před Bohem mohli pochlubit. On sám z nás udělal to, co jsme, a schopnost k dobrým skutkům jsme rovněž dostali od něho. Proto je od nás samozřejmě právem očekává.

Pomyslete na to, čím jste kdysi byli. Pocházíte z národů, které židé pokládali za bezbožné a nečisté. S Kristem jste neměli nic společného, nevztahovala se na vás žádná zaslíbení daná vyvolenému národu, nebyla pro vás tudíž naděje. Bůh pro vás neexistoval. Nyní se situace zcela změnila: co pro vás dříve bylo nedosažitelné, to vám Kristovou zásluhou patří stejně, jako byste odjakživa k vyvoleným patřili. Kristus spojil to, co bylo nesmiřitelně rozděleno přehradou židovských zákonů, která dělila svět na dva tábory. Kristovou smrtí tato zeď padla a oba tábory, až dosud nepřátelské, byly spojeny v jednu Boží rodinu, v jedno tělo a tak konečně zavládl mír. Ježíšův kříž obě strany smířil s Bohem, a tak zmizelo i vzájemné nepřátelství. Proto teď máme možnost všichni předstupovat před Boha Otce.

Nemusíte se už cítit jako vetřelci a přivandrovalci do Božího domu, jste plnoprávnými členy jeho rodiny. Proroci a apoštolové jsou základem, na němž stojíte; jeho ústředním kamenem je ovšem Kristus. On spojuje všechny své věrné v jeden duchovní chrám a vy také spoluvytvářítе tento Boží příbytek.

Kvůli tomu jsem se dostal do vězení. Jistě jste slyšeli, že mne Bůh pověřil hlásat jeho milost pohanům, jak už jsem se zmínil. On sám mi odhalil tajemství svého plánu s Kristem; to jen na vysvětlenou, odkud to všechno vím. Za starých časů člověk do Božích plánů vidět nemohl, ale teď je Bůh svatým Duchem odkryl svým apoštolům a prorokům. A toto tajemství zní: pohané jsou součástí téhož těla a spoludědici všech Božích zaslíbení spolu se židy. Mám to za slavnou výsadu, že smím tento plán každému objasňovat.

Když pomyslím, jak ubohý a nepatrný jsem mezi všemi křesťany – a on mě přesto vyznamenal tou zvláštní radostí, že smím pohanům

přinášet poselství o nekonečném bohatství, jaké je jim v Kristově osobě darováno! A právě já jim smím vysvětlovat, že Bůh, Stvořitel všeho, je i jejich zachráncem. A důvod? Aby všechny vlády i nadzemské mocnosti poznaly jeho dokonalou moudrost, když jeho rodina – pohani stejně jako židé – je opět sjednocena v Kristově církvi, jak to bylo už dávno naplánováno. Když před něj předstupujeme ve společenství s Kristem, můžeme tak činit bez zábran a strachu. Nenechte se tedy odradit tím, co mě kvůli vám potkalo – naopak, mějte to za důvod k hrdosti.

Když tak uvažuji o dokonalosti jeho plánu, padám na kolena a volám k Otci, od něhož má svůj život každá pozemská i nadzemská bytost, aby svou nekonečnou mocí vnitřně posilnil a upevnil i vás. A modlím se, aby Kristus ve vašich srdcích zdomácněl. Přijali jste ho vírou, zapusťte tedy kořeny hluboko do Boží lásky. Jen tak poznáte jako ostatní křesťané, co je Kristova láska v plné její šíři a délce, hloubce i výšce. Sami se přesvědčíte, jak je nezměřitelná a neobsažitelná, a budete nakonec prostoupeni skrz naskrz Bohem.

A tak nemohu jinak než chválit Boha a děkovat mu, že svou mocí v nás pracuje a dokáže s námi vykonat nekonečně víc, než se odvážíme prosit i jen ve snu. Chvála Bohu za Ježíše! Chvála Bohu za jeho církev! Chvalte ho lidé všech dob!

Prosím vás tedy ze svého vězení: žijte a jednejte způsobem důstojným lidí povolaných k tak slavné budoucnosti. Buďte pokorní a mírní, trpěliví a shovívaví k sobě navzájem. Za všech okolností pozorně zkoumejte, co vám napovídá Boží Duch. Tak se vyhnete třenicím. Všichni patříme k jednomu tělu a jsme vedeni týmž společným Duchem k jediné slavné budoucnosti. Máme jednoho Pána, jednu víru, jeden křest; máme jednoho Boha Otce nad sebou a v sobě a vše, co máme a jsme, je od něho.

Každému z nás dal Kristus ze své bohaté zásoby zvláštních schopností právě tolik, kolik uznal za potřebné.

Tak promluvil prorocky o Kristu již David: Když se po svém vzkříšení a vítězství nad satanem triumfálně vrátil do nebe, obdaroval lidi skvělými dary. Všimněte si, že je tu řeč o návratu. To znamená, že musela předcházet cesta opačným směrem, z nebeských výšin do nejhlubších končin země. Ten, kdo sestoupil dolů, je tentýž, kdo vystoupil vzhůru, aby naplnil celý vesmír.

Tak jsme se někteří stali apoštoly, jiní dostali dar výřečnosti; někdo má schopnost úspěšně získávat lidi pro Krista, další umí pečovat o jejich potřeby, tak jako se pastýř stará o své ovce, a jiný zase dovede dobře vyučovat. Jejich úkolem je připravovat věřící ke službě, aby církev zdravě prospívala, abychom ve své víře a vztahu k Božímu Synu postupně dosáhli stejné úrovně, plné lidské zralosti, dokonalého naplnění Kristem.

Pak už nebudeme jako malé děti podléhat kdejakému módnímu názoru svého okolí, jeho falši a prohnaným svodům. Místo toho se budeme vždy s láskou držet pravdy, opravdově mluvit, jednat a žít a tak budeme stále podobnější Kristu, který je naší hlavou. Z něho roste dokonale skloubené tělo a každá jeho část slouží svým způsobem všem ostatním, aby tělo zdravě rostlo a žilo v lásce.

Rád bych vám proto předložil Kristovým jménem tuto výzvu: nežijte už jako ti, kteří neznají Boží vůli. Jejich myšlení je zavádí a v jejich srdci je tma, protože o Bohu nechtějí nic vědět. Takoví nepoznali pravý život. Mezi zlým a dobrým nevidí rozdíl a vrhají se do prostopášností. Před ničím se nezastaví, tak je ženou vášně a chamtivost. Ale Kristus nás učí něco docela jiného! Pokud jste opravdu slyšeli jeho hlas a poznali v něm pravdu, je vám jistě jasné, že musíte odhodit svůj dřívější způsob života – honbu za požitkem vlastního zkaženého „já“, na jejímž konci číhá záhuba – a stále znovu nechat provětrávat své srdce Božím vanutím. Ano, musíte se stávat novými odlišnými osobnostmi, dobrými a svatými, které zrcadlí Boží tvář.

Nechte tedy lhaní a říkejte si navzájem pravdu, patříte přece všichni k sobě jako údy v jednom těle. Někdy je těžké ubránit se hněvu, ale nehřešte tím, že byste ho v sobě rozdmýchávali. Když vás už někdo rozzlobil, nechoďte s tou zlostí spát; nezahrávejte si s ďáblem.

Kdo kradl, ať toho hned nechá a přiloží ruce k pořádné práci, aby měl čím přispět potřebnějším. Nevypusťte z úst žádnou jedovatost. Hleďte raději, aby vaše slova byla každému v pravou chvíli pomocí a povzbuzením. Nezbavujte se svým jednáním Ducha svatého, kterého vám dal Bůh. Nemáte jinou propustku pro vstup do nebeského domova.

Pryč s tvrdostí, náladovostí a vznětlivostí. Hádky, urážky a jízlivost ať jsou vám naprosto cizí. Buďte k sobě navzájem laskaví a shovívaví a odpouštějte si, jako vám odpustil Bůh kvůli Kristu.

Jednejte podle Božího příkladu a jako milované děti napodobujte svého Otce. Mějte k lidem takovou lásku, jakou má Kristus k vám: sám sebe obětoval Bohu za vaše hříchy. Z takové lásky se Bůh těší.

Chamtivost, jakékoliv výstřednosti – a pohlavní zvlášť – ať vám nepřijdou ani na mysl, jak se sluší na Boží děti. Stejně tak oplzlé vtipy, vulgární řeči a sprosté historky křesťanovi nesluší; naše ústa mají chválit Boha! Pamatujte si, že do nového světa, kde vládne Bůh, nevstoupí žádný sprosťák ani nemrava, ba ani lakomec, který je ve své podstatě modlář, protože věcem dává přednost před Bohem.

Nenechte si namluvit, že to není nic tak strašného. Boží hněv proti lidem tohoto druhu je a bude hrozný! Proto se od nich držte co nejdál.

Kdysi byla i ve vašem srdci tma, ale teď tam září Boží světlo a vaše vystupování to musí dokazovat. To světlo vás přece vede k dobrotě, spravedlnosti a pravdě. Zkoumejte, co se líbí Pánu, a nepodílejte se na činech zplozených tmou, naopak – pranýřujte je. Vždyť člověku je hanba o tom i mluvit, co všechno se potají páchá. Ale když se na ty věci veřejně posvítí, jejich pravá podstata se ozřejmí. Proto se říká:

„Probuď se, ospalče, vstaň z mrtvých a zazáří ti Kristus.“

Dávejte si dobrý pozor na to, jak žijete. Nebuďte lehkomyslní, ale moudří. Doba je vážná, a proto nejednejte bezmyšlenkovitě, ale ve všem se snažte rozpoznat a vyplnit Boží vůli.

Neholdujte alkoholu, číhá v něm mnohé nebezpečí, raději se nechte naplnit Duchem Božím. Ve vzájemných rozhovorech si připomínejte slova žalmů, chvalozpěvů a duchovních písní. Zpívejte Pánu, chvalte ho z celého srdce a za všechno děkujte Bohu Otci, jak to činil Ježíš Kristus, náš Pán.

Podvolujte se jeden druhému, to dělá Kristu čest. Manželky, vy se svým mužům podřizujte stejně, jako by to byl Kristus; muž totiž vede ženu, jako Kristus vede své tělo – církev, pro jejíž záchranu sám zemřel. Proto má žena svého muže poslouchat, jako církev poslouchá Krista.

A vy, manželé, mějte své ženy rádi tak, jako Kristus miloval svou církev, když pro ni obětoval život, aby ji učinil svatou a čistou Božím slovem a vodou při křtu. Tím si ji připravil slavnou, bez poskvrny a vrásky, svatou a bez kazu. Tak by měl zacházet i muž se svou manželkou a milovat ji jako vlastní tělo. Protože oba jsou teď jedním tělem, prokazuje milující manžel lásku sám sobě! Nikdo přece nemá své tělo v nenávisti, ale s láskou o ně pečuje, stejně jako Kristus pečuje o tělo církve, jehož jsme údy.

Že muž a jeho manželka tvoří jedno tělo, říká jasně Písmo: „Proto muž, když se ožení, připojí se ke své ženě a stanou se jednou bytostí.“ Je to snad těžké k pochopení ale takovým způsobem jsme i my částmi Kristova těla. Proto znovu říkám: muž má svou ženu milovat jako sebe sama a žena má svého manžela mít v úctě.

Děti, poslouchejte své rodiče. Tak to má u křesťanů být, to se líbí Bohu. „Važ si svého otce a své matky.“ To je první z Desatera přikázání, které slibuje odměnu: „…aby se ti dobře vedlo a abys dlouho žil na zemi.“ A vy, rodiče, veďte své děti v kázni, ale nedrážděte je k zlosti a užívejte ve výchově takových prostředků, které schvaluje Pán, hlavně dobrých podnětů a rad.

Vy, podřízení, poslouchejte své představené uctivě a svěřené úkoly plňte s upřímným přesvědčením a ochotně, jako by vám je ukládal Kristus. Ne tedy jen když jste na očích, ale i když vás nikdo nekontroluje.

Pamatujte: za vykonané dobro dostane od Pána každý svou odměnu, ať poslouchal nebo poroučel. Tak i vy, nadřízení, zacházejte se svými podřízenými ve stejném duchu. Nestrašte je výhružkami. Mějte na paměti, že i nad vámi je kdosi, kdo vás bude volat k zodpovědnosti, Petra jako Pavla.

A ještě toto: silní budete jen ve spojení s Kristem – pak bude jeho veliká moc i ve vás. Ozbrojte se až po zuby Boží výzbrojí, abyste mohli čelit ďáblovým nástrahám. Vždyť boj není namířen proti lidem, nýbrž proti silám neviditelné duchovní říše, proti mocnostem zla a tmy, které ovládají vztahy mezi lidmi a národy. Ať tedy ve vaší výzbroji nechybí nic z Božího arzenálu – jen tak odoláte útoku nepřítele, až udeří.

Pásem, na němž visí váš meč, ať je pravda a vaším brněním bezúhonný život. Zavažte si boty a buďte připraveni vykročit s radostnou zprávou o Božím pokoji. Vírou jako štítem odrážejte střely ďáblovy. Přilbou ať je vám jistota konečného vítězství. Jedinou zbraň máte k útoku, a to je meč Božího slova.

Ptáte se, jak to všechno získáte? Je jenom jedna cesta: Modlete se dnes a denně, Duch Boží je připraven vám pomáhat. Modlete se za křesťany všude na světě a také za mne se přimlouvejte, abych vždy dostal od Boha pravé slovo a abych mohl beze strachu hlásat pravdu o Kristu, pro kterou jsem teď právě v okovech. Modlete se, abych i tady ve vězení mohl statečně splnit své poslání.

Bratr Tychikus vám o mně poví všechno ostatní. Je to můj milovaný a věrný pomocník v Božím díle. Proto jsem poslal právě jeho, aby vám o nás podal zprávu a tak vás povzbudil.

Kéž vám, drazí, Bůh Otec i Ježíš Kristus, náš Pán, dá svůj pokoj, lásku a víru, kéž dá svou milost všem, kdo Ježíše Krista z celého srdce milují.

Váš Pavel

Filipským

List Filipským

Milí křesťané ve Filipech, přijměte pozdrav ode mne i Timotea. Vám všem, vašim správcům a pomocníkům přejeme milost a pokoj od našeho nebeského Otce a od Ježíše Krista, našeho Pána.

Kdykoliv si na vás vzpomenu, děkuji za vás všechny Bohu, že od chvíle, kdy jste poprvé slyšeli radostné poselství o Kristu, nepřestali jste mi pomáhat v jeho šíření. Za to jsem velmi vděčen. Nepochybuji, že když Bůh své dobré dílo u vás započal, dovede je až k slavnému konci v den Kristova návratu.

Nemohu o vás smýšlet jinak; stali jste se mi zvlášť blízkými svou vnitřní účastí na všem, co jsem prožíval, ať už to bylo ve vězení nebo na svobodě, při obhajování pravdy o Kristu. Bůh ví, jak po vás všech toužím. Láska, kterou mne naplňuje Ježíš, mne táhne k vám.

Prosím Boha, aby vás obdaroval poznáním a moudrostí a zdokonalil vás v lásce, abyste vždy správně rozlišovali dobré od zlého a neposkvrnili se ničím špatným až do příchodu Ježíšova. Každý váš skutek ať svědčí o Kristově moci ve vás a oslavuje tak Boha.

Chci vám sdělit, bratři, že moje uvěznění se stalo vynikající reklamou pro Kristovu věc. I ten poslední písař u soudu totiž ví, že mým jediným proviněním je má víra v Krista, a zdá se, že ostatním bratřím to pomohlo zbavit se strachu, takže teď o Kristu hovoří daleko otevřeněji než dříve. Je sice pravda, že někteří to dělají jen ze závisti a ctižádosti, aby také získali pověst neohrožených kazatelů, a myslí si, že jim tady ve vězení budu závidět jejich úspěchy. Ale jiní mluví o Kristu z lásky k němu a ve mně vidí obhájce jeho učení. Ať však už rozhlašují Krista z pohnutek čistých nebo s postranními úmysly, jen když je hlásána zvěst o Kristu. Z toho se mohu vždy jen radovat.

Vím, že soudní přelíčení tak či onak povede k dobrému. To mi zaručují vaše modlitby i Duch svatý, který stojí při mně. Proto doufám a těším se na to, že budu moci mluvit stejně směle, jak jsem to dělal dosud, a že z této pře vyjde Kristus vítězně, ať už sám vyváznu se zdravou kůží či nikoliv. Vždyť mým životem je Kristus, a proto i smrt mi bude ziskem. Zůstanu-li ovšem na živu, mohl bych ještě být užitečný lidem. Takže kdybych měl možnost volit, sám nevím, čemu bych dal přednost: zemřít a být s Kristem (to by mě přitahovalo nejvíc), anebo žít dál kvůli vám, což by bylo zase potřebnější. Ale nějak cítím, že mne ještě mezi vámi čeká práce, a tak se kloním k přesvědčení, že tentokrát tu ještě zůstanu, abyste

rostli v radostné víře a měli v mém vysvobození další důvod k oslavě Krista.

Bez ohledu na můj příští osud myslete však na to, abyste žili tak, jak se sluší na Kristovy vyznavače. A ať už vás budu moci navštívit nebo o vás jen uslyším, chci se dovídat, že držíte pevně pohromadě, spojeni úsilím o šíření Kristova poselství přes všechny zuřivé útoky nepřítele. Ten v tom bude vidět předzvěst své záhuby, ale pro vás je to důkaz, že Bůh je s vámi a že vám dal věčný život. Vždyť vám bylo dopřáno nejen v Krista uvěřit, ale také pro něho trpět ve stejném boji, jaký vedu já.

Znamená pro vás něco napomenutí ve jménu Kristovu? Má pro vás význam, že nás Duch Boží vzájemně spojuje? Záleží vám na mé upřímné lásce? Pak tedy buďte svorní, mějte se rádi, usilujte o jednotu a jednomyslnost. Ničím jiným mi neuděláte větší radost. Nebuďte laskaví a jednomyslní jen z vypočítavosti, nechtějte sklízet vděčnost a uznání, ale přejte je jiným. Nemyslete jen na sebe a na vlastní blaho, spíš přemýšlejte, jak prospět jiným.

Osvojte si smýšlení Ježíše Krista:

> Ač sám byl Bůh, nedomáhal se božských nároků, odložil svou slávu a moc, stal se člověkem a dokonce přijal úděl otroka. Poslušně šel cestou ponížení až k potupné smrti: popravili ho na kříži jako zločince. Ale právě proto ho Bůh nade všechno povýšil a dal mu takovou slávu, aby se před jeho jménem každé stvoření v úctě sklonilo a uznalo, že je Pánem všeho.

Moji drazí, dokud jsem byl u vás, vždycky jste dbali mých slov. Tím spíše teď, když mezi vámi být nemohu, úzkostlivě se snažte, abyste získali věčný život. Bůh, jenž ve vás působí, k tomu povzbudí vaši vůli a dá vám sílu proměnit ji v činy.

Všechno, co činíte, dělejte bez reptání a pochybností. Tím dokážete čistotu svého srdce a mezi zkaženými a převrácenými se osvědčíte jako ryzí Boží děti. Buďte svému okolí světlem. Až se Kristus zase objeví – jak budu šťasten, že jsem se nenamáhal zbytečně. I kdybych měl své poslání zpečetit vlastní krví, raduji se z toho a také vy se můžete radovat se mnou.

Věřím, že mi Pán brzo umožní poslat k vám Timotea, abych se potěšil zprávami o vás. Jinak tu nemám nikoho, kdo by měl o vás tak upřímný zájem. Všichni myslí spíš na svůj vlastní prospěch než na zájmy Kristovy. Ale Timotea jste už poznali, když mi ve službě Boží věci pomáhal jako vlastní syn. Jakmile bude o mně rozhodnuto, pošlu ho hned k vám. Mám ale ke Kristu důvěru, že brzo přijdu i já sám.

Rozhodl jsem se však poslat k vám zpátky Epafrodita. Jeho služby byly pro mne velmi cenné. V práci i boji mi stál po boku jako bratr. Ale

teď se mu přece jen silně zastesklo po domově, zvlášť když uslyšel, že jste se dověděli o jeho nemoci. Měl už opravdu namále, ale Bůh se nad ním slitoval. Také mne tím ušetřil další velké rány. Vypravil jsem ho nazpět co nejrychleji, aby vás osobně uklidnil a zbavil mne tím velké starosti. Buďte k němu milí jako k bratrovi. Takových lidí si važte. Vždyť pro Kristovo dílo dal v sázku vlastní život a ve snaze nahradit mi vás všechny by byl se málem uštval k smrti.

A tak ať se děje cokoliv, bratři, radujte se z toho, že patříte Bohu. Musím to opakovat znovu a znovu, protože v té radosti je vaše síla. A nedejte se zmást těmi svůdci, kteří jako psi pořád štěkají, že jste povinni řídit se starými tradicemi, jako je například židovská obřízka, a tvrdí, že jen podle toho se pozná, kdo patří Bohu. Poznávacím znamením Božího dítěte je sloužit Bohu a nechat se jím vést. My jsme Boží děti. Celý svůj život stavíme na Kristu a nespoléháme se na vnější znaky židovství.

Kdyby oni měli pravdu, pak bych největší výsady u Boha musel mít já. Vždyť jsem narozen z čistokrevných židovských rodičů, jejichž rodokmen sahá až k Benjamínovi, obřezán jsem byl týden po narození. Může mít někdo židovštější původ? Navíc jsem byl jako farizej vychováván k nejpřísnějšímu dodržování zákona a tradic a sotva kdo byl v pronásledování křesťanů horlivější než já. Ze strany židovského náboženství mi nikdo nemohl nic vytknout. Ale to všechno, na čem jsem si kdysi zakládal, ztratilo pro mne jakoukoliv cenu, když jsem poznal Krista. Ve skutečnosti to všechno pokládám za nevýhodu, srovnám-li to s tím úžasným poznáním, že Ježíš Kristus je můj Pán.

Kvůli němu jsem to všechno zahodil jako odpadky, jen abych získal Krista a v něm zakotvil. Už se nestarám jako dříve, dokud jsem byl židem, jak si Boha naklonit zachováváním zákonů a nařízení, protože vím, že Bůh ode mne nevyžaduje nic jiného než víru v Krista. Věřit ovšem znamená: poznat Krista a moc jeho zmrtvýchvstání a podílet se na jeho utrpení. A tak chci i já podstoupit jeho smrt a dosáhnout tím i zmrtvýchvstání.

Nemyslím si, že bych toho všeho už dosáhl; to jistě ne. Snažím se však ze všech sil, abych to získal, když mne již získal Kristus. Bratři, opravdu si nenamlouvám, že bych již byl u cíle, ale o jedno mi jde: nechávám všechno za sebou a upírám se jen k tomu, co je přede mnou. Mířím přímo k cíli, kde mne čeká věnec vítězů – nový život, ke kterému mne Bůh prostřednictvím Ježíše Krista povolal.

Doufám, že všichni, kdo jste už ve víře dorostli k dospělosti, díváte se na ty věci stejně jako já. Pokud byste měli ještě nějaké pochybnosti, Bůh vám i v tom dá časem jasno. Hlavně se pevně držte alespoň té pravdy,

kterou už znáte. A tak, bratři, dělejte to jako já a řiďte se příkladem všech, kdo tak žijí.

Už jsem vám přece víckrát říkal – a dnes se mi chce přímo plakat při tom pomyšlení –, kolik je mezi námi lidí, kteří jsou ve skutečnosti Kristovými nepřáteli. Zbožňují jen svůj vlastní žaludek, chlubí se tím, zač by se měli stydět, a myslí jen na to, jak se mít na světě dobře. Ti svou věčnost prohráli. Naše pravá vlast je tam, kde je Ježíš Kristus, a my se těšíme, že se k nám odtud vrátí, aby naše slabá a smrtelná těla proměnil a dal jim stejnou podstatu, jakou mělo jeho tělo po vzkříšení. On je schopen to učinit, protože je Pánem vesmíru.

Stůjte proto pevně ve spojení s Pánem, moji drazí bratři! Tak velmi po vás toužím, vždyť jste moje radost a má odměna. Euodie a Syntyché, moc vás prosím, smiřte se zase a nehádejte se, jste přece křesťanky! Syzygu, tebe prosím, pomoz jim v tom! Vždyť obě byly mými platnými pomocnicemi při šíření Kristova poselství, spolu s Klementem i ostatními, které Pán zapsal do Knihy života.

Radujte se a důvěřujte Pánu, radujte se zas a znovu. Ke všem buďte shovívaví a laskaví! Myslete na brzký Kristův návrat! Ničím se příliš netrapte, všechno svěřte v modlitbě Bohu: své prosby i díky za jejich vyslyšení. Uvidíte, že vás Bůh naplní klidem, jaký si nedovedete ani představit. Stačí jen důvěřovat Ježíši Kristu.

Než skončím, bratři, rád bych vám položil na srdce ještě jedno: podporujte všechno, co je pravdivé, dobré a správné, čisté, milé a chvályhodné, co má dobrou pověst a pokládá se za ctnost. Žijte tak, jak jsem vás učil a jak jste u mne slyšeli i viděli. A Bůh, dárce pokoje, bude s vámi.

Udělali jste mi, bratři, velikou radost a jsem za to Pánu vděčný, že jste mysleli na moje potřeby. Vím, že vám na mně záleželo i dřív, ale chyběla vám příležitost. Nestěžuji si na nedostatek, naučil jsem se být spokojen s tím, co právě mám. Umím žít v odříkání i blahobytu, když se stůl prohýbá i když nemám co do úst. Ke všemu mám sílu, Kristus mi ji dává. Ale od vás je hezké, že jste mi pomohli svým darem. Nemusím vám jistě připomínat, že ani tenkrát, když jsem se poprvé vypravoval z Makedonie hlásat Krista, byli jste jediní, kdo mi přispěli na mou cestu. Dokonce i do Tesaloniky jste mi dvakrát poslali, co jsem potřeboval. Vašeho daru si vážím, ale ještě víc mne těší vědomí, jak každou takovou obětí se zvětšuje váš vklad u Boha.

Všechno jsem tedy v pořádku dostal a nic mi teď nechybí, když Epafroditus doručil vaši zásilku. Věřte, že tato vaše oběť je Bohu stejně milá jako mně. Proto dá i vám, kteří patříte Ježíši Kristu, ze svého nevyčerpatelného bohatství všechno, co potřebujete. Jemu, našemu Otci, sláva na věky!

P.S. Pozdravujte ode mne všechny křesťany u vás. Taky od těch, kteří tu bydlí se mnou, vás mám pozdravovat. I ostatní zdejší křesťané, zvlášť ti, co slouží v císařském paláci, vzkazují pozdrav. Přejeme vám všem milost Ježíše Krista, našeho Pána.

Koloským

List Koloským

Milí bratři, zdravím vás ve jménu Ježíše Krista, kterému z Boží vůle sloužím. Spolu s Timotejem vám, věrným křesťanům v Kolosech, přejeme milost a pokoj od Boha, našeho Otce.

Kdykoliv na vás myslíme ve svých modlitbách, vždycky děkujeme Bohu, Otci našeho Pána Ježíše Krista. Slyšeli jsme, jak živá je vaše víra v Ježíše Krista a jak vřele milujete všechny, kteří mu patří. S nadějí očekáváte, co vám Bůh připravil. Slyšeli jste o tom už na začátku, když jste se poprvé setkali s radostnou zvěstí evangelia. Ta se šíří do celého světa a všude mění životy lidí, stejně jako tomu bylo u vás, když jste se dozvěděli o Božím slitování a sami se o pravdivosti tohoto poselství přesvědčili.

S tím vším vás seznámil náš milý spolupracovník Epafras, který nás v této službě pro Krista věrně zastupoval. Od něho také víme, jak ve vás Boží Duch probouzí pravou křesťanskou lásku. Od té doby se za vás nepřestáváme modlit. Prosíme Boha, aby vám dal pochopit své záměry a vyzbrojil vás všestrannou duchovní znalostí i moudrostí. Tak bude váš život plný ušlechtilých činů, budete mu dělat radost i čest a vaše poznání Boha se bude stále prohlubovat. Prosíme ho, aby vás naplnil svou mocí a silou k trpělivému překonávání všech zkoušek. Můžete radostně děkovat Otci, který vám umožnil podílet se na slavném nebeském dědictví. Vždyť on nás vysvobodil z moci tmy a uvedl do světla, kde vládne jeho milovaný Syn. Jeho prostřednictvím jsme byli vysvobozeni a kvůli němu nám Bůh odpustil naše viny.

> Kristus je obrazem neviditelného Boha. Existoval dříve, než bylo cokoliv stvořeno. Jen díky jemu a kvůli němu bylo stvořeno vše, říše pozemská i nadpozemská, svět viditelný i neviditelný s jeho bytostmi. V něm má všechno svůj začátek i své trvání. On je hlava těla, totiž své církve. On je počátek nového života, protože je první, kdo sám zvítězil nad smrtí. V něm je od věčnosti plnost všeho božství, takže svou obětí na kříži všemu stvoření – hříchem od Boha odcizenému – otevřel cestu k dokonalému smíření.

I vy jste kdysi byli pro své špatné myšlenky a činy s Bohem znepřáteleni. Ale nyní Kristus obnovil mír mezi vámi a Bohem tím, že podstoupil smrt a jako své bezúhonné přátele vás k Bohu přivedl. Musíte ovšem stát pevně ve své víře a nesmíte se nechat připravit o naději, která pramení z tohoto radostného poselství.

Já nyní sice trpím ve vězení, protože jsem vám zvěstoval radostné poselství o Kristu, ale z toho se jenom raduji, neboť se tím podílím na utrpení, které církev musí pro Krista ještě podstoupit. Bůh mne povolal, abych se stal služebníkem církve a vyřídil vám jeho poselství. A tak tajemství, které bylo od počátku lidem skryto, nyní odhalil těm, kteří ho milují a pro něho žijí. A to tajemství zní: Kristus žije ve vás; jeho sláva bude i vaší slávou.

Tohoto Krista hlásáme všude a všem. Poučujeme a napomínáme, jak nejlépe umíme, aby každý ve spojení s ním dosáhl dokonalosti. O to usiluji a zápasím; sílu mi dává Kristus, který ve mně přebývá.

Kdybyste věděli, jaké boje svádím v modlitbách za vás a za věřící v Laodiceji i za mnohé jiné, kteří mne ani osobně neznají. Jak mi záleží na tom, aby byli potěšeni a vzájemně se milovali, aby plně poznali a pochopili Boží tajemství. Tímto tajemstvím je Kristus. V něm je obsaženo vše, co člověk vůbec může o Bohu vědět.

Říkám to proto, aby vám někdo něco nenamluvil. I když jsem daleko od vás, přece jsem v duchu s vámi. Jsem rád, že vaše víra v Krista je tak pevná a spořádaná. Přijali jste Krista jako svého Pána. Zůstaňte s ním v živém spojení. Zapusťte do něj kořeny, na něm budujte celý svůj život. Držte se pevně toho, co jste od něj přijali. A stále znovu za vše děkujte Bohu.

Mějte se na pozoru před domnělou moudrostí, která do křesťanského hávu odívá jen lidské teorie, s živým Kristem však nemá nic společného. Kristus je pánem i všech andělských bytostí, které někteří z vás uctívají. On je dokonalým ztělesněním božství a jenom v něm máte plné spojení s Bohem. Tak jste se i vy stali Božím lidem a nebylo k tomu již třeba obvyklé židovské obřízky, která je dílem člověka. „Obřízka“, kterou na nás provádí Bůh, je účinnější, protože zasahuje celé tělo, až dosud ovládané hříchem. Vždyť ve křtu jsme se postavili po bok Kristu v jeho smrti i pohřbení a s jeho vzkříšením jsme přijali i my nový život.

Vaše hříchy, vaše přirozená odcizenost Bohu, byly hrobem, do něhož jste se sami uzavřeli. On ale vaše hříchy odklidil, hrob otevřel a propustil vás na svobodu. Seznam vašich hříchů, který svědčil proti vám, přibil na kříž a tím jej navždy zničil. Tak odzbrojil, zneškodnil a na pranýř postavil neviditelné síly, které vás držely v hříchu. Jak slavné vítězství!

Nikdo už tedy nemá právo vytýkat vám, co jíte nebo pijete, ani že nedodržujete svátky, slavnosti nových měsíců nebo židovské dny odpočinku. Všechny ty předpisy byly jen dočasné a Kristovým příchodem ztratily smysl. To všechno bylo jen obrazem nového Božího světa. V Kristu se již setkáváme s jeho skutečností. Nenechte si nic předepisovat od lidí, kteří uctívají anděly a odvolávají se přitom na svá vidění. Nemají

nač být domýšliví. Nedrží se totiž Krista – hlavy, s nímž všichni tvoříme jedno tělo. V něm jsme všichni navzájem spojeni a růst můžeme jen tehdy, bereme-li výživu a sílu z Boha.

S Kristem jste vstoupili do nové roviny života. Starý život vzal za své a s ním i všechny obřadní předpisy, které z něho vzešly. Proč tedy stále ještě to staré: toho se nedotýkej, to nejez, to neber. Vždyť jde o věci určené ke spotřebování. Jsou to jen lidské předpisy a jejich plnění nemusí být ani tolik projevem zvláštní zbožnosti, jako spíše ukájením vlastní ctižádosti.

A tak všichni, kdo jste byli s Kristem probuzeni k novému životu, zaměřte se cele tam, kde Kristus vládne se svým Otcem. To ať vás zaměstnává, a ne pozemské starosti. Svoje já jste nechali zemřít, a to, co nyní žije, má v ruce Kristus. Jste tedy v rukou Božích, i když to navenek není vidět. Až Ježíš přijde na zem viditelně, tato skrytá skutečnost se zaskví před zraky všech.

Odsekněte proto všechny kořeny, které vás dosud spojují s hříchem. Sexuální nevázanost, mravní zkaženost, oplzlost a náruživost vyvolávají Boží hněv, stejně jako chamtivost, která v podstatě zbožňuje majetek. Takový byl kdysi i váš způsob života, ale nyní odložte zlobu, nenávist, urážky a pomluvy. Neoklamávejte jeden druhého; lež a neupřímnost provázely váš starý život. Zřekněte se svých dřívějších zvyků a dejte se přetvořit Bohem, abyste byli jemu podobní a plnili jeho vůli. Na všechno se budete dívat jinak: nebude pro vás podstatné, jakého je kdo původu, národnosti, jak je bohatý, v jakých tradicích vyrostl, jaké má vzdělání, postavení a nevím co ještě. Bude-li vám Kristus vším, zastíní všechno ostatní.

Bůh vás miluje a vybral si vás pro sebe. Dokazujte to soucitností, přívětivostí, skromností. Buďte pokorní, trpěliví a snášenliví. Odpouštějte si navzájem, co máte proti sobě; vždyť i vám Bůh odpustil. Především prokazujte lásku, ona je poutem nejdokonalejším. Ať ve vašem srdci nakonec vždy zvítězí Kristův pokoj, jak to má být u těch, které on spojil. A nezapomeňte na vděčnost.

Mějte stále na paměti Kristovo učení; jeden druhému pomáhejte k jeho lepšímu pochopení a vzájemně se moudře napomínejte. Z vděčného srdce zpívejte Bohu písně k jeho oslavě. Všechno, co činíte a mluvíte, dělejte tak, jak by to na vašem místě dělal Kristus.

Ženy podřizujte se svým mužům, jak se na křesťanky sluší. A vy, muži, své ženy milujte a nejednejte s nimi jako se služkami.

Děti, poslouchejte ve všem své rodiče, tak se to líbí Pánu. A vy, otcové, nebuďte ke svým dětem nespravedliví, aby se vám neodcizily.

Vy, podřízení, mějte v úctě své představené. Svoje povinnosti plňte ochotně, ne jenom když jste sledováni. Pracujte opravdově, ne na oko pro

lidi, ale jako pro Pána. Vždyť také od něho dostanete konečnou odměnu, podíl na jeho království. Vaším skutečným Pánem je přece Kristus. A konečně – každý kdo se dopouští křivdy, dočká se odplaty, ať je to kdo chce. U Boha nemá nikdo protekci.

Na druhé straně vy, kteří máte pravomoc, buďte ke svým podřízeným spravedliví a nestranní. Nezapomeňte, že i vy máte Pána nad sebou. V modlitbách buďte vytrvalí a v děkování Bohu neúnavní. Modlete se i za nás, aby nám Bůh otevřel dveře k hlásání jeho poselství a dal nám i ochotné posluchače. Proste, abych mohl bez překážek pokračovat v osvětlování Kristova poselství, jak mi Bůh uložil a za co jsem právě ve vězení.

Ve styku s lidmi, kteří nepatří k církvi, jednejte moudře a využívejte vhodné příležitosti, pokud je čas. Vaše řeč ať je vždycky přívětivá a výstižná; pak v ní každý nalezne pro sebe správnou odpověď.

Můj drahý přítel Tychikus vám podrobně vylíčí, jak to se mnou vypadá. Věrně mi pomáhá v mé službě Pánu. Od něj budete mít nejpřesnější zprávy. Proto ho posílám, abyste nebyli zbytečně znepokojeni starostmi o můj osud. Provází ho váš krajan Onezimus, se kterým jsme se velmi sblížili. Ti vám všechno povědí.

Pozdravuje vás můj spoluvězeň Aristarchos a Barnabášův bratranec Marek, o kterém jsem vám už psal; pokud k vám přijde, přijměte ho srdečně. Pozdravuje vás také Ježíš Justus. Tito tři jsou jediní ze židů, kteří zde se mnou spolupracují na Božím díle a jsou mi oporou.

Dále vám posílá pozdrav váš krajan Epafras. Je to vskutku horlivý Kristův služebník a nepřetržitě se za vás modlí, abyste byli ve víře pevní a dovedli rozeznat Boží vůli ve všem, co děláte. A stejně jako vy mu leží na srdci i křesťané v Laodiceji a Hierapoli. I náš milý lékař Lukáš vás pozdravuje, a ještě Démas. Pozdravujte všechny v Laodiceji, hlavně Nymfu a ostatní, kteří se scházejí v jejím domě. Až tento dopis přečtete, pošlete ho do Laodiceje, ať se s ním seznámí i tam. A vy si zase vyžádejte dopis, který jsem napsal jim. Archippovi vyřiďte, ať svědomitě zastává službu, kterou byl pověřen.

Nakonec připisuji pozdrav vlastní rukou. Myslete na moje pouta. Bůh vám žehnej.

Váš Pavel

1. Tesalonickým

První list Tesalonickým

Milí bratři, vám všem v Tesalonice, kteří jste ve spojení s Ježíšem Kristem, naším Pánem, a s Bohem, jeho Otcem, posíláme spolu se Silvánem a Timotejem přání Boží milosti a pokoje.

V každé naší modlitbě za vás děkujeme. Připomínáme si vaše láskyplné skutky, vaši pevnou víru a trpělivé očekávání Pána Ježíše Krista. Víme, milovaní, že si vás Bůh vyvolil, abyste se stali jeho dětmi. Když jsme vám tlumočili radostné Boží poselství, přijali jste ho s nepředstíraným zájmem. Naše kázání na vás hluboce zapůsobila, protože Boží Duch stál při nás a dával nám odvahu a našim slovům přesvědčivost. Tak jste se stali našimi a Kristovými učedníky a vzdor všem nesnázím vás teď Duch svatý naplňuje radostí, takže jste vzorem i ostatním křesťanům po celé Makedonii a Acháji. Nejenom tam se však vaší zásluhou dostalo Kristovo poselství. Kamkoliv přijdeme, všude nám vyprávějí – dřív než se sami dostaneme ke slovu –, že jste nalezli pravého Boha. Každý hovoří o tom, jak jste nás přijali, jak jste se od svých model obrátili, abyste sloužili Bohu živému a skutečnému, a jak očekáváte příchod jeho Syna Ježíše, kterého Bůh vzkřísil a v němž je naše jediná záchrana před blížícím se soudem.

Konečně, sami víte nejlíp, drazí bratři, k čemu byla dobrá návštěva u vás. Víte, jak s námi předtím zacházeli ve Filipech a co jsme tam zkusili. A přece nám Bůh dal odvahu vystoupit se stejným poselstvím i u vás, ačkoliv jsme byli obklopeni nepřáteli. Vidíte tedy, že za naším kázáním nebyly žádné nečestné úmysly ani snaha někoho podvést; naše řeč byla přímá a upřímná.

Bůh nás přece poctil úkolem hlásat jeho radostné poselství, a proto nemůžeme změnit jediné písmenko z jeho slov. Vždyť jemu ani naše nejtajnější myšlenky nejsou neznámé. Nikdy jsme se nepokoušeli získat někoho lichotkami ani jsme předstíraným přátelstvím z nikoho nemámili peníze. Bůh je naším svědkem. Ani jsme pro sebe nepožadovali nějaké zvláštní pocty, i když jsme jako apoštolové na vaši úctu jistě měli právo. My jsme dali přednost spíš mateřsky laskavému přístupu a také jsme si vás tak zamilovali, že bychom vám rádi odevzdali nejen Boží poselství, ale i vlastní život.

Vzpomínáte ještě, drazí, jak tvrdě jsme si u vás vydělávali svůj denní chléb? Ve dne v noci jsme dřeli, abychom při svém kázání nebyli nikomu na obtíž. Sami můžete dosvědčit – a Bůh to ví také, že jsme se všemi jednali s úctou, spravedlivě a čestně. Víte přece, že jsme s každým z vás

zacházeli jako otec se svými dětmi. Povzbuzovali jsme vás i napomínali, abyste žili ke cti a radosti Boha, který vás povolal do svého království.

Když jsme vám přinesli Boží poselství, přijali jste ho ne jako lidské slovo, ale jako slovo Boží, jak bylo i na místě. Zato znovu a znovu Bohu děkujeme. Vždyť i vaše životy byly tím slovem proměněny, ale stalo se totéž, co už dříve zažili křesťané v Judsku: přišlo pronásledování od vlastních krajanů. Tam židé zabíjeli své vlastní proroky, zabili i Ježíše Krista a teď zase pronásledují nás a odevšad nás vyhánějí. Přivolávají na sebe Boží hněv a jednají nepřátelsky vůči lidstvu, když nám brání zvěstovat poselství, jež ho může zachránit. Tak jen dovršují míru svých hříchů a Boží neodvolatelný hněv se už nad nimi stahuje.

Bratři, když jsme od vás museli na nějakou dobu odejít – ale v duchu jsme s vámi pořád, přemýšleli jsme, jak se k vám zase co nejdříve vrátit. Já, Pavel, jsem se o to už několikrát pokoušel, ale vždycky mi to Boží nepřítel překazil. Vždyť kdo bude naší radostí, naší nadějí a vavřínem, až se jednou postavíme před Kristem v den jeho návratu? Vy jste naše sláva a radost.

Když se mi po vás v Aténách stýskalo, rozhodl jsem se poslat Timotea, toho milého bratra a Božího spolusluženíka. Měl vás navštívit a povzbudit vaši víru, abyste v pronásledování nezakolísali. Trpět patří ke křesťanskému údělu; to jsme vám přece říkali už od začátku, a tak nebuďte překvapeni, když k tomu opravdu dochází.

Proto jsem tehdy poslal Timotea k vám, abych se tu nemusel trápit úzkostí, jestli vás protivník přece jen nedostal na svou návnadu a nepřivedl všechnu naši práci vniveč. Teď se však právě Timoteus vrátil s dobrými zprávami, že jste ve víře ani v lásce nepolevili, že na nás stále myslíte a toužíte po novém setkání stejně jako my. A tak nás při všech těch trampotách tady potěšily zprávy o vaší věrnosti Pánu. Vydržíme všechno, jen když víme, že s vaší vírou je vše v pořádku. Jak se Bohu odvděčit za všechnu tu radost, jakou z vás máme? Dnem i nocí vroucně prosíme, abychom vás mohli znovu spatřit a podle potřeby upevnit vaši víru. Přejeme si, aby nám Bůh, náš Otec, a Ježíš, náš Pán, připravili cestu k vám! Ať dá bohatě růst vaší lásce navzájem i navenek, stejně jako naší lásce k vám. Ať vás vnitřně posílí, abyste se mohli bezúhonní a dokonalí postavit před Boha, našeho Otce, až se náš Pán, Ježíš Kristus, vrátí se všemi svými.

Nakonec vás, bratři, prosíme a připomínáme vám Ježíšovým jménem: usilujte o to, abyste se líbili Bohu. V tom se bez přestání cvičte a zdokonalujte. Bůh vás chce mít bezúhonné a čisté, neposkvrněné smilstvem; držte proto své tělo v kázni a nepropadejte vášnivosti jako pohané, kteří neznají Boha. Respektujte manželský svazek svého bližního; kdo

by ho rozvracel, neujde trestu. To opakuji znovu a se vší vážností. Bůh nás přece nepovolal ke špinavosti, ale ke svatosti a čistotě. Kdo těmito hodnotami pohrdá, nepohrdá člověkem, ale samotným Bohem, dárcem svatého Ducha. Co se týče bratrského vztahu, jaký má být mezi věřícími lidmi, o tom se jistě nemusím příliš rozšiřovat. Sám Bůh vás učí, jak se máte mít navzájem rádi, a myslím, že vám v tomto směru nemám co vytknout. Vždyť je to o vás známo v celé Makedonii. Přesto vás prosím, buďte v tom ještě horlivější. Pokládejte za věc své cti, že budete pokojně plnit své povinnosti a živit se vlastníma rukama, jak jsme vám již dříve uložili. Tak získáte úctu svého okolí a nebudete na nikoho odkázáni.

Ještě vám chci napsat něco o tom, co se stane s křesťanem, když zemře, abyste v této věci měli jasno a nemuseli pro něho truchlit jako ti, kdo už nemají žádnou naději. Když totiž věříme, že Ježíš zemřel a pak znovu ožil, můžeme počítat s tím, že až se k nám Ježíš vrátí, přivede Bůh současně k životu i všechny, kteří ve víře v Krista zemřeli. A přímo od Pána vám mohu vyřídit: nikdo z těch, kdo zemřeli před Kristovým příchodem, se neopozdí při setkání s ním za těmi, kteří se ho dočkají ještě zaživa. Sám Pán se přiblíží z nebe, hlasem archanděla vydá mocný povel a ozve se Boží polnice. Nato vstanou všichni, kdo s vírou v Krista zemřeli, a spolu s věřícími, kteří zůstali naživu, budou shromážděni k němu. Tam se setkáme všichni, abychom s ním už zůstali na věky. Touto zprávou se vzájemně povzbuzujte a potěšujte.

Kdy se to má stát? O tom skutečně nemusím nic říkat, milí bratři, vždyť sami dobře víte, že to nikdo neví. Ta chvíle přijde nečekaně jako zloděj v noci. Až si lidé budou říkat „všechno je v pořádku, žádné nebezpečí nehrozí“, tehdy zčista jasna dopadne na ně zkáza, jako porodní bolesti přepadají rodičku. Nikdo neunikne, nikdo se neschová. Ale vy, bratři, netápejte ve tmách. Vás Kristův příchod nepřekvapí jako zloděj. Vy jste děti světla a dne, ne děti noci a temnoty. Buďte tedy bdělí a nespěte jako ostatní, čekejte a buďte střízliví. Noc je čas spáčů a opilců. Ale my, kdo žijeme ve světle, zůstaňme střízliví, chráněni pancířem víry a lásky a přilbou radostné naděje záchrany.

Nás přece Bůh neurčil k tomu, abychom propadli jeho soudu, ale abychom byli zachráněni zásluhou našeho Pána, Ježíše Krista: on za nás zemřel, abychom s ním mohli žít věčně, ať už se jeho příchodu dožijeme či nikoliv. Tak se vzájemně povzbuzujte a pomáhejte si, jak jste to dělali doposud.

Milí bratři, važte si svých představených v církvi, kteří se pro vás namáhají a napomínají vás. Mějte je ve zvláštní úctě a lásce, vždyť vám slouží. A mezi sebou se nehádejte. Neukázněné a líné napomínejte, malomyslné povzbuzujte, ujímejte se slabých a se všemi mějte trpělivost.

Křivdy neoplácejte, prokazujte dobro sobě navzájem i ostatním. Buďte radostnými lidmi. Neochabujte v modlitbách. Za všech okolností děkujte Bohu, neboť to očekává ode všech, kdo patří Ježíši Kristu.

Nepřekážejte působení Božího Ducha a nezlehčujte jeho poselství. Bedlivě však posuzujte vše, co se za Boží slovo vydává, a přijímejte jen to, co odpovídá Písmu. Co mu odporuje, není dobré a s tím nic nemějte.

Prosíme Boha, který nám dává svůj pokoj, aby vás přivedl k dokonalosti a celou vaši bytost – ducha, duši i tělo – zachoval bez úhony až do dne, kdy přijde Pán Ježíš Kristus. Bůh, který vás přijal za své děti, to pro vás jistě učiní, jak sám slíbil.

Bratři, i vy se za nás modlete. Obejměte za nás všechny spoluvěřící. A všem dejte tento dopis přečíst, je to mé přání a vaše povinnost před Pánem.

Nechť vám Ježíš Kristus všem bohatě žehná.

Váš Pavel

2. Tesalonickým

Druhý list Tesalonickým

Drazí bratři v Tesalonice, opět se hlásíme s přáním milosti a pokoje od Boha Otce i Pána Ježíše Krista.

Nemůžeme jinak, než za vás Bohu stále děkovat. Je to namístě, když navzdory všemu pronásledování vaše víra i láska dělá tak úžasné pokroky, že vás můžeme v ostatních církvích dávat za příklad. V tom se projevuje spravedlivý Boží soud: těm, kteří vás nyní trápí, odplatí trápením, zatímco vás, kteří nyní trpíte, vysvobodí spolu s námi. To bude tehdy, až Ježíš, náš Pán, v ohnivém plameni sestoupí se svými anděly z nebe, aby potrestal ty, kdo Boha nectí a odmítají jeho poselství o Ježíši, našem Pánu. Za trest budou navždy vzdáleni od Pána a jeho moci a slávy. V ten den Kristus přijde sklidit chválu a vděčnost za všechno, co pro své vyvolené učinil. I vy patříte mezi ně, protože jste uvěřili našemu svědectví.

Neúnavně se za vás modlíme, aby vás Bůh proměňoval a pomáhal vám dosáhnout cíl, k němuž vás povolal. Prosíme ho, aby svou mocí podepřel všechna vaše dobrá předsevzetí v životě víry. Tak mu každý bude moci vzdát čest a chválu za výsledky jeho díla ve vás; vaší slávou pak bude, že patříte jemu. To vše vám umožnila jeho milost a moc.

A teď k tomu očekávanému příchodu Pána Ježíše Krista. Prosím vás, nenechte si poplést hlavu pověstmi, že ten den už přichází, i kdyby to někdo tvrdil na základě nějakého prorockého vidění nebo se dokonce odvolával na nás. Nikdy jsme nic takového neřekli ani nenapsali. Než ten den nastane, musí dojít k velkému odpadnutí od původního Kristova učení a vystoupí člověk ztělesňující vzpouru proti Bohu a jeho zákonu. Ten se vyvýší nade všechno, co nese Boží jméno, a bude vyžadovat božské pocty sám pro sebe. Dokonce si přisvojí Boží trůn a představí se jako Bůh. Nevzpomínáte si, že jsem vám to říkal už při své první návštěvě?

Náznaky této vzpoury proti Bohu jsou již zde a nechybí mnoho, aby propukla naplno a nepřítel člověka i Boha se projevil veřejně. Pán ho však nakonec odsoudí k záhubě a zničí svým slavným příchodem. Ten bezbožník přijde jako satanův nástroj a vyzbrojen satanskou mocí bude předvádět všelijaké triky a zázraky, aby okouzlil ty, kteří řekli pravdě „ne“ a míří k záhubě, protože odmítli pravdu, která jediná je mohla zachránit. Proto je Bůh nechá napospas té lživé moci, aby je ovládla, a tak všichni, kdo si místo pravdy oblíbili lež a hřích, sklidí spravedlivé odsouzení.

Ovšem za vás, Pánem milovaní bratři, musíme stále děkovat Bohu, který vás vyvolil k záchraně, očistil svým Duchem a dal vám víru a pravdu. Naším prostřednictvím vám poslal slovo záchrany a povolal vás k podílu na slávě našeho Pána Ježíše Krista. Nuže, stůjte tedy pevně a držte se všeho, co jsme vám odevzdali, ať osobně či v dopisech. Ať Ježíš Kristus, náš Pán, a Bůh, náš Otec, který si nás zamiloval a dal nám trvalou útěchu a pevnou naději, povzbudí vaše srdce a dá vám sílu ke každému dobrému činu i slovu.

Závěrem, bratři, prosíme o vaše přímluvné modlitby, aby se Boží poselství rychle šířilo a všude vítězilo jako u vás a abychom byli ušetřeni úkladů zvrácených a zlých lidí. Vždyť ne všichni stojí věrně na Boží straně, ale Pán je věrný. On vás posilní a ochrání od zlého. My patříme Pánu stejně jako vy, a proto spoléháme, že se našimi slovy řídíte a budete řídit i dál. Přejeme si, aby vaše srdce bylo naplněno Boží láskou a Kristovou trpělivostí.

Dále přikazujeme jménem Ježíše Krista, abyste se stranili všech, kteří si neberou k srdci naše naučení a ubíjejí čas zahálkou. Dali jsme vám přece sami příklad, jak máte žít; nikdy jste nás neviděli zahálet a přiživovat se u jiných. – Ve dne v noci jsme si tvrdou prací vydělávali na chléb, abychom nikoho nevyjídali. Ne, že bychom neměli právo žádat od vás zaopatření, ale chtěli jsme vám dát příklad k napodobování. Taky jsme vám vždycky zdůrazňovali: Kdo nechce pracovat, ať nejí! A přece teď slyšíme, že jsou mezi vámi darmojedi, kterým práce nevoní. Takové vyzýváme a Kristovým jménem jim nařizujeme, aby nezaháleli a na svůj chléb si řádně vydělávali. Vám, však bratři, připomínáme: v konání dobra nepolevujte.

Kdyby se někdo zdráhal podřídit tomu, co píšeme, dejte mu pocítit, že mezi vás nepatří; snad se pak zastydí. Ale nejednejte s ním jako s nepřítelem; spíš ho varujte jako bratra, na němž vám záleží.

Ať vám Pán pokoje dá svůj pokoj vždycky a všude a zůstává s vámi. Tento pozdrav připisuji ve všech dopisech vlastní rukou na důkaz, že jsou skutečně ode mne. Milost našeho Pána, Ježíše Krista, ať vás provází.

Váš Pavel

1. Timoteovi

První list Timoteovi

Můj drahý synu ve víře, milý Timoteji, přeji ti milost, slitování a pokoj od Boha Otce i Ježíše Krista, našeho Pána.

Při svém odjezdu do Makedonie jsem tě prosil, abys zůstal v Efezu a stavěl hráze falešným naukám a nekonečným diskusím o bájích a rodokmenech. Vedou spíš k jalovému mudrování, než aby objasňovaly význam víry v Božích plánech. Cílem našeho snažení musí být láska, která pramení z čistého srdce, z dobrého svědomí a opravdové víry. Od toho někteří uhnuli a dali se na prázdné řečnění. Chtějí se proslavit jako učitelé Mojžíšova zákona a přitom nemají ponětí, co je jeho pravým smyslem.

Zákon je jistě užitečný, je-li užíván tak, jak Bůh zamýšlel. Ale nesmíme zapomenout, že Bůh svými zákony nemíří proti nám, kteří jsme jeho, nýbrž proti zlým a vzpurným, kteří Boha neuznávají, trápí své rodiče, lžou, křivě přísahají, libují si v oplzlostech, proti homosexuálům a zvrhlíkům, smilníkům, únoscům a vrahům i všem ostatním, jejichž jednání se příčí Božím řádům, určeným k našemu blahu.

Jak jsem Ježíši Kristu vděčný, že si mne vybral za svého spolupracovníka. Dříve jsem se jeho jménu vysmíval a jeho vyznavače hubil, ale Bůh se nade mnou smiloval, protože jsem to dělal z nevědomosti, když jsem ještě Krista neznal. Ve své dobrotě mne dovedl k tomu, abych uvěřil, a naplnil mne celého svou láskou. Jak je to pravdivé a jak rád bych to každému rozhlásil: Ježíš přišel na svět zachránit nás, od Boha odloučené a smrti propadlé. A jestli byl někdo od Boha daleko, byl jsem to já. Ale Bůh se nade mnou smiloval a Ježíš Kristus na mém příkladu ukázal, jakou trpělivost má i s tím nejbídnějším hříšníkem, aby si každý uvědomil, že věčný život je tu i pro něho. Sláva a čest Bohu za to na věky! On je věčný král, neviditelný, nesmrtelný, jediný a slavný Bůh!

To ti tedy, milý synu, kladu na srdce: bojuj dobře v Božím boji, jak to o tobě i Bůh v prorocké řeči pověděl. Drž se pevně své víry v Krista a udržuj si stále čisté svědomí. Někteří své svědomí zničili tím, že jednali svévolně proti němu. Není divu, že pak ztratili i víru v Krista, jako například Alexandr a Hymeneus. Musel jsem ty dva vyloučit z církve, aby nedělali hanbu Kristovu jménu.

Předně pamatuj na to, abyste v modlitbách prosili za své bližní a děkovali za vše, co Bůh pro ně učinil. Myslete tak zvlášť na vládnoucí osoby a na všechny, kteří rozhodují o závažných věcech, abychom žili

v míru a klidu, abychom mohli bez překážek a důsledně vyznávat svou víru.

> Je totiž jenom jeden Bůh pro všechny lidi a jednom jeden, který Boha a lidi navzájem spojuje, člověk Ježíš Kristus. Ten dal svůj život za celé lidstvo. Tuto zprávu Bůh ve vhodný čas oznámil světu.

Já jsem byl vybrán, abych ji jako Boží posel věrně a pravdivě zvěstoval jiným národům.

Chci tedy, aby se při bohoslužbě muži modlili k Bohu v čistotě srdce, bez hněvu a hádek. Také křesťanské ženy ať se oblékají slušně a zdobí se prostě a střízlivě; pozornost ať budí svou laskavostí a ne účesem, drahými šaty nebo šperky. Poučení ať přijímají tiše a pokorně.

Ve shromážděních ať nemají rozhodující slovo ženy. Proč? Protože Bůh stvořil nejprve Adama, pak Evu. A nebyl to Adam, kdo první podlehl hříchu, ale žena, kterou je snadnější oklamat. Je jí však svěřena úloha matky. Musí ovšem setrvat ve víře, lásce, svatosti a kázni.

Ano, je to tak: Být v církvi autoritou, to je velký úkol. Takový člověk musí být bezúhonný, věrný své jediné manželce, střídmý, rozvážný, pořádný. Vyžadují se také pohostinnost, pedagogické vlohy, taktnost, smířlivost a nezištnost. Nesmí být pijan ani rváč, rodinu musí mít spořádanou, děti vychované k poslušnosti a poctivosti. Jak by mohl prospět církvi ten, kdo by vlastní rodinu dobře vést nedokázal?

Ve víře a v církvi nesmí být nováčkem, aby mu pýcha nestoupla do hlavy a nepřivedla ho do pádu. I mimo církev musí mít dobrou pověst, aby mu pomluvy nepřekážely v práci.

Také správci společného majetku musí mít stejné morální kvality jako pastýři: nesmějí se přetvařovat, holdovat alkoholu ani mamonu. Bohem svěřenou pravdu ať uchovávají v čistém srdci. Pro tuto službu vybírejte jen muže s bezvadnou pověstí.

Také ženy musí být rozvážné, diskrétní, spolehlivé a střídmé. Pro tento úřad je rovněž podmínkou manželská věrnost a spořádané rodinné poměry. Všem, kteří konají dobře svou službu, bude odměnou stále rostoucí úcta ostatních i vlastní jistota ve víře v Ježíše Krista.

I když doufám, že se brzy uvidíme, pro případ většího zdržení ti všechno píšu, abys věděl, jak vybírat pracovníky v církvi živého Boha, která je sloupem a pevností pravdy. Všichni jsou zajedno v tom, jak jedinečná je pravda, kterou nám Bůh odhalil:

> Kristus přišel na svět v lidském těle, veden Božím Duchem, zvítězil nad hříchem, jako vítěz představen v nebesích, zvěstován všem národům, vírou uznán ve světě, korunován věčnou slávou.

Duch svatý nám říká jasně, že v posledních dobách se někteří v církvi odvrátí od Krista a přikloní se k hlasatelům ďábelských nauk, nestydatým lhářům, kteří si už z ničeho nedělají špatné svědomí. Ti budou zakazovat manželství a požívání některých pokrmů, i když poučeným křesťanům svěřil Bůh tyto věci k radostnému a vděčnému užívání. Vždyť vše, co pochází z Boží ruky, je dobré a nic není zakázané, když za to Bohu děkujeme: jeho slovo a naše modlitba to očistily.

Budeš-li to takhle učit, bude z tebe dobrý služebník Ježíše Krista. Živ se slovy víry a správným učením, které sis osvojil. Nepopřávej sluchu bohaprázdným povídačkám a babským tlachům. Všechen čas a energii zaměř raději na svůj duchovní vzestup. Tělesná zdatnost je sice užitečná, ale ta duchovní je nepostradatelná při všem. Cvič se tedy v poslušnosti vůči Bohu, budeš to potřebovat zde a je to dobrý vklad i pro věčnost. Toto je pravda, kterou by měl každý uznat. A když na to vynakládáme všechny síly, je to proto, že máme naději v živém Bohu, který je zachráncem všech, kdo v něho uvěřili.

Tomu uč a dbej, aby si to všichni dobře osvojili. Nikdo ať tě nepodceňuje pro tvé mládí. Naopak: křesťanům buď vzorem lásky, víry a čistého smýšlení, v řeči i v celém chování. Než přijdu, předčítej a vysvětluj Písmo, zvěstuj Boží slovo. Nezanedbávej schopnosti, které ti daroval Bůh, když na tebe podle prorockého pokynu starší spoluvěřící s modlitbou vkládali ruce. Snaž se je rozvíjet v práci, aby každý viděl, že rosteš a děláš pokroky. Své myšlení i jednání podrobuj neustále kontrole. Od pravdy neuhýbej a Bůh požehná tobě i těm, kteří jsou ti svěřeni.

Musíš-li domluvit staršímu člověku, nenapadej ho, ale jednej s ním uctivě, jako by to byl někdo z tvých rodičů. K mladším přistupuj jako k sourozencům, k dívkám jako ke svým sestrám, bez všech postranních myšlenek.

Církev ať pečuje o vdovy, které zůstaly osamělé. Vždyť vdova skutečně osamělá a nemajetná musí spoléhat jen a jen na Boha. Jestliže však má děti nebo vnuky, je na nich povinnost splatit dluh vůči rodičům. Tak to chce Bůh. To jim důrazně připomínej, ať na ně nejsou stížnosti.

Kdo se nestará o své příbuzné a nechá na holičkách dokonce vlastní rodiče, manžela nebo děti, nemá právo nazývat se křesťanem. Takový člověk je dokonce horší než ten, kdo vůbec nepoznal Boha.

Vdovy, které se oddávají jen hmotným starostem a požitkům, jsou „mrtvé“ už za živa.

Vdova, kterou sbor pověřuje službou a za to ji podporuje, musí být starší šedesáti let, jen jednou vdaná a dobře osvědčená ve výchově dětí, pohostinnosti a v ochotné službě všem potřebným. Mladší vdovy odmítej. Většinou později zatouží znovu se vdát a závazek ke službě

poruší. Kromě toho si při návštěvách domů zvyknou na zahálku a naučí se klevetit a plést se do cizích věcí. Myslím, že mladá vdova udělá lépe, když se znovu vdá, má děti a stará se o vlastní domácnost; pak jí nikdo nemůže nic vytknout. Jinak se bojím, že některé již sešly z Kristovy cesty.

Ještě jednou opakuji: o vdovu se musí postarat především její příbuzní, a ne ji prostě nechat na starosti církvi. Jen tak bude mít církev dost prostředků, aby mohla dobře pečovat o vdovy, které opravdu nemají nikoho, kdo by se jich ujal.

Kdo koná svou práci v církvi svědomitě, má za ni být náležitě odměněn. Dvojnásobně ať je oceněna služba kázání a vyučování. I v Písmu přece čteme: „Dobytku, který užíváš při sklizni, dovolíš nažrat se z tvé úrody.“ A na jiném místě zase: „Kdo pracuje, má nárok na odměnu.“ Stížnosti proti starším musí být ověřeny alespoň dvěma svědky, jinak si jich nevšímej. Ale toho, kdo se opravdu provinil, pokárej veřejně před celou církví, pro výstrahu ostatním. Zapřísahám tě jménem Boha, Ježíše Krista i všech andělů: řiď se tímto pravidlem, ať se jedná o tvého přítele či nepřítele. Buď v tom naprosto nestranný.

Při svěřování odpovědnosti se neukvapuj. Přehlédneš-li při tom nějaký hřích, mohlo by se to chápat tak, že ho schvaluješ. A hlavně se sám vyvaruj každého poklesku.

Tvému nemocnému žaludku by prospělo občas trochu vína místo vody. Při posuzování lidí nezapomeň, že u některých jsou zlé skutky patrné každému, u jiných je odhalí teprve den soudu. Stejně tak ne všechny dobré skutky jsou vidět hned, ale jednou všechny vyjdou najevo.

Všichni křesťané mají respektovat své nadřízené, i když jsou nevěřící, aby si nikdo nemohl stěžovat na jejich špatnou práci. Nelze dopustit, aby pro nesvědomitost bylo zneváženo křesťanské učení nebo Boží jméno. Je-li nadřízený také křesťanem, není to důvod k menší horlivosti, ale právě naopak: tím ochotněji ať mu vychází vstříc jako bratru ve víře. To nepřestávej klást na srdce všem věřícím. Některým se to možná nebude líbit, ale toto je zdravé učení Kristovo a základ zbožného života. Kdo hlásá něco jiného, je jednak pyšný, jednak ničemu nerozumí; jen vyvolává zbytečné hádky a roztržky a z toho jsou pak urážky, křivá nařčení a neustálé třenice. Ti mistři rozvratu mají rozum zakalený a neschopný poznat pravdu. Zbožnost je jim dobrá jen k rychlému a snadnému zbohatnutí. Těch se varuj.

Je ovšem pravda, že taková zbožnost, která se umí spokojit i s málem, je vlastně obrovským bohatstvím. Konečně, nic jsme si na svět nepřinesli a nic si z něho neodneseme. Mělo by nám tedy stačit, že máme co jíst a co obléknout. Kdo však touží po bohatství, brzy v honbě za penězi začne užívat nepoctivých prostředků, které si ho osedlají a nakonec strhnou do

zkázy. Kořen všeho zla je totiž láska k penězům; mnoha lidem už zavřela cestu k Bohu a kolik trápení jim připravila!

Ty však, Timoteji, patříš Bohu! Vyhýbej se takovým věcem a usiluj o spravedlnost, zbožnost, víru, lásku, trpělivost a mírnost.

Být křesťanem znamená vést neustálý duchovní zápas. Vlož do tohoto boje celé své srdce, abys dosáhl věčného života, ke kterému tě Bůh povolal. Zavazuje tě k tomu už to slavnostní vyznání, které jsi učinil před mnoha svědky. Vyzývám tě před Bohem, který všemu dává život, a před Ježíšem Kristem, který své slavnostní svědectví pronesl před Pontiem Pilátem; nehleď napravo ani nalevo a plň svěřený úkol tak, abys čisté jméno křesťana uchoval až do příchodu Ježíše Krista. Ten, až přijde jeho čas, objeví se jako jediný a slavný Panovník, Král nad všemi králi a Pán nad všemi pány; on jediný je nesmrtelný a bydlí v neproniknutelném světle. Lidské oko ho nevidělo a vidět nemůže. Jemu patří sláva i čest a vláda na věky věků!

Důtklivě varuj všechny majetné, aby si na nejistém majetku nezakládali a raději upírali naději k Bohu, který na všechny naše potřeby štědře pamatuje. Ať konají dobro a s potřebnými se dělí ochotně a obětavě. Tak nastřádají dobrý základ pro budoucnost a získají pravý život.

Timoteji, dobře si hleď toho, co ti Bůh svěřil! Vyhýbej se planým řečem a falešným naukám o poznání. Jejich vyznavači mají „poznání“ o všem možném, jen to nejdůležitější – totiž Boha – neznají.

Boží milost s tebou. Zdraví tě

Pavel

2. Timoteovi

Druhý list Timoteovi

Timoteji, můj drahý synu, přeji ti Boží pokoj, milost a slitování! Jsem za tebe tolik vděčný Bohu; myslím na tebe každý den a nejednu noc jsem vyplnil prosbami, aby ti Bůh bohatě žehnal. Když si vzpomenu, jak jsi při našem rozloučení plakal, nejraději bych se hned rozběhl za tebou – tak rád bych tě ještě jednou uviděl.

Vzpomínám na tvou upřímnou víru, jakou jsem poznal už u tvé babičky a maminky. Jistě si pamatuješ, jak jsem na tebe vkládal ruce, když jsem ti svěřoval službu v církvi. Bůh ti dal všechny dary a schopnosti, které potřebuješ. A tak když budeš toto božské obdarování rozvíjet a podporovat, nepřijde ti nikdy zatěžko hovořit o Kristu s lidmi, ani ti nebude trapné přiznat se k přátelství se mnou, i když jsem kvůli Kristu v okovech. Naopak – dostaneš dost odvahy a síly snášet pro něho třeba i stejné utrpení.

To on nás zachránil a vyvolil pro zvláštní úlohu. Nesvěřil nám ji proto, že bychom se o to sami zasloužili, ale protože se tak už dávno sám rozhodl. Již před stvořením světa nám daroval svou milost a ta se viditelně projevila, když Kristus přišel, aby zlomil moc smrti a ukázal nám, jak důvěrou v něho můžeme dospět k věčnému životu. A mne si Bůh zvolil za svého vyslance, abych tyto věci hlásal a učil. Kvůli tomu jsem teď právě za mřížemi, ale nijak se za to nestydím, protože znám toho, komu jsem uvěřil. Jsem si jist, že vše, co mi svěřil, s jeho pomocí bezpečně zachovám až do jeho příchodu.

Drž se tedy vždycky toho, co jsi ode mne slyšel. Měj to za pravidlo a příklad, jak máš sám mluvit, a s láskou důvěřuj Kristu Ježíši. S pomocí jeho Ducha, který v nás bydlí, opatruj jako oko v hlavě duchovní jmění, které ti Bůh daroval.

Jak už asi víš, všichni křesťané, kteří sem přišli se mnou z Asie, mě teď opustili. Odešel i Fygellos a Hermogenes. Jen Oneziforus mě sem chodil často navštěvovat a mě vždycky tak povzbudilo a zahřálo u srdce, že se za mne jako vězně nestyděl. Bůh žehnej celé jeho rodině! Když přišel do Říma, pátral po mně tak dlouho, až mne našel. Ať mu to Pán bohatě odplatí po svém příchodu. A co pro mne znamenala jeho pomoc v Efezu, to víš nejlíp sám.

Tvou silou, můj synu, ať je Kristova moc. Co jsi se naučil ode mne, předávej spolehlivým a schopným lidem, kteří budou šířit pravdu dál. Jako řádný bojovník Ježíše Krista ochotně snášej nepohodlí a útrapy. Kdo stojí v boji, nemá čas na soukromé záležitosti, nechce-li upadnout

v nelibost u velitele. I sportovec musí dodržovat pravidla, nemá-li být diskvalifikován. Pracuj pilně jako rolník, který sklidí úrodu jen tehdy, když ji zaléval svým potem. Přemýšlej, co tím chci říci. Pán ti jistě pomůže zaujmout ke všemu správný postoj.

Nikdy nezapomeň, že Ježíš Kristus jako člověk pochází z královského Davidova rodu. Zároveň však svým zmrtvýchvstáním dokázal, že je Bohem. Jenom proto, že jsem tyto velké pravdy hlásal, jsem teď přikován ve vězení jako nějaký zločinec. Ale Boží slovo nikdo neuváže na řetěz jako mne. A tak to s radostí snáším pro ty, kterým chce Bůh dát záchranu a věčnou slávu v Kristu Ježíši.

Utěšuje mne vědomí, že trpět a zemřít pro Krista znamená taky žít s ním na věčnosti, a kdo vydrží s ním všechna utrpení zde, bude s ním jednou vládnout. Kdo se ho však tady zřekne, toho se zřekne i on. Ale i když my zklameme jeho důvěru, on nám věrně stojí po boku, protože neumí být nevěrný.

Připomínej to vždycky znovu a v Boží autoritě umlčuj hádky o slovíčka; nepřispívají k ničemu, leda ke zmatku u posluchačů. Snaž se být užitečným Božím pracovníkem, Boží pravdy hlásej čistě a jasně, abys mohl své dílo odevzdat bez obav, že propadne. Vyhýbej se lidem, kteří si libují v planých diskusích a tím odvádějí od Boha. Jejich bludy působí zhoubně jako rakovina. Patří k nim i Hymenaios a Filétos, kteří řadu křesťanů pomátli učením, že vzkříšení mrtvých už nastalo. Ale Boží pravda stojí pevně jako skála, kterou nic neotřese, jako základní kámen, na němž je napsáno: „Bůh zná ty, kdo mu patří“ a „Kdo vyznává Boha, odvrať se od bezbožností“.

V zámožných domácnostech bývá zlaté a stříbrné nádobí pro slavnostní příležitosti; dřevěné a hliněné se užívá jen v kuchyni nebo na odpadky. Když si s těmi bludaři nezadáš, zůstaneš vzácnou nádobou, kterou bude sám Kristus moci použít pro své vznešené účely. Buď na stráži před nebezpečími, která obklíčují mladého člověka. Pěstuj v sobě víru a lásku ve společenství s těmi, kdo Pána milují z čistého srdce. Znovu ti připomínám, nepouštěj se do takových debat, které lidi jen rozeštvávají. Kristův služebník se nesmí hádat; musí být taktní a trpělivě poučovat toho, kdo se mýlí. Když ti někdo odporuje, zůstaň přesto vlídný; možná, že ho tím s Boží pomocí snáze přesvědčíš o jeho omylu a on unikne z ďábelské léčky.

Počítej s tím, že před Kristovým návratem přijdou zlé doby. Lidé budou sobečtí a chamtiví, domýšliví a chlubiví, budou se Bohu vysmívat a pohrdat rodiči, budou nevděční a bezbožní, bezcitní a nesmířliví. Budou si libovat ve lži a pomluvách, v hrubosti, krutosti a zrada jim bude vlastní. Samolibě budou zesměšňovat každého, kdo nepotáhne s nimi.

Rozkoš a zábavy jim budou přednější než Bůh. Někteří možná budou vystupovat i docela pobožně, ale tím se nedej mýlit.

Také se vyhni lidem, kteří pod rouškou náboženských rozhovorů vyhledávají společnost pochybných žen. Předstíraný zájem o duchovní věci nikdy k ničemu nepovede, protože ve skutečnosti jim jde o něco úplně jiného. Když Mojžíš dokazoval egyptskému faraónovi, že ho posílá Bůh, podařilo se faraónovým mágům jeho divy napodobit. S něčím takovým musíme počítat i my, a proto se mějme před falešnou zbožností na pozoru. Nakonec bude stejně odhalena.

Ty jsi však byl u toho, když jsem učil, víš, jak jsem žil, znal jsi mé úmysly, viděl mou víru, lásku i trpělivost. Byl jsi při tom, co mne postihlo v Antiochii, v Ikoniu a Lystře. Co všechno jsem tam přestál, a přece mě Pán ze všeho dostal! A tak ani ostatní, kdo chtějí žít pro Krista, nevyhnou se pronásledování. Ale se zlými lidmi a s podvodníky to půjde stále k horšímu, neboť se stanou obětí vlastního klamu.

Ty se pevně drž toho, čemu ses naučil a čemu jsi uvěřil. Vždyť ses přesvědčil, že můžeš důvěřovat těm, kdo tě učili. Svatá písma znáš už od dětství a v nich je obsažena moudrost jak dosáhnout záchrany vírou v Ježíše Krista. Všechny svaté spisy byly inspirovány Bohem; poučují nás o tom, co je pravda, vedou ke zpytování a nápravě vlastního života a vychovávají nás k správnému jednání. Tak je potom Boží člověk náležitě připraven ve všech směrech konat dobré Boží dílo.

Před Bohem a Ježíšem Kristem, který jednoho dne přijde ustavit zde nové království a soudit živé i mrtvé, tě za-přísahám: Hlásej neúnavně a naléhavě Boží slovo, kdykoliv se ti naskytne příležitost, ať jsou okolnosti příznivé či nepříznivé. Bude-li třeba, napomínej a kárej, povzbuzuj k dobrému a trpělivě předkládej Boží pravdy. Přijde totiž doba, že lidé nebudou chtít pravdu slyšet a obklopí se učiteli, kteří budou přitakávat jejich názorům. Nebudou už naslouchat Bibli; slepě se pohrnou za svými klamnými představami. Ty však stůj pevně a neboj se pro Krista i trpět. Přiváděj lidi k němu a věnuj se plně své službě.

Pro mne již přišel čas, že budu obětován a rozloučím se s tímto životem. V boji, který mám za sebou, jsem bojoval ze všech sil, závod jsem dokončil a ve víře vytrval. Teď už mne čeká jen věnec vítěze. To mne Pán – ten spravedlivý Soudce – zprostí všech vin a odmění věčným životem; a nejen mne, ale každého, kdo toužebně vyhlíží jeho příchod.

Prosím tě, přijď, jak jen budeš moci. Démas mne opustil, protože dal přednost pozemským zájmům, a odešel do Tesaloniky. Krescens odcestoval do Galacie, Titus do Dalmácie; jen Lukáš mi tu zůstal. Vezmi s sebou také Marka, jeho pomoc by mi byla velice vítaná. (Tychikus je taky pryč,

poslal jsem ho do Efezu.) Cestou se zastav u Karpa v Troadě, zůstal tam můj plášť. Přines mi ho, prosím tě, a taky knihy a hlavně pergamen.

O všechno zlé, co mne potkalo, se největším dílem postaral kovář Alexandr. Stavěl se proti našemu poselství velmi tvrdě. Dej si na něho pozor. Pán mu jistě odplatí po zásluze.

Při prvním přelíčení jsem se neměl o koho opřít, všichni mě nechali na holičkách. Kéž jim Bůh odpustí! Ale Pán stál při mně a dal mi sílu vyřídit jeho poselství přede všemi cizinci a nepřáteli. Tentokrát mne tedy nehodili lvům. A já věřím, že i nadále budu chráněn od zlého a vejdu do nebeského království. Buď Bohu věčná sláva!

Pozdravuj ode mne Prisku a Akvilu a taky Oneziforovu rodinu. Erastus zůstal v Korintu. Trofima jsem nechal v Milétu, protože onemocněl.

Snaž se dorazit sem dřív, než uhodí zima. Pozdravuje Eubulus, Pudens, Linus, Klaudia a všichni ostatní spoluvěřící.

Ježíš Kristus nechť je s tebou.

Pavel

Titovi

List Titovi

Milý Tite, můj duchovní synu, jsem poslán hlásat víru těm, které si Bůh vyvolil, učit je poznávat Boží pravdy, které proměňují život. Kdo je přijme, získá nehynoucí život, slíbený od Boha již před dávnými věky. Nyní Bůh svůj slib Kristovým prostřednictvím potvrdil a po celém světě rozhlašuje zprávu o věčném životě. Z jeho příkazu jsem i já byl pověřen účastí na tomto díle.

Přeji ti, můj synu, aby tě Bůh Otec i Ježíš Kristus, náš Zachránce, obdařil svým pokojem a milostí.

Nechal jsem tě na Krétě, abys tam uvedl do pořádku, co jsem já už nestihl, a abys podle mých pokynů ustanovil v každém městě starší. Připomínám: musí to být muži bezvadné pověsti, jen jednou ženatí, též jejich děti musí být oddány Ježíši Kristu, své rodiče musí mít v úctě a nepohoršovat svou nezvedeností. Církevní představený je přece Boží správce, a proto musí být mužem bezúhonným: ani domýšlivec, ani vztekloun, ani pijan, ani rváč, ani ziskuchtivý. Musí být pohostinný, dobrosrdečný, rozvážný, nestranný, zbožný a zdrženlivý. Jeho život musí být v dokonalém souladu s vírou, kterou hlásá, aby měl právo nabádat k zdravému učení a umlčovat odpůrce.

Je totiž spousta těch, kteří tvrdohlavě překrucují pravdu, hlavně mezi bývalými židy. Těm je třeba zavřít ústa. Do mnoha rodin vnesli zmatek, a to jen proto, aby mohli lovit v kalných vodách. Konečně sám jeden z nich, považovaný dokonce za proroka, charakterizoval své krajany takto: „Kréťané jsou lháři, dobytek a břicha lenivá.“ Opravdu výstižné! Buď na ně co nejpřísnější, aby konečně dostali rozum a přišli ke správné víře. Vždyť ty židovské báje a vymyšlené předpisy zatemňují pravdu.

Kdo má čisté srdce, tomu se všechno jeví dobré a čisté. Ale kdo je uvnitř zlý a bezbožný, nachází totéž i kolem sebe, protože se na svět dívá brýlemi svého vlastního špinavého nitra. Takové osoby prohlašují, že znají Boha, ale způsob jejich jednání je usvědčuje ze lži. Jsou protivní, zpupní a neschopní dobrého skutku.

Veď své posluchače k tomu, co odpovídá zdravému učení: starší muži ať jsou střídmí a vážní, zdraví ve víře, lásce a trpělivosti. Podobně starší ženy ať se chovají důstojně, nepomlouvají a neholdují alkoholu. Mladším ženám mají být vychovatelkami k dobrému, aby milovaly své muže a děti, ovládaly své nálady, pečovaly o čistotu těla i duše, pořádně vedly

domácnost, byly laskavé a povolné k manželům, aby nezavdaly příčinu ke kritice křesťanské víry.

Také mladé muže veď k sebeovládání. Buď jim vzorem správného jednání po všech stránkách. Všechno, čemu učíš, ať je výstižné a odpovídá pravdě, aby protivník neměl co namítnout.

Podřízení ať poslouchají své představené, ať jsou úslužní, neodmlouvají, nepodvádějí a ve všem ať je na ně naprosté spolehnutí. Tak budou vzbuzovat zájem o víru v našeho Zachránce, Boha. On ukázal, že miluje všechny lidi a chce je zachránit. To nás vede k tomu, abychom se zřekli bezbožnosti a tělesných choutek a žili své dny moudře, spravedlivě a v úctě před Bohem. Před námi přece leží věčná radost; vždyť očekáváme, že se ukáže ve své slávě náš veliký Bůh a Zachránce, Ježíš Kristus. On se za nás obětoval, abychom už nepodléhali moci hříchu a stali se jeho lidem, nadšeným pro vše dobré.

Tak lidi uč, naléhavě přesvědčuj a napravuj, kde bude třeba. Nikdo ať tě nebere na lehkou váhu.

Připomínej bratřím, ať respektují své státní zřízení a ať jsou ochotni ke každé obecně prospěšné práci. O nikom ať nemluví špatně, nehádají se, ale ať jsou mírní a vždycky ke všem vlídní. Vždyť i my jsme byli kdysi nerozumní, vzpurní, bloudili jsme bez cíle, otročili všelijakým vášním a v našem srdci sídlil hněv, závist a nenávist. Ale Bůh ukázal svou lásku a dobrotu a zachránil nás. Neučinil to kvůli našim kdovíjakým zásluhám, ale ze své laskavosti a soucitu. Očistil nás od všech hříchů a udělil svého Ducha, který v nás zrodil nový život. Toho Ducha jsme dostali v hojnosti zásluhou Ježíše Krista a pouze z jeho dobroty. Již nyní smíme mít podíl na věčném životě, který toužebně očekáváme.

Na všechno, co ti říkám, se můžeš spolehnout. Trvej na těchto slovech, aby se všichni, kdo věří v Boha, snažili vynikat dobrým jednáním. Je to nejen správné, ale i užitečné.

Nenech se zatáhnout do debat o neřešitelných otázkách a sporných teologických myšlenkách a nepouštěj se do hašteření o závažnost židovského zákona; není to k ničemu a nikam to nevede, jen k hádkám. Toho, kdo si v tom libuje, varuj jednou, nanejvýš dvakrát. Nepomůže-li to, rozejdi se s ním; takový člověk hřeší vědomě a tím sám sebe odsuzuje.

Chci k tobě poslat buďto Artemu nebo Tychika. Jakmile dorazí, přijď za mnou co nejdřív do Nikopole; rozhodl jsem se, že zimu přečkám tam. Právníka Zénu a Apolla vyprav na cestu pečlivě, aby jim nic nechybělo. I věřící lidé se musí učit pomáhat potřebným a tak svou víru prokazovat v praxi.

Všichni, co jsou se mnou, tě pozdravují. Pozdravuj také všechny naše přátele ve víře.

Tvůj Pavel

Filemonovi

List Filemonovi

Milý příteli, milost a pokoj ať spočinou na tobě, sestře Apfii, Archipovi a celé tvé domácnosti! Píši ti z vězení, které mne potkalo pro Kristovu věc; je u mne právě Timoteus.

Stále děkuji v modlitbách Bohu za tvou věrnost Ježíši Kristu a lásku ke všem bratřím. A modlím se, abys poznal, kolik dobrého v nás může vyrůst působením Ježíše Krista. Tvá láska, bratře, mi způsobila velkou radost a povzbudila mne. Potěšil jsi tím srdce všech věřících.

Chci tě o něco poprosit. Mohl bych ti sice Kristovým jménem přikázat, co máš učinit, ale nebylo by to ode mne příliš laskavé. Proto dávám přednost prosbě – jsem už starý člověk a teď ještě pro Krista v žaláři. Ta prosba se týká Onezima, kterého jsem zde ve vězení přivedl k víře a mám ho rád jako vlastního syna. Dosud ti způsobil více škody než užitku, ale nyní nám bude užitečný oběma. Posílám ti ho nazpět a s ním ti posílám své vlastní srdce. Rád bych si ho zde ponechal, aby mi ulehčil pobyt ve vězení. Nechci to však učinit bez tvého souhlasu, aby ten dobrý skutek nebyl vynucen, ale vyšel od tebe. Snad proto se ti musel Onezimus na krátkou dobu vzdálit, aby byl navždycky tvým – ne otrokem, ale milovaným bratrem. Je-li tak drahý mně, oč víc bude milý i tobě – jako člověk i jako křesťan.

Jestli jsem skutečně tvým přítelem, přijmi ho stejně, jako bych to byl já sám. Jestli tě nějak poškodil nebo něco ukradl, připiš to na můj účet. Já, Pavel, zaručuji se zde vlastní rukou, že ti to zaplatím. Nechci ti připomínat, že mi dlužíš celý svůj život. Bratře, mysli na Pána a prokaž mi tu laskavost. Nežádal bych tě o to, kdybych si nebyl jist, že uděláš ještě víc, než oč tě prosím.

Zároveň mi připrav nějaké ubytování. Doufám, že díky vašim modlitbám budu se k vám moci brzo vrátit.

Pozdravuje Epafras, který je tady také se mnou vězněn pro víru, dále moji spolupracovníci Marek, Aristarchos, Démas a Lukáš.

Milost Pána Ježíše Krista vám přeje

Pavel

Židům

List Židům

Bůh mluvil odedávna k otcům mnoha různými způsoby prostřednictvím proroků a odhaloval jim postupně své plány. V tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu.

Boží Syn je podivuhodná bytost. Bůh mu vše dal a skrze něho stvořil svět a vše, co je v něm. On vyzařuje Boží lásku. Každý jeho čin a každé jeho slovo dosvědčuje, že je Bůh. Řídí vesmír podmanivou silou svého rozkazu. Zemřel, aby očistil naše svědomí od všech hříchů, vstal z mrtvých a pak se posadil na čestné místo u Boha.

Boží Syn převyšuje i Boží posly – anděly. Jeho jméno to dokazuje. Vždyť Bůh nikdy neřekl andělu:

> „Ty jsi můj Syn, kterého jsem dnes zplodil.“

Ani:

> „Budu mu otcem a on mi bude synem.“

Ale když uvádí svého prvorozeného Syna na zem, říká:

> „Ať se mu klanějí všichni Boží andělé.“

Bůh mluví o svých andělích jako o vanutí větru a plamenech ohně, ale o svém Synu říká:

> „Ty budeš, Bože, vládnout navzdory všem změnám a tvoje vláda bude spravedlivá. Miluješ spravedlnost a nenávidíš svévoli. Proto ti Bůh učinil radost a vyvýšil tě nad tvé druhy.“ „Ty jsi, Pane, na počátku učinil zemi a nebesa jsou dílo tvých rukou. Nebesa se rozplynou, ale ty zůstaneš. Obnosí se jako plášť a jednou je odložíš a vyměníš. Ty však nezestárneš a nezahyneš.“

Bůh nikdy nevyzval žádného anděla,

> aby se posadil na čestné místo nedaleko něho, dokud mu nepodrobí všechny nepřátele.

Andělé jsou jen duchovní poslové, kteří jsou vysíláni, aby pečovali o ty, kterým se má dostat spásy jako dědictví.

Proto se musíme pečlivě držet nebeských pravd, které jsme slyšeli. Jinak pro nás pozbudou smyslu. Poselství vyřizované anděly se vždy prokázalo jako pravdivé a lidé, kteří si od nich nedali říci, nikdy neunikli trestu. Co nás proto opravňuje k tomu, abychom se domnívali, že nám beztrestně projde, když si nebudeme všímat příležitosti k záchraně, kterou nám nabízel sám Pán a nyní ještě nabízí prostřednictvím svých svědků?

Bůh sám potvrzoval pravdivost těchto nebeských poselství znameními, divy, různými projevy své moci a tím, že věřícím rozděloval

prostřednictvím svatého Ducha v rozličné míře zvláštní schopnosti k vzájemné službě.

Budoucí svět, o kterém mluvíme, nebude podroben andělům, ale Ježíši a lidem, kteří v něho uvěřili. V Písmu se o Ježíši říká:

> „Kdo je člověk, že na něho pamatuješ a že se o něj tak staráš? Jen na krátko jsi ho postavil níž než anděly, ale pak jsi ho obdařil slávou a ctí a všechno jsi mu podrobil. Nic nebylo vyňato z jeho pravomoci."

Zatím ještě nevidíme, že by mu bylo všechno podrobeno. Zato je zřejmé, že Ježíše, který byl na chvíli menší než andělé, Bůh opatřil slávou a ctí, protože za každého z nás vytrpěl smrt. A bylo správné, že Ježíš – skrze něhož a pro něhož bylo všechno stvořeno – přivedl mnohé do slávy. Tato záchrana se uskutečnila skrze jeho utrpení.

Všimněte si, že ten, který vede, i ti, kteří jsou vedeni, mají stejný původ. Ježíš se nestydí nazývat je svými bratry, protože říká:

> „Budu svým bratrům ohlašovat tvé jméno. Budu tě oslavovat spolu s jinými."

A jindy říká:

> „Spolehnu se na Boha."

A dále:

> „Hle, já a děti, které mi dal Bůh."

Protože sourozence spojuje tělo a krev, stal se i Ježíš člověkem, aby svou smrtí zlomil moc ďábla, který ovládá smrt, a osvobodil ty, kteří procházejí životem zotročeni neustálým strachem ze smrti. Je přece jasné, že pomoc, kterou Ježíš přinesl, neplatí andělům, ale Abrahamovým potomkům. Proto se nám musel ve všem připodobnit, aby se stal před Bohem naším milosrdným a důvěryhodným prostředníkem a smírcem. Protože podstoupil pokušení, může pomáhat těm, kteří procházejí zkouškami.

Proto se, bratři Bohem povolaní a Bohu oddaní, snažte poznávat Ježíše, který byl Božím vyslancem na zemi a nyní je naším zástupcem u Boha. Nezpronevěřil se Bohu, který jej ustanovil. Byl věrný jako Mojžíš, který se staral o Boží lid. Ale Ježíš převyšuje Mojžíše, jako tvůrce převyšuje své dílo. Vždyť on jako Bůh stvořil vše.

Mojžíš byl pouze svědek toho, co pověděl Bůh. Byl věrný služebník Božího lidu. Kristus však jako Boží Syn je naším Pánem a zůstane jím, jestliže si až do konce zachováme pevnou jistotu a radostnou naději.

Proto nás Duch svatý napomíná:

> „Když dnes zaslechnete jeho hlas, nezatvrzujte se ve vzdoru proti němu jako Izraelci při zkoušce na poušti, kde si vaši otcové žádali důkazy a tak mne pokoušeli. To pokolení se mi zošklivilo a řekl jsem: ‚Nerozumí sami sobě, ani nechápou mé cesty. Proto

jsem v hněvu přísahal, že nedosáhnou odpočinku, který jsem jim připravil.‘ “

Dejte si tedy pozor, bratři, aby se ve vás neuhnízdilo zlo a nevěra, které by vás odváděly od živého Boha. Zkoumejte se každý den, dokud je k tomu příhodná chvíle, aby se někdo z vás nezatvrdil zaslepující a mámivou svůdností hříchu. Máme podíl na všem, co náleží Kristu, když setrváme do konce v počáteční důvěře. Ale vraťme se ke slovům:

„Když dnes zaslechnete Boží hlas, nezatvrzujte se vzpurně proti němu.“

Kdo se to vlastně vzbouřil, když zaslechl Boží hlas? Ti, které Mojžíš vyvedl z Egypta. A koho měl Bůh v ošklivosti po čtyřicet let? Ty neposlušné, kteří pak zahynuli na poušti. Přísahal jim, že nedosáhnou odpočinku, který jim připravil. Nemohli ho dosáhnout pro nevěru.

Slib, že je možné dosáhnout u Boha odpočinku, dosud trvá. Ale je nebezpečí z prodlení. Izraelcům bylo stejně jako nám zvěstováno radostné poselství, ale nebylo jim to nic platné, protože mu nevěřili. Tedy jen když důvěřujeme Bohu, dosahujeme skutečného odpočinutí. Jinak i pro nás platí:

„Přísahal jsem v hněvu: Nedosáhnou mého odpočinku.“

To se netýká Božího odpočinutí od stvoření. O sedmém dni je přece v Písmu řečeno: „Sedmého dne Bůh odpočíval od svého díla,“ a to je hotové od založení světa. Nevztahuje se to ani na Jozua a na usídlení Izraelců v zaslíbené zemi. To by Bůh v pozdější době nemluvil o jiném odpočinku. Tím, že znovu řekl: „Nedosáhnou mého odpočinku,“ ukázal, že dále zůstává možnost dosažení odpočinku. Proto později skrze Davida nabízí novou příležitost: „Jestliže uslyšíte dnes jeho hlas, nezatvrzujte se proti němu.“

Boží lid má tedy připraven svátek odpočinutí. Ten, kdo ho dosahuje, odpočine si od svého díla podobně, jako Bůh odpočíval od svého. Usilujeme o to, abychom měli podíl na tomto odpočinku, aby někdo po příkladu Izraele nepropadl neposlušnosti.

Boží slovo je živé, průbojné a ostré jako nabroušený dvojsečný meč. Proniká naši osobnost a ducha, naše pohnutky a okolnosti, ve kterých žijeme, rozebírá naše pocity a myšlení. Žádná bytost před ním není zabezpečena. Bůh, před kterým se budeme ze všeho zodpovídat, vidí vše takové, jaké to ve skutečnosti je: propadlé Božímu soudu a odkázané na jeho milost.

Máme však u Boha mocného prostředníka, jeho Syna Ježíše. Pevně se ho držme. Je schopen s námi spoluprožívat naše slabosti, protože procházel stejným pokušením jako my, ale nedal se jím nikdy svést k hříchu.

Proto směle přistupme k Bohu, který nás miluje, abychom dosáhli smilování a nalezli pomoc v čas tísně.

Velekněz je člověk, který jménem ostatních předstupuje před Boha a přináší mu dary a oběti s prosbou o smíření. Protože i on podléhá slabostem, musí přinášet oběti nejen za lid, ale i za sebe a je schopen chápat nevědomé a pobloudilé. Toto postavení si nikdo nemůže svévolně přivlastnit, ale musí k němu být Bohem povolán. Ani Kristus se k němu sám nepovznesl. Ustanovil ho Bůh, když mu řekl:

„Ty jsi můj syn, já jsem tě dnes zplodil."

A jindy prohlásil:

„Jsi na věky knězem podle řádu Malkísedekova."

Když byl Kristus na zemi, přednášel hlasitě, úpěnlivě a s pláčem prosby Bohu, který ho jediný mohl zachránit před smrtí. Bůh ho v jeho úzkosti vyslyšel.

Ačkoliv byl Boží Syn, měl se ve škole utrpení naučit, co znamená bezvýhradná poslušnost. Když v té zkoušce obstál, stal se všem, kdo se mu podrobují, zdrojem trvalé ochrany. A Bůh ho nazval velekněz podle řádu Malkísedekova.

Rád bych vám o těchto věcech řekl mnohem víc, bylo by to pro vás nesnadno pochopitelné, protože je vaše vnímavost otupena. Už jste měli být dávno učiteli druhých, ale zůstali jste žáky. Opět potřebujete, aby vás někdo učil abecedě Boží řeči. Potřebujete mléko, ne hutný pokrm. Kdo se živí jenom mlékem Božího slova, dokazuje, že neproniká do hloubek Božího myšlení. Ti, kdo na základě zkušenosti dovedou smysly rozeznat dobré od zlého, jsou dospělí a pronikají k jádru věci.

Přestaňme stále jenom ohledávat základy Kristova učení a usilujme postoupit dále. Nevracejme se pořád jenom k lítosti nad nesprávným jednáním, k víře v Boha, k učení o křtu, ke vkládání rukou, k učení o vzkříšení mrtvých a o věčném odsouzení. Když Bůh dovolí, postupme k dalším věcem.

Ten, kdo byl jednou osvícen, okusil Božího daru, získal podíl na Duchu svatém, poznal, jak vážná je Boží věc, zakusil moc přicházejícího světa, a potom od Boha odpadl, nemůže se vrátit zpátky, protože veřejně potupil a znovu ukřižoval Božího Syna.

Země, která je často skrápěna deštěm a vydává těm, kdo ji obdělávají, hojnou úrodu, přijímá od Boha požehnání. Plodí-li však bodláky a trní, není vhodná k obdělávání, bude vypálena a ponechána svému osudu.

I když říkám takové věci, milovaní, nemyslím, že by se týkaly vás. Jsem přesvědčen, že přinášíte dobré plody a spočíváte v Boží ochraně. Bůh je spravedlivý, nezapomíná na vaši práci a věrnost jeho věci, na vaši minulou i přítomnou službu, kterou prokazujete těm, kteří jsou mu

cele oddáni. Napomínám každého z vás k horlivosti. Nebuďte leniví a zachovejte si až do konce plnou naději. Nebuďte tupí. Řiďte se příkladem těch, kteří vírou a trpělivostí dosáhli splnění Božích slibů.

Bůh dal Abrahamovi slib a chtěl ho potvrdit přísahou. A protože nemohl přísahat při nikom větším, přísahal při sobě, že bude Abrahama provázet svou přízní a že rozmnoží jeho rod. A Abraham svou trpělivostí skutečně dosáhl splnění tohoto slibu.

Když se lidé přísahou dovolávají někoho mocnějšího, ukončují tím svůj spor. Bůh dědicům zaslíbení svou přísahou nepochybně prokázal nezměnitelnost své vůle. Protože je vyloučeno, aby Bůh lhal, můžeme se tedy neochvějně opírat jak o jeho slib, tak o jeho přísahu. Když jsme se k němu uchýlili, smíme čerpat mocné potěšení z nabízené naděje, které jsme se chopili. Je to bezpečná a pevná kotva celé naší bytosti, která nás spojuje s Bohem, k němuž nás předešel Ježíš, který se stal navždycky knězem podle řádu Malkísedekova. Malkísedek je předobrazem Božího Syna, který je knězem navždycky.

Když se totiž Abraham vracel z vítězného válečného tažení, při kterém vysvobodil svého synovce Lota, vyšel mu vstříc král pokoje a spravedlnosti, kněz Nejvyššího – Malkísedek ze Sálemu.

Neznáme jeho rodiče ani rodokmen, nevíme, kdy se narodil, ani kdy zemřel. Abraham mu odevzdal desátky z kořisti a přijal od něho požehnání jako potvrzení slibů, kterých se mu od Boha dostalo. V Abrahamovi se před Malkísedekem sklonil a desátky mu odevzdal i praotec kněžského rodu Lévi, jehož potomci později podle ustanovení zákona konali kněžskou službu a vybírali desátek.

Lévijská služba nebyla s to přivést Boží lid k dokonalosti. Proto bylo třeba jiné služby a jiného kněze – a to podle řádu Malkísedekova. Je zřejmé, že přenesením kněžství zaniká zákonité oprávnění pro trvání lévijské služby. Náš Pán, jak všichni víme, pochází z Judova pokolení, jehož členy Mojžíš nikdy nepověřil kněžskou službou a žádný člen jeho rodu ji také nikdy nekonal. Je proto zřejmé, že v něm povstává nový kněz podle řádu Malkísedekova, který svou hodnost nedědí na základě lévijského zákona, ale ujímá se jí mocí své nesmrtelnosti. To dosvědčuje žalmista, když říká:

„Ty jsi kněz na věky podle řádu Malkísedekova.“

Předchozí zákonné ustanovení o kněžské službě bylo zrušeno, protože se ukázalo jako slabé a neužitečné. Vždyť samo o sobě nikoho nepřivedlo k dokonalosti. Vystřídala je lepší naděje, jejímž prostřednictvím se přibližujeme k Bohu. Toto přenesení kněžství se nestalo bez přísahy. Kněží bývali jmenováni bez přísahy, ale Ježíš byl ustanoven s přísahou, poněvadž mu bylo řečeno:

> „Pán přísahal a nebude toho litovat: Ty jsi kněz na věky podle řádu Malkísedekova.“

Proto se Ježíš stal ručitelem lepší smlouvy.

Kněží bylo mnoho. Protože byli smrtelní, nastupoval jeden za druhým. Žádný nemohl konat úřad do nekonečna. Ježíš však nepotřebuje předávat úřad dalšímu, protože zůstává na věky. Proto přináší dokonalé spasení těm, kteří jeho prostřednictvím přicházejí k Bohu. Je stále připraven zasáhnout v jejich prospěch.

Takového velekněze jsme potřebovali: svatého, nevinného, neposkvrněného, odděleného od hříšníků a vyššího než sama nebesa, který není povinen přinášet každý den oběť napřed za své hříchy a pak za hříchy lidu. Obětoval sama sebe. Zákon dosazoval za velekněze lidi podrobené slabosti, ale slovo přísahy vynesené po vydání zákona ustanovilo na věky velekněz Syna dokonalého.

Náš velekněz koná svou službu v nebeském chrámu, který postavil Pán a ne člověk jako pravé místo bohoslužby. Koná ji od chvíle, kdy zaujal vysoké postavení u Boha.

Každý velekněz je ustanoven k tomu, aby obětoval dary a oběti. I Ježíš měl tuto povinnost. Ale nebyl z kněží, kteří přinášejí dary podle zákona a jejichž služba je jen stínem nebeské bohoslužby. Víme přece, že Mojžíš zhotovil na Boží příkaz svatyni přesně podle vzoru, který mu byl zjeven.

Kristus je však prostředníkem lepší smlouvy, která je založena na dalekosáhlejších zaslíbeních, protože mu byla svěřena vznešenější služba.

Kdyby stará smlouva neměla vady, nebyla by nahrazována novou. Ale Bůh říká svému lidu:

> „Nastane den, kdy uzavřu s Izraelci a Judejci novou smlouvu. Bude se lišit od té, kterou jsem uzavřel s jejich otci v den, kdy jsem je vyvedl z Egypta. Nedodrželi ji a já jsem o ně přestal dbát. Toto je nová smlouva, kterou uzavřu s Izraelci, praví Pán. Napíšu své zákony do jejich myslí, takže budou vědět, co po nich žádám, aniž bych to musel říkat. A ty zákony budou vepsány v jejich srdci a oni budou toužit po tom, aby je plnili. A budu jejich Bůh a oni budou můj lid. A nebude třeba, aby někdo říkal svému příteli, sousedovi nebo bratrovi: Poznávej Pána, poněvadž mne už všichni, velcí i malí, budou znát. Odpustím jim jejich přestupky a na jejich hříchy ani nevzpomenu.“

Tím Bůh ohlašuje nové sliby a novou smlouvu místo staré, která je už nevhodná a pozbývá platnosti.

Pravá smlouva měla svatostánek a pravidla bohoslužby. Svatostánek měl podobu stanu, který byl oponou rozdělen na dvě části. Přední části se říkalo svatyně. Byl tam sedmiramenný svícen a stůl, na který bylo každou sobotu kladeno dvanáct chlebů. Za závěsem byla velesvatyně Patřila k ní zlatá kadidelnice a zlatem kovaná truhla smlouvy, v ní byla zlatá nádoba s pokrmem, který Izraelci jedli na poušti, Áronův prut, kterým Bůh rozhodl o tom, kdo má vykonávat službu ve svatyni, a desky se zněním Desatera. Přikrývalo ji zlaté víko zvané slitovnice. Nad víkem držely stráž okřídlené bytosti nazvané cherubové.

Do svatyně denně vcházeli kněží pověření bohoslužbou. Do velesvatyně směl vejít jenom jedenkrát za rok velekněz. Přinášel krev jako oběť za bezděčné přestupky svoje i lidu. Touto bohoslužbou Duch svatý naznačoval, že ještě nebyla otevřena cesta, která by vedla přímo k Bohu.

Všechno, co se ve svatyni dělo, bylo předobrazem budoucnosti. Dary a oběti nestačily uklidnit svědomí těch, kteří je přinášeli. Zachovávání předpisů o pokrmech, nápojích a všelijakém obmývání zajišťovalo vnější spravedlnost do chvíle, než přišel nový velekněz Ježíš Kristus. Ten vešel do větší a dokonalejší svatyně, kterou nepostavili lidé.

Místo krve kozlů a býků obětoval jednou provždy svou vlastní krev. Tak nám vydobyl věčné vykoupení.

Krví kozlů a býků a ve vodě rozmíchaným popelem z jalovice skrápěl poskvrněné lidi a tak posvěcoval a očišťoval jejich těla. Krev bezúhonného Krista, který se obětoval Bohu, očišťuje naše svědomí od neužitečných skutků ke službě živému Bohu. Kristus zemřel a tak se stal prostředníkem nové smlouvy, která zajišťuje vykoupení ze všech přestupků spáchaných v době platnosti staré smlouvy uzavřené s Izraelem. Můžeme se tedy pevně chopit toho, co bylo slíbeno.

Ano, k závěti musí přistoupit smrt odkazujícího. Teprve potom je neměnná. Nelze ji vykonat, pokud je živ. Proto bylo zapotřebí krve i při uzavírání prvé smlouvy. Když Mojžíš přečetl shromážděnému lidu všechna přikázání zákona, smíchal krev býků a kozlů s vodou, vzal rudou vlnu a větvičku yzopu a pokropil tou vodou knihu i shromáždění a řekl: „Toto je krev smlouvy, kterou s vámi uzavřel Bůh.“ Podobně postříkal krví svatostánek a všechno bohoslužebné náčiní. Podle zákona je totiž téměř všechno očišťováno krví a bez prolití krve není odpuštění vin.

Takovým způsobem se muselo očišťovat to, co nebeskou svatyni jen připomínalo. Nebeská svatyně však vyžaduje vzácnější oběť. Kristus vešel do pravé nebeské svatyně, aby nás v ní před Bohem zastupoval; nevstoupil do její pozemské napodobeniny vytvořené lidmi. Nepřinášel za nás svou oběť opakovaně, jako to každoročně dělával velekněz, který

do svatyně vstupoval s krví cizí; vždyť by za ta tisíciletí musel často trpět. Ale přišel nyní, aby jednou provždy svou obětí odčinil hřích. Člověk umírá jen jednou, a pak bude postaven před soud. Proto se i Kristus jednou obětoval a vzal na sebe hříchy mnohých. Podruhé se ukáže bez oběti za hříchy, aby zachránil ty, kteří ho očekávají.

Zákonné ustanovení o lévijské službě je jen stínem budoucího dobra. Oběti, které se každý rok opakují, nemohou nikoho z těch, kdo se jich účastní, přivést natrvalo k dokonalosti. Kdyby skutečně jednou provždy očišťovaly ty, kteří je přinášejí, přestali by je už dávno obětovat, protože by je přestalo tížit svědomí. Každoroční oběti vlastně připomínají hříchy. Není totiž možné, aby krev býků a kozlů odčinila hříchy. Proto Kristus při vstupu na tento svět prohlásil:

> „Nepřál sis, Bože, oběť ani dar, ale dal jsi mi tělo.“ A k tomu řekl:
> „Hle, jdu, abych vykonal, Bože, tvou vůli, jak je o mně psáno.“

Písmo napřed říká, že Bůh si nepřál a neoblíbil oběti a dary, které byly přinášeny podle zákona, a potom dodává: „Hle, jdu, abych vykonal tvou vůli.“ Ruší prvé, aby ustanovil druhé. Bůh si přeje, abychom byli očištěni a jemu navráceni obětí těla Ježíše Krista, která byla přinesena jednou provždycky.

Kněží sloužili každodenně Bohu a přinášeli oběti, které nemohly odčinit hřích. Ježíš přinesl oběť za hříchy jednou, a pak natrvalo zaujal významné postavení u Boha.

Od té chvíle čeká, až mu budou podrobeni nepřátelé. Jedinou obětí přivedl navždycky k dokonalosti ty, které odděluje od hříchu.

I Duch svatý nám vydává svědectví.

> „Toto je smlouva, kterou uzavřu s nimi po oněch dnech: Vložím své zákony do jejich srdcí a vepíšu je do jejich myslí a na jejich hříchy a přestupky nevzpomenu.“

Takže kde je odpuštění hříchů, tam už není třeba oběti za hříchy.

Krev Ježíše Krista nám, bratři, umožňuje přistupovat bezprostředně k Bohu. On svou obětí otevřel novou a živou cestu. Stal se tak naším prostředníkem. Přistupujeme tedy k němu obmyti, s opravdovým srdcem naplněným vírou, zbaveni špatného svědomí. Držme neochvějně vyznání naděje, protože Bůh plní svoje sliby. Podněcujme se navzájem k lásce a k dobrým skutkům. Neopouštějte svá shromáždění – jak si někteří navykli, ale vzájemně se potěšujte – tím horlivěji, čím jasněji vidíte, že se blíží den příchodu Pána Ježíše v slávě.

Kdo z vás by znal pravdu, a přece by svévolně jednal proti ní, u toho pozbude oběť za hříchy platnosti a zůstane mu jen bázlivé očekávání soudu a hrozného trestu, který má stihnout přestupníky. Kdo překročil zákon vydaný Mojžíšem, byl bez milosrdenství popraven, jestliže jeho

hřích dosvědčili dva nebo tři svědci. Uvědomte si, oč horšího trestu zasluhuje ten, kdo pohrdá Božím Synem a znevažuje jeho krev smlouvy, kterou byl posvěcen, a uvádí v posměch Ducha milosti. Známe přece toho, který řekl: „Mně náleží pomsta, já odplatím.“ Jinde Pán upozorňuje, že bude soudit svůj lid. Je proto hrozné upadnout do rukou živého Boha.

Rozpomeňte se na dny, kdy jste uvěřili a vzápětí museli trpělivě a vytrvale zápasit s mnohým utrpením. Byli jste veřejně vystavováni urážkám a útisku, neboť jste podepírali ty, kteří byli uráženi a utiskováni. Trpěli jste spolu s vězni, a když jste byli olupováni o majetek, snášeli jste to radostně s vědomím, že máte v nebi lepší a trvalejší jmění. Nezbavujte se své radostné důvěry, která přinese velkou odměnu. Vyzbrojte se trpělivostí, abyste vykonali Boží vůli a dosáhli toho, co vám bylo slíbeno.

> „Ještě malou chvilku a ten, který se blíží, přijde a nebude otálet.
> Můj spravedlivý bude žít z víry. Nemám zalíbení v tom, kdo ode mne utíká.“

Ale my přece nepatříme k těm, kdo odpadají a zahynou, nýbrž k těm, kdo věří a dosáhnou života.

Víra je naprostá důvěra, že se stane to, v co doufáme, a ona způsobuje, že nepochybujeme o tom, co nevidíme. K takové víře předků se Bůh přiznal a podal o ní svědectví prostřednictvím proroků. Vírou chápeme, že vesmír byl stvořen Božím slovem a nevznikl nějakým neznámým způsobem. Ve víře obětoval Adamův syn Ábel lepší oběť než jeho bratr Kain a pro víru byl prohlášen za bezhříšného. Kain ho po oběti zabil, ale Ábel navzdory smrti mluví skrze svou víru dál.

Pro svou víru byl Henoch ušetřen smrti, protože Bůh si ho vzal k sobě. Předtím o něm bylo vydáno svědectví, že se líbil Bohu. To je bez víry nemožné. Ten, kdo přistupuje k Bohu, musí věřit, že Bůh je a že odměňuje ty, kteří ho hledají.

Noe uvěřil Bohu, který mu předpověděl potopu, ačkoliv na ni v té době ještě nic neukazovalo. Poslušně začal stavět loď k záchraně své rodiny. Svou vírou vynesl soud nad světem a dosáhl dokonalosti, která je z víry.

Vírou Abraham uposlechl, když byl vyzván, aby se vypravil do země, která měla být dědičně svěřena do užívání jeho rodu. Uvěřil a uposlechl, ačkoliv nechápal, kam jde. S důvěrou bydlel jako cizinec v zemi, která mu byla přislíbena. Žil se spoludědici zaslíbení – synem Izákem a vnukem Jákobem – ve stanech jako kočovník a toužil po pevně založeném městě, jehož stavitelem a tvůrcem je sám Bůh.

Také Abrahamova manželka Sára vírou přijala od Boha moc, aby se stala matkou, ačkoliv už překročila svůj čas. Pevně věřila tomu, kdo jí dal

zaslíbení. Proto z jednoho muže – a to už starce – vzešlo „množství lidu jako hvězd na nebi a jako nespočetný písek na břehu moře."

Ti všichni zemřeli ve víře, aniž se dočkali splnění všech zaslíbení. Víra je posilovala, byla jim útěchou a pomáhala jim k vyznání, že jsou na zemi jenom cizinci a poutníky. A kdo říká něco takového, naznačuje, že hledá vlast. Kdyby přitom měli na mysli vlast, kterou opustili, měli ještě dost času, aby se do ní vrátili. Oni toužili po lepší – nebeské. Proto jim Bůh připravil město a nemusí se stydět, že ho vzývali jako svého Boha.

Bůh vznesl na Abrahama neuvěřitelný požadavek: Přál si, aby obětoval svého jednorozeného syna Izáka, se kterým bylo spojeno zaslíbení o rozmnožení rodu. Abraham se k tomu poslušně rozhodl v přesvědčení, že Bůh má moc vzkřísit i mrtvého. Proto mu Bůh Izáka vrátil jako obraz budoucího vzkříšení.

Ve víře požehnal Izák svým synům Jákobovi a Ezauovi; on totiž věřil, že se uskuteční, co bylo zaslíbeno. Jákob měl pak dvanáct synů, z nichž nejznámější je Josef. Bratři se ho zbavili tím, že jej bez vědomí otce prodali do Egypta. Po počátečních nesnázích se tam nakonec stal místodržícím. V této vysoké funkci se dal bratřím poznat a v době hladu pozval svého otce k sobě do Egypta. Než tam pak Jákob zemřel, ve víře požehnal dvěma Josefovým synům.

Když Josef umíral, ve víře připomněl svému lidu, že Bůh po staletích vyvede izraelské syny z Egypta, a vyslovil přání, aby ti, kdo se toho dočkají, přenesli jeho ostatky do Palestiny, Ta doba nastala, když se narodil Mojžíš. Jeho rodiče tehdy prožili těžké chvíle. Egyptský král totiž nařídil, aby izraelští chlapci byli hned po narození usmrceni. Ale Mojžíšovi rodiče si svého chlapce zamilovali a ve víře jej navzdory královskému rozkazu ukrývali; věřili, že je to Bohem vyvolené dítě.

Když Mojžíš dospěl, zřekl se postavení králova vnuka. Rozhodl se raději trpět společně s Božím lidem, než prožívat svůj život v nevázaném veselí na královském dvoře. Byl si vědom, že Bůh odměňuje své věrné, a proto si vážil potupy pro Krista více než egyptského bohatství. Ve víře opustil Egypt a nebál se faraónova hněvu, neboť se pevně držel Toho, jenž je neviditelný, jako by ho viděl.

Po dlouhém pastýřském životě se na Boží rozkaz vrátil do Egypta, aby odtud vyvedl svůj lid. Nebylo to snadné. Na zarputilý Egypt dopadala za trest rána za ranou. Došlo to tak daleko, že měli zemřít prvorození ve všech domech, jejichž veřeje nebyly potřeny krví berana na znamení, že je to příbytek člena vyvoleného národa. Tak Mojžíš ve víře v Boží slovo ustanovil velikonoční hod s obětováním beránků, aby Zhoubce nezahubil prvorozené Izraele.

Na útěku před Egypťany Boží lid ve víře překročil Rudé moře, jako by šel po souši. A když se o to pokusili Egyptští, utonuli. Po letech putování pouští, které bylo zaviněno neposlušností lidu, se Izraelci pustili pod vedením Jozue do dobývání Palestiny. Výsměšně před nimi stálo pevné Jericho. Ve víře je sedm dní obcházeli a pak jeho hradby padly. Z obyvatel Jericha byla zachráněna jedině rodina prostitutky Rachab, která nezahynula s ostatními, protože ve víře přijala před bojem do ochrany izraelské vyzvědače.

Co k tomu mám ještě dodat? Nestačí mi čas na vyprávění o Gedeónovi, Barákovi, Samsonovi, Jiftáchovi, Davidovi, Samuelovi a prorocích, kteří ve víře dobývali království, uskutečňovali Boží spravedlnost, dosahovali toho, co jim bylo slíbeno, zavírali tlamy lvům, vzdorovali žáru ohně, unikali násilné smrti, v slabosti získávali novou sílu, nabývali převahu v boji a zaháněli nepřátelské armády. Někteří mrtví byli vzkříšeni a vrátili se ke svým rodinám. Jiní byli mučeni, odmítli záchranu a dali přednost něčemu lepšímu – totiž vzkříšení k věčnému životu. Byli kamenováni, rozřezáváni pilou a stínáni. Další se podrobili zkoušce posměchu a bičování, dokonce i pout a žaláře. V ovčích a kozích kůžích o hladu, v úzkostech a zubožení byli štváni po pustinách a horách, skrývali se v jeskyních a dírách. Svět jich nebyl hoden. A ti všichni ačkoliv, osvědčili svou víru, nedočkali se splnění všech zaslíbení. Neměli totiž dospět k cíli bez nás, protože Bůh si přeje, abychom vstoupili do věčného života společně.

To je ten velký zástup těch, kteří osvědčili svou víru. Odložme proto všechno, co nás tíží a zdržuje, i hřích, ve kterém můžeme snadno uvíznout, a vytrvale pospíchejme k cíli. Dívejme se přitom na Ježíše, který je zdrojem i obsahem naší víry, který se nebál hanby, opustil nebeskou radost, byl popraven a ujal se s Bohem vlády. Uvažte, s jakým odporem ze strany hříšníků se setkal a jak trpělivě jej nesl. Neochabujte tedy a neklesejte na mysli. Zatím jste v zápase proti hříchu neprolili svou krev.

Což jste zapomněli na slova, jimiž vás Bůh povzbuzuje jako své syny?

> „Neber, můj synu, na lehkou váhu, když tě Pán kárá. Neklesej na mysli, když tě napomíná. Koho Pán miluje, toho kárá. A trestá každého, koho přijímá za syna.“

Podvolujte se jeho výchově; Bůh s vámi jedná jako se svými syny. Byl by to vůbec syn, kdyby ho otec nevychovával? Jste-li bez takové výchovy, jaké se dostává všem synům, pak nejste synové, ale cizí děti. Naši tělesní otcové nás trestali, a přece jsme je měli v úctě; nemáme tedy být mnohem více poddáni tomu Otci, který dává Ducha a život?

A to nás naši tělesní otcové vychovávali podle svého uvážení a jen pro krátký čas, kdežto nebeský Otec nás vychovává k vyššímu cíli, k

podílu na své svatosti. Přísná výchova nám nikdy nebývá po chuti a vyvolává v nás odpor. Později však přináší ovoce pokoje a dokonalost těm, kdo jí prošli.

Posilněte proto své zemdlené ruce a podlomená kolena a vykročte jistým krokem, aby to, co kulhá, nezchromlo docela, ale naopak se uzdravilo.

Snažte se žít se všemi v míru a zasvěcujte se Pánu – jinak nevejdete v jeho slávu. Nevymykejte se svým otálením působení Boží milosti, aby se mezi vámi nezakořenila nějaká hořkost, která by se pro ostatní stala zdrojem nákazy a nesnází. Ať nikdo není nevěrný nebo lehkomyslný jako Ezau, který se vzdal práv prvorozeného za trochu jídla. Pak by byl rád dosáhl zvratu, ale na věci se už ani slzami nedalo nic změnit. Izraelci přistoupili k hmatatelné hoře Sínaji, obklopené plameny, mračny, temnotou a vichřicí, kde se za zvukem polnice ozýval Boží hlas. Bůh požadoval usmrcení i každého zvířete, které by se přiblížilo k hoře. Účinek tohoto projevu byl tak mocný, že sami Izraelci prosili o ukončení Boží řeči. Dokonce Mojžíš prohlásil: „Třesu se hrůzou a děsem."

Vy jste však přistoupili k duchovní hoře – Sijónu, k městu živého Boha, k nebeskému Jeruzalému, k nesčetným zástupům andělů, k církvi těch, kteří jsou zapsáni v nebi, k Bohu – Soudci všech a všeho, k zesnulým věřícím, kteří již dosáhli cíle dokonalosti, k Ježíši – prostředníku nové smlouvy a k jeho krvi, která naši vinu smazává, místo aby volala o pomstu jako krev Ábelova.

Hleďte, ať neodmítáte toho, kdo mluví. Jestliže Izraelci neunikli trestu, když vypověděli poslušnost pozemskému poslu Mojžíšovi, jakému nebezpečí bychom se vystavovali my, kdybychom se odvraceli od posla nebeského. Jeho hlas kdysi otřásl zemí a nyní ohlašuje: „Ještě jednou zatřesu nejen zemí, ale i nebem." Výrazem „ještě jednou", dává najevo, že prověří všechno, co nemá pevné základy, takže zůstane jen to, co je neochvějné.

Obdrželi jsme nezničitelné království. Projevujme proto vděčnost tím, že budeme Bohu sloužit tak, jak se mu to líbí: s bázní a uctivostí. Neboť náš Bůh je „oheň stravující".

Jste bratři. Nepřestávejte se mít rádi. Nezapomínejte na pohostinnost. Byli už takoví, kteří, aniž si toho byli vědomi, přijali za hosty anděly. Pamatujte na vězně, jako byste byli spolu s nimi uvězněni, a na trýzněné jako ti, které to může postihnout také. Manželství mějte všichni v úctě. Manželé, buďte si věrni. Cizoložné a nestoudné bude soudit Bůh. Ať se vás nezmocní láska k penězům. Spokojte se s tím, co máte. Neboť Bůh řekl:

„Nezřeknu se tě, ani tě neopustím."

Proto smíte směle prohlásit:

„Pán je můj pomocník. Nebojím se ničeho, co by mi mohl udělat člověk.“

Nezapomínejte na své vůdce, kteří vám vyřizovali Boží poselství. Sledujte cíl jejich života a důvěřujte Bohu jako oni.

Ježíš Kristus je týž včera, dnes i na věky. Nenechte se proto strhávat různými cizími naukami. Svou duchovní sílu čerpáme pouze jako dar od Boha. Nezískáme ji tím, že budeme dodržovat určité předpisy o požívání potravy. Pouhým dodržováním takových předpisů nikdo nic nezíská.

Máme nový způsob služby Bohu, na kterém nemají podíl ti, kteří lpí na původních izraelských obřadech. Ve staré obětní praxi je však i pro nás něco poučného. Těla zvířat obětovaných za hřích, jejichž krev vnášel velekněz do svatyně, byla spalována za městem. To je předobraz Ježíše, který trpěl za branami Jeruzaléma. Vykročme tedy za ním, opusťme náš starý způsob života a nebojme se pro něho snášet potupu. Vezměme na sebe jeho potupu. Vždyť zde na zemi přece nemáme trvalý domov, ale naším cílem je město, které jistě přijde.

Přinášejme tedy skrze Ježíše stále oběť chvály Bohu; naše rty nechť vyznávají jeho jméno. Nezapomínejme na dobročinnost a štědrost, protože takové oběti se Bohu velice líbí. Důvěřujte těm, kteří vás vedou, a podřizujte se jim. Oni nad vámi bdí a budou voláni k odpovědnosti. Dbejte, ať mohou podat zprávu s radostí a ne s lítostí, aby vám to nebylo ke škodě. Modlete se za nás. Jsme přesvědčeni o svém čistém svědomí, neboť se chceme ve všem správně zachovat. Snažně prosím: Modlete se, abych se zase mohl mezi vás brzy vrátit.

Bůh je dárce pokoje. Vzkřísil našeho Pána Ježíše z mrtvých. Učinil jej pro jeho oběť naším nejvyšším pastýřem. Ať vás Bůh uschopní ke konání všeho dobrého, abyste plnili jeho vůli. Kristovou mocí ať ve vás tvoří všechno, co se mu líbí. Jemu buď navždycky sláva. Amen.

Prosím vás, bratři, přijměte tato napomenutí. Sděluji vám, že byl náš bratr Timoteus propuštěn z vězení. Přijde-li brzo, navštívím vás s ním. Pozdravte všechny, kteří vás vedou, a všechny, kteří jsou Bohu oddáni. Pozdravují vás všichni italští bratři.

Milost s vámi se všemi.

Jakubův

List Jakubův

Milí bratři, ať žijete kdekoliv, přijměte pozdrav od Jakuba, služebníka Boha a Pána Ježíše Krista.

Vím, že máte mnoho nesnází a pokušení. Radujte se z toho, protože čím obtížnější bude cesta vaší víry, tím více poroste vaše vytrvalost. Když ve všem obstojíte, stanete se skutečně zralými křesťany.

Nevíte-li, jak si počínat, žádejte Boha o moudrost a on vám ji dá štědře a rád. Proste o ni s důvěrou a bez pochyb. Ten, kdo pochybuje, podobá se mořské vlně hnané a zmítané větrem. Takový člověk je rozpolcený a jeho rozhodnutí jsou nestálá. Kdo neprosí s vírou, nemůže očekávat od Pána odpověď.

Křesťan, který nemá významné postavení v tomto světě, ať si je vědom bezvýznamnosti svého bohatství, neboť pro Pána je pomíjivé právě tak jako květina, která v prudkém letním žáru uvadne a ztratí květy. Vždyť i nejvýznamnější člověk se vším, co vykonal, jednou vezme za své.

Dobře bude tomu, kdo obstojí ve zkouškách. Jako odměnu obdrží život, který Pán slíbil těm, kdo ho milují. Uvědomte si, že žádné pokušení ke zlému nepřichází od Boha. Bohu je totiž každé zlo odporné a nikoho ke zlu nenavádí. Pokušení pochází z našich vlastních myšlenek a zlých tužeb. Zlé myšlenky jsou zárodkem hříchu a hřích vede k rozkladu a smrti. Nedejte se oklamat, milí bratři!

Všechno, co je dobré a dokonalé, pochází od Boha. On sice stvořil střídání světla a tmy, ale u něho samého není kolísání mezi dobrem a zlem. Ze své dobré vůle otevírá v Ježíši Kristu dveře do života a vy jste první, kdo jimi vešli.

Drazí, nezapomeňte, že člověk má vždy s ochotou naslouchat, s rozvahou mluvit a nemá se dát vyprovokovat k hněvu. Když se totiž člověk rozzlobí, nejedná tak, jak si Bůh přeje. Odstraňte ze svého života všechnu špinavost a zpupnost a vpusťte do něho Boží slovo, které má moc od základu vás proměnit.

Ale pozor: Tomuto slovu musíte nejen naslouchat, ale také podle něho jednat. Jestliže někdo Božímu slovu pouze naslouchá a nepřizpůsobí svůj život tomu, co slyší, podobá se člověku, který se na sebe podívá do zrcadla, ale pak se otočí a zapomene na své nedostatky. Kdo se však pozorně zahledí do Božího zákona a pochopí, že ho jím Bůh nechce svázat, nýbrž osvobodit, nezůstane jen zapomnětlivým posluchačem, ale vede ho to k činům, které mu přinesou radost a štěstí.

Kdo se považuje za křesťana a přitom nedovede ovládnout svůj ostrý jazyk, klame sám sebe a jeho zbožnost je bezcenná. Víte, co Bůh považuje za pravé a ryzí náboženství? Pomáhat osamělým a osiřelým v jejich těžkém údělu a nezadávat si se špínou světa.

Bratři, jestliže věříte v Ježíše Krista, který je slavným Pánem všech, nemůžete měřit lidi podle kabátu.

Představte si, že do vašeho shromáždění přijde bohatě oblečený host se zlatým prstenem na ruce a hned za ním obyčejný člověk v obnošených šatech. K prvnímu budete samá pozornost a uvedete ho na pěkné místo, zatímco druhého si ani nevšimnete a necháte ho někde stát. Čeho jste se dopustili? Udělali jste rozdíl mezi lidmi, a navíc podle zvrácených měřítek.

Nezapomeňte, že Bůh si často z bezvýznamných lidí vírou dělá osobnosti a otevírá dveře do svého království těm, kdo ho milují, ne těm, kdo na to mají. A vy byste s takovým člověkem pohrdli! Copak vás právě vlivní lidé nepronásledují a nevláčejí po soudech? Vždyť právě oni se tak často posmívají jménu toho, který je pro vás vším!

Korunou Božích přikázání je láska. Jednáte správně, posloucháte-li příkaz Písma: „Miluj svého bližního právě tak, jako miluješ sebe!“ Nadržovat jednomu a přehlížet druhého je podle tohoto zákona hřích.

Člověk, který chce přísně dodržovat Boží zákon, ale v jedné věci se od něho odchyluje, je vinen právě tak jako ten, kdo porušuje celý zákon. Bůh, který řekl „Nezabiješ!“ řekl také „Nezcizoložíš!“. A tak i když jsi nikoho nezabil, ale porušil jsi nevěrou manželství, stejně jsi porušil zákon.

Každý z vás bude souzen podle toho, zda se ve svém životě řídil či neřídil Božím zákonem lásky. Proto dávejte pozor na to, co říkáte a jak jednáte. Kdo jedná nemilosrdně, hrozí mu přísný soud. Milosrdenství však soud převažuje.

Co by vám byla platná víra, bratři, kdybyste podle ní nežili? Myslíte, že vás taková víra spasí? Řekněme, že někdo z vašich přátel bude hladovět a nebude mít co na sebe. Řeknete-li mu: „Tak se měj dobře, ať nenachladneš a nemáš hlad!“ a sami mu nedáte ani jídlo ani oblečení, jakou to má cenu?

Víra, která se neprojevuje činy, je sama o sobě mrtvá a bezcenná. Máte-li jen takovou víru, pak vám může někdo namítnout: „Ty mluvíš o své víře. Dokaž ji svými činy. A o mně říkáš, že víru nemám. O mé víře svědčí činy.“

Věříš, že je Bůh. To je dobře. Ale nezapomeň, že v Boha věří i ďábel, ale nic mu to nepomůže. Chvěje se před Božím soudem. Vy bláhoví, ještě

chcete, abych vás přesvědčoval o bezcennosti víry, která není dokázána skutky?

Čím projevil Abraham svou víru? Tím, že byl ochoten i k takovému činu, jako obětovat Bohu svého syna Izáka. U něho šla víra ruku v ruce s činem a dozrála poslušností. O takovou víru jde v Písmu, když čteme: „Abraham uvěřil Bohu, Bůh se k němu přiznal a nazval ho svým přítelem.“ Vidíte, že Bůh může přijmout člověka jen tehdy, když svou víru dokazuje skutky. Poslušný čin víry zachránil i prostitutku Rachab, když ukryla izraelské zvědy a umožnila jim útěk. Víra bez činů je jako tělo bez duše.

Bratři, nevytýkejte tak horlivě chyby druhým, vždyť chybujeme všichni. Jestliže budeme jednat špatně jakožto učitelé, náš trest bude o to přísnější.

Kdo umí zkrotit svůj jazyk, dokazuje, že je zralý člověk a umí ovládat sám sebe. I velkého koně donutíte k poslušnosti, jestliže mu do huby vložíte nepatrné udidlo. Nebo taková loď: i když je velká a žene ji silný vítr, kormidelník ji ovládá malým kormidlem.

Jazyk je také nepatrný, a přesto může způsobit velké věci. Od malého plaménku může shořet celý les. A jazyk je takový plamének. Zapálen hříchem může způsobit v duši člověka i v jeho okolí mnoho zla.

Člověk umí zkrotit různé druhy zvířat, ptáků, plazů i mořských živočichů, ale svůj vlastní jazyk zkrotit nedovede. Co jednou vysloví zlého, vymkne se jeho vůli a šíří se to jako smrtelný jed. Bratři, jedním a týmž jazykem nelze chválit nebeského Otce a zároveň nenávistně útočit na lidi, jeho děti. Tak jako z jednoho pramene nevyvěrá zároveň sladká a hořká voda, tak nemůže ani z jedněch úst vycházet chvála a osočování. Cožpak si můžete natrhat olivy z fíkovníku a fíky z vinné révy?

Pokládá se někdo za moudrého a zkušeného? Ať tedy prokáže svou moudrost jemným a krásným jednáním. Máte-li však v srdci plno hořkosti, závisti a sobectví, nechlubte se moudrostí, protože to se nesrovnává. Vaše myšlení neovládá Bůh, nýbrž vaše pudy a ďábel. Vždyť tam, kde se objeví závist a sobecké zájmy, objeví se též nesvár a jiné zlo.

Moudrost pocházející od Boha je především čistá, mírumilovná, laskavá a ústupná. Je vždy milosrdná a vede k dobrým skutkům. Je upřímná a bez jakéhokoliv pokrytectví. Bohu se líbí ti, kdo šíří pokoj.

Co působí vzájemné hádky a boje mezi vámi? Není to snad ctižádost, která vás ovládá? Po mnohém toužíte, a přece nic nemáte. Chcete mít totéž co druzí – i za cenu, že je ničíte, ale nemůžete toho dosáhnout. Bojujete a pletichaříte, zatímco byste se měli modlit. A pokud se modlíte, nic nedostáváte, protože prosíte ze špatných pohnutek, abyste uspokojili sami sebe.

Podobáte se nevěrné ženě, která koketuje s nepřítelem svého muže. Cožpak nechápete, že když chcete být zadobře kde s kým, odcizujete se nutně Bohu? Znovu vám říkám, že nemůžete být lidmi blízkými Bohu, pokud toužíte po přízni tohoto světa. Myslíte si snad, že Bůh, který si nás stvořil pro sebe, může souhlasit s tím, že koketujeme s jeho nepřítelem?

Boží láska je však přece větší než naše zpronevěra. Vždyť Bible praví:

„Bůh se staví proti pyšným, ale nad pokornými se smilovává."

Proto se před Bohem v pokoře skloňte. Postavte se na odpor ďáblu a on od vás uteče. Přibližte se k Bohu a Bůh se přiblíží k vám. Očistěte si ruce, hříšníci, a dejte svá srdce cele Bohu, nerozhodní. Uvědomte si svou ubohost, zarmuťte se a plačte nad sebou. Při tomto poznání není čas na smích a radost, ale na pokání. Ponížíte-li se takto před Bohem, on vás pozvedne.

Bratři, nesnižujte se a nesuďte jeden druhého. Kdo to dělá, staví se nad zákon. Místo aby ho plnil, hraje si na soudce. Je jen jeden zákonodárce a soudce – Bůh. Jenom on může udělit milost, nebo odsoudit. Na jaké místo se to stavíš, když soudíš bližního?

Slyším, že někteří říkáte: „Co nejdřív se přesuneme do toho či onoho města, budeme tam asi rok pracovat a vyděláme si spoustu peněz." Jak můžete vědět, co se stane zítra? Vždyť náš život se podobá ranní mlze, která se objeví a za chvíli zase zmizí. Měli byste spíše říkat: „Jestli si to bude Pán přát a zachová-li nás při životě, uděláme to či ono." Ale vy mluvíte jen o vlastních plánech a chvástáte se jimi. Takové sebejisté řeči jsou hřích. O tom všem, co jsem vám dosud napsal, platí: Kdo ví, co má činit, a neřídí se podle toho, má hřích.

Vy, boháči, už teď plačte a naříkejte nad tím, co vás čeká. Nahromadili jste tolik potravin, že vám hnijí, vaše šatstvo žerou moli a vaše peníze ztrácejí na ceně.

Chtěli jste si nashromáždit poklady, a zatím jste si navršili hranici, která při posledním soudu shoří i s vámi. Mzda, o kterou jste ošidili dělníky najaté ke sklizni vašich polí, svědčí proti vám a nářek ženců dolehl k Božímu sluchu. Váš život strávený v radovánkách a hýření se podobá vykrmování zvířat na porážku. Odsoudili jste a zabili nevinného, který se nebránil.

Bratři, čekejte trpělivě až přijde Pán. Vezměte si příklad z rolníka, který vytrvale čeká na vytouženou sklizeň, až uzraje po podzimních a jarních deštích. Nedejte se zviklat a mějte jistotu v srdci, vždyť příchod Páně se blíží.

Bratři, nestěžujte si jeden na druhého, vždyť sami nejste lepší než ti, které odsuzujete. Nezapomeňte, že velký Soudce je již přede dveřmi a bude soudit i vás.

Za příklad trpělivosti si vezměte proroky, kteří trpěli proto, že vyřizovali Boží poselství. Vážíme si těch, kteří vydrželi. Slyšeli jste o Jobově trpělivosti a vzpomeňte si, jak Bůh nakonec jeho utrpení obrátil k dobrému. Vidíte, jak je Pán plný soucitu a slitování.

Nehřešte tím, že si berete Boha za svědka svých řečí. Buďte tak pravdomluvní, aby každý mohl věřit vašemu prostému ano nebo ne.

Prožívá někdo z vás těžkosti? Ať se modlí! Daří se někomu z vás dobře? Ať zpěvem chválí Boha! Sužuje-li někoho nemoc, ať pozve starší sboru, aby se za něho modlili a potírali ho olejem ve jménu Páně. Modlitba spojená s opravdovou vírou uzdraví nemocného, Pán ho povzbudí, a tíží-li ho svědomí, odpustí mu hříchy.

Vyznávejte si vzájemně své hříchy a modlete se jedni za druhé, abyste mohli být uzdraveni. Opravdová modlitba upřímně věřícího má velkou moc. Vzpomínáte si na Elijáše? Byl to člověk stejně křehký jako my, ale když se opravdově modlil, aby nepršelo, jeho modlitba byla vyslyšena – nesprchlo tři a půl roku. Potom se modlil znovu a tentokrát prosil za déšť. Také tato modlitba byla vyslyšena a země se po dešti opět zazelenala a dala úrodu.

Moji bratři, jestliže někdo zabloudí od pravdy a druhý ho přivede zpět, zachrání jeho duši před zahynutím a pomůže mu získat plné odpuštění.

1. Petrův

První list Petrův

Apoštol Petr píše přistěhovalcům roztroušeným v Pontu, Galacii, Kappadokii, Asii a Bitynii.

Drazí přátelé! Bůh vás již dávno znal a vyvolil vás, abyste se stali jeho dětmi. Duch svatý působil ve vašich srdcích, očistil vás krví Ježíše Krista, abyste žili životem jemu podobným. Ať vám Bůh bohatě žehná a vysvobozuje vás od všech úzkostí a strachů!

Díky a čest vzdejme Bohu, Otci našeho Pána Ježíše Krista, že pro jeho milosrdenství jsme mohli začít zcela nový život plný naděje, protože Ježíš vstal z mrtvých. Teď patříte do jeho rodiny, čeká vás tedy skvělé dědictví, které nepodléhá žádným změnám ani nemůže být zkaženo. Je pro vás připraveno v nebi. Protože věříte, Boží moc vás chrání, abyste došli až k tomu konečnému cíli – ke spáse, která se v plnosti ukáže v blížícím se posledním dnu. To je důvod k velké radosti, i když vím, že jste nyní asi v úzkostech pro různá pokušení a zkoušky, kterými procházíte. Zkoušky přicházejí proto, aby se ukázalo, zda vaše víra je pevná a čistá. Vždyť i zlato se čistí v ohni a vaše víra má v Božích očích nesrovnatelně vyšší hodnotu než pouhé zlato. Zvítězí-li vaše víra v těchto zkouškách, Ježíš vás radostně přijme, až přijde v ten poslední den.

I když jste ho nikdy neviděli, přece ho milujete, a ačkoliv ho ještě nevidíte, přece v něho věříte. A prožíváte nezměrnou radost z toho, že dosahujete cíle své víry – spasení, které se snažili odhalit a poznat již proroci. Předpovídali a pátrali po tom, na který čas a na jaké okolnosti poukazoval Duch svatý, který v nich působil a který prorokoval o Kristově utrpení a slávě. Bylo jim však zjeveno, že k těmto událostem nedojde za jejich života, ale o mnoho let později – za vašeho života. Jsou to pravdy, které vám byly zvěstovány, rozhlašovali je lidé zmocnění týmž z nebe seslaným Duchem svatým. Jsou to tak zvláštní a úžasné věci, že i andělé v nebi touží do nich důkladněji nahlédnout.

Vaše mysl ať je připravena, buďte střízliví a ostražití. Celou svou naději upřete k daru Boží milosti, který vám bude dán při návratu Ježíše Krista. Žijte před Bohem jako jeho poslušné děti. Nedopusťte, aby váš charakter byl formován myšlením vašeho dřívějšího života bez Boha. Naopak, buďte svatí – to je čistí – ve všem podobně jako ten, který vás pozval, abyste se stali Božími dětmi. Vždyť v Písmu je psáno: „Buďte svatí, neboť já jsem svatý.“

Pamatujte, že u vašeho nebeského Otce, ke kterému se modlíte, neexistuje při soudu žádná protekce. Bude vás soudit naprosto sprave-

dlivě podle vašeho jednání; a tak pokud jste zde na zemi, jednejte vždy s uctivým zřetelem k němu. Víte přece, čím bylo zaplaceno to, že nemusíte žít životem bez smyslu a cíle, jak jste jej přejali od svých předků. Nebylo to zlatem a stříbrem, které ztrácejí svou hodnotu, ale drahou krví Kristovou. On byl k tomu jako beránek bez vady a bez poskvrny předem vyhlédnut před stvořením světa, ale objevil se kvůli vám až teď v poslední době. Když znáte Krista, věříte i v Boha, který ho vzkřísil z mrtvých a dal mu velkou slávu. A tak vaše víra a naděje může být cele zakotvena v Bohu.

Nyní můžete opravdově milovat každého, protože jste byli očištěni od sobectví a nenávisti tím, že jste přijali Krista. Mějte se proto upřímně a vřele rádi. Vždyť vám byl dán nový život – ne ten, který jste obdrželi od svých rodičů jako pomíjející dar, ale ten, který jste přijali skrze stále živé Boží slovo a který potrvá věčně.

Je totiž pravda,

> že každý člověk je jako tráva, která zežloutne a uschne, a všechna jeho velikost je jako květ, který opadá. Ale Boží slovo zůstane věčně – je to slovo radostné zvěsti,

které vám bylo kázáno.

A tak se zbavujte všech špatných vlastností, návyků a pocitů. Mezi ně patří nečestnost, závist, pomluvy a přetvářka. Jste jako nemluvňátka nově narozená pro Boží rodinu. Jako se nemluvně dožaduje mléka, tak i vy byste se měli živit Božím slovem – číst je a přemýšlet o něm, abyste rostli ve víře a k spáse. Vždyť jste už na sobě poznali Boží dobrotivost.

Přicházejte ke Kristu, kameni živému, který byl lidmi zavržen, ale před Bohem je vyvolený a vzácný. I vy buďte živými kameny, z nichž se staví duchovní dům. Nadto vám Kristus vydobyl právo, abyste mohli jako kněží bezprostředně přistupovat k Bohu. Přinášejte mu tedy duchovní oběti vašeho čistého života, které rád přijme pro zásluhy Ježíše Krista. Písmo o tom hovoří takto:

> „Posílám Krista jako pečlivě vybraný, vzácný základní kámen mé církve a nikdy nezklamu ty, kdo v něho věří.“

Ano, vám, kteří věříte, je velmi drahý, ale nevěřícím jsou určena tato slova Písma:

> „Stavitelé zavrhli kámen, který se stal základním kamenem. Pro ně je kamenem, o nějž klopýtnou, a skálou, která způsobí jejich pád.“

Svým vzdorem vůči Božímu slovu na sebe přivolávají to, co Bůh předem řekl, svůj úplný pád. Ale vy jste vyvoleni samým Bohem jako kněží Krále, jste svatí a čistí, jste jeho vlastní lid. To vše pro to, abyste svědčili druhým o tom, který vás povolal ze tmy do svého úžasného

světla. Dříve jste nebyli ničím, nyní jste Božím lidem. Dříve jste nevěděli o Boží dobrotě, a nyní proměnila vaše životy.

Prosím vás, moji milí, žijte na tomto světě jako hosté. Váš skutečný domov je nyní v nebi, proto se zřekněte zlých přání, která ohrožují váš život s Kristem. Mezi nevěřícími se chovejte vždy správně. I když o vás mluví jako o nejhorších lidech, nakonec, uvidí-li vaše dobré jednání, mohou být při druhém příchodu Ježíše Krista mezi zachráněnými.

Jako věřící respektujte představitele své země. Mají povinnost stíhat všechny, kdo činí zlo, a odměňovat ty, kteří jednají dobře. Bůh si přeje, abyste svým příkladným životem umlčeli kritiku těch, kteří odsuzují Boží zvěst, třebaže nevědí, co jim přináší, a aniž zakusili její moc. Jste svobodní lidé, neznamená to však, že máte svobodu k činění zla. Pro vás je vždy směrodatná Boží vůle. S každým jednejte s úctou, mějte rádi své spoluvěřící, žijte v uctivé poslušnosti před Bohem a vládu mějte ve vážnosti.

Respektujte své nadřízené, nejen když jsou k vám mírní a laskaví, ale i když jsou přísní a tvrdí. Je to přednost, když někdo pro věrnost Bohu snáší utrpení neprávem. Vždyť co je na tom záslužného, snášíte-li trest, který je vám spravedlivě vyměřen? Ale když jednáte správně, a přece za to trpíte, Bůh to ocení. Taková utrpení jsou jen částí toho, co zakusil pro nás Kristus, který se v tom stal naším příkladem. Proto ho následujte! On nikdy nezhřešil, nikdy nevyslovil lež; snášel urážky, ale sám neurážel; když trpěl, nehrozil, ale ponechával vše Bohu, který soudí spravedlivě. On sám nesl naše hříchy na sobě, když zemřel na kříži, aby nám dal sílu skoncovat s hříchem a žít novým životem. Jeho utrpením jsme byli uzdraveni. Byli jste jako ovce, které zabloudily, ale nyní jste navráceni ke svému pastýři a strážci.

Rovněž i vy, ženy, podřizujte se svým mužům, a když se někteří z nich vzpírají Božímu slovu, můžete je beze slov získat svým čistým a bohabojným životem.

Nenakloníte si je vnějšími ozdobami – šperky, okázalými účesy a nákladnými oděvy, které nejsou pro vás vhodné, ale nepomíjející krásou křesťanské osobnosti. Vaší ozdobou nechť je jemnost a mírnost, které se líbí Bohu. Taková vnitřní krása zdobila zbožné ženy dávných dob, které se podřizovaly svým mužům. Vzpomeňte na Sáru, která poslouchala svého manžela Abrahama a nazývala ho svým pánem. Jdete její cestou, jedná-te-li správně a nepodléháte nervozitě a strachu.

Tak i vy, muži, snažte se rozumět svým manželkám, neboť jsou slabší. Ctěte je, protože jsou z Boží milosti, stejně jako vy, dědičkami věčného života. Nejednáte-li tak, nemůžete čekat, že vaše modlitby budou vyslyšeny.

Na závěr se obracím k vám všem; buďte jednomyslní, mějte porozumění jeden pro druhého a milujte se jako Boží rodina. Mějte citlivá srdce a pokornou mysl. Zlo neoplácejte zlem, urážky urážkami, ale naopak prokazujte dobro. Vždyť jedině tak vám Bůh může požehnat.

Máte za úkol dokázat, že si vážíte života, a přejete-li si žít dobře a šťastně, dávejte pozor na svůj jazyk, aby z vašich úst nevyšlo nic špatného a lstivého. Obraťte se zády k zlému a čiňte dobro. Šiřte kolem sebe pokoj, i když to není snadné. Vždyť Pán se dívá s láskou na své poslušné děti a vyhovuje jejich prosbám. Na ty pak, kteří činí zlo, hledí s přísnou tváří.

Kdo by měl zájem vám ublížit, když budete činit dobře? Stane-li se však, že budete trpět pro dobrou věc, Bůh vás odmění. Nenechte se zastrašit a nebuďte malomyslní; usilujte o to, aby vaše srdce patřila cele Kristu. Využijte každé příležitosti ke svědectví o vaší víře, hovořte však skromně a s úctou. Jednejte správně, aby ti, kteří o vás mluví jako o nejhorších lidech a nadávají vám, se zastyděli, že hanobí vaše křesťanské chování.

Pamatujte, že dopustí-li Bůh, abyste trpěli, pak je lepší trpět pro dobro než pro zlo! Vždyť Kristus také trpěl. Sám bez viny – zemřel za naše hříchy, aby nás přivedl k Bohu. Jeho tělo bylo vydáno na smrt, ale Boží Duch jej vzkřísil. A týž Duch svatý zmocnil Noeho, když nesl Kristovo poselství záchrany těm, kteří před potopou byli pro svou nevěru v zajetí smrti. Bůh na ně trpělivě čekal, zatímco Noe stavěl koráb. Přesto jen osm lidí bylo zachráněno.

To je předobraz křtu, který nyní zachraňuje vás. Při křtu vyznáváme, že jsme byli zachráněni před smrtí vzkříšením Ježíše Krista. Křest vyžaduje samozřejmě daleko více než pouhé obmytí tělesné špíny. Vyjadřuje skutečnost, že se obracíme k Bohu s prosbou, aby očistil naše svědomí od hříchu. Nyní je onen Kristus v nebi po Boží pravici a andělé i všechny nebeské síly se před ním sklánějí a poslouchají ho.

K utrpení přistupujte jako Kristus, který zakusil mnoho bolesti. Kdo takto trpěl, rozhodl se skoncovat s hříchem. A tak pokud jste ještě zde na zemi, nepoddávejte se hříšným touhám, ale řiďte se Boží vůlí. Stačí, že jako nevěřící jste v minulosti žili nevázaným životem, ve vášních, v opilství, v obžerství, v pitkách a v hanebném modlářství. Samozřejmě, vaši dřívější přátelé budou překvapeni, že už s nimi nedržíte, budou se vám posmívat a pohrdat vámi. Ale z toho si nic nedělejte; vždyť oni se budou za svůj život zodpovídat Soudci všech živých i mrtvých. Proto bylo evangelium zvěstováno i těm zemřelým, kteří za svého života byli lidmi povrchním hodnocením odsuzováni, které však Bůh, jenž soudí podle ducha, odmění věčným životem. Rychle se blíží konec všeho,

proto žijte ukázněně a horlivě se modlete. Především ať vaše vzájemné vztahy jsou plné opravdové lásky – vždyť láskou můžete přikrýt mnoho provinění. Ochotně otevřte svůj domov všem, kteří to potřebují. Každý z vás je Bohem obdarován nějakými schopnostmi. Užívejte jich moudře k vzájemné službě a k dalšímu rozvoji.

Jsi povolán kázat Boží pravdy? Potom ať tvá řeč je poselstvím od Boha. Jsi povolán, abys pomáhal druhým? Dělej to tedy s veškerou energií, kterou ti Bůh dává, aby on byl oslaven v Ježíši Kristu. Jemu patří všechna sláva a moc navždy. Amen.

Moji milí přátelé, nenechte se zmást různými těžkými zkouškami, které prověřují vaši víru není, to nic neobvyklého. Přijímejte takové zkoušky rádi, vždyť tím trpíte jako Kristus a o to více se budete v den jeho příchodu radovat. Urážejí-li vás lidé proto, že jste křesťany, považujte to za výsadu. Můžete si být jisti, že Boží Duch, Duch slávy, bude při vás. Nerad bych slyšel, že někdo z vás trpí pro vraždu, krádež, nějaký zločin nebo zasahování do záležitostí druhých lidí. Jestliže však trpíte jako křesťané, pak to není žádná hanba. Chvalte Boha za výsadu, že patříte do Boží rodiny a že smíte nést Kristovo jméno – křesťané.

Vždyť je určena doba, kdy má začít soud od těch, kteří patří Bohu. A jestliže máme být nejprve souzeni my křesťané, jaký hrozný osud čeká ty, kteří Boží poselství odmítají?

> Když se stěží zachrání věřící člověk, co teprve čeká hříšné a bezbožné?

A tak trpíte-li podle Boží vůle, pokračujte v činění dobra a svěřte se cele svému Stvořiteli, jenž vás nikdy nezklame.

A nyní několik slov starším sboru. I já jsem takovým duchovním představitelem. Mluvím jako očitý svědek Kristových utrpení a jako ten, kdo spolu s vámi bude účastníkem Kristovy slávy při jeho příchodu.

Žádám vás naléhavě, abyste se jako pastýři starali o stádo, které vám Bůh svěřil. Tuto službu konejte rádi a ne s nechutí, ne pro zisk, ale z touhy sloužit Pánu. Neporoučejte, ale veďte svěřené stádo svým dobrým příkladem. Až potom přijde nejvyšší Pastýř, odmění vás účastí na věčné slávě.

Vy mladí, podřizujte se starším. Všichni mějte k sobě navzájem citlivý přístup a buďte pokorní,

> protože pro pokorné má Bůh zvláštní požehnání, ale obrací se proti pyšným.

A tak se skloňte pod silnou Boží ruku a Bůh vás pozvedne, až přijde k tomu čas. Všechny své obavy a starosti přenechte jemu, vždyť jste středem jeho zájmu.

Mějte se na pozoru před útoky vašeho nepřítele ďábla; obchází jako hladový řvoucí lev a hledá, koho by roztrhal. Vzepřete se mu zakotveni ve víře. Pamatujte, že křesťané na celém světě procházejí stejnými zkouškami jako vy. Obstojíte-li v dočasných utrpeních, pak Bůh plný lásky a milosti zjevené v Ježíši Kristu vám dá věčnou radost. On při vás doplní vše, co vám schází, utvrdí vás, posilní a postaví na pevný základ. Jemu patří provždy všechna moc a sláva.

Tento krátký dopis posílám po Silvánovi, kterého považuji za věrného bratra. Chtěl jsem vás ujistit o Boží lásce a povzbudit vás, abyste se jí drželi.

Váš bratrský sbor zde v Římě vás pozdravuje, stejně jako Marek, kterého považuji za svého syna. Pozdravte se navzájem políbením lásky. Vám všem, kteří náležíte Kristu, přeji pokoj.

2. Petrův

Druhý list Petrův

Apoštol a služebník Ježíše Krista – Šimon Petr – posílá tento dopis všem, kterým Bůh a náš zachránce Ježíš Kristus dal tutéž vzácnou víru jako nám. Přeji vám, abyste prožívali Boží dobrotivost a pokoj. Toho dosáhnete hlubším poznáváním Boha a Ježíše, našeho Pána.

Bůh nám dal ve své moci vše, co je potřebné k opravdovému životu ve víře; poznali jsme toho, který nás pozval k sobě, a dokonce nám dává účast na slávě a ctnostech. Dal nám ty největší a nejdražší sliby, a to proto, abychom unikli všem špatnostem, které nás ve světě obklopují, a získali Boží charakter. Učiňte vše pro to, aby vás víra vedla ke správnému životu, ke stále hlubšímu poznávání Boha, k sebekázni, trpělivosti, naprosté oddanosti Bohu, k bratrské náklonnosti a křesťanské lásce. Půjdete-li usilovně touto cestou, duchovně porostete, váš život přinese ovoce a budete užiteční pro našeho Pána, Ježíše Krista. Ten, kdo nemá tyto povahové rysy, je krátkozraký, dokonce slepý a zapomíná, že Bůh ho zbavil starého hříšného života.

Moji milí bratři, usilujte tedy o to, abyste svým křesťanským životem prokazovali, že vás Bůh zavolal a vyvolil. Pak nikdy nesejdete z cesty víry a Bůh vám široce otevře věčné království našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista.

Chci vám stále připomínat tyto věci, i když je už dávno znáte a podle nich také žijete. Náš Pán Ježíš Kristus mi zjevil, že můj život zde na zemi se chýlí ke konci, že brzo zemřu. Ale dokud jsem zde, pokládám za svou povinnost povzbuzovat vaši víru. Chci k tomu využít každou příležitost, a proto vám píši, abyste se mohli k mým radám vracet i po mé smrti. Když jsme vás seznamovali s Kristovou mocí a jeho příchodem, nebyly to žádné smyšlenky. Vždyť jsme viděli jeho božský majestát na vlastní oči! Byl jsem s ním na jedné galilejské hoře, když se nám ještě jako člověk představil ve své božské vznešenosti. Slyšel jsem ten slavný mocný hlas volající z nebe: „To je můj milovaný Syn, moje radost.“

A tak jsme byli svědky toho, jak se do důsledku naplnila proroctví. Proto jim věnujte tu největší pozornost, vždyť svítí jako světlo uprostřed noční tmy, dokud se nerozbřeskne den a jitřenka vám nevzejde v srdci. Buďte si však především vědomi toho, že žádné proroctví Písma nezáleží na osobním výkladu; Vždyť proroctví nikdy nevzešlo z lidské vůle, ale Duch svatý svěřil prorokům, těmto Božím lidem, pravdivé poselství.

V Božím lidu se vyskytli i lživí proroci, jako se objeví i mezi vámi lživí učitelé. Vymyslí různé bludné nauky o Bohu. Dokonce budou zapírat Pá-

na, který je vykoupil, ale tím na sebe přivodí rychlý a hrozný pád. Mnoho lidí se dá strhnout jejich zhoubným učením a tím zhanobí cestu pravdy. Ve své hrabivosti vám budou namlouvat různé výmysly, aby z vás těžili. Ale soud je jim v patách a jejich zkáza je blízká. Vždyť Bůh neušetřil ani anděly, kteří proti němu zhřešili, ale uvrhl je do temného vězení, kde očekávají den soudu. Neušetřil ani svět před potopou; zachránil jenom kazatele spravedlnosti Noeho a sedm jiných. Také města Sodomu a Gomoru obrátil v popel a odsoudil k zániku jako výstražný příklad do budoucnosti pro bezbožné. Zachránil však zbožného Lota, muže, který se trápil nad nemravným životem svých současníků.

Pán totiž dovede ochránit zbožné lidi, kteří se octli v pokušení, ale hříšné potrestá v den soudu – zvláště pak ty, kteří propadají svým hříšným vášním a pohrdají každou autoritou. Takoví lživí učitelé jsou pyšní, samolibí, opovážliví a nebojí se ani nadpozemských bytostí. Přesto andělé, nesrovnatelně mocnější a silnější, je nekritizují a nehaní před Pánem. Tito falešní učitelé jednají podle svých tělesných popudů. Stejně jako nerozumná zvířata, přírodou určená k polapení a záhubě, čeká i tyto falešné učitele stejný konec. Vysmívají se tomu, čemu nerozumějí; jejich hříšnost je přivede do záhuby a za svou špatnost budou pykat. Tito lidé uspokojují den za dnem jen svoji pudovost, jsou samá skvrna a hanba, když se s nimi sejdete u stolu, jsou nevázaně požívační. Jejich pohled na ženu je vždy plný smyslnosti a jejich touha po hříchu je nenasytná. Svádějí slabé lidi a propadli hrabivosti. Jsou to zplozenci prokletí. Opustili správnou cestu a zbloudili jako Bileám, syn Beórův, kterého ovládla představa, že by mohl získat peníze vykonáním nešlechetného činu. Byl však usvědčen z chystané špatnosti: němá oslice promluvila lidským hlasem a zabránila mu v nemoudrém jednání.

Tito lživí učitelé jsou neužiteční jako studně bez jediné kapky vody, nestálí jako mraky po vichřici; jsou určeni ke zkáze ve věčné temnotě. Mluví nadutě o nesmyslných věcech a svou nemravností a nízkými vášněmi svádějí zpět do hříchu ty, kteří se rozhodli s hříchem skoncovat. Slibují jim svobodu, ale sami jsou otrocky oddáni svým zvrácenostem. Vždyť člověk je otrokem toho, čemu podléhá. Jestliže tedy ti, kdo poznáním Pána a Spasitele Ježíše Krista unikli svodům světa, znovu se do nich zapletou a podlehnou jim, dočkají se toho, že jejich konce budou horší než začátky. Pro takové by bylo lepší, kdyby tu pravou cestu vůbec nepoznali, než když se po jejím poznání od Božího poselství odvrátili. Na ně se hodí staré přísloví: „Pes se vrací k tomu, co vyzvracel“ a „Umyté prase se znovu válí v blátě.“

Píši vám už druhý dopis, moji milí přátelé. V obou jsem se snažil ve vás probouzet čisté smýšlení a připomínat vám skutečnosti, které jsou

vám známy z poselství Božích proroků a vašich apoštolů, kteří vám přinesli slovo našeho Pána a Zachránce.

Především vám chci připomenout, že v posledních dnech tohoto světa se objeví posměvači, kteří si budou žít po svém a budou se vysmívat: „Ježíš přece slíbil, že znovu přijde. Kde tedy je? Naši otcové již zemřeli a od stvoření světa se nic nezměnilo.“ Úmyslně přehlížejí skutečnost, že nebe i zemi stvořil Bůh svým slovem. Přikázal a země vystoupila z vody. Opět poručil a voda celou zemi při potopě zachvátila. A nyní totéž Boží slovo uchovává náš svět až do dne, kdy bezbožní budou odsouzeni a zničeni ohněm.

Ale nezapomínejme, moji drazí přátelé, že pojem času u Pána je jiný než u nás. Pro něho může být jeden den jako tisíc let a tisíc let jako pouhý den. Není to tak, jak si někteří myslí, že by se s naplněním svých slibů opozdil. Spíše má s námi velkou trpělivost. Nechce, aby byl někdo zničen, ale aby všichni zanechali své bezbožnosti a obrátili se k němu.

Den soudu přijde tak náhle a nečekaně jako zloděj v noci. V ten den zmizí nebesa s děsivým rachotem, hmota se bude žárem rozkládat a země se vším, co je na ní, bude spálena. Když všechno má takto podlehnout zkáze, jak se na ten den připravíte? Nechte se vést Božím slovem a poddejte se Bohu. Dokazujte, že na ten den čekáte a upřímně po něm toužíte. Je pravda, že v ten den nebesa shoří a hmota se rozplyne strašlivým žárem, ale naše naděje se upíná k novému nebi a nové zemi, které nám Bůh přislíbil. Tam bude jen dobro.

Moji drazí, očekáváte-li tyto věci, usilujte o čistý život, protože jedině tak můžete jít vstříc Božímu soudu beze strachu. Uvědomte si, že ve své trpělivosti vám Pán poskytuje čas ke spáse. O tom vám už psal náš drahý bratr Pavel s moudrostí, která mu byla dána Bohem. Mluví tak o tom ve všech svých dopisech. Je pravda, že jsou tam některé věci nesnadněji pochopitelné a těch se chytají nerozumní a nevyrovnaní lidé, kteří jeho dopisy překrucují. Ale oni to činí i s ostatními částmi Písma, čímž přivolávají na sebe zkázu.

Moji milovaní, varoval jsem vás, a tak si dejte pozor, aby ani vás tito bludaři nestrhli z pevného základu víry. Usilujte o duchovní růst a hlubší poznání Pána Ježíše Krista. Jemu patří všechna sláva již nyní i na věčnosti!

Petr

1. Janův

První list Janův

Přinášíme a dosvědčujeme vám zvěst o tom, co bylo od počátku: o Ježíši, který je živé slovo – viditelný projev Otcova věčného života. Slyšeli jsme ho, viděli jsme ho, sledovali jsme ho, dotýkali jsme se ho. Podáváme vám o něm zprávu, abyste se s námi sjednotili, jako jsme my zajedno s Otcem a s jeho Synem Ježíšem Kristem, aby se tím naše radost vzájemně znásobila.

Předáváme vám poselství, které jsme přijali od Krista: Bůh je světlo a není v něm žádná tma. Tvrdíme-li, že máme k Bohu dobrý vztah, a přesto setrváváme ve tmě, lžeme a náš život je nepravdivý. Žijeme-li však stále ve světle Boží přítomnosti, krev Ježíše Krista, jeho Syna, nás očišťuje od každého hříchu a nic neruší náš vzájemný vztah.

Tvrdíme-li, že nehřešíme, pak klameme sami sebe a nechceme si připustit pravdu. Jestliže však své hříchy vyznáváme, smíme se spolehnout na Boží sliby, že nás očišťuje od každé špinavosti a promíjí nám každé selhání. Říkáme-li, že nic špatného neděláme, obviňujeme Boha ze lži a vůbec ho nechápeme.

Přátelé, chci vám zdůraznit, abyste nezůstávali v hříchu. Jestliže však někdo zhřeší, má u Boha Obhájce – Ježíše Krista. On, jediný bez hříchu, byl potrestán na našem místě, a proto viny naše i celého světa mohou být odpuštěny. Jestliže dbáme na to, co nám ukládá, můžeme si být jisti, že ho známe. Neprávem se k němu hlásí, kdo se mu nepodřizuje. V tom, kdo se řídí jeho slovem, se uskutečňuje Boží záměr. Poslušnost je dokladem naší sounáležitosti s ním. Každý, kdo se k Ježíši přiznává, má žít jako on.

Milí, nepíšu vám nic nového. Již ve Starém zákoně je nám uloženo, abychom milovali. Nové je to, že se tato láska uskutečnila v Kristu. On je to pravé světlo, které rozptyluje temnotu. To se má projevit i na nás: Kdo nenávidí bližního, tápe ve tmě a neví, kam jde. Kdo miluje bližního, setrvává ve světle a nepřekáží nikomu v cestě.

> Děti, poznaly jste Otce a jsou vám pro Ježíše odpuštěny hříchy.
> Otcové, poznali jste toho, který byl od počátku. Mládenci, jste silní, působí ve vás Boží slovo, zvítězili jste nad zlým.

Nemilujte svět a to, co jím hýbe. Láska k Bohu a láska ke světu se vylučují. Lidé se nechávají vést svými touhami, chtějí mít, co vidí, a zakládají si na tom, čím jsou a co mají. To všechno jednou vezme za své. Ale to, co děláme podle Boží vůle, obstojí věčně.

Přátelé, poslední hodina je tu. To znamená, že přijde antikrist. Však už se objevuje jeho předvoj – mnozí odpadlíci od Krista. Vyšli z našeho

středu, ale svým odchodem dokázali, že k nám vlastně nikdy nepatřili. Jinak by zůstali.

Vás však Duch svatý vede spolehlivě. Znáte pravdu a rozpoznáte ji ode lži. Kdo tedy překrucuje pravdu? Kdo popírá, že Ježíš Kristus je Boží Syn, Spasitel, se Synem zavrhuje i Otce. Kdo se přiznává k Synu, přiznává se i k Otci. Držte se toho, co jste slýchali od počátku. Setrváte-li v tom, setrváte i v Synu a Otci. A to je to, co nám slíbil – věčný život.

Nyní však dost o těch, kteří vás matou. Není třeba, abych vám to zvlášť zdůvodňoval. Duch Kristův, kterého jste přijali, vás učí rozlišovat mezi pravdou a lží. A v tom se nedejte zviklat.

Ano, přátelé, zůstávejte v Kristově Duchu a nemusíte se bát, že budete zahanbeni, až Kristus znovu přijde na tento svět.

Víme, že Bůh je spravedlivý a jenom ten, kdo jedná v jeho Duchu, k němu patří.

Jak nás Otec miluje! Přijal nás za syny a dcery. Lidé nás často nechápou, protože Boha neznají. Už teď jsme jeho děti, ale neumíme si představit, jak nás Bůh ještě přetvoří. To však víme, že až Kristus přijde a my ho uvidíme v celém jeho majestátu, bude v nás dokončena proměna do jeho podoby. Každý, kdo v něj složil tuto naději, vyhýbá se všemu zlu, protože i Kristus je bez poskvrny.

Kdo hřeší, staví se proti Bohu, protože hřích je porušení Božího zákona. Víte, že Boží Syn přišel, aby nás hříchů zbavil. U něho nemá žádný hřích místo. Kdo se Krista drží, ten se hříchu vyhýbá; kdo si s hříchem zahrává, Krista nezná a nerozumí mu.

Děti, nedejte se nikým oklamat. Podle činů se pozná, zda se podobáme Kristu, který žil v souladu s Boží vůlí. Komu se hřích neoškliví, podobá se ďáblu, který se odjakživa staví proti Bohu. Boží Syn přišel proto, aby zrušil ďáblovo dílo. Kdo se stal Božím dítětem, vyhýbá se hříchu, protože v něm působí Bůh. Nemůže setrvávat v hříchu, neboť Bůh a hřích se navzájem vylučují. Podle toho se pozná, ke komu kdo patří: kdo se dopouští bezpráví a nemiluje bratra, nepatří Bohu.

Když jste poprvé slyšeli o Kristu, slyšeli jste také: milujte se navzájem. Podívejte se na Kaina. Přiklonil se k ďáblu a skončilo to bratrovraždou. Proč zabil svého bratra? Protože Ábelův příkladný život ho usvědčoval z hříchu. A tak se nedivte, když vás mnozí nenávidí.

Víme, že už nepodléháme vládě smrti, ale vládě života, protože se navzájem milujeme. Kdo nemiluje, zůstává v zajetí smrti. Kdo nenávidí, rozsévá smrt a ztrácí podíl na věčném životě. Pravou lásku nám ukázal Kristus tím, že za nás obětoval život. To nás zavazuje, abychom byli ochotni nasadit za bratra i život.

Kdo má dostatek a nedbá, že jeho bratr je v nouzi, marně tvrdí, že miluje Boha. Nemilujme jenom slovy, ale opravdovými činy. Taková láska nám dá vnitřní jistotu a uspokojí naše svědomí. Ale i při nejlepší snaze jsme odkázáni na Boží pochopení a odpuštění.

Moji drazí, když zachováváme jeho přikázání a děláme, co se mu líbí, svědomí nás neobviňuje a smíme Bohu s důvěrou předkládat své prosby a očekávat, že je splní. A co nám tedy Bůh přikazuje? Abychom věřili, že Ježíš Kristus je Boží Syn, a milovali se navzájem. Kdo se podle toho řídí, je s Bohem zajedno. O této jednotě s Bohem nás ujišťuje Duch svatý.

Milovaní, nepřijímejte lehkověrně všechno, co zní zbožně, ale napřed si ověřte, zda to pochází od Boha; vždyť kolem nás je mnoho falešných učitelů. Zkušebním kamenem ať vám je, zda vyznávají, že se v Ježíši Kristu Bůh stal člověkem. Kdo tuto skutečnost odmítá, nemluví v Božím jménu. Je na straně Kristova nepřítele, který už ve světě působí.

Děti, váš život pramení z Boha, a proto odoláváte vlivu falešných učitelů. Váš zdroj je mocnější než jejich. Oni jsou pravými dětmi své doby, proto říkají, co lidem vyhovuje a co lidé rádi slyší. My jsme však děti Boží, a kdo to myslí s Bohem vážně, naslouchá nám. Naše svědectví vám pomůže spolehlivě odlišit pravdu od lži.

Přátelé, milujme se navzájem, protože láska pochází z Boha. Kdo rozdává lásku, dokazuje, že Boha zná a je jeho dítětem. Kdo nemiluje, neví o Bohu nic, protože Bůh je láska. Jak velice nás miluje, prokázal Bůh tím, že poslal na zem svého jediného Syna, aby se nám stal zdrojem života. Na počátku tedy stojí Boží láska a oběť, tam se rodí naše láska k Bohu.

Jestliže nás Bůh tak miluje, zavazuje to i nás ke vzájemné lásce. Boha sice nevidíme, ale když se navzájem milujeme, působí mezi námi a jeho láska v nás nabývá přesvědčivosti.

Jenom Duch svatý nás může ujistit, že máme k Bohu pravý vztah. Viděli jsme a dosvědčujeme, že Otec poslal Syna, aby zachránil svět. Kdo vyznává, že Ježíš je Boží Syn, otevřel se Božímu působení a je s ním zajedno. Známe Boží lásku a spoléháme na ni. Bůh je láska a ten, kdo miluje, zůstává s Bohem v živém spojení. Boží láska nám dává jistotu, že se nemusíme bát jeho soudu, protože se snažíme uvádět do života jeho lásku. Kde je láska, mizí strach; naše jednání je teprve tehdy ryzí, když nevyplývá ze strachu před trestem, ale z lásky. Naše láska pramení z Boží lásky.

Kdo staví na odiv svou lásku k Bohu a nenávidí bratra, klame druhé i sebe. Když nemiluje bratra, kterého má před očima, jak může milovat Boha, kterého nevidí? Kristus nám řekl jednoznačně: Miluješ-li Boha, miluj bratra.

Kdo věří, že Ježíš je Spasitel, patří do Boží rodiny, a kdo miluje Otce, miluje i jeho děti. Naše vzájemná láska prozrazuje, jak milujeme a posloucháme Boha.

Jeho přikázání nejsou těžká, plníme-li je z lásky. Když posloucháme Boha jako děti, nepodléháme zlu. Vítězství v tomto zápase nám přináší víra v Ježíše Krista jako Božího Syna. Bez ní nemáme naději.

K víře, že jsme zachráněni, nás opravňují tři skutečnosti: to, že se dal Ježíš pokřtít, jako by byl hříšník; to, že místo nás zemřel na kříži jako zločinec; a to, že jsme obdrželi Ducha svatého, který nám to potvrzuje. Máme tedy tři svědky: Ducha svatého, vodu a krev, a ti tři svědčí shodně.

Přijímáme-li svědectví lidí, proč nevěřit tomu, co o svém Synu říká Bůh? Kdo tedy věří v Ježíše jako v Božího Syna, dává Bohu za pravdu. Kdo Bohu nevěří, dělá z něho lháře, protože odmítá svědectví Otce o Synu. Kdo přijímá toto svědectví, stojí na prahu věčného života. Dveře nám otevřel Boží Syn. Bez něho se dovnitř nedostaneme.

To je smysl mého dopisu, abyste měli jistotu, že věříte-li v Božího Syna, máte věčný život.

Můžeme si však být jisti i tím, že už dnes nás slyší, když o něco prosíme v souladu s jeho vůlí. A nejen slyší, ale dává nám to, oč ho prosíme.

Vidíte-li, že bratr hřeší, proste za něj, aby neztratil život. Ale nemyslete si, že modlitbami zachráníte člověka, který se zatvrdil a odmítá činit pokání. Každá neposlušnost je hřích, ale hřích bez pokání vede k smrti. Víme, že kdo je skutečně Boží dítě, nehřeší, protože ho Boží Syn chrání a ten zlý na něho nemá právo. Jenom pod Boží mocí jsme v bezpečí, všude jinde jsme vydáni zlému napospas.

Boží Syn, Ježíš Kristus, přišel, abychom v něm poznali zachránce a přimkli se k němu. On je pravý Bůh a dárce věčného života. A proto si ho nedejte nikým a ničím zastínit.

2. Janův

Druhý list Janův

Jan Boží církvi u vás a všem jejím členům. Miluji vás spolu se všemi, kdo poznali pravdu, která žije v našich srdcích a zůstane tu věčně. A nejen pravda, ale i láska, slitování a pokoj od Boha Otce i od Ježíše, jeho Syna.

Mám radost, že někteří z vás žijí opravdu podle Božích přikázání. Nebude to nic nového, ale připomenu jen to, co víte už dávno: Milujme jedni druhé, jak nás tomu učil Ježíš Kristus.

Láska a poslušnost jsou naše jediná ochrana před svůdci, kterých je dnes všude plno. Kdo popírá, že Ježíš Kristus je Boží Syn, který se stal člověkem, vás zavádí a je Kristův nepřítel. Mějte se na pozoru, aby nepřišlo nazmar, co jsme společně vybojovali, a abyste nakonec o všechno nepřišli. Kdo nemá dost na Kristově učení a pouští se do spekulací, vzdaluje se od Boha. Kdo se Kristova učení drží, má blízko k Bohu Otci i Synu. Přijde-li někdo s jiným učením, zavřete před ním dveře a nedávejte mu příležitost. Kdo mu ji dává, stává se spoluviníkem.

Mám ještě mnohé na srdci, ale nechci to svěřit papíru. Doufám, že se k vám dostanu a osobně si pohovoříme a potěšíme se navzájem.

Všichni zdejší křesťané vás pozdravují.

3. Janův

Třetí list Janův

Jan drahému Gájovi.

Milovaný příteli, ujišťuji tě o své lásce a modlím se za tebe, aby ses měl tak dobře na těle, jako se máš na duchu. Měl jsem velikou radost z vyprávění některých bratří, kteří se u mne zastavili a pověděli mi, že svým životem věrně následuješ pravdu. Nic mne nepotěší jako zpráva, že mé děti se drží Kristovy pravdy.

Milovaný příteli, konáš opravdu záslužnou a dobrou práci, že se staráš o kazatele, kteří navštěvují váš sbor. Všude o tvé lásce vyprávějí. Dobře děláš, že jim umožňuješ další práci, jak si Bůh přeje. Pracují přece pro Krista, a proto nepřijímají podporu od nevěřících. Pro takové lidi máme mít otevřené dveře a tak napomáhat šíření pravdy.

Napsal jsem vašemu sboru dopis, ale Diotrefés, který chce mít mezi vámi vždycky první i poslední slovo, neuznává naši autoritu. Až k vám přijdu, povolám ho k odpovědnosti za to, že nás ošklivě pomlouvá, nepřijímá naše posly a dokonce brání těm, kdo se jich ujímají, a vylučuje je ze sboru.

Drahý příteli, drž se ne zlého, ale dobrého příkladu. Kdo jedná podle Boží vůle, je jeho dítě. Kdo jedná svévolně, Boha nezná. Demétria si váží a staví se za něj sám Bůh. I my za něho ručíme a vy víte, že naše svědectví je spolehlivé.

Rád bych napsal ještě více, ale je to zbytečné, protože doufám, že se brzo uvidíme a důkladně si o všem pohovoříme.

Měj se dobře. Pozdravují tě přátelé a také ty pozdravuj každého z bratří.

Judův

List Judův

Juda, služebník Ježíše Krista, bratr Jakubův, píše těm, které Bůh povolal, miluje a pro Ježíše Krista chrání. Přeji vám, abyste zakoušeli stále více milosti, pokoje a lásky!

Moji drazí, tolik jsem si přál napsat vám o našem společném spasení, ale cítím, že je potřebnější, abych vás povzbudil v zápase o víru, která byla jednou provždy darována Božímu lidu. Mezi vás se totiž vloudili lidé, kteří nemají žádnou úctu před Bohem a jeho milost využívají jako příležitost k nevázanému životu. O takových lidech bylo už dávno psáno, že jsou odsouzeni, protože se obrátili proti našemu jedinému Vládci a Pánu – Ježíši Kristu.

Připomínám vám to, co už znáte: ačkoliv Bůh zachránil Izraelce vyvedením z Egypta, přece potom zahubil ty z nich, kteří mu nedůvěřovali a neposlouchali ho. Také anděly, kteří zklamali ve svém vysokém postavení, Bůh navždy vyhostil ze své blízkosti a střeží je pro den soudu. Podobně obyvatelé Sodomy a Gomory i okolních měst, kteří šli cestou nemravnosti a sexuální zvrácenosti, jsou stále výstražným příkladem hrozného konce ve věčném ohni.

Přesto se tito falešní křesťané chovají podobně. Zapadli hluboko do hříchu, zneužívají svá těla, pohrdají jakoukoliv autoritou a rouhají se nadpozemským mocnostem. A přece ani sám archanděl Michael se neodvážil odsoudit satana. Když se s ním přel o Mojžíšovo tělo, řekl pouze: „Pán tě potrestej!“

Tito zbloudilci si však klidně tropí žerty z toho, co nechápou. Co svými pudy jako nerozumná zvířata znají, tomu propadají, a to je vede ke zkáze. Běda jim! Dali se cestou Kainovou, který nedbal na Boží příkazy a stal se nakonec vrahem svého bratra. Stejně jako Bileám jsou schopni zradit Boží pravdu pro peníze. Odsoudili se k záhubě vzpourou proti Bohu, podobně jako Kórach, který toužil dosáhnout vysokého postavení.

Při vašem bratrském stolování se tito lidé beze studu přecpávají, protože myslí jen na sebe, a tak se stávají poskvrnou vašeho společenství. Jsou jako mraky bez deště hnané větrem sem a tam, jako neplodné stromy na podzim, mrtvé a vykořeněné. Jsou jako divoké mořské vlny vyplavující vlastní špínu, jako zbloudilé hvězdy, které se ztratily v temnotě vesmíru. O takových lidech prorokoval Henoch, příslušník šesté generace od Adama: „Pán přijde s mnoha tisíci anděly, aby všechny soudil a bezbožné hříšníky trestal za jejich nevěru, špatné jednání a tvrdá slova proti Bohu.“

Těmto lidem není nic vhod a dělají všechno zlé, co se jim zachce. Mluví nadutě a lichotí lidem, přináší-li jim to prospěch.

Ale vy, moji milovaní, pamatujte na slova Ježíšových apoštolů, kteří nám předpověděli, že se v posledním čase objeví lidé zlehčující Boží pravdu. Jejich jediným cílem je „užívat života“, jak se dá. Působí roztržky. Jsou to lidé ovládaní svými pudy, a ne Božím Duchem.

Ale vy, moji přátelé, budujte dále na základech dokonalé víry, modlete se v Duchu svatém a zůstávejte v Boží lásce. Trpělivě čekejte na věčný život daný z milosti našeho Pána Ježíše Krista. Soucitně pomáhejte těm, kteří kolísají ve víře. Zachráníte je tak od záhuby. Mějte slitování i nad těmi, kteří hrubě zhřešili. Přistupujte k nim však s velkou opatrností, abyste sami zůstali čistí.

Bůh má moc uchránit vás před pádem a přivést vás čisté a dokonalé do slávy ve věčně trvající radosti. Pouze jemu jedinému, který nás v Kristu zachránil, patří všechna sláva, velebnost, vláda a moc nyní a zůstane navěky!

Zjevení

Zjevení Janovo

V této knize je zapsáno, co Bůh svěřil Ježíši Kristu o budoucích událostech a co Ježíš odhalil svému služebníku Janovi prostřednictvím anděla. Jan dosvědčuje, že to všechno viděl a zachytil jako Boží slovo sdělené Ježíšem Kristem. A tak, jestliže čteš nebo posloucháš toto proroctví, uděláš dobře, když se podle něho zařídíš; začne se totiž plnit už brzo.

Já, Jan, chci nejprve pozdravit adresáty, sedm křesťanských sborů v Malé Asii: Přeji vám potěšení a pokoj od Boha, který je, který byl a který přijde; od Ducha svatého, který zastupuje před Božím trůnem každý váš sbor; od Ježíše Krista, který za všemi následujícími slovy věrně stojí. Ten, který jako první vstal z mrtvých a je vládcem všech pozemských panovníků, ten nás miluje a prolil svou krev, aby odčinil naše provinění. Tak nás povýšil na spoluvládce svého království a kněze Boha Otce; jemu patří veškerá sláva a moc až na věky. Amen.

> On přijde a ujme se vlády nad celou zemí, takže ho všichni uvidí
> a zděsí se, dokonce i ti, kteří ho zabili. Tak to bude.

Tento Pán říká: „Já jsem začátek i konec – žiji, žil jsem od prvopočátku a bude mi patřit i závěr dějin, protože mám všechnu moc.“

Já, váš bratr Jan, spolu s vámi pronásledovaný a s vámi očekávající Kristovo království, byl jsem vyhnán na ostrov Patmos, protože jsem hlásal Boží slovo a svědčil o Ježíši Kristu. A zde jsem byl v duchu přenesen do událostí posledního dění.

Zezadu na mne volal hlas, zvučný jako polnice: „Co uvidíš a uslyšíš, zapiš do knihy a pošli to sedmi sborům v Malé Asii – do Efezu, Smyrny, Pergama, Tyatiry, Sard, Filadelfie a Laodiceje.“

Otočil jsem se za tím hlasem a uviděl jsem sedm zlatých svícnů. Mezi nimi stála postava podobná Ježíši Kristu, oblečená do dlouhého pláště, sepnutého přes prsa zlatou šerpou. Jeho obličej svítil jako polední slunce a vlasy jako sněhobílá vlna. Oči mu zářily jako oheň a také jeho nohy žhnuly jako rozpálená mosaz. Jeho hlas hřměl jako mořský příboj. V pravé ruce držel sedm hvězd a v ústech měl ostře nabroušený meč.

Když jsem ho uviděl, ulekl jsem se a padl před ním na zem. Ale on na mne položil ruku a řekl mi: „Neboj se! To jsem já, První i Poslední. Jsem živ; i když jsem zemřel, teď žiji na věčné věky. Mám klíče od smrti i hrobu. Zapiš všechno, co vidíš a co ti ještě ukáži. Abys dobře rozuměl tomu, co vidíš: Sedm svícnů je sedm sborů; sedm hvězd jsou ti, kteří za ně přede mnou nesou odpovědnost a jsou pod mou ochranou.“

Představiteli efezského sboru napiš:

Hovoří k vám ten, který je ve vašich sborech neustále činně přítomen a na němž jsou jejich představitelé plně závislí. Vím o tom, co jste už vykonali a také o vaší usilovné práci. Jste vytrvalí, stateční a trpěliví, snášíte pro mne mnoho a neochabujete. Cením si toho, že jste se nenechali svést falešnými apoštoly, ale vyzkoušeli jste je a odhalili jejich lži. Dobře děláte, že jste ostře vystoupili proti zastáncům nevázaného života, který já také odsuzuji.

Musím vám však vytknout, že jste polevili v lásce; není už tak vřelá jako na počátku. Vzpomeňte si, jak to s vámi bylo, jděte do sebe a navraťte se k činorodé lásce. Nebudete-li činit pokání, hrozí vašemu sboru zánik.

Slyšte, co vám říká Bůh: Kdo zvítězí, okusí ovoce stromu věčného života, který je v Božím ráji.

Představiteli smyrenského sboru napiš:

Hovoří k vám První a Poslední, ten, který zemřel a ožil. Znám vaše činy, těžkosti a chudobu – ale přesto jste bohatí! Vím, jak vás lživě obviňují ti, kteří se pyšní svou pravověrností, ale pracují vlastně pro satana. Nebojte se utrpení, které ještě přijde. Ďábel dostane některé z vás i do vězení a bude zkoušet vaši věrnost po deset dnů. Buďte věrní až do smrti a dám vám věčný život – cenu vítězů.

Slyšte, co vám říká Bůh: Kdo zvítězí, nepodlehne věčné smrti.

Představiteli pergamského sboru napiš:

Hovoří k vám ten, jehož slovo platí. Vím, na jak nebezpečném místě působíte. Hlásíte se k mému jménu přímo v satanově sídelním městě, ve stínu jeho trůnu. Nezapřeli jste víru ve mne ani tehdy, když byl umučen můj věrný svědek Antipas.

Jednu věc vám však přece musím vytknout: klidně ponecháváte mezi sebou ty, kteří se pod rouškou křesťanské svobody účastní nestydatých orgií, a to já nenávidím. Dejte tu záležitost rychle do pořádku, nebo přijdu a vynesu nad nimi spravedlivý rozsudek.

Slyšte, co vám říká Bůh: Toho, kdo zvítězí, dokonale nasytím. Vtisknu mu nový charakter a poctím ho svým osobním přátelstvím.

Představiteli tyatirského sboru napiš:

Hovoří k vám Boží Syn, jehož oči září jako oheň a nohy žhnou jako rozpálená mosaz.

Znám vaše činy lásky, víry, trpělivé naděje a vím, že v tom všem rostete. Avšak to vám musím vytknout, že mezi sebou trpíte tu ženu, která se vydává za prorokyni, ale svádí moje věrné k sexuálním zvrácenostem a modlářským hostinám. Dal jsem jí lhůtu k nápravě, ale ona provádí své nečisté rejdy dál. Dopustím těžkou nemoc na ni i na ty, které svedla, pokud nebudou činit pokání z toho, co páchali; nezůstane po ní ani

památka. Tak bude jasné všem sborům, že každému vidím do svědomí a každého budu soudit podle jeho činů.

Vám, kteří odmítáte její učení a nejste zvědavi na to, čemu pyšně říká „satanova nejhlubší tajemství“, vám, věrní Tyatirští, slibuji: víc už na vás nenaložím. Musíte se však pevně držet toho, čemu jste uvěřili, dokud nepřijdu.

Tomu, kdo zvítězí a splní mou vůli, dám mocné poslání ke všem lidem. Bude mít mezi nimi takovou autoritu, jakou dal Otec mně, a to, na čem si zakládají, rozbije jako hliněné hrnce. Vítězům vyjdu vstříc jako jitřní hvězda, která ohlašuje den. Slyšte, to vám říká Bůh.

Představiteli sardského sboru napiš:

Hovoří k vám ten, kdo dává plnost Ducha Božího a kdo opatruje ty hvězdy sedmi sborů. Znám vaše činy: vypadáte jako živá církev, ale jste už téměř mrtví. Probuďte se a vstaňte vy, ve kterých zbylo trochu života!

Mnohý váš skutek před Bohem neobstojí. Vraťte se ke svým počátkům, kdy jste všechno brali opravdově. Vezměte mne vážně, čiňte pokání! Jestliže se neprobudíte, překvapím vás jako zloděj spáče.

Někteří z vás přece zůstali ryzí. Ti si zaslouží, aby mne provázeli v bílém oděvu, protože vítězům obléknu běloskvoucí šat své bezúhonnosti. Jejich jména nevyškrtnu z Knihy života, ale přiznám se k nim před svým Otcem a před jeho anděly. Slyšte, to vám říká Bůh.

Představiteli filadelfského sboru napiš:

Hovoří k vám Svatý a Pravdivý, který má klíč od Božího království. Komu on je otevře, tomu nikdo nezabrání vejít, a před kým on zavře, ten nevejde.

Znám vaše činy. Otevřel jsem před vámi dveře, které nikdo nemůže zavřít. Není vás mnoho, ale zachováváte mé slovo a nezapíráte mé jméno. Některé z té satanovy bandy, která se neprávem prohlašuje za dědice Božích zaslíbení, přivedu k tomu, aby pokorně přijali vaši zvěst. Poznají totiž, že vás miluji.

Protože jste zachovali mé slovo a vytrvali, zachovám vás i já v hodině zkoušky, která přijde na celý svět a prověří obyvatele země. Přijdu brzo. Držte pevně, čemu jste uvěřili, aby vás nikdo nepřipravil o věnec vítězů. Toho, kdo zvítězí, postavím jako nepohnutelný sloup do Božího chrámu. Ponese jméno Boha, Krista a nového města – nebeského Jeruzaléma. Slyšte, to vám říká Bůh.

Představiteli laodicejského sboru napiš:

Hovoří k vám ten, který má jméno Amen – pravý a věrný svědek, původce a vládce všeho.

Znám vaše činy a to, že nejste ani studení ani vřelí. Kéž byste byli to nebo ono, ale vy jste odporně vlažní, a tak vás vyplivnu z úst. Říkáte:

„Jsme bohatí, přičinili jsme se a nikoho nepotřebujeme.“ A nevíte, že ve skutečnosti jste ubozí, politováníhodní chudáci a nazí slepci. Jenom u mne můžete získat ryzí zlato víry, které vás skutečně obohatí, a bílé roucho bezúhonnosti, které je s to zakrýt hanbu vašeho hříchu. Nabízím vám také Ducha svatého – léčivou mast na oči, abyste prohlédli.

Ty, které miluji, napomínám a trestám. Pohněte se konečně a čiňte pokání! Stojím u dveří a klepu. Kdo uslyší můj hlas a otevře, k tomu vejdu a budu s ním večeřet jako s přítelem. Já jsem Vítěz a sedím na trůnu po boku svého Otce. Toho, kdo zvítězí, učiním svým spoluvládcem. Slyšte, to vám říká Bůh.

Potom jsem uviděl otevřené nebe a uslyšel jsem týž hlas jako prve, zvučný jako polnice. Přikázal mi: „Vstup sem, dám ti nahlédnout do budoucnosti!“

A tu jsem v duchu viděl trůn. Z toho, který na něm seděl, vycházela bílá a rudá záře jako z démantů a rubínů a trůn byl obklopen smaragdově zelenou duhou smíření.

Okolo Božího trůnu stálo čtyřiadvacet stolců. Na nich sedělo čtyřiadvacet bíle oděných starců se zlatými korunami na hlavách. Od trůnu šlehaly blesky a duněly hromy. Před trůnem hořelo sedm světel, obraz plnosti Božího Ducha. Bylo tam také jezero, průzračné jako křišťál. Kolem trůnu stály čtyři bytosti, které měly oči vpředu i vzadu; upínaly zrak k Bohu, a zároveň sledovaly všechno ostatní. První se podobala vznešenému lvu, druhá silnému býku, třetí moudrému člověku a čtvrtá rychlému orlu. Každá měla tři páry křídel. Bez ustání, ve dne i v noci, vzdávaly slávu, čest a díky tomu, který seděl na trůnu, živému od věků na věky:

„Svatý, svatý, svatý je všemohoucí Bůh. On byl, je a bude!“

Tu také těch čtyřiadvacet starců pokleklo před tím, který seděl na trůnu, klaněli se mu a kladli mu k nohám své koruny se slovy:

„Tobě patří, Pane, všechna sláva, čest a moc. Ty jsi stvořil všechno, z tvé vůle to vzniklo i trvá.“

Tu jsem uviděl, že onen sedící na trůnu má v pravé ruce svitek popsaný z obou stran, zapečetěný sedmi pečetěmi. Jeden mocný anděl zvolal silným hlasem: „Kdo může rozlomit tyto pečetě a rozvinout ten svitek?“ Nikde se však nikdo nenašel, kdo by to mohl učinit a přečíst. To mě zarmoutilo, že jsem až plakal. Ale jeden z těch starců mě potěšil: „Neplač! Ježíš, Lev z Judova kmene, Davidův potomek zvítězil! On proto může rozlomit ty pečetě a svitek rozvinout.“

Setřel jsem slzy a vidím, že v kruhu starců, mezi čtyřmi bytostmi u trůnu, stojí Beránek, s jizvami po smrtelných ranách. Na hlavě má znamení plnosti síly a vševědoucnosti Božího Ducha. Beránek přistoupil až k sedícímu na trůnu a z jeho pravice přijal ten svitek.

Jakmile se to stalo, ty čtyři bytosti a dvacet čtyři starci se mu hluboce uklonili. Každý z nich měl harfu a zlatou nádobu z níž jako vonný dým vystupovaly modlitby věřících. Začali zpívat novou píseň:

> „Ty jediný jsi hoden vzít tento zápis a rozlomit pečetě! Vždyť jsi položil svůj život a z otroctví hříchu jsi Bohu vykoupil svou krví lidi všech kmenů, jazyků, tříd i národů. Udělal jsi je Božími králi a kněži na zemi.“

Tu se k nim připojil obrovský zástup andělů, kteří obklopovali Boží trůn. Byly jich statisíce. Volali:

> „Obětovanému Beránkovi patří všechna moc, bohatství, moudrost i síla, čest, sláva i dík.“

A všechno tvorstvo v nebi, na zemi, v hlubinách, v mořích – prostě celý vesmír se rozezvučel:

> „Bohu na trůnu a Beránkovi díky, čest, sláva a moc na věky věků!“

Čtyři bytosti kolem trůnu uzavřely chvalozpěvy společným „Amen!“ A čtyřiadvacet starců se hluboce poklonilo.

Viděl jsem, jak Beránek rozlomil první z těch sedmi pečetí, a slyšel jsem, že jedna ze čtyř bytostí zvolala hromovým hlasem: „Pojď!“ Tu se ukázal bílý kůň. Jezdec na tom koni – mající v ruce luk a na hlavě věnec vítězů – vyjel, aby dobýval jedno vítězství za druhým. Když Beránek rozlomil druhou pečeť, druhá z bytostí před trůnem zvolala: „Pojď!“ Tentokrát vyběhl ohnivě rudý kůň s jezdcem ozbrojeným velikým mečem. Ten měl moc rozrušit mír na zemi, takže se lidé začali vzájemně pobíjet.

Pak Beránek rozlomil třetí pečeť a třetí bytost zavolala: „Pojď!“ Ukázal se černý kůň, jehož jezdec nesl váhy na znamení nedostatku. Ze středu těch čtyř bytostí zaznělo: „Celý den bude člověk pracovat za kilo pšenice nebo za tři kila ječmene. Ponech jim však dostatek oleje a vína!“

Když Beránek odstranil čtvrtou pečeť, slyšel jsem čtvrtou bytost, jak volá: „Pojď!“ Vyrazil kůň mrtvolně bledé barvy a jela na něm sama Smrt a za ní zůstávali mrtví. Čtvrtina země jí padla za oběť: rozsévala války, hlad, epidemie a přírodní pohromy.

Tu Beránek rozlomil pátou pečeť svitku a já jsem uviděl oltář a kolem něho ty, kteří podstoupili mučednickou smrt pro věrnost Bohu a pro hlásání Boží zvěsti. Společně volali: „Svatý Pane, ty plníš své sliby. Kdy vykonáš spravedlivý soud a potrestáš ty, kdo prolili naši krev?“ Potom každý z nich obdržel bílý šat na znamení vítězství. Bylo jim však řečeno, aby ještě čekali, protože se k nim mají připojit další mučedníci pro Krista, jejich spolupracovníci a bratři.

Pak jsem viděl, že Beránek rozlomil šestou pečeť. Nastalo velké zemětřesení, slunce se zatmělo jako smuteční flór, měsíc zrudl jako krev.

Hvězdy padaly z nebe jako zralé plody ze stromu, do kterého se opře silný vítr. Obloha zmizela, jako když se svine plachta. Každá hora a každý ostrov se pohnul ze svého místa. Vládci země, úředníci, vojevůdci, boháči a mocipáni, otroci jako svobodní, všichni se schovávali do jeskyní a skalních rozsedlin. Volali: „Hory a skály, sesuňte se na nás a ukryjte nás před pohledem toho, který sedí na trůnu, a před Beránkovým hněvem! Den jeho soudu přichází, kdo z nás může obstát?“

Potom jsem viděl, jak se čtyři andělé postavili do čtyř světových stran a bránili všem zhoubným vichrům, aby nezuřily na zemi, na moři ani v lesích. Tu se na východě objevil ještě jiný anděl a v ruce držel Boží pečetidlo. Volal na ty čtyři anděly, kteří mohli zadržet nebo rozpoutat všeobecnou zkázu: „Neškoďte zemi, moři ani lesům, dokud neoznačíme na čelech všechny, kdo slouží Bohu!“ A byl oznámen počet těch označených: sto čtyřicet čtyři tisíce ze všech kmenů Izraele, to je po dvanácti tisících z každého z dvanácti kmenů:

Juda,
Rúben,
Gád,
Ašer,
Neftalí,
Manases,
Šimeón,
Lévi,
Isachar,
Zabulón,
Josef a Benjamín.

Pak jsem spatřil nesčíslné zástupy lidí všech národů, ras, kmenů i jazyků. Stáli před Božím trůnem a před Beránkem oblečeni do bílých oděvů, s palmovými listy v rukou a hlasitě volali:

„Sláva našemu zachránci, Bohu Králi a Beránkovi!“

Také všichni andělé byli shromážděni kolem trůnu, kolem starců a čtyř bytostí. Poklekli a slavili Boha:

„Ano. Chvála, sláva a čest našemu Bohu! Dík jemu, moudrému, silnému a mocnému na věky. Amen!“

Jeden z těch čtyřiadvaceti starců se mne zeptal: „Víš, kdo jsou ti lidé v bílých oděvech a odkud přicházejí?“ Odpověděl jsem: „Nevím, pane, pověz mi to.“ Řekl: „To jsou ti, kteří prošli velikým utrpením pro víru. Očistili se od každé poskvrny hříchu Kristovou krví.

Teď stojí před Božím trůnem a slouží Bohu bez překážek dnem i nocí. On je bude chránit, nebudou trpět hladem ani žízní, slunce ani jiný žár jim už neublíží. Beránek je povede, nasytí a napojí

z pramenů životodárné vody a Bůh sám jim setře každou slzu z očí.“

Když Beránek rozlomil sedmou pečeť svitku, ztichlo celé nebe a to mlčení trvalo asi půl hodiny. Potom jsem uviděl sedm andělů stát před Bohem a každý z nich dostal polnici. Další anděl přistoupil k oltáři se zlatou nádobou v ruce. Smísil množství vonných pryskyřic s modlitbami věřících lidí a zapálil to vše na zlatém oltáři před Božím trůnem. Dým z této oběti stoupal z oltáře až k Boží tváři. Pak anděl nabral žhavé oharky z oltáře do nádoby a vysypal je na zem. Tu se strhla bouře, blýskalo se, burácel hrom a nastalo zemětřesení.

Těch sedm andělů s polnicemi se připravilo, aby troubili. Zatroubil první: Nastalo krupobití a na zem spadl krvavý oheň a sežehl třetinu všech lesů a každé stéblo trávy. Pak zatroubil druhý anděl a do moře se zřítilo jakési obrovské ohnivé těleso. Třetina mořské vody se zbarvila do krvava, třetina živočichů v moři uhynula a potopila se třetina všech lodí. Když zazněla třetí polnice, spadla z nebe veliká hvězda sršící jako vržená pochodeň. Padla na třetinu řek a pramenů a zamořila třetinu vod svou jedovatou hořkostí; mnoho lidí v důsledku toho zemřelo. Ta hvězda byla nazvána Pelyněk. Potom zatroubil čtvrtý anděl. Slunce i měsíc ztratily třetinu svého jasu a pohasla třetina hvězd. Den i noc potemněly.

Pak jsem spatřil orla, který se vznášel vysoko na obloze a hlasitě křičel: „Běda, běda, běda, hrůza obyvatelům země, až zatroubí poslední tři andělští trubači!“

Tu se ozvala polnice pátého anděla. Z nebe spadla na zem jiná hvězda. Dostala klíč od propasti, otevřela její jícen a z propasti se vyvalil dým jako z velké pece, zakryl slunce a za-mořil vzduch. Z dýmu se pak vyrojila mračna hmyzu s jedovatými žihadly. Byly to kobylky, jež však nenapadaly rostliny, ale lidi, kteří neměli Boží znamení na čele. Nesměly je usmrcovat, ale mohly je pět měsíců trápit. Bodání toho hmyzu bude tak bolestivé, že mnozí se budou chtít sami zabít, avšak nepodaří se jim to, budou toužit po smrti, ale marně. Zblízka ty kobylky vypadaly jako koně vystrojení do boje. Jejich hlavy ozdobené zlatými korunami měly lidské tváře, hřívy vlající jako rozpuštěné ženské vlasy, zuby jako lev. Hruď měly jako okovanou pancířem a zvuk jejich křídel připomínal rachot útočící vozby. Ocasy měly jako štíři a v nich žihadla, která po pět měsíců trápila lidi. Vedl je král propasti zvaný hebrejsky Abaddon, řecky Apollyon, to znamená Zhoubce.

Zdálo se, že první hrůza končí, ale už se valí další. Zatroubil šestý anděl a od čtyř rohů Božího oltáře se ozval hlas. Poručil šestému trubači: „Rozvaž pouta čtyř démonů od velké řeky Eufratu!“ Tak byli osvobozeni čtyři spoutaní démoni, kteří čekali na svou hodinu, aby vyhladili třetinu

lidstva. Vyrazili s jízdou v počtu dvě stě miliónů jezdců (to číslo mi bylo přesně sděleno): Jezdci měli na sobě ohnivě rudé, hyacintově modré a sírově žluté pancíře. Hlavy jejich koní byly jako hlavy lvů a z tlam jim šlehal oheň, vycházel kouř a čpěla síra. Právě tím – ohněm, kouřem a sírou – zabíjeli. Vražedná moc těch koní nevycházela jenom z jejich tlam, ale i z ocasů; měli totiž místo nich jedovaté hady a ti lidi kousali. Avšak lidé, kteří přežili tyto katastrofy, se přesto nezměnili a nečinili pokání. Boha nectili, ale dál uctívali svoje zlaté, stříbrné, měděné, kamenné nebo dokonce jen dřevěné modly, slepé, hluché a bezmocné. Ne, lidé se vůbec nezměnili, nepřestali se vraždit neustoupili od svých pověr, cizoložství a krádeží.

Pak jsem spatřil jiného mocného anděla, jak sestupuje z nebe zahalen oblakem. Nad hlavou se mu klenula duha, tvář mu zářila jako slunce a jeho nohy se podobaly ohnivým sloupům. V ruce držel právě otevřenou knihu. Pravou nohou se postavil na moře, levou na pevninu. Zařval a odpovědělo mu sedminásobné hřmění hromů. Rozuměl jsem tomu a chtěl jsem to zaznamenat, ale hlas z nebe mi to zakázal: „Co jsi teď slyšel, nezapisuj, nech si to zatím pro sebe!“ Pak ten anděl stojící na moři i na zemi pozdvihl pravici k nebi a přísahal při tom, který žije věčně a stvořil nebe i zemi se vším, co je na ní, i moře a všechny jeho obyvatele. Přísahal: „Čas je dovršen. Bůh už nebude odkládat svůj konečný soud; až zatroubí sedmý anděl, cele se naplní Boží tajemný plán, který však už dávno vyhlašoval Bůh ústy svých proroků.“

Hlas, který už před tím ke mně mluvil z nebe, se ozval znovu: „Jdi a vezmi tu otevřenou knihu z ruky anděla stojícího na moři i na zemi!“ Šel jsem tedy k tomu andělovi a požádal jsem ho, aby mi tu knihu dal. „Vezmi si ji,“ řekl anděl, „a sněz ji. V ústech bude sladká jako med, v žaludku ti však zhořkne.“ Vzal jsem tedy tu knihu a poslušně jsem ji snědl; skutečně chutnala sladce, ale když jsem ji spolkl, byla opravdu hořká. Pak mi bylo řečeno: „Pokračuj ve svém těžkém úkolu a prorokuj proti mnoha národům, kmenům, jazykům a vládcům.“

Dostal jsem měrnou tyč se slovy: „Běž a změř Boží chrám i s oltářem. Spočítej ty, kdo se v něm modlí. Chrámové nádvoří vynech, neměř je, protože je vydáno pohanům. A ti budou ničit svaté město čtyřicet dva měsíce. Ještě však pošlu dva svědky; oblečeni ve smuteční šaty budou po dvanáct set šedesát dní připomínat, že je nejvyšší čas činit pokání.“

To jsou ty dvě olivy dosvědčující, že Bůh nabízí lidem smír – dva svícny, které osvětlují cestu k Pánu země. Ti, kdo by je chtěli předčasně umlčet a odstranit, budou sežehnuti ohněm soudu z jejich úst. Po dobu svého poslání mají moc zadržovat déšť, znehodnocovat vodu a přivádět na zem různé pohromy, kdykoliv budou chtít.

Jakmile však tito dva svědkové skončí určený úkol, vystoupí z propasti šelma, svede s nimi boj, přemůže je a usmrtí. Jejich těla budou pohozena na náměstí velkého města, kde byl ukřižován jejich Pán. To město bude pro své zvrácenosti, zotročování a bezbožnost nazýváno Sodoma a Egypt. Lidé z celého světa se po tři a půl dne pohrnou ze všech národů, ras a kmenů, aby si prohlédli ty dva mrtvé, a proto je ani nedovolí pohřbít. Budou se z jejich smrti radovat, pořádat oslavy a vzájemně si blahopřát: Ti dva už nás nebudou obtěžovat.

Po třech a půl dnech však Bůh ty dva svědky oživil a oni vstali. Kdo to viděl, strašně se lekl. K těm dvěma zazněl hlas z nebe: „Pojďte sem!“ A oni vystoupili v oblaku do nebe před očima zděšených nepřátel. V tu chvíli se strhlo velké zemětřesení. Desetina města byla v troskách a sedm tisíc lidí v nich zahynulo. Ti, kdo přežili, dostali strach a pokořili se před Bohem.

Druhá hrůza také pominula, ale již je tu třetí.

Zatroubil sedmý anděl a celým nebem zazněly mocné hlasy:

> „Bůh a jeho Vyvolený – Kristus – se ujímá vlády nad celým světem a bude vládnout na věky!“

Těch čtyřiadvacet starců, kteří sedí před Bohem na svých trůnech, padlo na kolena, klaněli se Bohu a volali:

> „Díky tobě, všemohoucí Bože, ty živý a věčný, že jsi konečně použil své moci a uchopil ses vlády! Národy se rozběsnily a doba uzrála pro tvůj hněv. Nyní nastává soud nad mrtvými: tvoji služebníci, proroci a všichni, kdo tě ctili, velcí i malí, budou odměněni a ti, kdo hubili zemi, zahubeni.“

Boží chrám v nebi se otevřel a zrakům všech se ukázala truhla, v níž je uložena Boží smlouva s lidmi. Tu se rozpoutala bouře s blesky a hromy, opět následovalo zemětřesení a hrozné krupobití.

Na nebi se objevil nápadný úkaz: Žena oděná sluncem, s měsícem pod nohama a korunou z dvanácti hvězd na hlavě. Byla těhotná a sténala, protože přicházely její porodní bolesti. Vzápětí další úkaz na obloze: Veliký ohnivě zbarvený drak se sedmi hlavami a deseti rohy, na každé hlavě korunu. Ocasem smetl třetinu hvězd z nebe na zem. Postavil se před ženu a číhal, aby sežral její dítě, jakmile se narodí. Porodila chlapce, který má vládnout všem národům železnou rukou. Bůh však vzal to dítě a přenesl je ke svému trůnu. Žena utekla na poušť, kde ji Bůh ukrýval a pečoval o ni dvanáct set šedesát dní.

V nebi se strhla bitva: Michael se svými anděly bojoval proti draku a jeho andělům. Veliký drak se svou družinou byl poražen, vyhnán z nebe a svržen na zem. To je ten dávný had z ráje, nepřítel, pomlouvač a svůdce všech lidí.

> Nebem zazněl mohutný hlas: „Nyní se dovršilo dílo záchrany. Bůh dokázal svoji plnou moc, nastolil svoje království a Kristus se ujal vlády. Je svržen žalobce, který dnem i nocí osočoval naše bratry před Bohem. Zvítězili nad ním krví Krista, Beránka obětovaného za ně, a svým svědectvím o něm. Nemilovali svůj život natolik, aby se zalekli smrti. Jásejte nebesa! Jásejte, vy na nebi! Ale běda zemi a moři. Vrhl se na vás ďábel a zuří – ví, jak málo času mu zbývá.“

Když se drak octl na zemi, začal pronásledovat tu ženu, která porodila toho chlapce. Ona však dostala orlí křídla, aby mohla uletět do pustiny, kde se před tím hadem ukrývala po tři a půl roku. Had vychrlil z tlamy mohutný proud vody, aby ženu smetl. Země jí však přišla na pomoc: otevřela své útroby a proud pohltila. Rozlícený drak se chtěl ženě pomstít, a tak rozpoutal boj proti jejím ostatním dětem, které zachovávají Boží přikázání a je jim svěřeno Ježíšovo poselství.

Já jsem stál na břehu moře. Viděl jsem, že se z moře vynořila šelma a měla také sedm hlav a deset rohů jako drak. Královskou korunu však měla na každém svém rohu a na každé hlavě božský titul urážející pravého Boha. Vypadala jako levhart, nohy měla jako medvěd a tlamu jako lev. Drak jí propůjčil svou sílu, trůn a velikou moc. Jedna z jejích hlav se zdála smrtelně zraněna, ale vyhojila se. Celý svět se té bestii obdivoval a poslušně ji následoval. Chválili draka, že jí dal takovou moc, uctívali šelmu a říkali: „Kdo se vyrovná takovému dravci, kdo se s ním může měřit?“

Šelma se holedbala a rouhala Bohu a vládla světu dvaačtyřicet měsíců. Po celou tu dobu se snažila zneuctít Boha, jeho jméno a svatyni a všechny, kteří mají svůj domov v nebi. Bylo jí dovoleno, aby válčila proti věřícím a vítězila nad nimi. Nakonec ovládala každý kmen, národ i rasu. Uctívat ji budou však jen ti obyvatelé země, jejichž jména nejsou zapsána do Knihy věčného života, knihy obětovaného Beránka. Slyšte!

> Komu je určeno vězení, půjde do vězení, kdo má jít na smrt, bude popraven. Ano, takové zkoušky musejí přijít na Boží lidi,

aby osvědčili svou vytrvalost a víru.

Pak jsem spatřil jinou šelmu, jak vystupuje ze země. Měla jen dva malé rohy jako beránek, ale mluvila jako drak. Ta se teď stává vykonavatelem moci té první šelmy. Nutí obyvatele země, aby uctívali onu první šelmu, která se vyléčila ze smrtelné rány. I ta druhá šelma koná neuvěřitelné divy, předvede dokonce, že před očima lidí sestoupí oheň z nebe. Přikáže jim, aby postavili sochu té smrtelně zraněné a zase uzdravené bestii. Druhá šelma dokáže i tu sochu oživit, socha promluví a rozkáže pobít všechny, kdo se jí neklanějí. Nutí všechny, malé i velké, bohaté i

chudé, otroky i svobodné, aby si na pravé ruce nebo na čele dali udělat její znak, takže nikdo nedostane povolení k nákupu a prodeji zboží, kdo nemá znak té šelmy nebo číslo, které ukazuje na její jméno. Zamyslete se nad tím a sečtěte číslice té šelmy. Je to číslo šest set šedesát šest a značí člověka bez Boha.

A tu jsem spatřil Beránka, jak stojí na hoře Sijónu, a kolem něho sto čtyřicet čtyři tisíce těch, jejichž čela jsou označena jménem Beránka a jeho Otce. Z nebe se ke mně donesl zvuk nejprve jako mohutného vodopádu nebo burácení hromu, potom jako hra na mnohé harfy. Těch sto čtyřiačtyřicet tisíc začalo zpívat před Božím trůnem, před čtyřmi bytostmi a čtyřiadvaceti starci docela novou píseň. Nikdo jiný se k ní nemohl připojit, uměli ji jen tito vykoupení. To jsou ti, kteří nejsou poskvrněni modloslužbou a následují Beránka všude. Byli jako první sklizeň vykoupeni pro Boha a pro Beránka. Jsou čistí a mají čistá ústa – nepropůjčili je nikdy lži.

Pak jsem viděl anděla, jak letěl vysoko nad nebeskou klenbou. Nesl radostnou zprávu o vykoupení, zprávu, která nikdy neztratí svou platnost. Ohlašoval ji všem obyvatelům země, lidem všech ras, kmenů, jazyků i národností. Volal silným hlasem: „Bojte se Boha, vzdejte mu čest! Chvíle jeho konečného soudu nastává. Poklekněte před Stvořitelem nebe i země, moře i pramenů vod!“

Následoval ho druhý anděl a ten volal: „Padl, padl mocný Babylón, který opájel národy, aby zrazovaly Boha. Jeho číše se teď změnila v pohár Božího hněvu.“

Za nimi letěl třetí anděl s důležitou zprávou: „Kdo uctívá šelmu a její sochu, kdo nese na čele nebo na ruce její znak, ten okusí víno Božího rozhořčení; už se nalévá nezředěné do poháru Božího hněvu. Ctitelé šelmy, její sochy a nositelé jejího znaku propadnou před svatými anděly a před Beránkem soudu. V jejich utrpení nebude pro ně úleva ve dne ani v noci. Vyplatí se vytrvalost těch, kdo zachovali Boží přikázání a věrnost Kristu!“

K tomu se připojil hlas z nebe: „Piš! Ti, kdo umírají s Kristem a zůstávají mu věrní, mohou se od této chvíle radovat. Boží Duch jim dává odpočinek i zadostiučinění.“ Tu vidím sněhobílý oblak a na něm muže – ano, je to sám Kristus! Na hlavě má zlatou korunu a v ruce ostrý srp. Z chrámu vyšel anděl a volá na něj hlasitě: „Začni svou žeň, chvíle pro ni nastala, úroda země už dozrála!“ Pán z oblaku mávl srpem po zemi a země byla rázem požnutá. Z chrámu vyšel jiný anděl s ostrým vinařským nožem v ruce. Od oltáře vyšel další anděl, ten který měl moc nad ohněm. Hlasitě zavolal na anděla se srpem a vybídl ho: „Sklízej hrozny, vinice země dozrály k soudu!“ Anděl odřezával hrozny pozemské révy a házel

je do obrovského lisu Božího hněvu za hradbami města. Tam byly hrozny tlačeny, až víno rudé jako krev se rozlévalo do nedohledna.

Ještě jiné mocné a podivuhodné úkazy jsem uviděl na nebi. Přede mnou se rozprostíralo křišťálově průzračné jezero, jiskřící jako oheň. U něho se shromáždili všichni ti, kdo zůstali věrni Bohu a zvítězili nad ďábelskou šelmou, neuctívali její sochu a nedali se označit jejím číslem. Nyní dostali od Boha harfy, aby hráli a zpívali píseň vysvoboditele Božího lidu a píseň Spasitele světa Ježíše:

> „Velké a podivuhodné jsou tvé činy, Pane Bože všemohoucí. Tvoje cesty jsou spravedlivé a přímé, Králi všech národů. Kdo by se tě, Pane, nebál a kdo by neuctíval tvoje jméno? Vždyť ty jediný jsi Svatý. Všechny národy přijdu a skloní se před tebou, všichni poznají, že tvoje soudy jsou spravedlivé.“

Potom jsem viděl: Otevřela se svatyně nebeského chrámu a vyšlo z ní sedm andělů – vykonavatelů sedmi posledních pohrom, kterými se dovrší spravedlivý Boží hněv. Ti andělé měli zářivě čistá kněžská roucha a byli přepásáni zlatými šerpami. Jedna ze čtyř bytostí od Božího trůnu jim předala sedm zlatých číší naplněných hněvem od Boha, živého od věků na věky.

Chrám se naplnil dýmem Boží velebnosti a moci. Nikdo teď nemohl vstoupit dovnitř, dokud andělé nevykonají soud na zemi. Ze svatyně jim přikázal hlas: „Jděte a vylijte těch sedm číší Božího hněvu na zemi!“ První z andělů šel a vylil na zem svou číši. Tu se na lidech, kteří nesli znak šelmy a klaněli se její soše, objevily zhoubné vředy.

Druhý anděl vlil obsah své číše do moře. Všechno živé v moři uhynulo, takže se naplnilo hnilobou a rozkladem.

Třetí anděl vylil svou číši nad řekami a prameny vod. Vody byly zkaženy. Slyšel jsem toho anděla, který měl moc nad vodami, jak říká:

> „Jsi spravedlivý, svatý a věčný Bože, a je to zasloužený rozsudek.
> Opíjeli se krví nevinných a proroků, a proto teď umírají žízní.“

A mučedníci od oltáře se připojili:

> „Ano, všemohoucí Pane, soudíš spravedlivě a podle pravdy.“

Čtvrtý anděl vylil obsah své číše na slunce. Pálilo tak, že lidé padali těžkým úžehem. Místo aby činili pokání a aspoň teď vzdali Bohu čest, proklínali ho za tu pohromu. Pátý anděl vylil číši na trůn šelmy a v jejím království se setmělo. Lidé, trýzněni již vředy, se bolestí až kousali do rtů. A přece ještě zlořečili Bohu, místo aby se jejich ústa otevřela k pokání.

Šestý anděl vlil obsah své číše do veliké řeky Eufratu. Její vody vyschly, a tak se otevřela cesta pro vladaře z východu.

Tu jsem viděl, jak z tlamy draka, z huby šelmy a z úst lživého proroka vylezli tři nečistí duchové jako odporné ropuchy. Snažili se lidem impo-

novat různými divy. Obcházeli vládce světa, aby je získali za spojence k rozhodující bitvě proti všemohoucímu Bohu. Svolávali je na místo nazvané Harmagedon. Doba je vážná. Pán připomíná: „Přijdu nečekaně jako zloděj v noci. Dobře tomu, kdo bdí a je připraven."

Sedmý anděl vylil svou číši do ovzduší a z chrámu zazněl mohutný hlas: „Je dokonáno!" Strhla se bouře s blesky a hromy a celá země se otřásala; takové zemětřesení nezažil nikdo od počátku lidstva. Bůh nezapomněl na hříchy velikého bezbožného města, zvaného Babylón. Dal mu pít z poháru svého trestajícího hněvu. Roztrhlo se na tři kusy a i ostatní města se zhroutila. Všechny ostrovy zmizely a po horách nezůstalo ani památky. Lidi postihla nepředstavitelná zkáza – krupobití. A oni za tu strašnou pohromu proklínali Boha.

Jeden ze sedmi andělů, kteří vylili sedm číší hněvu, vyzval: „Pojď, ukáži ti soud nad tou nevěstkou, která vládne nad mnohými vodami, se kterou se spouštěli vládcové země a obyvatelé se opíjeli vínem její nemravnosti." Anděl mě přenesl v duchu na poušť a tam jsem uviděl tu ženu. Seděla na šarlatově zbarvené šelmě se sedmi hlavami, desíti rohy a mající mnoho jmen, jimiž se rouhala proti Bohu. Žena sama byla oděna jako královna do purpuru a šarlatu, nazdobena šperky ze zlata, drahokamů a perel. Pozvedala bujně zlatou číši plnou neřesti. Na čele měla napsáno jinotajné jméno

„VELKÉ MĚSTO BABYLÓN –
MATKA MODLOSLUŽEBNIC
A VŠECH OHAVNOSTÍ ZEMĚ".

S úžasem a hrůzou jsem poznal, že je opilá krví věřících a mučedníků pro Ježíše. Anděl mi řekl: „Proč se hrozíš? Odhalím ti tajemství té ženy i toho zvířete, sedmihlavého a desetirohého, které ji nese.

Ta šelma už řádila, byla přemožena, ale ještě jednou smí vyjít ven z propasti, aby ukázala svou sílu, dříve než zahyne navždy. Obyvatelé země, jejichž jména nejsou zapsána v Knize života, užasnou, až uvidí tu šelmu, která byla, není a zase nakrátko bude. Moudrý, snaž se pochopit: Sedm hlav je sedm pahorků, na nichž ta žena trůní. Znamenají však také sedm králů. Pět z nich již padlo, šestý právě kraluje, sedmý král má teprve přijít, avšak jeho vláda potrvá jen krátce. Šelma sama je osmý panovník, který již vládl a jde s jistotou do záhuby.

Deset rohů je deset králů, kteří se ještě neujali vlády. Ti převezmou moc na krátký čas spolu se šelmou. Vytvoří navzájem i s ní mocné spojenectví a vytáhnou do boje proti Beránkovi. Beránek však nad nimi zvítězí, protože on je Pán pánů a Král králů. Jeho povolaní, vyvolení a věrní jsou mu po boku."

Dále mi anděl řekl: „Vody, na kterých trůní ta nevěstka, to jsou davy lidí, rasy, národy a kmeny. Šelma a těch deset králů se však nakonec obrátí i proti samé nevěstce. Strhají s ní šaty, budou jíst její maso a spálí ji. Stanou se tak nástrojem Božího hněvu. To jim Bůh vnukl, aby se spřáhli a s nevěstkou spojili, dokud se neuskuteční Boží záměry. A ta žena, to je velkoměsto, v němž se soustřeďuje světovláda."

Potom jsem spatřil jiného anděla sestupovat s nebe. Byla mu dána velká moc a jeho sláva ozářila celou zemi. Zvolal silným hlasem:

> „Padl, padl veliký Babylón a jeho rozvaliny budou obydleny všelijakými démony a odpornými ptáky. Jeho nízké vášně posedly všechny národy a jejich vládce, takže se nezastavili před ničím. Obchodníci bohatli z jeho rozmařilého života."

Pak jsem slyšel z nebe jiný hlas:

> „Utečte z toho města, moji věrní, neúčastněte se jeho hříchů, abyste s ním nepropadli trestu. Jeho hříchy se nakupily až k nebi a Bůh se chystá soudit jeho zločiny. Odplaťte mu po zásluze za jeho ohavné činy! Do číše, ve které míchal svoje ďábelské nápoje, mu nalejte dvakrát tolik. Slávu a hýření teď zaplatí trýzní a žalem. Namlouval si: Mám královskou moc a houf nápadníků, nikdy nebudu nosit smutek jako opuštěná vdova. Proto se teď na něj v jediném dni nahrne pohroma za pohromou, smrt, pláč, hlad a oheň. Tak rozhodl mocný Pán Bůh."

Mocipáni, kteří s ním smilnili a hýřili, nad ním budou plakat a naříkat, až uvidí dým hořícího města. Plni hrůzy se mu neodváží jít na pomoc a budou jen z povzdálí skučet:

> „Škoda, škoda tě, veliký a mocný Babylóne! Co se to s tebou najednou stalo?"

I bohatí obchodníci budou toho města velice želet, protože přijde nazmar jejich zboží, sklady zlata a stříbra, drahých kamenů a perel, nejjemnějšího plátna, purpuru, hedvábí a šarlatu, vonných dřev a uměleckých předmětů ze slonoviny, vzácných dřev, mědi, oceli a mramoru. Komu teď nabídnou skořici a jiná koření, voňavky, masti, kadidlo, víno a olej, mouku a obilí, dobytek a koně, vozy, ano i těla a duše lidí? Všechno bohatství, které to město tak dychtivě shromažďovalo, přišlo vniveč, po všem jeho lesku a nádheře není už památky. Ti, kteří s ním obchodovali a bohatli z něho, tu stojí opodál, děsí se té zkázy a bědují:

> „Škoda tě, veliké město, škoda tě milovníku jemných látek, purpuru a šarlatu, zlata, drahokamů a perel. V jedné hodině vzalo za své takové bohatství!"

Ani loďaři, kapitáni lodí, námořníci a kdokoliv se zabývá mořeplavbou se neodváží přispět tomu městu na pomoc. Budou jen lamentovat

a truchlit: „Tobě už se žádné město nikdy nevyrovná! Škoda tě, škoda, jak jen z tvého blahobytu těžila námořní doprava. A v jedné hodině je všechno v troskách!“

Avšak raduj se, nebe, i ty, věrná církvi, protože se vás Bůh zastal. Dal tomu městu zakusit tvrdost soudů, které ono vynášelo nad vámi.

> Jeden silný anděl pak zdvihl obrovský kámen a vhodil ho do moře se slovy: „Veliké město Babylón zmizí navždy jako kámen v hlubinách. Nikdy už v něm nezazní hudba ani zpěv. Nikdy se už v něm neusadí žádný řemeslník, nikdy už v něm nezazní lomození strojů. Ztemní a žádné okno už se v něm nerozsvítí. Nikdy se už v něm neozve svatební veselí. Jeho obchodníci ovládali celý svět a jeho opojné nápoje mámily celé národy. Jeho ulice jsou skropeny krví proroků a mučedníků pro víru a všech ostatních obětí.“

Potom jsem slyšel jednohlasý sbor mohutného zástupu v nebi:

> „Haleluja, chvalte Boha! Jeho vítězství, sláva i moc, jeho soudy jsou jedině správné a spravedlivé. On vykonal rozsudek nad tou nevěstkou, která vínem svých neřestí přivedla do záhuby celou zemi, on pomstil své služebníky, jejich krev ulpěla na jejích rukou.“

A pak ještě:

> „Haleluja chvalte Boha. To město chtělo vládnout na věky a věčně ho bude připomínat jenom oblak dýmu.“

Čtyřiadvacet starců a ty čtyři bytosti padli na kolena, hluboce se klaněli Bohu sedícímu na trůnu a volali:

> „Je to tak, chvála Bohu!“

Od trůnu zazněl hlas:

> „Chvalte Boha všichni, kteří mu sloužíte a ctíte ho, malí i velcí!“

Pak se ozvalo mocné volání připomínající hukot vodopádu nebo hřmění bouře:

> „Haleluja, chvalme Boha. Náš všemocný Bůh a Pán se ujal své vlády. Radujme se, jásejme, vzdejme mu čest! Nadešel den Beránkovy svatby. Jeho nevěsta církev je už připravena. Dostala běloskvoucí svatební šaty z nejjemnější látky, utkané ze svatého života vykoupených.“

Anděl mi dal pokyn: „Piš! Dobře bude těm, kdo jsou pozváni na Beránkovu svatbu. To jsou slova samotného Boha.“ Přemohla mne vděčnost, padl jsem před andělem na kolena, ale on mne zvedl a řekl mi: „To nesmíš! Jsem přece pouhý služebník jako ty a tvoji bratři, kterým je svěřeno Ježíšovo poselství. Jenom Bohu se klaněj!“

Pak jsem uviděl otevřené nebe a hle, bílý kůň; a jezdec, který na něm seděl, se jmenoval Věrný a Pravý. To je ten, který vynáší spravedlivé rozsudky a vede spravedlivý boj. Jeho oči jsou jako naskrz propalující plamen, jeho hlavu zdobí mnohonásobná královská koruna. Na čele má napsané jméno, které nikdo nezná než on sám. Je ztělesněné Boží Slovo. Oděv má zbrocený krví. Následuje ho družina jezdců na bílých koních, v pláštích z bělostného plátna. Z jeho úst vychází ostrý meč, kterým přemáhá národy. Nastolí novou vládu své spravedlnosti a jako vinař tlačí hrozny v lisu, tak ve spravedlivém hněvu vykoná soud nad bezbožnými. Na boku svého pláště má napsáno:

KRÁL KRÁLŮ, PÁN PÁNŮ.

Dále jsem viděl anděla, stojícího v plném slunci. Svolával mrchožravé ptáky, kteří létali nad ním: „Poleťte sem, budete hodovat na Božích nepřátelích, králích, vojevůdcích, bojovnících, koních i jezdcích, svobodných i otrocích, slabých i mocných!“

Tu jsem viděl, jak se pozemští vládcové a jejich armády střetli s jezdcem a jeho vojskem. Šelma a lživý prorok, (který jí přisluhoval a svými zázraky mnohé svedl, aby přijali znak té šelmy a klaněli se její soše) skončili v moři plamenů. Jejich armády byly pobity mečem jezdce na bílém koni a ptáci se vrhli na těla mrtvých.

Z nebe sestoupil anděl s klíčem od propasti a se silným řetězem. Popadl draka, toho starého hada, toho ďábla a satana a spoutal ho na tisíc let. Hodil ho do propasti, přikryl ji a zapečetil, aby nemohl svádět národy, dokud se nedovrší těch tisíc let. Pak musí být ještě na krátký čas propuštěn.

Na soudní stolici potom usedli soudci, lidé popravení pro věrnost Ježíšovi a Božímu slovu, kteří se neklaněli šelmě ani její soše a nepřijali znak šelmy na čelo ani na ruku. Ti nyní ožili a vládli s Kristem tisíc let. To je první vzkříšení. Ostatní mrtví musejí počkat, dokud se nedovrší tisíciletí.

Šťastni jsou ti věrní, kteří mají účast na prvním vzkříšení. Na ty už druhá smrt nemá nárok, jsou to Boží kněží a Kristovi spoluvládci v tisíciletém království.

Až skončí těch tisíc let, bude satan ještě nakrátko propuštěn. Vyjde z propasti a zmobilizuje všechen svůj lid, početný jako mořský písek. Viděl jsem, že se dali na pochod a obklíčili ležení věřících i město, které Bůh miluje. Tu však s nebe spadl oheň a sežehl je. Jejich vojevůdce satan byl vhozen do ohnivého moře, kam již padla dravá šelma a její lžiprorok. Tam budou trýzněni ohněm dnem i nocí na věky věků.

Spatřil jsem bílý trůn a na něm Panovníka. Před jeho pohledem se rozplynulo nebe i země a nezůstalo po nich ani památky. A viděl jsem

vzkříšené mrtvé, malé i velké, stát před tím trůnem. Moře, smrt i její říše vydaly své mrtvé. Byly otevřeny Knihy skutků a Kniha života a byli souzeni podle svých činů. Smrt a její pomocníci skončili v moři plamenů. Toto ohnivé moře je druhá, věčná smrt. Tam skončí každý, jehož jméno není zapsáno v Knize života.

> Pak jsem uviděl nové nebe a novou zemi. Staré nebe a stará země zmizely. Moře už na nové zemi nebylo. A viděl jsem svaté město, nový Jeruzalém, sestupovat od Boha z nebe, jako když ozdobená nevěsta jde vstříc svému ženichovi. S trůnu se ozval mohutný hlas: „To je Boží domov s lidmi, Bůh tam bude bydlet s nimi a oni s ním. Už nikdy je neopustí a setře jim každou slzu s očí. Tam už nebude smrt ani nářek ani bolest, protože starý svět zmizel v nenávratnu."

Sedící na trůnu řekl: „Pohleď, všechno tvořím nové." Vybídl mne: „Zapiš to, protože tato slova jsou pravdivá a je možno se na ně plně spolehnout." A dodal: „Vlastně se již vyplnila. Já jsem začátek i konec všeho. Tomu, kdo žízní, dám zdarma napít z pramene vody života. Kdo zvítězí, získá všechno. Já budu jeho Bohem a on bude mým synem. Ale zbabělci, nevěrci, nemravní, cizoložníci, vrazi, šarlatáni, pověrčiví a lháři všeho druhu budou neodvolatelně odsouzeni k sžíravé beznaději a palčivému utrpení. To bude jejich zánik."

Pak ke mně přistoupil jeden z těch sedmi andělů, kteří vylévali posledních sedm pohrom z číší a vyzval mě: „Pojď, ukážu ti Beránkovu nevěstu, jako nastávající choť." Přenesl mne v duchu na vysokou, rozložitou horu a ukázal mi svaté město Jeruzalém, které tam sestoupilo od Boha. Boží sláva z něho zářila jak nejdražší drahokam, jako jiskřivý křišťál. Bylo obehnáno vysokou a silnou zdí, ve které bylo dvanáct bran střežených dvanácti anděly, označenými jmény dvanácti kmenů Izraele. Tři brány směřovaly na východ, tři na sever, tři na jih a tři na západ. Městská zeď byla založena na dvanácti kvádrech, které nesly jména dvanácti Kristových apoštolů.

Anděl, který se mnou mluvil, měl zlatou tyč a měřil město, jeho hradby i brány v obvyklých lidských mírách. Půdorys toho města tvořil čtverec o straně dvanáct tisíc měr, a tak bylo město i vysoké. Rozměr zdi byl sto čtyřicet čtyři lokty. Hradba byla z jaspisu a samo město z ryzího zlata, ale průhledného jako křišťálové sklo. Základy hradeb byly samý drahokam. Dvanáct bran bylo z dvanácti perel, každá z jedné. I ulice toho města byly vydlážděny tím průzračným zlatem. Avšak neviděl jsem tam žádný chrám, protože Bůh a Beránek vládl všude. To město nepotřebuje ani slunce ani měsíc, protože je osvěcuje Boží sláva a Beránek. Národy nové země budou žít v tomto světle a vládcové mu předají svou moc.

Brány toho města budou stále otevřeny, vždyť už nebude noc, ale jenom den. Nic nečistého tam nesmí, ani rouhač ani podvodník. Budou tam jen ti, kdo jsou zapsáni v Beránkově Knize života.

Ještě mi ukázal řeku života, čistou jako křišťál. Vyvěrala z trůnu Boha a Beránka a protékala na náměstí toho města. Po obou jejích březích rostl strom života nesoucí dvanáct druhů ovoce, na každý měsíc jeden. A listy toho stromu sloužily všem ke zdraví. Tam nebude vůbec nic škodlivého. Vládě Boha a Beránka se všichni ochotně podřídí. Budou ho vidět tváří v tvář a na čele ponesou jeho jméno. Už se tam nikdy nesetmí, takže nebudou rozsvěcet lampy ani čekat na východ slunce. Bůh bude jejich stálé světlo a s ním budou kralovat na věky věků.

Anděl mi řekl: „Tato slova jsou spolehlivá a pravdivá. Pán Bůh, který dával svého Ducha prorokům, mě poslal, abych oznámil jeho služebníkům, co se zanedlouho stane.

Vzkazuje vám: Pozor, přijdu náhle! Dobře dělá, kdo bere vážně proroctví této knihy.“

Když jsem to všechno já, Jan, slyšel a viděl, padl jsem před svým průvodcem na kolena. On mi však řekl: „Nech toho, vždyť jsem jen spolusluţebník tvůj i tvých bratří, proroků a těch, kdo budou dbát slov této knihy. Před Bohem klekej!“ Pak dodal: „Nic z toho nezatajuj, ale zveřejni to. Doba těch událostí se nezadržitelně blíží. Kdo činíš bezpráví, pokračuj, kdo máš rád špínu, válej se v ní. Kdo jsi však přijal Kristovu bezúhonnost, jednej podle toho, kdo zápasíš o čistý život, nepolevuj!

Čekejte, přijdu už brzo a odplatím každému podle jeho činů. Já jsem první i poslední, začátek i konec. Šťasten, kdo má očištěné srdce: před ním se otevírá věčný život a brány nebeského města, venku zůstanou pohlavně nevázaní, zvrhlíci, šarlatáni, vrazi a všichni, kdo dávají čemukoliv přednost před Bohem a libují si v podvodech.

Já, Ježíš, jsem pověřil svého posla, aby tuto zvěst vyřídil církvi. Já, potomek velkého krále Davida, Jitřenka nového svítání.“

Duch i církev volají: „Přijď!“

A všichni, kdo je slyší, ať se připojí svým: „Přijď!“

Kdo žízníš, pojď sem a čerpej zdarma vodu života.

Upozorňuji každého čtenáře této knihy; kdo k ní něco přidá, dostane přidáno Božích ran tady popsaných. Kdo z ní něco ubere, tomu Bůh odepře přístup ke stromu života i do svatého města, o kterých jste tu četli. Ten, kdo stojí za slovy této knihy, praví:

„Jistě, přijdu brzy.“

Ano, přijď, Pane Ježíši!

Vám všem, milí čtenáři, platí dosud nabídka Kristovy milosti!